

Møte torsdag den 24. november 2011 kl. 10

President: Dag Terje Andersen

Dagsorden (nr. 21):

1. Finansministerens redegjørelse om stats- og nasjonalbudsjettet for 2012 i Stortingets møte 6. oktober 2011
2. Innstilling fra finanskomiteen om nasjonalbudsjettet for 2012 og forslaget til statsbudsjett for 2012 (Innst. 2 S (2011–2012), jf. Meld. St. 1 (2011–2012), Prop. 1 S (2011–2012) og Prop. 1 S Tillegg 1-5 (2011–2012))
3. Innstilling fra finanskomiteen om skatte-, avgifts- og tollvedtak, rammeoverføringer mv. til kommunesektoren, tilfeldige utgifter og inntekter og statsbudsjettets kapitler om utbytte mv. for 2012 (Innst. 3 S (2011–2012), jf. Prop. 1 LS (2011–2012), Prop. 1 S (2011–2012) og Prop. 1 S Tillegg 5 (2011–2012))
4. Innstilling fra finanskomiteen om skatter og avgifter 2012 – lovendringer (Innst. 4 L (2011–2012), jf. Prop. 1 LS (2011–2012))
5. Referat

Presidenten: Representanten Arild Stokkan-Grande, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Stortinget har i dag og i morgen besøk av Sametingets plan- og finanskomité, og de er til stede på galleriet. De er her for å følge finansdebatten og for å få informasjon om Stortingets budsjettbehandling og arbeid for øvrig. Vi håper de får et nyttig og lærerikt opphold hos oss.

Representanten Torbjørn Røe Isaksen vil framsette et representantforslag.

Torbjørn Røe Isaksen (H) [10:00:54]: På vegne av Sylvi Graham, Linda C. Hofstad Helleland og meg selv har jeg lyst til å fremme et forslag om utredning av endringer i ordningen for tvangstrekk i lønn eller annen inntekt.

Presidenten: Representanten Trond Helleland vil framsette et representantforslag.

Trond Helleland (H) [10:01:18]: På vegne av Michael Tetzschner, Anders B. Werp, Erna Solberg og meg selv har jeg gleden av å sette fram et forslag om etablering av et uavhengig tvisteløsningsorgan mellom stat og kommune.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Etter ønske fra finanskomiteen vil presidenten foreslå at sakene nr. 1–4 behandles under ett. – Det anses vedtatt.

Sak nr. 1 [10:01:49]

Finansministerens redegjørelse om stats- og nasjonalbudsjettet for 2012 i Stortingets møte 6. oktober 2011

Sak nr. 2 [10:01:56]

Innstilling fra finanskomiteen om nasjonalbudsjettet for 2012 og forslaget til statsbudsjett for 2012 (Innst. 2 S (2011–2012), jf. Meld. St. 1 (2011–2012), Prop. 1 S (2011–2012) og Prop. 1 S Tillegg 1-5 (2011–2012))

Sak nr. 3 [10:02:15]

Innstilling fra finanskomiteen om skatte-, avgifts- og tollvedtak, rammeoverføringer mv. til kommunesektoren, tilfeldige utgifter og inntekter og statsbudsjettets kapitler om utbytte mv. for 2012 (Innst. 3 S (2011–2012), jf. Prop. 1 LS (2011–2012), Prop. 1 S (2011–2012) og Prop. 1 S Tillegg 5 (2011–2012))

Sak nr. 4 [10:02:39]

Innstilling fra finanskomiteen om skatter og avgifter 2012 – lovendringer (Innst. 4 L (2011–2012), jf. Prop. 1 LS (2011–2012))

Presidenten: Etter ønske fra finanskomiteen vil presidenten foreslå at debatten føres over én dag, med en samlet taletid på 6 timer og 40 minutter, eksklusiv replikker og treminuttersinnlegg. Taletiden blir fordelt slik på gruppene:

Arbeiderpartiet 140 minutter, Fremskrittspartiet 90 minutter, Høyre 70 minutter, Sosialistisk Venstreparti 30 minutter, Senterpartiet 30 minutter, Kristelig Folkeparti 25 minutter og Venstre 15 minutter.

Replikkordskiftet foreslås ordnet slik: Det blir adgang til seks replikker med svar etter innlegg fra partigruppene hovedtalere, parlamentariske ledere, statsministeren og finansministeren og fire replikker med svar etter talere med 10 minutters taletid eller mer samt etter øvrige statsråders innlegg innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Torgeir Micaelsen (A) [10:04:01] (komiteens leder): Finansdebattdagen er viktig for Stortinget – det er kanskje årets viktigste debatt. Det er den dagen vi legger rammen for budsjettet for nasjonen for det året som kommer. Men det er også en anledning til å løfte blikket. Det er en anledning til å stille de ulike partienes helhetlige politikk opp mot hverandre. Særlig det siste er spesielt interessant i år, som jeg skal komme tilbake til.

Det har vært en spesiell budsjettthøst. Kontrasten til det som skjer ute i Europa, er inntil videre veldig stor. Krisen i Europa er alvorlig. Verden rundt oss er preget av stor økonomisk usikkerhet. Finanskrisen fra 2008 og 2009 er ikke over, men viser seg på andre måter. I 2008 handlet det også her hjemme om å redde bankene. Nå handler det om å redde land. Det er enda mer alvorlig, og den internasjonale økonomiske uroen vil prege Europa i lang tid framover.

Mange land har havnet i en veldig alvorlig økonomisk felle. De har høy ledighet. De har lav vekst. De burde ha brukt mer penger, men de kan ikke, for de har altfor stor gjeld. Det hele har blitt en veldig ond sirkel. Når gjelden er stor, blir lånene dyre, rett og slett fordi de som skal låne penger til landene, er usikre på hvor stor betalingsviljen og -evnen er i etterkant. Dermed må landene bruke mer penger på å betale gjeld. Det forsterker problemene.

Jeg må si det gjør voldsomt inntrykk på meg å høre om at hele land i den vestlige, moderne delen av Europa i praksis kan gå konkurs – at man i det hele tatt har en diskusjon hvor det er et reelt alternativ. Det gjør også voldsomt inntrykk på meg at i land på vårt eget kontinent kaster politikere og regjeringer kortene til fordel for byråkrater og teknokrater. Det er nærmest en fallitterklæring for enkelte demokratier og for politikere.

Det gjør ikke minst ufattelig inntrykk å se hjerteskjærende reportasje etter reportasje om ressurssterke ungdommer uten jobb og uten tro på framtida i hopetall i vår egen verdensdel. Hver for seg og samlet er dette inntrykk som bør få folk flest, oss som sysler med finanspolitikk i Stortinget og Det norske storting som helhet, til å stoppe opp og se rundt seg på det dramaet som dessverre utspiller seg.

Så må vi være forberedt. Vi er et lite land med tette økonomiske bånd til verden rundt oss. Situasjonen i Norge kan snu fort.

På tirsdag hørte vi både statsministeren og finansministeren si at krisen alt blåser inn over Norge. Det kan jeg bekrefte. Vi får allerede nå meldinger fra enkelte deler av eksporttettet næringsliv som opplever at tidene er vanskeligere. Vi kan dessverre også oppleve at vi kan få et nytt kraftig tilbakeslag, som kan ramme Norge med stor kraft. Det vet vi ikke ennå, men vi må være forberedt.

Nedjusteringen av vekstanslagene for 2012 er et annet alvorlig signal på usikkerheten som nå råder. Signalene fra næringslivet om rasende priser på fisk, aluminium og i bildelindustrien viser at dette er noe vi skal ta ytterst alvorlig.

Norge har ikke råd til økonomisk kreativitet i turbulente tider som dette. Vi trenger traust, trygg økonomisk styring. Derfor er jeg glad for at regjeringen har varslet høy beredskap og handling dersom situasjonen skulle forverre seg fra der vi er i dag.

Statsbudsjettet for 2012 er et godt budsjett, et budsjett som tar på alvor den internasjonale økonomiske situasjonen, men som samtidig fortsetter å bygge velferden.

Jeg har tidligere i høst sagt at budsjettet er «stramt på norsk», og det er fordi vi har sagt nei til mange ting, til flere ting enn tidligere. Vi kutter i regionale utviklingsmidler, reverserer permitteringsregler, viderefører barnestrygden nominelt osv., og vi foretar også en rekke kutt innenfor enkelte departementer. Vi gjør ikke dette fordi det er populære ting, og heller ikke fordi det er noe spesielt ønske om å gjøre disse tingene, men det er rett og slett nødvendig.

På flere områder foreslår vi også å bruke mindre penger enn det som mange kanskje har forventet og ønsket seg. Jeg vet ikke hvordan det er med resten av mine kollegaer, men som finanspolitiker for det største regjering-

partiet opplever i hvert fall jeg daglig telefoner, e-poster, møte på mitt kontor med folk som har mer eller mindre velbegrunnede forslag om hva det burde vært blitt brukt *mer* penger på, og ikke minst forslag om hvordan man kan svekke fellesskapets inntekter gjennom å kutte skattene. Mange av disse forslagene er velbegrunnede, men det handler ofte også om å se helheten, at det ikke er nok til bare å øse ut til alle gode formål. Det går rett og slett ikke. Det er verdt å minne om at alt som *ikke* står i årets budsjett, også er en prioritering. For når vi sier nei til en rekke ting, kan vi også si ja til det som er det viktigste – næringslivet, arbeidsplassene som skaper verdier.

Men «stramt på norsk» betyr også at vi – innenfor et stramt budsjett – har funnet rom for viktige satsinger: Nye og bedre veier og jernbane, flere ansatte i helsesektoren, nye sykehjems plasser, mer politi, bedre beredskap, mer kultur og et trygt forsvar. I tillegg er jeg glad for at vi her i Stortinget har funnet rom for noen ytterligere satsinger i forhold til regjeringens forslag. Det betyr økt bevilgning til bl.a. frivillige organisasjoner i redningstjenesten, Redningsselskapet, fattigdomsbekjempelse blant barn i byer, kirkebygg, Oslo domkirke og Sjømannskirken. Dette er mange gode forslag. Med disse og andre mindre endringer, redegjort for i flertallets finansinnstilling, vil jeg gjøre ordene til en tidligere hedersmann fra Kristelig Folkeparti til mine: Et godt budsjett har blitt enda litt bedre.

Så spør mange: Hva skal vi gjøre framover? Svaret på det er ganske enkelt: Vi skal gjøre mer av det vi vet fungerer, og mindre av det som ikke gjør det. Vi skal hegne om trepartssamarbeidet, om lønnsdannelsen i usikre tider. Vi skal ha mer forenkling for næringslivet, slik at bedriftene bruker minst mulig tid på administrasjon og mest mulig tid på å bygge verdier. Og vi skal fortsette å bygge landet gjennom økt satsing på skole, eldre, veier, sykehus og politi, slik vi har sørget for hvert år under rød-grønt styre.

Vi skal i all hovedsak gjøre mer av alt som til nå har sørget for at Norge befinner seg i en svært god økonomisk situasjon, et godt utgangspunkt i en urolig økonomisk verden. Det handler om å bygge og videreutvikle et veldrevet samfunn med høy kompetanse, gode velferdsordninger og stabile rammebetingelser for næringslivet og å fortsette satsing på utdanning, forskning, samferdsel og forenkling. Slik rustet vi oss for framtiden, både i dette budsjettet og ellers.

Hva skal vi *ikke* gjøre? Vi skal i hvert fall ikke sette økonomien over styr med alle mulige slags kreative budsjetteringsmetoder. Vi skal ikke ha en mer «ekstrem» økonomi, som jeg ser enkelte har tatt til orde for. Vi skal ikke la oss friste av den tanken at det går jo så godt her i landet, så kan vi ikke da prøve oss med noe nytt, litt mer spennende, litt mer kreativt – som kan sette hele tryggheten på spill. Og vi skal definitivt ikke kaste oss på en utdatert og umoderne skattekuttpolitikk, som resten av Europa nå beveger seg bort fra. Det skal vi ikke gjøre.

Dette var regjeringspartiene og hvordan vi vurderer situasjonen. Men det er også verdt å legge til noen ord om en ganske interessant øvelse, nemlig å lese opposisjonens alternative budsjetter de siste ukene. Der er det mye man kunne tatt tak i. Det er bare å konstatere at det er – som

tidligere år – fullt sprik på borgerlig side. Å finne sammen om *noen* ting på utgiftssiden har man klart i innstillingen. Det er ingen imponerende øvelse når man står milevis fra hverandre i spørsmålet om hvor dette skal dekkes inn. På helt vesentlige områder, som oljepengebruk, skatteinivå, fordelingspolitikk og inndekninger, er det en fundamental forskjell på opposisjonens budsjetter. Selv om Fremskrittspartiet har gitt inntrykk av at man denne gangen skal være mer ansvarlig, blir det ikke mer ansvarlig av å gjøre det litt mer elegant. Hvis man går inn i materien, så er det omtrent det samme som man har foreslått tidligere.

Likevel: Jeg mener det er Høyre som i dag må regnes som det dominerende opposisjonspartiet i norsk politikk – meningsmålingene og valget i høst tatt i betraktning. Med det kommer det et visst ansvar. Som jeg har redegjort for, er det meget urolige tider i internasjonal økonomi. Ansvarlige partier her i Stortinget og i norsk politikk generelt burde bruke alle sine ressurser på å danne felles front mot det tilbakeslaget som kan komme. Med det alvorlige bakteppet synes jeg derfor det er ganske oppsiktsvekkende og spesielt at Høyre både i innstillingen og i andre sammenhenger jobber for å etablere et alternativt virkelighetsbilde av Norge, en annen og dårligere versjon av Norge enn det som er virkeligheten.

Min påstand er at Høyre plukker ut enkeltdele i tallmateriale og statistikk og bevisst feilinformerer om andre ting for å skape et mer negativt bilde av hvordan det går med Norge enn det som er tilfellet. Et betimelig spørsmål er derfor om en alternativ økonomisk virkelighet er nødvendig for å berettigje en alternativ økonomisk politikk fra Høyre? Nå er det nok. Jeg mener at i dag skal oppgjøret starte med dem som snakker Norge ned. Norge går nemlig godt, og vi har et meget godt utgangspunkt for å møte økonomisk urolige tider. Skal man kunne sette inn riktige virkemidler i en verden som herjes av økonomisk turbulens, må man gå inn i det med en presis og riktig virkelighetsforståelse. Hvis Høyre nå etablerer en annen versjon av tilstanden i norsk økonomi, vil de jo også bomme på virkemidlene. Det blir som å gå til legen: Hvis diagnosen er feil, blir også medisinen feil, og feil medisin i tider som dette kan dessverre få alvorlige følger for norske arbeidsplasser.

Fakta: I løpet av Stoltenberg-regjeringens periode, de siste seks årene, er det sammen med næringslivet lagt til rette for å skape ca. 250 000 nye arbeidsplasser i Norge. Selv etter finanskrisen – det mest alvorlige tilbakeslaget i moderne tid, som rammet privat sektor – er andelen som jobber i privat sektor, like høy som den var før finanskrisen; omtrent sju av ti jobber er i privat sektor. Fakta: Produktivitetsveksten i Norge har vært lik som hos våre handelspartnere hvis man tar gjennomsnittet siden vi tok over i 2005. Fakta: Skattenivået i Norge er på gjennomsnittlig OECD-nivå. Og fakta: Det er ikke riktig at Norge faller på viktige internasjonale rangeringer over konkurransekraft og vekst, vi har snarere gått opp på viktige kåringer siden 2005.

Alt dette passer dårlig inn hvis man har som mål å snakke Norge ned, eller å berede grunnen for en utdatert

skatteuttpolitikk. Selv når de aller fleste land rundt oss etter finanskrisen nå enten reverserer eller avlyser skatteutt, mener fortsatt høyresiden her hjemme at skatteutt er svaret på det meste. Det var deres svar i de økonomisk gode tidene før finanskrisen, da var det skatteutt som var svaret. Det var svaret deres under finanskrisen, da var det skatteutt som skulle gjelde. Det er svaret nå. Det er derfor jeg mener at skatteutt ikke er en ny idé, men tvert imot en gammel utdatert og umoderne idé, som veldig mange land nå går bort fra.

Jeg har bare nevnt noen eksempler på påstandene fra enkelte som bevisst prøver å skape et alternativt bilde av stoda i norsk økonomi og i norsk samfunn. Nå mener jeg at nok er nok, nå får vi diskutere ut fra hva som er den precise virkelighetsbeskrivelsen av hvordan det faktisk står til i Norge. Vi vet at situasjonen er skjør. Den virkelige situasjonen er så alvorlig at vi ikke trenger å lage en annen versjon for å skape mer drama. Det skal ikke mye til før krisen ute også får større følger for Norge enn den har i dag. Noen bransjer vil få det tøft også framover. Den høyeste prisen for en slik krise er det de arbeidsledige som må betale – og vanlige folk som jobber i vanlige bedrifter. Derfor er det så viktig at vi setter inn alle krefter på å beholde Europas laveste arbeidsledighet, på et fornuftig lønnsoppgjør, på lønnsomme bedrifter og på et kunnskapsrikt folk.

Arbeiderpartiet og regjeringen har styrt landet gjennom kriser før, vi vet hvor viktig det er å ha høy beredskap og følge nøye med på utviklingen der ute. Vi har sørget for at vi står godt rustet når ingen nå vet hva som kan ramme landet. Ingen kan forutse fullt ut hva som vil skje, men jeg er glad for at vi har en regjering som sier at den er beredt til å handle på nytt hvis det trengs. Norge trenger trygg styring. Det er noe regjeringen kan, og det er jeg veldig glad for.

Med det legger jeg fram en samlet innstilling, hvor regjeringspartiene selvfølgelig danner flertall for alle forslag.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [10:17:35]: Representanten prøvde å gi et inntrykk av at dette statsbudsjettet er godt tilpasset situasjonen. Men for to dager siden innrømmet finansministeren at vekstanslagene måtte reduseres, og at de skulle tilpasses virkeligheten. Det skjedde riktignok uten at det kom en eneste endring i bevilgningene eller på inntektssiden i statsbudsjettet – ikke en eneste endring, til tross for at en innrømmer at verden blir ganske annerledes enn det en trodde da budsjettet ble laget. I Stortinget har regjeringspartiene endret med 30 mill. kr.

Er 30 mill. kr nok for å tilpasse et redusert vekstanslag i økonomien, slik at budsjettet fortsatt er oppdatert i forhold til virkeligheten?

Torgeir Micaelsen (A) [10:18:20]: Når det gjelder de 30 mill. kr som har gått til meget gode forslag og tiltak innenfor frivillig sektor, har vi dekket det inn gjennom å kutte tilsvarende i Stortingets eget budsjett.

Når det gjelder det representanten tar opp rundt nedjus-

tering av vekstanslagene, viser jo det hvor alvorlig situasjonen er. Men det er ikke slik at man over natten skal vite nøyaktig hva medisinen skal være knyttet til det som nå skjer. Det er det som er det store problemet, usikkerheten er så stor. Vi vet ikke i dag hva slags følger det som nå skjer på kontinentet, kan få for norsk næringsliv. Da tror jeg det er mye bedre å holde fast i de håndtakene vi har, som heter trygg styring, forutsigbarhet og trygge rammevilkår.

Så er jeg helt sikker på at regjeringen, som tidligere, hvis situasjonen skulle forverre seg, hvis vi skulle få et nytt økonomisk tilbakeslag, er beredt til å handle på nytt – det viste man i 2008. Men i dag vet vi ikke om det er dét eller andre følger dette kan få for norsk økonomi. Det Fremskrittspartiet selvfølgelig må svare på, er om deres statsbudsjett på noen som helst måte er tilpasset den økonomiske situasjonen.

Christian Tybring-Gjedde (FrP) [10:19:38]: Representanten Micaelsen svarer ikke på spørsmålet. Statsministeren har vært ute og sagt at det blir lavere økonomisk vekst neste år, men budsjettet er basert på en annen økonomisk vekst enn det statsministeren varsler. Når man tror det blir lavere vekst, og det ligger signaler om lønnsvekst på 4 pst. i statsbudsjettet, burde man ikke nå si ifra hva dette anslaget vil være, slik at man kan ha en realistisk debatt, og at man ikke debatterer et budsjett som er utdatert?

Torgeir Micaelsen (A) [10:20:07]: Budsjettet er på ingen måte utdatert. Budsjettet har tatt høyde for at usikkerheten er svært høy. Mange har jo ment at man burde holdt enda mer igjen på oljepengebruken i forslaget fra regjeringen, men der valgte regjeringen å legge seg på en forsiktig, nøktern og passe oljepengebruk, nettopp fordi man nå ikke helt vet hva som vil skje gjennom neste år.

Jeg gjentar igjen: Jeg mener at det er hevet over enhver tvil at det Norge nå trenger, er forutsigbarhet, trygghet, stram styring, flertall bak de løsningene som det kan bli behov for, og at regjeringen må komme tilbake til Stortinget hvis situasjonen skulle bli helt annerledes. Men vi er ikke der i dag. Der vi derimot er, er at vi er nødt for å sørge for at vi ikke har en uvettig bruk av oljepenger, slik Fremskrittspartiet legger opp til – dessverre i år igjen – og at vi må få et lønnsoppgjør til våren som er tilpasset den økonomiske situasjonen. Jeg tror at istedenfor å bekymre seg for hvordan årets budsjett fra regjeringspartiene ligger an, burde Fremskrittspartiet i større grad samle seg på borgerlig side om sin egen oljepengebruk, som er helt spesiell.

Gunnar Gundersen (H) [10:21:22]: Dette var det nesten utrolig å sitte og høre på – at Høyre snakker økonomien ned. Er det noe Høyre har sagt gjentatte ganger, er det at vi ser at Norge har en særegen sterk stilling, og vi er meget fornøyd med nettopp det. Men vi er veldig enig med komitélederen i at vi må være forberedt. Det vi forholder oss til, er en krise ute i Europa som er langt sterkere enn vi noen gang har hatt over oss, og statsbudsjettet bærer vel egentlig preg av at det ikke finnes prioriteringer – det er regjeringens utfordring.

Jeg vil egentlig spørre finanskomiteens leder om han forholder seg til de tallene som nasjonalbudsjettet viser. De viser at lønnskostnadene i Norge er over 150 pst. av våre handelspartneres, og de er prognostisert til å øke. De viser at produktivitetsveksten i Norge har falt – vi lå over våre konkurrenter fram til 2006, etter 2006 ligger vi under. Vil komitélederen tilbakevise disse utfordringene?

Torgeir Micaelsen (A) [10:22:22]: Her har vi et nytt eksempel på at Høyre dessverre prøver å konstruere et bilde av norsk økonomi som jeg er uenig i.

Det er ingen tvil om at situasjonen er svært skjør. Den er usikker, og vi kan havne i en situasjon hvor norske arbeidsplasser igjen blir truet. Men det er ikke riktig at produktivitetsveksten har gått dårligere. Hvis man tar snittet fra 2005 og fram til i dag, er den om lag på linje med veksten hos våre handelspartnere.

Og det er det som er problemet: I innstillingen mener jeg Høyre snakker Norge ned og skaper et alternativt bilde av hvordan stoda er. For eksempel skriver man helt i starten av sine komitémerknader at Norge har et særnorsk høyt kostnads- og skattenivå. Vi ligger altså på gjennomsnittet av OECD når det gjelder skattenivå. Vi har ikke noe særnorsk høyt skattenivå. Det debatten bør handle om, er jo: Skal vi beholde et omtrent gjennomsnittlig skattenivå i OECD-området, eller skal vi kutte skattene med 10–20 mrd. kr – jeg vet ikke hvor mange milliarder man skal bli enig om på borgerlig side? Det er det som er svaret fra Høyre – nok en gang.

Gunnar Gundersen (H) [10:23:26]: Vi har faktisk et særnorsk skattenivå som går direkte på det eierskapet som skal utvikle norsk næringsliv og norske arbeidsplasser framover, så det vil jeg også tilbakevise.

Men det er ganske oppsiktsvekkende at komitélederen går i rette med det som står i nasjonalbudsjettet, og det er faktisk at produktivitetsveksten i Norge har vært lavere enn hos våre handelspartnere etter 2006. Vi må legge til her at vi har en lønnskostnad som er høyere, og det krever faktisk at produktivitetsveksten også må være høyere. Det synes jeg komitélederen snarest skal ta inn over seg, for der ligger Norges utfordring.

Vi risikerer et todelt Norge. Det har også finansministeren og statsministeren, så vidt jeg vet, vært ute og advart mot. Dersom vi ikke klarer å løfte produktivitetsveksten i det norske samfunn opp på et nivå høyere enn hos våre handelspartnere, vil de næringene som ikke lever av oljen, få store utfordringer.

Jeg vil nok en gang spørre: Har finanskomiteens leder tatt inn over seg den utfordringen?

Torgeir Micaelsen (A) [10:24:31]: Svaret på det er ja, til de grader. Det er den viktigste saken for dette storting, for regjeringen, for det norske folk i året som kommer. Det er f.eks. derfor regjeringen har ytret ønske om at vi på nytt bør få et solidaritetsoppgjør når det gjelder lønnsveksten til våren – nettopp for å unngå at vi kommer i en situasjon hvor norske lønninger vokser enda mer enn de gjør rundt oss, sånn at man ikke skal ramme norske arbeidsplasser.

Men jeg vil tilbake til poenget om hvorfor det er slik at Høyre forsøker å skape et bilde av et særnorsk høyt skatteinivå, f.eks., som man skriver i innstillingen. Det er jo ikke riktig. Vi ligger altså på gjennomsnittet av det som er rundt oss.

Når man snakker om konkurransekraft, som jeg vet Høyre er opptatt av, er jeg veldig enig i at det er veldig viktig. Men da må man også kunne legge til at vi har et veldrevet samfunn, en høyt kompetent, utdannet befolkning og gode, stabile rammebetingelser for næringslivet. Det er en av grunnene til at vi har Europas laveste arbeidsledighet.

Hans Olav Syversen (KrF) [10:25:37]: Representanten Micaelsen sa at et godt budsjett er blitt enda bedre. Jeg får vel begrense meg til å si at budsjettet er blitt bedre etter at man har føyd på 30 mill. kr på enkelte poster.

Jeg skjønner godt at Micaelsen har hatt god tid til å lese opposisjonens budsjetter, når man begrenser seg til 30 millioners påplussinger – eller omprioriteringer, rettene sagt – innenfor et budsjett som har rundet 1 000 mrd. kr. Det er klart, da har man tid til å lese godt stoff fra andre partier.

Siden det også ble påpekt at dette var et traust budsjett, vil jeg, om jeg kunne hjelpe til litt med nytenkningen, spørre Micaelsen om hans utspill, som er veldig likt Kristelig Folkepartis utspill, om at finansbransjen kanskje burde se på å få en liten avgift på sine områder, som kanskje kan gi 6 mrd. kr mer, og veksle dette om til å fjerne formuesskatten på arbeidende kapital, er noe som (presidenten klubber) kan være nytenkning hos Micaelsen?

Presidenten: Da skal representanten Micaelsen få anledning til å svare – vær så god.

Torgeir Micaelsen (A) [10:26:59]: Når det gjelder spørsmålet om å fjerne formuesskatten på den såkalte arbeidende kapitalen, som jeg i hvert fall til nå har sett for dårlige eksempler på hvordan man skal klare å avgrense – i tillegg svekker det inntektene til fellesskapet med mange, mange milliarder kroner – så tror jeg det fortsatt skal ligge i skuffen, i hvert fall hvis jeg og regjeringspartiene får lov til å bestemme.

Når det gjelder forslaget om en aktivitetsskatt, er jo det et forslag som er kommet opp i etterkant av finanskrisen, fra et eget utvalg, Finanskriseutvalget, som foreslo en variant av det for å kompensere for at deler av finansbransjen er unntatt merverdiavgift – som representanten helt riktig tar opp. I innstillingen går det fram at regjeringen nå har dette til vurdering. Det støtter regjeringspartiene, og jeg forstår at også Kristelig Folkeparti nå støtter det – veldig bra. Vi skal få dette vurdert videre. Så må vi selvfølgelig se på hvordan ulike land rundt oss agerer rundt disse spørsmålene, men det er ingen tvil om at per dags dato er det grunn til å tro at denne bransjen betaler noe lavere skatt enn mange andre bransjer som også har store utfordringer.

Borghild Tenden (V) [10:28:03]: Venstre er opptatt av at vi er inne i en ny fase i norsk økonomi når eldrebølgen nå skyller inn over oss for alvor. Da må vi lykkes

i å få flere i arbeid og få flere til å stå lenger i arbeid. Jeg er litt skuffet over at Micaelsen ikke var inne på det i sitt innlegg.

Men mitt spørsmål går på grønt skattesifte, som Venstre ønsker. Hvorfor er det slik at regjeringen og regjeringspartiene ikke vil ha det grønne skattesiftet, som Venstre synes er veldig viktig, i fremtiden?

Torgeir Micaelsen (A) [10:28:42]: Bare en kort kommentar til det første først: Når det gjelder det å få folk til å stå lenger i jobb og i det hele tatt utnytte arbeidskraften vår på en bedre måte etter hvert som folk lever lenger, folk vil trenge pleie lenger, osv., er det vel grunn til å tro at det er ingen regjering i moderne tid som har gjennomført større reformer innen dette enn det dagens regjering har. Man har gjennomført hele pensjonsreformen, som bidrar til dette, man har gjennomført en helt ny omlegging av skattlegging for pensjonister, som bidrar til at det lønner seg å arbeide, og man har gjennomført en reform rundt uføretrygden og hvordan den lettere skal kunne kombineres med arbeid. Så jeg bare sier: Det er veldig flott at Venstre også er opptatt av dette. Vi gjennomfører nettopp forslag på dette, og det er veldig bra at Venstre også støtter opp om en arbeidslinje, der det skal lønne seg å jobbe og også kombinere arbeid og trygd på en bedre måte enn i dag.

Når det gjelder miljøavgiftene, ser jeg at taletiden ikke strekker til, men jeg kunne kanskje foreslå at Venstre istedenfor å plage regjeringspartiene med dette kunne ta det opp med sine venner på borgerlig side, for der er det ingen som er enig med Venstre, dessverre.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [10:30:00]: Bakteppet for denne budsjettdebatten er mangfoldig. Vi ser et Europa i økonomisk uro. Mange land har gjeldskrise etter at de har levd over evne og vært plaget av korrupsjon og tregt byråkrati, eller slitt med at en betydelig del av økonomien er svart.

Norge, derimot, er en liten, åpen økonomi. Uroen i Europa kan påvirke oss betydelig. Redusert økonomisk vekst i Europa og sviktende etterspørsel kan påvirke norske eksport, og dermed norske arbeidsplasser. Redusert reallønn i konkurrentland øker lønnsgapet og reduserer norsk konkurranseevne ytterligere. Dette må vi ha i bakhodet når vi diskuterer budsjettet.

Regjeringen sier at deres budsjett er godt tilpasset situasjonen. Jeg tviler, for da regjeringen lagde budsjettet, hadde de forutsett relativt høy økonomisk vekst, relativt høy lønnsvekst og lav arbeidsledighet. For få dager siden endret regjeringen dette bildet. Vekstanslagene ble redusert, men uten at det fulgte med en eneste endring i statsbudsjettet. Det er ikke troverdig når en regjering hevder at det samme budsjettet er godt tilpasset både en situasjon med høy økonomisk vekst og en situasjon med lav økonomisk vekst. Det er derfor grunn til å frykte og tro at dagens budsjett ikke står uendret fram til mai, men at det følges opp av en krisepakke, slik som vi så ved forrige

finanskrisetid. Det er uheldig, for da diskuterer vi egentlig ikke et budsjett ut fra de forholdene som alle ser rundt seg.

Fremskrittspartiets forslag til alternativt statsbudsjett tar derimot inn over seg de utfordringene vi ser, og de mulighetene som avspeiler seg. Vi legger fram et ansvarlig alternativ som ivaretar norsk næringslivs konkurransevne, og som samtidig øker vår produksjonsevne. Vi utnytter det handlingsrommet som dagens situasjon gir oss. Vi har ambisjoner utover å administrere status quo.

Vårt statsbudsjett styrker verdiskapingen i samfunnet og øker den sosiale tryggheten. Det er ikke riktig nå å gjøre noe på f.eks. permitteringsregelsiden. Vi gir næringslivet bedre økonomiske forutsetninger, og vi stimulerer til økt arbeidsinnsats. Vi fjerner flaskehalsen i økonomien ved å investere i infrastruktur, og vi satser på forskningsmiljøer i verdensklassen. Vi må bedre dyrke fram og støtte opp om entreprenørskap og gründere. Gode ideer som skapes i Norge, må i større grad også kunne realiseres i Norge. Dette vil gjøre nasjonen bedre i stand til å ta nye steg som energinasjon, som industrinasjon, og som kunnskapsnasjon. Det er på den måten vi sikrer høyere verdiskaping og velstand, både nå og framtiden. Den globale økonomien har en turbulent og pågående utvikling. Gammel suksess sikrer ikke framtidens velferd – en må ha andre løsninger enn å si nei til alle gode forslag.

Norges situasjon er en helt annen enn hos våre venner i Sør-Europa. Det er viktig å ha det i hodet når regjeringen i dag vil kritisere alle endringsforslag fra opposisjonen, både fra Fremskrittspartiet og fra de andre.

Mens mange land har store underskudd i statsbudsjett og i handelsbalansen, har Norge store overskudd. Oljenæringen er en vesentlig drivkraft. Under Bondevik-regjeringen investerte oljenæringen 284,6 mrd. kr på fire år. I denne inneværende fireårsperioden forventes det at investeringene på norsk sokkel blir på 636 mrd. kr. I tillegg kommer driftskostnader på ca. 60 mrd. kr i året. Vi snakker om et vesentlig antall finanskrisepakker hvert år inn i norsk økonomi.

Når rød-grønne politikere, som foregående taler, skrøt av at det var økt sysselsetting fra 2005, skal man heller se på Statistisk sentralbyrås tall som viser at sysselsettingsveksten begynte i 2003 – det samme året som veksten i oljeinvesteringene begynte. Det er ikke rød-grønn politikk som har ansvaret for det som nå skjer. Det er situasjoner utenfor vår kontroll, som f.eks. at oljeindustrien ser på ressurser på norsk sokkel som de ønsker å utnytte. Det skal vi være veldig glade for, og Fremskrittspartiet har støttet det hele veien.

Vi har et stort mulighetsrom. I 2012 forventes det at statens skatteinntekter utenom oljevirksomheten er på 303 mrd. kr – riktignok nominelle kroner, men likevel 303 mrd. kr – høyere enn i 2005. På utgiftssiden utenom oljeinvesteringer er utgiftene på statsbudsjettet 349,3 mrd. kr høyere enn i 2005. Det er ikke rart at dagens regjering kan skryte av at de bruker mer penger til alle gode formål, for de har vesentlig mye mer penger. Spørsmålet er: Får vi noe særlig mer igjen for den enorme utgiftsøkningen vi har, spesielt når man tenker at overskuddet

på statsbudsjettet forventes å være på 345,7 mrd. kr i 2012?

Vi har en god økonomisk situasjon, men bruker vi den så godt vi kunne? Vårt svar er dessverre nei. Det handlingsrommet som vi har, vil vi bruke, og vi etterlyser ambisjonene og handlekraften fra regjeringen. Jeg konstaterer at regjeringspartiene på Stortinget etter mange høringer, etter mye innspill, og etter at hele samfunnet har engasjert seg når det gjelder ressursbruken, klarer å flytte på 30 mill. kr i et budsjett på over 1 000 mrd. kr. Kjapp hoderregning sier at de har klart å flytte på 0,003 pst. Det er det disse regjeringspartiene på Stortinget har klart å tilpasse budsjettet en endret økonomisk situasjon etter at det ble framlagt. Det er resultatet av mange timer med arbeid i det norske samfunn: 30 mill. kr – og så skryter en av at dette er formål som Kristelig Folkeparti skal være glad i. Da minner tallet 30 mer om sølvpenger enn om millioner, men det får være noen andres problem.

Fremskrittspartiet ser store handlingsrom innenfor offentlig sektor etter syv år med rød-grønt styre. Jeg registrerer at SVs parlamentariske leder, Bård Vegar Solhjell, innrømmer i sin nye bok at det er nesten umulig å gjøre endringer – eller reformer – i den rød-grønne regjeringen fordi alle sitter og holder fast på det de har. Jeg tror på Solhjell.

Fremskrittspartiets alternative budsjett vil gi større handlingsrom for næringslivet og få til en offentlig sektor som er slankere og mer effektiv. Det er mulig å få flinke folk i offentlig administrasjon til å jobbe smartere, ikke bare sitte og tviholde på det som den rød-grønne regjeringen en gang har innført. Vi gir derfor skattelettelser på rundt 21,3 mrd. kr, og vi slanker offentlig sektor med ca. 15 mrd. kr, som tilsvarer ca. 1,5 pst. av budsjettets utgiftsside. Vi beregner dynamiske effekter av overskuddet på statsbudsjettet vårt på 344,8 mrd. kr, mens regjeringens budsjett altså er rett over 345 mrd. kr. Det er betydelig sparing til framtidige pensjoner også med Fremskrittspartiets budsjett.

Arbeiderpartiet og andre liker å synliggjøre Fremskrittspartiets skattekutt med tapte sykehjemsplasser. Til og med NTB falt for den fristelsen. La meg derfor fastslå med en gang at Fremskrittspartiets budsjett gir rom for flere sykehjemsplasser, ikke færre. Jeg tar avstand fra en rød-grønn tankegang, hvor sykehjemsplasser er det første en kutter hvis en skal spare 1,5 pst. på statsbudsjettets utgiftsside. Sånn må gjerne rød-grønne politikere tenke, men sånn tenker vi ikke i Fremskrittspartiet. Tvert imot vil vi målrette mange program, det framkommer i vårt alternative budsjett. Vi vil skjære vekk daukjøtt, og vi kan sannsynliggjøre at vi får en langt bedre utnyttelse av statens penger.

Vår skattepolitikk vil stimulere til økt arbeidsinnsats. Det styrker vår produksjonsevne. Vi gir skattelettelser på arbeidsinntekt, som tilsvarer 6,5 mrd. kr i økt minstefradrag og 1,1 mrd. kr i redusert toppskatt. Vi gir betydelige lettelser til næringslivet. Vi støtter ikke økningen i matmomsen, og vi reduserer bilavgiftene med rundt 4 mrd. kr. Dette kommer både arbeidstakere og næringslivet til gode. Gjennom disse skatte- og avgiftslettelsene vil vi også bidra

til et mer moderat lønnsoppgjør, som partene etterlyser, og som bidrar til å styrke norsk konkurranseevne. Det er viktig for å sikre arbeidsplassene.

Samferdsel er det enkeltområdet utover skatte- og avgiftspolitikken som får de aller største løftene i kroner og øre. I budsjettet øker vi vedlikehold av vei og bane, rassikring og trafikksikring med nesten 4 mrd. kr. Vi ønsker å konvertere litt mer av oljeinntektene til realkapital i Norge framfor til finanskapital i utlandet. Det er verdt å minne om at da Verdensbanken besøkte finanskomiteen for et par uker siden, var det de anbefalte mest, en satsing på infrastruktur. Det vil øke produksjonsevnen i alle økonomiene som investerer i infrastruktur, og det vil komme hele befolkningen til gode. Det ligger til grunn også for måten vi tenker på.

I tillegg tar vi Senterpartiet på ordet. Da Senterpartiets leder på sitt forrige landsstyremøte snakket veldig om behovet for å budjettere infrastrukturinvesteringer på en annen måte, var det som å høre Fremskrittspartiets lange kamp. Jeg håper vi kan forene krefter i den saken. Fremskrittspartiet foreslår derfor i dette budsjettet å opprette to statlige foretak, som til sammen tilføres 15 mrd. kr i egenkapital – ikke for at alt skal brukes i 2012, men for at en skal ha handlingsrom til å sette i gang prosjekt og sannsynliggjøre at en kan finansiere nye riksvegprosjekt og nye jernbaneprosjekt. Bestillingen skal fortsatt komme fra Stortinget, men et statlig foretak kan agere mer profesjonelt i planlegging og gjennomføring av prosjektene. Langsiktig planlegging framfor stykkevis utbygging gir mer vei for pengene og mer rasjonell utnyttelse av utstyret. Men la meg understreke – det er fortsatt eksterne entreprenører som skal gjøre selve byggejobben.

Noen vil argumentere imot dette og kalle det uansvarlig. Men la meg understreke at dette er 100 pst. i tråd med handlingsregelens prinsipp, for de partiene som er veldig opphenget i den. Regjeringen har sågar brukt den samme tilnærmingen selv. For kort tid siden fikk Statkraft tilført 14 mrd. kr – ikke som redusert utbytte, for da måtte en ha kuttet 14 mrd. kr på statsbudsjettet for å holde balansen, men ved å gi oljepenger rett inn i selskapet. Så ser vi at utbytteprosenten opprettholdes i år, og det betyr altså at de oljepengene som i fjor var oljepenger, er i år blitt vasket i en turbin og kommet ut som kraftpenger. Da er de legitime å bruke i statsbudsjettet.

Vi ser ingen grunn til at det skal være sånn at hvis du bygger en vindmølle, skjer det uten at det blir press i økonomien, men hvis du kjøper asfalt, fører det til press i økonomien. Vi skal behandle kronene likt, og vi bruker de samme triks eller de samme prinsippene – velg ordet du selv vil – for å gjøre dette.

La meg også understreke at Petoro kan på norsk sokkel investere så mye penger de bare vil. I år regner de med å investere 20 mrd. kr. Det er penger som aldri er inntatt i statsbudsjettet, men som likevel er oljepenger, som ville gått inn i oljefondet hvis de ikke hadde blitt investert. Det er ingen som kritiserer Petoro for dette. Oljesektoren varslet for to uker siden at de kom til å ha 5 mrd. kr i økt investeringsbehov neste år. 175 mrd. kr vil da bli investert.

Jeg har ikke hørt noen fra regjeringen som krangler om press i økonomien.

I juni i år vedtok Stortinget fire store oljeprosjekt, som samlet gir investeringer på 90 mrd. kr i løpet av fire år. Handlingsregelen ble ikke nevnt med et ord. Men alle var glad for at dette vil skape arbeidsplasser, ringvirkninger og framtidig verdiskaping.

Bedre veier og jernbane øker også vår verdiskaping. Våre sykepleiere reduserer ikke helsekøene når de sitter på perronger og venter på tog som ikke kommer. Våre ingeniører er ikke produktive når de sitter i bilkø. Rett før valget besøkte jeg en av de mange oljeservicebedriftene utenfor Stavanger. De ligger ikke veldig langt fra Sola flyplass, men ingeniørene må nå bruke en halv time mer for å komme seg fra kontoret og til flyplassen. Før kunne de budjettere med 35 minutter fra de reiste fra jobben, til de satt på flyet, nå må de bruke en time og et kvarter. Det er ikke god bruk av norske ingeniører.

Innenfor helse bevilger vi 2,5 mrd. kr ekstra til raske pasientbehandling. Friske mennesker jobber og betaler skatt, mennesker i helsekø gjør det ikke. Derfor har vi målrettet innsats for å kutte helsekøene.

Vi styrker også satsingen på arbeidsmarkedstiltak og lærlingplasser. Det vil bidra til at flere folk er på jobb. Det er ikke nok å gjøre som regjeringen skrotet av til ANB, nyhetsbyrået, nylig, å ta noen ekstra lærlinger inn i regjeringssystemet. Det er i næringsliv og industri potensialet er størst – det er der behovet for lærlingplasser er størst. Fremskrittspartiet foreslår 250 mill. kr mer til lærlingtilskudd, og vi foreslår å fjerne arbeidsgiveravgiften for lærlinger. Vi stimulerer til flere lærlingplasser med over 1 mrd. kr i vårt budsjett.

Vi satser sterkere på lov og orden. Vi foreslår å øke bevilgningene til politiet med nesten 1/2 mrd. kr i forhold til regjeringen. Vi har også startet en debatt om å få mer polititjenester igjen for de ressursene. Oslo-politiets mobilisering mot voldtekt har vist at mer politi i gatene gir resultat. I tillegg har sommerens tragiske hendelser vist at politiet må styrkes på flere områder. Vi trenger mer og bedre utstyrt politi, og det vil en kunne få gjennom Fremskrittspartiets budsjett.

Vi styrker kommuneøkonomien med 3 mrd. kr, som partiet lovte da vi behandlet kommuneproposisjonen. Vi gjør kommunene bedre i stand til å levere god eldreomsorg og til å styrke grunnskolen.

Vi omstiller en rekke offentlige program for å bli mer målrettet. For eksempel innenfor forskning vil vi heller satse på nasjonale program framfor regionale program. For skal vi vinne fram, er det konkurrentene i Kina, Japan, USA og EU som vi må møte, ikke bare i Harstad eller Tromsø. Vi målretter satsingen på grønn teknologi og fornybar energi bedre, slik at bransjen får ut økt forutsigbarhet og skattebetalingene mer energi igjen for pengene. Det er trist når regjeringen blir forelsket i virkemiddel og institutt framfor å holde fokus på målet.

I vårt budsjett gir vi også et betydelig løft til Forsvaret, og vi gjør det vi kan for å sikre likebehandling av pensjonister, gifte og ugifte. Sammen med opposisjo-

nen har vi også fremmet en pakke med bedre vilkår for forskning, frivillighet, privat sparing og modernisering av staten.

Da budsjettet ble framlagt i begynnelsen av oktober, kritiserte Fremskrittspartiet regjeringen for å legge fram et budsjett uten ideer og nytenkning. Vi legger fram et budsjett med ambisjoner og handlekraft.

Med dette tar jeg opp forslag som Fremskrittspartiet er med på.

Presidenten: Representanten Ketil Solvik-Olsen har tatt opp de forslagene han refererte til.

Det blir åpnet for replikkordskifte.

Torgeir Micaelsen (A) [10:45:25]: Jeg har forstått det slik at det ikke gjør spesielt inntrykk verken på Fremskrittspartiet eller representanten Solvik-Olsen når undertegnede påpeker den store forskjellen på å opprette f.eks. et veiselskap som skal ha penger bevilget over statsbudsjettet, og selvfinansierende, andre aktører som Avinor eller ekstremt lønnsomme prosjekter på sokkelen, eller når undertegnede påpeker at de store skatteuttene vil få konsekvenser, hvis man da ikke har tenkt å dekke det inn gjennom andre måter.

Jeg vil derimot utfordre representanten til å gi noen kommentarer til hva hans potensielle samarbeidspartier sier om de samme forslagene, f.eks. reaksjonen fra Høyres finanspolitiske talsmann etter at Fremskrittspartiets alternative budsjett ble kjent, at Fremskrittspartiet bygger landet med «bråe kast», eller når Kristelig Folkepartis leder, Hareide, sier at Fremskrittspartiets kutt er uansvarlige – de lever i sin egen verden. Jeg forstår at ikke Arbeiderpartiet gjør spesielt inntrykk på representanten Solvik-Olsen, men gjør hans potensielle samarbeidspartier på borgelig side det?

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [10:46:35]: Det blir en rar debatt hvis Arbeiderpartiet tror at vi i denne sal skal begynne å forhandle med andre opposisjonspartier om regjeringsmakt i 2013. Etter personlig å ha vært med på å forhandle et rovdyrforlik, der både Fremskrittspartiet og Venstre gikk inn med veldig ulik tilnærming, men allikevel kom ut med et godt produkt, er jeg ganske sikker på at vi også skal klare å få til det i forhold til en regjeringserklæring.

Men det er litt selektivt – ikke bare litt; det er ganske selektivt – når Arbeiderpartiet og andre rød-grønne politikere hele veien sammenlikner Fremskrittspartiets satsing på infrastruktur med at man ikke kan bevilge penger som egenkapital, og sammenlikner det med Avinor. Nei, Fremskrittspartiet sammenlikner det ikke med Avinor – det var faktisk statsråd Navarsete som gjorde det. Det var hun som snakket om Avinor og Statnett. Fremskrittspartiet snakket konkret om Statkraft, som i fjor fikk 14 mrd. kr fra denne regjeringen for å investere i vindmøller. Det er de samme prinsippene Fremskrittspartiet bruker for å satse på veier. Da synes jeg vi skal sammenlikne de to selskapene og ikke alt mulig annet.

Heikki Holmås (SV) [10:47:55]: Hvis vi ser på hva som er en av hovedårsakene til gjeldskrisen, den kapitalistiske krisen som er rundt omkring i hele verden i dag, ser vi at det er to ting som går igjen. Det ene er at land har gjennomført store skatteletter, det andre er at de har tatt opp stor gjeld, og det tredje er en gedigen forskjellsutvikling. Hvis vi ser på USA f.eks., har medianinntekten til en vanlig arbeidstaker stått stille i en 30-årsperiode, mens de 1 pst. rikeste har stukket av. Den modellen ønsker Fremskrittspartiet altså nå å innføre i Norge. Gjennom de fondsavsetningene som ligger i budsjettet, ligger det fond der på flere hundre millioner kroner som binder opp milliarder i framtiden. Samtidig vil de ti rikeste menneskene i Norge på grunn av kuttene i formuesskatten få en skattelette på omtrent 50 mill. kr.

Er ikke dette en politikk for folk færrest og for en styrt krise?

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [10:49:03]: Dessverre er det så mange feil i resonnementet til representanten Holmås at det er litt vanskelig å tilbakevise alt på en gang. Men jeg registrerer at han sier at vi nå opplever en kapitalistisk gjeldskrise.

Det er interessant å registrere at da SV selv hadde finansministeren, gjorde de alt de kunne for å bevare det kapitalistiske systemet, til og med i den grad at daværende finansminister Halvorsen støttet kommersialismen med å gå og shoppe ekstra mye og så vise fram handleposene sine på gaten. Så at den kritikken kommer fra SV, synes jeg er litt rart.

Så er det også feil om skattemodellen til Fremskrittspartiet. Vi legger vekt på at vi skal gi mest lettelser i bunnen, altså mest lettelser ved å øke innslagspunktene for minstefradraget og sanne ting. Det gjør at de med midlere og lavere inntekter får større skattelettelser i prosent enn de med høyere inntekter. Det betyr altså at du får en bedre arbeidsstimulansimpuls med vårt skattesystem, for det er ofte de som er på det lavere lønnstrinnet som gis mest respons når reallønnen går opp, sånn som den vil gjøre med skattelettelse.

Gerd Janne Kristoffersen (A) [10:50:10]: Representanten Solvik-Olsen sier at Fremskrittspartiet har en ansvarlig økonomisk politikk. Han sier også at budsjettet som nå legges fram av Fremskrittspartiet, er tilpasset situasjonen i Norge i dag.

I forbindelse med utarbeidelse av statsbudsjetter er det vanlig at opposisjonspartiene ber Finansdepartementet regne ut hva de ulike forslagene koster. Fremskrittspartiet har imidlertid ved minst fire anledninger valgt å oppgi andre summer enn det Finansdepartementet har regnet ut. Når en da sammenligner dette, ser en at Fremskrittspartiets tall summerer seg til 1,1 mrd. kr mindre enn det Finansdepartementet har regnet ut.

Hva er det som gjør at Fremskrittspartiet mener seg bedre kvalifisert enn de økonomene vi finner i Finansdepartementet, til å beregne kostnadene av de ulike forslagene? Og mener representanten at det er greit å bruke andre tall enn alle andre ansvarlige partier bruker, når

de gir inntrykk av at de holder seg til handlingsregelen?

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [10:51:26]: For Fremskrittspartiet er det ikke et mål i seg selv å forholde seg til handlingsregelen, men det er heller ikke et mål for Fremskrittspartiet å bruke mest mulig penger. Det er et mål for oss å møte samfunnets utfordringer på en best mulig måte og å få mest mulig igjen for de pengene som vi bruker.

Når det gjelder beregninger, er det flere enn Finansdepartementet som har en kalkulator i dette landet, f.eks. har Statistisk sentralbyrå ganske mange som er gode til å kalkulere, og de lager også en del av modellene som Finansdepartementet også benytter seg av. Vi snakker med flere enn Finansdepartementet, fordi vi ser at Finansdepartementet er veldig opptatt av å gjøre alle mulige beregninger som negativt skal kunne brukes mot Fremskrittspartiet av Arbeiderpartiet. Derfor får vi utredet egne rapporter. Vi går til SSB og ber dem gjøre vurderinger. Så blir det et skjønn hvem vi stoler mest på når det gjelder forutsetninger og metodevalg. Derfor får vi av og til litt andre tall enn de som Finansdepartementet gir. Det mener jeg er trygt og godt. Jeg er utdannet sosialøkonom, og jeg vet at det finnes mer enn ett svar på mange spørsmål.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [10:52:36]: Fremskrittspartiet har store troverdighetsproblemer. En prater om klima og grønn satsing, samtidig som en krever lavere drivstoffavgifter på olje. Det står sjølsagt ikke til troende.

Men mitt fokus er forholdene i arbeidslivet og de store sosiale forskjellene ute i Europa, som danner grunnlag for sosial uro. I Norge er en av den rød-grønne regjeringas kjerneverdier jamnbyrdighet i arbeidslivet, slik at den enkelte kan leve godt av sin alminnelige, flittige arbeidsinnsats. Dette systemet blir kraftig utfordret gjennom mange krefters ønske om import av billig utenlandsk arbeidskraft. Hvorfor ønsker ikke Fremskrittspartiet å sikre jamnbyrdigheten i arbeidslivet gjennom en aktiv innsats, slik at arbeidslivet fungerer etter den nordiske tradisjonen?

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [10:53:30]: Jeg er litt usikker på hva jeg egentlig ble anklaget for her, for Fremskrittspartiet vil også ha en arbeidsmiljølov. Vi mener at de reglene som gjelder, skal følges opp og styrkes. Men vi ønsker også en større fleksibilitet for at arbeidstakerne selv, sammen med sin arbeidsgiver, skal kunne forhandle fram det arbeidstidspunkt som de selv ønsker. Jeg er småbarnsfar. Jeg vet hva det betyr å kunne få det tilpasset – jeg har en kone som jobber turnus, og har behov for å få besteforeldrene til å komme og passe mine barn. Jeg har stor fleksibilitet i stortingsjobben min, fordi jeg kan jobbe hjemme. Det er ikke alle som kan det. Da må de ha fleksibilitet til selv å avtale dette med sin arbeidsgiver, slik at de kan tilpasse seg den virkeligheten de lever i, ikke den virkeligheten som fagbevegelsen mener at de burde være i.

Med hensyn til det som det ble innledet med når det gjaldt miljø og klima, tar representanten fullstendig feil, men det skal vi ta i en annen debatt.

Laila Dāvøy (KrF) [10:54:45]: Jeg har et spørsmål om alkoholpolitikk.

Fremskrittspartiet er ofte lite villig til å se på forskningsresultater som går imot egen politikk. Det er utvetydig i dag at både tilgjengelighet og pris på alkohol har betydning for forbruket. Det er slått fast gjennom gjentatte forskningsresultater.

Jeg er spesielt opptatt av barn og unge i denne sammenheng, og mitt spørsmål til Fremskrittspartiet er: Hvorfor er det så viktig for Fremskrittspartiet å redusere alkoholavgiftene og dermed sørge for at vi får et økt forbruk?

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [10:55:30]: Som avholdsmann kan jeg si at selv om jeg vet at det har vært alkohol i mitt hjem, betyr ikke det at jeg alltid må drikke. Det er mulig å ha en alkoholpolitikk som ivaretar at folk har tilgang, uten at en skal føle seg presset til å drikke. Jeg er også bekymret for de skadevirkningene som uansvarlig alkoholforbruk gir. Samtidig er dette en vekting mellom det ansvar og de muligheter en enkeltperson skal ha i sitt liv, og det å prøve å begrense de uheldige sosiale sidene av dette. Det er jeg veldig opptatt av.

Samtidig har dette en annen side. Det å dra det argumentet som representanten kommer med, for langt, vil jo tilsi at hvis en bare forbyr det, så er en også kvitt problemene. Vi har sett i enkelte land som har prøvd det, at det er heller ingen løsning. Derfor handler dette om å ha en balansegang, der en sørger for at den alkoholen som konsumeres, skjer i lovlige former – og ikke i et overforbruk – for å hindre smugling, økt grensehandel og hjemmebrenning.

Borghild Tenden (V) [10:56:35]: Fremskrittspartiet er i sin grunnholdning en sterk tilhenger av å bruke markedet aktivt for å oppnå ønskede resultater. På flere områder har Venstre og Fremskrittspartiet sammenfallende synspunkter, også når det gjelder å ta markedet i bruk på miljøområdet, og gledelig nok også når det gjelder betydningen av å satse på forskning innenfor klima og miljø og fornybar energi. Så langt er alt bra.

Men på ett område skiller vi åpenbart lag, og det er i troen på at skatter og avgifter også kan brukes aktivt for å endre adferd. Her går Fremskrittspartiet faktisk motsatt vei: Avgiftene skal ned. Er det slik at Fremskrittspartiet ønsker økt CO₂-utslipp? Eller er det andre begrunnelser for dette?

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [10:57:26]: Fremskrittspartiet styrker i sitt forslag satsing på grønn energiteknologi med 50 mill. kr. Vi styrker satsingen på forskningssenter for miljøvennlig energiteknologi med 100 mill. kr i forhold til regjeringen.

Så er det riktig at det å kutte i bensin- og drivstoffavgifter kan oppfattes som miljøfiendtlig fra Venstres side. Men da skal en også ta med seg at Fremskrittspartiet har sagt at alternative drivstoff bør ha et avgiftsfritak, nettopp for å gi en stimulans inn i markedet. Jeg tror at både Venstre og Fremskrittspartiet står sammen om den kritikken som er mot regjeringens politikk, som er fullstendig

uforutsigbar. Det er nok å tenke på biodieselsaken. Men akkurat nå er det en tilsvarende sak som går på Gas-to-Liquid drivstoff, der en bruker naturgass – som brukt direkte, blir avgiftsfritt i en gassdreven bil, men omgjort til syntetisk diesel blir det behandlet som en fossil diesel. Det gjør jo at de miljøvennlige alternativene ikke like lett kommer på markedet. Det er bedre for oss å bidra til å stimulere de miljøvennlige alternativene til å bli konkurranse-dyktige enn å skattlegge vanlige bilister som tross alt skal overleve i hverdagen.

Presidenten: Replikskiftet er omme.

Jan Tore Sanner (H) [10:59:07]: Et par dager før statsbudsjettet ble lagt frem, holdt statsminister Stoltenberg en tordentale til Arbeiderpartiets landsstyre. Han sa:

«Det vil komme protester i høst, og det vil komme høylytte krav.»

Og videre:

«Vi skal styre unna alle feller som er fristende på kort sikt. Vi skal gjøre nei til en dyd.»

Talen ga en god analyse av de mange utfordringene Norge står overfor som nasjon. Vi er i en situasjon hvor mange europeiske land er i krise, hvor vi må regne med usikkerhet og lav vekst i mange år. Det betyr også fallende etterspørsel etter norske varer og dermed usikkerhet for mange arbeidsfolk ved våre eksportbedrifter.

Budskapet fra statsministeren var nok at vi må prioritere dersom vi skal skape trygghet og velferd. Budskapet var så klart at det nesten ga hornmusikk i brystet, ikke fordi det er spesielt morsomt å si nei, men fordi det er helt nødvendig for å kunne si ja til noe bedre. Skal vi bygge Norge som kunnskapsnasjon og skal vi styrke konkurransekraften til jobbene og til bedriftene, ja så må vi også være villig til å si nei til noe som ikke er fullt så viktig.

Da statsbudsjettet ble lagt frem, ble det ganske stille – det var få protester, få høylytte krav, men mange skuldetrekk. Det var kanskje ikke så rart, for de aller fleste av oss har det bra i Norge. Vi har god lønnsutvikling, vi har lav arbeidsledighet, og vi har sterke statsfinanser. Men den viktigste grunnen til at det ble stille, er at prioriteringene mangler. Regjeringen gledet seg i stedet over å kunne bruke flere titalls milliarder mer i 2012 enn i 2011, og smurte pengene tynt utover. Det er ikke regjeringens analyse det er noe galt med, men gode analyser hjelper ikke dem som mister jobben. Jeg tviler også på at fremtidige generasjoner vil takke dagens politikere for en god analyse dersom de ikke lykkes med å bygge Norge som kunnskapsnasjon.

Den krisen som nå herjer flere europeiske land, har primært sin forklaring i at bl.a. greske og italienske politikere har lånt mer enn de kan betale tilbake, og har brukt mer enn det de skaper. De har ganske enkelt ikke holdt orden i økonomien.

I går varslet finansministeren at budsjettets vekstanslag er for optimistiske. Det er et signal om at den europeiske krisen også får konsekvenser for Norge og norske arbeidsplasser. Utfordringen for mange bedrifter som lever av eks-

port, er at de nå møter et fallende marked med en norsk krone som har styrket seg, og med en tung ryggsekk med særnorsk høyt kostnadsnivå og særnorske skatter.

Problemet er at våre bedrifter har tapt konkurransevne hvert år under rød-grønt styre. Fra 2000 til 2005 økte verdiskapingen per timeverk i industrien med 25 pst. Det ga grunnlag for at man kunne ta ut høyere lønn, mer velferd eller styrke konkurransevnen. Siden den gang har produktivitetsveksten falt, samtidig som lønnsutviklingen har vært høyere enn hos våre handelspartnere. Resultatet er tapt konkurransevne, og det kan føre til tap av arbeidsplasser. Dette er egentlig ikke mine ord, men dette er noe man kan lese rett ut av nasjonalbudsjettet.

Når vi konfronterer Arbeiderpartiet med disse utfordringene, er svaret den sterke veksten i antall arbeidsplasser fra 2004 til 2008, og så unnlater man å snakke om at Norge de tre siste årene har tapt mange arbeidsplasser i private bedrifter.

Hva er så Høyres svar? Jo, Høyre vil skape trygghet gjennom kunnskap og konkurransekraft. Vi fremmer en serie forslag i vårt alternative budsjett som har som formål å bygge Norge som kunnskapsnasjon og styrke konkurransekraften til våre bedrifter og våre arbeidsplasser. Vi har en stor satsing på etter- og videreutdanning for lærere, ganske enkelt fordi en god lærer trumfer alt. Mens den rød-grønne regjeringen i år har senket ambisjonene for antall lærere som skal få etterutdanning, så mer enn doubler vi innsatsen for etter- og videreutdanning for våre lærere. Vi sørger for at de minste barna fremfor å få leksehjelp av assistenter, skal få flere undervisningstimer med skolerte lærere. Mens regjeringen har satt bremsene på i bevilgningene til forskning, har lagt ned forskningsfondet og avvirket gaveforsterkningsordningen, vil Høyre satse mer på forskning, opprettholde forskningsfondet og gaveforsterkningsordningen, fordi vi trenger å skape mer fordi vi må ha mer informasjon for å legge til rette for de nye arbeidsplassene.

Høyre vil styrke konkurransekraften. Vi bruker like mye oljepenger som regjeringen, men vi flytter veksten i budsjettet fra direkte næringsoverføringer fra statlig administrasjon og drift og over til investeringer i kunnskap, infrastruktur og vekstfremmende skattelettelser. Ja, det er moderne og riktig å senke skatter som bidrar til at det blir mer lønnsomt å jobbe og mer lønnsomt å investere i norske arbeidsplasser. Høyres viktigste skatteprioriteringer er å senke skatten for dem med de lave og vanlige lønnsinntektene og å redusere en særnorsk skatt på sparing og investeringer i norske jobber. Det er helt nødvendig i den situasjonen som vi er i nå.

I løpet av de rød-grønne årene er det blitt flere fattige. Det er blitt flere fattige barn, det er blitt flere bostedsløse, og rusmisbrukere som ønsker å komme ut av rushelvetet, møter lengre køer og lengre ventetid.

Høyre er opptatt av at vi skal ha gode velferdsordninger i Norge, men vi mener også at det er på tide å diskutere hvordan vi kan få velferdspolitikken til å virke bedre. Vi er opptatt av at arbeid er veien til velferd. Derfor satser vi mer på målrettede arbeidsmarkedstiltak som skal gjøre veien inn i arbeidsmarkedet tettere, og som skal gi mer

trening i arbeidslivet. Derfor foreslår vi målrettede tiltak som innebærer støtte til fritidsaktiviteter, språkopplæring, og vi foreslår lavere barnehagepris for dem som har de aller laveste inntektene.

Høyre åpner også for samarbeid med private for å løse flere av våre velferdsutfordringer. Dette er en omlegging for å bidra til at vi fortsatt skal styrke velferden, men også for å få en velferdspolitikk som virker.

Så vil jeg til slutt også understreke gleden av at de borgerlige partiene har funnet sammen på viktige områder. Det er ikke noe nytt eller noe særegent for de borgerlige partiene i opposisjonen å legge frem sine alternative budsjetter og markedsføre egen politikk. Det gjorde også de rød-grønne partiene. Man kan av og til få inntrykk av at også den rød-grønne regjeringen legger frem forskjellige budsjetter, men det er jo en annen historie. Men jeg er glad for at de borgerlige partiene har funnet sammen på viktige punkter.

De borgerlige partiene står sammen om en viktig satsing på forskning, som er en viktig investering for fremtiden. De borgerlige partiene står sammen om et løft for frivilligheten. Der regjeringen har sviktet sitt eget løfte til frivilligheten, øker vi momskompensasjonsordningen med 200 mill. kr, vi bedrer gaveforsterkningsordningen, og vi bidrar også til å fjerne en del byråkratiske ordninger for de frivillige organisasjonene. Vi bedrer spareordningene. For ungdom som nå vil møte en høyere barriere inn i boligmarkedet, bedrer vi Boligspareordningen for ungdom. Vi sørger for vesentlige forbedringer i pensjonssparing – privat pensjonssparing – slik at vi skal motivere flere til å spare til egen alderdom.

I tillegg foreslår også de borgerlige partiene å innføre såkalt nøytral moms i staten. Hva er det? Jo, under den borgerlige regjeringen innførte vi nøytral moms for kommunesektoren. Det innebar at det for kommunene ble like billig å kjøpe varer i markedet som å produsere varene selv. Det samme ønsker vi nå å gjøre i statlig sektor. Så fremfor at helseforetak skal bygge egne vaskerier fordi de møter en momsbarriere i møte med private bedrifter, ønsker vi å gjøre dette nøytralt. Det innebærer at det blir mer konkurranse om å levere varer til offentlig sektor, og det vil redusere offentlig sektors utgifter til innkjøp.

Med dette tar jeg opp de forslag som Høyre fremmer alene eller sammen med andre partier.

Presidenten: Representanten Jan Tore Sanner har tatt opp de forslagene han viste til.

Det blir replikkordskifte.

Torgeir Micaelsen (A) [11:09:26]: Jeg vil tilbake til det jeg tok opp i mitt innlegg, nemlig at jeg synes at situasjonen nå er såpass alvorlig at jeg trodde det kunne være mulig for et ansvarlig – i hvert fall tilsynelatende – parti som Høyre å stå sammen med regjeringen om en felles virkelighetsforståelse, og at vi nå kunne samle alle kreftene mot et veldig urolig økonomisk uvær som bygger seg opp på kontinentet, som kan ramme norske arbeidsplasser, og som kanskje allerede i dag er i ferd med å slå inn over landet.

Derfor vil jeg gjenta at jeg synes det er litt rart at man, når man leser innstillingen, får inntrykk av at man prøver å konstruere en virkelighet som i hvert fall er veldig annerledes enn hvordan jeg leser den – f.eks. at norsk næringsliv blir utsatt for særnorske høye skatter, som Høyre skriver i innstillingen.

Når det gjelder produktivitetsveksten, er det helt riktig det som representanten Sanner sier, men det er helt avhengig av hvilken tidsserie man velger å plukke fra, eller når man ikke anerkjenner at man etter 2005 har skapt mange tusen nye jobber. Hvorfor driver representanten fra Høyre med dette?

Jan Tore Sanner (H) [11:10:35]: Når jeg hører denne replikken, får jeg inntrykk av at representanten ikke hørte på mitt innlegg. Jeg pekte jo nettopp på at vi lever i et godt land, har lav arbeidsledighet, sterke statsfinanser, og at det er skapt mange nye arbeidsplasser i perioden 2004–2008, men at vi siden den gang har tapt mange arbeidsplasser i private bedrifter.

Så har jeg lyst til å minne om at Høyre var det første partiet som under finanskrisen tok kontakt med Arbeiderpartiet og sa at vi ønsker å stille opp og stå sammen med regjeringen i den vanskelige situasjonen. Det samme har vi skrevet inn i finansinnstillingen denne gangen, at hvis det er påkrevet, stiller Høyre opp. Det er vår historiske tradisjon, og slik kommer vi også til å opptre i den situasjonen som er nå. Men jeg har inntrykk av at når Arbeiderpartiet sier at vi skal stå sammen, betyr det at vi skal mene det samme som Arbeiderpartiet – og det kan man jo ikke forvente.

Høyre er opptatt av at vi skal bygge Norge som kunnskapsnasjon, og at vi skal styrke bedriftenes konkurransevne, og vi har mange gode forslag som jeg mener at også regjeringen bør ta seg tid til å lese.

Knut Storberget (A) [11:11:52]: Det var med en viss spenning jeg leste opposisjonens alternative forslag til budsjett, særlig med henblikk på om man klarer å samle seg om viktige størrelser når det gjelder fordeling. Ser man på innslagspunktet for toppskatt, er det fullt sprik – nærmest fire alternativer. Ser man på formuesskatten, er det fullt sprik – fire alternativer. Ser man på minstefradraget, hvor man i det minste kanskje kunne forutsette at man kunne bli enige om prosentsatsen, så er det fire forskjellige prosentsatser. Det er ett fellestrekk i opposisjonens forslag, og det er at de er grunnleggende urettferdige. Det er de som tjener mest, som får store skatteletter, i motsetning til dem som tjener minst.

Mitt spørsmål til representanten Sanner er: Vil det noen gang inn mot valget i 2013 bli mulig for norske velgere å få øye på en viss grad av enighet på borgerlig side når det gjelder viktige fordelingspolitiske spørsmål?

Jan Tore Sanner (H) [11:12:53]: Svaret er: Ja, det finner man. Hvis man leser i innstillingen, vil man se at de borgerlige partiene trekker i samme retning i mange av de spørsmålene – det var jo også representanten Storberget innom – og noe av det aller viktigste er å øke minstefra-

draget. Kristelig Folkeparti øker minstefradraget, Venstre øker minstefradraget, Fremskrittspartiet gjør det, og Høyre gjør det. Og hvorfor øker vi minstefradraget? Jo, fordi det kommer dem med de laveste og vanlige lønnsinntektene mest til gode. Det gjør det mer lønnsomt å arbeide enn å være på trygd. Det gjør det mer lønnsomt å jobbe heltid enn å jobbe deltid. Det er det viktigste skatteløftet vi gir. Den største skattelettelsen er å øke minstefradraget, dernest kommer reduksjon i formuesskatten. Å redusere formuesskatten er ikke urettferdig, det er rettferdig, fordi formuesskatten må man betale helt uavhengig av om bedriften går med overskudd eller med underskudd, og i den situasjonen vi er i nå, hvor det handler om å trygge jobber, mener jeg at Arbeiderpartiet bør lytte til Roar Flåthen som er enig med Høyre i at vi må gjøre noe med formuesskatten.

Karin Andersen (SV) [11:14:08]: Høyre snakker veldig fint for tida både om fattige unger og at flere skal komme i arbeid. Men når jeg har sett i budsjettet på hva Høyre gjør, er det gammeldags Høyre-politikk. Høyre beholder 240 mill. kr til betaling for at kvinner skal være hjemme og holde ungene sine unna barnehagen og ikke være i jobb sjøl, mens de altså tar over 1 mrd. kr i året fra enslige forsørgere, som regjeringen vil beholde ordningen for, slik at de kan ha en sikker inntekt mens de kvalifiserer seg til jobb. Vi vet at det å kvalifisere seg for jobb er uhyre viktig for dem som er enslige forsørgere, og de trenger en trygg inntekt mens de gjør det.

Enslige forsørgere er i en annen situasjon enn andre mennesker, fordi de har større krav på seg. Jeg lurer på hvorfor Høyre (presidenten klubber) tror at Norges rikeste mann trenger 3 mill. kr i skattelette, mens (presidenten klubber)...

Presidenten: Da skal representanten Sanner få anledning til å svare.

Jan Tore Sanner (H) [11:15:20]: Det var mange problemstillinger på en gang.

La meg svare på hvorfor Høyre legger om overgangsstønaden til enslige forsørgere. Det er fordi vi ønsker å skape en tettere vei inn i arbeidslivet. Vi beholder den i ett år og gir unntak med mulighet til forlengelse for dem med sterkt funksjonshemmede barn og dem som er i utdanning. Så bruker vi disse pengene til arbeidsmarkeds tiltak, til arbeidstrening og til å lage en tettere vei inn i arbeidslivet. Men før SV kaster stein på Høyre, synes jeg at SV bør sørge for en politikk som innebærer at det blir færre fattige i Norge, færre fattige barn, færre bostedsløse og kortere ventetider for dem som ønsker å komme ut av rushelvetet. SV er et parti med høy selvtilitt, men med lav selvinnsett når det gjelder en velferdspolitik som virker.

Presidenten: Representanten Karin Andersen har bedt om ytterligere en replikk. Det er det plass til på replikklisten. Hun får anledning til det før representanten Lundteigen får sin replikk.

Karin Andersen (SV) [11:16:30]: Først er det tydelig at representanten Sanner og Høyre ikke forstår hvordan regjeringens opplegg for overgangsstønad er, nemlig at man skal være i aktivitet og kvalifisere seg fra det yngste barnet er ett år. Det er et krav i vårt opplegg, men poenget er at du skal ha en sikker inntekt mens du gjør det, og være trygg på det. Vegene fram til arbeidslivet er lang.

Så er det slik at Høyre tar 1 mrd. kr av inntektene til de fattigste barnefamilieene i dette landet og gir tilbake 250 mill. kr, og det synes de er en bra fordeling, mens de på skattesiden f.eks. gir skattelettelse til Norges rikeste mann, som er Johan H. Andresen. Det tilsvarer inntekten til 85 enslige mødre, det de skulle ha å leve av i et helt år mens de kvalifiserer seg til å komme i jobb. Det er Høyres fordelingspolitikk.

Jan Tore Sanner (H) [11:17:36]: Jeg synes at representanten Andersen burde tatt seg en liten reiserunde rundt kysten og snakket med de mange små og mellomstore familieeide bedriftene som virkelig sliter med å få endene til å møtes, som sliter med å betale lønninger, og som sliter med å få til nye investeringer, men som allikevel må betale formuesskatt til den norske stat. Bedrifter som går med underskudd, og som jobber hver eneste dag for at folk skal ha en jobb å gå til, må likevel betale formuesskatt. Det er det formuesskatten handler om. Det handler om å sikre at bedrifter skal ha mulighet til å investere og skape nye jobber. Det er grunnen til at Høyre ønsker å trappe den ned.

Så har jeg svart på hvorfor vi legger om overgangsstønaden for enslige forsørgere. Vi mener det er viktigere å hjelpe folk til å få en tettere vei inn i arbeidslivet, få arbeidstrening og lønn, fremfor å stå utenfor og få støtte.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [11:18:48]: Representanten Sanner sier at «de borgerlige partiene står sammen». Nei, borgerlige partier i denne salen, etter Høyres definisjon, står ikke sammen om de store tallene. Et eksempel: Høyres økonomiske politikk er negative ord for arbeidsfolk i distriktene. Høyres budsjett for 2012 er forutsigbart. Negative symboler er minus 1,7 mrd. kr til matproduksjon og minus 1,5 mrd. kr til Kommunal- og regionaldepartementet for å motvirke sentralisering av arbeidsplasser og folk. Det er sterk kost for flittige arbeidsmaur i distriktene som prøver å skape seg et utkomme, som hver dag arbeider for å sikre sin familie og sin ungdoms framtid.

Hvorfor ønsker Høyre en enda sterkere sentralisering av arbeidsplasser og bosetting i Norge, noe som er et resultat av bl.a. flyttingen av 3,2 mrd. kr?

Jan Tore Sanner (H) [11:19:52]: Her legger representanten Lundteigen premisser til grunn som ikke er riktige. Jeg har lyst til å minne om at da Høyre satt i regjering, ble det flyttet ut vesentlig flere arbeidsplasser fra Oslo til Distrikts-Norge og til regioner enn det som er gjort med Senterpartiet i regjering – vesentlig flere ble flyttet ut.

I tillegg er Høyre opptatt av at den beste distriktspolitikken handler om å legge til rette for verdiskaping. Derfor foreslår vi bl.a. mer såkornkapital. Jeg har registrert at

Arbeiderpartiets ordfører i Trondheim ber regjeringen om å komme med såkornkapital, noe de har lovet i i hvert fall ett år. Hvis Lundteigen er enig i at såkornkapital er viktig, kan han stemme for Høyres forslag i dag. Hvis han er enig i at det er viktig å legge til rette for bedre veier i Distrikts-Norge, kan han stemme for Høyres forslag i dag. Å bevilge 1 mrd. kr mer til vei er den beste distriktspolitikken vi kan føre.

Presidenten: Den siste replikken går også til representanten Lundteigen.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [11:21:01]: Det er interessant å høre at Høyres finanspolitiske talsmann egentlig forsøker å skape det inntrykk at Høyre ønsker å svekke sentraliseringen, at en altså skal motarbeide den utvikling som i dag veldig mange ungdommer føler, og som de tar konsekvensen av i sitt yrkesvalg, for de flytter til Oslo og tilliggende herligheter.

Såkornkapital er viktig, veier i distriktene er viktig, men det som kjennetegner Høyres politikk når det gjelder veier, er jo at en harselerer over – en harselerer utrolig sterkt over – samferdselsministerens satsing på veier over hele landet. Det er ikke der det skal bygges veier. Har en fra Høyres side nå lagt opp til å endre også prioriteringen av hvor det skal bygges veier? Da må det uttrykkes tydeligere.

Jan Tore Sanner (H) [11:21:57]: Jeg tror representanten Lundteigen ville stått seg på å snakke litt tydeligere, for jeg tror at det som egentlig stikker Lundteigen, er at Høyre reduserer en del av de direkte næringsoverføringene. Det vedstår jeg meg at vi gjør. Vi mener at det er mye viktigere å legge til rette for næringslivet gjennom bedre generelle rammebetingelser, gjennom lavere skatter, bedre veier og mer såkornkapital enn å øke de direkte næringsoverføringene.

Så stiller Lundteigen spørsmål om det er slik at Høyre er imot sentraliseringen. La meg heller snu på det og si at Høyre er for sterke regioner i hele Norge. Det er jeg overbevist om er den aller beste distriktspolitikken – sørge for at vi bygger opp under miljøene i Harstad, i Bodø, i Tromsø, i Alta, i Trondheim, i Bergen og på Hamar. Representanten Lundteigen burde ha registrert at norske velgere har stemt Høyre ved kommunevalget – fra nord til sør, fra øst til vest. Det er fordi de støtter opp under vår politikk, som også innebærer sterke regioner og sterke distrikter.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Heikki Holmås (SV) [11:23:29]:

«Det ække lett å ta det rolig
Det ække lett å ta det kaldt
Når verden faller sammen
rundt forbi og over alt»

Dette er legendariske setninger fra Raga Rockers, den gang de beskrev forrige krise i overgangen mellom 1980- og 1990-tallet. Det er treffende også i dag, for sånn er det altså verden ser ut for mange folk rundt omkring i Europa.

Rundt omkring i Europa står folk foran en hard vinter – ikke bare i Europa, men også i USA og i andre deler av verden. Mens vi her i salen sitter og diskuterer hvor vi skal satse, diskuterer resten av Europa hvordan de skal unngå massive kutt som rammer befolkningen veldig hardt.

La meg ta noen eksempler på kutt i Hellas:

- 20 pst. kutt i pensjoner som overstiger drøyt 9 000 kr
- 30 000 offentlig ansatte får sparken
- 20 pst. økning i avgifter på alkohol og tobakk
- 90 pst. på skatt på bonuser til ledende bankansatte

Altså: Forskjellene har økt i Europa – i verden – i løpet av de årene som har gått, mellom rike og fattige i land. Samtidig som det har skjedd, har det vært drevet en politikk med store skattelettelser, som gir økende forskjeller, og med gjeldsopptak i flere land. Ett av eksemplene er jo USA, som jeg husker fra tiden jeg satt i finanskomiteen, og som vi så i nyhetene nylig, der man på nytt har inngått avtaler med republikanere som sikrer at de rikeste i landet ikke får økte skatter. Det er altså en håpløs politikk, for det som skjer når forskjellene øker mellom mennesker, er at man får en situasjon der tilliten mellom mennesker faller.

Vi er altså nødt til å føre en politikk som svarer på to spørsmål. Det ene er: Hvordan unngår vi at Norge rammes hardere enn nødvendig av denne krisen vi står overfor? Og det andre: Er det noe vi kan gjøre i Norge for å begrense omfanget av krisen for andre?

Svaret på det første spørsmålet er etter min oppfatning todelt. Vi må føre en økonomisk politikk som er tilpasset de utfordringene som vi står overfor. Det er ingen tvil om at innenfor eksportindustrien i Norge i dag, som er en av de mest utsatte nettopp fordi den eksporterer varer til Europa, der krisen er så sterk som den er, er vi nødt til å se på hva vi kan gjøre for å unngå at man får verre konkurransevilkår. Det handler om renten, det handler om kronkursen, og det handler om hvordan vi fører en ansvarlig budsjettering – et budsjett som vi vedtar her i dag – som sikrer at vi har dette under kontroll. For har vi ikke kronkurs og renter under kontroll, vet vi at det slår rett inn på eksportindustrien. Alle som eksporterer varer, er mest nervøse for utviklingen i Europa, og det gjelder enten de eksporterer miljøteknologi, eller de produserer andre ting som de selger.

Dette er ikke tiden for økonomiske eksperimenter av den type som Fremskrittspartiet foreslår. De har en politikk der det er mer til alt, mer til alt finansiert med oljepenger, mer til fond – hundrevis av milliarder kroner inn på fond som skal finansiere alle mulige slags satsinger som Fremskrittspartiet synes det er verdt å satse på. Hensynet til arbeidsplassene er etter min oppfatning klart viktigere enn kravet fra Fremskrittspartiet om umiddelbart å tilfredsstille alle behov.

Det er viktig, synes jeg, å minne om at sist gang vi hadde en finanskriser, da Kristin Halvorsen var finansminister, klarte vi å komme gjennom den finanskrisen med Europas laveste arbeidsløshet. Vårt mål må være det samme i de krisetidene vi står overfor nå. Vi skal ha den laveste arbeidsløsheten i Europa, for det å ha en arbeidsplass er faktisk det aller, aller viktigste for å sikre mennesker trygghet.

Men vi må også klare å ta vare på de grunnleggende sidene ved det norske samfunnet som har bidratt til at vi har klart oss så godt i sånne ulvetider. Her er det flere forhold som kan trekkes fram.

Det mest grunnleggende er at det er små forskjeller mellom folk i Norge. Jeg har sagt det før fra denne talerstolen: Det vakreste med Norge er at vi har små forskjeller mellom folk. Små forskjeller skaper tillit mellom mennesker og gjør at vi stiller opp for hverandre når det er dårlige tider. Det gjør at arbeidstakere skjønner at de har en mulighet til å få oppbakking, med mulighet til satsing på ny industri og nye arbeidsplasser dersom det blir nedlegging i den delen av industrien de selv jobber i. Og vi har den tilliten som gjør at folk er med på å inngå fornuftige kompromisser.

Ett av de viktigste resultatene vi har oppnådd gjennom de årene vi har sittet i regjering, er reduserte forskjeller. Det er et brudd med den utviklingen som har vært i Norge helt siden 1980-tallet – med stadig økende forskjeller – og er et brudd med den trenden som har vært over hele Europa. Endringer i skattesystemet, med innføring av skatt på aksjeutbytte og omlegging av formuesskatten, har bidratt til dette.

Når Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre foreslår å redusere formuesskatten – som et første skritt på vei til utvikling – og altså gir store skatteletter til de ti menneskene i Norge, og andre mennesker, som har betydelige formuer, og som burde være de menneskene som var mest villige til å bidra til fellesskapet i tider som dette, er det et farvel til idealet om små forskjeller. Jeg mener at det å bidra til å øke forskjellene i Norge er den sikreste oppskriften på hvordan vi kommer nærmere de krisene vi ser i resten av Europa og i de amerikanske landene, for økte forskjeller bryter opp det tillitsbåndet som er mellom folk.

Kan vi i Norge ha noen rolle i det å bekjempe krisen internasjonalt? Svaret på det er ja, etter min oppfatning. Vi er f.eks. nødt til å sørge for å ta vår del av finansieringen – og mer til – når de internasjonale organene hjelper de kriserammede landene. Det er ingen tvil om at en del fattige land har opplevd tørke på investeringer på grunn av at investeringene trekkes til hjemlige land. I stedet må vi se på hvordan vi kan bruke vår finansielle formue til investeringer i den fattige delen av verden, og vi må gjøre det på en ansvarlig måte, slik at vi sørger for en positiv vekst og utvikling i de landene som trenger det.

I tillegg mener jeg at vi skal være en spydspiss internasjonalt for å sørge for at de som er rikest, og finanssektoren bidrar mer. Den diskusjonen som vi har i Norge om en aktivitetsskatt, skal vi sørge for å føre videre, og jeg synes det er positivt at Kristelig Folkeparti hiver seg på den debatten. Jeg mener at vi skal være en spydspiss internasjonalt for at de aller, aller rikeste skal bidra mer til utviklingen og fordelingen og til de internasjonale organisasjonene. Det er rettferdig fordeling, og det trenger vi mer av.

Hva er det vi gjør, da? Jo, vi satser på de miljøvennlige sakene. Vi er opptatt av jernbane, fordi det er miljøvennlig, effektivt og trafiksikkert. Det er bra for næringslivet, og det er bra for en desentralisert bosetting. Jernbanen og NSB får 1,3 mrd. kr mer i dette budsjettet.

Vi satser på barn og unges oppvekstvilkår, fordi det er viktig. Derfor styrker vi arbeidet for en mer praktisk og variert skole i kampen mot frafall og for at flere skal kunne klare å gjennomføre. Det blir innført valgfag for 8. trinn neste år. Og vi skal satse mer på barnevernet for å sørge for at de kommunene som har små fagmiljøer, skal kunne stille opp mer for unger på en ordentlig måte.

Ett av Arbeiderpartiets slagord er «å skape for å dele». Men den motsatte ordstillingen er faktisk like viktig: å dele for å skape. Det er det at vi deler, som gjør at vi gir folk utdanning og har muligheten til å forske, noe som gjør at næringslivet er i stand til å utvikle nye tjenester og nye tilbud og sørge for nyskaping. Det er det at vi spleiser gjennom skatt, som gjør at folk ikke er bekymret for pensjonene sine selv om børsene raser, i motsetning til fryktelig mange andre mennesker i andre deler av den vestlige verden som har fulgt høyresidens oppskrift på hvordan de finansierer pensjoner.

Skatt er duggnad. De partiene som ønsker mindre skatt, ønsker mindre spleiselag og hver mann for seg selv. Det er en dårlig oppskrift i en verden der vi mer enn noen gang er avhengig av å stå sammen for å løse finanskrisen, men for å løse klimakrisen også, som er den største, virkelige krisen som vår generasjon står overfor.

Vi mener at det er viktig å ta en ordentlig diskusjon i tiden som kommer, som handler om hvordan vi skal klare å bygge velferdsstaten på en god måte, hvordan vi skal kunne klare å prioritere velferden i årene som kommer, slik at folk kan være trygge på at vi har en god velferdsstat. Så får vi håpe at Raga Rockers dystre antakelser ikke blir virkelig, heller ikke for resten av Europa, for blir det verre i resten av Europa, blir det verre for oss også:

«Jeg har prøvd å ta det rolig
Jeg har prøvd å ta det pent
Men det er noe som forteller meg
at det er for sent»
Vi får håpe at vi er ute i tide.

Presidenten: Det blir åpnet for replikkordskifte.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [11:33:49]: Opposisjonen har fått mye kjeft fra rød-grønne politikere for at vi ikke har ett felles alternativt budsjett. Nå hadde heller ikke de rød-grønne partiene det da de var i opposisjon. Men det som er mer problematisk, er at de rød-grønne partiene i posisjon knapt klarer å enes om politikken sin.

Ved tidligere finansdebatter har Fremskrittspartiet fått kjeft for at vi ikke snakker nok om klima. I dette innlegget fra SV hørte jeg knapt ordet klima, så tidene endrer seg åpenbart. Da er det litt interessant å høre om det manglende fokus på klima fra SV her betyr at de nå også har underlagt seg olje- og energiministerens oljemelding fullt og helt, som en bør forvente, men som en i mediebildet har fått inntrykk av at SV egentlig ikke står bak. For oljemeldingen legger opp til økte CO₂-utslipp, mens miljøvernministeren fra SV argumenterer med at denne regjeringen har forpliktet seg til å kutte CO₂-utslipp fra den samme sektoren. Står SV bak oljemeldingen sånn som den ligger i Stortinget nå?

Heikki Holmås (SV) [11:34:54]: Hvis Ketil Solvik-Olsen ikke hørte at jeg sa «klima», har han ikke hørt godt etter, for jeg sa at klimakrisen er en av de viktigste krisene – uten tvil den viktigste krisen – som vår generasjon står overfor, og jeg regner også Ketil Solvik-Olsen med i «vår generasjon», selv om ikke han har tatt klimakrisen like godt inn over seg.

Det jeg mener er avgjørende viktig, er at den måten vi nå kommer oss ut av den krisen vi er inne i, på, også bidrar til å løse klimakrisen. Jeg var på Zerokonferansen på mandag og tirsdag og hadde gleden av å høre Arnold Zchwarzenegger, som pekte på hvilke muligheter som ligger i utvikling av miljøteknologi for å skape arbeidsplasser, samtidig som det løser krisen. Men jeg hørte også på bekymringene til Giddens: Man var redd for at dette kanskje ikke skulle gå bra, fordi det ikke var nok «trøkk».

Vi har tenkt å legge fram en klimamelding som sørger for at vi kutter det vi har lovet å kutte fra Stortingets side.

Jørund Rytman (FrP) [11:36:14]: Først må jeg si at det er interessant at representanten Holmås i sitt innlegg tar opp og taler de fattiges kår, når vi for noen uker siden kunne lese i Aftenposten at norsk handelspolitikk «skader verdens fattigste», og en konkluderer med at Norge er verst på handel med de fattigste landene i verden. Dette må være enormt pinlig for den norske regjeringen, som bl.a. i det offentlige rom og i Soria Moria II sier at man skal styrke fattige lands mulighet til å drive handel – det motsatte av hva som har skjedd. Man har havnet på jumboplass, dårligst. Årsaken er de høye tollmurene rundt Norge og kvotene som Norge har på klær, mat og andre varer fra utviklingsland, i tillegg til at vi subsidierer norsk landbruk. Er representanten flau over denne kåringen? Og vil representanten nå vurdere Fremskrittspartiets forslag om å kutte i toll og om tiltak som kan bedre dette?

Heikki Holmås (SV) [11:37:13]: Nei, jeg er ikke flau over den kåringen. Jeg mener at vi i løpet av den perioden vi har sittet i regjering, har bidratt til flere viktige grep for å sørge for å senke terskelen for at de aller fattigste landene kan importere ting til Norge. MUL-landene har allerede tollfri adgang til Norge, også for landbruksprodukter. For en rekke andre land har vi også økt muligheten for å kunne importere til Norge tollfritt, men det er riktig at ikke alle land i verden har tollfri adgang til Norge, og det er riktig at ikke alle land i verden har adgang til å importere matvarer til Norge. Det mener jeg er greit, jeg mener det er riktig at vi bevarer en norsk landbruksproduksjon. Det man ser, er hovedproblemet for de minst utviklede landene, de fattigste landene, når det gjelder å få eksportert varer, er at de har ikke utviklet gode nok produksjonslinjer – og byråkratier som godkjenner dette – til at de kan få eksportert/levert varene til EU/EØS-området, som Norge også er en del av.

Så synes jeg det er kjempeflott at Jørund Rytman har et sterkt engasjement for å få like tollsatser på truser – underklær, som vi kaller det i Norge – og forskjellige former for andre tekstilvarer, men det er altså ikke prioritert i denne sammenheng.

Arve Kambe (H) [11:38:39]: Jeg sitter ved siden av Hallgeir H. Langeland, og han prøvde under debatten å gi et innspill til Heikki Holmås om at han måtte snakke om tog. Så der har du kanskje tapt en stemme, hr. Holmås!

For Høyre er poenget når det gjelder fattigdom, å se hva SV faktisk gjør når de sitter i regjering, og hva de stemmer for i Stortinget. Det er en kjent sak at SVs fattigdomsløft har blitt et gedigent mageplask. Mens Heikki Holmås har stemt på budsjetter i Stortinget, har det blitt 50 000 flere fattige barn i Norge. Mens Heikki Holmås og Audun Lysbakken har sittet henholdsvis på Stortinget og i regjering, er det blitt 6 000 flere bostedsløse i Norge, og med Audun Lysbakken, Heikki Holmås og Kristin Halvorsen i SV er det blitt større egenbetaling for syke mennesker i Norge. Er Heikki Holmås stolt av det SV har fått til på fattigdomsfeltet?

Heikki Holmås (SV) [11:39:56]: Jeg synes alltid det er ganske frekt av Høyre å trekke opp sin egen satsing på fattigdom, for det første Kjell Magne Bondevik, Lars Sponheim og Per-Kristian Foss gjorde da de kom til makten i 2001, var å fjerne skatten på aksjeutbytte. Det var i seg selv 1,5 mrd. kr i skattelette til de rikeste – like mye som de satset på fattigdomsbekjempelse i løpet av hele sin egen regjeringsperiode. I tillegg førte dette til at det ble tatt ut 200 mrd. kr skattefritt, et beløp som i seg selv ville gitt 25 mrd. kr mer i skatt til fellesskapet. De rikeste her i landet sparer dermed 10 mrd. kr i året på skatt. Det var Høyres politikk for å bekjempe forskjellene, det var Høyres «mer penger til de aller rikeste». Vi derimot har redusert forskjellene ved å flytte penger til enslige forsørgere, der Høyre foreslår å ta ½ mrd. kr i løpet av det neste budsjettet. Jeg mener at vi er nødt til å legge fram en plan for å sørge for å bekjempe barnefattigdom, fordi barn fortjener å vokse opp uten fattigdom, men Høyres politikk fører til flere fattige barn og flere av de aller rikeste.

Arve Kambe (H) [11:41:05]: Ut fra svaret virker det som om Heikki Holmås har sittet i regjering i seks år, for da har han ekspertise i å unngå å svare på spørsmål fra Stortinget. Jeg synes faktisk han kunne tatt seg bryet med å svare på spørsmålet, men han skjemmes tydeligvis over SVs fattigdomsbekjempelse.

Så til mitt oppfølgingsspørsmål. Vi har i dag 3 800 narkomane som står i behandlingsskø, som står i rehabiliteringsskø, og som gjennom mange år har bedt om en bedre statlig politikk. I Høyres statsbudsjett, som vi i dag skal behandle, foreslår Høyre at 400 mill. kr bl.a. skal gå til å øke behandlingen av narkomane, øke rehabiliteringen av narkomane, for å gjøre hverdagen deres lettere og gjøre samfunnet bedre for svært mange mennesker. Hvorfor stemmer SV og Heikki Holmås mot en bedre hverdag for svært mange narkomane i dag?

Heikki Holmås (SV) [11:42:01]: Jeg mener at det er viktig at sykehusene innenfor de budsjettene de har, prioriterer de narkomane, på grunn av at behandlingstilbudet til folk som er rusmisbrukere, er helt avgjørende å sørge for å få til på en god måte. Men siden jeg kan litt om

dette og har litt erfaring med det, vil jeg samtidig peke på én ting, og det er at et av de største problemene for en god del rusmisbrukere er at etter behandling kommer de ut til kommunene. Det er stort sett Høyre-styrte kommuner, nemlig Oslo og Bergen, som er de aller, aller verste, der man kommer ut og blir tilbudt hospits istedenfor gode boforhold. Jeg la merke til at Jan Tore Sanner i debatten sa at det er blitt flere bostedsløse. Ja, det er blitt flere bostedsløse i Høyre-styrte kommuner som Oslo og Bergen. Og vet du hva Høyre er med på å gjøre i Oslo og Bergen? Der tar de penger fra boligene sine, de tar ut omtrent 300 mill. kr i utbytte fra kommunale boliger i året og bruker pengene på andre ting, istedenfor å sørge for at man har null bostedsløshet og har et godt boligtilbud til de narkomane som kommer ut. Det mener jeg at Høyre bør rydde opp i på de stedene der de styrer.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [11:43:05]: «Vi får håpe at vi er ute i tide», avsluttet representanten Holmås sitt innlegg med. Holmås setter sin lit til håpet. De siste ukene har det lekket ut mange politiske tanker rundt regjeringens oppfølging av klimaforliket, bl.a. at kvotepliktig sektor, altså industrien og oljesektoren, skal skjermes for klimakutt i den kommende klimameldingen. Blir det regjeringens politikk, må det være enorme kutt i de gjestående sektorene – ja, jeg tror det er urealistisk. Klimakur peker på at vi må ta ut hele potensialet i forhold til energieffektivisering hvis vi skal klare å nå målsettingene våre. Det er enkle og billige tiltak. I Soria Moria-erklæringen står det at det skal være et grunnfond på fornybar energi og effektiviseringstiltak på 30 mill. kr innen 2012. Det er dette budsjettet. Mitt spørsmål til representanten Holmås er: Hvorfor stemmer man i dag mot Soria Moria-erklæringen? Setter man bare sin lit til håpet?

Heikki Holmås (SV) [11:44:19]: Jeg tror det er lurt å ha håp, for hvis man ikke har håp for fremtiden, tror jeg ikke man får gjort noe særlig heller. Men man er nødt til å ha konkrete planer også. Derfor er diskusjonen om hvordan vi skal følge opp og få gjennomført klimameldingen, ekstremt viktig. Jeg er helt enig med Line Henriette Hjemdal i at det har vært mange tanker, og mye høyttenkning, rundt hvordan man skal følge opp klimaforliket. Men her i denne sal sitter det altså en rekke representanter fra SV og Sigbjørn Johnsen fra Arbeiderpartiet, som sier at klimaforliket som vi ble enige om her på Stortinget, ligger fast for regjeringens politikk. For å peke på én ting som jeg er lite grann bekymret for: Jeg og Line Henriette Hjemdal var sammen på Zerokonferansen på mandag og tirsdag, og da hørte vi også en av de andre partnerne i klimaforliket, nemlig Erna Solberg, snakke. Og hun sa akkurat det samme som Line Henriette Hjemdal sier også er blitt sagt av andre, nemlig at kuttene bare skal tas utenfor kvotepliktig sektor. Det burde bekymre Line Henriette Hjemdal.

Borghild Tenden (V) [11:45:34]: Som det ble sagt av representanten Kambe her i sted, har SV lenge hatt en høy profil når det gjelder dem som lever i fattigdom. Jeg mer-

ket meg at representanten Holmås ikke nevnte de fattige med et eneste ord i innlegget sitt, og jeg hørte veldig godt etter. Det har blitt flere fattige under det rød-grønne styret.

SV har flere ganger stemt mot målrettede forslag fra Venstre og andre partier under påskudd av at det skulle komme en fordelingsmelding som skulle være full av gode tiltak for å redusere fattigdommen. Det viste seg at det ikke stemte. Det manglet helt tiltak.

I dag fremmer Venstre konkrete og målrettede tiltak på over 2,3 mrd. kr for å bekjempe fattigdommen, spesielt blant barn. Hvorfor får ikke Venstre SVs stemme i dette viktige politiske arbeidet?

Heikki Holmås (SV) [11:46:31]: Vi stemmer for det budsjettet vi selv har vært med på å legge fram, og som vi selv har behandlet, etter gode prosesser mellom de forskjellige partiene i regjeringen.

Vi er opptatt av rettferdig fordeling. Jeg ser av og til, eller det skjer ofte, det som er en feilslutning fra høyresiden: Jeg snakket masse om rettferdig fordeling i innlegget mitt, fordi rettferdig fordeling er en forutsetning for å bekjempe fattigdom. Det at vi klarer å få til en bedre fordeling i Norge, bl.a. ved at de rikeste bidrar mer, gjør at vi har mer penger til å sørge for de brede, gode velferdsordningene som bidrar til å bekjempe fattigdom.

Så er jeg helt enig i at noe av det som er skrekkelig problematisk, og som vi er nødt til å gjøre noe med, er at det har blitt flere fattige barn i Norge i løpet av tiden som har gått. Her er vi nødt til å legge fram en konkret plan fra regjeringen som sørger for å avskaffe det at barn vokser opp i fattige familier. Men jeg ser jo at Venstre i dette budsjettet gjør det motsatte. De endringene som skjer når det gjelder overgangsstøtten, kommer til å være med på å rasere dette, det kommer til å føre til at det blir flere fattige barn i årene som kommer. Det er usolidarisk.

Presidenten: Replikskordskiftet er dermed omme.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [11:47:57]: Resultatet av en lang periode med internasjonal tilrettelegging for spekulativ finansøkonomi resulterte i finanskrisen. Nasjonalstatene måtte gripe inn, og resultatet er en alvorlig, tyngende statsgjeldskrise i mange toneangivende vestlige land. Forslag til løsninger gir så byrder for folk flest på en måte som skaper sosial uro. Dette kommer ikke overraskende. Tidligere leder i Det internasjonale pengefondet, Strauss-Kahn, foredro nettopp dette på en sterk og urovekkende måte på et fullsatt møte i regjeringsskvartalet rett etter at finansminister Sigbjørn Johnsen hadde tiltrådt.

Statsgjeldskrisen går nå over i en enda mer alvorlig fase, nemlig en politisk krise i flere land innenfor Den europeiske union. Vi må derfor nå, fra denne talerstol, snakke mer om vilkårene for et levende og sterkt folkestyre. På kort tid har både det såkalte markedet og, i praksis, krav og uttalelser fra den tyske kansler og den franske president medvirket til både regjeringsskifter og innsetting av teknokratiske styrer i Hellas og Italia. Det er sjølsagt gode grunner til begge regjeringsskiftene, men de er like fullt alvorlige og tankevekkende.

I sin form er demokratiet en ung samfunns- og styringsform, men spesielt etter annen verdenskrig har demokratiet oppnådd hegemonisk status. Alle alternativer har blitt sett på som verre. Men nå ser vi at reelt og livskraftig folkestyre krever et sunt og bærekraftig økonomisk grunnlag. Spesielt statsfinansene bør være i orden, og stater bør ikke være gjeldsslaver.

Den første amerikanske finansminister, Alexander Hamilton, sa at vedvarende opphoping av gjeld er «perhaps the natural disease of all governments». I mange land har dette slått til, men ikke i alle. Dette kommer et stykke på vei av hva slags normer og verdier som er utbredt i de aktuelle land. Det er slående at f.eks. Skandinavia utmerker seg med relativt sett bedre statsfinanser enn mange andre over lange tidsrom. Kan hende er dette en undervurdert side ved den nordiske modellen, som igjen påvirker vilkårene for folkestyre positivt.

Den pågående krisa tvinger fram bevissthet og tenkning om slike sammenhenger. Krisetider er krevende, men de gir også store muligheter for revitalisering av det demokratiske ordskiftet. Større utfordringer krever større prinsipielle debatter og mer tydelige valg i vanskelige situasjoner. Dette er Senterpartiet glad for. Realøkonomi og mer nøktern, flittig menneskelig atferd bør kunne få bedre vekstvilkår etter en uvirkelig jappetid. Grunnleggende spørsmål er: Hva vil vi med Norge? Hva er Norge uten skipsfarten? Hva er Norge uten treforedling? Dette er gode eksempler. Det må bli større frimodighet for å stille slike spørsmål og angi svar. Partiene må vise tydeligere hva de vil.

Finanskrisa, klimakrisa og matvarekrisa er det internasjonale samfunnets største utfordringer. Klimakrisa er grunnleggende sett spørsmålet om karbonmengden i atmosfæren. Det er de store utslippene av fossilt karbon som skaper problem. Fornybart karbon, derimot, er en del av det økologiske kretsløp og er naturlig.

IEA, Det internasjonale energibyrået, skriver i sin årlige rapport om verdens energiframtid at «døren til togradersmålet er i ferd med å lukkes». Budskapet er at det haster svært mye med å sette i gang med effektive utslippskutt. Dieter Helm, leder av EUs rådgivende panel for klimakutt, sier at «togradersmålet er allerede løpt fra oss». Han sier at det er «en illusjon at Kyoto-avtalen har ført til kutt», og at «Kyoto-avtalen er som skapt for å få EU til å se bra ut».

Videre sier han:

«Avtalen måler produksjon av utslipp, ikke konsum av utslippskrevende varer.»

Kina, som produserer, kommer dårlig ut, mens storforbrukere av importvarer kommer bedre ut. Hans forslag til løsning er forskning og utvikling.

I Norge har vi heller ikke noe alternativ til å utvikle ny teknologi. Det er mange ideer rundt på laboratorier, universiteter, forskningssentra og i selskaper, og som folkevalgte i Norge har vi mulighet til å skape et foregangsland. Men det krever kraftsamling – kraftsamling både i forsknings- og utviklingspolitikken og i næringspolitikken. Hva er viktigst å få gjort noe med? Ett av svarene må etter Senterpartiets mening være å skape foretaksøkono-

misk lønnsomhet for at fornybart karbon kan erstatte noe av det fossile karbonet i varer som folk trenger. Til det trengs altså forskning og utvikling samt det som regjeringa har satset på i det siste: investeringsstøtte, miljøteknologi for å kommersialisere gode, framtidsrettede teknologier og, ikke minst, avgiftsbelegging av fossilt karbon, slik at fornybart karbon blir lønnsomt å dyrke, høste og foredle. Bioraffinerier må bli fokuset, ikke oljesand.

Foredling av våre fornybare naturressurser til stadig mer verdifulle nødvendige produkter krever kunnskapsrik ungdom og langt bedre kommunikasjoner. Dagens regjering har gjort langt mer enn før for å forbedre kommunikasjonene. Det offentlige må investere mer for å redusere avstandskostnadene til dette nordlandet – dette landet langt mot nord. Hele landet må kobles bedre sammen. Det er i distriktene naturressursene finnes og må foredles. For Senterpartiet er ikke Offentlig Privat Samarbeid noe alternativ. En rik stat låner ikke dyrere penger fra private. For Senterpartiet er ikke bygging av havner, jernbaner og statlige veier i regi av egne statlige selskaper alternativet. Slik bygging må være under folkevalgt styring. Vi skal knytte hele vårt grisgrendte land bedre sammen. Det er et mandat de fleste i denne sal har med seg fra dem vi skal være ombud for.

Folketrygden er regelstyrt. Kostnadsøkninger på det området er enorme. Slik vårt budsjettssystem er, blir de økte utgiftene våre bare ført inn i konsekvensjustert budsjett, og nødvendige penger bevilges. Alternativet til dagens budsjettssystem for kommunikasjoner kunne jo være at også Nasjonal transportplan på prosjektnivå tas inn i budsjettet som en konsekvensjustering. Det vil gjøre Nasjonal transportplan-prosessen mer avgjørende, og nødvendige investeringer vil konkurrere langt bedre om knappe ressurser i forhold til driftsmessige utgifter. Hovedpoenget er: Nytenkning må til for å stå bedre rustet for bl.a. framtidens mer krevende internasjonale konkurransesituasjon.

Det kommende lønnsoppgjøret blir svært viktig. Jeg har merket meg som et stort, stort tankekors det Fellesforbundets leder, Arve Bakke, i Dagens Næringsliv i går, 23. november, kommenterte om anslaget for lønnsoppgjøret i 2012, som er på 4 pst. Der sier Bakke:

«Hvordan i herrens navn kan dere da tro at vi som er frontfaget skal kreve 3,5 prosent?»

Det blir krevende for regjeringa – ja! Men rød-grønne partier har større troverdighet på dette området, ut fra erfaringer, leverte resultater. Rød-grønne regjeringer står for en sterk, men ansvarlig fagbevegelse, for samordnede oppgjør, for trepartssamarbeid og rettferdig fordeling av inntektene fra hardt arbeid. Med mer av Høyre- og fremskrittspartipolitikk blir ikke svaret dempet lønnsvekst. Det ser vi f.eks. dersom en privatiserer mer i helsesektoren. En får en større lønnskamp og økte lønnskostnader. Større vekt på lokale lønnsoppgjør gir også større kraft til å sprengte ulike tariffier. Derfor: Den store utfordringa knyttet til lønnsdannelsen har vi erfart at rød-grønne partier er bedre egnet til å takle – og takk og pris for det!

Til slutt: Finansministeren har lagt fram et stramt budsjett. Det er solid, det gir troverdighet, det er et budsjett i ei brytningstid. Få veit hva som vil være situasjonen til

neste sommer. Derfor er større nøkternhet nødvendig, også i det offentlige bruk av penger til drift av Norge framover. Det kreves altså strengere prioriteringer, og da må vi tenke langsiktig, med vekt på rettferdighet. Det skaper forståelse for en mer nøktern opptreden, noe som er helt grundig nødvendig.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [11:58:07]: Det er alltid oppfriskende å høre på representanten Lundteigen, for han sier det han mener, og ikke det en propagandaavdeling forteller ham. Det er bra.

Representanten snakket mye om klima og fornybar energi. Jeg er veldig enig i at vi må ha en sterkere satsing på fornybar energi enn i dag.

I innlegget sitt argumenterte representanten Lundteigen mot sin egen olje- og energiminister når det gjaldt oljesand. Det er et annet område jeg også ønsker å få synspunkt på fra representanten Lundteigen, og det gjelder den oljepolitikken som føres. Det er greit å få en avklaring av hva en egentlig vil. I Senterpartiets program står det at Senterpartiet ønsker reduksjon i utvinningstempoet, men olje- og energiministeren, fra Senterpartiet, sier at han ønsker å øke gasssekporten til Europa. Det betyr altså økt olje- og gassutvinning.

Er det da partiprogrammet som er riktig, eller er det olje- og energiministeren som har rett, når en skal forstå hva Senterpartiet vil?

Per Olaf Lundteigen (Sp) [11:59:08]: Når det gjelder Senterpartiets politikk, så er det svaret veldig enkelt. Hva som er den riktige senterpartipolitikken, er sjølsagt Senterpartiets program. Sånn er det for Senterpartiet, og sånn håper jeg også det er for Fremskrittspartiet.

Når det her snakkes om fornybar energi og klima, hadde jeg altså en nødvendig distinksjon der: Klima er ikke primært et spørsmål om energi, men et spørsmål om karbon. Karbon til bruk i alminnelig virksomhet kommer enten fra lagerkarbon eller fra fornybart karbon, og jeg håper at Fremskrittspartiet kan være med og utvikle den tenkinga videre. Det vil revolusjonere og omskake hele Fremskrittspartiets politikk, men det er nødvendig.

Spørsmålet var også knyttet til oljesand. Oljesand er et faktum. Ola Borten Moe har sagt at oljesandprosjekter skal drives på en effektiv måte. Det er vi sjølsagt glad for. Men fokuset skal være på bioraffinerier – ikke på oljesand.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [12:00:16]: Når det gjelder karbondebatten, tror jeg Lundteigen skal bruke mer energi på sin egen olje- og energiminister enn på Fremskrittspartiet.

Men jeg vil ta opp en annen ting, og det er talen til Senterpartiets partileder til landsstyremøtet i Senterpartiet den 21. oktober 2011. Der sier hun om utbygging av vei og jernbane at

«det trengs ei systemendring for å få til ei enda meir effektiv og raskare utbygging. Heile ordninga for finansiering må reformerast. I staten sitt budsjettssystem

vert det ikkje skild mellom driftsutgifter og utgifter til investeringar».

Kan representanten Lundteigen skissere litt hvordan Senterpartiet ser for seg at dette kan reformeres? Fremskrittspartiet er helt enig i budskapet som kommer her. Vi har også i vårt alternative budsjettforslag lagt fram en skisse til hvordan dette kan skje. Så er vi åpne for at gode ideer kan forbedre dette ytterligere. Siden Senterpartiet har gått i spissen, sammen med Fremskrittspartiet, for å få til en sånn reform, hadde det vært interessant å få innspill fra Senterpartiet.

Øyvind Korsberg hadde her overtatt presidentplassen.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [12:01:19]: Senterpartiets leder, Liv Signe Navarsete, holdt en glitrende tale på vårt landsstyremøte, hvor hun påpekte behovet for systemendringer, for investeringer på tre områder: statlige veier, bane, men også havner – det er tre ting som jeg ber også Fremskrittspartiet ha med seg. En skal ikke glemme havnene. Norge er et langstrakt land.

Dersom Fremskrittspartiets talsperson nå hadde fulgt med på det jeg sa i mitt innlegg, var det nettopp det jeg forsøkte på, nemlig å gi et alternativ. OPS er det ikke. Egne selskaper er det ikke. Men det kan være et alternativ at NTP blir bindende på prosjektnivå, slik at det legges inn etter NTPs tidsplan og bare konsekvensjusteres, og slik at det som dermed blir til rest, blir den politiske profilpotten. Dermed kan en konkurrere bedre om løpende drift, noe som en ikke greier i dag.

Anders B. Werp (H) [12:02:28]: Senterpartiet er opp-tatt av bosetting, verdiskaping og aktivitet i hele landet, det er det få som er i tvil om. Et underliggende hovedelement i representanten Lundteigen's innlegg nå har jo også vært det, i tillegg til tryggheten i samfunnet.

Tall fra Justisdepartementet viser at politidekningen har gått ned under den rød-grønne regjeringen i 21 av landets 27 politidistrikter. Politiet sliter med å få sine driftsbudsjetter til å gå opp og kutter bemanningen, holder stillinger vakante. Dette merkes ikke minst ute i distriktene og i lensmannskontorene.

Så mitt spørsmål til representanten Lundteigen blir: Hva har Senterpartiet gjort for å styrke den grunnleggende form for trygghet i samfunnet?

Per Olaf Lundteigen (Sp) [12:03:27]: Dette samfunnet består av små samfunn og store samfunn. I de mindre samfunnene er det lensmannen som er trygghetspersonen, som er trygghetsinstitusjonen. Senterpartiet har lang tradisjon for at vi ønsker også å sikre lensmannsinstitusjonen, slik at den er på plass. Vi har gjort mye for å få mer ut av de nye pengene som er stilt til disposisjon.

Likevel viser f.eks. Riksrevisjonens siste rapport at vi ikke får det ut av pengene som Stortinget har forventet. Det er en grunnleggende kritikk som jeg føler ligger under fra spørteren, som jeg er helt enig i, og som Senterpartiet er enig i: Her må vi få mer ut av pengene, bl.a. slik

at pengene brukes for å sikre politifolk ute i gatene når det er størst behov, nemlig i helgene og mange ganger på nattetid.

Gunnar Gundersen (H) [12:04:27]: Representanten Lundteigen sa mye fint om utvikling av teknologi og forskning, om utvikling av de gode, framtidsrettede teknologier – tror jeg var de ordene han brukte. Det er jo helt i kjernen av Høyres budskap om å skape trygghet gjennom kunnskap og konkurransekraft.

Da vil jeg også henlede representantens oppmerksomhet mot Rita Otterviks utspill rundt såkornfond. Hun har gjort et framstøt overfor statsminister og næringsminister og ber om etterfylning av såkornfondet, og hun karakteriserer det som meget kritisk for framtidig verdiskaping og utvikling og kommersialisering av forskning om ikke det kommer påfyll.

Høyre fyller på såkornfondordningen og avsetter 125 mill. kr til den ordningen. Hva er det som gjør at representanten Lundteigen og hans parti ikke støtter en sårn avsetning i budsjettet?

Per Olaf Lundteigen (Sp) [12:05:30]: Vi står bak det budsjettet som er framlagt. Jeg har dessverre ikke den inngående kunnskap om såkornfondets behov og situasjon som jeg burde ha for å kunne gi et kompetent svar på det spørsmålet. Vi får et behov for et revidert nasjonalbudsjett, og dersom det skulle vise seg at dette er et påtrengende behov i en situasjon hvor konkurranse og det hele vil bli stilt overfor større krav, er det et aktuelt prioritetsområde.

Men jeg har lyst til også å knytte en kommentar til det som ble sagt om forskning og utvikling, for kjernen i det jeg der sa, er behovet for å kraftsamle. Det er behovet for å kraftsamle forsknings- og utviklingsinteressene fra statens side på en bedre måte, og da i sammenheng med en mer bevisst næringspolitikk knyttet til de områdene som har stort potensial, store muligheter, og som er i en krevende internasjonal konkurransesituasjon – rett og slett bruke pengene mer effektivt.

Dagrun Eriksen (KrF) [12:06:34]: Jeg lurte et øyeblikk på om henvisningen til «herrens navn» var en invitasjon til Kristelig Folkeparti, men forsto det var i en annen sammenheng representanten brukte det.

Vi fikk just meldinger om at nordmenn blir tykkere og tykkere. Sårn sett kjennes det godt for undertegnede å være trendy, men sett ut fra et folkehelseperspektiv er det nok kanskje ikke så klokt. Vi ser at vi har endret kostvaner. Vi trenger å få folk til å spise sunnere, og et viktig grep der kan være å fjerne momsen på frukt og grønt. Det vil gi et signal om at sunnhet er bra. Det vil være et redskap i fedmedebatten og et innspill i debatten om folkehelsen. Da en mye omtalt matvarekjede – som jeg ikke skal gi ekstra reklame her – kuttet denne momsen, økte frukt- og grøntomsetningen med 23,1 pst. på tre måneder.

Da er mitt spørsmål: Når vil regjeringen komme folkehelsen og bøndene i møte og fjerne momsen på frukt og grønt?

Per Olaf Lundteigen (Sp) [12:07:46]: Verken regjeringa eller, så langt jeg kjenner, Senterpartiet har noen klar plan for å ta vekk momsen på frukt og grønt. For å si det direkte: Det er ikke sikkert at det er et hensiktsmessig virkemiddel.

Jeg kan bare stille spørsmål ved frukt og grønt. Det er så mangt. Det er ikke all frukt og grønt som er like sunt. Det er frukt og grønt som ikke engang rådyrene vil spise. (Munterhet i salen) Det tyder på at det er noe ved det som ikke er bra nok. Dette spørsmålene er langt mer krevende, men det å ha sunn og trygg mat er bra. Om en spiser litt fett, om en drikker litt helmelk, er også det bra, for det er det som kreves når du arbeider mye og har store, krevende oppgaver foran deg. Og det er det mange som har i det norske samfunnet.

Borghild Tenden (V) [12:09:03]: Jeg vil takke Lundteigen for et godt innlegg med fokusering på miljø og forskning og nå også på hva som er sunt og usunt av frukt og grønt.

Det jeg vil utfordre Senterpartiets representant på, er rammevilkårene for de minste bedriftene og selvstendig næringsdrivende. Gang på gang har Senterpartiet sagt at dette er et prioritert område. Senterpartiets leder har for sikkerhets skyld opprettet et gründerråd for å få innspill, og det har han helt sikkert fått, for gründere er en aktiv gruppe, det vet vi.

I det budsjettet som representanten Lundteigen stemmer for i dag, er det en innstramming på 222 mill. kr for enkeltpersonsforetak som har ansatte. Mange av dem er innenfor primærnæringer og andre typiske distriktsnæringer som reiseliv og transport.

Da lurer jeg på: Hvordan henger dette sammen med at Senterpartiet vil være et gründerparti?

Per Olaf Lundteigen (Sp) [12:10:04]: Det er helt riktig at Senterpartiet fokuserer sterkt på mindre bedrifter og sjølstendige næringsdrivende. Jeg tror det er få i denne sal som fokuserer mer på det, fordi vi har hele vår tradisjon fra den delen av næringslivet. Den delen av næringslivet utvikler seg videre til større bedrifter seinere. Vi er et produksjonsparti.

Vi ønsker altså å sikre den gruppa bedre kår. Det som er foretatt av endringer i beskatning av enkeltpersonsforetak som har ansatte, gjelder virksomheter som har ansatte med en relativt høy inntekt. Det blir hele tida et spørsmål om hvordan man prioriterer midlene. Jeg kan bare si at Senterpartiet er utålmodig på de vanlige bedriftsledernes, de sjølstendige næringsdrivendes og de ansattes vegne her, for dette er underskauen som skaper det pulserende, vitale, omstillingsvennlige Norge.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Hans Olav Syversen (KrF) [12:11:22]: Hvis det er slik at det er enkelte grønne produkter rådyr ikke spiser, setter vi oss mer enn gjerne ned med representanten Lundteigen for å finne ut hvilke produkter det er, slik at han fortsatt kan stemme for en reduksjon av momsen på frukt og grønt. Det er vi mer enn villige til.

Når vi hører debatten her i dag, slår det oss med tanke på hvilke debatter som pågår i andre europeiske nasjonalforsamlinger, at det kan være grunn til å minne om følgende gamle sangstrofe:

«Hør hvor det stormer der ute.

Her er det fredfylt og tyst.»

Det er ikke til å komme forbi at vi er i en helt spesiell stilling i Norge. Det burde egentlig påkalle ikke bare glede, men også ganske mye ydmykhet med tanke på den situasjonen som flere hundre millioner i vår egen verdensdel nå møter, med trangere budsjetter, mer arbeidsledighet og mer utrygghet.

Kristelig Folkeparti legger i dag fram et alternativt budsjett som vi mener er ansvarlig. Det er et budsjett for et varmere samfunn, og det er et realistisk alternativ. Det trengs endring i kursen på flere politikkområder – på familiepolitikens område, når det gjelder de eldre, skolen og frivilligheten, for å nevne noe.

Nå er det en usikker tid. Hvis vi går tilbake til 2008, var Kristelig Folkeparti det første partiet som mente at det daværende statsbudsjett ikke var i tråd med det som skjedde i Europa og verden for øvrig. Vi er beredt til å gjøre endringer når regjeringen nå også varsler at de forutsetningene som ligger i statsbudsjettet, ikke lenger holder stikk. Det er å si A. Utfordringen til finansministeren er: Hva innebærer det for B-en i det han sa for et par dager siden?

Krisen i EU går fra vondt til verre. Jeg skal ikke gå inn på alle årsakene til det, men det får betydning for vår eksportrettede industri, for etterspørselen, og det kan bety at vi også må sette inn tiltak som vi p.t. ikke hadde tenkt oss.

Hvis vi ser litt bort fra kroner og øre, at en opposisjon plusser på 100 millioner der eller kutter 100 millioner et annet sted, er det allikevel viktigst for Kristelig Folkeparti å se etter noen signaler som ligger i budsjettet, gjerne av en litt mer ideologisk karakter.

Hvis jeg skal nevne ett område hvor vi mener det er en klar ideologisk kurs som settes fra denne regjeringen, og som også får pengemessige konsekvenser, er det innenfor familiepolitikens område. Jeg synes den debatten vi har sett i høst, med representanter fra regjeringen i spissen, har vist at vi har en regjering som i sin ideologi først og fremst mener at familien skal underordnes andre politikkområder. Særlig er barne- og likestillingsministeren en sterk eksponent for dette. Familien skal underordnes arbeidslivet. I grunnen er det materielle verdier som settes i førersetet. For Kristelig Folkeparti er det slik at familien – tid, fellesskap og de verdier familien representerer – aldri kan underordnes andre politikkområder. Det er for viktig til det. Det må stå først i de prioriterte politikkområder, i hvert fall for oss.

Foreldre er erstattelige på jobb, men uerstattelige hjemme, sa vår leder i sin landsstyretale for noen uker siden. Det står som en god overskrift for Kristelig Folkepartis familiepolitikk. Det viser vi da også gjennom våre politiske prioriteringer i dette budsjettet. Vi ønsker reell valgfrihet. Vi ønsker gode barnehager, men vi ønsker også en kontantstøtte som er reell. Vi ønsker god kvalitet i bar-

nehagen, og vi ønsker at de som har dårligst råd, skal få billigere barnehage tilbud enn de får i dag.

I valgkampen var det mye snakk om de eldres situasjon og verdighetsgarantien. Vi mener at regjeringen ikke har fulgt opp det som var en avtale mellom regjeringspartiene og Kristelig Folkeparti og Venstre. Kommunene skulle og skal etter vår mening kompenseres for de utgiftene som de blir påført, når vi sier at kvaliteten skal øke. Vi kan ikke, som regjeringen gjør med sitt opplegg, delegerer budsjettkuttene til over 400 kommuner. Det skjer i stor stil i disse dager og kommer til å skje fremover når kommunebudsjettene skal vedtas. Derfor legger vi inn nesten 1 mrd. kr for å sørge for at verdighetsgarantien også får et reelt innhold.

Det er altfor mange fattige i dette landet. Vi er enig i at arbeidslinjen er viktig for å motarbeide fattigdom, slik regjeringen vektlegger, men vi er også helt klare på at i tillegg er det nødvendig å målrette fattigdomstiltak i større grad. Når man ikke er villig til å gjøre det, er det faktisk et hinder for å komme videre i arbeidet mot en mer rettferdig fordeling, som jeg faktisk har tro på at de rød-grønne er opptatt av.

Derfor er det helt uforståelig at regjeringen er så passiv når det gjelder tiltaksplasser. Ikke nok med det – de endrer finansieringsgrunnlaget for vernede bedrifter, som kommer til å bety at flere av dem kan bli nedlagt. Dette er helt uforståelig sett fra vår side.

Når det gjelder egenandeler, er det veldig lite som skjer. Vi tar et grep og foreslår fritaksordning for dem med dårligst råd – for tannbehandling for langtids sosialhjelpmottakere og deltakere i kvalifiseringsprogram. Vi vil også fjerne egenandeler for helsetjenester og medisiner for minstepensjonister, uføretrygdede og kronisk syke. Men det har en motpost, og det er at vi andre må betale en litt høyere egenandel. Men dette er målrettede fattigdomstiltak, som jeg synes regjeringen burde være mye mer aktiv for å bidra til å få en endring i politikken på.

Rusomsorgen i dette landet er rett og slett ikke oss verdig. Over 4 000 står nå i kø for å få rusbehandling. Samtidig har en lang rekke ideelle institusjoner ledige plasser. Det er dårlig samfunnsøkonomi. Ikke minst er det et nederlag for oss at vi ikke makter å matche det behovet vi vet er der. Samtidig vet vi at vi har ledig behandlingskapasitet.

Dette bringer meg over på noe vi har terpet på mange ganger i denne sal: forholdet til de frivillige organisasjonene. Jeg registrerer at det står en del positivt i budsjettet fra regjeringen om dette, men det må få konkret oppfølging, ellers blir også de ordene som står der, svært lite verd.

Så må vi markere at på frivillighetssektoren ønsker vi en endring, også i skattepolitikken. Der viser jeg til de fellesforslag som vi står sammen med de andre ikke-sosialistiske partiene om. Jeg må også føye til at det er en stor skuffelse at regjeringen ikke leverer verken på momskompensasjon etter en avtale med frivilligheten, eller for den del når det gjelder trosopplæringen. Vi skulle gjerne sett at man greide å holde oppe BNI-andelen til internasjonal bistand. Det gjør vi i vårt alternative budsjett. Vi hadde trodd at de rød-grønne ville være med på det.

Jeg skal gå til en avslutning, og jeg gjør det ved å henvende oppmerksomheten på det Ketil Solvik-Olsen snakket om, at det var 30 mill. kr som var flyttet på i dette budsjettet siden det ble framlagt, og til vi skal vedta det senere i dag. Det er selvfølgelig altfor lite, for man tar ikke Stortinget helt på alvor når man gjør så få endringer. Men jeg tar sterk avstand fra at Ketil Solvik-Olsen nærmest snakker om dette som Judas-penger, sølvpenge. Det er uforståelig for meg når vi påpeker at det er mangler i regjeringens budsjetter, at dette blir rettet på, og at så skjer. Jeg tror ikke privateide kirkebygg eller Oslo domkirke for sin del ser på dette som Judas-penger, snarere tvert imot. Jeg skulle gjerne vært den henvisningen foruten.

Med det tar jeg opp våre forslag.

Presidenten: Representanten Hans Olav Syversen har tatt opp de forslag han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Gerd Janne Kristoffersen (A) [12:21:49]: Jeg er enig med representanten Syversen når han sier at man legger fram et forslag til budsjett med ansvarlig pengebruk. Jeg synes også at budsjettet har en god fordelingsprofil, og at man satser på en rekke gode enkeltsaker.

Høyre har uttrykt at de er fornøyd med at de borgerlige partiene har funnet sammen i ulike satsinger. NRK har imidlertid denne uken satt fokus på de store forskjellene i opposisjonens alternative budsjetter. Spesielt gjelder det inndekning. Jeg synes det er lite imponerende å være enig om nye satsinger når man ikke samtidig er enig om inndekningen av de satsingene. «Fremskrittspartiets kutt er uansvarlige, de lever i en egen verden», sa Kristelig Folkepartis leder Knut Arild Hareide i radioen på tirsdag. Han sa videre at Kristelig Folkepartis politikk ligger nærmere regjeringspartiene enn Fremskrittspartiet.

Mitt spørsmål er derfor: (Presidenten klubber.) Deler Kristelig Folkepartis finanspolitiske talsmann sin leders oppfatning om (presidenten klubber igjen) ...

Hans Olav Syversen (KrF) [12:23:01]: Det er alltid moro å sammenligne ulike opposisjonspartiets budsjett, og jeg har skjont at Arbeiderpartiet og SV og Senterpartiet har brukt usedvanlig mye tid i det siste med å studere hvert enkelt opposisjonspartis budsjett i detalj. Det er bare så synd at man henter så lite inspirasjon fra disse budsjettene, at endringene blir så små som det vi opplever når vi skal votere oss igjennom dette senere i dag.

Jeg er ikke så veldig overrasket over de forskjellene man ser når man legger fire partiers budsjetter ved siden av hverandre. Disse partiene prioriterer selvfølgelig sin selvstendige politikk i sine alternative budsjetter. Det er slik at vi er enige om en del, ikke minst å bidra til at frivilligheten får bedre kår, at familiene får bedre kår, og at vi har et arbeidsliv og et næringsliv som først og fremst kan bidra til å skape arbeidsplasser. Det står vi sammen om. Så er det også, som representanten påpeker, visse uenigheter.

Torfinn Opheim (A) [12:24:24]: Jeg har interesse for kirkesaker, og jeg er derfor glad for de påplussingene vi

fikk til nå i siste omgang, bl.a. til private kirkebygg og til Domkirken som en del av disse «små» 30 millionene. Jeg tror at for dem som dette gleder, bl.a. Domkirken og private kirkebygg, betyr disse hundretusener og millioner av kroner veldig mye, som også representanten Syversen sa.

Dette kan jeg glede meg over. Jeg har også stor glede av å lese andre budsjettforslag fra opposisjonen, og når jeg leser dem, er det vanskelig å unngå å legge merke til at det er stor forskjell på budsjettene, og at det er stor avstand mellom Kristelig Folkeparti og Fremskrittspartiet når det gjelder f.eks. skattepolitikk, bistand, kultur og alkoholpolitikk. Samtidig er det mange oppslag om at opposisjonspartiene finner sammen, og det er også sagt fra talerstolen her. Er det da slik at avstanden til Fremskrittspartiet nå er mindre?

Hans Olav Syversen (KrF) [12:25:30]: Den tidligere kirkepolitiske talspersonen fra Arbeiderpartiet, herr Opheim, har interesse for Kirken, det har han vist. Men det kan jo tyde på at interessen har dalt litt siden han forlot den posten, når man kutter omtrent det som er å kutte, og representanten ikke har den innflytelsen på akkurat det punktet som han hadde før. Så jeg er også glad for at man har fått rettet opp noen av de kuttene.

Om avstanden er større eller mindre? Jeg oppfatter at når opposisjonen legger fram sine alternative statsbudsjetter, så presenterer man sine primærstandpunkter. Et helt annet spørsmål er hvordan dette ville blitt seende ut om man satt i et eventuelt tettere samarbeid – akkurat slik det er for de rød-grønne. Men vi har noen fellespunkter som vi har markert fellesskap rundt, ved å ha lik innstilling, i finansinnstillingen, og det skjemmes jeg overhodet ikke over.

Karin Andersen (SV) [12:26:44]: Jeg vil gjerne rose Kristelig Folkeparti for et budsjettopplegg som prioriterer både fattige barn og klima foran skattelettelse for de rikeste. Jeg oppfatter at det er en ideologisk kurs fra Kristelig Folkeparti. Derfor har jeg lyst til å utfordre Kristelig Folkeparti litt på ideologisk kurs og de samarbeidspartene som Kristelig Folkeparti ser for seg i framtida, bl.a. når det gjelder skattepolitikk, for jeg oppfatter at Kristelig Folkeparti har en stikk motsatt skatteprofil enn den Høyre og Venstre og ikke minst Fremskrittspartiet har. I de andre partiene er det dem med mest penger som får mest.

I tillegg sa representanten Syversen at han var opptatt av at familien ikke skulle underordnes arbeidslivet. Hva synes han da egentlig om at Høyre finansierer sitt budsjett med betydelige skattelettelser til de rikeste og med å kutte i overgangsstonaden for enslige forsørgere med over 1 mrd. kr hvert år, altså fra de fattigste barnefamiliene?

Hans Olav Syversen (KrF) [12:27:51]: For å ta dette med skattepolitikk og ideologisk kurs først: Jeg opplever at de ikke-sosialistiske partiene har mange felles punkter når det gjelder skattepolitikk. La meg nevne noen: Vi har en felles forståelse av at frivilligheten bør tilgodeses gjen-

nom aktiv bruk av skattepolitikken. Vi er opptatt av at arbeidsplasser ikke skattlegges unødvendig – en erkjennelse som jeg også nå føler begynner å komme langt inn i i hvert fall Arbeiderpartiets rekke. Og vi er opptatt av en god profil på skattepolitikken, og profilen som vi har felles der, er at vi alle øker minsteftdraget. Det betyr at de som tjener minst, også får de største skattelettelsene.

Karin Andersen (SV) [12:28:54]: Ja, det stemmer det – i Kristelig Folkepartis opplegg er det slik, men i både Høyre og Fremskrittspartiets opplegg er det slik at de største skattelettene – de virkelig store pengene – går til dem med store inntekter og store formuer. Så jeg oppfatter at det ideologisk ikke bare er et sprik, men det er en stikk motsatt retning på det som Kristelig Folkeparti gjør i skattepolitikken, og det som samarbeidspartnere gjør.

Til det siste spørsmålet: Det store kuttet de gjør i de sosiale ytelsene overfor de fattigste barnefamiliene, der det bare er én forelder, er på 1 mrd. kr hvert eneste år. Det er noen av de største kuttene som gjøres i disse budsjettene, og det gjør både Fremskrittspartiet og Høyre i sine budsjetter. Hva synes egentlig Kristelig Folkeparti om en slik politikk, der man tar av inntekten fra enslige forsørgere og gir den til de aller rikeste personene i dette landet?

Hans Olav Syversen (KrF) [12:29:53]: Jeg føler ikke behov for først og fremst å være en forsvarsadvokat her for Høyres alternative statsbudsjett. Men jeg la jo også merke til at Høyre har punkter i sitt alternative budsjett som går rett på bekjempelse av fattigdom for mange grupper, som vi er enige i. Jeg er ikke enig i det nevnte forslaget som representanten Andersen refererte til.

Jeg vil likevel si at det slår meg vel litt når vi nå hører SVs angrep på ulike alternative budsjetter, at man er veldig opptatt av å angripe dem som tjener mye, istedenfor å si noe om hva man vil gjøre for dem som har dårligst råd i dette landet. Her har vi utfordret SV bl.a. gjennom vårt alternative budsjett. Vi håper at når vi står her om ett år, har SV tatt til seg noen av de gode ideene som man kan hente fra vårt alternative budsjett, for å sørge for at de fattige får det bedre i vårt samfunn.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [12:31:08]: Representanten Syversen hadde nok en gang et interessant innlegg, han inviterte til debatt om en klar ideologisk kurs – noe vi er glad for – og der vil vi understreke: Senterpartiet har forventninger til dette. Det ble sagt om familiepolitikken at familien ikke skal underordnes arbeidslivet. Senterpartiet er sjølsagt enig. Samtidig må det materielle være tilstrekkelig til å gi trygghet – altså må rettferdighet i arbeidslivet være sjølsagt. De materielle verdiene skulle ikke være i forsetet. Senterpartiet er sjølsagt enig. En reell kontantstøtte – ja, det er virkelighet. Senterpartiet er enig.

Mitt spørsmål er: Hvis Kristelig Folkeparti legger vekt på en mer rettferdig fordeling i alle henseende – med den familieførståelsen som er en sentral del av Kristelig Folkepartis politikk, som ligger som basis – hvorfor er den

rød-grønne regjeringa ideologisk dårligere enn Høyre på området rettferdig fordeling?

Hans Olav Syversen (KrF) [12:32:14]: Jeg tar gjerne en diskusjon med representanten Lundteigen om familiepolitikk og ideologi, for det er uhyre interessant. Kanskje istedenfor å diskutere kroner og øre i alle sammenhenger tror jeg at det å snakke om hvordan et samfunn innretter seg i forhold til hvordan man bygger de viktigste enhetene i et samfunn, er det som virkelig er avgjørende for et velferdssamfunn, ikke en velferdsstat – et velferdssamfunns framtid. Da må jeg si at den debatten vi har hatt i høst, hvor likestillingsministeren underordner familien – for det er det han gjør – omtrent alle andre samfunnsområder, viser den mest gale kurs du kan stake ut for et robust og framtidig velferdssamfunn. Her håper jeg Senterpartiet vil sette inn et alvorlig støt mot sin regjeringspartner.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Borghild Tenden (V) [12:33:37]: De rammer for statsbudsjettet for 2012 som flertallet i dag slutter opp om, er på mange måter – slik Venstre ser det – litt politikkfrie og helt ufarlige. Det er et statsbudsjett som ikke peker ut noen klar kurs eller har noen tydelige politiske ambisjoner. Alt er omtrent som før. For mange er det sikkert helt greit. Det er imidlertid ikke greit for Venstre. Det som øyensynlig er ufarlig i dag, kan fort bli farlig på sikt – fordi statsbudsjettet innebærer at det er en del parametre som er avgjørende, og som går i feil retning, slik Venstre ser det.

La meg gi noen eksempler: Det budsjettet som får flertall, medfører at de norske CO₂-utslippene øker i 2012, stikk i strid med klimaforliket. Etter gjentatte oppfordringer klarer ingen fra regjeringen eller regjeringspartiene å peke på ett nytt tiltak i statsbudsjettet for 2012 som vil få ned utslippet. Det er imidlertid lett å peke på nye tiltak som vil medføre det motsatte – bl.a. storstilte nye oljeaktiviteter i sårbare områder i nord, og reduksjon av CO₂-avgiften på flytrafikk.

Venstre står for en helt annen politikk, noe som også gjenspeiles i vårt alternative budsjett. For det første bruker vi en del virkemidler som Finansdepartementet selv peker på som de mest effektive – nemlig gjennom skattesystemet. Vi foreslår et målrettet grønt skattesifte på over 5 mrd. kr. Vi mener at forurenseren skal betale uansett. I tillegg foreslår vi en rekke tiltak, bl.a. satsing på jernbane og kollektivtransport med 1,2 mrd. kr, og ytterligere klima- og miljøtiltak på 1,5 mrd. kr. utover regjeringens forslag. Samlet viser Venstre vilje til å ta både klimautfordringene og klimaforliket på alvor.

Det budsjettet som får flertall, medfører at den samlede norske forskningsinnsatsen som andel av BNP synker – stikk i strid med alle de vedtatte og uttalte mål, både i dette hus og i regjeringserklæringen. Vedtakene som i dag gjøres om å utvikle Forskningsfondet og gaveforsterkningsordningen, underbygger et bilde av en manglende ambisjon for forskning og høyere utdanning. Venstres mål er å utvikle Norge til et moderne kunnskaps-samfunn. Kunnskap og kompetanse vil være avgjørende

for den fremtidige verdiskapingen i Norge. Ny kunnskap fører til nye bedrifter, som igjen er med på å sikre velferden også for kommende generasjoner. Norges fremtid starter i klasserommet. Venstre vil derfor ha en storstilt satsing på skole, kunnskap og forskning, og foreslår å øke bevilgningene til skole, forskning og utdanning med over 2,3 mrd. kr i sitt alternative budsjett. Hovedsatsingen er 550 mill. kr til målrettede tiltak for å få flere og bedre lærere.

Det budsjettet som får flertall, medfører neppe at det blir noen færre fattige barn i Norge. Under denne regjeringen har det blitt 6 500 flere barn som lever i fattigdom, og dette under en regjering som med stor patos skulle avskaffe fattigdommen. Det er noen få forsøk på å lappe på situasjonen, mens de tiltakene som vi vet virker, og som Venstre foreslår i sitt alternative statsbudsjett, er fraværende. Venstre foreslår bl.a. å bruke 760 mill. kr for å øke sosialhjelpssatsene med 20 pst. Det betyr f.eks. 1 600 kr mer i måneden for en enslig sosialhjelpsmottaker med ett barn. Det vil medføre en endret hverdag for dem det gjelder. Ikke et vondt ord om gratis kulturkort og andre tilsvarende ordninger, men det blir fort stigmatiserende. Det som virkelig monner, er å gi økonomisk handlingsrom, slik at man selv har en mulighet til å velge å delta i sosiale og kulturelle aktiviteter og ha råd til det. Det er virkelig å sette folk først.

Samlet foreslår Venstre en målrettet satsing for å bekjempe fattigdom, spesielt når det gjelder barn, på 2,3 mrd. kr. I skattepolitikken lovet regjeringen skattelette til fagorganiserte og bønder lenge før statsbudsjettet ble lagt fram. Resultatet er at det er enslige forsørgere i Oslo og selvstendig næringsdrivende som får skatteregningen. For Venstre er dette feil prioritering, og det er prioritering politikk handler om.

Venstres hovedprioritet i sitt alternative statsbudsjett er flere arbeidsplasser og flere i arbeid. Vi omprioriterer nær 9 mrd. kr i en storstilt satsing på å møte morgendagens utfordringer med å satse på nyskaping og deltakelse. Både når det gjelder de kortsiktige utfordringene knyttet til økonomisk uro i landene rundt oss, og når det gjelder de langsiktige utfordringene knyttet til en aldrende befolkning, er dette en riktig og nødvendig strategi. Derfor bruker Venstre skattesystemet aktivt for å premiere arbeid og det å utvikle, drive og eie norske bedrifter og norsk næringsliv. Derfor foreslår Venstre en rekke målrettede tiltak over statsbudsjettets utgiftsside, både for å gjøre det lettere å starte og drive bedrifter, for å få flere av dem som står utenfor, inn i det ordinære arbeidslivet og for å få folk til å jobbe lenger i tråd med intensjonen i pensjonsforliket. Dette er etter Venstres syn en helt avgjørende satsing på fremtiden.

For å skape og sikre arbeidsplasser er det avgjørende med generelle, gode rammevilkår for alle deler av næringslivet, kombinert med en målrettet innsats for å sikre underveksten av ufødte bedrifter og utvikling av flere og bedre kunnskapsbedrifter. Vår offentlige velferd er helt avhengig av verdiskaping og det private næringsliv og at initiativrike personer satser, tar risiko og omsetter ideer til handling. For Venstre handler det om å sette dem som våger, dem som satser og tar en risiko, først.

En god næringspolitikk er en av pilarene for å sikre fremtidig velferd. En annen er å få flere av dem som i dag faller utenfor arbeidsmarkedet, i arbeid. Vi er helt avhengige av at flere velger å stå i arbeid lenger, og at vi lykkes med å inkludere langt flere i arbeidslivet. I dag er det nesten 600 000 personer, eller 20 pst. av alle i arbeidsfør alder, på en eller annen trygdeytelse istedenfor å være i arbeid.

Finanskomiteen har vært igjennom to dager med omfattende høringer om budsjettet. Mange gode innspill har kommet inn, og jeg er spesielt glad for at så mange uttrykker støtte til flere av Venstres hovedsatsinger, bl.a. et reelt grønt skattesifte og en omfattende satsing på forskning, utdanning og nyskaping. Etter to dager med høringer skulle man tro at regjeringspartiene også var innstilt på å gjøre noen endringer, basert på de innspill som kom. Men av de 30 mill. kr som regjeringspartiene har fått lov til å endre på, som flere har vært inne på, er det ingen satsing på de sakene som vi i Venstre ønsker å satse på i vårt alternative budsjett.

Jeg tar til slutt opp Venstres mange forslag i de tre innstillingene vi nå behandler. Jeg regner ikke med å få flertall for så mange av forslagene, men jeg håper at jeg ser dem igjen i neste budsjett.

Presidenten: Representanten Borghild Tenden har tatt opp de forslag hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Irene Johansen (A) [12:42:01]: Venstre har tradisjonelt vært en varm forsvarer av sentrum i norsk politikk. Samtidig ser vi en gryende debatt om det ideologiske grunnlaget både for Venstre og for deres eventuelle framtidige samarbeidspartnere på høyresiden. Unge Venstre mener Venstre bør samarbeide med Fremskrittspartiet, mens det blant enkelte av Venstres tillitsvalgte understrekes at Venstre er et borgerlig og sosialliberalt parti, at Fremskrittspartiet ikke er det, og at Venstre følgelig bør holde seg i sentrum.

Ser vi på Venstres alternative budsjett, kan det oppfattes som et uttrykk for at Venstre nå har valgt et samarbeid med Høyre og Fremskrittspartiet og forlatt sentrum, når de nå bl.a. har foreslått å gå bort fra en omfordelende skattemotpolitikk og gitt skatteuttak som vil gi vanlige lønnsinntakere omtrent en hundrelapp i skatteuttak, mens de med over 3 mill. kr i inntekt får 30 000 kr i skatteuttak.

Er representanten Tenden enig i denne fortolkningen av Venstres alternative budsjett?

Borghild Tenden (V) [12:43:06]: Jeg takker for spørsmålet.

Når det gjelder hvem man skal samarbeide med, håper jeg representanten Irene Johansen kan vente litt med det. Vi har hatt fokus på regjeringens budsjett, lest det grundig. Vi har brukt hele høsten til å lage vårt alternative budsjett, og det er basert på Venstres politikk. Det er basert på det Venstre har gått til valg på, så vi står trygt og solid på egne ben, og så får vi se hva det bringer. Men det er jo ikke slik at regjeringspartiene har vært veldig vennligsin-

nede overfor Venstre i forhold til å stemme for mange av de forslagene vi har hatt i løpet av de seks årene vi har sittet i opposisjon. Så noen samarbeidsinvitt fra Arbeiderpartiet har det iallfall ikke vært.

Gunvor Eldegard (A) [12:44:11]: Venstre er i sitt alternative statsbudsjett oppteke av ulike skatteskerpan- de miljøavgifter, som dei bruker til inndecking av andre skattegrep. Det er dei aleine om på borgarleg side.

Då lurar eg på: Meiner representanten Tenden frå Venstre at dette er realistiske forslag, som Venstre kunne fått gjennomslag for i eit eventuelt borgarleg samarbeid? Me kunne i replikkordskiftet før i dag høyra at Tenden òg var bekymra for det i sin replikk til Framstegspartiet? Eller kan Venstre koma i ein situasjon som førre gongen dei var i regjering, der dei fekk massive skattekkutt med dårleg fordelingsprofil, men inga innstramming i miljøavgiftene?

Borghild Tenden (V) [12:45:00]: Jeg takker for spørsmålet og for at representanten har lagt merke til det tøffe grepet vi har tatt. Vi er faktisk det eneste partiet som har tatt akkurat det tøffe miljøgrepet, som er viktig for fremtiden. Og som jeg sa fra talerstolen i sted, var det faktisk flere på høringen som snakket om at her var det faktisk mulig å gjøre noen tøffe grep med tanke på en mer klimavennlig fremtid. Det gjør vi ikke, og det er kanskje den største innvendingen jeg har mot Arbeiderpartiet – at sånt ikke skjer.

Så glemte jeg det siste spørsmålet. Har du glemt det du også, kanskje?

Gunvor Eldegard (A) [12:45:42]: Nei, men eg får vel ikkje lov å ta ordet.

Presidenten: Presidenten vil bare opplyse om at det er lov å stille ett spørsmål, og så får man svare på de spørsmålene man har klart å fange opp.

Borghild Tenden (V) [12:45:51]: Når det gjelder samarbeid med Fremskrittspartiet, som jeg tror representanten mente, er det sånn at jeg utfordret Fremskrittspartiet på det i sted – og fikk svar.

Heikki Holmås (SV) [12:46:18]: Jeg vil først beklage og rette opp en misforståelse, egentlig en glipp, fra min side i sted. Der sa jeg at Venstre kuttet i overgangsstonaden. Det er ikke Venstre-politikk, det er Høyre-politikk. Så kan man si at det er ikke så lett å se forskjell på Høyre-politikk og Venstre-politikk alltid, men jeg synes likevel det er riktig å rette det opp.

La meg få ta én ting som jeg lurer veldig på med Venstres budsjett, og det er: Hva i all verden er det Venstre har imot frukt og grønt? År for år er det faste kuttet pengene til frukt og grønt. Ungene skal ikke få frukt og grønt på skolen betalt av fellesskapet. Det må de sørge for selv. Det er et målrettet kutt, rett inn i skoleklassen, man skal inn og ta frukt og grønt. Så sier de: Vi vil heller ha flere lærere. Men det er jo ikke riktig. De bruker jo i stedet pengene til å gi skattelette til de aller mest formuende her i

landet. 767 mill. kr skal gå rett inn til å smøre formuesskatten. De 338 rikeste skal få over 500 000 kr mer – rett fra ungene, til de rikeste.

Borghild Tenden (V) [12:47:26]: Først vil jeg takke for at representanten Holmås rettet opp den feilen selv, for jeg reagerte ganske kraftig da representanten sa det han sa i sted. Så kunne jeg kanskje sitert Lundteigen på at det ikke er all frukt og grønt som er like sunt og like godt. Jeg skal ikke gjøre det, men jeg skal si hvordan vi bruker de pengene. Vi bruker dem til flere lærere, vi bruker dem til etterutdanning av lærere, vi bruker dem til forskning, vi bruker dem til kunnskap, vi bruker dem til fremtiden.

Så er jeg veldig skuffet over den politikken SV for tiden fører overfor dem som trenger det mest. Jeg ble veldig overrasket over at representanten ikke nevnte fattige barn eller fattigdom i sitt innlegg i det hele tatt da han hadde ordet i sted.

Heikki Holmås (SV) [12:48:24]: Jeg forstår Venstre dit hen at de mener at fattige barn vil få det bedre hvis de mister frukt og grønt på skolen sin, både på østkanten her i Oslo og i resten av landet. Det er jo ikke riktig. De pengene som tas derfra, kan brukes et hvilket som helst annet sted på Venstres alternative statsbudsjett.

Hvis man ser igjennom Venstres alternative statsbudsjett, ser man at de vil bruke 776 mill. kr på å kutte i formuesskatten, og ikke på en hvilken som helst del av formuesskatten, men på aksjerabatten. Man innfører en rabatt, sånn at de som eier mye aksjer, skal få målrettet mindre skatt. Vi snakker ikke om gamle pensjonister som har et hus, eller andre mennesker som har en hytte – nei, vi snakker om en målretting inn mot dem som sitter på de største aksjeformuene. Det er redere, og det er andre store investorer. Da mener altså Venstre at det er riktig å si at barn som går på skolen, enten de er fattige eller rike, ikke skal få frukt og grønt, mens de aller rikeste skal få skattelette.

Borghild Tenden (V) [12:49:30]: Det er jo ikke noe nytt at SV ikke har fokus på verdiskaping. Det eneste SV har fokus på, er fordeling. Men verdiene må faktisk skapes først, og det er en lekse som jeg kanskje trodde at SV hadde lært seg i de årene de har sittet i regjering. Den aksjerabatten det er snakk om her, går rett og slett på verdiskaping.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [12:49:59]: Venstre er opptatt av klima, og det er bra. Klima er et spørsmål om karbonmengden i atmosfæren. Kilden er lagerkarbon eller fornybart karbon, og det er lagerkarbonet som er problemet.

Fornybart karbon får vi først og fremst fra planter, og en av de viktige plantene er skog. Dagens jordnære virkelighet er at det er svak lønnsomhet i skogbruket, det er liten aktivitet, det er stor mulighet for framgang. Venstre tar vekk 100 mill. kr til skogsbilveier og planting. Senterpartiet forsøker å stå for en jordnær grønn politikk, og vi trodde at Venstre var enig i at det var viktig å ha en større

produksjon av fornybart karbon. 100 mill. kr i minus gir ikke økt aktivitet i skogbruket. Spørsmålet er: Er økt aktivitet i skogbruket uheldig i et klimaperspektiv, sett med Venstres øyne?

Borghild Tenden (V) [12:51:07]: Nei, definitivt ikke. Dette er jo en runde som Lundteigen og jeg pleier å ha hvert år – det er vel kanskje sjette året nå – og det går på granplanting, vet jeg, som Lundteigen er veldig opptatt av, og som vi i Venstre har vært kritiske til. Den massive subsidieringen av granplanting på Vestlandet som skjedde på 1970-tallet, og den massive utbyggingen av skogsbilveier mener vi i Venstre er feilslått. Det er rett og slett på grunn av naturmangfoldet og det biologiske mangfoldet. Så får vi bare være uenige om det, da. Det er nok gran i dette landet om vi ikke skal subsidiere planting.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [12:51:58]: Jeg er enig i at granplantinga på Vestlandet kan diskuteres, men jeg forstår det sånn at granplanting ellers i landet kan være hensiktsmessig, og at det også er viktig å få opp ny skog der det er naturlig å ha gran. Da har jo Venstre nyorientert seg noe, og det er hyggelig.

Men Venstre tar også vekk bevilgninger til skogsbilveier. Det er faktisk sånn at når en hugger tømmer, må en ha det ut på en grei måte, og da må en ha veier. Reduksjon i bevilgningene gir reduserte muligheter.

Spørsmålet mitt er: Hvorfor er Venstre så opptatt av å kneble økt aktivitet i skogbruket når det er en av de fremste kildene til å redusere utslippet av ikke fornybart karbon? Det er noe som ikke stemmer.

Borghild Tenden (V) [12:52:44]: Med all respekt: Lundteigen har mye mer kunnskap om skog og skogbruk enn det jeg har – det pleier jeg også å si hvert år – men igjen: Jeg innrømmet jo at vi hadde kuttet på skogsbilveier, så der fikk jo Lundteigen en ledetråd. Det henger igjen sammen med det jeg sa i mitt forrige svar: Subsidieringen på 1970-tallet av grantreplanting og bygging av skogsbilveier mener vi var feil av regjeringen. Om det skal skje, kan det sikkert skje på andre måter, men vi mener det er feil at staten subsidierer det.

Presidenten: Replikordskiftet er dermed slutt.

Statsråd Sigbjørn Johnsen [12:53:49]: Økonomisk politikk handler om tillit og trygghet. Når tilliten svekkes, rammes tryggheten. Det er dette som skjer i land etter land ute i Europa. Når tryggheten rammes, må ofte de som har minst, betale mest. Det er også historiens lærdom.

Når økonomier kommer ut av kurs, rammes arbeidsplassene. Det er nå om lag 45 millioner ledige i OECD-landene. Arbeidsledighet som varer over tid, tar fra folk det som er folks viktigste kapital, nemlig arbeidsmuligheten. Arbeid er kilden til egen inntekt og utvikling og til fellesskapets inntekter. Arbeidsledighet har store menneskelige og sosiale kostnader. Langtidsledigheten øker risikoen for fattigdom og helseproblemer. Barns vilkår og muligheter, f.eks. i skolen og ellers, påvirkes av foreldrenes ledighet.

Ulikheter øker både når det gjelder inntekt og muligheter for godt betalte og produktive jobber.

Høy ledighet over tid øker risikoen for framveksten av ytterliggående bevegelser og partier. Jakten på syndebukker, nasjonalistiske uttrykk og handlinger trer fram i kjølvannet av høy og vedvarende arbeidsledighet. Slik svekkes oppslutningen om og tiltroen til viktige politiske og samfunnsmessige institusjoner. Derfor er det mye som nå står på spill i europeisk politikk og i europeisk økonomi.

Det politiske lederskapet blir satt på prøve dersom lederskapet ikke klarer å bygge tillit og trygghet. Begge deler er viktig, slik at en kan ta fatt på de aller viktigste oppgavene i europeisk økonomi: Skape vekst og nye arbeidsplasser, gi tilbake håp og drømmer for framtiden, særlig blant unge mennesker. Det er lett å glemme hvor viktig dette er når det går bra. Det er lett å glemme dette når den synlige rikdommen er stor.

Norge er et rikt land. Oljeinntektene gir oss et statsfinansielt handlingsrom de fleste andre land ikke har. Det som gjør Norge rikt, er ikke først og fremst oljen og våre andre naturrikdommer. Det som gjør Norge rikt, er de manges arbeidsinnsats. Det er grunnlaget våre forfedre og formødre la, og som vi skal føre videre til dem som kommer etter oss. Det er vårt felles arbeid som har gjort oss rike. Det er viljen til politisk styring og målbevisst politisk arbeid, ikke pengene i seg selv. Vi må aldri komme dit at vi tar for gitt alt det som går bra – at det lille, nære alltid vil skygge for det store, fjerne. Vi klarer aldri å verne oss fullt ut mot det som kan ramme oss utenfra. Derimot ligger det i våre egne hender å unngå å påføre oss selv skade.

Det er en grunn til at mistilliten har festet seg i mange land. Det er en grunn til de store ubalanser vi ser i økonomiene. Land har over tid brukt mer enn det de har skapt. De har lånt for mye over mange år. Til slutt sprekker boblen. Penger de skulle brukt til vekst, til arbeidsplasser og velferd, er ikke der lenger. Det gjør inderlig vondt å se ungdom i Irland snakke i sin fortvilelse om det å være uten arbeid og uten framtidstro. Det gjør vondt å se spanske familier som blir satt på gaten, fordi pengene ikke strekker til når husleie og livsopphold skal betales. På samme måte gjør det vondt når eldre mennesker som har mistet jobben, nærmest må gå på fattigkassa for å be om et måltid mat. Det er dette som er krisens sanne ansikt.

Finanskrisen forsterker problemene. Det er et tankekors for meg og for mange andre at så store beløp måtte brukes for å bote på skadene fra en spekulativ finansøkonomi. Derfor opprører det meg også å lese om at lønninger og bonuser igjen er tilbake i store deler av internasjonal finansnæring så kort tid etter, som om ingenting hadde hendt. Derfor handler krisen også om rettferdighet, om fordeling og ikke minst om moral. Det vi må gjøre i gode tider, er å forberede oss på at tidene kan bli dårligere og kan snu, at økonomier kan forverres. Norge vil bli rammet av den europeiske krisen. Derfor er de rammene vi har lagt rundt vår økonomiske politikk, viktig. Derfor er handlingsregelen viktig. Derfor er økonomisk ansvarlighet og det å holde orden i eget hus så viktig.

Øvelser som går ut på å finne gratis penger utenom

budsjettet, er en farlig sti å slå inn på. For det første finnes det ingen gratis penger. For det andre skyver vi bare økte byrder over på dem som kommer etter oss. Folk i mange land betaler nå dyrt for slike øvelser. Det er en kostbar lærdom. Sunne budsjettprinsipper og en åpen og helhetlig budsjettprosess er nødvendig for å holde orden i økonomien – også i årene som kommer. Da må formål som skal finansieres av staten, inngå i statsbudsjettet. Ansvarlighet i budsjettpolitikken er noe vi skal være stolte av, ikke noe vi skal prøve å unngå.

Det er en sterk konkurransekraft i norsk økonomi. En langsiktig og forutsigbar økonomisk politikk er en forutsetning. Vi har et veldrevet samfunn. Fellesskapsvelferden gir folk stor sosial trygghet, vi har dyktig og kompetent arbeidskraft. Det er mindre forskjeller blant folk i Norge enn i andre land. Det er bl.a. dette som gjør Norge til verdens beste land å bo i, og et av de beste landene å produsere og skape i. Derfor må vi ta vare på og utvikle den kulturen og de holdningene som har gitt de gode resultatene. Det viktigste er samarbeid og solidaritet.

På begynnelsen av 1990-tallet hadde vi høy og økende arbeidsledighet. Vi hadde langt fra så mye penger som vi har i dag. Vi hadde til og med underskudd på statsbudsjettet etter at oljeinntektene var regnet med. De som var i arbeid, holdt tilbake på lønnskravene, slik at de som var ledige, kunne få jobb. Vi fikk det til, samtidig som lønnskostnadene gikk betydelig ned i forhold til hos våre konkurrenter. Det var dette vi hadde nytte av gjennom hele 1990-tallet og langt inn i det nåværende århundret. Nå er det motsatt. Nå trenger vi et solidarisk lønnsoppgjør for å hindre at arbeidsplassene i eksportindustrien legges ned, et solidarisk lønnsoppgjør som ikke bare må gjelde dem som er omfattet av de kollektive avtalene. Det må gjelde alle: dem med frie yrker og dem med lederlønninger – ansvaret for konkurranseevnen gjelder alle.

Konkurransekraft og produktivitet er også mer enn bare tallmessige størrelser. Det er like mye en samfunnsmodell som gir enkeltmennesker og mennesker i fellesskap frihet og muligheter til å skape og virkeliggjøre sine mål. Derfor skal barn ha en trygg oppvekst. Derfor skal vi ha en fellesskole der alle får de samme mulighetene. Derfor skal vi ha et arbeidsliv som inkluderer alle som vil, selv om den enkeltes forutsetninger kan være ulike. Derfor skal vi foredle og utvikle arbeidskraften. Derfor skal vi gjennom felles arbeid fortsette å ta i bruk og utvikle de enorme ressursene dette landet har. For å få det til må vi ta noen viktige valg.

Vi har tatt noen viktige valg. Det er det vi gjør når vi velger velferd og fellesskap framfor skattelette. Det er det vi gjør når vi både klarer å spare for fremtiden og ha en troverdig bruk av oljepenger i dag.

Livet handler om de små og store valg vi må ta hver eneste dag. Politikk handler også om det. Vår private og vår felles økonomi gir oss frihet til å ta slike valg. Millioner av mennesker verden over og i mange land har ikke den samme friheten som vi har til å ta slike valg. Derfor må vi være ydmyke i forhold denne handlefriheten. Vi har skapt mye av handlingsrommet selv, men vi har også fått hjelp av andre fra land rundt oss. Derfor handler utvik-

lingen i norsk økonomi også om det skjebnefellesskapet vi deler med andre mennesker og land rundt oss. Det er viktig at vi aldri glemmer det.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [13:04:07]: Budsjettet som finansministeren har lagt fram på vegne av regjeringen, viser høy vekst, høy lønnsvekst og lav ledighet. Innlegget som han holder for å presentere budsjettet som skal vedtas, er derimot svært dystert. Det virker ikke som om det er veldig mye sammenheng mellom innlegget og det budsjettet vi skal vedta.

De endringene som Stortinget gjør i budsjettet, er på 30 mill. kr – i et budsjett på 1 000 mrd. kr. Det er en endring på 0,003 pst.

I 2008, i budsjettdebatten for 2009, varslet daværende finansminister Kristin Halvorsen at situasjonen var urolig, at vi måtte forvente at det kom en krisepakke. Hun skrot av at oljepengebruken var 12 mrd. kr – 14 mrd. kr over det et nøytralt budsjett skulle tilsi. Dagens debatt har gitt den motsatte holdningen: Det er uansvarlig å bruke mer oljepenger.

Mitt spørsmål er: Vil finansministeren understreke at det vil være uansvarlig å bruke mer oljepenger også for hele budsjettåret 2012, (presidenten klubber) eller kan vi forvente at dette blir endret når situasjonen ... (presidenten klubber igjen).

Statsråd Sigbjørn Johnsen [13:05:18]: For det første er dette et godt budsjett, men samtidig, som jeg også sa i finanstalen min, er det et budsjett som er framlagt i urolige og spesielle tider for mange rundt oss. Det betyr at det er et budsjett som har tatt høyde for den utviklingen, og det er et budsjett som vil ligge i bunnen for den jobben vi skal gjøre framover.

Så har vi også sagt, og det står vi selvsagt ved, at dersom det skulle gå fra vondt til verre i Europa, er vi beredt til å handle. Den viktigste forutsetningen for å være beredt til å handle, er at vi har skapt oss selv økonomisk handlefrihet. Det da å føre en økonomisk politikk som bruker mer oljepenger, som bryter handlingsregelen og som sikter inn mot å finne penger utenfor statsbudsjettet, er en politikk som ikke er bærekraftig verken i 2012 eller i tiden framover.

Jørund Rytman (FrP) [13:06:24]: Vi diskuterer i dag et budsjett som i stor grad er avhengig av oljeinntektene, og for fremtiden er det viktig at forvaltningen av oljefondet skjer best mulig.

Riksrevisjonen har etter lov om riksrevisjon, § 9, revisjonsansvaret for alle statlige fond, uavhengig av om fondene har egne eksterne revisorer. Riksrevisjonens kontroll med fondene går enda lenger, og omfatter bl.a. eierdepartementets forvaltning, styring, kontroll og oppfølging av fondene. Det er de lovpålagte oppgavene til Riksrevisjonen. Loven har ikke blitt endret.

Det er også tverrpolitisk enighet her på Stortinget om at man ønsker større åpenhet rundt forvaltningen. Like-

vel nektes Riksrevisjonen fullt innsyn, bl.a. for å se på bonusutbetalinger – heller ikke det norske folk får se det.

Jeg har her en rapport fra pensjonsfondet i California, som spesifiserer eksterne forvaltere med navn, forvaltningskapital og honorar. Hvorfor vil ikke finansministeren gjøre det som CalPERS, og hvorfor nekter finansministeren selv Riksrevisjonen informasjon om bonusutbetalinger?

Statsråd Sigbjørn Johnsen [13:07:28]: Pensjonsfondet, Statens pensjonsfond utland, har vært kåret til verdens mest åpne fond i sitt slag – det er viktig å ta med seg i begynnelsen.

Når det gjelder forholdet til Riksrevisjonen: Riksrevisjonens fremste oppgave er å kontrollere statsrådets forretningsførsel – for å bruke det uttrykket – nemlig forholdet mellom statsråden og den som har oppdraget med å gjennomføre den daglige forvaltningen av Statens pensjonsfond. Så har Stortinget i tillegg et eget organ, representantskapet i Norges Bank, som på selvstendig grunnlag også skal drive kontroll med Norges Banks virksomhet. Dette er et spørsmål som Stortinget ved flere anledninger har diskutert, og Stortinget selv, og flertallet i Stortinget, har dradd opp en veldig klar og etter mitt syn god arbeidsdeling mellom Riksrevisjonen og representantskapet i Norges Bank. Det er en arbeidsdeling som jeg slutter meg til.

Jan Tore Sanner (H) [13:08:37]: La meg bare først konstatere at det er mye i finansministerens analyse som også stemmer med Høyres analyse når det gjelder utfordringer i Europa og hvilke konsekvenser det kan få for Norge. Men en god analyse hjelper ikke dem som mister jobben, og jeg tviler også på at fremtidens generasjoner vil takke dagens politikere for en god analyse hvis vi ikke lykkes med å bygge Norge som kunnskapsnasjon. Det som forundrer meg, er at finansministeren, med bakgrunn i analysene av konsekvensene for Norge når det gjelder det som nå skjer i Europa, farer så lett over konsekvensene av at produktivitsveksten har falt etter 2006, og at konkurranseevnen er svekket hvert eneste år under den rød-grønne regjeringen. Dette er tall som fremkommer av regjeringens eget budsjett.

Mitt enkle spørsmål er: Hvilken strategi har regjeringen for å øke produktiviteten og styrke konkurranseevnen i årene som kommer?

Statsråd Sigbjørn Johnsen [13:09:44]: Det kan være flere forhold som en her bør ta tak i. For det første er det slik – ja, det er riktig – at produktivitsveksten i Norge har gått ned fra 2006, på samme måten som produktivitsveksten har gått ned i andre land som det er naturlig å sammenlikne seg med. Det kan skyldes flere forhold. Blant annet kan det skyldes at både bedrifter i Norge og bedrifter i utlandet gjennom en nedgangsperiode har beholdt mer av arbeidskraften. Det kan være en forklaring på at produktiviteten per ansatt har gått ned. Det er i grunnen bra hvis bedrifter bruker en slik mulighet til å oppgradere og utdanne arbeidskraften sin, slik at vi står bedre rustet

når nye tider kommer igjen. Så er det faktisk også slik at produktiviteten i industrien har økt siden litt inn i 2010, og det er viktig å holde fast ved det. Det siste er at lønnsoppgjøret til våren blir viktig i forbindelse med produktivitsutviklingen framover, samtidig som også finanspolitikken må bygge opp under det.

Jan Tore Sanner (H) [13:10:48]: Under den borgerlige regjeringen økte verdiskapingen per timeverk i industrien med 25 pst. Det ga grunnlag for å kunne ta ut høyere lønn, for bedre velferd eller for å styrke konkurranseevnen. Når finansministeren nå erkjenner at produktivitsveksten har falt, og at den også har gjort det hos våre handelspartnere, er det allikevel et problem at vi da har fortsatt med å ta ut større lønnsøkning enn våre handelspartnere. For neste år er regjeringens prognose at lønnsøkningen i Norge vil være på 4 pst., og det vil være i en situasjon hvor våre handelspartnere – om de kan glede seg over noen lønnsøkning i det hele tatt – mest sannsynlig kommer til å gå ned i lønn, i hvert fall i flere land. Jeg registrerer at LO nå har tatt til orde for et moderat lønnsoppgjør.

Vil finansministeren varsle at de 4 prosentene som ligger i budsjettet, er i overkant – for å si det forsiktig – hvis vi skal styrke konkurranseevnen til neste år?

Statsråd Sigbjørn Johnsen [13:11:58]: Det er jo en interessant øvelse i politikken å finne ut når én politikk stopper og en ny starter. Jeg er ganske sikker på at de reformer som vi gjennomførte i norsk økonomi på 1990-tallet, dro de borgerlige god nytte av utover på 2000-tallet – såpass rause må vi kunne være begge veier. Både skattereformen og ikke minst solidaritetsalternativet spilte en viktig rolle i å gjenopprette norsk økonomi på 1990-tallet etter det som skjedde på 1980-tallet – jeg skal ikke karakterisere det med noe uttrykk.

Så er jeg helt enig i at et solidarisk lønnsoppgjør for 2012 er enormt viktig. Jeg brukte mye av tiden min i innlegget på å beskrive hva som er nødvendig; at det skal gjelde alle, ikke bare dem som er omfattet av de kollektive avtalene, men også dem som har frie yrker, lederlønninger m.m. Lønnsanslaget i nasjonalbudsjettet er et anslag som er basert på de vekstforutsetninger som er lagt til grunn for norsk økonomi. Det er ikke fasiten for lønnsoppgjøret.

Hans Olav Syversen (KrF) [13:13:03]: Finansministeren sa i sitt innlegg at regjeringens budsjettopplegg for neste år «har tatt høyde for» – jeg tror jeg siterer riktig – situasjonen som nå er under utvikling i Europa og de konsekvenser det får for Norge. Samtidig er det bare et par dager siden finansministeren vel egentlig sa at budsjettet når det gjelder en del av måltallene, ikke er oppdatert i forhold til utviklingen i Europa og den konsekvens det får for Norge. Så mitt spørsmål er: Hvilke endringer ser regjeringen det nå som sannsynlig at man må foreta for å være oppdatert i finanspolitikken når det gjelder den situasjonen som utvikler seg i markedene rundt oss?

Statsråd Sigbjørn Johnsen [13:14:08]: Ja, budsjettet var godt tilpasset og tok høyde for den situasjonen vi så

6. oktober, da statsbudsjettet ble lagt fram, og det var da, som nå, urolige tider i Europa.

Det som har skjedd siden 6. oktober, er at vi har fått nye anslag for veksten i euroområdet i 2012, som er redusert fra 1,1 pst. til 0,5, og en reduksjon i antatt vekst hos handelspartnerne våre fra 2,2 pst. til 1,8. Dette vil påvirke veksten i norsk økonomi, og det jeg signaliserte for to dager siden, var at vi må kunne påregne at det skjer. Det som da er viktig i tillegg til det, er at vi følger godt med, har høy beredskap og evne til å handle dersom situasjonen i Europa skulle gå fra vondt til verre. Hva slags tiltak, når de kommer, og hva de måtte inneholde, vil den aktuelle situasjonen avhenge av. Men jeg er jo glad for å høre i replikkvekslingen i dag at det også er vilje i Stortinget, og i opposisjonen, til å kunne delta dersom det blir nødvendig.

Borghild Tenden (V) [13:15:14]: Jeg plaget visst finanskomiteens leder da jeg tidligere i dag spurte om «grønt skatteskifte», så da får jeg prøve meg på finansministeren.

Det har vært en krevende høst for oss som er opptatt av miljø- og klimaproblematikk. Klimameldingen er nok en gang utsatt. Det er ingen fremdrift i CO₂-rensingen på Mongstad og Kårstø. Vi har Statoils oljesandprosjekt, og fra flere hold ropes det høyt om at klimaforliket er for dyrt, og at vi må kjøpe oss fri ute.

I statsbudsjettet skriver finansministeren at hovedvirkemidlene i regjeringens klimapolitikk er avgifter og omsettelige kvoter. Men det er bevilget langt mer til kvotekjøp enn det er brukt til grønnt skatteskifte i de siste fem årene. Så hvorfor er regjeringen bare villig til å bruke dette ene virkemidlet?

Statsråd Sighjorn Johnsen [13:16:12]: Jeg har litt erfaring når det gjelder klimaavgifter og miljøavgifter. I min forrige periode som finansminister innførte vi CO₂-avgiften, som jeg vil mene er ett av de viktigste bidragene for å få ned klimautslipp. Uten den CO₂-avgiften Norge som nummer to – jeg tror Finland var så vidt før Norge – innførte, ville klimautslippene i dag ha vært mye større. Det er ett konkret eksempel på at vi er villige til å bruke avgiftssystemet for å få ned klimautslippene.

Det andre vi har gjort – og der undertegnede har fulgt opp sin forgienger – er å legge om bilavgiftene. Gjennom å endre kjøpsavgiften på nye biler har vi nå fått til en veldig god utvikling, der vi er i ferd med å nå det målet vi har satt oss på 120 g/km.

Det er to eksempler på hvor viktig det er å kunne bruke avgiftssystemet. Denne regjeringen er selvsagt innstilt på å bruke avgiftssystemet også i framtiden for å få til en god og egnet adferd når det gjelder klimaet, og dermed få ned klimautslippene.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Helga Pedersen (A) [13:17:40]: Det er turbulente tider rundt oss. Det finnes neppe en parlamentariker i hele Europa som ikke ville ha byttet plass med oss i denne salen, når vi nå skal behandle neste års budsjett.

Flere steder på kontinentet har gjeldskrisen ført til so-

sial uro og politisk krise. Millioner av mennesker blir berørt når ungdom går inn i voksenlivet som arbeidsledige, og når lønninger, pensjoner og velferdsordninger kuttet. Det står i sterk kontrast til det utgangspunktet vi har, når vi om noen uker går inn i et nytt år.

Forslaget til statsbudsjett viser at det går godt i Norge. Ledigheten er lav, og vi kan fortsette arbeidet med å utvikle velferdssamfunnet og bygge landet. I neste års budsjett skal vi styrke bevilgningene til helsevesenet. Det skal bidra til at enda flere pasienter får god behandling og til å fortsette arbeidet med at ventetidene skal gå ned. Vi skal fortsette utbyggingen av veier og jernbane og det samferdselsløftet som vi har startet på etter mange års etterslep på investeringer og vedlikehold i samferdselssektoren. Politiet styrkes betraktelig, og de frie inntektene til kommunene økes. Vi tar tak i samfunnets utfordringer, men vi kan ikke rette opp alle skjevheter og heller ikke innfri alle ønsker i det norske samfunnet på neste års statsbudsjett. Den viktigste prioriteringen er å føre en politikk for fortsatt lav ledighet i en tid som vi vet kommer til å bli krevende.

Når vi sammenlikner oss med andre land, har Norge lyktes godt i bekjempelsen av den forrige finanskrisen. Det skyldes at regjeringens politikk, med arbeid til alle, har fungert. Det skyldes et godt samarbeid mellom partene i arbeidslivet, og med partene i arbeidslivet. Det skyldes at de tiltakspakkene som ble utformet i tett samarbeid med næringslivet, traff akkurat slik de skulle, og ikke minst at vi har dyktige bedrifter med kompetanse, med høy produktivitet og med omstillingsevne.

Produktivitet har vært et tema i debatten i dag. Produktivitetsveksten i Fastlands-Norge i perioden 2005–2010 har vært 0,9 pst. Det tilsvarende tallet for våre handelspartnere i samme periode er 0,9 pst. Vi må ta utgangspunkt i den norske modellen, også i en situasjon der gjeldskrisen vil påvirke oss. Det er ikke en meny der man bare kan plukke ut de enkeltelementene man ønsker, etter eget for godt-befinnende. Det er sammenhengen som er viktig. Det å ha et skattenivå som gjør oss i stand til å finansiere velferdsordninger og et sosialt sikkerhetsnett for alle, med likestilling og et velorganisert arbeidsliv, har vist seg å være en vinneroppskrift for å skape verdier, og det er også en vinneroppskrift for å sikre rettferdig fordeling og trygghet i folks hverdag.

Norge er blant de landene i Europa med de minste forskjellene. De siste årene har vi fått en politikk og et skattesystem som omfordeler enda bedre. Formuesskatten er blitt mer rettferdig, og nullskattyterne er borte.

Representanten Sanner brukte veldig mye tid på regjeringens politikk i sitt innlegg, og derfor må jeg også bruke noe tid på hans innlegg. Han tok opp et viktig tema: barnefattigdom. Det må vi diskutere. Men svaret frykter jeg at vi er uenige om. Vårt svar er å sikre arbeid til de foreldrene som har barn, slik at de kan forsørge sine familier, det er å fortsatt ha et skattesystem som omfordeler, og som kan finansiere velferden. Når vi skal bekjempe barnefattigdom, er det viktig å ha universelle velferdsordninger som treffer barna – med barnehageplass til alle til lave priser, med gratis kjernetid i de områdene som har et ekstra behov for det, og kulturtilbud med lav terskel, som

er tilgjengelig for alle barn. Svaret er ikke å fjerne formuesskatten, der 60 pst. betales av landets rikeste prosent, det er ikke å øke barnehageprisene, slik Høyre gjør i sitt alternative budsjett.

Norge er av Verdensbanken blitt utnevnt som verdens sjette beste land å drive næringsvirksomhet i. Norge har dessuten i høst nok en gang blitt kåret til verdens beste land å bo i. Likevel skal vi vokte oss vel for å tro at vi vil være uberørt av de store og dramatiske hendelsene som foregår i vår egen verdensdel. Vi er en del av verden, vi er en del av Europa, og vi må være forberedt på at det blir tøffere tider også for oss. Derfor er ikke dette tiden for økonomiske eksperimenter, dette er tiden for støtstyring og den resepten vi vet virker.

Sanner har to ganger pekt på at gode analyser ikke hjelper dem som mister jobben. Det er så klart riktig, men gode analyser er jo veldig viktig for å finne de riktige tiltakene, slik at flest mulig beholder jobben.

Når jeg går til doktoren, setter jeg pris på at han bruker tid på å stille riktig diagnose på meg eller de pasientene han eller hun behandler. Det ville være veldig uheldig hvis doktoren brukte samme medisin for å behandle influensa og hjerteinfarkt. Men det er jo akkurat det Høyre gjør i politikken verden. Skatteutt er bestandig svaret, uansett hva spørsmålet er, og uansett om tidene er gode eller dårlige. Da finanskrisen rammet, sa Høyre at tiltakene som kom fra regjeringens side, var for små, og at de kom for sent. De ville ha skatteutt. Det viste seg å være feil. Til tross for at arbeidsplasser forsvant da konjunkturerne snudde, viste det seg at tiltakene traff riktig. Det er skapt 250 000 nye arbeidsplasser siden den rød-grønne regjeringen overtok. To tredjedeler av disse arbeidsplassene er kommet i privat sektor. Fordelingen på offentlig og privat sektor er 30 pst. i offentlig sektor og 70 pst. i privat sektor, og det er nøyaktig den samme fordelingen som man hadde i 2005. Det kan ikke være noe dårlig resultat.

I tillegg til å følge nøye med på utviklingen i Europa når det gjelder statsgjeld og utviklingen i arbeidsmarkedet, skal vi med interesse følge med på de politiske løsningene som landene i vår verdensdel nå begynner å få øynene opp for.

På høyresiden i norsk politikk framstilles skatteutt fortsatt som det saliggjørende politiske grepet. Det er den altoverskyggende satsingen til både Høyre og Fremskrittspartiet i deres alternative budsjetter. Det står i skarp kontrast til de erfaringene man har gjort seg i Europa, der det nå er en økende erkjennelse av at velferd faktisk må finansieres. Tidligere i debatten i dag er det sagt at de europeiske landene har brukt for mye penger. Ja, det er sikkert riktig for mange land. Det har også vært for dårlig styring mange steder, og man har bl.a. brukt mye penger utenfor statsbudsjettet. Men det er også et poeng at mange av statene ikke har tatt ansvar for å finansiere utgiftene og for å skaffe inntekter til å drifte land og samfunn. Det som skjer nå, kan vi nesten kalle en slags politikken tilbakevending. Tiden da man trodde at markedet skulle løse alt, er definitivt forbi. Erfaringene ute i Europa viser med all tydelighet at skatteutt er gårdsdagens politikk. Det har ikke gitt den veksten og de arbeidsplassene man trodde det

skulle gi, og det har svekket velferdsordninger og sosiale ordninger.

Fellesskapet er bestandig godt å ha, men det er ekstra viktig i dårlige tider. Mange europeere opplever nå at de ikke har noe fellesskap å dra veksler på, fordi det ble valgt bort i de gode tidene. Vi vet ikke hvordan den økonomiske krisen vil ramme Norge, men vi må regne med å bli berørt. Da er det vår oppgave å sørge for at vi har en politikk med solidaritet for de menneskene som risikerer å bli ledige, og at de som blir rammet, har et sterkt fellesskap å lene seg på.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [13:27:54]: Her var det mye rart å gripe fatt i, f.eks. er det greit å minne om at sysselsettingsveksten begynte i 2003, ikke i 2005. For øvrig er det også slik at skatteutt ikke er svaret på alle spørsmål. Hvis Fremskrittspartiet ønsker mer veier, bevilger vi mer til vei. Vi kutter ikke skattene.

Da han snakket om statsbudsjettet, sa finansministeren at ting staten finansierer, må inn på statsbudsjettet. Innenfor oljevirksomheten investerer Petoro 20 mrd. kr på vegne av staten i år. Innenfor kraft har Statkraft fått tilført 14 mrd. kr for å investere i vindmøller og vannkraftverk. Betyr det at regjeringen ønsker at Statkrafts og Petoros investeringer nå skal inn på statsbudsjettet, istedenfor at de får operere som uavhengig selskaper?

Helga Pedersen (A) [13:28:45]: De selskapene og virksomhetene som representanten Solvik-Olsen her trekker fram, er jo virksomheter som er lønnsomme, som trekker inn inntekter på statsbudsjettet. Det Fremskrittspartiet driver med i sitt alternative budsjett, er å flytte utgiftsposter fra statsbudsjettet og til selskaper uten å vise til at de er lønnsomme og kan dra inntekter tilbake til fellesskapet. Det er uansvarlig. Representanten Solvik-Olsen har selv omtalt sitt eget alternative budsjett som ekstremt i forhold til budsjettene til de andre politiske partiene i Norge. Det er en vurdering som jeg er enig i.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [13:29:37]: Jeg synes det er skammelig at en parlamentarisk leder siterer så dårlig. Det jeg sa, var at det er ekstremt, relativt sett i forhold til de andres. Men det er likevel slik at vi kutter 1,5 pst. av statens utgifter. 1,5 pst. er ikke et ekstremt høyt tall – så er det sagt.

Statkraft generer inntekter, men likevel har de fått tilført 14 mill. kr fra staten uten at det går via handlingsregelen, men det går som såkalte under-streken-penger. Så argumentet står fortsatt veldig fast: Regjeringen velger å gi penger til enkelte selskaper, som så bruker dem i norsk økonomi, og det er oljepenger som går inn i kraftproduksjonen. Petoro får altså lov til å investere 20 mrd. kr rett ut på norsk sokkel hvert år, og gjerne mer også hvis de selv ønsker, uten at regjeringen trenger å bli spurt om det, så lenge det blir vedtatt i Stortinget at prosjektene får lov til å bygges ut. Men en tenker aldri på handlingsregelen i slike situasjoner.

Så jeg spør en gang til: Hva er poenget med at en her prøver å si at olje og vindmøller ikke er et problem når det gjelder å bruke oljepenger, mens det å legge asfalt er et problem?

Helga Pedersen (A) [13:30:44]: Regjeringen legger opp til, og Arbeiderpartiet i Stortinget støtter, den måten å budsjettere på som man gjør, og som man har gode erfaringer med i norsk økonomisk politikk.

I den situasjonen vi nå står overfor, er det ikke tidspunktet for å finne på nye kreative måter å føre utgiftene på. De erfaringene man har ute fra Europa, er dårlige i så måte. Vi skal føre et ansvarlig budsjett med de viktige og riktige satsingene. Det handler om velferd, om å bygge landet og ha fokus på å sikre lav ledighet – ikke skattekutt og eksperimenter.

Erna Solberg (H) [13:31:41]: Det er en grunn til at Høyre er opptatt av trygghet gjennom kunnskap og konkurransekraft, og det er en grunn til at vi har vært opptatt av produktivitsutviklingen. Ikke for at det er så veldig festlig å snakke om statistikk, men fordi all analyse av norsk økonomi over år har dreiet seg om at grunnen til at vi har gjort det bra, er at vi har klart å ha en høyere produktivitsvekst enn andre land, og dermed har vi kunnet bære høyere lønnskostnader og et høyere velferdsnivå.

Når vi da kan konstatere at vi kanskje ligger på nivå med eller, som noe av vår statistikk viser, under gjennomsnittet i OECD-landene i produktivitsvekst, er det et farsignal når det gjelder det som er kjernetegnet for hvordan vi finansierer vår velferdsstat framover.

Da er mitt enkle spørsmål til den parlamentariske lederen i Arbeiderpartiet: Hvor lenge mener Arbeiderpartiet at vi kan fortsette å kjøre med høy lønnsvekst og lav produktivitsvekst?

Helga Pedersen (A) [13:32:43]: Jeg er ikke enig i representanten Solbergs beskrivelse av produktiviteten i norsk næringsliv. Det er helt riktig at den i den siste tiden har vært noe dårligere enn hos våre handelspartnere. Årsaken til det er at norske bedrifter har beholdt sine arbeidstakere i en tid med finanskriser, mens man ute i Europa har blitt arbeidsledige.

Høyre forsøker å gi inntrykk av at produktivitsveksten i Norge har vært dårlig sammenliknet med våre handelspartnere den tiden den rød-grønne regjeringen har styrt. Det er helt feil. Produktivitsveksten i norsk næringsliv har vært nøyaktig lik produktivitsveksten hos våre handelspartnere. Det viser tall fra OECD og fra Statistisk sentralbyrå. Så Erna Solbergs analyse er feil.

Erna Solberg (H) [13:33:46]: Min analyse er akkurat den samme som det som står i nasjonalbudsjettet. Hvis det jeg sier er feil, har i så fall finansministeren ikke informert Stortinget korrekt. Produktivitsveksten under den forrige regjeringen var 25 pst. Produktivitsveksten mellom 2005 og 2009 var ikke økende, men det var ikke bare på grunn av finanskrisen. Det var faktisk dårlig produktivitsvekst både i 2007 og i 2008 i norsk økonomi. Det er ikke så vik-

tig – det viktige med dette er at dette er rammebetingelsen for hvordan vi skal finansiere velferdssamfunnet vårt fremover.

Mitt spørsmål er igjen: Hvor lenge kan vi fortsette med dette? Og hvorfor virker Arbeiderpartiet så utrolig ubekymret for at grunnlaget for å finansiere velferden i fremtiden skal bli mer og mer bruk av oljepenger og mindre og mindre konkurransekraft i Fastlands-Norges økonomi?

Helga Pedersen (A) [13:34:41]: Vi bruker like mye oljepenger som Høyre. Jeg tror enda Høyre bruker noe mer oljepenger enn det regjeringen gjør i sitt budsjett.

Produktivitsveksten i Norge har vært lik produktivitsveksten hos våre handelspartnere i den perioden den rød-grønne regjeringen har styrt. Det beste målet på konkurransekraft er jo hvordan det går med norsk næringsliv, hvordan det går med ledighetstallene. Vi har den laveste ledigheten i Europa. Vi har høy sysselsetting. Vi klarer oss meget bra sammenliknet med alle land det er naturlig å sammenlikne oss med.

Vårt svar er å føre en ansvarlig økonomisk politikk og ha et skattenivå som forsvarer trygge velferdsordninger for alle. Det inkluderer også en satsing på kunnskap, som Erna Solberg tok opp i sin første replikk her. Det er ro i skolen. Resultatene i den norske skolen går framover, jf. PISA-undersøkelsen, og vi har også styrket forskningen med 27 pst. siden Bondevik II-regjeringen gikk av.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [13:36:02]: En kvinne som har vært i arbeidslivet seks av de ti siste månedene før fødsel, har rett til foreldrepermisjon med lønn, opp til 6 G – 480 000 kr. En kvinne som er student, eller av andre årsaker ikke har vært i arbeidslivet de siste månedene før fødselen, har rett til en engangsstøtte og å få utbetalt 35 000 kr.

Kristelig Folkeparti har de siste årene i hvert eneste alternative budsjett foreslått en økning i engangsstøtten, og i dette budsjettet en økning til 80 000 kr. Det er urettferdig i et livsløpsperspektiv at en kvinne som føder på ett punkt i livsløpet, mottar så mye mindre støtte enn en kvinne som føder på et annet punkt i livsløpet. Selv om de samlet sett bidrar like mye til fellesskapet og deltar like mange år i arbeidslivet, vil kvinnen som føder på et «riktig» tidspunkt, motta opp til mer enn tretten ganger så mye støtte som en kvinne som føder på et «feil» tidspunkt. Er Arbeiderpartiet enig i at systemet er urettferdig, og at det er utdatert på dette området?

Helga Pedersen (A) [13:37:06]: Jeg mener at regjeringen har gjort mange og tunge grep de siste årene for å gjøre det trygt å føde i Norge, sånn at de som føder barn og tar seg av barn, har gode, sosiale ordninger. Det er lagt vekt på å utvide fødselspermisjonen og ikke minst utvide de ordningene vi har for barn, og også å bedre ordningene for selvstendig næringsdrivende. Jeg er veldig opptatt av at vi også i det videre arbeidet skal ha gode ordninger for dem som føder barn, for det er viktig for Norge og for Norges framtid at man kan kombinere det å få barn og ha et familieliv med arbeidsliv. Det sikrer både syssel-

setting og velferd, i tillegg til at det er et gode å kunne få være sammen med barn. Så får vi komme tilbake til flere enkeltheter etter hvert.

Trine Skei Grande (V) [13:38:18]: Representanten Pedersen mente at det var noen som mente at skattelettelser hjalp på alt. Vi i Venstre mener at kunnskap hjelper på nesten absolutt alt. Det å satse på kunnskap, forskning og det å satse på skolen vår med de riktige grepene, som er flere gode lærere og mindre byråkrati, er viktig.

Jeg har sett at representanten Pedersen har reist rundt i landet og snakket om skole. Når hun som parlamentarisk leder for Arbeiderpartiet skal snakke om de viktige grepene for landet, nevner hun ikke det. Hun tvang til og med en haug med lærere til å sitte en halv dag hos Lærerbundet for å gi innspill, noe som Pedersen sa var en ekstremt nyttig runde. Har man ikke tatt med seg noe inn i politikkskapinga om hvor viktig skole og kunnskap egentlig er, når man legger ned Forskningsfondet, når man legger ned gaveforsterkningsordningen, når man faktisk satser på skole gjennom bananer og ufaglærte leksehjelpere, og når vi ser at vi har en nominell nedgang i forskninga i forhold til BNP?

Helga Pedersen (A) [13:39:24]: Jeg takker for spørsmålet og for anledningen til å snakke om kunnskap. Det gjorde jeg også i en debatt her i salen i forrige uke.

Mitt møte med lærerne fra Østre Toten, som representanten Skei Grande viser til, var svært nyttig, og ikke minst utviste lærerne en stor glede over å få jobbe i den norske skolen. Jeg mener det er viktig at vi snakker den norske skolen opp, ikke ned.

Jeg er veldig glad for at det er ro i den norske skolen, og for at resultatene går i riktig retning. Jeg er veldig glad for at det nå er flere lærere i skolen, bedre lærere, og at flere vil bli lærere. Det er viktig for skolens framtid. Jeg er helt enig i at vi har startet jakten på tidstyven. Den skal vi fortsette med, slik at lærerne får bruke tiden sin på de viktigste oppgavene. Vi må også ha fokus på tidlig innsats, starte tidlig, og vi har satset på forskning: 27 pst. mer enn da Bondevik II-regjeringen satt i kontorene.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Siv Jensen (FrP) [13:40:52]: Finanskrisen i Europa er også en utfordring for Norge. Arbeiderpartiet svarer med å fremstille dette som at sosialdemokratiet omtrent er det samme som trygg styring, faktisk det eneste alternativet hva gjelder trygg styring. Både Hellas' og Spanias nylig avgåtte sosialdemokratiske regjeringer er vel i grunnen bevis på at det ikke helt er tilfellet.

Jeg er for trygghet og ansvarlighet. Derfor er Fremskrittspartiet for å forvalte våre ressurser godt. Skattelettelser er fornuftig, fordi det er et virkemiddel for å få mer arbeidskraft, for å skape et enda mer solid næringsliv som kan skape enda flere arbeidsplasser. Det å investere i infrastruktur er fornuftig, fordi det bidrar til mer lønnsomhet, raskere fremkommelighet, og det trygger liv i trafikken. Det å fjerne helsekøer er fornuftig, fordi det er bra

for den enkelte, og det er bra for norsk økonomi og for samfunnet som helhet. Det å ville effektivisere offentlig sektor er også fornuftig. Det er fornuftig særlig nå når de langsiktige konsekvensene av det vi ser i Europa, vil bety en svekket konkurranseevne mellom Norge og våre europeiske handelspartnere over tid. Det å ønske flere mennesker inn i arbeidslivet er fornuftig. Det er ikke noe eksperiment å ville at de som er på utsiden av arbeidsmarkedet, skal få lov til å være med. Her svarer Arbeiderpartiet med å si at arbeidsmarkedet først og fremst skal gjelde for dem som allerede er der. Det er Fremskrittspartiet uenig i. Det å ville ha flere politifolk i gatene er også fornuftig, fordi det fører til mer trygghet, og det fører til mindre kriminalitet. Det er bra for det norske samfunnet, det er ikke dårlig. Derfor er det med stolthet at Fremskrittspartiet har lagt frem sitt alternative statsbudsjett. Jeg skulle bare ønske at Arbeiderpartiet hadde vist noe større vilje til å vurdere forslag som kommer fra andre partier i denne salen, fremfor å tro at det kun er deres egne forslag som bidrar til å gjøre norsk økonomi bedre.

I går falt det en uheldig uttalelse i Stortinget. Det er en uttalelse som Fremskrittspartiet har beklaget, både skriftlig og muntlig.

Utgangspunktet for gårsdagens spørretime var påstander fra arbeiderpartirepresentanter om at det er en sammenheng mellom 22. juli, norsk asyl- og innvandringspolitikk og Fremskrittspartiet. Det er en kobling som jeg tar avstand fra. Det er en kobling som Fremskrittspartiet ikke kan la stå uimotsagt.

Jeg ser nå på dagbladet.no at AUFs leder, Eskil Pedersen, nok en gang er ute og forsterker denne koblingen. Han kommer med påstander om at hvis det faller krenkende ytringer i det norske samfunnet, er det Fremskrittspartiets skyld. Han kommer med påstander om at det er vi, Fremskrittspartiet, som må ta ansvar for Breiviks holdninger. Det er Breivik – og bare Breivik – som må ta ansvar både for sine holdninger og for sine gjerninger. Men det er jo noe forunderlig med hele denne debatten, for påstandene handler jo om at opposisjonspartiet Fremskrittspartiet har ansvar for konsekvensene av norsk asyl- og innvandringspolitikk, mens regjeringspartiene, som har ført asyl- og innvandringspolitikken, ikke har ansvar.

Den debatten deltar ikke Fremskrittspartiet i på de premissene.

Det må være mulig for mange mennesker i dette samfunnet å ha varm og ektefølt sympati i kjølvannet av hendelsene 22. juli – for det har vi alle sammen – og samtidig fremføre kritikk av norsk asyl- og innvandringspolitikk. Det er det veldig mange mennesker som mener, og det må alle disse menneskene få lov å mene uten å bli fortalt at de skal ha skyldfølelse for det.

Presidenten: Det blir åpnet opp for replikkordskifte.

Helga Pedersen (A) [13:46:11]: Arbeiderpartiet har aldri holdt Fremskrittspartiet medansvarlig for handlingene 22. juli – tvert imot har representanter for vårt parti understreket helt tydelig hele tiden at det er én mann som er ansvarlig for det som skjedde den dagen, og det er gier-

ningsmannen. Det sier også Eskil Pedersen på dagbladnett i dag. Han understreker:

«Jeg har sagt i alle intervju og debatter at det ikke er noen andre enn gjerningsmannen som har skylda for det som skjedde 22. juli.»

Og jeg gjentar det her nå: Vi holder ikke Fremskrittspartiet medansvarlig.

Så vil jeg samtidig kvittere ut Siv Jensens beklagelse. Den aksepterer jeg på vegne av Arbeiderpartiets stortingsgruppe. Vi må tåle diskusjoner om alle tema.

Jeg vil nå utfordre Fremskrittspartiet på deres fordelingspolitikk: Hvordan kan Siv Jensen forsvare (presidenten klubber) 65 000 kr i skattelette til de aller rikeste (presidenten klubber) – og 900 kr til de aller fattigste i samfunnet?

Presidenten: Presidenten ber representanten om å holde seg innenfor taletiden.

Siv Jensen (FrP) [13:47:28]: Fremskrittspartiets skatte- og avgiftsopplegg handler først og fremst om å gi skattelette til dem med lave og midlere inntekter. Det handler om at flere familier i dette landet skal kunne klare seg selv, leve på egen inntekt – med den stoltheten det faktisk innebærer. I tillegg handler vårt skatte- og avgiftsopplegg om å styrke næringslivets muligheter for å ta nye investeringer, slik at vi kan skape flere arbeidsplasser. Vårt alternative budsjett er et budsjett for vekst, og er det noe vi trenger nå, når vekstprognosene i Norge går ned, er det vekstskapende tiltak, ikke veksthemmende tiltak.

Så er jeg glad for at Helga Pedersen er så tydelig på at Fremskrittspartiet ikke skal gjøres medansvarlig, men det hun ikke tar avstand fra, som jeg hadde håpet at hun ville gjøre, var Eskil Pedersens ganske grove påstander om alt det andre han åpenbart mener Fremskrittspartiet må ta ansvar for.

Bård Vegar Solhjell (SV) [13:48:43]: Det er mykje i budsjettet til Framstegspartiet eg kunne spurt om, men i lys av innlegget til representanten Jensen vil eg ta opp noko anna.

Forfattere Jon Risdal har skrive ei bok som heiter Unnskyld!. Der beskriv han ifølgje Ukeavisen Ledelse fem fasar i ei unnskyldning:

«Enighet om hendelsesforløpet, den som unnskylder seg aksepterer skyld gjennom å ta ansvar for egne handlinger, anger, den som har gjort noe galt gjør opp for seg på en raus måte og lovnad om at det aldri skal skje igjen.»

Eg stiller meg spørsmålet om det vi hørte no, egentleg var ei unnskyldning. Men eg ønskjer å gi representanten Jensen moglegheita til å bekrefte at ho gjer det på ein raus måte, med ein anger og lovnad om at det ikkje skal skje igjen.

Så er det òg representantar i Framstegspartiet som har teke opp spørsmålet om Framstegspartiet andre gonger har gått for langt, f.eks. Kristian Dahlberg Hauge, toppen til Framstegspartiet i Trondheim, som seier:

«Men jeg vil ikkje legge skjul på at jeg er kritisk til

at noen av våre har spisset budskapet for mye, og vært for ytterliggående.»

Han nemner Christian Tybring-Gjedde og Per-Willy Amundsen. Er Siv Jensen enig i det?

Siv Jensen (FrP) [13:49:48]: Fremskrittspartiet har i mange tiår vært kritisk til det vi har ment har vært en naiv asyl- og innvandringspolitikk. Det er vi fortsatt.

Det er fortsatt slik at Fremskrittspartiet er i opposisjon, SV sitter i regjering. Det er bemerkelsesverdig hvordan det kan være sånn at når den sittende regjering tar opp debatten om et burkaforbud, da er det en anstendig debatt. Men når Fremskrittspartiet tar opp akkurat den samme debatten, så er det uanstendig. Hvis Fremskrittspartiet snakker om islamisering, så er det uanstendig. Når Martin Kolberg snakker om akkurat det samme, så er det helt anstendig. Eller når Fremskrittspartiet snakker om kriminelle asylsøkere, går vi over streken. Men når Arbeiderpartiet legger frem tiltak for å forsøke å bidra til å gjøre noe med det, så er det helt anstendig. Det forteller meg at regjeringspartiene ikke vil ta inn over seg at vi har noen uløste oppgaver, og de legger skyld på dem som ikke har ansvaret.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [13:51:06]: Jeg vil komme med en replikk til første delen av innlegget – så står beklagelsen for seg selv.

Representanten Jensen snakket mye om trygghet og ansvarlighet og hadde et fokus på arbeidsplasser i sitt innlegg – helt naturlig i den situasjonen vi nå er i. Men når man leser budsjettet til Fremskrittspartiet, synes jeg de der spiller hasard med arbeidsplasser.

En av Norges største næringer er matindustrien. Den gir 100 000 arbeidsplasser, hvis man summerer næringsmiddelindustrien og landbruket. Den har en omsetning på 120 mrd. kr – en betydelig og tung næring for landet, og i visse områder helt avgjørende.

Så foreslår Fremskrittspartiet i sitt alternative budsjett å kutte 6,3 mrd. kr fra 1. januar. Hvordan kan representanten forsvare det når man har fokus på arbeidsplasser, og når man ser at et slikt kutt vil undergrave en hel næring?

Siv Jensen (FrP) [13:52:09]: Fremskrittspartiet er for norsk matvareproduksjon, men vi er også for lønnsomme arbeidsplasser. Derfor mener vi at det vil være en fordel for norsk økonomi og for norsk landbruk med en omstilling som fører til at man klarer seg uten subsidier, og man må være mer kreativ for å tilpasse seg norske forbrukere.

I tillegg er det noe veldig hult over denne argumentasjonen. For når vi i denne sal diskuterer fattigdom i verden og bistand, skal vi slå oss på brystet og forklare hvorfor vi gir passiv bistand bilateralt til mange av de aller fattigste land i verden. Men å slippe dem inn i handelen, la norske forbrukere kjøpe deres produkter, deres matvarer, sier vi nei til. Den hulheten, den dobbeltheten, er Fremskrittspartiet uenig i. Vi mener at det beste virkemidlet også for de fattige i verden er å slippe dem inn i handelsselskapet i verden, ikke holde dem ute.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [13:53:20]: Jeg opplever vel kanskje at Fremskrittspartiet er like dårlig på beklagelse som de er på bistandspolitik. Men jeg vil fortsette på bistandspolitikken.

På det første møtet jeg var på i KrFU i politikken, fortalte KrFU-lederen at det var nesten 40 000 barn under fem år som døde hver eneste dag. Det gjorde et stort inntrykk på den lille gutten som var på møtet. Men på den siste dagen da jeg avsluttet som KrFU-leder i fjor, kunne jeg fortelle KrFU-erne at det er 25 000 barn som dør hver eneste dag før de fyller fem år – en fantastisk utvikling, mye takket være at Norge har gått i spissen for å gi helsehjelp, gi utdanning, satse på næringsliv. Så kan vi være enige om at vi må satse mer på handel, men bistanden er grunnleggende.

Tidligere i år hadde Klassekampen et oppslag om at sju av ti fremskrittspartivelgere er positive til bistand. Det synes jeg er kjempebra. Men hvorfor er Fremskrittspartiet så i utakt med egne velgere?

Siv Jensen (FrP) [13:54:25]: Det er nettopp derfor også Fremskrittspartiet gir bistand i sitt alternative budsjett. Det er nettopp derfor Fremskrittspartiet har støttet en del målrettede tiltak, som vaksinasjonsprogram, matprogram osv., fordi det hjelper, fordi det er målrettede tiltak som kommer frem. Vår kritikk har vært rettet mot den delen av bistandspolitikken som ikke er gjennomslutning, som vi ikke klarer å gå etter, det som dessverre ser ut til å havne i lommene på diktatorer i stedet for å komme de fattige menneskene til gode. Der burde jo Kristelig Folkeparti slå seg sammen med Fremskrittspartiet, for å finne ut at det som ikke virker, slutter vi å fortsette med å gjøre, og så konsentrerer vi oss heller om å gjøre det som virker. Da handler det om å skape arbeidsplasser i fattige land, for en fattig afrikaner er like opptatt av å brødfø familien sin som en hvilken som helst europeer. Det er en stolthet som alle mennesker føler. Da må vi legge til rette for vekst, verdiskaping og arbeidsplasser i disse landene og ikke holde dem utenfor det gode selskap.

Trine Skei Grande (V) [13:55:41]: Etter den runden som har vært her, har jeg bare behov for å si to setninger: Jeg mener ikke at det er Fremskrittspartiets skyld noe av det som skjedde den dagen, men det er heller ikke norsk innvandringspolitikks skyld noe av det som skjedde den dagen – bare så det er sagt.

Jeg har lyst til å stille et spørsmål som jeg har stilt hvert eneste år til Siv Jensen. Jeg trodde at Fremskrittspartiet likte ja- og nei-spørsmål. Jeg trodde at Fremskrittspartiet var det partiet som syntes det var kult å ha politikere som ga ja- og nei-svar, men jeg får aldri et ja- eller nei-svar på mitt enkle spørsmål: Finnes det menneskeskapte klimaendringer? Derfor skal jeg gjøre det om litt, etter tips fra Twitter: Er det sann at representanten Jensen synes det er viktig å kutte CO₂-utslipp, eller bør vi ikke kutte CO₂-utslipp?

Siv Jensen (FrP) [13:56:36]: Representanten Skei Grande vet utmerket godt at Fremskrittspartiet har frem-

met en rekke forslag i Stortinget som bidrar både til reduksjon i CO₂-utslippene og til et bedre miljø. Det er vi for.

Så synes jeg kanskje at det hadde vært bedre om Vens-tre-lederen rettet sine spørsmål om klimapolitikken til den sittende regjering. Det er i grunnen de som har ansvaret for både tiltakene og virkemidlene. Det er de som har vært høyst på banen i å skape et bilde av hvor alvorlig situasjonen er, men på toppen av det hele ikke har klart å gjøre noe med det. Hvis man mener at dette er den viktigste oppgaven verdenssamfunnet står overfor, synes jeg det er oppsiktsvekkende hvor lite regjeringen har fått til.

Torgeir Micaelsen (A) [13:57:36]: Som en av de yngre – fortsatt – i salen fra Arbeiderpartiet hadde det vært fristende å kommentere del to av partileder Siv Jensens innlegg, men det skal jeg la ligge.

Jeg vil heller fokusere på det som Siv Jensen og hennes nye våpendrager i finanskomiteen, Ketil Solvik-Olsen, har lagt fram som sitt alternative budsjett. Jeg går ut fra at når lederen av det største opposisjonspartiet i Stortinget legger fram et alternativt budsjett, mener man at hvis det skulle oppstå en parlamentarisk situasjon, burde det være mulig å styre landet etter det, og at det er gjennomførbart.

Jeg har bare et par spørsmål: Hvordan ser partileder Siv Jensen for seg at man skal gå til store kutt i offentlig sektor, som i praksis vil si masseoppsigelser, mest sannsynlig ulovlige oppsigelser, av mange hundre ansatte i statlig sektor? Hvordan ser hun for seg at hun skal selge statlig eiendom for 4 mrd. kr over natten? Og hvordan ser hun for seg at hun skal få endene til å gå i hop når man tross alt har puttet en del av pengene på utsiden av budsjettet uten å få særegen rente- og kronekursutvikling i Norge?

Siv Jensen (FrP) [13:58:43]: Lederen av finanskomiteen vet utmerket godt at det er veldig lite som skjer «over natten». Fremskrittspartiets alternative budsjett er et budsjett for hele 2012. Hvis ikke Norge med eiendommer til en verdi av mange hundretalls eller tusentalls milliarder kroner skal kunne klare å omsette eiendommer for 4 mrd. kr, har vi en utfordring. Det er heller ikke slik at Fremskrittspartiet har tenkt å bryte arbeidsmiljøloven med noe av det vi foretar oss.

Når vi vil effektivisere og omstille offentlig sektor, er det fordi den er blitt for stor, den er blitt for tungrodd, den er blitt for byråkratisk, den er blitt et hinder for mange innbyggere og ikke et hjelpemiddel. Offentlig sektor skal være et hjelpemiddel for borgerne i Norge, ikke et hinder. Hvis ikke Arbeiderpartiet er enig i det, er det en ærlig sak, men Fremskrittspartiet vil ha en offentlig sektor som hjelper innbyggerne, ikke står i veien for dem.

Presidenten: Dermed er replikkordskiftet omme.

Erna Solberg (H) [14:00:07]: Mange har i denne debatten pekt på den store uroen og de store sosiale utfordringene som vi ser rundt oss, i Europa og i andre land i verden, som en konsekvens av den internasjonale økonomiske krisen. Det mange unge opplever, er at de ikke kan

gjøre det generasjonene før dem etter annen verdenskrig har gjort, nemlig å arve en verden som er litt bedre enn den verden deres egne foreldre fikk, fordi det har vært gjort politiske feilgrep, fordi man har brukt penger man ikke hadde, fordi man ikke har sørget for en god og ansvarlig, langsiktig økonomisk politikk i mange av disse landene, og – noen steder – fordi man opplever en betydelig omstilling på grunn av skifte i konkurransen fra f.eks. mange av de landene i Asia som har meldt seg inn i verdensøkonomien de siste 20 årene.

Denne forsamlingen er i en veldig heldig situasjon, men også i en veldig ansvarlig situasjon. I Norge i dag har vi en økonomisk situasjon som er den beste vi noen gang har hatt i Norge. Vi har den beste velferden vi noen gang har hatt, vi har høy sysselsetting, vi har et godt utgangspunkt. Vi har også et stort ansvar, for det ansvaret som hviler på oss, som tapper en ikke-fornybar ressurs som er delaktig i å finansiere vårt velferdssamfunn i dag, er å sikre at de tingene og de grepene vi gjør i dag, er langsiktige og bidrar til at de generasjonene som kommer etter oss, arver en verden som er bedre enn den vi mottok. Det er grunnen til at Høyre i denne debatten og i forbindelse med budsjettet har vært opptatt av ikke bare å snakke om glansbildet i norsk økonomi, men også om utfordringene i basisdeler i norsk økonomi. For vi vet at én ting står klart: Skal vi skape trygghet for velferden i det norske samfunnet i årene fremover, er det enten å være med på «race to the bottom», altså kutt, endringer, lavere lønnsnivå, eller å si det Høyre har sagt, nemlig at vi skal skape trygghet gjennom å satse på kunnskap og konkurransekraft.

Men det første det starter med, er å innrømme at vi har en konkurransekraftutfordring på lang sikt. Det vil altså ikke regjeringen. Jeg synes det har vært påtagelig, særlig fra de parlamentariske representantene fra Arbeiderpartiet, den mangelen på vilje til å se at utfordringene som ligger i basisøkonomien, er der – produktivitetsutviklingen, vårt fall på den internasjonale rankingen når det gjelder innovasjon, nyskaping, ja konkurransekraftbiten. Ja, det er faktisk slik at her viser det seg at vi ikke er på vei til å skape trygghet gjennom kunnskap og konkurransekraft. Tvert imot bidrar vi til å øke sannsynligheten for at denne generasjonen ikke leverer et bedre samfunn til neste generasjon.

Vi er nødt til systematisk nå å jobbe med de tingene som bidrar til at vi på lang sikt får bedre konkurransekraft. Det er det vi har forsøkt i de vridningene vi gjør i statsbudsjettet. Da er vi nødt til å ta fatt på de områdene hvor vi har et særnorsk kostnadsnivå, særnorske skatteutgifter. Formuesskatten er en slik skatteutgift som er særnorsk, en skatteutgift for norske bedrifter, som gjør at norsk eierskap, det private, nære og tilstedeværende eierskapet, som jeg mener er en del av den norske modellen for å ha så gode beslutninger i vårt arbeidsliv, svekkes – gjennom det opplegget regjeringen har ført år etter år.

Vi er nødt til å ha et annet fokus på utdanning. Yrkesfagene våre trenger et løft, fordi vårt største ansvar er kanskje å levere kompetent arbeidskraft til arbeidslivet, sørge for at vi har både nok ingeniører, nok fagarbeidere og høy nok kompetanse i årene fremover. Derfor er ikke Høyres

viktigste svar skattelettelse. Vårt viktigste svar er kunnskap, men da må vi gjøre tingene systematisk for å få det til. Det gjør ikke regjeringen.

Derfor er vi nødt til å fortsette det arbeidet som gjør at arbeidslinjen holdes i hevd. Vi må se på de områdene hvor folk ramler ut av arbeidslivet, det som bidrar til fattigdomsproblemene. Derfor foreslår vi endringer i overgangsstøtten nå, for at flere barn skal oppleve at deres mødre faktisk kommer i arbeid, klarer seg selv og ikke passiviseres på overgangsstønad. Derfor er vi opptatt av at velferden skal virke. Det er fullt mulig å få et helsevesen som gir bedre behandling, som ikke bare gir blålysoverlevelsen, men som også gir et leveverdig liv etterpå. Derfor skal vi bruke mer på rehabilitering, mer på brystrekonstruksjon etter kreft, mer på de tingene som sørger for at livet også blir godt å leve. Da vil flere delta i arbeidslivet.

Marit Nybakk hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Helga Pedersen (A) [14:05:19]: Av innlegget til Erna Solberg kunne man få inntrykk av at det er velferden som er den store satsingen i Høyres alternative budsjett. Det er det ikke, det er skatteuttak som er den største satsingen til Høyre, i størrelsesorden 10 mrd. kr.

Det vi ser ute i Europa nå, er en rekke underfinansierte stater, og vi ser at når krisen er et faktum, er det store huller i det sosiale sikkerhetsnettet. Mange steder er det ikke-eksisterende. Velferden bygges ned, og landene har minimalt med muligheter til å investere i kunnskap og forskning, noe som vi gjør i Norge. Det er mange politikere nå som angreir på at man ikke stilte seg bedre i de gode tidene, og på at man kuttet i skatter da det gikk godt. Nå ser mange seg nødt til å avlyse skatteløfter, eller til og med øke skattene, i en tid da krisen er et faktum, og folk går ut i gatene og demonstrerer mot at de må ta sin del av regningen.

Mitt spørsmål er: Hva har representanten Solberg lært av det som skjer ute i Europa nå?

Erna Solberg (H) [14:06:39]: Jeg har lært at det er veldig lurt å ha et godt skattesystem. Det er veldig lurt å ha et skattesystem som gjør at folk betaler skatten sin. Mange av de landene det er snakk om, som har de største krisene nå, har et skattesystem hvor de nominelle satsene er høye, hvor skatten i teorien skal gi mye i inntekter, men hvor den svarte økonomien i realiteten har overtatt, fordi de ikke har hatt et system. Vi er ikke i den situasjonen. Men jeg har lært noe av å jobbe med skatt på Stortinget, av å ha sittet i finanskomiteen og etter hvert ha hatt over 20 år her. Jeg har lært noe av skattereformen i 1992, da Høyre og Arbeiderpartiet var enige om å senke skatten for å bidra til å stimulere norsk økonomi mer. Vi laget en skattereform som senket skattenivået i Norge og bidro til å stimulere norsk økonomi.

Da vi satt i Bondevik II-regjeringen, senket vi skatten. Vi bidro til å stimulere norsk økonomi. Ja, vi stimu-

lerte den så godt at Arbeiderpartiet har gjort skattenivået av 2004 til en hellighet – et skattenivå som de faktisk var imot i utgangspunktet, som inneholdt skattelettelser som den andre regjeringen hadde lagt inn, og som altså var 20 mrd. kr lavere enn det som lå i 2001.

Jeg lærer mye. Spørsmålet er: Lærer Arbeiderpartiet mye?

Helga Pedersen (A) [14:08:04]: Jeg mener at den åpenbare lærdommen av det som skjer ute i Europa, er at velferd og stater trenger å bli finansiert. Derfor skal man ikke kutte i skattegrunnlaget i gode tider, for man trenger inntektene når de dårlige tidene kommer og folk trenger et fellesskap å lene seg på. Det har heller ikke hatt effekt med hensyn til å skape vekst og nye arbeidsplasser, langt mindre bygge ut velferden.

Mitt oppfølgingsspørsmål handler om moderate lønnsoppgjør, som også representanten Solberg har vært inne på. Skal vi lykkes med det, kreves det et godt treparts-samarbeid. Mitt spørsmål er: Hvilket signal til alle de fagforeningsorganiserte mener Høyre det er når Høyre vil gi flere titalls tusen kroner i skattelette til dem som sitter med de største formuene i dette landet, mens de vil halvere fagforeningsfradraget? Mener Solberg at dette er et godt bidrag til å få på plass moderate lønnsoppgjør?

Erna Solberg (H) [14:09:11]: Det var mange spørsmål. La meg begynne med spørsmålet om skattelette. Finansminister Sigbjørn Johnsen påpekte i sitt innlegg tidligere 1992-reformen, med skattelettelsene, som viktig for at vi hadde fått økt produktivitet og bedre økonomi. Arbeiderpartiet er for skattelettelser når de er for dem, da funker de, men når de ikke er for dem, tror de ikke at de funker. Dette er bare ord. Det har ingenting med økonomi å gjøre.

Sannheten er at det å bruke mer skattelette målrettet på de områdene vi har i dag, vil bidra til en bedre fungerende økonomi i Norge. Flere med lav inntekt vil få en lavere terskel for å gå ut i arbeid.

Å gi skattelettelser på formuesskatten tror jeg hadde gått godt, for jeg har hørt Roar Flåthen si at nå må vi gjøre noe med formuesskatten. Det er en bekymring når det gjelder arbeidsplasser og formuesskatten. Hvis vi hadde gjort noe med formuesskatten, skulle jeg fint ha klart å sørge for at det ble et godt kompromiss også med fagbevegelsen, for fagbevegelsen har begynt å skjønne at formuesskatten er en belastning for norske arbeidsplasser.

Bård Vegar Solhjell (SV) [14:10:28]: Eg har merka meg at representanten Solberg alltid lèt vere å nemne at Flåthen samtidig seier at han vil ta det igjen på egedoms-skatten, noko Høgre, så vidt eg har sjekka, ikkje har gått inn for.

Eg vil lese frå ein tale som Erna Solberg heldt på Zero-konferansen tidlegare denne veka. Eg siterer frå utskrifta:

«Vi står fast, og det har jeg lyst til å understreke, på klimaforliket. Vi mener at det er viktig å få til tiltakene.»

Og vidare:

«En viktig del av det vi skal gjøre fremover, det er blant annet å bestemme hvilke sektorer som skal bære mest. I utgangspunktet mener vi at de sektorene som er i kvotesystemet, de skal fortsatt være hovedsakelig styrt gjennom kvotesystemet.

Men det gir oss en betydelig større utfordring på å ta mer av tiltakene i de ikkekvotedelene av norsk økonomi. Det dreier seg blant annet om transportsektoren.»

Den «betydelig større» utfordringa er formidabel. Mitt spørsmål er: Kva tiltak som er langt meir omfattande, går Høgre inn for i sitt budsjett eller i sine vidare planar for å oppfylle klimaforliket?

Erna Solberg (H) [14:11:33]: Når det gjelder klimaforliket, venter vi nå i spenning på å få oppfølgingen. Fire og et halvt år etter at statsministeren sa på landsmøtet til Arbeiderpartiet at nå er tiden for ord over, nå er det behov for handling, har vi ennå ikke fått oppfølgingen gjennom den stortingsmeldingen som regjeringen skal komme med.

Når vårt utgangspunkt er at dette hovedsakelig – og jeg minner om at jeg sa hovedsakelig, jeg sa ikke alt – skal skje innenfor det kvotepliktige, er det fordi, og det tok ikke Solhjell med fra referatet, det ikke er et formål for oss bare å flytte utslippene, formålet er at utslippene skal ned. Hvis resultatet er at vi nedlegger arbeidsplasser i Norge og flytter utslippene andre steder, har ikke miljøet vunnet noe, og da er vi nødt til å bestrebe oss på at vi tar det på andre områder.

Det viktigste tiltaket vi gjør, er det vi har foreslått før, et stort klimateknologifond. Klimateknologi må være et helt annet satsingsområde i årene fremover. Det gir både næringsvirksomhet og muligheten til å løse flere av utfordringene. Så skal vi komme tilbake til alle detaljspørsmålene når regjeringen har lagt et beslutningsgrunnlag på bordet.

Bård Vegar Solhjell (SV) [14:12:43]: Eg har spurt representanten Solberg om dette før, og ho svarar alltid, som hovudsvar, at Høgre ventar. Medan regjeringa gjennomfører omfattande klimatiltak i Noreg og internasjonalt, er Høgre sin politikk tydelegvis å vente på klimameldinga. Berre for å gi eit innblikk i alvoret og kor vanskeleg det er: Sektorar som er kvotebelagde i Noreg, altså petroleumssektoren, mykje av industrien og luftfarten, står for over halvparten av våre klimautslipp. Det er over halvparten av sektorkutta som vart anslått av fleirtalet, bl.a. Høgre og SV, under behandlinga i Stortinget av klimameldinga frå 2007. Så dersom vi ikkje i særleg grad skal bruke verkemiddel utover kvoter på over halvparten av utslippa, er utfordringa på resten formidabel dersom Høgre står bak klimaforliket. Så eg gjentek: Går det an å få eit svar – i tillegg til at Høgre ventar – på kva konkrete tiltak Høgre ser for seg, sidan SV og andre parti jo har presentert ei rekkje tiltak vi meiner er viktige?

Erna Solberg (H) [14:13:49]: Høyre har fremmet forslag i Stortinget om mange ting. Blant annet foreslo vi, sammen med de to andre partiene fra opposisjonen som

var med i klimaforliket, at vi skulle ta ut tidligere de lavhengende fruktene, som vi kaller det – altså det som er samfunnsøkonomisk lønnsomt – og begynne å gjøre noe før selve Klimakur-planen kom, fordi vi kunne få til omstillinger og endringer raskere.

Så har vi vært for grønne sertifikater hele tiden, ikke sånn som regjeringen, som først fjernet dem og så hentet dem tilbake. Vi hadde hatt en helt annen situasjon for grønne sertifikater i dag hvis vi i 2006/2007 hadde vedtatt dem, sånn som planen var, istedenfor å ha fem års pause fordi regjeringen ikke aksepterte den løsningen som var der – og fem år senere aksepterer nesten akkurat den samme løsningen.

I tillegg har vi bl.a. foreslått bedre ordninger for å fase ut oljekjeler i Norge. Så vi har en rekke forslag. Vi har også et forslag som har vært behandlet i Stortinget, om endringer i bygningsforskriftene, i sertifiseringsordningene for bygg, for å sikre at det offentlige bare bygger såkalte A- og B-bygg i fremtiden.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [14:15:05]: Mener representanten Solberg at avtaler inngått mellom staten og en næring bør holdes?

Erna Solberg (H) [14:15:16]: Jeg mener at avtaler inngått mellom staten og næringer bør holdes, men jeg mener også at landbruksavtalen i dag ikke lenger kan oppfattes som en avtale som kan binde Stortinget for evig og alltid. Vi er nødt til å ha – og vi ønsker – en annen måte å behandle den på. Vi ønsker primært at landbruksavtalen behandles parallelt med statsbudsjettet, for det er så store overføringer over statsbudsjettet til én enkelt næring at det må være mulig også for partiene på Stortinget å ha et ansvar for og en mulighet til å påvirke sammensetningen av de subsidiene som er gitt til landbruksnæringen.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [14:15:57]: Det var interessant å merke seg at representanten Solberg mener at avtaler bør holdes, og at representanten selv løfter fram én næring der de ikke bør holdes – landbruket. Det overrasker meg at det som pleier å være et ansvarlig og anstendig parti, går bort fra en framforhandlet avtale og ønsker å kutte 1,7 mrd. kr – med virkning fra 1. januar. En ser at de ønsker å kutte i sitt 2012-budsjett og i andre innstillinger her på Stortinget. Det kommer til å ramme en vesentlig og tung næring med ca. 100 000 sysselsatte og en omsetning på 120 mrd. kr. Er det klokt i en tid med så mye uro å endre spillereglene for en så stor og tung næring over natten?

Erna Solberg (H) [14:16:40]: Ja, jeg mener det er riktig i dag med tiltak som gjør at landbruksnæringen kan bruke ressursene sine bedre. Derfor har vi en rekke forslag som går på forenklinger i landbruksnæringen. Vi har en rekke forslag som går på å styrke eiendomsretten for å kunne bruke utmarken, bl.a. gjennom de tiltakene vi har som gjelder plan- og bygningsloven og andre endringer.

I tillegg er det sånn at det er bare én næring som har den typen avtale som landbruksnæringen har – landbruk

og reindrift har den typen avtaler – der store deler av inntektsgrunnlaget skal finansieres over statsbudsjettet. Men det gjøres utenom behandlingen av statsbudsjettet, og det fremforhandles altså store overføringer. Jeg tror ikke det er bærekraftig i det lange løp at vi skal frikoble det fra de andre typene prioriteringer, men se på det. Jeg mener at med de endringene vi gjør, er det levelig. Det vil være større grad av frihet med Høyres landbrukspolitikk. Det vil bety at flere bønder vil kunne leve av inntektene sine i fremtiden. Så mener jeg at landbrukssystemet sånn som det er i dag, trenger en viss revisjon.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Bård Vegar Solhjell (SV) [14:18:13]: Eg siterer:

««Nastrovje! Skål for den sigersrike sosialismens land. Skål for Noreg!» ropar han ut. Med varierende entusiasme løftar vi medlemmene av den norske utanrikskomiteen glasa våre og skålar. Det er ein av kommunistpartiet sine medlemmer i utanrikskomiteen i den russiske nasjonalforsamlinga, Dumaen, som har talt. Vi er i ferd med å avslutte ein lunsj der det ikkje har mangla på god mat eller drikke. Han påpeikar at Noreg har det meste av det kommunistpartiet i Russland forsøker å få til der i landet, og at det nesten ikkje er mogleg å sjå manglar ved landet vårt.

«I Noreg kjem nesten alle politikarane frå den sosialistiske sida», seier han freidig og ramsar opp frå den russiske omsetjinga av partinamna våre: «Sosialistpartiet, Arbeidarpartiet og Det Progressive Partiet ...»»

Det var forfatternen sjølv som las.

Mange land misunner Noreg no. Vi har vore litt heldige og veldig dyktige.

Over generasjonar har vi utvikla små forskjellar, høg deltaking i arbeidslivet, høg produktivitet, ein sterk velferdsstat og ein godt styrt offentlig økonomi. Vi har forvalta vår viktigaste formue – menneska – godt. Dei siste åra har vi møtt økonomiske problem med ein aktiv politikk som sikrar verdiskaping og velferd, og med raske og treffsikre tiltak mot finanskrisa.

Samtidig har vår generasjon politikarar eit enormt ansvar: Kva gjer vi i neste generasjon for å fornye oss, møte framtidens utfordringar, verte eit endå betre land? For det som er godt nok i dag, vil ikkje vere godt nok i morgon.

SV og regjeringa vel å byggje ut velferda, fornye ho, sørge for at ho vert finansiert. Vi vel å utvikle alle delar av kunnskapssamfunnet – barnehage, grunnskule, auka løyvingar til forskning, høgare utdanning, vidareutdanning i arbeidslivet, innovasjon i næringslivet og i det offentlege – og vi vel å leggje grunnlaget for å løyse vår generasjons største utfordring; klimaproblema og reduksjonen i naturmangfald.

I lys av den alvorlege situasjonen i Europa går budsjetta til Høgre og Framstegspartiet i heilt feil retning. Dei gjennomfører framleis store skattekutt til dei rike der andre land fokuserer på å finansiere den velferda dei vil ha. Framstegspartiet skal bruke 21 mrd. kr til å redusere skattar og avgifter, mens Høgre skal bruke 8,5 mrd. kr.

Over tid vil ein slik politikk bidra til varig svekking av statens inntekter og moglegheita til å finansiere velferda.

Forskjellane mellom fattige og rike skal igjen stige. Noko av det viktigaste som har skjedd dei siste åra i Noreg, er at forskjellane har gått ned. Over tiår har forskjellane i dei fleste vestlege land gått opp. Det er ein del av det som har bygt ned tillit og undergrave folkehelse, og det er ikkje sunt for økonomien og omstillingsevna i ein økonomi at det er store forskjellar mellom rike og fattige. Over tid vil politikken til Høgre og Framstegspartiet igjen skyte fart i forskjellsutviklinga i Noreg.

Klimapolitikken er fråverande i Framstegspartiets budsjett, og Høgre er openbert for tida splitta og forvirra når det gjeld korleis dei skal gjennomføre ein klimapolitikk. Dei stod tidlegare fast på klimaforliket og var eintydige på det, saman med regjeringa.

Ingen parti vil setje Noreg over styr neste år, men retninga i politikken er ulik. Det er retninga i politikken over tid – i fordelingspolitikken, i politikken for innovasjon og kunnskap, i velferdspolitikken og i miljøpolitikken – som avgjer korleis neste generasjon skal ha det i Noreg.

Regjeringas budsjett er eit budsjett for solidaritet, for miljø, for å satse på arbeid og kunnskap i åra som kjem, mens hovudprofilen i alternativet til Høgre og Framstegspartiet peiker i feil retning – mot auka forskjellar i Noreg og skattekutt for dei aller rikaste. Det er ein politikk vi ikkje treng i ein uroleg situasjon i Europa, og som vil ta Noreg i gal retning.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [14:22:44]: Talen her minner litt om propagandataler vi hørte fra Sovjetunionen, spesielt siden representanten begynte på russisk. Det var fine ord, men har egentlig liten relevans i forhold til virkeligheten.

Skattepolitikken til Fremskrittspartiet medfører et kutt på 21 mrd. kr i et budsjett som er på 300 mrd. kr i høyere skatteinntekter i år enn i 2005. Det er altså ikke dramatisk. Vårt alternative budsjett har et overskudd på 344,8 mrd. kr. Det er ikke med og river ned velferden i framtiden.

Representanten Solhell var veldig opptatt av klimatiltak i replikkordskiftet med Høyre. Oljenæringen er vår viktigste næring og har bidratt til veldig mye av den velstanden og stimulansen i økonomien som vi nå opplever. Samtidig ser vi at oljemeldingen som regjeringen har framlagt, tilsier at CO₂-utslippene øker med 23 pst. sammenlignet med framskrivningene en hadde i 2007. Står SV bak denne oljemeldingen?

Bård Vegar Solhjell (SV) [14:24:00]: SV står bak dei dokumenta regjeringa legg fram for Stortinget. Det er derfor det er svært viktig, bl.a. på grunn auka CO₂-utslepp i mange land, at vi legg fram ei offensiv klimamelding og søker støtte for den.

Skattekutta til Framstegspartiet vil over tid verte svært store beløp som vi ikkje vil ha til å finansiere velferd. Så veit jo eg òg, for eg har sett det i budsjettet til Framstegspartiet, at dei prøver å skjule det med ulike grep. Men

det er grep som rett og slett ikkje fungerer i verkelegheita. Med 600 mrd. kr avsett i ulike fond vil det berre i 2013 belaste budsjettet med ca. 24 mrd. kr, noko som ein har skjult i budsjettet for 2012. Ein skal auke utbyta, ha utsal av eigedom for 4 mrd. kr, og ein reknar inn dynamiske skatteeffektar som ingen andre enn Framstegspartiet trur på. Den typen finansiering fungerer faktisk ikkje i verkelegheita. Ein kan ikkje styre eit land med eit sånt budsjettet.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [14:25:02]: Hvis representanten Solhjell hadde lest en kapitalistisk avis og Finansavisen, ville han sett at SSB sier at 25 pst. dynamisk effekt ikke er urealistisk på noen måte, så jeg legger den saken død.

Vi forsøker for øvrig ikke å skjule våre skattelettelser. Vi er veldig stolte av dem og selger dem inn, for det er viktig for å bidra til et moderat lønnsoppgjør. Det er viktig for å stimulere til næringsutvikling i Norge og for styrke arbeidstilgangen i Norge.

Men jeg er veldig positivt overrasket over at SV så uforbeholdent sier at de støtter oljemeldingen, som altså gir større CO₂-utslipp enn det en før har anslått i norsk oljepolitikk. Betyr det da at miljøvernminister Solheim fra SV tar feil når han sier at CO₂-utslippene fra oljesektoren skal ned i forhold til i dag, når SV står bak en oljepolitikk som faktisk øker utslippene?

Bård Vegar Solhjell (SV) [14:25:57]: Eg vil berre gjenta det: Vi står bak dokument som vert leverte til Stortinget. Eit anna viktig dokument som alle parti står bak, er klimaforliket, som gir sektorvise mål for reduksjonar, i tillegg til ei målsetjing om reduksjonar mot 2020. No arbeider vi med korleis det skal konkretiserast, korleis løpet vidare skal vere. Nettopp på grunn av auka CO₂-utslepp i mange sektorar er det eit svært viktig arbeid.

Så les eg Finansavisen – eg vil ikkje kalle det ei kapitalistisk avis – og mange andre norske aviser. Gjennom det veit eg at Framstegspartiet reknar ut budsjettet sitt på dei områda eg gjekk gjennom, på heilt andre måtar enn det Finansdepartementet og alle andre parti gjer på viktige område. Når dei partia kjem i regjering, vil ikkje det fungere. Dersom du f.eks. set av 600 mrd. kr i fond og får ei avkasting på 24 mrd. kr året etter, må det finansierast i det budsjettet, sjølv om det då gir ei ekstra moglegheit til å ha meir «liksempengar» i 2012.

Sylvi Graham (H) [14:27:07]: Regjeringen og regjeringspartiene er i nesten alle sammenhenger svært selvtilfredse, det har vi også sett fra talerstolen i dag – men kanskje med unntak av Bård Vegar Solhjell. Som representanten Solhjell har påpekt også i Aftenposten for en tid siden, later regjeringen som om hver krone blir brukt perfekt, men mener vel underforstått at det egentlig ikke er slik. Jeg mener at regjeringen særlig på fattigdomsfeltet har veldig liten grunn til å være skikkelig fornøyd. Det er nå flere bostedsløse og flere fattige barn.

Representanten Solhjell sier videre at han mener at det burde vært gjort en større satsing mot fattigdom. Jeg

mener at det har han helt rett i, og vil spørre representanten om han vil sørge for at regjeringen kommer med tiltak rettet mot fattige barn og fattige familier, og spør ham: Når kommer regjeringens satsing og fremlegg på dette området?

Bård Vegar Solhjell (SV) [14:28:05]: Det har vore gjort ei svært omfattande satsing mot fattigdom dei siste åra. Minstepensjonen er auka kraftig, sosialhjelpssatsane har gått opp, vi har innført kvalifiseringsprogrammet – der dei første resultata viser seg å vere relativt vellykka – og eit nytt system for bustonad som omfattar fleire. Eg kunne ha nemnt fleire ting enn det. Det er litt av årsaka, i tillegg til skattepolitikken og andre ting, til at forskjellane i Noreg har gått ned under den raud-grøne regjeringa, og at vi har fått mange ut av fattigdom.

Det som særleg kan forklare fattigdomstala dei siste åra, er at det kjem mange innvandrarak til Noreg. Vi fyller på med menneske i fattigdomsstatistikken på grunn av det, som raskt får låg inntekt, og ho vert ståande. Derfor er det òg viktig med ein endå meir omfattande innsats for førebygging av fattigdom. Det eg sa i det intervjuet, var bl.a. at dersom fleire departement meir systematisk kunne samarbeide om ein sanna innsats, ville det kunne få ein endå større effekt framover. Det trur eg er viktig.

Jan Tore Sanner (H) [14:29:15]: Jeg forstår at representanten Bård Vegar Solhjell blir litt stotrete når han må svare på det spørsmålet, for realiteten er at SV er preget av stor selvtillit, men lav selvinnsett når det gjelder velferdspolitikken. Realiteten er at det ble 50 000 flere fattige barn mens Kristin Halvorsen satt som verdens rikste finansminister. Det er blitt flere bostedsløse. Mens SV snakker om viktigheten av tiltak for rusmisbrukere som vil ut av rushelvetet, er køene blitt lengre.

Hvor lenge må SV sitte i regjering før man begynner å gjøre noe med disse utfordringene, og det blir færre fattige barn og kortere ventetid for å få rusbehandling?

Bård Vegar Solhjell (SV) [14:30:00]: Eg beklager å seie det, men det er gjort omfattande tiltak på dei områda. Minstepensjonane, som har auka kraftig, gjer at det no knapt er nokon eldre som er under fattigdomsgrensa. Det er ei vesentleg og stor endring.

Vi har innført eit nytt system for bustøtte, som nok ikkje har slått inn skikkeleg, men som gjer at langt fleire er omfatta av den ordninga.

Sosialhjelpssatsane har auka. Det er første gongen sidan vi fekk normer for sosialhjelp, at dei har auka.

Så vil eg òg leggje vekt på at det kanskje viktigaste førebyggjande fattigdomstiltaket er ei barnehagereform som gjer at langt fleire vil vere ein del av barnehagen frå tidleg av, med den positive effekten det har på inkludering, sosial utvikling og kunnskap.

Så er det behov for langt meir omfattande satsing vidare, bl.a. fordi det kjem mange innvandrarak til Noreg som begynner med låg inntekt, som vi må få inkludert på sosiale arenaer, og der vi må ha målretta tiltak. Så ja, ein langt meir omfattande innsats framover er nødvendig, fordi det

å kjempe mot fattigdom er krevjande, og det trengst sterk lut.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [14:31:16]: Det var flere ting jeg kunne ta tak i i innlegget til representanten Solhjell. Jeg synes, ikke bare i dag, men generelt, at mye av det representanten er opptatt av, er veldig bra. Jeg tviler ikke på innsatsen mot fattigdom eller kampen mot økte forskjeller, selv om vi påpeker mangel på resultater.

Jeg har bladd litt i boken, og jeg syntes jeg så ham gi den til statsråd Borten Moe i stad. Jeg er kanskje litt bekymret for det, for det er mye vidttenkende i den, og det å tenke nye tanker er ikke alltid like lurt. Men det som jeg ser i boken, og hos representanten Solhjell, er at han i hvert fall er villig til å si at det er ikke alt som er fasit fra regjeringens side, og han tenker spennende tanker. Derfor vil jeg vise til et av forslagene som Kristelig Folkeparti har i budsjettet, som går på å redusere forskjellene, som representanten Solhjell var inne på, nemlig å innføre et nytt trinn i toppskatten, trinn 3, på 1,5 mill. kr.

Jeg vil gi ham mulighet til å tenke litt videre på hva han kunne gjort med det forslaget.

Bård Vegar Solhjell (SV) [14:32:23]: Først vil eg seie at mitt inntrykk er at statsråd Borten Moe klarer å tenkje nye tankar, òg før han har lese ei ny bok. Det er veldig positivt, det er viktig å gjere det. Når eg prøver å tenkje nye tankar, gjer eg det oftast ikkje frå Stortingets talarstol, men i andre fora. Derfor vil eg seie om det at eg har lagt merke til at Kristeleg Folkeparti har fremja det forslaget. Det er eit interessant forslag som vi ikkje skal utelukke vil kome i seinare budsjett. Samtidig vil eg seie at ikkje minst på formuesskatten er det gjort ei omfattande omfordeling. Det er kanskje den viktigaste skattepolitiske omfordelinga dei siste åra, der mange hundre tusen som før betalte formuesskatt, ikkje gjer det, mens folk på toppen faktisk betaler formuesskatt. Viss ein ser på statistikk over korleis ulike inntektsgrupper i samfunnet betaler skatt, ville ein før sjå at dei aller rikaste i Noreg betalte mindre i skatt enn mange med middels eller ganske høge inntekter. No bidreg dei faktisk i samsvar med det dei tener. Det er veldig viktig, og eg vil gi ros til Kristeleg Folkeparti for at dei leiter etter nye måtar for å få til dette. Det er fornuftig.

Trine Skei Grande (V) [14:33:38]: Jeg vil også gratulere Solhjell med boka og gleder meg til å lese den. Men jeg har tenkt å spørre om noe helt annet.

I spørretimen i går var Solhjells etterfølger, nemlig forskningsministeren, her. Svaret hennes var ganske flaut. Det var noen som sa noe enda flauere tidligere på dagen, så det var heldigvis ikke så mange som la merke til det.

Kanskje Solhjell kan klargjøre hva som egentlig er begrunnelsen for gaveforsterkningsordningen. Det er en ordning som har fungert godt. Det er en ordning som har fått ut over 1 mrd. kr i gaver fra private, men den er likevel lagt ned av denne regjeringa. Det kan være to grunner til det. Den ene er at man ikke prioriterer det innenfor en ramme. Det er en ærlig sak, men da må man si det.

Den andre er at man er imot at private bidrar til forskninga, som SV har vært kritisk til tidligere. Så hva er den egentlige grunnen? Er det redselen for private, eller er det budsjettet?

Bård Vegar Solhjell (SV) [14:34:42]: Det er veldig bra at private bidreg til forskning. Problemet var at vi kunne ikkje dokumentere klart etter nokre år med den ordninga at ho i seg sjølv bidrog til større bidrag frå private til forskning. Det er land som òg har hatt store private bidrag til forskning. Det er kanskje med på å dreie bidraga i ei viss retning, i staden for at vi sjølve kan styre utviklinga på forskingssektoren.

Det er bra og positivt med private bidrag til forskning. Når vi no skal bruke offentlege midlar for å stimulere det, må vi vite at det har ein betydeleg, dokumentert effekt på bidraga. Det kan vi ikkje seie at vi har klar dokumentasjon på.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [14:35:39]: Vi er vitne til en rolig debatt. Det er heller ingen demonstrasjoner foran Stortinget i dag. Hvis vi løfter blikket litt og ser ut, hvordan det er i andre land som har sin finanstale, og hvordan det er foran deres parlament i disse dagene, er det ikke bare urolig inne i salen, det er ikke minst urolig utenfor den.

Det er skremmende å se på våre europeiske venner. Euroen vakler. Det er en dyp politisk og økonomisk krise hos våre aller nærmeste, og det er vanlige folk som rammes.

Vi som så på Søndagsrevyen, så den spanske familien som mistet huset sitt, der bestemor, mor og barn ble løftet ut og satt på gaten. Vi vet at dette skjer med ca. 200 spanske familier hver dag.

Når vi reiser på ferie til Spania og vet at nesten annenhver ungdom vi møter på gaten, er uten jobb, illustrerer det hvilken krise vi er inne i.

Det som er det store, store paradokset, er den medisinen våre europeiske kolleger må svare med: De må kutte i budsjettene når de egentlig skulle ha økt dem. Når landene allerede er i en dyp økonomisk krise, må de kutte ytterligere, noe som i første omgang vil føre til økt ledighet, ikke mindre.

I krevende tider kreves det tydelig politisk ledelse og klare økonomiske valg. Det kreves politiske valg. Det er det vi gjør nå. Vi i Senterpartiet har vært opptatt av at dette budsjettet skal være et godt, stabilt, traust og trygt budsjett, som skaper forutsigbarhet for norsk næringsliv, skaper forutsigbarhet for norske arbeidsplasser. Det har vært vår hovedprioritet.

Vi har også hatt andre saker å prioritere. Vi har prioritert å ha en god familiepolitikk, for det er et grunnelement i samfunnet. Vi har prioritert å bedre kårene for pendlere, for vi er avhengige av at folk er villig til å reise og komme seg på arbeid. Det er viktig for den enkelte og viktig for norsk næringsliv. Men de store pengene blir brukt på to ting. Det ene er en videre opptrapping av samferd-

selsbudsjettet med 2,4 mrd. kr neste år, i 2012. Langsiktig satsing på samferdsel over tid, med gradvis og tydelig opptrapping, som denne regjeringen har gjort, bidrar til økt konkurransekraft. Det bidrar til at du og jeg kommer raskere fram, og bidrar til et mer effektivt land.

For å ta mitt eget fylke som eksempel: Den 7. november åpnet en 19 km firefelts vei på en strekning mellom Oslo og Stange, Hamar og Ringsaker. Det er et stort grep, og det er fullt trykk.

Næring er en annen hovedprioritet i dette budsjettet. Hvis man ser på budsjettet, er det gjort flere gode skattegrep for å styrke norsk innlandsindustri. Det ene er at man fjerner matproduksjonsavgiften. Det er et bidrag til å styrke konkurransekraften til næringsmiddelindustrien som sysselsetter ca. 50 000 folk. Det er en betydelig og tung næring for landet, og i visse områder en helt avgjørende næring.

Det andre grepet vi har gjort når det gjelder skatt, er at vi har økt avskrivingsatsene for landbruksbygg. Det er et tydelig løft, som vil gi en effekt på ca. 300 mill. kr årlig, som gjør at de som investerer og satser i landbruket, får bedre rammevilkår. Det betyr mye for næringsliv og sysselsetting rundt omkring i hele Norge.

Det som forundrer meg, som også har kommet fram i replikkordskiftene her, er hvordan noen partier overser hvor viktig 100 000 arbeidsplasser er, hvor viktig en næring som har en omsetning på 120 mrd. kr, faktisk er. Med åpne øyne ønsker man å bryte en inngått avtale mellom staten og en så tung næring, og gjøre et vedtak i dag som gjør at rammevilkårene for den næringen vil endres fundamentalt fra 1. januar. Det gjelder ikke bare for overføringer, der Fremskrittspartiet ønsker å kutte halvparten på et blunk. Det gjelder også toll. Man ønsker å gjøre næringen mye mer utsatt for eksportindustri fra andre land. Det er ikke bare landbruket – jeg vet at noen har fordommer mot norsk landbruk – men det er også næringsmiddelindustrien som ville rammes kraftig av de endringene. Derfor er jeg glad for at det er et godt flertall i Stortinget som ønsker å slå ring om næringsmiddelindustrien, som ønsker å slå ring om landbruket, og som har en fortsatt offensiv satsing.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [14:40:49]: Etter at Senterpartiet skiftet olje- og energiminister for tredje gang – vi er altså nå i gang med den fjerde senterpartistatsråden i Olje- og energidepartementet – har Fremskrittspartiet blitt veldig fornøyd. Representanten må gjerne bringe videre våre gratulasjoner til energiministeren på vegne av Fremskrittspartiet. Det er som å ha et ekko av Fremskrittspartiet i departementet, og det er bra.

Av og til blir jeg litt usikker på hvor Senterpartiet vil. Da representanten Lundteigen hadde ordet, var han veldig opptatt av fornybar energi og karbon, men fornybar karbon, ikke fossil karbon, mens man i Senterpartiets program sier at man vil kutte utvinningstakten på norsk sokkel – så det harmonerer. Men i oljemeldingen legger regjeringen opp til å øke utvinningsgraden og utvinningstakten. Ener-

giministeren fra Senterpartiet vil øke eksporten av gass til Europa, noe jeg støtter fullt ut. Men kan Senterpartiet garantere at de vil støtte sin energiminister og ikke sitt partiprogram når dette skal bestemmes i Stortinget?

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [14:41:52]: Det ligger mange premisser i det spørsmålet. Jeg går ikke inn på alle premissene, men jeg vil si det jeg mener.

For det første tror jeg energiministeren klarer å høre gratulasjonen og kan takke med én gang. For det andre er vi svært fornøyd med den nye energiministeren, som vi har fått på plass. Det den nye energiministeren har gjort, er å være offensiv overfor alle deler av norsk energipolitikk, alt fra olje og gass til fornybar energi til vannkraft. Det er bra. Det skulle bare mangle at vi ikke har en energiminister som løfter fram en så betydningsfull og tung næring som olje- og gassektoren er for Norge, og som har en så stor sysselsettingseffekt for hele landet vårt. Det er stortingsgruppen veldig godt fornøyd med.

Denne energiministeren har fått på plass en avtale med Sverige om grønne sertifikater, som faktisk kommer i havn og blir en realitet fra 1. januar. Det kommer til å ha stor betydning for å få økt fornybar energiproduksjon rundt omkring i hele Norge. Det kommer til å ha stor sysselsettingseffekt og stor langsiktig klimaeffekt.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [14:42:54]: Det er betryggende å høre i forhold til oljepolitikken. Ja, vi i Fremskrittspartiet er også glad for det som har skjedd med grønne sertifikater. Det er veldig bra at SV ble parkert i sin motstand mot vannkraft, slik at også vannkraft kom inn under grønne sertifikater. Dermed ble ordningen en realitet, dog fem–seks år forsinket.

I innlegget til representanten tegnet han også mørke skyer over situasjonen i Europa, og med rette. Men i debatten så langt i dag har det vært mye diskusjon om oljepengene. Allerede i 2008 varslet regjeringen at de mørke skyene ville medføre at det sannsynligvis ville komme en krisepakke. Det gir regjeringen ingen tegn til nå, og man er veldig kritisk til dem som ønsker å bruke mer penger enn det regjeringen har lagt opp til. Vil Senterpartiet avvise muligheten for at det kan komme en krisepakke, som også innebærer at man bruker mer oljepenger enn det budsjettet nå legger opp til?

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [14:43:48]: Heldigvis har vi i Norge stilt oss slik at vi har stor handlefrihet. Jeg f.eks. er glad for at vi har egen valuta som gir oss handlefrihet i pengepolitikken i Norge. Vi har også stor handlefrihet i og med at vi har en finansiell situasjon som gjør at hvis det er nødvendig med nye ekstraordinære tiltak, som vi viste i 2008, evner regjeringen å gjøre det. Hvis det igjen skulle vise seg å være nødvendig, må man vurdere det og eventuelt iverksette tiltak. Vi mener at vi nå har et godt budsjett, som tar den situasjonen vi ser i dag, på alvor. Men verden rundt oss er enormt omskiftelig. Hva som er virkeligheten i europeisk politikk og europeisk økonomi om tre–fire uker, er vanskelig å si nå med de mørke skyene som er over en del land.

Svein Flåtten (H) [14:44:40]: Etter sterkt å ha beskrevet det som representanten Slagsvold Vedum nå kaller «de mørke skyene» over Europa, gikk han over til å beskrive regjeringens eget budsjett som traust og forutsigbart, altså med små endringer. Det betyr at man ikke tar særlig inn over seg hva som egentlig skjer.

Jeg vil gjerne spørre representanten Slagsvold Vedum: Hvilke endringer i det budsjettet som er lagt frem, er best for norsk næringsliv? Hva kan gi de impulsene vi trenger i norsk næringsliv, når vi ser bort fra de endringene som er gjort til fordel for jordbruk og matvareindustri? Hvis han kunne trekke frem et par elementer i regjeringens budsjett som er bra for næringslivet ellers, så ville det vært fint, for det har det vært vanskelig for meg å få øye på når jeg har lest det.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [14:45:35]: Jeg må bare begynne med å si at jeg er glad for at ikke Høyre fikk gjennomslag for sine tanker i 2007 om å innføre euroen i Norge, og det kommer heller ikke til å skje!

Men hovedretningen i budsjettet – og det som Senterpartiet har prioritert for å øke norsk konkurransekraft – er samferdsel. Helt siden vi kom inn i regjeringskontorene i 2005, har vi hatt en målrettet, tydelig satsing på samferdsel, for Norge er et langt land med store avstandsulempere. Det å bygge ut samferdsel, bedre vedlikeholdet av veiene, bygge ut jernbanenettet øker vår konkurransekraft.

Vi har vært opptatt av en stabil økonomisk styring som skaper forutsigbarhet for næringsaktører, også i forhold til rente og kronekurs. Og vi mener at summen av budsjettet skaper en slik forutsigbarhet.

Svein Flåtten (H) [14:46:24]: Jeg skjønner at representanten ikke vil diskutere dette med meg. For øvrig er jeg helt enig i at dette med bedre veier skaper bedre konkurransekraft. Derfor har også Høyre bevilget mer enn regjeringen til dette.

Representanten Lundteigen var tidligere i dag inne på at vi burde diskutere de store spørsmålene, og med stor patos snakket han om: «Hva er Norge uten treforedling?» I jordbruksoppgjøret i vår ble landbruket pålagt en betydelig trygdeavgift, som økte utgiftene, men det ble dekket inn for jordbruket i selve oppgjøret. Men de som skal levere til norsk treforedling, de som produserer trevirket, sitter fortsatt igjen med denne utgiften. Er det på denne måten Senterpartiet ønsker å stimulere den type næringsvirksomhet som Lundteigen var inne på?

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [14:47:21]: Som en av dem som leverer trevirke til norsk treforedlingsindustri, så vet jeg veldig godt og har selv erfart hvordan det var under Bondevik II-regjeringen fra 2001 til 2005. Noe av den største utfordringen for norsk skogbruksnæring i den perioden var uforutsigbarheten i skattepolitikken. Man fjernet gjennomsnittsligningen i statsbudsjettet, gjeninnførte den i revidert budsjett – og hadde nye krangler hver gang. Man gjorde altså endringer i skattepolitikken i løpet av året, og hvis man tilpasset seg dem, kunne man tape store penger i løpet av kort tid, på grunn av at man inn-

gikk budsjettforlik med Arbeiderpartiet én gang og med Fremskrittspartiet neste gang. De som tapte på det, var de som tenkte langsiktig innenfor skogbruket. Det viktigste vi gjorde i forhold til skogbruket da vi overtok makten i 2005, var å forbedre skogfondsordningen, slik at det ble lettere å gjøre langsiktige og gode investeringer i skog, og vi har gjeninnført plantetilskudd, som gjør at det er større mulighet for å ta ut mer virke på lang sikt.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [14:48:31]: Representanten snakket varmt om regjeringens skatte- og avgiftspolitik, og en av disse avgiftene er trygdeavgiften, som tidligere nevnt økte fra 7,3 til 11,1 pst. for næringsdrivende innen landbruket. Dette blir kompensert ved økning i jordbruksfradraget. Dette medfører at mindre bruk som allerede balanserer på kanten av det som er økonomisk forsvarlig, får en skatteøkning fordi de ikke får utnyttet jordbruksfradraget fullt ut. Dette kan i ytterste konsekvens være kroken på døren for enkelte.

Mener Slagsvold Vedum at dette er veien å gå for å sikre landbruk i hele landet?

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [14:49:17]: Hvis man går inn og ser på skatte- og avgiftsopplegget i dette budsjettet og ser på det i forhold til jordbruket, er det et særdeles godt opplegg når man ser matproduksjonsavgiften, når man ser avskrivningssatsen og når man ser økningen i jordbruksfradraget i sammenheng. Så det er et godt budsjettopplegg som ligger der, og som vi står fullt inne for.

En annen viktig endring som vi har gjort i forhold til selvstendig næringsdrivende, er å bedre rettighetene deres over tid. Vi har f.eks. innført fødselsrettigheter for selvstendig næringsdrivende. Så vi mener at summen av de tiltakene som ligger i budsjettet på skatter og avgifter, er god, og vi mener de økte overføringene som ligger der, er bra. Det ligger en forutsigbarhet i at vi ikke ønsker å endre tollregimet.

Trine Skei Grande (V) [14:50:16]: Noen av oss har egentlig et intenst ønske om å få Senterpartiet tilbake i sentrum. En av de verdiene som sentrum alltid har stått sammen om, er frivillighet, og det skal Senterpartiet ha: Da Soria Moria I ble laget, var det et ganske bra avsnitt der om frivillighet, mindre byråkrati og masse god sentrumpolitikk. Problemet er vel at alt dette har blitt parkert, og dermed har alle ambisjonene man hadde, falt til jorda. Så ser man nå at en samlet opposisjon har en stor påplussing på frivillighet, at vi har klart å skape et bredt opposisjonsmindretall knyttet til frivillighetspolitikken og for alle de grepene som trengs, bl.a. 100 mill. kr mer i forbindelse med momskompensasjonsordningen.

Egentlig er mitt spørsmål: Ønsker Senterpartiet seg tilbake til sentrum?

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [14:51:20]: Senterpartiet er veldig godt fornøyd med det samarbeidet vi er en del av.

Når det gjelder frivillighet og kultur, har vi gjort store

grep etter at vi kom inn i regjeringskontorene. Vi har gjennomført Kulturløftet – en gradvis og tydelig opptrapping på kultur hvert eneste år. Det har vært en viktig satsing for Senterpartiet over tid.

Når det gjelder momskompensasjon, har vi vært tydelige på at vi skal ha en milliard innen 2014. Det står fortsatt som en målsetting. Man har innført en momskompensasjonsordning som ikke var der fra før, man har bevilget 431 mill. kr til den, og man har også økt den videre i år. Men selvfølgelig er ambisjonen at en skal komme videre, men vi er på rett vei. Man har satt seg en tydelig målsetting, og man har vært villig til å bruke penger på det over tid. Målsettingen står fortsatt, og det er godt at vi står sammen om den.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Knut Arild Hareide (KrF) [14:52:31]: Noreg er i ein god posisjon. Ja, me er faktisk nesten i ein unik posisjon når me ser Europa i dag. Men til det har eg lyst til å seie to viktige ting. Det eine er at me er ikkje upåverka av den situasjonen, og – som òg representanten Syversen sa i innlegget sitt tidlegare i dag – det er derfor òg behov for å sjå på dei økonomiske behova for kva som er det riktige budsjettet i tida som kjem. Det andre er at Kristeleg Folkeparti meiner det er behov for å gjere tydelege prioriteringar innanfor ei ansvarleg ramme. Det gjer Kristeleg Folkeparti. Me løyver meir enn 2 mrd. kr meir til familie og utdanning. Me vel å lyfte eldreomsorga, me sikrar 1 mrd. kr meir til verdigheitsgarantien til dei eldre. Me prioriterer rus og fattigdom med enda 1,5 mrd. kr. Me prioriterer frivilligheit, både lågare skattar for frivilligheita og auka løyve. Me aukar bistanden til 1,02 pst. av BNI, som er i tråd med det som var i dette året, 2011. Me kjem òg med eit eige fond for infrastruktur på 50 mrd. kr. Me aukar òg utover regjeringas auke til politiet – m.a. i lys av 22. juli.

Me blir stadig fleire eldre. Dette krev at me tenkjer nytt. For ikkje så lang tid sidan fekk regjeringa ein NOU som heiter Innovasjon i omsorg. Der er det eit offentleg utval som har gitt ei utgreiing, og dei vel å tenkje stort. Utvalet foreslår å late 25 pst. av den samla verksemda i omsorgssektoren bli organisert med drift som ideell verksemd innan 2025. Utvalet har verkeleg skjøna det. Eg har lyst til å sitere kva dei skriv:

«Det er i mellomrommet mellom det offentlige og sivilsamfunnet de nye fellesskapsløsningene kan utvikles.

Ideelle tiltak og virksomheter i form av frivillige organisasjoner og brukerstyrte samvirkeforetak bør gis betydelig større rom i utviklingen av framtidens omsorgstjenester. Utvalget har tro på at dette vil styrke innovasjons- og utviklingsarbeidet på omsorgsfeltet og invitere til aktiv deltakelse og samskaping av nye eierformer og driftsmodeller for å møte den sterke veksten i omsorgsbehov som ventes i årene etter 2025. Da bør en sette seg store mål. Utvalget foreslår at et av målene kan være å la 25 % av den samlede virksomhet i omsorgssektoren bli organisert og drevet som ideell virksomhet innen 2025.»

Dette er store visjonar for den framtidige ideelle sektoren som me bør merke oss. Regjeringa seier i forslaget til statsbudsjettet at ho vil inngå ein samarbeidsavtale med ideell sektor. «Samfunnskontrakt» er ordet som statsråden brukar. Formålet med avtalen er å begynne ein prosess som skal føre til betre og framsynte rammevilkår for ideelle tenesteleverandørar, slik at dei kan utvikle tenestetilbodet sitt i tråd med behova i samfunnet.

Regjeringa seier vidare at ho oppfordrar kommunane til å inngå tilsvarande samarbeidsavtalar. Eg er glad for det som Rigmor Aasrud trekkjer fram i sitt budsjett nettopp på dette. Det er fordi brukarane opplever nettopp dei ideelle aktørane som nokre av dei aller, aller beste. Dei får dei beste tilbakemeldingane. For å bruke næringslivets uttrykk: Det er dei som leverer varene. Derfor er det positive signal som no kjem frå regjeringa i budsjettet. Kristeleg Folkeparti vil følgje dette nøye fordi vi er opptekne av at me no skal gå frå ord til handling på dette området.

Finanskomiteens leiar brukte orda: «Et godt budsjett har blitt enda litt bedre.» Så valde han å sitere Jon Lilletun. Men eg trur ikkje Jon Lilletun ville ha brukt desse orda om eit budsjett som vel å fjerne Forskingsfondet. Det var ei utruleg viktig sak for han – nettopp fordi han var oppteken av å sikre langsiktigheita. Eg har lurt på kva det er som gjer at regjeringa vel å fjerne Forskingsfondet – ei løysing som er så god, så populær, og som næringa er så oppteken av. Eg har lurt på om det er fordi det er relativt tett med tidlegare finansministrar i denne regjeringa – både finansministeren i dag er ein tidlegare finansminister, statsråd Schjøtt-Pedersen er ein tidlegare finansminister, og statsminister Stoltenberg er ein tidlegare finansminister. I dette triangelet – eg tør ikkje bruke ordet «trekant» (munterheit i salen) – trur eg det er denne ulykka har skjedd. Eg fryktar òg at det er dette triangelet som legg ein dempar på m.a. statsråd Trond Giske. Kva er det Trond Giske har gjort? Jau, i lag med LO-leiar Roar Flåthen har ikkje han gått og lese i partiprogrammet til Framstegspartiet og Høgre. Nei, han har gått rett inn i Kristeleg Folkepartis partiprogram og peika på og fjerna formuesskatten på arbeidande kapital. Det vil altså ikkje seie å fjerne heile formuesskatten, men berre den delen som er på arbeidande kapital. Det vil da seie at du framleis betalar formuesskatt på bankinnskot og på eigedom, men ikkje på truckar, traktorar og fiskebåtar – som er med på å skape arbeidsplassar. Derfor hadde det vore freistande om dette triangelet hadde gitt Trond Giske moglegheita i dag til nettopp å vere med på å debattere ei så viktig sak. Eg meiner Roar Flåthen og Trond Giske peiker på noko veldig viktig når dei seier at dette er ein skatt som me ikkje må ha for dei som skaper arbeidsplassar. Dette er ein særskatt som rammar Noreg i forhold til resten av Europa. Men eg er òg einig i at me må heller ikkje stelle oss på den måten at dei rikaste slepp unna. Derfor meiner eg at den løysinga som Kristeleg Folkeparti peiker på, som NHO er einig i, som bondeorganisasjonane er einige i, og som Fiskarlaget er einig i, er ei veldig god løysing.

Om me er ueinige i mange spørsmål, er me iallfall einige om ein ting, og det er at samferdselssektoren treng ei fornying. I dag tek det over ni år å planleggje ein veg i

dette landet, og det er berre planleggingstida. Når me da er ferdige med det, skal me begynne å byggje. Derfor meiner eg det er behov for å sjå på ei fornying av måten me organiserer denne sektoren på. Vegsektoren er organisert på same måte i dag som han var på slutten av 1960-talet og byrjinga av 1970-talet. Kva har skjedd på den tida? Jo, på den tida har trafikken blitt fem–seksdobla. Det er eit heilt anna behov. Derfor synest eg det er spennande når Senterpartiet sin leiar, Liv Signe Navarsete, tek til orde for ei fornying og for å sjå på utfordringane me har innanfor den sektoren.

Eg har òg lyst til å sitere vår statsminister som seier at «hvis Norge begynner å lånefinansiere veiprosjekter, har vi innrettet oss veldig dumt». Det sa statsministeren i spørjetimen 26. oktober. «Vi behøver ikke å kjøpe veier på avbetaling, vi kan bevilge til dem kontant», seier statsministeren.

Men kva er det som har skjedd under denne regjeringa? Jo, lånefinansieringa av veg har nesten blitt dubla under Stoltenberg II-regjeringa. Tala eg har fått frå Magnhild Meltveit Kleppa, viser at mens me hadde lånegjeld i dei fylkeskommunale bompengeselskapa landet rundt på 10 mrd. kr i 2005, er den same lånegjelda på over 17 mrd. kr no. Da er mitt spørsmål: Er måten me innrettar oss på, veldig dum?

Mitt poeng er veldig enkelt: Me har behov for å tenkje nytt når det gjeld organisering av den sektoren, og det håpar eg at regjeringa òg innser.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Helga Pedersen (A) [15:02:50]: Jeg synes det var veldig interessant å høre på representanten Hareides innlegg, og jeg opplever at han har et hjerte som banker for mennesker og for solidaritet mellom mennesker.

Tidligere i debatten i dag sa representanten Sanner at de borgerlige partiene har funnet sammen på viktige punkter. Så vil jeg vise til at Høyre og Fremskrittspartiet i sine alternative budsjett har lagt inn flere titalls tusen kroner i skattelette til de menneskene som har mest penger på bok her i landet. Kristelig Folkeparti på sin side går i motsatt retning og skjærper skattene til de samme millionærene med 30 000 kr.

Mitt spørsmål til Hareide er: Er fordelingspolitikken et viktig punkt for Kristelig Folkeparti, og er han enig med Sanner i at det er samling på borgerlig side på dette punktet?

Knut Arild Hareide (KrF) [15:03:58]: Fordelingspolitikk er viktig for Kristeleg Folkeparti, og derfor har me laga eit skatteopplegg der me vel å auke minsteftådraget. Det bruker me 2,5 mrd. kr på, nettopp fordi me er opptekne av å ha ein fordelingsprofil i vårt budsjettforslag som me meiner er riktig. Det er heilt riktig, som representanten Helga Pedersen seier, at me vel òg, fordi me meiner det er klokt å gjere ei justering i forhold til skattereforma, å innføre ein ny klasse for dei som tener meir enn 1,5 mill. kr. Det er fordi me synest det er riktig å gjere det.

Så vil eg òg seie at eg avslutta mitt innlegg m.a. med å

ta til orde for å sjå på ei fornying av samferdselssektoren. Der står dei ikkje-sosialistiske partia no saman, og det er ei glede å sjå at Senterpartiet ser det same behovet. Det er eit typisk eksempel der dei ikkje-sosialistiske partia står saman, og der Senterpartiet er med på at det er eit behov som me treng å sjå på.

Snorre Serigstad Valen (SV) [15:05:09]: Kristelig Folkeparti er opptatt av klima og har vært tydelige i forventningene sine til regjeringens kommende klimamelding. Kristelig Folkeparti deler jo også SVs syn på klimapolitikk, som et spørsmål om internasjonal solidaritet, og det er veldig bra. Jo bredere oppslutning det er på Stortinget om en ambisiøs og konkret klimapolitikk, jo bedre er det.

Men det hersker for tiden litt usikkerhet rundt Høyres innstilling til den kommende klimameldingen og oppfølgingen av klimaforliket. Høyre legger til grunn at klimatilstand i kvotepliktig sektor er å betrakte som en byrde og lidelse, først og fremst, framfor en måte å sikre konkurransekraft og utvikling i norsk industri på framover. Høyre argumenterer på en måte som legger til grunn at kvotemarkedet i EU alene er nok til å oppfylle klimaforpliktelsene våre. Det mener ikke regjeringen, og derfor er jeg spent på Hareides og Kristelig Folkepartis refleksjoner rundt dette.

Deler Kristelig Folkeparti Høyres oppfatning av hvordan klimaforliket skal oppfylles? Og hvordan vil Kristelig Folkeparti forholde seg til å sitte i en opposisjon der et flertall vil redusere ambisjonsnivået i norsk klimapolitikk?

Knut Arild Hareide (KrF) [15:06:13]: Eg er trygg på at Høyre står fast ved det klimaforliket dei inngjekk, men paradokset for både Høyre, Venstre og Kristeleg Folkeparti er at me inngjekk det klimaforliket 16. januar 2008. Da var ikkje eg eingong i politikken. Det er no snart fire år sidan det klimaforliket blei inngått. Enno veit ikkje eg kva tid klimameldinga om korleis me skal oppfylle dette, kjem til Stortinget. Det er eit paradoks for meg. Me har altså sett oss mål som me skal nå i 2020. Da me inngjekk klimaforliket, hadde me tolv år på oss, no har me berre åtte. Me som er vande med å jobbe, veit at jo kortare tid me har til å gjere ein jobb, jo vanskelegare blir det. Det er mi bekymring.

Snorre Serigstad Valen (SV) [15:07:19]: Jeg kan forsikre representanten Hareide om at også undertegnede er opptatt av å jobbe og glad i det.

Det var for så vidt et forutsigbart svar fra representanten Hareide, så jeg prøver igjen. Istedenfor at han kjører den sedvanlige «regjeringa har somla», vil jeg gjerne ha svar på spørsmålet.

Erna Solberg var denne mandagen vitterlig ganske så tydelig på at hun ikke ønsker ytterligere tiltak i kvotepliktig sektor. Det må i så fall bety at alle norske klimakutt skal tas i transportsektoren. Det kan komitéleder Hareide umulig være særlig happy med. Det betyr at vi må legge ned transportsektoren. Hvordan forholder Kristelig Folkeparti seg til at Høyre som mulig framtidig regjeringspartner

ikke ønsker å følge opp de løftene som Norge har meldt inn til FNs klimasekretariat, noe som er viktig for tilliten også internasjonalt, men først og fremst for at Norge skal fortsette å være et framtidsrettet samfunn? Jeg mistenker at Hareide ikke er veldig komfortabel med det Erna Solberg har sagt.

Knut Arild Hareide (KrF) [15:08:21]: Eg sa i det førre innlegget mitt at eg forventet at Høyre stod på det som er klimaforliket. Men me har jo òg hatt ein frittalande statssekretær i Olje- og energidepartementet som har sagt at det ikkje skal takast noko innanfor olje- og energisektoren i Noreg. Da må me alle sykle, og da kan me ikkje ha nokon som køyrer bil i dette landet – viss me skal oppfylle klimaforliket. Og det er det som blir paradokset her. Eg er til dels einig i det Snorre Valen seier i innlegget sitt her, at me er nøydd til å ta vår forplikting, me er nøydd til å følgje opp klimaforliket. Men det er jo det som hastar no. Paradokset er at det no er snart fireårsbursdag for klimaforliket, og ingenting er blitt vedteke her i denne sal i etterkant.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [15:09:18]: Vi i Senterpartiet har forventninger til Kristelig Folkeparti og til at de som et godt sentrumparti også har fokus på innholdet i politikken.

Da vil jeg referere litt fra innholdet i dagens innstilling. Først bistand: Høyre foreslår å kutte 929 mill. kr, Fremskrittspartiet foreslår å kutte 7,1 mrd. kr. Så landbruk: Høyre foreslår å kutte 1,7 mrd. kr, Fremskrittspartiet 6,5 mrd. kr. Så kultur: Fremskrittspartiet foreslår å kutte 1,3 mrd. kr. Så alkohol: Alkoholavgiften skal ned med 5 pst.

Hvordan ville lederen i Kristelig Folkeparti karakterisert et sånt budsjett hvis regjeringen hadde lagt det fram?

Knut Arild Hareide (KrF) [15:10:09]: Den typen budsjett ville eg teke sterkt avstand frå, for det meiner eg er å sende Noreg i ei galen retning. Men Kristeleg Folkeparti har veldig positive erfaringar med nettopp å samarbeide eksempelvis med partiet Høyre. Der greidde me jo, da me sat saman i regjering, å få helsekøene til å gå nedover, medan me i dag opplever at helsekøene går oppover.

Bistand blei nemnd av parlamentarisk leiar Slagsvold Vedum. Ja, me greidde å få til ein formidabel auke i bistandsbudsjettet, nettopp i samarbeid med partiet Høyre.

Budsjett er ikkje det einaste som avgjer kva Kristeleg Folkeparti tenkjer på når me ser på samarbeidsspørsmålet, det er òg mange ideologisk viktige saker for oss. Kristeleg Folkeparti har ikkje teke stilling til det, men eg registrerer at i mange saker, òg i dette budsjettet, står dei ikkje-sosialistiske partia saman. Blant anna er fornying eit viktig område for Kristeleg Folkeparti.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme, og vi går tilbake til den ordinære talerlisten. Neste taler er representanten Trine Skei Grande, som har en taletid på inntil 7 minutter. Her har partiet delt likt – nesten.

Trine Skei Grande (V) [15:11:46]: Det er fordi vi har så god søsterlig fordeling av taletida.

Finansministeren og finanskomiteens leder har begge snakket med stor patos og gått høyt ut i dag om hvor viktig det er å prioritere. Budsjettpolitikk er som medisin, den kan være riktig, og den kan være feil. Det er jeg veldig enig i. Men det å framstille dette budsjettet som ekstremt stramt – når regjeringa har fått 9,9 mrd. kr mer å rutte med i dette budsjettet, er det ikke stramt ut fra mine begreper, og jeg tror ikke det er stramt ut fra noen europeiske begreper heller.

Det virker som om finansministeren og finanskomiteens leder har fokusert mye på pondus og patos, men ikke så mye på ordet «prioritere». For det er klart at vår økonomi står overfor store trusler. Vi er den heldigste nasjonalforsamling, med den heldigste regjering, kanskje i hele verden akkurat nå. Da mener jeg at man skal bruke budsjettene til å gjøre de store grepene.

Jeg mener at man må ha et budsjett der man setter seg noen store mål om både å skape arbeidsplasser, legge grunnlag for velferden vår framover, få et bedre miljø og bekjempe fattigdom. Derfor har det vært viktig for Venstre å vise at det går an innafor de budsjetttramene vi har, å få til et grønt skattesifte. Vi flytter i vårt budsjett nå 5,4 mrd. kr fra røde skatter til grønne skatter. I hele perioden denne regjeringa har sittet, har de klart å flytte 1,5 mrd. kr, ja, det går faktisk i feil retning i dette budsjettet.

Hvis vi skulle bruke det handlingsrommet som vi ser at vi som nasjonalforsamling nå har, og som regjeringa har, til virkelig å ta noen store grep for framtida, noe som gjør at våre barnebarn kan snu seg tilbake og si at det som ble gjort i det stortinget, det lever vi av i dag, ja, da skulle vi ha satset på kunnskap. Vi skulle ha satset på å få flere gode lærere inn i norsk skole. Det har Venstre gjort i sitt alternative budsjett. Vi skulle ha satset på å ha flere spesialpedagoger som hjalp akkurat de ungene som trengte det ekstra dyttet, den ekstra hjelpen og den ekstra fagkompetansen rundt seg for å klare å mestre skoledagen og klare å bli det de ønsker at de skal bli når de skal være med på å skape arbeidsplasser framover. Vi skulle hatt flere helsesøstre i skolen, og vi skulle ha omprioritert leksehjelpen, sånn at leksehjelpen hadde vært for dem som faktisk trenger det, og ikke en tvang til alle dem som faktisk er så tidlig i skolegangen at de fleste mammaer og pappaer kan følge med – ja, de har faktisk lyst til å følge med.

Vi skulle ha satset på UH-sektoren, der vi skulle ha omprioritert sånn at vi hadde fått 2 000 flere studieplasser, når vi vet at vi står foran en studentbølge som kommer til å skape store utfordringer for oss ved at alle disse ungdommene vil inn og få mer kunnskap for å være med og skape framtida. Det burde vi ha forberedt oss på. Vi burde ha sørget for at basisbevilgningene til universitetene og høyskolene var så gode at vi hadde fått til den forskinga som vi trenger av grunnforskning. Vi hadde trengt flere stipendiater og flere post. doc.-stillinger. Vi hadde trengt å satse på forskning for å klare å skape de arbeidsplassene som vi skal leve av i framtida. Vi skulle ha gjort de omprioriterin-

gene. Det er det Venstre har gjort i sitt alternative budsjett, når vi sørger for at utstyrsetterslepet blir kuttet, at det blir satset på forskning, at vi styrker SkatteFUNN og næringsretter forskningen, beholder gaveforsterkningsordningen og selvfølgelig Forskningsfondet.

Vi har i Venstre en samlet kunnskapssatsing på 2,3 mrd. kr, og da ser vi bort fra vår satsing på Forskningsfondet. Det er nettopp i sånne tider vi skulle tatt akkurat disse kunnskapsgrepene, da det er det vi skal leve av i framtida – de ungdommene som skal gå gjennom norsk skole, de studentene som skal gå gjennom våre universitet og høyskoler, og som skal skape de arbeidsplassene som vi skal leve av. Klarer vi ikke å gjøre den type omprioriteringer når vi er det heldigste parlamentet i Europa? Når vi har det handlingsrommet som gjør at vi virkelig kunne har gjort omprioriteringer, og hadde turt å ta de grepene, da hadde vi virkelig gjort noen grep som folk kunne ha vært stolt av.

Venstre har valgt i sitt alternative budsjett å legge inn fem sånne grep. Det første er å skape flere arbeidsplasser, få til mer nyskaping og bruke skattesystemet vårt for å få til en mer miljøvennlig utvikling, men også en utvikling som skaper arbeidsplasser og et styrket næringsliv.

Vårt andre grep er forskning og utdanning – det å satse på kunnskap – for det er det vi skal leve av i framtida.

Vår tredje satsing går på klima og miljø: Mer til jernbane og kollektivtransport, mer av de grepene vi vet at vi trenger å gjøre når det gjelder klima.

Vår fjerde satsing er å bekjempe fattigdom, spesielt blant barn. Det er mange voksne som gjør valg som de kanskje burde tatt mer ansvar for, men barn velger aldri sin barndom. Barn velger aldri hvem de vokser opp sammen med. Derfor er det å ha en fattigdomssatsing, spesielt knyttet til barn, veldig viktig for oss i Venstre.

Det siste er sjølsagt det å få til et grønt skattesifte, det å få til en satsing på miljø der vi kan vise at vi gjennom våre nasjonale grep ikke bare klarer å få ned klimautslippene. Jeg tror nok jeg med sikkerhet kan si at Venstres alternative budsjett faktisk er det eneste budsjettet som ville ført til en nedgang – ikke til den oppgangen som ligger i alle de offisielle budsjettdokumentene – og som også ville føre til at vi hadde fått til å skape et næringsliv basert på de nye utfordringene vi står overfor når det gjelder klima, og som gjør at norsk næringsliv klarer å henge med i den omstillinga, som vi nå vet at hele Europa og verden skal gjennom. Det betyr at om vi ikke klarer å ta denne omstillinga i Norge, kommer vi til å miste veldig mange muligheter framover.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Martin Kolberg (A) [15:18:53]: Det er jo tradisjon for i europeisk parlamentarisme at de liberale partiene er solid plassert i sentrum. Det kan vi også si historisk har vært tilfellet for Venstre, men med den budsjettinnstillingen vi har til behandling i dag, må vi dessverre si at Venstre under Skei Grandes ledelse på mange måter, etter vår mening, har forlatt den posisjonen. Høyreprofilen blir tydeligere og tydeligere. Det mest tydelige eksemplet på dette

er det som nå Skei Grande også berørte i sitt innlegg, og som knytter seg til Venstre skatteprofil. Det har vært berørt tidligere i debatten også. Det er uomtvistelig, når vi ser på omfordelingen, at lønnstakerne får ingenting, mens de med mye penger får veldig mye med Venstres skatteprofil. Da er problemstillingen til representanten Skei Grande: Hvorfor gjør Venstre dette? Hvor er det blitt av det sosialliberale i Venstres økonomiske politikk?

Trine Skei Grande (V) [15:20:07]: Jeg tror kanskje at Martin Kolberg har lest feil innstilling. I hvert fall er det ingen endringer. Alle de store omprioriteringene, alle de store satsingene som vi har i dette budsjettet, er de samme som vi har hatt over tid – også grepene på skatt. Det som er viktig for oss når det gjelder skattelette, og den skatteletten som virkelig ligger der, er den som går på bunnfradraget, som gjelder alle dem som tjener aller minst.

For oss er det viktig å gjøre om skattesystemet, sånn at vi kan bruke skattesystemet for å få til de handlingsendringene som vi ønsker. Vi ønsker en grønnere hverdag. Det betyr at vi ønsker at folk skal ta grønnere valg. Da vil vi gi dem skattelette med bunnfradraget, og så vil vi ha flere miljøavgifter, sånn at folk får muligheten til å ta de valgene sjøl. Det har Venstre alltid stått for. Det sier faktisk de andre partiene også når det er festtaler om grønn skatteavgivning her, men det er veldig få som klarer å vise det i reelle budsjetter.

Martin Kolberg (A) [15:21:07]: Det var jo egentlig ikke noe svar på problemstillingen. Det er helt åpenbart at jeg har rett i min analyse av fordelingen når det gjelder Venstres skatteprofil i denne innstillingen. Det kan vi bare slå fast at er et faktum.

Jeg skal sitere fra Venstres alternative budsjett hva de sier om regjeringens politikk. Det står at det prioriteres «å gi skattelettelse til de fagorganiserte og bønder, mens regningen sendes til enslige forsørgere i Oslo og selvstendig næringsdrivende med ansatte».

Da ser vi hele fordelingseffekten: På inntektssiden kutes det i dagpenger, arbeidsmarkedstiltak og i fagforeningskontingenten. Det siste er kanskje ikke så overraskende, tatt i betraktning Venstres profil når det gjelder de fagorganiserte, særlig når Skei Grande uttaler seg. Hvorfor gjør Venstre dette?

Trine Skei Grande (V) [15:22:03]: Venstre står for det samme som vi har gjort de siste seks årene, og det samme som vi gjorde i Bondevik-regjeringa, når det gjaldt fagforeningskontingent. Venstre har vært for det nivået på fradrag for fagforeningskontingent som vi var for da vi satt i regjeringa Bondevik II, og som vi har vært i alle årene etterpå.

Jeg mener ikke at Bondevik II ble regnet for å være en direkte fagforeningsfiendtlig regjering. Jeg tror det nivået er det riktige nivået. Det er det nivået vi skal legge oss på. Men vi ser at den skatteletten som regjeringa gjennomfører, bare er til de fagorganiserte. De ønsker å ta disse grepene. Vi ønsker faktisk å prioritere å gi skattelette til dem som tjener aller minst, og få til et rødt og grønt skatteskifte.

Vi ønsker faktisk å prioritere de som skaper arbeidsplasser, de som står og svetter i sine egne små bedrifter rundt omkring i dette landet og skaper arbeidsplasser. Det er de som skal få et klapp på skulderen med Venstres alternative budsjett, og det får de.

Gina Knutson Barstad (SV) [15:23:07]: Jeg skal plukke opp tråden fra representanten Kolberg.

Venstre er et parti som liker å profilere seg med en sosial profil. I den sammenheng synes jeg det er verdt å merke seg at Venstre har gått imot alle de viktige tiltakene mot sosial dumping i Norge: gått imot solidaransvaret, gått imot innsynsretten og gått imot retten til regionalt verneombud. Begrunnelsen Venstre benytter seg av, er interessant: Venstre sier at disse tiltakene hindrer fri konkurranse på lønn. Så pakken Venstre leverer til norske arbeidstakere, er et mer usikkert arbeidsmarked, lavere lønn og flere midlertidige stillinger. Hvordan kan Venstre forsvare det?

Trine Skei Grande (V) [15:23:50]: Nå skal jeg gi SV et helt oppriktig, godt råd, og det er å legge bort det gamle spørsmålet man bruker å stille til Venstre hvert eneste år, for nå er det litt utdatert. Det er litt utdatert både fordi regjeringa har innrømmet at mange av virkemidlene faktisk ikke fungerer, og det er litt utdatert i forhold til virkeligheten når det gjelder sosial dumping. Avsløringene av sosial dumping handler ikke om disse virkemidlene som SV her ramser opp. Avsløringer av virkelig slavearbeid i Europa handler heller ikke om det. Avsløringer av slavearbeid handler om at folk faktisk ikke har de rettighetene de har på papiret, men papirene ser fine ut når SVs inspektører kommer og skal lese dem. Alle papirene kan være fine og i orden, men det er de andre maktstrukturene som gjør at folk faktisk mister friheten sin.

Jeg har reist rundt i Europa og besøkt de som bor i shelterne det her er snakk om, de som virkelig har blitt utnyttet av systemene. Jeg syns at SV skal bry seg mye mer om dem enn om de som sjekker papirene, som ikke er reelle.

Gina Knutson Barstad (SV) [15:24:51]: Senest i forrige uke kunne vi lese i Klassekampen at Venstre står for en radikal liberalisering av arbeidsmiljøloven. De legger seg til høyre for Fremskrittspartiet i disse spørsmålene og har også fått kritikk for det fra LO.

Undertegnede har erfaring med å jobbe midlertidig i Norge. Jeg skal si at det er en tilværelse i ufrihet, det er en tilværelse der du selv ikke er i stand til å bestemme når du skal jobbe, fordi du er nødt til å ta telefonen, være tilgjengelig og ta de vaktene du blir tilbudt – noe annet har du ikke råd til.

Venstre som er et parti som i så stor grad profilerer seg på individuell frihet – hvordan kan dere forsvare at mindre lønn og mer fleksibel arbeidstid er et tiltak for det?

Trine Skei Grande (V) [15:25:37]: Nå påstår SV noe som ikke er sant: De påstår at vi har sagt at mindre lønn er et tiltak for individuell frihet. Det er ikke et tiltak for det.

Så påstår SV også at vi er plassert til høyre for Fremskrittspartiet, slik som Klassekampen har påstått. Alt Venstre står for når det gjelder arbeidsmiljølov, er det samme Bondevik II sto for da de la fram sin arbeidsmiljølov. Vi har stått støtt på akkurat de samme tiltakene som vi har ment er riktige, siden vi satt i regjering, og som vi etterpå har ønsket å gjennomføre.

Hvis det er en trøst for representanten Knutson Barstad, har jeg aldri hatt en fast jobb i hele mitt liv, men jeg syns jeg av og til har hatt gode kår, sjøl om jeg ikke har hatt fast jobb.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [15:26:28]: Dette budsjettforslaget går inn i et mønster der Venstre har vandret fra den sosialliberale tradisjonen til den økonomisk-liberalistiske tradisjonen: Fri flyt, fritt fram. Men det er ikke det som er mitt spørsmål.

Mitt spørsmål gjelder synet på karbon og binding av karbon. Venstre er for å bruke skogtiltak internasjonalt for å binde CO₂ fra luften. Det som da undrer meg, er at Venstre i sitt budsjettforslag ikke ser at binding av karbon har samme effekt i Norge som det har internasjonalt, og man fjerner bl.a. tilskudd til skogplanting. Hvorfor er det bedre å binde karbon i andre land enn det er å binde karbon i Norge?

Trine Skei Grande (V) [15:27:16]: Nå må jeg bare si at det første utsagnet fra Slagsvold Vedum tror jeg han sliker med å kunne dokumentere – at det ligger en stor høyredreining i dette budsjettet, men det er han invitert til å kunne gjøre en annen gang.

Så til skogplanting og skogsbilveier: Skogplanting forklarte Borghild Tenden veldig godt. Jeg skal forklare dette med skogsbilveier. Noen tror at man samler karbon ved å bygge skogsbilveier. Det stemmer ikke. Det ligger ingen karbonfangst i skogsbilveier. Men det ligger veldig mye i det å drepe arts mangfoldet i Norge. Det gjør det veldig mye vanskeligere å foreta de verneinngrepene som vi trenger å gjøre i Norge. Det var forunderlig for meg å være til stede ved framleggelsen av en stor rapport om hvordan vi skal ta vare på arts mangfoldet i Norge sammen med Senterpartiet, sammen med Lundteigen, der de sa at en av de virkelig store tingene vi kunne gjøre i Norge for å hindre at vi taper arts mangfoldet i Norge, faktisk er å kutte tilskuddet til skogsbilveier. Det er faktisk et tiltak vi ikke bare utenfor Stortinget mener er riktig, vi mener det faktisk når vi lager budsjetter også.

Martin Kolberg (A) [15:28:28]: Først en kommentar til det vi nå har hørt. Representanten Skei Grande sier at hun ikke fører noen annen politikk enn det Bondevik-regjeringen gjorde når det gjelder forholdet til fagorganiserte og arbeidslivet. Nei, men det holder i lange baner, det!

Det viste seg at hvis det ikke hadde blitt et linjeskifte etter 2005, hadde vi hatt et helt annet arbeidsliv i dag enn vi har. Det hadde gått ut over norske arbeidstakere. Det er bare det å si om denne saken som knytter seg til fagforenkinskontingenten, som i for seg er en stor og prinsipiell

sak, at vi noterer oss at Venstre vil, sammen med høyrepartiene, gjerne gi skattelettelser, men når det gjelder de fagorganiserte, gir de skatteskjerpelser, til tross for at arbeidskraften er den viktigste ressurs vi har i det norske arbeidsmarkedet.

Så til slutt til grønne skatter: Når det gjelder det Venstre foreslår, er det i stor grad et spørsmål om Venstre har en realistisk tanke om hvordan man skal få dette igjennom sammen med høyrepartiene, som ligger helt på den andre enden av skalaen.

Trine Skei Grande (V) [15:29:40]: Mange av de tiltakene som vi vil gjennomføre, har man f.eks. gjennomført i Sverige – med de borgerlige partiene, og fått veldig gode resultater, ved f.eks. å legge på én krone på fyringsolje. Det har man gjort tverrpolitisk i Sverige, og nå er nesten bruken av fyringsolje borte. Så det går helt fint, det, hvis man først vil det.

Så er det noe med fattigdom og tiltak når det gjelder hvem det er som er de svake i samfunnet. Det er helt klart at jeg og Kolberg har litt ulik mening om det. Jeg mener at de fagorganiserte i Norge ikke er de svakeste. De svakeste i det norske samfunnet er de som står utenfor, utenfor arbeidsmarkedet, de som står utenfor alle de ordningene som fagforeningene har fått fram. Derfor er det viktig for Venstre å kjempe for høyere sosialhjelpssatser i dette budsjettet, for det gjelder dem som virkelig havner utenfor. Derfor er det viktigere for oss å satse på bunnfradraget istedenfor en egen særskning av skattefradraget for dem som er innenfor, de som allerede har en arbeidsplass, de som allerede har en fagforening. Vi vil kjempe for de andre.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Marianne Marthinsen (A) [15:30:54]: Da vi sto her og diskuterte statsbudsjettet i fjor, manglet det ikke på alvorstunge ord om situasjonen ute i Europa. Vi hadde kanskje trodd, eller i hvert fall håpet, at Europas ledere skulle ha fått kontroll på den mest akutte krisen nå. Men det har bare blitt verre, og det vi ser utspiller seg rett foran øynene våre i dag, i vårt eget nabolag, tror jeg er langt forbi hva de fleste av oss klarte å forestille oss for bare kort tid siden.

Krisen handler om en gjeldssituasjon som flere og flere tviler på at statene er i stand til å håndtere. Men Europas virkelig store problem på sikt er at veksten stopper opp, folk mister jobbene sine, og realøkonomien tar støyten. Vanlige folk er de som betaler regningen – igjen.

Den kroniske underfinansieringen av europeiske velferdsstater og skattelettepolitikken har gått ut på dato. Det er ikke bærekraftig. Det har vært med på å skape – og forsterke – ustabiliteten. Det er bare høyresiden her i Norge som ikke gir seg. Høyre kjører mer eller mindre blåkopi av budsjettet sitt fra i fjor – og året før der – med milliarder på milliarder i skattelette. Fremskrittspartiets skatteforslag er så uansvarlig at Kristelig Folkeparti mener de befinner seg i en annen verden. Så mye for borgelig samling.

Skattelette gir verdiskaping, sier de. Ja, skatt har effekt

på verdiskaping. Derfor må vi innrette skattene smart. Men det er fullstendig misforstått at jo mer du skrur ned skattene, jo mer verdiskaping får du. Vi har mange land som har prøvd seg på dette. Det er ikke mer enn fem år siden at alle skulle gjøre som Irland, som kuttet selskapsskatten til et europeisk bunnivå og satset på at de dynamiske effektene skulle booste økonomien. De måtte altså reddes av en krisepakke fra EU. Merkel og Sarkozy har gitt dem beskjed om å skru opp skattenivået igjen sånn at næringslivet er med på å betale regningen, og i dag er landet mer eller mindre satt under administrasjon av IMF. Det går så smått bedre der, men det er jammen meg tøffe tak.

Det er en kjent sak at det er taxisjåfører man skal snakke med hvis man virkelig skal få innsikt i hvordan det står til i et land. Jeg hadde en ganske strabasjøs tur med en irsk taxisjåfør for en stund siden. Jeg kan ikke gjengi hva han sa, for det ville involvere bruken av en rekke uparlamentariske uttrykk, president. Men han ga i hvert fall særdeles klar beskjed om at han ikke har tenkt å kaste bort tid på å stemme de neste årene, for det er IMF som bestemmer uansett. Alle burde selvfølgelig stemme, alltid, men det er lett å forstå frustrasjonen. Og det er et annet veldig alvorlig trekk ved det som skjer i Europa nå. Demokratiet lider fordi folk mister tro på det politiske systemet, og jeg er bekymret for hva det gjør med det politiske engasjementet hos en arbeidsledig og demotivert ungdomsgenerasjon som en gang skal overta styringen av disse landene.

Vi vet at det er mange andre elementer enn skattenivået som er viktig for verdiskaping: utdanningsnivået i befolkningen, helsetilbud, sosialt sikkerhetsnett. De fleste erkjenner til og med at små forskjeller er med på å holde samfunnet sammen og gjøre oss mer produktive. Men det må finansieres, og det må finansieres på en troverdig måte. Det holder ikke et velferdssamfunn oppe på sikt med de skattelettene høyresiden skisserer. Kombinasjonen av lave skatter og gode velferdsordninger er det også nok av europeiske land som har prøvd seg på.

Norge traff med sin krisehåndtering. Det gjorde ikke de som prøvde å møte krisen med skattelette. Det er et historisk faktum, og det burde fortelle oss et par åpenbare ting. Men høyresiden hos oss fortsetter å prøve å villede med fortellinger om et særnorsk høyt skattenivå. Det virker som om de prøver å vinne førsteplass i en skattelettekonkurranse som deres konservative venner ute i Europa ikke vil være med på lenger.

Det er «moderne og riktig», sa Høyres finanspolitiske talsmann. Det er «helt nødvendig» i den situasjonen vi er i nå, sa han. De siste årene har vi jo sett at Høyre mener at skattelettepolitikken er moderne og riktig og helt nødvendig, uansett hvordan verden rundt oss ser ut. Det spiller ingen rolle om økonomien flyr, eller om Europas økonomi holder på å falle sammen. Skattelette er svaret.

Så vises det til stadighet til Sverige. En drar til og med på studieturer til Sverige for å lære av et land som har en arbeidsledighet som nærmer seg 10 pst. De har kuttet skatt og bedre klart å ta vare på konkurranseevnen sin, sier Høyre. Det er bra at Høyre er opptatt av konkurransekraft, kunnskap og innovasjon. Jeg er når som helst med på den diskusjonen, for den er viktig, men vi er uenige om mange

av svarene. Det som teller, er om norske bedrifter klarer å selge produktene sine, skape nye arbeidsplasser. Det har vi klart, mens en av Sveriges viktigste eksportartikler akkurat nå er arbeidsledig svensk ungdom.

Ja, vi har utfordringer her hjemme. Det er naivt å tro at krisen ikke vil påvirke oss, men vi skal bruke de virkemidlene som virker – når de trengs – ikke tilfeldige skatteletter.

Christian Tybring-Gjedde (FrP) [15:36:33]: I dag tidlig fikk vi en litt merkelig formaning av lederen i finanskomiteen. Han sa at vi ikke skulle kritisere, og vi skulle ikke være negative. Vi skulle være fornøyd med den rød-grønne politikken og de resultatene som den rød-grønne regjeringen hadde oppnådd. Men heldigvis har vi ytringsfrihet i dette landet – enda – så derfor har jeg tenkt å si både hva vi mener er galt, og hva som kanskje kan bli bedre.

De aller fleste i Norge har det materielt sett bra. Vi har det bedre enn de fleste andre, men fremtidsutsiktene er ikke like positive. Mange land i Europa sliter med stor gjeld, kutter velferd og øker skattene. Det vil også ramme Norge. Når europeisk kjøpekraft reduseres, rammes også norsk eksportindustri. I særlig grad rammes konkurranseutsatt eksportindustri – verftsindustrien, bilindustrien, kanskje også forsvarsindustrien, etter hvert, og reiselivs-næringen. Det gjør den fordi den er langt mer sensitiv for svingninger i etterspørselen.

Statsministeren har varslet lavere vekst og høyere ledighet i 2012 enn det som er beskrevet i dokumentet som vi i dag behandler. Uvisst av hvilken grunn ville ikke finansministeren svare på hva slags vekstanslag på inntektssiden i statsbudsjettet som er relevant for den debatten vi har i dag. Det er litt synd, for vi har egentlig en debatt som ikke er relevant – det vet vi alle, men vi vet ikke hva de riktige tallene er, så da er det litt vanskelig å være helt konkret på de utfordringene som kommer i 2012.

Det er en uklok strategi når man snakker om 4 pst. overskudd på statsbudsjettet, fordi lønnsanslagene beregnes ut fra vekstanslagene. Når vekstanslagene ikke oppgis i statsbudsjettet, er det vanskelig for fagforeningene bare å forholde seg til hva finansministeren kaller et solidaritetsoppgjør. Det er mulig de lytter til finansministeren, men man kunne vært mer konkret på hva vekstanslagene faktisk er, slik at man hadde hatt mer å forholde seg til.

Finansministeren påstår til stadighet at regjeringen har god orden på norsk økonomi. Det er noe medier sluker rått. Men hva ligger det egentlig i en slik påstand? La oss se litt nærmere på tallene og trendene i norsk økonomi.

Ja, Norge har høy sysselsettingsgrad. Vi har langt flere kvinner i arbeidslivet enn våre konkurrentland, og det er bra! Men andre trekk ved norsk arbeidsliv er ikke like positive: rekordmange ansatte i offentlig sektor og rekordmange på ulike trygde- og stønadsordninger. Samtidig har vi bevilget oss stadig nye offentlige velferdsgoder knyttet til arbeidslivet: bedre permisjonsordninger, lengre ferier, kortere arbeidsdager, bedre tilrettelagte arbeidsstasjoner og mindre fysisk krevende arbeid. Alt dette er jo grunnleggende positivt. Men aldri har vi vært sykere, og aldri

har flere mennesker vært definert som uføre. Utviklingen går dessverre i gal retning.

Norge beveger seg inn i en permanent unntakstilstand. Mens store deler av Europa har stor offentlig gjeld og må stramme inn, fortsetter regjeringen å tilby sine innbyggere nye kostbare velferdsreformer – sågar velferdsreformer som gir en økonomisk påskjønning til folk som velger å la være å bruke sin arbeidsevne. Regjeringen beskriver dette som å fornye og utvikle, men sannheten er dessverre at stadig flere mennesker blir passive mottakere av ulike former for stønader. Vi betaler oss ut av utfordringene, og vi gjør det rett og slett fordi vi har råd til det – i verdens rikeste land.

Ja, finansministeren har rett. Det er per i dag orden i norsk økonomi, men politikken som føres, kan verken karakteriseres som ansvarlig eller fremtidsrettet, dessverre.

Regjeringen fortsetter i samme spor. Konkurransetsatt næringsliv sliter med høye lønnskostnader og stadig lavere produktivitetsvekst. Timelønnen i Norge er nær 50 pst. høyere enn i våre konkurrentland. Resultatet er at bedrifter nedbemanner til et minimum, og stadig flere mennesker skyves ut av det ordinære arbeidsmarkedet. Dette er mennesker som i mange andre land får beholde jobben, men som må gå ned i lønn. I et kollektivt tariffbasert lønssystem som i Norge er dette ikke mulig. I Norge siles «overflødige» raskt ut av arbeidslivet og overlates til en passiv hverdag på trygd – og det er altså 302 000 som er på uføretrygd i dag – rett og slett fordi vi har råd til det, i verdens rikeste land. I verdens rikeste land, der går allting an!

Målet for oss alle må være å snu denne negative trenden. Vi må gjøre det mer attraktivt og økonomisk lønnsomt å skape arbeidsplasser. Vi må gjøre det mer lønnsomt å ansette folk, mer lønnsomt å bidra. Vi må få vekst i det private næringsliv. Vi kan ikke akseptere at stadig flere mennesker står utenfor og blir passive rentenister i Statens pensjonsfond. Vi må endre kurs. Det å ha en jobb å gå til er faktisk ikke en byrde, det er et gode. Vi har mulighetene. Den norske stat er søkkrik. Vi går med flere hundre milliarder kroner i overskudd hvert eneste år. Vi har over 3 000 mrd. kr på bok, og det eneste vi er opptatt av i denne salen – i hvert fall flertallet i denne salen – er hvordan vi skal få penger til å få betalt folks pensjoner, når de ikke jobber! Vi kaller det jo til og med Statens pensjonsfond. Det første vi tenkte på da vi fikk ekstra inntekter: Hvordan skal vi betale folks pensjoner? Det vi altså er opptatt av, er hvordan vi skal få penger til å betale folk når de har sluttet å arbeide. Å slutte å arbeide gjør vi i bølter og spann. Det er altså dette finansministeren kaller ansvarlig økonomisk politikk – til anerkjennende nikk fra seminarøkonomene. Ja, man vet vel hvem jeg snakker om? Men en slik politikk er ikke anbefalt i en eneste lærebok i økonomi.

Norge har gode forutsetninger for å gjenskape et lønnsomt næringsliv. Vi vil selvsagt aldri kunne konkurrere på enkel masseproduksjon, men vi bør og må kunne konkurrere på avansert industri og teknologi.

Fremskrittspartiet ønsker derfor å bruke mer av statens overskudd til å legge grunnlaget for konkurransekraft og økonomisk vekst. Derfor foreslår vi solide lettelsers i inn-

tektsskatten, slik at det skal bli mer lønnsomt å bidra, og vi gir de største skattelettelsene til dem som har de laveste inntektene, nettopp fordi det er der de har størst effekt. Jeg håper ikke jeg får et spørsmål i en replikk etterpå som går på at vi gir mest til dem som har mest fra før, for det har jeg fått hvert år. Hele poenget med Fremskrittspartiets skattepolitikk er at vi må gi i bunnen, ellers virker ikke politikken. Jeg håper ikke jeg får det spørsmålet, men jeg kan godt svare – nå har jeg svart allerede, så da får jeg vel ikke det.

Hensikten med dette er todelt. Folk vil ha større økonomisk interesse av å jobbe, og lønnskravene kan bli redusert. Lavere lønnskostnader betyr lavere produksjonskostnader, lavere produksjonskostnader betyr billigere produkter, billigere produkter betyr mer salg, mer salg betyr mer lønnsomme bedrifter, og mer lønnsomme bedrifter danner grunnlaget for utvidelser og flere ansatte. Det betyr at flere mennesker kommer seg i jobb og får en meningsfylt hverdag – en hverdag hvor deres tilstedeværelse og innsats betyr noe for andre.

Ja, vi vil fjerne formuesskatten. Vi vil fjerne den fordi vi ønsker å øke investeringsviljen. Det vil føre til økt verdiskaping og flere arbeidsplasser. Vi vil fjerne formuesskatten fordi vi ønsker at norske investorer og folk med penger blir værende i Norge og investerer pengene sine her. Vi vil fjerne formuesskatten fordi vi vil sikre egenkapitalen i familieeide bedrifter, slik at bedriftene kan investere i nye arbeidsplasser. Norge er snart alene i verden om å skattlegge arbeidende kapital – kanskje vi er alene! Det er symbolpolitikk med svært negative konsekvenser å straffe mennesker økonomisk for at de velger å investere i verdiskaping og arbeidsplasser. Skulle man fjernet formuesskatten, så ville det utgjøre ca. 15 mrd. kr. Nå går vi altså med flere hundre milliarder kroner i overskudd, og så har vi ikke råd til det, noe som virkelig ville satt fart i norsk næringsliv.

Og ikke minst, Fremskrittspartiet vil foreta store investeringer i infrastruktur, og disse tiltakene skaper grunnlaget for økonomisk vekst. Tidligere fikk vi høre at vi ikke kunne bygge infrastruktur, for da ville det bli press i økonomien, inflasjon og press på kronekursen. Det argumentet er gått litt av moten nå. Vi hører ikke mer om det. Det var tidligere finansminister Kristin Halvorsen som snakket om det – da var det press. Mange husker vel den debatten vi hadde her. Vi som er i finanskomiteen ennå, husker at vi snakket om akkurat det. Det argumentet er helt borte, for folk vet at det blir ikke noe press nå – det er ikke noe press nå.

Det vi får høre nå, er at utvalgte prosjekter ikke er lønnsomme å bygge ut. Det er visstnok mer lønnsomt å investere i våre konkurrentlands bedrifter, i et oljefond som de siste årene knapt har hatt en reell avkastning i det hele tatt, eller 1–2 pst. Handlingsregelen er jo bare fiktiv, den har ikke noe med avkastning å gjøre. Den reelle avkastningen har vært 1–2 pst. Da stiller jeg spørsmålet: Lønnsomt i forhold til hva da? Hvordan gjør man troverdige økonomiske beregninger av kostnaden på en ekstra time i bilkø for bedriften, for den enkelte arbeidstaker, for familien eller for familielivet?

Norge går med store overskudd, og vi har penger på bok. Hvert år overføres stadig mer penger til statsbudsjettet, og for disse pengene har Norge blitt gradvis mindre konkurransedyktig. De overføres ikke til statsbudsjettet, men de overføres til Statens pensjonsfond. Vi har fått en mye større offentlig sektor, vi har fått en innvandringspolitikk uten bærekraft, og vi har nær 20 pst. av den voksne befolkning på ulike stønadstiltak. 9,5 pst. er på uførepensjon – 302 000 mennesker – og så er det ca. 300 000 mennesker i tillegg til det mellom 18 og 65 år som er ute av arbeidslivet. I tillegg har vi 1 million offentlig ansatte, vi har 1,5 millioner pensjonister og 1,2 millioner barn og unge. Ja, vi har kun 800 000 i privat konkurranseutsatt næringsliv i en nasjon på 5 millioner mennesker. De 800 000 skal brødfø oss alle sammen hvis ikke vi alle skal bli rentenister i Statens pensjonsfond.

Fremskrittspartiet vil snu denne trenden. Vi vil skille mellom penger til forbruk og penger til investeringer. Vi vil gi solide skattelettelser, slik at det lønner seg å arbeide, og at det lønner seg å skape arbeidsplasser.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Presidenten vil bemerke at det nok ikke er opp til representanten å bestemme hva slags spørsmål han kommer til å få eller skal få i replikkordskiftet.

Irene Johansen (A) [15:46:51]: Representanten Tybring-Gjedde brukte store deler av sitt innlegg til å angripe regjeringens politikk. Likevel startet han sitt innlegg med å si at heldigvis så har vi fortsatt ytringsfrihet i dette landet – og så avsluttet han med å si «enda».

Kan representanten utdype hva han mente med denne uttalelsen, og spesielt «enda»?

Christian Tybring-Gjedde (FrP) [15:47:17]: Nei, det var bare litt morsomt etter den debatten som har vært de siste dagene. Vi har hatt en debatt knyttet til ytringsfriheten og begrensningen av den. Det var derfor jeg sa det jeg sa. Jeg tror representanten skjønner hva jeg sikter til, og da holder det med det. Jeg synes det var morsomt, og jeg så at flere syntes det var litt artig. Jeg skjønner ikke helt poenget med å stille spørsmål rundt det.

Gunvor Eldegard (A) [15:47:49]: Framstegspartiet foreslår å opprette to slike statsforetak, Riksvei SF og Jernbane SF, på sida av statsbudsjettet. Så grunngeiv dei det med at regjeringa gjer det same f.eks. når det gjeld Statkraft. Men Statkraft er jo eit selskap som vert finansiert gjennom brukarbetalning, ikkje gjennom oljepengebruk.

No seier representanten frå Framstegspartiet at det er ein forskjell mellom statseigde selskap som sjølve finansierer drifta si gjennom brukarbetalning, og føretak som vert finansierte gjennom overføringar frå oljefondet. Korleis grunngeiv eigentleg representanten at Framstegspartiet sine forslag til nye statsforetak kan haldast utanfor statsbudsjettet?

Christian Tybring-Gjedde (FrP) [15:48:39]: I utgangspunktet er ikke Fremskrittspartiet glad i statsforetak

i det hele tatt. Vi ville helst bevilge det som er nødvendig for å bygge infrastruktur, og så gjelder det å organisere det på en riktig måte. Vi vil bygge det som er nødvendig, det er utgangspunktet.

Så har vi funnet ut av dette med statsforetak. Arbeiderpartiet og regjeringen har i årevis lurt unna penger ved såkalte nullrammeoverføringer med det argument at det ikke har noen effekt på handlingsregelen. Vi har satt pengene over på dette statsforetaket. Vi mener at det er en klok måte å bygge veier på, og vi er overbevist om at vi vil klare å gjøre det. Hadde ikke de øvrige vært så opptatt av handlingsregelen og definert Fremskrittspartiets økonomiske politikk som uansvarlig bare vi går en krone over handlingsregelen, så hadde vi kanskje gjort det på en annen måte. Dette er gjort slik at vi møter de kriteriene som Arbeiderpartiet og regjeringen setter for bruk av oljepenger, og derfor er kritikken helt urimelig.

Heikki Holmås (SV) [15:49:44]: Det er alltid veldig fascinerende å høre på Christian Tybring-Gjedde, av litt ymse grunner, må jeg innrømme. Men jeg vil gripe fatt i én ting der Christian Tybring-Gjedde gir uttrykk for en del type ting og synspunkter som jeg oppfatter ikke er det som ellers ytres fra Fremskrittspartiets side i debatten.

Det ytres her en voldsom skepsis til absolutt alt som handler om å legge til rette for at mennesker som faller ut av arbeidslivet fordi de blir utslitt, skal få uføretrygd. Det velter ut uttalelser mot dette. Tybring-Gjedde omtaler mennesker som er uføre, som mennesker som har valgt å gå på trygd. Jeg husker ikke akkurat formuleringen – har fått et tilbud om å gå på trygd, tror jeg var utgangspunktet i det Christian Tybring-Gjedde sa. Men han kan kanskje korrigere meg hvis jeg sier noe som er feil. Og tilsvarende: Velferdsordninger er en uting. Det er det ene som er tydelig fra det Christian Tybring-Gjedde sier.

Det andre er en skepsis til offentlig ansatte, det at folk jobber i det offentlige. Men kan det være en stor forskjell på at velferd utføres av folk som jobber i det offentlige istedenfor i det private?

Christian Tybring-Gjedde (FrP) [15:50:52]: Fremskrittspartiet ønsker en minst mulig offentlig sektor. Vi ønsker flest mulig inn i det private næringsliv, det konkurranseutsatte næringsliv, som gjør at du kan produsere varene rimeligere, slik at kostnadene blir rimeligere for skattebetalerne. Det er jo målet vårt.

Det er jo ikke slik at vi ikke har respekt for dem som er på uførepensjon, men poenget er at i norsk næringsliv presses de som har minimale skavanker eller andre typer ting, ut av arbeidslivet fordi timelønnskostnadene og andre kostnader for næringslivet er så høye at de får ikke jobbe videre i næringslivet.

Antallet uføre i Norge er dobbelt så høyt som antall uføre i Sverige. Så vidt jeg vet, er ikke arbeidslivet i Norge noe særlig mer brutalt enn i Sverige. Jeg har ingen grunn til å tro at nordmenn skulle være noe særlig sykere eller mer uføre enn svensker. Jeg mener kanskje at man må forsøke å legge systemet til rette, slik at folk ønsker og har incentiv til å gå til næringslivet og jobbe og tjene sine egne

penger, og at det blir litt mindre attraktivt å være utenfor arbeidslivet og utenfor en arbeidsplass.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [15:52:08]: Representanten Tybring-Gjedde er et friskt pust, og takk for det.

Representanten ønsket egentlig ikke etablering av statsforetak på vei. Bra! Det gir grunnlag for en diskusjon om det temaet videre, som jeg inviterte til i mitt innlegg. Representanten sa at skattelette for dem som tjener minst, er viktig, for det virker best på arbeidsevenen. Bra! Det er i tråd med evneprinsippet, og det gir oppslutning om skattesystemet.

Imidlertid kom forslaget om å fjerne formuesskatten; formuesskatten som ble innført i 1881. Fjerning av formuesskatten vil gi stor lette til dem som har stor finansformue. Da er mitt spørsmål: Er ikke konsekvensen av det at de som da har stor formue, får stor skattelette og dermed kan arbeide mindre for å ha det samme til privat forbruk – altså det motsatte av innledningen av representantens innlegg?

Christian Tybring-Gjedde (FrP) [15:53:14]: Det viktigste er at det skapes arbeidsplasser, og at pengene blir investert i Norge. Det som Lundteigen og andre rød-grønne politikere er ute etter, er en millimeterjustis. Hvis én person skulle få noen urimelige skattelettelser, skal vi da ta en hel reform og si at nei, det kan vi ikke akseptere? Det viktigste må da være at det er grunnlag for å investere i Norge, at man skaper arbeidsplasser i Norge, istedenfor å bringe disse 15 mrd. kr ut, og kanskje enda flere milliarder ut, for å skape arbeidsplasser i andre land. Når vi er alene om å ha formuesskatten, kan det ikke være åpenbart at formuesskatten er klok. Det er jo ikke sann at alt vetet er samlet her på Løvebakken. Det kan jo være at andre land har tenkt en tanke også og funnet ut at de prøver å skape noen arbeidsplasser.

Så sier man at fordi noen få kapitalister eventuelt ville få noen flere lettelser, må vi fjerne en hel reform. Det mener jeg er uklok politikk. Vi må begynne i motsatt ende og si: Hva kan vi gjøre for å skape vekst i norsk næringsliv? Formuesskatten er til hinder for vekst i norsk næringsliv og verdiskaping.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Hadia Tajik (A) [15:54:26]: Forutsetningen for framtidens verdiskaping er en god skole med vekt på kunnskap og mestring. For Arbeiderpartiet er visjonen at vi alltid skal løfte elevene, aldri senke ambisjonene. La meg gi noen eksempler: Når Aksel og Frida begynner på 1. skoletrinn, står de der med ryggsekker nesten like store som dem selv, og de sitrer av nysgjerrighet og læringslyst. Vi vil at den nysgjerrigheten og læringslysten skal vokse. Derfor legger vi vekt på de første trinnene i barneskolen; de legger et viktig grunnlag for elevenes senere ferdigheter. Derfor legger vi vekt på leksehjelp, og vi mener at man må finne gode, men også fleksible og treffsikre måter å tilby leksehjelp på, som kan bidra til både inspirasjon og læring.

Arbeiderpartiet vil at når Aksel og Frida begynner på ungdomsskolen fra høsten 2012, skal de tre inn i en skole som lar dem bli til den beste utgaven av seg selv. I vårt budsjett legger vi vekt på å sette hver enkelt elev i sentrum. Ulike mennesker lærer på ulike måter, og derfor må undervisningen være tilpasset.

Forskning viser at motivasjonen til elevene synker gjennom grunnskolen, og den er lavest på ungdomstrinnet. Det må vi gjøre noe med, fordi det kan få betydning for elevenes læring. En av tingene vi foreslår, er å innføre valgfag på ungdomsskolen. Det vil være valgfag med tydelige læringskrav, bygget over kompetansemålene i minst to ulike fag. Ved å gi elevene muligheter til å velge gir vi dem også medvirkningsmuligheter i sin hverdag. Det vet vi har betydning for både motivasjon og læring.

Når Aksel og Frida går ut av ungdomsskolen og inn på videregående, er målet at de skal gnistre av læringslyst, sånn som de gjorde da de sto utenfor barneskolen sin for aller første gang.

Verdiskaping handler både om gode grunnferdigheter og om omstillingsevne, men det handler også om forskning og innovasjon. La meg derfor starte med å si at jeg er glad for at de borgerlige erkjenner at Forskningsfondet har utspilt sin rolle. Da det første gang ble kjent at fondet skulle bli lagt ned og erstattet med solide budsjettmessige overførsler, ble det ramaskrik blant de borgerlige. «Dette er den endelige fallitterklæringen», sa Trine Skei Grande fra Venstre. Tord Lien fra Fremskrittspartiet sa at det var «en skandale». Nå har de gått sammen med Høyre om å endre Forskningsfondet ganske dramatisk, så ifølge diagnosen som de selv stilte tidligere i høst, er altså deres eget forslag «en fallitterklæring» og «en skandale». Dem om det!

Så vil jeg si at jeg opplever at de borgerlige partiene har en ganske smal definisjon av det å satse på innovasjon og konkurransekraft. Bevilgninger på forskningsbudsjetter er viktig, men det er også mye mer som er viktig.

Vår samfunnsmodell gir trygghet til enkeltmennesket. Trygge mennesker skaper mer fordi de tør å ta flere sjanser; de har mulighet til å løpe en risiko fordi det er et sikkerhetsnett der. Vi vil at gutter og jenter, som Aksel og Frida, når de blir voksne, skal ta med seg sin nysgjerrighet og læringslyst og skape noe for seg selv, sin familie og sitt nærmiljø for vår felles framtid.

Det største problemet med de borgerlige partienes alternative budsjetter er ikke pengene de setter av, eller ikke setter av, til forskning, men det er det samfunnet man får når man satser mindre på likestilling, mindre på arbeidstakeres rettigheter og mindre på gode, offentlige velferdstilbud, for da blir det også mindre trygghet og mindre innovasjon. Vi satser på trygghet og verdiskaping – det er samfunnsmodellen som gir best konkurransekraft.

Presidenten: Tiden for formiddagsmøtet er øyeblikkelig omme.

Presidenten vil foreslå at dette møtet fortsetter inntil taler nr. 21 har hatt ordet.

– Det anses vedtatt.

For ordens skyld gjør jeg oppmerksom på at det er representanten Jørund Rytman.

Kenneth Svendsen (FrP) [15:59:40]: Under budsjett-behandlingen for 2011 prøvde både finanskomiteens leder, Torgeir Micaelsen, og statsminister Stoltenberg å latterliggjøre Fremskrittspartiets bruk av dynamiske effekter i skatte- og avgiftspolitikken. Det har stilnet etter at Statistisk sentralbyrås Ådne Cappelen i møte med Fremskrittspartiet konkluderte med at 25 pst. er en akseptabel gjennomsnittlig dynamisk effekt ved nedsettelse av skatter og avgifter, slik Fremskrittspartiet gjør. Selvfølgelig vil det være slik at denne effekten vil variere, ikke bare mellom skatter og avgifter, men også mellom hvilke skatter eller avgifter en setter ned.

Jeg er sikker på at statsministeren, statsråden og lederen i finanskomiteen utmerket godt forstår hvordan dynamiske effekter slår ut, men dessverre ser det ut som om de rød-grønne partienes aversjon mot skatte- og avgiftslette overskygger all bruk av en realistisk dynamisk effekt, for i den grad det brukes dynamiske effekter i det framlagte statsbudsjettet, synes de ikke. Resultatet blir like feil uansett. Jeg vil ikke anbefale noen av dem å starte en bedrift, for hvis de bruker den samme logikken der, vil det bety at jo høyere pris de setter på varen, jo mer vil de tjene. Slike bedrifter bruker ikke å overleve så veldig lenge.

Ved å redusere skatter og avgifter vil omsetningen stige og gi samme virkning som lavpriskjedene opplever: høyere omsetning og høyere avkasting. REMA 1000 er et godt eksempel på det. Ved å satse på lave priser tjener de penger på høy omsetning. Ved å senke skatten på inntekt eller progresjon i skattesystemet vil flere ønske å arbeide mer – enkelt og greit fordi de får beholde mer av inntekten. Det vil igjen bety at omsetningen av skattbar inntekt stiger, i tillegg vil lavere skatt føre til at flere bidrar. Dette fører til flere etableringer og arbeidsplasser. Det samme vil skje ved å sette ned avgifter på f.eks. biler. Flere vil bytte ut gamle, forurensende biler, og omsetningen av nye miljøvennlige biler vil skyte fart. Det betyr at det selges flere biler med lavere avgift, som igjen betyr at flere betaler avgift.

Når regjeringen og Finansdepartement til de grader har oversett dynamiske effekter, hvorfor har de da satt ned arbeidsgiveravgiften i enkelte deler av landet? Det er selvfølgelig ikke for å være snille, men fordi de tror at det skaper flere arbeidsplasser i disse områdene.

Fremskrittspartiets avgiftsreduksjoner inneholder reduserte bilavgifter, reduserte bensin- og dieselavgifter, redusert dokumentavgift, redusert elavgift og fjerning av arveavgiften. I tillegg fremmer vi en grensehandelspakke hvor vi foreslår å redusere tobakk-, alkohol- og sjokoladeavgiftene. Spesielt i de grenseliggende strøkene vil dette føre til flere arbeidsplasser. I dag er handelslekkasjen til Sverige på over 10 mrd. kr. Det er flere grunner til det, men avgiftsnivået på alkohol og tobakk er en av hovedårsakene. Regjeringens forslag om å heve merverdiavgiften hjelper heller ikke på grensehandelsproblematikken. Det er verdt å merke seg at momsen på matvarer har økt fra 11 pst. til 15 pst. siden de rød-grønne kom inn i regjeringslokalene i 2005 – og det med Senterpartiet i førersetet.

Fremskrittspartiet halverer også effektagiften på personbiler. Det vil føre til at befolkningen i større utstrekning vil kunne velge seg den bilen de selv mener de har

behov for. I tillegg vil det føre til at den delen av bilparken det er størst behov for å fornye, de større familiebilene, vil bli byttet ut med biler som har ny teknologi.

I flere år har flytting fra distriktene inn til sentrum økt. De siste tallene fra Nordland viser dette klart. Det er mange grunner til det. Men en fellesnevner for regjeringens tiltak mot dette og den stadig økende flyttestrømmen er at jo flere som flytter, jo mer av de samme tiltakene setter regjeringen inn. Jeg har mange ganger lurt på når regjeringen skal forstå at når man bruker feil medisin, nytter det ikke å pøse på med mer av den samme medisinen. Derfor bruker Fremskrittspartiet en annen medisin. Selv om dette er et sammensatt problem, finnes det to områder som er viktige. Det ene er å senke avgiftsnivået på de avgifter som forsterker avstandskostnadene. Derfor senker Fremskrittspartiet avgiftene på bensin og diesel, og så investerer vi i veibygging og vedlikehold som merkes. Ingen av delene ønsker regjeringen. De fortsetter å pøse ut mer av den medisinen som ikke virker.

En ser stadig at regjeringen er bekymret for etableringskostnadene for unge. Det synes jeg er underlig når en vet at det nettopp er regjeringen som i stor grad har skylden for det gjennom utvidelse av plan- og bygningsloven som har fått byggekostnadene til å skyte i været. Ikke nok med det, det legges på en såkalt dokumentavgift, en avgift hvor boligkjøpere må ta opp topplån med de dyreste rentene for å betale staten de pengene de så sår trenger selv.

Dette er et budsjettforslag som har tro på at enkeltmennene selv er i stand til å gjøre sine fornuftige valg når de får beholde mer av sine skatte- og avgiftspenger, stikk i strid med regjeringens ønske om å styre befolkningen fra vugge til grav.

Svein Flåtten (H) [16:04:59]: Finanskomiteens leder åpnet denne dagen med å sette spørsmålsteget ved andre partiers virkelighetsbeskrivelse. Jeg tror i den situasjonen vi har rundt oss i Europa, som foreløpig ikke har vært så følbart her hjemme, at det er et dristig utgangspunkt å mene at vi vet best, både om den egentlige situasjonen og hvordan man selv skal håndtere den her hjemme. Når Europas ledere ikke vet verken ut eller inn, grenser dette til overmot.

Vi er et land der 75 pst. av eksporten går til EU. Vi er helt avhengige av det som skjer der. Når vi nå ser at vår vekst faller, er det en indikasjon som bør tas alvorlig. Det er ingen grunn til å svartmale dette. Vi har virkemidler og kan håndtere det. Men vi kan ikke politisk vedta etterspørsel fra markedet, men vi kan skape bedre betingelser for den konkurransekraft som er nødvendig for å hevde oss internasjonalt. Nå vet vi at kostnadsnivået vårt er 50 pst. over handelspartnerne. Vi vet at produktiviteten er heller lavere enn høyere, og vi vet at det i de siste to-tre år har vært en reduksjon i arbeidsplasser i privat sektor – ikke noen katastrofetall, men det bør gi grunn til uro. Nettopp derfor har Høyre et budsjett i år som vil skape trygghet gjennom kunnskap og konkurransekraft. Det er to viktige elementer: Vi bør beskikke vårt hus og satse på utdanning og kunnskap, for dette er et bidrag til næringspolitikken. Den blir viktigere nå enn noen gang, på både kort og

lang sikt, for de kommende generasjoner, og ikke minst for den voksne generasjon og bedriftene som allerede er i gang. Vi må kort og godt leve opp til det olympiske ideal: Vi må være raskere, høyere og sterkere – for ikke å si mørkere – for vi konkurrerer i utgangspunktet med et kostnadshandikap. Det vil stille store krav til våre høyteknologiske løsninger, forskning, utvikling, innovasjon, og ikke minst til kommersialisering av de gode ideene. Det er derfor vi så sterkt prioriterer næringspolitikken i vårt budsjett – ikke ved å bruke mer penger, men ved å bruke dem annerledes og mer spisset inn mot verdiskaping.

I den forbindelse vil jeg gjerne nevne et par ting. Det er viktig å stimulere de gode ideene. Vi prioriterer derfor bl.a. bevilgninger til nye såkornfond. Jeg tillater meg å sitere Trondheims ordfører, Rita Ottervik, som sier om det at det ikke kommer noe påfyll:

«Konsekvensen er full stopp i kommersialisering av norsk forskning nå og de neste årene.»

Jeg støtter Trondheims ordfører sterkt og håper at andre ledende politikere fra samme område tar dette alvorlig.

Vi øker bevilgningen til BIA-ordningen. Det er viktig, for det er forskning som står tett opp mot næringslivet, og som gjør at gode ideer fort kan komme i aksjon og ut i virksomhet. Det samme gjelder jo ikke minst SkatteFUNN-ordningen, som går mot forskning og utvikling i eksisterende bedrifter. Jeg tror at det som skjer i eksisterende bedrifter, ofte er undervurdert i forhold til gründervirksomhet. Det skjer mye spin-off og utvikling i de eksisterende bedrifter, derfor er SkatteFUNN-ordningen meget viktig. Det er viktig å utvide rammene for den, slik at den kan omfatte enda flere – og enda mer.

Så kan jeg ikke forlate vårt budsjett og de eksisterende bedrifter uten å si at hvis man på sikt greier å fjerne den beskatningen som går til de eksisterende bedrifter, og som de kunne bruke til knoppskyting, til investering og til utvikling i sin egen virksomhet, ville vi hvert år tilføre norsk næringsliv et beløp på mellom 6 og 8 mrd. kr. Det er betydelig, og det er ikke skattelettelser til de rike, men det er et tiltak som gjør at eierne kan bruke pengene sine, at bedriften kan bruke pengene sine på å skape trygghet for de arbeidsplassene de har – og ikke minst skape flere.

Jørund Rytman (FrP) [16:10:18]: Én av mange saker som opptar meg, er at verdens borgere skal kunne handle med dem man vil uten noen statlige restriksjoner, sære reguleringer, proteksjonisme, særavgifter e.l., av hensyn til verdens fattigste land, men også av hensyn til norske borgere – valgfrihet. Det blir i denne sal altfor sjelden problematisert over hvordan det går ut over norske forbrukere, norsk næringsliv, og hvordan vi som norske politikere kan bidra til mer handel, spesielt med verdens fattigste land.

Det virker som om regjeringens representanter trenger debatt og mer kunnskap på dette feltet, spesielt etter en replikkrunde med representanten Heikki Holmås i dag, der jeg utfordret regjeringen på hvorfor Norge gjør det dårligst av alle land når det gjelder handel med verdens fattigste land. Jeg fikk ikke noe godt svar – jeg opplevde heller at spørsmålet ble forsøkt latterliggjort. Man unnlater det faktum at Norge kommer på jumboplass om man sammen-

ligner med alle vestlige land i verden. Hvis det er slik at andre vestlige land er bedre, må det være noe Norge – eller den norske regjeringen – gjør galt, og at det er noe man kan gjøre annerledes.

Jeg tenkte derfor å si litt mer om frihandel og toll. Vi vil med Fremskrittspartiets alternative budsjett få mer handel med fattige land, noe som også er i tråd med ambisjonene i Soria Moria II.

Slik jeg ser det, er det fire innfallsvinkler/momenter. Det ene er, som jeg nevnte, at norsk handelspolitikk skader verdens fattigste, det andre er forbrukerperspektivet, det tredje er at toll er fordyrende, og det fjerde at frihandel uten tvil får flere folk ut av fattigdom.

De norske tollmurene rundt hele Norge medfører at bedrifter i fattige land ikke får solgt sine produkter i Norge. Det er vanskelig for produsenter, spesielt fra fattige land, å konkurrere på det norske markedet – der er vi dårligst. Vi er altså med på å hindre produsenter i andre land å komme inn og tilby gode produkter til norske forbrukere.

Så over til forbrukerperspektivet. Den politikken vi fører i dag, er proteksjonistisk – eller egoistisk, kan man kalle det – og gjør at vareutvalget for oss forbrukere blir mindre, spesielt gjelder det innen matprodukter, men det er også høye tollsatser på tekstiler – klær, tepper og sengetøy. Det er fordyrende for oss forbrukere. Toll er fordyrende for forbruker, for importøren, byråkratene må bruke tid på dette og ikke minst produsenten av varen. Det forstyrrer en sunn markedsøkonomi og skaper merarbeid for byråkrater og tollere, som heller burde bruke tiden sin på mer alvorlige ting som narkotikasmugling, valutasmugling, menneskesmugling, piratkopiering osv.

Jeg mener også at mer forskning – og historien – viser at frihandel skaper økonomisk vekst og får flere folk ut av fattigdom. Handel mellom næringsdrivende i forskjellige kulturer skaper også fred, forståelse og dialog – det motsatte av krig. Det er også mange andre positive ringvirkninger, som jeg nevnte, så jeg etterlyser mer svar fra regjeringens representanter på hva man konkret vil gjøre.

Det får en del uheldige ringvirkninger også, som jeg innimellom prøver å illustrere, og som bl.a. VG for noen uker siden skrev om, der man tok for seg alle de forskjellige tollsatsene som er på tekstiler. En journalist – for dem som ikke fikk det med seg – hadde en veldig artig beskrivelse av hvordan det slår ut, og regjeringens representant måtte innrømme at det ikke var noen logisk forklaring. På bh-er er det 6,9 pst. tollsats, skjert – vevet – har 5,9 pst., slips har 6,6 pst., mens tollsatsen på truser nå plutselig er tatt bort, skjert – strikket – 10,7 pst., bukser 10,7 pst., vanter 7 pst. osv. Det får mange ulogiske konsekvenser for importører, men også for eksportører.

Jeg håper regjeringens representanter snart kan komme på banen og gjøre det slik at vi får mer handel med andre land.

Presidenten: Stortinget avbryter nå sine forhandlinger og tar pause til kl. 18. Første taler er statsminister Jens Stoltenberg.

Møtet ble avbrutt kl. 16.16.

Stortinget gjenopptok sine forhandlinger kl. 18.

Dag Terje Andersen hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Presidenten: Stortinget fortsetter behandlingen av sakene nr. 1–4 på dagsorden nr. 21.

Statsminister Jens Stoltenberg [18:00:42]: I dag skal Stortinget vedta statsbudsjettet for neste år. Som vanlig gjøres dette i en situasjon der det er usikkerhet om den økonomiske utviklingen. Denne gangen er usikkerheten vesentlig større enn normalt. Det skyldes den store uroen vi opplever i internasjonal økonomi. Vi er på nytt minnet om at finanskrisen ikke er over. Men den har endret karakter. Det som startet som en bankkrise med fallende aksjekurser, har utviklet seg til å bli

- en jobbkrise, med stigende og vedvarende høy arbeidsløshet
- en statsgjeldskrise, der land ikke er i stand til å betale sine regninger
- en politisk krise, med skifte av regjeringer i flere land og vedvarende problemer med å fatte de nødvendige beslutninger både i EU og i USA

EU har vedtatt ulike krisepakker, men det gjenstår å konkretisere og gjennomføre flere av elementene i planene. Tiltakene har ikke vært sterke nok til å hindre spredning av gjeldskrisen, stigende renter på statsgjeld og nye nedjusteringer av den økonomiske veksten. Det man har greid å samle seg om, har vært for lite og for sent. I USA har Kongressen ikke greid å bli enige om hvordan budsjettunderskuddet skal reduseres, og president Obama har ikke fått tilslutning til sine forslag for å skape ny vekst i amerikansk økonomi.

Krisen rammet også Norge i 2008 og 2009. Vi møtte den med omfattende tiltak. Opposisjonen sa at det kom for lite og for sent. Det er ikke riktig. Tiltakene var riktig innrettet og kom i rett tid. Så langt har dette bidratt til at vi sammen med Sveits har den laveste arbeidsløsheten i Europa. Etter nedgangen i 2009 opplever vi nå ny vekst. Verdiskapingen i Norge har økt i sju kvartaler på rad, og er nå høyere enn før finanskrisen. Også sysselsettingen har vokst. Denne uken fikk vi nye tall. De viser at bare det siste året har sysselsettingen økt med nesten 50 000 personer. Flertallet av disse har kommet i private bedrifter. Samlet innebærer dette at vi har nådd et nytt rekordnivå. Aldri før har det vært flere i jobb i Norge. Siden 2005 har sysselsettingen vokst med over 300 000 personer.

To tredjedeler av arbeidsplassene har kommet i private virksomheter. Det gror godt i norsk næringsliv. Jeg vil gi anerkjennelse til alle dem som satser, utvikler private bedrifter og skaper nye. Norsk økonomi er helt avhengig av mennesker som tør å satse, tør å utvikle lønnsomme private virksomheter.

Så langt har Norge klart seg godt gjennom finanskrisen. Men vi gjør en alvorlig feil om vi tror at når det så langt har gått bra, er det en garanti for at det går bra i fortsettelsen også. Vi må være forberedt på at et nytt økonomisk

tilbakeslag også vil ramme oss, forberedt på at arbeidsløsheten kan komme til å øke. Tirsdag møtte jeg representanter for noen av våre viktigste eksportbedrifter og fikk en klar melding om at de er bekymret. Det er en bekymring vi må ta på det største alvor. Usikkerheten er stor. Det kan gå bedre enn vi tror, men det kan også gå verre enn vi frykter. Regjeringen har høy beredskap for det som skjer, og vi er beredt til å handle raskt, slik vi gjorde i forrige uke, da vi la fram en ny, statlig ordning som sikrer eksportfinansieringen. Dette er viktig for verft og for bedrifter over hele landet.

Den økonomiske usikkerheten må møtes med tydelig vilje til styring. Her har jeg tre viktige budskap.

For det første: Vi må holde orden i økonomien. Den samlede pengebruken må være forsvarlig for å unngå unødige press på renter og kronekurs. Det er viktig for bedriftene og for folks boligkjøp. Det landet ikke trenger nå, er usikkerhet om grunnmuren i den økonomiske politikken. Jeg merker meg at opposisjonen fortsatt er fundamentalt uenig om innretningen på den økonomiske politikken, om skattenivå og oljepengebruk – spørsmål som dagens regjeringspartier avklarte før valget i 2005.

For det andre: Det er viktigere enn noen gang ikke å love uansvarlige kutt i skattene. Gjeldskrisen i Europa og USA har nok en gang illustrert at de som tror at det går an å øke statens inntekter ved å sette ned skattene, tar feil. I flere land har de håpet at lavere skatter ville gi vekst. Men det de har fått, er gjeld. Jeg vet ikke hvor mange eksempler noen trenger. Vi har sett det gang på gang, og det bekreftes også nå: Vi er vitne til den dynamiske skattpolitikken endelige død. La oss ikke her i Norge gjenopplive en politikk som har avgått ved døden i resten av verden.

For det tredje: Vi må øke økonomiens vekstevne ved å investere i mennesker og skaperkraft. Derfor satser vi for å bedre innholdet i norsk skole. Vi har økt den offentlige finansieringen av forskning og utvikling med over 5 mrd. kr, og vi gjennomfører en historisk satsing på samferdsel. Men aller viktigst: Ved å holde sysselsettingen høy investerer vi i mennesker som utvikler sin kompetanse, og har tilknytning til arbeidslivet. Det er den beste investering vi kan gjøre.

I vårt forslag til statsbudsjett for 2012 har regjeringen fremmet viktige satsinger:

- Politi og beredskap styrkes med over 2 mrd. kr.
- Vi gjennomfører fullt ut langtidsplanen for Forsvaret.
- Vi satser på IKT for bedre tjenester og mer effektiv offentlig sektor.
- Utbyggingen av heldøgns omsorgsplasser til eldre fortsetter.
- Vi bygger ut et dagtilbud til mennesker med demens.

Ikke minst satser vi på sykehusene og på helsevesenet. Denne uken har nye tall fra OECD vist at vi er i verdens toppen i behandling av akutt hjerteinfarkt, og vi har svært gode resultater for overlevelse i kreftbehandling, blant de aller beste i OECD for de kreftformene som er undersøkt. Dette er en vesentlig forbedring fra forrige rapport, i 2009, da vi lå på gjennomsnittet. Nå ligger vi i toppen. Fremdeles kan og skal vi bli bedre. Derfor satte vi i sommer

en målsetting om at 80 pst. av pasientene skal starte behandling innen 20 virkedager etter at sykehuset har mottatt henvisning med mistanke om kreft. Noen pasienter vil kreve lengre tids utredning, mens andre må få behandling raskere.

Vi er i gang med arbeidet for å nå det ambisiøse målet vi satte oss. Vi øker bevilgningene, fjerner flaskehalser, satser på avansert røntgenutstyr og bedrer organiseringen. Vi er ikke i mål, men vi er utålmodige, for med enda bedre kreftbehandling vil vi redde enda flere liv.

Vi er den første regjeringen som måler og offentliggjør tiden fra mottatt henvisning til start på behandling for kreftpasienter. Slik kan vi følge med på sykehusenes resultater og gjøre dem enda bedre.

Med regjeringens budsjettforslag går vi nye skritt for trygghet, for fornyelse og for velferd, og for at arbeid til alle fortsatt skal være jobb nr. én. Jeg er glad for at et flertall i Stortinget har innstilt på å følge opp dette budsjettforslaget.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Siv Jensen (FrP) [18:10:21]: Statsministeren sa at den dynamiske skattepolitikken har avgått ved døden. Etter min oppfatning lever den i beste velgående. Når det gjelder analysen som statsministeren gir av den økonomiske uroen i Europa, er bildet betydelig mer sammensatt enn det bildet statsministeren presenterer, som jeg synes er ganske forenklet og dels forfeilet.

Men jeg har lyst til å utfordre ham på de langsiktige konsekvensene av den avstanden som nå kommer til å oppstå mellom Norge og Europa for øvrig. Det handler om at i etterkant av de tøffe grepene som våre europeiske naboer nå kommer til å ta, kommer de til å stå med en betydelig slankere offentlig sektor og derved også være mye bedre i stand til etter noen år å tilby langt bedre rammevilkår for konkurranseevnen til sine bedrifter. Det kommer til å bli en utfordring for norsk næringsliv. Det mener jeg er en utfordring vi må diskutere, og jeg vil gjerne høre statsministerens betraktninger om det.

Statsminister Jens Stoltenberg [18:11:26]: For det første noen ord om dynamisk skattepolitikk. Det handler om at det er mange land som har trodd det Fremskrittspartiet fortsatt tror, nemlig at ved å redusere skattesatserne kan man få økte inntekter. USA er kanskje den fremste eksponenten for det. Da Bush tok over etter Clinton, hadde USA overskudd. De reduserte skattene. De fikk ikke økt vekst, men de fikk økt gjeld. Berlusconi har argumentert på samme måte, argumenterte for skattelettelse for å fremme vekst. Han ga skattelettelser, og det ble stor statsgjeld. Nå øker man skattene i Italia, men da går ikke inntektene til å betale velferd, ikke til å investere i framtid, men til å betale renter på høy statsgjeld. Den dynamiske skattepolitikken er i hvert fall død i Italia, og jeg håper ikke at Fremskrittspartiet prøver å gjenopplive den i Norge.

Når det gjelder norsk næringsliv, mener jeg at den viktigste investeringen for å gjøre næringslivet konkurransedyktig i årene som kommer, er å holde folk i jobb. Da opp-

rettholder vi kompetansen i arbeidsstokken, og det er det viktigste vi kan gjøre for også å være konkurransedyktige i framtiden.

Siv Jensen (FrP) [18:12:30]: Jeg vil gjerne ha en større debatt med statsministeren om dynamisk skattepolitikk, for Norge har også vist at det er mulig å få bedre grunnlag for flere arbeidsplasser gjennom å senke skattene. Så det vil være fornuftig. Men det er en annen debatt.

Jeg skal imidlertid gi statsministeren mer tid til å svare litt grundigere på det spørsmålet jeg stilte i stad, for det er langt mer alvorlig enn bare å snakke om å holde folk i jobb. Vi er alle enige om at arbeidsplasser er kjempeviktig. Men det handler også noe om hvordan vi bruker innbyggernes skattepenger. Det er dessverre sånn at offentlig sektor vokser seg stor, tung og rigid og er krevende for svært mange. Det kan komme til å bli en betydelig utfordring også for vårt næringsliv og for vår evne til å finansiere gode og viktige velferdsformål over tid. Derfor betyr det noe hvordan vår offentlige sektor ser ut. Fremskrittspartiet har i alle år vært opptatt av å ha en slank og effektiv offentlig sektor, og den debatten blir enda viktigere i årene som kommer.

Statsminister Jens Stoltenberg [18:13:34]: Jeg er enig i at det er viktig å være opptatt av en veldreven offentlig sektor. Det er grunnen til at denne regjeringen har vært opptatt av fornyelse av offentlig sektor og offentlige ordninger.

Den største fornyelsesreform av en offentlig ordning i Norge som sannsynligvis noen gang er gjennomført, er pensjonsreformen. Det er en reform denne regjeringen har gjennomført, og som vi har jobbet med i mange år, i samarbeid med Stortinget. Det er en reform som bidrar til å fremme vekst, og som bidrar til å gjøre det mer lønnsomt å være i jobb, og dermed også styrker næringslivet i framtiden.

I tillegg har denne regjeringen sørget for rekordhøye investeringer i forskning og også i samferdsel. Dette har vært mulig for oss å gjøre med en forsvarlig pengebruk, fordi vi har avvist å bruke de store pengene på skattelette. Derfor har vi hatt mange milliarder ekstra å bruke på vei, på skole og på forskning, i tillegg til fornyelse av offentlig sektor.

Erna Solberg (H) [18:14:47]: Det er i og for seg interessant å høre statsministerens selektive utvalg av land og hvilke politiske systemer som har vært bak ulike økonomiske problemer. Men jeg har lyst til å minne om at det landet som gjennom finanskrisen brukte alle pengene sine på å stimulere gjennom skattelettelse, var England. Det var under styret til bestekameraten til statsministeren, Gordon Brown, at alt ble lagt på det å skulle stimulere gjennom skattesystemet, og det gikk faktisk dårlig. Jeg er enig i at det ikke alltid er sånn at skattelettelser er lurt. Men virkelig gode skattelettelser er de skattelettelsene som får økonomien til å fungere bedre – de som sørger for at det blir mer investeringsvilje i et land, de som sørger for at det blir flere arbeidsplasser. Det ble det ikke av Gordon

Browns nedsettelse av momsen, men det blir det når du fjerner formuesskatten som gjør at folk som eier bedrifter, ikke lenger må trekke pengene ut av bedriftene. Det gjør du når du sørger for at incentivene til arbeid blir større for dem med lavest inntekt. Det er det som ligger i Høyres skatteopplegg.

Statsminister Jens Stoltenberg [18:15:55]: Et vedvarende problem med høyrepartier er at de blander sammen dynamisk skattepolitikk og ekspansiv finanspolitikk. Dynamisk skattepolitikk handler om en teori om at hvis du reduserer skattesatsene, så øker du skatteinntektene. Den teorien holder ikke, den er motbevist mange ganger. Noe helt annet er det at hvis du bruker mer penger – nær sagt på hva som helst – så øker etterspørselen i økonomien, og hvis det da er ledig kapasitet i økonomien, blir det vekst. Men da kan du bruke pengene på kontantstøtte, på økte trygdesatser, på lavere skatt eller på å bygge barnehager. Det øker etterspørselen, men det er noe helt annet enn dynamisk skattepolitikk. Det er en fullstendig og fundamental sammenblanding som høyresiden gjør gang på gang, også i regnestykker i de alternative budsjettene i dag. Dynamisk skattepolitikk har avgått ved døden. Man må være villig til å si at det koster penger å gi skattelette. Så kan man være for det likevel, men da blir det altså mindre penger til andre gode formål.

For øvrig har vi også erfaring med hvordan dette fungerte under den forrige regjeringen. Da ga de store skattelettelser, og det var lav vekst i Norge i den perioden.

Erna Solberg (H) [18:16:58]: Om den forrige perioden er det allerede dokumentert – ikke av Høyre eller av regjeringspartiene fra forrige periode, men fra andre i denne salen – at veksten vi nå ser i sysselsettingen, startet i 2004. Det står i regjeringens nasjonalbudsjett. Det den forrige regjeringen gjorde, var å sørge for å stramme inn norske budsjetter og stimulere bedrifter sånn at de ikke flyttet ut av dette landet, slik at vi for første gang i historien nådde målet om en kronekurs og en rente på nivå med det øvrige europeiske rentenivået, og dermed gjorde presset på kronen mindre. Det var en viktig vekstimpuls, det var et viktig systemskifte. Det skapte like konkurransevilkår. På samme måte ønsker vi å gjøre det innenfor skattesystemet, ved å sørge for at norske investeringer har like konkurransevilkår – at det ikke skal bli billigere for kinesere å eie i Norge enn det er for en nordmann å eie i Norge. Jeg har ingenting imot kinesere, men jeg er overbevist om at en god, traust vestlending kommer til å stå gjennom en storm i norsk økonomi lenger enn en kineser gjør, hvis det er investert i norske bedrifter.

Statsminister Jens Stoltenberg [18:18:03]: Jeg har lagt merke til at Høyre nå har begynt å innrømme at det går bra i Norge. Men forklaringen på at det går bra i Norge i 2011, er at Høyre styrte i 2001–2005. Vel, hvis det er forklaringen, så er det rart at Høyre brukte store deler av 2005 på å forklare at hvis jeg ble statsminister, ville det gå dårlig i Norge. Børge Brende sa at hvis vi fikk en Stoltenberg-regjering, ville vi tape tusenvis av arbeidsplasser. Hvis det

var så åpenbart at nærmest uansett hva jeg gjorde, ville det gå bra – for dere hadde lagt et så bra grunnlag – er det rart at han truet med at jeg kunne bli statsminister. Dette var punkt 1.

Punkt 2: Vi har skapt 300 000 arbeidsplasser – ti ganger så mange som under den forrige regjeringen. Det meste er privat sysselsetting. Bare i løpet av det siste året har det blitt 28 000 flere ansatte i private norske bedrifter. Det er mer enn det ble i løpet av fire år under den forrige regjeringen.

Så hvor mange valg skal vi vinne for at vi skal få ansvaret for det som skjer her i landet? (Munterhet i salen)

Knut Arild Hareide (KrF) [18:19:12]: Statsministeren treng ikkje vere bekymra om han ikkje vinn neste val. Då trur eg det kan bli ei endring.

Da vil det òg bli ei fornying av samferdselssektoren. Når me har teke opp dette temaet, har statsministeren svart: Me treng ikkje å kjøpe vegar på avbetaling, me kan løyve til dei – kontant. Men tala viser jo at regjeringa gjer det motsette. Dei aukar låneopptaket for å byggje nye vegar. Derfor er det litt vanskeleg å forstå at statsministeren står i stortingssalen og seier éin ting – at dei ikkje ønskjer å kjøpe vegar på avbetaling – og regjeringa gjer det motsette når dei sit og styrer. Dei aukar låneopptaket til bl.a. bompengeselskapa.

Då er mitt spørsmål – eg ser at statsministeren har fått nye Clark Kent-briller: Ser han på dette med nye augo no? (Munterheit i salen)

Statsminister Jens Stoltenberg [18:20:18]: Jeg ser – hva skal jeg si – klarere med briller, men dette spørsmålet er så enkelt at jeg kan svare uten briller. (Munterhet i salen) For å bygge veier trenger man penger, og denne regjeringen har bevilget mer penger til veier. Derfor bygger vi mer veier. Enten man nå finansierer veier på den ene eller på den andre måten, skal pengene før eller siden bevilges. Det som begrenser muligheten til å bygge veier i Norge, er ikke statens tilgang på penger, men det er hva norsk økonomi tåler. Vi har ryddet plass i norsk økonomi til å øke veibevilgningene betydelig for å bygge mange flere veier enn den forrige regjeringen gjorde, fordi vi har vært villig til å velge det framfor andre ting – f.eks. mer penger til lavere skatt.

Det å låne penger er ikke nødvendig for den norske stat. Når vi har overskudd, er det unødvendig å låne penger.

Trine Skei Grande (V) [18:21:26]: Vi har i dag vært vitne til en finansdebatt der alle har snakket om hvor heldige vi er i Norge – med de mulighetene vi har – og hvor truende verden utenfor oss er. Regjeringspartiene har prøvd å framstille det som om det bare er de som har skjønt at verden utenfor oss er truende.

Når man ser på budsjettforslaget til regjeringa, ser man et budsjett som ligner forbløffende på budsjettet året før. Det er ingen store reformer, det er ingen store grep. Da statsministeren la fram grepene sine i talen sin nå, handlet det om noen grep på sidsiden, innenfor IKT osv.

Det er ingen store grep for å møte de omstillingene og de utfordringene vi har utenfor oss.

Venstre har sagt at vi mener vi må ha noen store reformer for å klare å møte de utfordringene. Men det er jo ingen reformer – det er den mest konservative regjeringa vi noen gang har sett når det gjelder å levere akkurat det samme som vi har sett tidligere år.

Statsminister Jens Stoltenberg [18:22:32]: Først en liten refleksjon over det at Norge er heldig. Ja, vi er heldige, i den forstand at vi har verdifulle naturressurser. Men det er veldig farlig å tro at hell i seg selv kan sørge for at det alltid går godt i Norge.

For det første skal de naturressursene utvikles. Det krever en olje- og gasspolitikk som gjør at vi faktisk får de inntektene.

For det andre skal de inntektene forvaltes på en forsvarlig måte. Det er fullt mulig å oppnå dårlige økonomiske resultater med oljepenger. Det har Norge bevist før. På 1990-tallet hadde vi bankkrise, finanskrisen og høy ledighet – med oljepenger. Så ja, vi skal være glad for at vi har oljepengene, men nei, det er ingen garanti for at det går bra. Det trengs i tillegg en god og stødig hånd med forvaltningen av de pengene.

For det tredje: Dette budsjettet, som tidligere budsjetter, inneholder store løft. Det er tidenes satsing på samferdsel – nesten en dobling av jernbaneinvesteringene og mye mer til vei. Det er gjennomført betydelige løft innenfor helse – Samhandlingsreformen og mange andre store tiltak.

Presidenten: Dermed er replikkordskiftet omme.

Elisabeth Aspaker (H) [18:23:59]: I går hadde jeg en utrolig inspirerende dag på Rakkestad ungdomsskole i Østfold. Skolen arrangerte GründerIdol, og niendeklassingene boblet over av ideer til hva de kunne drive med i den elevbedriften de skal bygge opp og drive det neste halvåret.

Rakkestad ungdomsskole har laget sin egen plan for hvordan entreprenørskap som tema og metode skal prege undervisningen de tre årene elevene går der. Slik skal de dyrke fram talenter og framtidens bedriftsetablerere.

Hvorfor denne historien fra Rakkestad? Jo, fordi det er en ny påminnelse om hvor viktig læreren er.

I 2010 opplevde Rakkestad ungdomsskole at en av deres lærere ble kåret til årets entreprenørskapslærer i Norge. Hennes kunnskap og engasjement er en viktig forklaring på skolens suksess med elevbedrifter og på at øvrige lærere helhjertet har sluttet opp om en slik tverrfaglig satsing.

Faglig sterke lærere er viktig for de flinke elevene, men antagelig enda viktigere for dem som sliter. Det er mye lettere å hjelpe elever med spesielle behov om man har et større repertoar å spille på. Fungerer ikke den ene innfallsvinkelen, fungerer kanskje den andre eller den tredje. Kunsten er å kunne variere undervisningen slik at en treffer alle elevene og kan løfte deres kunnskaper og ferdigheter. Dette er en utfordring på alle trinn i skolen og for at

undervisningen kan tilpasses slik at den passer like godt for gutter som for jenter.

Høyre mener gode lærerutdanninger og systematisk etter- og videreutdanning er hovedsvaret på hvordan norsk skole kan løfte elevene til enda bedre læringsresultater. Derfor mener Høyre det er behov for en kraftsatsing på kompetanseheving hos norske lærere nå – og lærerne selv ber om det. Forskerne er samstemte i at faglig og pedagogisk perfektjonering hos lærerne er veien til en bedre skole.

Statsbudsjettet for 2012 svarer ikke på denne utfordringen. Bevilgningen til etter- og videreutdanning står på stedet hvil og betyr da en realnedgang. I den fornyede strategien Kompetanse for kvalitet presterer regjeringen å justere ned ambisjonene for hvor mange lærere som hvert år skal få et videreutdanningstilbud, og regjeringen pålegger sågar lærerne en større del av regningen. Resultatet er at færre lærere får videreutdanning, og tusenvis av lærere må vente på ubestemt tid.

Regjeringen spenner aktivt bein under sine egne muligheter til å lykkes med tidlig innsats, heve elevenes læringsutbytte og få ned frafallet.

Høyre tar på største alvor den kompetanseutfordringen vi faktisk har i skolen. Derfor har Høyre foreslått både en ny kostnadsfordeling og en halv milliard ekstra til kompetanseheving for lærere i 2012. Staten må sørge for at videreutdanningen tilretteslegges slik at flere lærere kan ta imot tilbudet, og, om ønskelig, også kombinere videreutdanning og jobb.

Med Høyres opplegg tar staten en vesentlig større del av regningen. Dermed vil kommunenes egne midler rekke til flere lærere. Med Høyres opplegg vil statens årlige satsing på videreutdanning nærme seg 1 mrd. kr, og 4 000 lærere vil hvert år kunne få tilbud om videreutdanning. Dette er mer enn en dobling sammenlignet med regjeringens budsjettforslag.

I et avisinnlegg nylig kommenterer kunnskapsministeren Høyres storsatsing på lærerne og viser til at dette har en økonomisk side. Ja, tenk det! Selvsagt har det det, og det er et uttrykk for Høyres bevisste prioritering av skolen.

La det ikke være noen tvil: En god skole står øverst på Høyres prioriteringsliste. Mener vi alvor med rett og plikt til videreutdanning for lærere, er en storsatsing på lærere, som Høyre nå foreslår, helt avgjørende og helt nødvendig. Samtidig vil Høyre sende det signalet til samfunnet at lærerne er en yrkesgruppe som det påhviler staten et særlig ansvar å sikre oppdatert kompetanse.

I alle stortingsmeldinger siden de rød-grønne overtok i 2005, er det slått fast et behov for økt kompetanse hos lærerne. Derfor er regjeringen på klar kollisjonskurs med seg selv når det ene statsbudsjettet etter det andre legges fram uten at bevilgningene til etter- og videreutdanning trappes tilsvarende opp. Alle de fine ordene om kompetanseheving for lærerne blir lite verdt når det ikke følger penger med.

Regjeringens tafatthet er nokså uforståelig i en situasjon der internasjonale undersøkelser fortsatt viser at norsk skole har et godt stykke vei å gå før vi kan oppnå de resultatene som vi burde ha, sammenlignet med andre land.

Statsråd Kristin Halvorsen [18:29:00]: I statsbudsjettet for 2012 er det viktige satsingsområdet på utdanningssektoren å sørge for at flere ungdommer gjennomfører videregående opplæring, og det er en særlig satsing på å styrke yrkesfag.

I dag er det sånn at ca. halvparten av dem som går ut av ungdomsskolen, velger yrkesfag ved videregående opplæring. Men når vi ser på hvor mange som fullfører, og tar fagbrev, er det ca. 15–20 pst. av et årskull som gjør det. Det betyr at vi har mistet mange på veien. Noen har gått over til påbygging for å få studiekompetanse og kunne studere videre. Noen er fremdeles i videregående opplæring, men mange har droppet ut av videregående opplæring. Dette er en stor utfordring for den enkelte, fordi vi ser at å stå stødig i arbeidsmarkedet først og fremst henger sammen med om man har gjennomført videregående opplæring eller ikke. Dette er en stor utfordring for norsk næringsliv, fordi norsk næringsliv kommer til å mangle mange kompetente fagarbeidere framover hvis ikke vi klarer å øke rekrutteringen hit. Så jeg har en kjeppest, og det er å øke statusen og rekrutteringen til yrkesfag. Det må vi gjøre på mange måter. Det må vi ikke minst gjøre gjennom den satsingen og det samarbeidet som jeg og regjeringen har tatt initiativ til overfor fylkene.

Vi samarbeider nå systematisk med fylkene. Vi har gjennomført ett år. Vi skal gjennomføre to år til for å få opp gjennomføringen i videregående opplæring, og for å sørge for gjennom Ny GIV å følge opp de elevene som dropper ut. For ett år siden manglet vi oversikt over 10 000 elever i alderen 15 til 21 år. Nå har vi funnet 5 000 av dem, og vi har ikke tenkt å gi oss før vi har funnet de 5 000 siste. Det handler også om at de elevene som har en lang karriere med nederlag i skolen bak seg, og som kommer til tiende trinn med store kunnskapshull som vi vet gjør at de kommer til å slite med å gjennomføre videregående opplæring, gir vi et tilbud før de begynner på videregående sånn at de kan ta igjen noe av det de har mistet, og stå støiere, ikke minst fordi de mangler så mye motivasjon på grunn av mange nederlag. Vi har veldig gode erfaringer med det; 2 300 tiendeklassinger har fått dette tilbudet i år. Med dette budsjettet vil det være 4 000 som får dette tilbudet neste år. Samtidig trapper vi opp lærernes kompetanse for å følge dem opp.

I dette statsbudsjettet ligger også starten på den omleggingen av ungdomstrinnet som er helt avgjørende for å få opp motivasjon og læringslyst, som vi vet er en avgjørende drivkraft for å kunne lære mer og nå det potensialet man har. Det er en unison oppfatning i Skole-Norge at ungdomsskolen ble for teoretisk og akademisk gjennom Kunnskapsløftet, og at for mange elever ikke får vist bredden av hva de kan, og hva de har av talenter. Derfor skal vi innføre valgfag, men vi skal ikke gi oss med det. Vi skal sørge for at vi får en mer praktisk, variert og motive-rende ungdomsskole, ikke minst gjennom å sørge for en skolebasert opplæring av lærere når det gjelder klasseledelse – lærernes kompetanse til å lede klassen med å jobbe variert – som er helt avgjørende når det gjelder lese- og regneopplæring. På denne måten regner vi med at vi gjennom en dugnad for å øke respekten for praktisk kunnskap

kan få opp motivasjonen hos ungdomsskoleelever. Vi vet at elever i norsk skole aldri er så lavt motivert som de er på tiende trinn i ungdomsskolen.

For å få til en god kvalitet i skolen må vi ha et godt opplegg for etter- og videreutdanning av lærere. La meg si det sånn: Vi skal være litt takknemlig for at den største konflikten i denne debatten mellom regjeringen og Høyre dreier seg om at regjeringen går inn for – i et partnerskap som vi nå er enige med lærerorganisasjonene og KS om – en finansiering der staten betaler 50 pst. av videreutdanningen av lærerne, der KS betaler 25 pst., og der lærerne betaler 25 pst. Høyres forslag er 60–20–20. Det er ikke all verdens forskjell på det, og de store ordene synes jeg vel kanskje er litt overdrevne. Vi beregner at denne nye avtalen kan føre til at 1 700 lærere får videreutdanning neste år. Men det som har vært viktigst for meg i denne runden, er å få på plass en modell som partene står bak, og der KS oppfordrer kommunene til å benytte seg av dette tilbudet, for det er det som har hindret oss i å få på plass et godt tilbud når det gjelder videreutdanning til lærerne.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Tord Lien (FrP) [18:34:34]: Det er ofte snakk om hvilket av de rød-grønne partiene som har spist kamelene. Men jeg tenkte jeg skulle stille spørsmål om en kamel som tydeligvis har rømt, i hvert fall sluppet unna, for det er sånn at i stortingsvalgkampen lovet alle de tre rød-grønne partiene i en oppfølging av Kvalitetsreformen å innføre elleve måneders studiefinansiering – altså en 10 pst. økning av kjøpekraften til norske studenter. I Soria Moria-erklæringen og i statsbudsjettet var det som tre partier i 2005 og 2009 var enige om i programmene og i valgkampen, borte. Så da er det litt artig for oss i salen her å stille spørsmål til statsråden, som både er tidligere finansminister og har det overordnede ansvaret for Kunnskapsdepartementet: Hvilke forhandlingstekniske grep har man tatt i bruk for å få til dette forsvinningsstykket?

Statsråd Kristin Halvorsen [18:35:37]: Dette forslaget har ikke nådd opp i våre samlede prioriteringer for kunnskaps- og utdanningsfeltet, og det er fordi vi har vært opptatt av å få til gode forskningsbudsjetter. Vi har vært opptatt av å få til flere studieplasser. Vi har vært opptatt av å få ned frafallet og få opp gjennomføringen i videregående opplæring. Vi har vært opptatt av å få til en mer praktisk og relevant ungdomsskole. Vi har vært opptatt av å legge om spesialundervisningen, Statped og PP-tjenesten for at flere elever skal få hjelp tidligere. Så det er et rent prioriteringsspørsmål, og det ble avklart i regjeringsplattformen som ble framforhandlet i 2009.

Elisabeth Aspaker (H) [18:36:25]: Syv stortingsmeldinger de siste fem årene peker på læreren som aller viktigst, og at det er et stort behov for å heve lærerkompetansen. Hvis det var sånn at det bare var 60–20–20 og prosentnøkkelen som var forskjellen på regjeringens og Høyres opplegg, så hadde kanskje statsråden vært i nærheten av å ha et poeng, men forskjellen er en halv milliard

kroner, og forskjellen er 2 300 flere lærere hvert år som kan få tilbud om videreutdanning. Så spørsmålet mitt til statsråden er: Hvordan i all verden harmonerer det at man legger fram den ene stortingsmeldingen etter den andre, peker på behovet for å kompetanseheve lærerne, og så inngår man nå en strategi med partene som gjør at man setter ned farten når det gjelder den videreutdanningen som man skal tilby norske lærere?

Statsråd Kristin Halvorsen [18:37:13]: Dette henger sammen på følgende måte: Vi har hatt en avtale med partene, men der kommunene ikke benyttet seg av en egentlig raus ordning fra statens hånd for å sikre videreutdanning til lærerne. Det betyr at selv om vi i budsjettene hadde tatt høyde for 2 500 lærere på videreutdanning, har kommunene benyttet seg av 1 500. Ergo var problemet at vi hadde en modell som kommunene ikke benyttet seg av i tilstrekkelig grad.

Så har vi gått i nye forhandlinger med partene og fått en ny fordeling av kostnadene, og statens andel har gått opp fra 40 pst. til 50 pst. Kommunenes har gått ned fra 40 pst. til 25 pst. Det betyr at KS nå anbefaler dette. Men jeg har ingen tro på at vi klarer å komme opp fra 1 500 til 4 000 i løpet av ett år bare på grunn av økte bevilgninger. Dette er noe vi må bygge opp, og derfor tror jeg en realistisk beregning ut fra ny modell er at vi klarer å komme opp fra 1 500 til 1 700. Så må vi selvfølgelig trappe opp videre, for dette er avgjørende viktig.

Dagrun Eriksen (KrF) [18:38:29]: Kristelig Folkeparti har i mange år tatt opp behovet for å gjøre noe med ungdomsskolen, og det er vi i gang med nå. Vi var kanskje de første som var ute og sa at valgfagene må inn igjen i ungdomsskolen. De er på vei inn igjen, og det er bra. Men vi har noen bekymringer over måten disse er lagt opp på, for vi ser antydninger til at de blir veldig sentralstyrt, og de utløser ikke mye lokal kreativitet. Det andre er at teorispøkelset kan true bak dette, fordi valgfagene ikke er fullfinansiert. Det er klart at å lage produksjon for sal og scene uten at man har noen midler til å gjøre det, ikke blir en praktisk god måte å gjøre det på.

Så til noe statsråden sa i sitt innlegg: Hvordan mener statsråden at de utvalgte valgfagene vil være med og løfte statusen og inspirasjonen for yrkesfag? Der ser jeg ingen tegn til at disse to tingene er koblet sammen.

Statsråd Kristin Halvorsen [18:39:30]: Jeg tror at hvis vi får til en ungdomsskole der de elevene som mestrer en praktisk måte å lære på best, kan få boltre seg mer, så er det flere som øker motivasjonen, og det smitter over på den generelle skolelysten. Men vi må følge opp med god leseopplæring, som også kan være praktisk innrettet, og ikke minst god opplæring i matte, som er det faget som flest elever stryker i på videregående skole, og hvor nesten 30 pst. av elevene som går ut av ungdomsskolen, har karakteren 1 eller 2. Så dette henger sammen, det gjelder ikke bare valgfagene.

Så skal vi gjøre mye på videregående trinn for å yrkesrette fellesfagene slik at vi treffer yrkesskoleelevene bedre.

Valgfagene er fullfinansiert. Vi har laget en modell som sikrer at det innføres to skoletimer mer, og lærerkostnadene til dette er finansiert. Så må kommunene følge opp når det gjelder hva slags utstyr som er på skolen.

Mette Hanekamhaug (FrP) [18:40:51]: Statsråden pekte på viktigheten av å forebygge frafall i skolen, noe det er stor tverrpolitisk enighet om, og som jeg er glad for at statsråden snakket om i sitt innlegg. Men problemet er at dette gjenspeiles ikke i det foreliggende budsjettet. Vi vet at det er to grunner til at det er mye frafall. Den ene er at det er for dårlig rådgivningstjeneste i grunnskolen. Samtidig er det stor mangel på antall læreplasser. Vi vet at majoriteten av frafallet på videregående skole skjer etter det andre året, når elevene skal ut i lære, nettopp fordi det ikke er nok læreplasser. Vi i Fremskrittspartiet har prioritert disse to områdene i vårt budsjett med 250 mill. kr ekstra til økt lærlingtilskudd og satsing på rådgivningstjenesten.

Hvorfor har ikke regjeringen hatt evne til å prioritere det samme i dette budsjettet?

Statsråd Kristin Halvorsen [18:41:53]: Det er fordi jeg ikke tror det er lærlingtilskuddet og en eventuell økning av det som primært utløser flere lærlingplasser. Jeg tror det først og fremst er viktig å gjøre næringslivet veldig klart oppmerksom på hvor sårbart det er for manglende rekruttering til yrkesfag. Hvis svensker og polakker reiser hjem i morgen, klapper mange norske bedrifter sammen fordi de ikke har gode fagfolk. Derfor er det i næringslivets egen interesse å ta imot lærlinger.

Jeg er nå i dialog med partene for å få til en ny samfunnskontrakt. Der er hovedvekten på det vi konsentrerer oss om fra statens hånd, noe som også partene er veldig opptatt av, nemlig at kvaliteten på lærlingene må opp. Det gjør vi ved å styrke ungdomsskolen, slik at elevene er bedre rustet til videregående opplæring, og også ved å styrke videregående opplæring og yrkesfagene, slik at det er bedre kvalitet på lærlingene som kommer ut i bedriftene.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Martin Kolberg (A) [18:43:10]: Jeg vil si det slik at debatten i sin alminnelighet og replikkordskiftet etter statsministeren i særdeleshet demonstrerer noen konklusjoner.

Det er veldig bred enighet i hele Stortinget om at den økonomiske situasjonen i Norge er særdeles god. Jeg vil også si at jeg hører ingen som ikke mener at vi ikke er tilstrekkelig forberedt til å håndtere en eventuelt vanskeligere situasjon. Det budsjettet som regjeringen har lagt fram, og som Stortinget skal behandle i dag, er i tilfellet et veldig godt utgangspunkt for å gå videre med tanke på de utfordringene som situasjonen i Europa skaper. Men mest av alt er det kanskje slik at vi kan demonstrere at veksten har vært god.

Jeg hører at særlig representanter fra høyrepartiene intenst prøver å påstå at så ikke er tilfellet. Men jeg vil si det sånn: Det er ingen som med troverdighet klarer å si at

veksten i norsk økonomi gjennom de senere år ikke har vært god. Den har vært til det beste for hele landet og befolkningen.

Framfor alt er det kanskje slik at vi nå, når vi går inn i kveldsmøtet, kan si at vi ser ingen samlende alternativ, slik statsministeren sa. Det er ikke slik at opposisjonen er i stand til å samle seg om en grunnleggende politikk som et alternativ til regjeringens politikk. Det kan vi bare slå fast. Det spriker i mange retninger, fra Kristelig Folkeparti på den ene siden til Fremskrittspartiet på den andre. Det ser vi. Det er i seg selv et faresignal, selvfølgelig, om hva vi kan vente hvis vi ikke kan greie å videreføre den parlamentariske situasjonen vi nå har, etter valget.

Så vil jeg si – og det er det sikkert mange representanter som kommer til å reagere på, og jeg tar gjerne en diskusjon utover kvelden på det punktet: Det høyrepartiene viser, er det jeg kaller en ideologisk fattigdom. De prøver attpåtil å si at sentrum–venstre-filosofien innenfor den økonomiske politikken er umoderne og endog gammeldags. Representanten Sanner, som må betraktes som en av de fremste representantene for høyresiden, han sier her: Politikken er uten visjon. Hvis man skal formulere en slik setning, må jeg virkelig si at man må være i stand til å dokumentere det. Han sier at samarbeidet, slik det ligger i dag i forhold til fagbevegelsen, er liksom også noe som er gammeldags. Tenke seg til – når vi ser at samarbeidet med partene i arbeidslivet er grunnlaget for hele den økonomiske vekst og for ro og effektivitet i arbeidslivet! Det har vært snakket så mye fra denne talerstolen om alle andre typer skattelettelser, men hele den borgerlige fløy går løs på de fagorganiserte. Men bare vent! Det er ikke mange dager før de kommer til å snakke om at de samme folkene som de tar 570 mill. kr fra, ved å kutte i fagforenkinskontingenten, skal være de som nå skal vise moderasjon. Thank you very much! Det er ikke bare en svikt i den økonomiske filosofien – men hva slags politisk moral er det? Det er et sterkt uttrykk, men det skal jeg stå for, både i resten av denne debatten og i andre debatter. Den viser nemlig akkurat hva som er filosofien til høyresiden, nemlig at man skal plassere flere byrder over på lønnstakerne og mindre over på dem som har mye fra før. Attpåtil tillater de seg å kalle det for moderne. Vi har sett – som statsministeren i sitt innlegg på en så strålende måte fortalte her litt tidligere – hva den slags politikk representerer i Europa. Det er det jeg mener er argumentasjonen for ideologisk fattigdom. Attpåtil mener man at det er vi som er umoderne. Når skal de lære, spør jeg.

Til slutt, for det er ikke mer tid: Sverige er det store eksemplet. Ja, Moderaternas regjering har som resultat av sin økonomiske politikk sørget for, og takk og pris, at 60 000–70 000 svenske ungdommer kommer hit for å få jobb, for i Sverige er det 20 pst. arbeidsledighet. Det er et stort problem. Det synes jeg at representanten Sanner og alle andre burde konsentrere seg mye om.

Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP) [18:48:36]: De tragiske hendelsene i sommer viser at vi lever i et svært sårbart samfunn, og at få personer kan lamme samfunnet vårt med enkeltstående hendelser. Dette viser også at jus-

tissektoren er en av våre viktigste sektorer, og at en vel-fungerende og raskt responderende justissektor er helt avgjørende for å sikre trygghet i samfunnet og for å verne vårt demokrati, våre demokratiske institusjoner og vår samfunnssikkerhet.

La meg i innledningen til dette innlegget berømme alle dem som deltok i disse hendelsene, både de profesjonelle og ikke minst alle de frivillige, som satte eget liv i fare for å hjelpe andre.

22. juli viste oss at vi har et beredskapssystem som ikke fungerte godt nok ved store kriser. Det er i etterkant av slike hendelser, og spesielt nå når det har gått en del tid, naturlig at en del spørsmål stilles. Det dette har vist oss, er at vi må ha et beredskapssystem som er beredt på det utenkelige, og ikke på hva vi oppfatter som en normalsituasjon.

Vi er nødt til å være bedre rustet hvis en tragedie skulle inntreffe igjen. Vi er nødt til i etterkant av en slik tragedie å iverksette tiltak raskt. Regjeringen har – jeg skal gi regjeringen kreditt for det – kommet med en del nødvendige tiltak i dette budsjettet. Men det må være lov til å påpeke at flere av disse tiltakene nettopp er tiltak som opposisjonen i tidligere budsjettdebatter har påpekt, og som har blitt nedstemt av flertallet.

Vi burde også i dette budsjettet allerede nå iverksette flere tiltak for å sikre oss raskere beredskap. Å vente på flere kommisjoner og kommende statsbudsjett vil etter vår oppfatning ta for lang tid.

Politiet: Fremskrittspartiet styrker politiet med nærmere 500 mill. kr mer enn regjeringen i dette budsjettet. Det er for å sikre en politikraft som er helt nødvendig i den situasjonen vi står overfor i vårt land nå. Vi er nødt til å få flere operative stillinger – politi ut i gatene, ikke minst i denne byen som vi nå befinner oss i. Ikke minst trenger vi mer etterforskningskapasitet, slik at saker kan bli oppklart og ført frem til rettssystemet.

Norge må være det eneste landet i verden som har en type etatsutdanning – Politihøgskolen – hvor man ikke sikrer dem man tar inn i studiet, og som består eksamen, jobb i etterkant. Vi gir alle politistudenter som har bestått eksamen, en garanti for at de skal få jobb i politiet og kunne bidra til et tryggere samfunn. Vi foreslår et eget investeringsbudsjett, og det er gledelig å se at flere og flere aktører i samfunnet støtter dette. Oslo-politiet har reelt egne utfordringer og ikke minst mange nasjonale oppgaver, og de blir styrket i vårt budsjett. Ikke minst er IKT-situasjonen i politiet en betydelig utfordring, som vi er nødt til å gripe tak i raskt.

Domstolene: Det er fortsatt en meget stor pågang av saker – ikke minst sivile saker – i domstolene. Derfor er det merkelig at regjeringen etter to år med oppskalering av budsjettet i domstolene foreslår et betydelig kutt i budsjettet til domstolene, noe som vil bety oppsigelse av dømmende årsverk i domstolene.

Thomas Breen (A) [18:53:53]: Man kan få inntrykk av at vi har et dårlig helsevesen hvis man ser på enkelte opposisjonspartiers beskrivelse av helsetilbudet vårt. Men det bildet stemmer overhodet ikke. Vi ligger i verdenstop-

pen når det gjelder penger brukt i helsevesenet, og vi får gode tjenester tilbake til innbyggerne i hele landet.

Vi fra de rød-grønne partiene har i to stortingsvalg sagt til velgerne at vi kommer ikke til å gi skattekutt, fordi vi vil bygge ut velferden videre. Og vi, som er posisjonspolitikere, synes det er bra at vi blir målt på hva vi leverer av tjenester – så også med oss helsepolitikere.

De siste dagene har vi fått tall fra OECD, som har målt overlevelse på en del utvalgte sykdommer. Hva har OECD funnet ut når de har sammenlignet oss med andre land? Jo, vi har nest lavest dødelighet i verden når det gjelder akutt hjerteinfarkt, vi er i verdenstoppen når det gjelder overlevelse av hjerneslag, og vi er i verdenstoppen når det gjelder overlevelse av kreft på de typene man har målt. Og ikke nok med det: Vi er i verdenstoppen når det gjelder lavt byråkrati. Vi bruker 0,8 pst. av helsebudsjettet på dette, mot 3 pst., som er gjennomsnittet i OECD. Dette viser at man får bedre tjenester for innbyggerne om man satser på å utvikle Velferds-Norge framfor å gi skattekutt. Dette viser at vi har sykepleiere og helsefagarbeidere, leger og spesialister, som hver eneste dag gjør en fantastisk jobb på vegne av fellesskapet. Dette viser at om man er modig politisk og tør å ta noen krevende beslutninger, som å flytte på fagmiljøer og andre strukturer, så får man livsnødvendig helse igjen.

Men selv om vi har et av verdens absolutt beste helsevesen, og er stolt av det, så vil vi videre. Fortsatt kan vi gjøre mer for mange, fortsatt er det pasientgrupper som kan få bedre behandling, og fortsatt har vi mye å gå på når det gjelder forebyggende helsearbeid. Derfor legger vi opp til en økning i pasientbehandlingen ved sykehusene til neste år på 1,4 mrd. kr. Dette betyr at enda flere vil få hjelp, og at vi kan bedre kvaliteten ytterligere.

I tillegg til økning til sykehusene foreslås penger til pasientsikkerhetsarbeid i kampanjen «I trygge hender». Vi har mer å gå på når det gjelder pasientsikkerhet, og som jeg sa tidligere, kan vi også bli bedre på å forebygge sykdom. Her er Samhandlingsreformen, som skal starte opp fra 1. januar, helt sentral. Vi foreslår derfor også å bevilge 740 mill. kr til oppfølging av denne. Målet med dette arbeidet er at kommunene skal motiveres til å tenke forebyggende helse for sine innbyggere. Det er smartere, både menneskelig og økonomisk, å forebygge framfor å reparere.

Vi styrker også fastlegeordningen med 50 mill. kr, fordi vi trenger flere leger i kommunene etter hvert som Samhandlingsreformen bygges ut. Dette – sammen med de omorganiseringene man nå har startet – vil gi et enda bedre helsetilbud for våre innbyggere, et tilbud som kommer til å redde enda flere.

Dette er vårt svar på hvordan man skal gjøre et av verdens beste helsevesen enda bedre. Det er krevende, men vi skal klare det.

Jeg skal bruke det siste minuttet til å kommentere Høyres politiske løsninger. For det første synes jeg det er påtakelig hvor ivrig Høyre er blitt etter å rakke ned på det norske helsevesenet. Man kan i media få inntrykk av at det Høyre nå er mest opptatt av, er å svartmale helsevesenet, slik at det kan legge grobunn for en privatisering. Dette er

lite verdig av et parti som selger seg som både anstendig og saklig, og ikke minst en hån mot de titusener som hver eneste dag gjør en kjempeinnsats på vegne av fellesskapet. Når det kommer til internasjonale undersøkelser som viser at vi er i verdenstoppen, ja da er det helt tyst fra Erna & co. Dette minner mer om den Jern-Erna og Kalkulator-Høyre som vi har møtt på så mange ganger før. Høyres forslag fra sist helg ville gitt bedre kreftbehandling. Men fullstendig frislipp for private, finansiert fra sykehusbudsjettene, vil gi et svekket tilbud – ikke et styrket – til kreftpasientene. Man får ikke flere spesialister og sykepleiere med å privatisere. Man får ikke bedre fagmiljøer ved å ta kompetanse fra Radiumhospitalet, Haukeland eller de andre store for å gi til de små kommersielle aktørene. Det har også OECD i sin undersøkelse funnet ut. Danmark har gjort dette, og Høyre har ofte vist til Danmark. Nå har de blitt passert av Norge når det gjelder overlevelse for de krefttypene man undersøkte. Det er heller ikke noe nytt at vi må dra Høyre med oss inn i de store reformene når vi skal bygge landet videre. Det må vi med Samhandlingsreformen, det må vi når det gjelder hovedstadsprosessen. Der er de mer opptatt av svartepersillet enn å få til gode resultater som følge av reformene.

Men historien viser at våre reformer har ført oss dit vi er i dag – et veldig produktivt land, med relativt små forskjeller og veldig gode helse- og velferdsordninger. Da skal vi tåle at Høyre vil ha et annet land, et annet system, og at de er grunnleggende imot endringer, som ikke vil gi økt privat økonomisk rikdom. Det som skremmer meg mest, er at Høyre nå nærmer seg Fremskrittspartiet i sin måte å tenke økonomisk politikk på.

Statsråd Grete Faremo [18:58:50]: I statsbudsjettet for 2012 har regjeringen prioritert fortsatt satsing på trygghet og beredskap. Vi legger opp til en av de største satsingene på samfunnssikkerhet noen gang. Vi investerer i landsdekkende utbygging av nytt digitalt nødnett. Denne investeringen, pluss en styrket satsing på politi og påtalemyndighet, utgjør til sammen 2,2 mrd. kr mer til trygghet og beredskap neste år på Justisdepartementets budsjett.

Terrorangrepene på Utøya og i regjeringskvartalet 22. juli ligger fortsatt som åpne sår hos mange. Ennå har vi ikke full oversikt over hele hendelsesforløpet. Statsminister Jens Stoltenberg sa imidlertid umiddelbart fra om at vårt svar på angrepet er «mer demokrati, mer åpenhet og mer humanitet – men aldri naivitet». Vi skal hegne om og styrke demokratiet, og vi skal samtidig styrke tryggheten og beredskapen. Trygghet må være demokratiets fundament. Regjeringen vil bl.a. styrke både beredskapstropen ved Oslo politidistrikt og Politiets sikkerhetstjeneste neste år.

Vi sørger også for at Oslo-politiet har ressurser til å følge opp etterforskningsarbeidet etter angrepene 22. juli. Samtidig legger vi vekt på å ha en bemanning som gjør at andre politiopgaver ikke blir skadelidende. Vi skal fremdeles ha et synlig politi som ivaretar befolkningens behov for trygghet. Denne satsingen kommer i en situasjon hvor mange land kutter i sine offentlige utgifter, land vi naturlig sammenligner oss med, land som i større grad er ram-

met av den internasjonale økonomiske uroen. I Storbritannia f.eks. har regjeringen varslet store kutt i offentlige utgifter, noe som kan medføre at én av åtte polititjenestemenn skal sies opp innen 2015. Her i landet er det nå ca. 1 700 flere årsverk i politi og påtalemyndighet enn da regjeringen tiltrådte i 2005. Tall fra Statistisk sentralbyrå viser bl.a. at vinningskriminaliteten gikk markant ned i fjor. Mye går riktig vei i justissektoren – dette er bare to eksempler.

Justissektoren har i flere år vært en sektor i vekst. Det skal den fremdeles være. Vi fortsetter rekordopptakene ved Politihøgskolen, og vi legger til rette for at de nyutdannede får jobb i etaten. Neste år foreslår vi å opprette 202 årsverk i politiet. Dessuten har vi i vår periode ansatt langt flere sivile, slik at politiutdannet personell kan brukes til politioppgaver.

Regjeringen er opptatt av at vi ikke må miste sammenhengene i politikken av syne. Vi må se helheten i straffesakskjeden. Når politiet har fått flere årsverk og oppklarer flere saker, er vi avhengige av å ha domstoler med god nok saksbehandlingskapasitet og tilstrekkelig med soningsplasser og personell i kriminalomsorgen. Vi har blant Europas mest effektive domstoler, og vi har en kriminalomsorg basert på soning med meningsfylt innhold og utstrakt bruk av alternative straffegjennomføringsformer, f.eks. soning med elektronisk kontroll. Regjeringen ønsker at vi fortsatt skal ha en effektiv straffesakskjede og opprettholder derfor satsingen på domstolene og kriminalomsorgen neste år.

I 2012 ligger det an til at vi vil bruke innpå 30 mrd. kr i justissektoren, og vi skal ha stort fokus på at ressursene brukes godt. Jeg er opptatt av kvaliteten i de tjenester som leveres, og det gjelder selvsagt også ressursene som tilfaller politiet. Vi skal ha mest mulig politikraft ut av hver eneste krone. Derfor har regjeringen varslet en bredt anlagt resultatreform i politiet i denne stortingsperioden. Et av de viktigste aspektene ved dette arbeidet vil være å se på politiets arbeidsmetodikk og etatens evne til å nyttiggjøre seg ny teknologi.

Regjeringen har varslet sterkere fokus på beredskap. Justis- og politidepartementet vil også endre navn til Justis- og beredskapsdepartementet fra nyttår. Det vil bli tilført nye ressurser, og organisatoriske endringer er også aktuelt. Styrking av beredskapen er et satsingsområde for regjeringen i tiden framover. Målet må være kontinuerlig fokus på forbedringsarbeid, bedre resultater og kvalitet i alle ledd i straffesakskjeden. Vi må følge utviklingen i trusselbildet, og vi må tilpasse politikken til det. Det vil være avgjørende for vår trygghet og beredskap.

Marit Nybakk hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP) [19:03:51]: La meg først på vegne av Fremskrittspartiets fraksjon i justiskomiteen ønske den nye statsråden velkommen til den første av forhåpentligvis mange debatter her i salen.

Statsråden sa i sitt innlegg at ressursene i politiet må brukes godt. Det har vært enighet her i Stortinget over mange år om at bevilgningene til politiet skulle økes ganske dramatisk, slik de har blitt de siste årene. Statsråden peker på den kommende resultatreformen. Men jeg kunne tenke meg å spørre – fordi dette er ting som haster allerede nå, vi er nødt til å få mer politikraft ut på gatene nå, vi er nødt til å få fart i etterforskningskapasiteten: Hvilke tiltak ser statsråden for seg nå på kort sikt som kan bidra til at vi får mer ut av de politiressursene som vi har investert i politiet?

Statsråd Grete Faremo [19:04:59]: Forbedringsarbeidet er, som jeg også sa i mitt innlegg, noe som bør ha kontinuerlig fokus. Men arbeidet med resultatreformen er selvsagt godt i gang, og kvalitet i tjenesten står selvsagt også helt sentralt i det arbeidet. Det er fokus på arbeidsprosessene, metodene, det er mål og oppgaver som gjennomgås. Det er grunnlaget for det arbeidet som vil komme tilbake til Stortinget i 2012, som nå legges, og som vi da også kan ta en grundig diskusjon rundt.

Elisabeth Aspaker (H) [19:05:50]: I et svar til Stortinget i juni i år fra tidligere justisminister Knut Storberget fremgår det at siden 2008 har politidekningen gått ned i 21 av 27 politidistrikter. Det betyr at mange distrikter som fra før sliter med store avstander, har fått en enda vanskeligere arbeidshverdag. Samtidig vet vi at før politibudsjettet skal fordeles i 2012, er det tiltak som nødnett, IKT og andre beredskapstiltak som skal finansieres først.

Spørsmålet mitt til statsråden er: Kan hun garantere, med det fremlagte budsjettforslaget for politiet neste år, at vi får snudd den negative utviklingen når det gjelder politidekning – eller må vi regne med at de som har det vanskelig fra før, kommer til å få det enda vanskeligere i kampen mot kriminalitet?

Statsråd Grete Faremo [19:06:50]: Det ligger godt til rette for økt politikraft i 2012. Det er klart at det har tatt noe tid å utdanne flere. Jeg regner med at representanten Aspaker er godt kjent med at da Bondevik-regjeringen hadde ansvaret, var opptaket på Politihøgskolen så lavt at det vil faktisk ta noe tid før det er mulig å få et større antall tjenestemenn ut i arbeid.

Men i budsjettet for neste år ligger det et forslag om 202 nye politistillinger, basert på opprettholdelse av opptaket på Politihøgskolen, som er rekordhøyt, og faktisk tre ganger så høyt som det var i Bondevik II-regjeringens tid.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [19:07:50]: Jeg vil også gratulere vår nye justisminister med viktige oppgaver. Jeg må si at jeg har forventninger til hva justisministeren vil legge vekt på når det gjelder politikkutforming på det viktige feltet hun nå har fått ansvar for.

Et av de ansvarsområdene hun har, er asylpolitikken. Jeg ønsker å stille spørsmål til justisministeren om dette som har med barns beste i asylpolitikken å gjøre. Flere ganger har Kristelig Folkeparti utfordret regjeringen på

dette, nettopp fordi vi har sett at det har vært så mange saker der barns beste har måttet vike av innvanderregulerende hensyn. Vår forrige justisminister var også veldig opptatt av dette og varslet at det ville komme en melding til Stortinget om barn på flukt. Den skulle egentlig kommet i våres, men den har ennå ikke kommet.

Jeg ønsker et foreløpig svar fra justisministeren: Hva slags refleksjoner gjør hun seg rundt dette som har med barns beste å gjøre i norsk asylpolitikk?

Statsråd Grete Faremo [19:09:02]: Jeg er glad for spørsmålet. Vi jobber med sikte på å legge fram en melding om nettopp dette temaet. Det er klart at etter mange år med ansvar på dette området i tidligere tider er dette noe som ligger meg tungt på hjertet, spesielt i de tilfellene hvor barn kommer i den situasjonen at deres foreldre f.eks. ikke retter seg etter lovlig fattede vedtak her i landet og nekter å returnere, og også der hvor unge enslige asylsøkere kommer til landet – at vi også har en grundig drøfting av forholdene for disse. Så jeg tror vi vil få rik anledning til å diskutere disse viktige temaene i tiden framover.

Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP) [19:10:03]: I sitt innlegg nevnte statsråden at det må være sammenheng i straffesakskjeden. Der spiller domstolene en særdeles viktig rolle. Regjeringen kom med ekstra midler til domstolene i revidert nasjonalbudsjett for 2010, og man kom med ytterligere midler i nasjonalbudsjettet for 2011. Det gjorde at domstolene kunne ansette flere nye dommere for å få unna de restansene man hadde i domstolene. Nå ser vi at regjeringen kutter i dette nivået, og Domstoladministrasjonen sier tydelig at dette kommer til å føre til nedbemanning og oppsigelser innen dømmende årsverk. Hva er logikken i dette?

Statsråd Grete Faremo [19:11:00]: Som jeg sa i mitt innlegg, har vi noen av verdens mest effektive domstoler, og det er denne regjeringen stolt over å kunne bidra til, ikke minst gjennom de bevilgningene som er gjort. Jeg vil trenge noe tid på å sette meg inn i hvilke deler av straffesakskjeden som eventuelt betinger ekstra oppmerksomhet fra denne justisministerens side. Jeg er opptatt av at vi skal sikre best mulig effekt av hver eneste krone, uansett hvor i kjeden den brukes, og at disse tingene også henger sammen. Vi vil nok få en diskusjon om disse tingene også, f.eks. i tilknytning til budsjettet og budsjettdiskusjonen om Justisdepartementets budsjett om noen dager.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Statsråd Ola Borten Moe [19:12:14]: For kort tid tilbake rundet verden 7 milliarder mennesker. I 2050 er vi sagt å være 9 milliarder. Jeg mener at alle er velkommen, det er plass, og alle har krav på muligheter til rike liv, til frihet og til demokrati.

Det kommer imidlertid til å sette verdens samlede ressurser under enda større press enn i dag. Jeg mener det er ressurser nok, men vi har alle et ansvar for å bidra til en

bedre utnyttelse av disse ressursene, for implementering av ny teknologi og ikke minst rettferdig fordeling.

La det ikke være noen tvil om at verdens menneskeskapte klimautfordringer er noen av våre aller største utfordringer. Men de er også nødt til å løses samtidig med verdens fattigdoms- og utviklingsutfordringer. Dette er et både-og, det er umulig å tenke seg en løsning eller en tankegang som innebærer at dette er et enten-eller. Det er også løsninger som en er nødt til å finne innenfor et internasjonalt og et globalt perspektiv, dette er globale utfordringer. Det minner klimautfordringene oss om, det minner også regjeringens initiativ sammen med FN, Energy for All-initiativet, oss om.

Det er også store økonomiske utfordringer innenfor den etablerte økonomiske verdenen, bedre kjent som OECD. Veksten kommer i nye og andre land, det har det vært mye fokus på i dag i denne debatten, og jeg vil si begrunnet bekymring. I et norsk perspektiv, og for denne regjeringen, er det uhyre viktig å bidra til at den globale økonomien stabiliserer seg og vokser. Alternativet er rett og slett vanskelig å leve med.

Når det gjelder Europa, har jeg rett og slett lyst til å nevne at jeg mener den verdensdelen har andre og mer strukturelle utfordringer over tid. Det er en aldrende befolkning, det er små barnekull og manglende mobilitet. Det gir Europa mange utfordringer et land som USA ikke har. Vi har nettopp vært på besøk i USA. Det er et land med god demografi og stor dynamikk. Det tror jeg gir andre muligheter for vekst, og det tror jeg peker framover. Jeg tror også at det peker på en del utfordringer som Europa er nødt til å svare på over tid.

Norge er også på dette feltet annerledes. Vi har en sunn demografisk utvikling, i alle fall i europeisk perspektiv. Vi har befolkningsvekst. Det mener jeg trengs, det er grunnlag for en sunn og god samfunnsutvikling. Det er å tilføye at dette kommer ikke av seg selv. Det er ført en progressiv og til dels radikal likestillings- og familiepolitikk i dette landet over tid. Det er det ikke alle partier i denne salen som har like mange aksjer i og like stor grunn til å være stolt av, for å si det forsiktig.

Jeg vil imidlertid tilføye at når man regner demografi, så er det barn per dame som er målestokken, så mitt bidrag betyr ingenting. Jeg er litt usikker på om det er i tråd med i hvert fall mine perspektiver på likestilling, men jeg aksepterer at statistikken ligger der.

Det er mange som har uttrykt bekymring for norsk konkurransekraft. Jeg har lyst til å si at vi må alltid omstille oss, vi må alltid forbedre oss innenfor sosialt akseptable rammer. Her mener jeg regjeringen leverer i stor stil. Vi er Europas heldigste land, vi har liten eller ingen arbeidsledighet. Det må fortsette. Men det er også mye som går bra, og mye som peker framover. Hvis man ser på situasjonen innenfor Norges viktigste næring, olje og gass, er det en fantastisk utvikling. Det er veldig spennende, det som nå skjer innenfor mineraler og ikke minst innenfor fornybar energiproduksjon. Dette gir en sterk base for nasjonen å bygge videre på med kloke beslutninger og trygg forvaltning. Også her leverer vi. Vi leverte en oljemelding rett før sommeren, vi har presentert en strategi for vekst in-

nenfor mineraler, og før jul inviteres Stortinget til å vedta grønne sertifikater.

Jeg tror at det mer enn noen gang er behov for stabilitet og forutsigbarhet. Den grad av splid som opposisjonen har demonstrert i ganske mange viktige spørsmål her i salen, tror jeg rett og slett ikke peker framover, og det mener jeg kommer til å gi et helt annet valgresultat i 2013 enn dagens meningsmålinger tyder på.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Oskar J. Grimstad (FrP) [19:17:24]: Denne regjeringa har, etter det vi har høyrst gjennom dagen, hatt ein innertiar når det gjeld budsjettet, då dei berre har endra budsjettet med 30 mill. kr frå framlegginga og til det blir vedteke. Det er utruleg. Heldigvis fekk Redningsselskapet litt av denne auken.

Så til spørsmålet. I 1998 blei det etablert ei prosjektgruppe som bestod av nettselskap i Distrikts-Noreg som skulle arbeide for å innføre ei ordning med utjamning av nettleiga. Prosjektgruppa sitt arbeid har heilt sidan 1998 blitt støtta av interesseorganisasjonane Energi Norge, Defo og KS Bedrift. 10. september 2010 kom dei med konklusjonen sin. Konklusjonen til prosjektgruppa er at for ca. 70 000 nettkundar i 24 nettselskap vil problemstillingar knytte til utjamning av nettleige vere løyste ved ei løyving over statsbudsjettet i 2011 på 60 mill. kr. Spørsmålet blir då: Kvifor har ein valt å doble denne løyvinga til 120 mill. kr for budsjettåret 2012?

Statsråd Ola Borten Moe [19:18:34]: Jeg vil kalle det et svært viktig strukturelt vedtak når det gjelder målet om lik nettleie og mulighet til lik pris på strøm i hele landet. Det er rett og slett sånn at heller ikke med 120 mill. kr er prisen på nettleie lik i hele landet. Den er mer lik enn den er med 60 mill. kr, men den er ikke lik. Regjeringen har nå gjort sitt. Det kommer ikke til å bli fremmet forslag om ytterligere påplussinger utover de 120 mill. kr, men fremdeles er det viktig å si at jobben ikke er gjort. Det er fremdeles sånn at det er altfor store ulikheter i Norge når det gjelder strøm – ikke bare pris, men også tilgang og forsyningssikkerhet. Derfor jobber vi mye med å forbedre forsyningssikkerheten, med å bygge ut infrastruktur og med å sørge for å få endringer som kommer til å gi norske forbrukere enda likere og mer rettferdig pris på strømmen.

Siri A. Meling (H) [19:19:39]: Statsråden var inne på den store usikkerheten som er ute i verden, og statsministeren var selv inne på at Norge ikke kan forvente at denne krisen skal gå upåaktet hen for eget næringsliv, bl.a.

Fra Høyres side er vi opptatt av å møte denne utfordringen og skape trygghet med vekst gjennom økt konkurransekraft og økt kunnskap. Det bærer også budsjettet vårt preg av. Men på sitt budsjettområde har statsråden altså valgt å benytte 60 mill. kr ekstra til utjevning av nettartifien i stedet for f.eks. å bruke 60 mill. kr til å styrke Petoro ytterligere for å øke utvinningsgraden og få store inntekter for samfunnet, eller plusse på 60 mill. kr mer til f.eks.

petroleumsrettet forskning. Statsråden har valgt å bruke 60 mill. kr på å øke nettleiutjevningen, noe som alle vet har kun helt marginal effekt.

Statsråd Ola Borten Moe [19:20:40]: Det er helt korrekt at vi bruker 60 mill. kr på å øke utjevningen av nettleie. Det er et vedtak som jeg er stolt av, som jeg mener peker framover, og som bringer oss et langt skritt i riktig retning. Men det er ikke det samme som at vi har prioritert ned de andre tingene som representanten Meling her peker på. Det er den første regjeringen på lang, lang tid som faktisk styrker Petoro, i tråd med landsmøtevedtak i alle de tre regjeringspartiene. Så Petoro får sin del av veksten. Det har vært viktig for oss av de hensynene som representanten velger. I tillegg styrker man innsatsen på petroleumsforskning – lite, men dog lite grann. Det betyr jo at man får til ganske mye.

Det jeg imidlertid ser fram til, er å kunne turnere landet og si at Høyre går til valg på at det skal være mye større forskjeller i strømprisen, avhengig av hvor man bor i landet. Det tror jeg kan bli vanskelig å forklare mange steder i Norge.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [19:21:51]: Jeg er enig med statsråden i at det er et både–og når det gjelder å få mennesker ut av fattigdom og den store klimautfordringen verden står overfor.

Som statsråden sa i sitt innlegg, er de grønne sertifikatene på plass om noen uker, bare ved et vedtak i denne sal først. Det har vært stor enighet om de grønne sertifikatene, så jeg forventer at et slikt vedtak kommer. Dette var jo noe Bondevik II-regjeringen jobbet med. Så fikk vi en liten skroting i 2006, så fikk vi klimaforliket, og nå har de rød-grønne framforhandlet de grønne sertifikatene. Dette vil gi en storstilt satsing på fornybar energi. Vi kommer nærmere lavutslippssamfunnet, som er et mål for Stortinget, og det er slik at klimaendringene krever at vi satser mye på fornybar energi. Derfor er det oppsiktsvekkende at regjeringen i budsjettet varsler at de vil ha en halvering av støtten til Enova i neste års budsjett. Hvordan skal regjeringen få til denne storstilte satsingen når de halverer Enovas budsjett?

Statsråd Ola Borten Moe [19:23:07]: Jeg tror det må bero på en misforståelse. Det som bestandig har ligget fast, er at i etterkant av etablering av et grønt sertifikatmarked der du flytter en av Enovas viktigste oppgaver ut, nemlig støtten til fornybar elproduksjon, er det naturlig å se på den samlede finansielle oppgavestrukturen i Enova. Det er imidlertid ikke tatt noen stilling verken til hvilke konkrete oppgaver Enova skal ha, eller hva som er størrelsen på budsjettet. Så hvor dette med halvering av Enovas budsjett kommer fra, har jeg vanskelig for å forstå. Det er i tillegg slik at man er nødt til å se dette i en sammenheng. Det vil bli tilført markedet for fornybar elproduksjon store beløp – ekstrabeløp – gjennom de grønne sertifikatene. Det er ikke bare en forsiktig satsing, det kommer til å være en mangedobling av innsatsen som vil vise seg i form av vindkraftverk, overføringslinjer og vannkraftverk. Det

håper jeg at opposisjonen vil stille seg bak når vi kommer så langt som til de konkrete prosjektene.

Så er det sånn at vi er ikke bare i ferd med å bli et lavutslippssamfunn, vi er i ferd med å bli det «laveste» lavutslippssamfunnet i Europa – 67,5 pst. i fornybarandel er høyere enn alle andre europeiske land.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [19:24:31]: La meg berolige statsråden med at Fremskrittspartiet kommer til å stå bak vannkraft- og vindkraftsatsingen i grønne sertifikater. Vi er veldig glad for at regjeringen endret sin motstand mot vannkraft i ordningen, selv om det dessverre forsinket ordningen med fem–seks år.

Når det gjelder de to første spørsmålene, er det rart at regjeringen har 60 mill. kr å gi til nettutjevningstariffen – 60 mill. kr som lobbyistene selv aldri har bedt om, fordi de mente at de 60 mill. kr som allerede lå inne, var tilstrekkelig. Nå får de 120 mill. kr. Dette vitner om en regjering som har litt for mye penger til å tekkes velgerne, mens et mye viktigere område – petroleumssektoren og petroleumsrelatert forskning – i realiteten har hatt et kutt på 30 pst. siden 2006. Vil statsråden gjøre noe dyptgripende, slik at man faktisk får satset mer på petroleumsrettet forskning framover?

Statsråd Ola Borten Moe [19:25:29]: Jeg er svært glad for at Fremskrittspartiet lover støtte når det gjelder utbygging av vind- og vannkraft.

Det er imidlertid en ting til vi har behov for, og det er mer overføringsnett. Jeg håper Fremskrittspartiet kommer til å være tydeligere i sin støtte til regjeringens nødvendige vedtak om å bygge ut overføringsnett og høyspentledninger enn man var f.eks. i fjor sommer, da vi strevde med linjen Sima–Samnanger på Vestlandet.

Når det er sagt, vil jeg si at jeg mener at å utjevne nettleien i Norge er viktig. Det er viktig fordelingspolitisk, sosialt og geografisk, at det er en rimelig likhet i strømprisen. 60 mill. kr pluss – fra 60 til 120 mill. kr – bringer oss et viktig skritt videre på den veien, men vi er ikke i mål.

Jeg er enig i at vi trenger en offensiv satsing på petroleumsrelatert forskning. Det ligger store midler til det i årets budsjett. Det er ikke slik at det bare er budsjettmidler over budsjettet til regjeringen og Stortinget som bestemmer dette. Det er minst like viktig hvordan vi gir gode incitament for næringen selv til å bidra og til å være med, slik at vi når vårt felles mål.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Gerd Janne Kristoffersen (A) [19:27:01]: Det er en svært krevende økonomisk situasjon i Europa, og konsekvensene dette har og vil få for innbyggerne, har vært gjennomgangstema i debatten i hele dag. Arbeidsledighet og innstramming i velferden rammer hardt i land som Hellas og Spania og skaper store politiske og sosiale spenninger som vil prege Europa i lang tid.

Det gjør sterkt inntrykk på meg når spanske ungdommer snakker på tv om sin hverdag og mangel på tro på framtiden, ungdom med høyere utdanning som vegrer seg

for å fortelle det når de søker jobb, i frykt for å bli ansett som overkvalifisert og mistenkt for egentlig å være på jakt etter noe annet. Det er unge mennesker som har mistet jobben, og som har store problemer med å betale boliglånet sitt. Familier blir satt på gaten fordi de ikke evner å betale regningene sine. Vi har bilder av store utbygde områder der leiligheter står tomme samtidig som vi vet at spanske ungdommer bor hjemme hos mor og far fordi de ikke får jobb. Dette viser oss et samfunn i stor ubalanse. En hel generasjon holder på å gå tapt i Spania, som har en ungdomsarbeidsledighet på over 40 pst. Det er skremmende.

Som det er blitt påpekt flere ganger i debatten, kan krisen også ramme oss. Vi er et land med en åpen økonomi, tett sammenvevd med den internasjonale økonomien. Ikke minst er båndene tette til våre europeiske venner som er våre nærmeste handelspartnere. 66 pst. av det vi eksporterer, går til det europeiske markedet. Det er vanskelig å vite hvordan situasjonen vil utvikle seg, men vi må sørge for å være best mulig rustet for det som måtte komme. Den aller beste måten å ruste seg på er å holde orden i eget hus og holde orden i egen økonomi.

Neste års budsjett er godt egnet til å møte de utfordringene vi står overfor. Det er et budsjett som er tilpasset den situasjonen vi er i nå. Norge har ikke råd til økonomisk eksperimentering i urolige tider. Det handler om trygg og god styring, og om å gjøre det vi vet fungerer. Det er nettopp det dette budsjettet legger opp til. Enkelte partier synes antakelig det høres traust og kjedelig ut, men når det handler om folks hjem og arbeidsplasser, er dette et stempel vi lever godt med. Vi vet hvor viktig det er for eksportnæringen vår at vi ikke får en høy rente og en høy kronekurs. Det vil bety kroken på døra for mange bedrifter.

I forrige uke hadde vi en interpellasjonsdebatt i denne salen etter initiativ fra Gunnar Gundersen og Høyre. Det vi debatterte, var utviklingen av konkurransekraften i norsk næringsliv. I den debatten fremsatte Høyre påstander som at det går nedover med konkurransekraften i norsk næringsliv, og at vi stadig faller på internasjonale rangeringer. Dette gjentok representanten Sanner og andre i dag. Dette er unyanserte påstander og et forsøk på å snakke Norge og Norges næringsliv ned.

Sannheten er at Norge gjør det svært godt i mange internasjonale kåringer, f.eks. på Verdensbankens kåring over hvor det er best å drive business. Vi gjør det også bedre på flere internasjonale, prestisjefylte målinger nå enn i 2005. Det gjelder både World Economic Forums kåring og andre internasjonale indekser, som kunne ha vært nevnt.

Hva som er Høyres motivasjon for å snakke Norge ned, kan en lure på, men det er grunn til å tro at dette er et forsøk på å forsvare partiets skattekutt, til tross for at landene rundt om i Europa har gått bort fra skattekutt i politikken og snarere øker skattene, merverdiavgiften og særavgiftene. Høyres skattekuttpolitikk er utdatert og umoderne.

Konkurransekraften i Norge er god. Vi har et veldrevet samfunn, høy kompetanse, gode velferdsordninger og stabile rammebetingelser for næringslivet. Vi satser på ut-

danning, forskning, samferdsel og forenkling for næringslivet. Sånn rustet vi oss for framtiden. Det beste målet for god konkurransekraft er om vi har konkurransedyktige bedrifter og lønnsomme arbeidsplasser. Det har vi – faktisk 300 000 flere i dag enn i 2005. Omtrent to av tre nye arbeidsplasser har kommet i privat sektor, sju av ti jobber i privat sektor – det samme som i 2005.

Det er urolige tider i Europa. Vi må være forberedt på at også vi kan bli rammet. For å kunne møte utfordringene må vi imidlertid ha en riktig virkelighetsoppfatning. Da kan man ikke bedrive polemikk for å skape et feilaktig inntrykk av hvordan det går med Norge. Da må man slutte å snakke Norge ned.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [19:32:14]: «Små og mellomstore bedrifter utgjør hoveddelen av norsk næringsliv. Over 99 prosent av bedriftene i Norge har 100 ansatte eller færre. Når nye bedrifter etableres og eksisterende bedrifter utvikler seg, skapes og opprettholdes arbeidsplasser. Derfor er det viktig å sørge for gode rammebetingelser for de små bedriftene.»

Dette står å lese på nettsiden til Nærings- og handelsdepartementet, og Kristelig Folkeparti er så enig.

En bedriftsleder har sagt: Verdiskapingen skal vi ta oss av, men politikerne må legge til rette for oss, ikke tukle det til for oss. Dette ønsker Kristelig Folkeparti å ta på alvor. Vi kan ikke vedta arbeidsplasser, men vi kan fra storting til kommunestyre legge til rette for forutsigbare vilkår, som er grunnlaget for et solid næringsliv med omstillingsevne.

Derfor vil vi fjerne arveavgiften ved generasjonsskifte etter Kristelig Folkepartis arveavgiftsmodell, vi vil fjerne formuesskatten på arbeidende kapital og frita bedriftseierne for utbytteskatt når utbytte må tas ut for å betale formuesskatten. Vi vil også øke avskrivningssatsene for maskiner og utstyr. Dette er viktig for å skape stabilitet og forutsigbarhet.

Jeg ønsker å trekke fram en næring som på ingen måte har møtt stabilitet og forutsigbarhet, og det er møbel- og interiørnæringen.

Kristelig Folkeparti har i flere år fokusert på Innovasjon Møbel. Vi har ønsket å videreføre den suksessen dette programmet var, som tross lovnader fra regjeringen ikke ble videreført. Dette var et viktig virkemiddel for økt konkurransekraft i møbelbransjen, og flere bedrifter har iverksatt nye arbeidsmåter og satset på innovasjon med vekt på design og eksport, noe som også har ført til at flere av bedriftene har styrket sin posisjon internasjonalt. Gjennom Innovasjon Møbel har norsk møbeldesign bygd omdømme, som gir god norgesprofilering.

Møbel- og interiørindustrien har bedt om å få videreføre prosjektet, og Kristelig Folkeparti synes det er beklagelig at de møter stengte dører. I dag står bransjen, som sysselsetter 10 000 årsverk, uten en nasjonal satsing i virkemiddelapparatet. Ikke minst når tradisjonell industriproduksjon i Norge er utsatt for kostnadsutfordringer, er det viktig å legge til rette for innovasjon og en nyskaping i bedriftene.

Kuttene hos Innovasjon Norge, som egentlig er småpenger i den store sammenhengen, har også medført usik-

kerhet. Også utekontorene til Innovasjon Norge er usikre på om de har mulighet for å arbeide med møbelbransjen fordi næringen ikke er et satsingsområde.

Jeg vil avslutte innlegget mitt med et positivt tiltak som skjer i mitt hjemfylke, der minst en tredjedel av møbelbedriftene befinner seg. Av nøkkelnæringene i regionene er det denne næringen som har hatt de største utfordringene som følge av finanskrisen. Gjennom møbelprogrammet skal en styrke innovasjons-, markeds- og internasjonaliseringskompetansen i bransjen – med støtte fra Innovasjon Norge. Det er vel og bra, men det er synd at bedrifter i andre fylker, der to tredjedeler av bedriftene befinner seg, står uten mulighet til å delta i en slik satsing. Det vil også svekke bransjen i Møre og Romsdal, der flere bedrifter er leverandører til eller har fellesprosjekter med bedrifter andre steder.

En nasjonal satsing ville vært fremtidsrettet og positivt og ført til en skikkelig vitamininnsprøytning for møbel- og interiørnæringen.

Svein Roald Hansen (A) [19:36:50]: Som mange har vært inne på i denne debatten: Den internasjonale økonomiske krisen er ikke over – den kan bli verre. I USA greier ikke to partier å enes om tiltak som kan redusere underskudd og gigantgjeld. I Europa trekker gjeldsbyrden landene dypt ned i en alvorlig ledighetskrise og sosial krise, med den høye ungdomsledigheten som det alvorligste. I Hellas og Italia har politikerne gitt opp og overlatt til ekspertene å løse floken. Det forsterker mistilliten til politikere og politikk, i markedet og blant folk.

I dette bildet skiller Norge seg ut. I Norge skapes flere arbeidsplasser i privat sektor. I Norge kan vi fortsette å bygge ut velferdstjenestene i stedet for å kutte utgiftene.

I Norge fullfører vi neste år omstillingen i Forsvaret, og for første gang sørger vi for at Forsvaret får de midlene det skal ha for å finansiere den strukturen vi har vedtatt. Andre land kutter dypt i sine forsvarsbudsjetter. Vi bygger et bedre og mer kostnadseffektivt forsvar. Det er omstilling i offentlig sektor, slik Siv Jensen etterlyste.

I Norge holder vi bistandsbudsjettet på 1 pst. av BNI og styrker innsatsen for klimabekjempelse i utviklingspolitikken. I andre land kutter de i bistanden til verdens fattigste.

Den viktigste grunnen til at Norge skiller seg ut i et dystert bilde, er ikke oljen – det er politikken. Stikkordene:

- handlingsregelen om en langsiktig og klok bruk av oljeformuen
- omleggingen til et bærekraftig pensjonssystem
- et fornuftig skattenivå – på linje med andre land
- et rettferdig skattesystem, mer rettferdig enn i de fleste andre land

At vi også er sårbare, så vi høsten 2008. Men også da virket politikken. Regjeringen handlet raskt og resolutt. Det er på grunn av denne politikken vi har en større andel av befolkningen i arbeid enn noe annet land – og få som går arbeidsledige. Det er dette som gir høy verdiskaping.

Vi har gjennom tiår bygget et konstruktivt og tillitsfullt samarbeid mellom arbeidstakere, arbeidsgivere og myndigheter. Det har bidratt til et omstillingsdyktig og

produktivt arbeidsliv. Da er ikke oppskriften å angripe arbeidstakernes rettigheter, svekke arbeidsmiljøloven og øke skatten for de fagorganiserte med 570 mill. kr, slik høyrepartiene foreslår.

Det er alle disse bærebjelkene i en sosialdemokratisk politikk som gjør at vi er bedre rustet til å møte det økonomiske uværet som kan bryte løs hvis våre europeiske naboer ikke lykkes i å gjenskape tilliten i finansmarkedet. Det er disse bærebjelkene neste års statsbudsjett er innrettet på å ivareta og forsterke.

Høyres talsmann, Jan Tore Sanner, sa at det er viktig å kunne prioritere. Det er riktig. Selv om vi kan glede oss over et velferdsnivå de fleste misunner oss, slik flere også fra opposisjonspartiene i denne debatten har pekt på, er det – og det vil det alltid være – mangler å rette på: rusomsorg som kan bli bedre, eldreomsorg, der kapasiteten må økes, jernbanen som må bygges ut. Det er fortsatt bassenger som skal fylles med vann og ikke med sand. Derfor er det slike oppgaver vi prioriterer også i neste års statsbudsjett.

Hva er det så Høyre prioriterer? Jo, de plusser på både her og der – med titalls millioner og til og med kanskje noen hundre millioner til formål mange vil mene er nyttige, og hvor det kan være behov for mer penger. Men det som prioriteres aller, aller høyest, er skattelettelse – 12,6 mrd. kr. Av dette er det bare om lag 10 pst. som er rettet direkte mot næringslivet. Resten går til personer.

Hvis vi ser på det norske samfunnet i dag, er det vanskelig å hevde at det er i det private forbruket de alvorligste manglene er å finne. Men det er dette det aller meste av Høyres – og Fremskrittpartiets – skattelettelser vil gå til, mens det er i velferdstjenestene vi finner behov for forbedringer. Det er her disse pengene skulle vært satt inn. Det er her vi prioriterer å sette pengene inn.

Høyre snakker for tiden mye om omsorg, om utsatte grupper, om mennesker istedenfor penger. Høyre fornyer retorikken, men Høyre har ikke evne til å fornye politikken. De henger igjen i det gamle, i skattelettelsens trylleformel.

Hadde Høyres skattepolitikk enda bidratt til en mer rettferdig fordeling, men den gjør det stikk motsatte. Det er ikke noe bidrag til den solidaritetstenkning vi trenger for å manøvrere oss gjennom det ruskeværet vi må være forberedt på.

Henning Warloe (H) [19:42:04]: Foregående taler kan umulig ha satt seg inn i grepene i Høyres alternative statsbudsjett.

Denne finansdebatten skjer mot et bakteppe av stor økonomisk uro i Europa. En voksende krise kan også bli alvorlig for norsk eksportindustri og dermed slå inn i norsk økonomi. At Norge er et høykostland, gir oss en konkurranseulempe. Det eneste som kan kompensere for dette, er satsing på kompetanse, innovative produkter og tjenester, forskning og utvikling.

I statsministerens nyttårstale for 2010 var det ett budskap som gikk igjen utallige ganger: «Kunnskap trumfer alt.» Man skulle tro at en slik tale ville innevarsle en stortilt satsing på kunnskap, utdanning og forskning i Norge.

Slik gikk det ikke. Særlig når det gjelder forskning, er det lave ambisjoner og tafatthet som preger regjeringens politikk for tiden. Norge ligger på bunnen i Norden når det gjelder forskning, både regnet i prosent av brutto nasjonalprodukt og per innbygger. Når mange land rundt oss er rammet av økonomisk krise og må kutte i offentlige budsjetter, skjærer de forskningsbudsjettet. Dette skjedde bl.a. i Storbritannia i fjor. Dette er utgiftene som skal få oss ut av krisen, var den britiske finansministerens forklaring da budsjettet ble presentert.

Mange land har til og med klart å øke satsingen på forskning kraftig i årene etter finanskrisen. Land som Tsjekkia, Østerrike, Estland og Portugal har i årene 2008–2010 hatt en økning i forskningsbudsjettene som er det tredobbelte av Norges. EUs neste rammeprogram for forskning, som starter i 2014, vil få et budsjett som er 50 pst. større enn det som avsluttes i 2013. Nettopp i vanskelige tider satses det altså mer for å utvikle kunnskap for fremtidig vekst og velferd i mange land rundt oss – «kunnskap trumfer alt», i praksis altså. I Norge skjer det motsatte, med null i realvekst både i år og til neste år.

Finanskomiteens leder, fra Arbeiderpartiet, er opptatt av å følge handlingsregelen og holde stramme budsjetter. Det er også vi i Høyre. Men Torgeir Micaelsen forteller bare halve sannheten om handlingsregelen, nemlig hvor mye penger som kan brukes i de årlige budsjettene. Men stortingsflertallet var i 2001 også enig om at oljepengetruken først og fremst skulle brukes til å styrke verdiskaping og vekstevne i norsk økonomi. Derfor ble investeringer i infrastruktur, forskning og utvikling og skattelettelser for næringslivet prioritert. Dette har regjeringen ikke fulgt opp. Norge har isteden hatt en gigantisk kjøpefest der 140 mrd. oljekroner er faset inn i statsbudsjettene siden 2005. Regjeringen har ikke klart å utnytte det enestående økonomiske handlingsrommet den har hatt til å gjøre investeringer som kan styrke verdiskaping og konkurransekraft i fremtiden.

Resultatene ser vi dessverre allerede i dag. Både når det gjelder konkurranseevne og innovasjonsevne, har Norge under rød-grønn regjering falt på de internasjonale rangeringene – altså det motsatte av det som er nødvendig når våre kostnader har økt mer enn hos våre konkurrenter. Dette er fakta, og de bekymrer oss i Høyre. Det er, dessverre, ikke svartmaling.

Pussig nok har regjeringen en forskningsminister som bruker all sin energi på å forklare hvorfor det er flott og tilstrekkelig med nullvekst, og hvorfor det var riktig å avvikle Forskningsfondet og kutte ut gaveforsterkningsordningen – en ordning som har gitt 1,3 mrd. kr i gaver til viktig norsk forskning de siste årene. Når regjeringen selv ikke prioriterer forskning høyt nok, burde den i hvert fall ikke gjøre det vanskeligere for andre å bidra. Derfor har det uvanlige skjedd, at alle de fire opposisjonspartiene har gått sammen i et fellesforslag om både et nytt og forbedret forskningsfond og en videreføring av gaveforsterkningsordningen.

For Høyres del er forskning samlet en av de viktigste prioriteringene i vårt alternative budsjett. Hele 800 mill. kr

flytter vi over til en sterk og ambisiøs satsing på forskning. Vi er overbevist om at investering i forskning og utvikling gir større konkurransekraft og innovasjonsevne i fremtiden. Skal vi opprettholde et konkurransedyktig norsk næringsliv som kan finansiere velferden i fremtiden, er det nødvendig politikk. Men det burde ikke være nødvendig med økonomisk krise som bakteppe for å se slike sammenhenger.

Marianne Aasen (A) [19:46:41]: Tenk deg at du er student – ikke i Norge, men i Spania, i Hellas eller i England. Du er heldig som har fått studieplass, og heldig siden mor og far har økonomi til å betale skolepengene dine. Men når du er ferdig, får du neppe jobb. Å droppe studiene og jobbe som ufaglært er nesten umulig.

Ungdommens muligheter er sterkt begrenset. Dette er det motsatte av frihet. Det er sløsing av verste sort, og det sprer mismot i et samfunn. Det er ikke så rart at i de fleste land i Europa marsjeres det i gatene – mot velferdskutt, mot oppsigelser av offentlige arbeidsplasser, mot økte studieavgifter for studentene. Folk er, med rette, rasende på politikernes velferdskutt. Men politikerne har knapt noe annet valg enn å redusere offentlige utgifter og øke skatene, fordi landene står i fare for å gå konkurs. Omstillingen er skjøvet på, og pensjonsreformer har de færreste land tort å gå løs på. Byråkratiet er langt større enn det norske, og det eksisterer uforstyrret sammen med korrupsjon og skatteundragelser – i motsetning til i Norge.

I tillegg har mange av disse landene gitt skattelettelser de ikke har råd til, og den dynamiske effekten har latt vente på seg. Hvorfor har salen fått en glimrende innføring i fra statsministeren tidligere i kveld.

Som mange talere har vært inne på allerede: Norge er i en særstilling. Det skyldes ikke bare olje- og gassinntektene, det skyldes en ansvarlig økonomisk politikk og upopulære – det motsatte av populistiske – tiltak. Handlingsregelen og pensjonsreformen er systemgrep som kun en håndfull har et lidenskapelig forhold til, men som gir oss et økonomisk handlingsrom over tid, som andre land bare kan drømme om.

Dessuten er Norge et omstillingsvillig samfunn, med høy tillit mennesker imellom og mellom staten og innbyggerne. Og dette vil jeg si til representanten Henning Warloes forrige innlegg: Det handler ikke bare om forskning og kunnskap. Det handler også om andre elementer, som jeg skal komme inn på. Trygge mennesker skaper mer fordi de tør å satse mer. Livet rakner ikke om man feiler som gründer eller mister jobben i et trygt samfunn. Vår samfunnsmodell med små forskjeller, høy organisasjonsgrad og god arbeidsmiljølov sikrer et godt arbeidsliv med gunstig effekt på innovasjon, omstrukturering og konkurransevne.

Alt dette bygger på et høyt forskningsnivå. Vi er ett av de landene i verden som bruker mest offentlige kroner per innbygger på forskning. Vi har hatt en jevn vekst i forskningsbevilgningene i alle de årene den rød-grønne regjeringen har styrt, og vi ligger i verdenstoppen innen viktige forskningsområder for oss, som klima, marin og maritim forskning. Vi har 24 indikatorer innen forskning på kvali-

tet og nivå. Høyre bør bruke langt flere, slik at de slutter med svartmalingen sin.

Når man hører noen av dagens debattanter, virker det som om den solide evnen til forskning og innovasjon raker, og at det vil rasere norsk forskning fordi det er gjort to små endringer i forskningsbudsjettet. Den ene er at et ustabil, uforutsigbart fond er erstattet av en fast og trygg bevilgning på statsbudsjettet. Den andre er at en gaveforsterkningsordning som knapt andre enn milliardærer og de store universitetene våre har hørt om, vil blir avviklet.

Heldigvis er Forsknings-Norge mer robust enn som så. Jeg mener det er svartmaling. Det er å snakke forskningen ned, og det er å gi et feilaktig bilde av hva som er tilstanden i norsk forskning. Og selvfølgelig – ja, det hadde vært fint å beholde denne gaveforsterkningsordningen, økt bevilgningene kraftig, langt mer enn det noen opposisjonspartier foreslår, og gitt alle i Forsknings-Norge det de ønsker, som på alle andre områder. Men da ville vi fort vært i den samme økonomiske hengemyra som andre land er i. Og det er det ikke verdt.

Den viktigste innsatsfaktoren i en økonomi er arbeidsstyrken. 85 pst. av bruttonasjonalproduktet i Norge er menneskenes arbeidskraft. Derfor er det mye å hente ved å gjøre folk i stand til å være med på å skape verdier. Å jobbe og investere i mennesker er det klokeste vi kan gjøre, og dette er et budsjett hvor vi gjør nettopp det.

Med andre ord: Vi fortsetter satsing på barn, ungdom og unge voksne, som er det mest verdifulle vi har. De har en god framtid foran seg, men de må være beredt på å jobbe hardere. De må være beredt på å jobbe smartere og bedre enn oss, om vi ikke alle i framtiden skal få sveket velferd. Da må vi gi dem et godt grunnlag, slik at de kan takle utfordringene de demokratiske endringene alene fører til.

Alf Egil Holmelid (SV) [19:52:02]: Vi står overfor to store internasjonale kriser. Den eine er finanskrisa, som det har vore mykje snakk om her i dag. Den andre er klimakrisa, som det har vore lite snakk om. Dei to krisene heng saman, men eg vil begynne å snakke om den viktigaste, nemleg klimakrisa.

Det internasjonale energibyrået la nyleg fram ein ganske skremmande rapport. Der står det svart på kvitt at dersom vi ikkje får gjort noko med klimaet innan fem år, er det for seint å nå 2-gradersmålet som veldig mange internasjonalt og nasjonalt er einige om er heilt nødvendig for å få ei trygg framtid.

Mange har sagt at vi ikkje har råd til å redde klimaet. Mange seier at klimasatsing er ein trussel mot norsk næringsliv og norsk industri. Det er å setje problemstillinga fullstendig på hovudet. God klimapolitikk er god næringspolitikk. Ein kan snarare seie det sånn at dersom vi ikkje får på plass gode klimatiltak ganske raskt, vil vi risikere å få eit avindustrialisert Noreg når oljealderen går mot slutten.

Norsk næringsliv – spesielt norsk industri – har overlevd fordi det ligg i front teknologisk, og det ligg i front teknologisk bl.a. fordi det tok ein del kraftige miljølyft på 1980- og 1990-talet. Det gjorde at vi fekk ei teknologisk

utvikling som også lyfta produktiviteten og kvaliteten på produkta, og det gjer at vi no er førande internasjonalt. Dersom vi ikkje gjer det same lyftet på klimasida, kjem vi til å miste dette teknologiske forspranget. Dei andre landa vil gjere det same teknologiske lyftet på klimasida som vi gjorde på andre miljøtiltak, og dersom vi ikkje er offensive også på klimatiltaka, har vi øydelagt moglegheita for at norsk industri kan ta del i den kraftig veksande marknaden for miljøteknologi og for energi knytt til fornybarsektoren.

Regjeringa har etablert ei ordning for å støtte utvikling av miljøteknologi. Ordninga har vist seg å vere veldig populær og fyller eit hol i verkemiddelapparatet i og med at ho kan ta store investeringar knytte til pilotanlegg. Det er ei ordning som er eit eksempel på kva tungt og sterkt samarbeid vi må ha mellom offentleg sektor og privat sektor for å møte klimakrisa og omstillingsbehovet i næringslivet. Det er den type ordningar vi må vidareutvikle og styrkje i tida framover.

Denne veka har det vore eit spennande seminar i miljøorganisasjonen Zero. Det som er litt interessant, er at det som eg sa no, og det som eg har sagt frå denne talarstolen i to år, nemleg at god miljøpolitikk er den beste næringspolitikken, også var hovudbodskapen og den gjennomgåande bodskapen i Zero sitt seminar i begynninga av veka. Men det som kanskje overraska mest, var at EU sin klimakommissær sa akkurat det same. EU sin klimakommissær sa at i EU er det no store delar av industrien som lobbar for at dei skal ta fleire innanlandske kutt, for at dei skal få fart i den industriomstillinga som dei treng, i staden for at ho skal kome i andre land. Det er kanskje noko av det som overraska mest, og som er ei tung støtte til det standpunktet som SV og eg har framført frå denne talarstolen ganske mange gonger.

Representanten Erna Solberg var også på den konferansen, og ho slo fast at dei står på klimaforliket. Men når ein går litt inn på korleis dei skal gjennomføre klimaforliket, blei det litt meir utydeleg. Ho skal tydelegvis gjere frykteleg mykje på transport, men kva ho har tenkt å gjere for å få omstilling i næringslivet, sånn at dei kan møte dei store utfordringane og vere i front også etter at klimaarbeidet har føregått ein periode, var ho veldig utydeleg på. Det bekrefta ho for så vidt også i ei replikkveksling med Bård Vegar Solhjell her i dag. Så eg er veldig spent på å sjå kva verkemiddel Høgre har for å få til dei klimakutta og dei omstillingane i næringslivet som absolutt må til, dersom dei kan rekne ut kor mykje kutt vi må ta.

For å redde klimaet og for å tryggje arbeidsplassane er kunnskap viktig. Den kanskje viktigaste delen av kunnskapsarbeidet er å få til eit godt samarbeid mellom utdanning, forskning og næringsliv. Vi må få ei oppgradering av statusen til yrkesfaga, sånn som Kristin Halvorsen har vore inne på her før i dag, og vi må få ei styrking av samarbeidet mellom universitet, høgskular og næringsliv, sånn som vi gjer i ei rekkje nettverk, som bl.a. er finansierte av dei midlane som går til fylkeskommunane, og som Høgre vil kutte.

Statsråd Karl Eirik Schjøtt-Pedersen [19:57:26]:

Denne finansdebatten foregår i en tid preget av dyp øko-

nomisk usikkerhet. Millioner av mennesker – ikke minst ungdom – rammes av arbeidsledighet. Mange land rammes av gjeldskrise og mangler økonomisk evne til å sette inn tiltak mot ledigheten.

Regjeringen har klart å styre landet gjennom første del av krisen. Norge har sammen med Sveits den laveste arbeidsledigheten i Europa. Våre naboland Sverige, Finland og Danmark har en ledighet på mellom 7 pst. og 8 pst., mens ledigheten i Norge er på 3,2 pst.

Midt i finanskrisen er det nå nær 300 000 flere mennesker i arbeid enn det var da denne regjeringen tok over. To tredjedeler av denne veksten har vært i private bedrifter.

Men de økonomiske uværsskyene truer også Norge. Vår velferd avhenger av at vi får solgt våre varer og tjenester til kunder i andre land. Derfor er det avgjørende viktig å unngå en økning i rentenivået og kronekursen som gjør det vanskeligere å selge norske varer og tjenester.

Regjeringens økonomiske politikk er nettopp rettet inn mot å holde orden i norsk økonomi, sikre bedrifter og arbeidsplasser og gi grunnlag for en videre utbygging av velferdssamfunnet.

Jeg er glad for at det har vært bred enighet om at regjeringens budsjettforslag er godt tilpasset den økonomiske situasjonen. Det er også bred enighet om retningslinjene for budsjettpolitikken – handlingsregelen – med ett viktig unntak: Fremskrittspartiet. Det er bred enighet om retningslinjene for penge- og rentepolitikken, med ett viktig unntak: Fremskrittspartiet. Det er bred enighet om betydningen av inntektspolitikken og betydningen av det statsministeren har kalt et «solidaritetsoppgjør», med ett viktig unntak: Fremskrittspartiet.

Vi må bedre måten økonomien fungerer på. Vi må redusere tidsbruk og kostnader, slik denne regjeringen gjør med en historisk satsing på vei, jernbane og sjøtransport. Vi må få de viktige systemene til å fungere bedre sammen, slik denne regjeringen gjør gjennom den viktige Samhandlingsreformen. Vi må satse på framtidig skaperkraft, slik denne regjeringen gjør gjennom en kraftig økning i bevilningene til forskning. Vi må styrke tilgangen på arbeidskraft, slik denne regjeringen gjør gjennom den historiske pensjonsreformen.

Også om pensjonsreformen er det bred enighet, med ett viktig unntak: Fremskrittspartiet.

Norge er helt avhengig av en troverdig økonomisk politikk, ikke forsøk, uro og usikkerhet. Ethvert borgerlig regjeringalternativ er avhengig av Fremskrittspartiet. Nå har til og med Unge Venstre åpnet for regjeringssamarbeid med Fremskrittspartiet. Det er derfor en grunnleggende usikkerhet om den økonomiske politikken til et slikt regjeringalternativ: om budsjetttrammer, om renter og valuta, om inntektspolitikk og om reformarbeid.

Denne debatten har vært preget av spriket i opposisjonen. Høyres finanspolitiske talsmann, hr. Sanner, etterlyste klare prioriteringer. Ja, regjeringen har klare prioriteringer:

- Eldreomsorgen bygges ut.
- Sykehusene får økt behandlingskapasitet.
- Kvaliteten i skolen heves.
- Politiet blir vesentlig styrket.
- Langtidsplanen i Forsvaret gjennomføres fullt ut.

- Utbygging av veier, jernbane og sjøtransport styrkes ytterligere.

Hva er så Høyres og Fremskrittspartiets prioriteringer? Jo, de prioriterer skattelette! Høyre foreslår om lag 12 mrd. kr i skattelette, Fremskrittspartiet om lag 29 mrd. kr, som kunne vært brukt til skole, eldreomsorg og sykehus.

Jeg har merket meg at Kristelig Folkeparti tvert imot foreslår netto skatteøkning for å få mer penger til velferd.

Motsatt er Fremskrittspartiets prioritering å kutte i bistand til utviklingsland med 7,1 mrd. kr. De vil kutte jordbruksavtalen med nær 7,5 mrd. kr og kutte satsing i Distrikts-Norge med 1,3 mrd. kr. Kristelig Folkeparti foreslår tvert imot en økning.

Jeg er glad for at et bredt flertall i Stortinget deler regjeringens vurdering av at skattenivået bør videreføres som nå, deler regjeringens forslag om å ivareta både internasjonal solidaritet, en aktiv politikk for verdiskaping i alle deler av landet og videre utbygging av eldreomsorg og sykehus – og ikke minst slutter opp om regjeringens politikk for orden og troverdighet i norsk økonomi. Det gir det beste grunnlaget for å møte de utfordringene også norsk økonomi står overfor. Forsøk og usikkerhet er det siste norsk økonomi og norske arbeidsplasser nå trenger.

Øyvind Korsberg hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [20:02:36]: Hvis det er én ting som har preget denne debatten, så er det selvsagt fra Arbeiderpartiet, ikke rot fra opposisjonen. Men det som også dessverre gjenspeiler Arbeiderpartiet, er at de har svært liten innsikt i det opposisjonen fremmer, men som de likevel kritiserer med stor bravur.

Arbeiderpartiets taleskriver kunne godt hatt litt flere variasjoner i de innleggene som vedkommende har skrevet. Men jeg merker meg at statsråden hevder at dette budsjettet er godt tilpasset den økonomiske situasjonen. Det er åpenbart et av punktene som propagandaavdelingen har bestemt seg for å få fram – det til tross for at budsjettet ble fremmet under forutsetning av høy vekst, høy lønnsvekst og lav ledighet.

Nå har denne debatten vært preget av at en forventer mørke skyer over horisonten, lavere vekstanslag, men likevel er budsjettet like godt tilpasset også den situasjonen til tross for at den eneste endringen som er blitt gjort, er å flytte på 30 mill. kr i et budsjett på 1 000 mrd. kr. Hvordan er det mulig at ett budsjett kan være tilpasset to helt ulike virkelighetssituasjoner?

Statsråd Karl Eirik Schjøtt-Pedersen [20:03:42]: Arbeiderpartiet og heller ikke regjeringen har det Solvik-Olsen kaller for en propagandaavdeling. Det er mulig Fremskrittspartiet har det uten at det alltid er like vellykket, men det skal ikke jeg uttale meg nærmere om.

Det jeg skal uttale meg om, er at denne regjeringen har lagt fram et budsjett som er godt tilpasset en situasjon

med usikkerhet. Det er ikke lagt fram nye anslag for norsk økonomi, slik flere av talerne fra opposisjonen har sagt i dagens debatt, men det er riktig at EU har lagt fram nye anslag for økonomien i Europa. Det vil også kunne få betydning for oss. Vi vil komme tilbake til en oppdatering av de økonomiske anslagene i revidert nasjonalbudsjett. Men nettopp det å kunne ta høyde for usikkerhet, kunne ta høyde for at det kan være en utvikling som blir vanskeligere enn det regjeringen i utgangspunktet har lagt til grunn, er jo det som bør prege et ansvarlig budsjett, og i en slik situasjon er det ikke rom for å gi milliarder – titalls milliarder – i skattelette. Da er det nødvendig å skape en stabilitet om den økonomiske politikken slik regjeringen har gjort.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [20:04:47]: Det blir på grensen til latterlig når en hevder at budsjettet er tilpasset usikkerhet. Hvordan i alle dager dokumenterer en det?

Fremskrittspartiet tar utgangspunkt ikke i 29 mrd. kr i skattelettelser, som statsråden feilaktig påstod, men i 21 mrd. kr. I et budsjett som altså har 300 mrd. kr mer i skatteinntekter enn i 2005, er ikke 20 mrd. kr i kutt uansvarlig, i hvert fall ikke når en finner inndekning for det, noe som gjør at Fremskrittspartiet i dette budsjettet faktisk holder seg innenfor handlingsregelen, som dagens regjering er svært opptatt av.

Derfor spør jeg igjen: Når den norske finansministeren har nedjustert anslagene for veksten i økonomien på grunnlag av det som skjer ute i verden, hvordan kan ett budsjett være tilpasset to helt ulike situasjoner og være veldig godt egnet for det, når det altså er to helt ulike økonomiske situasjoner vi her diskuterer?

Presidenten: Presidenten vil bemerke at «på grensen til latterlig» er over grensen for parlamentariske uttrykk i denne salen.

Statsråd Karl Eirik Schjøtt-Pedersen [20:05:56]: Nå er det for det første slik at den norske finansministeren ikke har lagt fram nye anslag. Han har vist til de endrede anslag som er kommet fra EUs side. For det andre er det vanlig å beregne virkningen av skatteforslag på påregnet basis, hvilket jeg også gjorde. For det tredje: Hvis Fremskrittspartiet mener at de er innenfor handlingsregelen, da har de vist til – skal vi si – økonomiske beregninger som ikke er i tråd med vanlig måte å beregne budsjettvirkninger på. Men det får jo Fremskrittspartiet gjøre opp med sin egen samvittighet.

Det som er poenget, er jo at regjeringen, da den la fram budsjettet, viste til at det er stor usikkerhet om den økonomiske politikken. Derfor har man lagt fram et budsjett som er robust med tanke på det, som er robust med hensyn til at utviklingen kan komme til å bli enda vanskeligere enn det vi allerede ser. Men nettopp i en slik situasjon er det behov for tillit i norsk økonomisk politikk. Det er behov for en klar budsjettforankring, slik regjeringen har, slik Fremskrittspartiet ikke har. Og det er behov for en klar forankring av rente- og valutapolitikken, slik regjeringen har, slik Fremskrittspartiet ikke har. Det er behov

for en klar inntektspolitisk linje, slik regjeringen har, slik Fremskrittspartiet ikke har, og derfor er dette budsjettet tilpasset.

Jan Tore Sanner (H) [20:07:10]: For en statsråd som åpenbart har som hovedoppgave å holde sammen en regjering som hver eneste dag er i ferd med å slites i stykker, skjønner jeg at det er befriende å komme i Stortinget å kaste litt småstein på opposisjonen. Jeg skal ikke ta fra Karl Eirik Schjøtt-Pedersen den gleden.

Men la meg konsentrere meg om de viktige tingene, nemlig hvordan vi kan skape trygghet og velferd i det norske samfunn. Arbeiderpartiet og Høyre er enige om viktigheten av å holde orden i økonomien. Slik vil det alltid være når Høyre sitter i regjering. Men Karl Eirik Schjøtt-Pedersen fokuserer utelukkende på viktigheten av rente- og kronekurs. For bedrifter som slåss i et fallende marked, er det helt avgjørende at man har høy produktivitet og god konkurransekraft. Regjeringens egne dokumenter viser at bedriftenes konkurranseevne har vært svekket hvert eneste år under rød-grønt styre, og at produktivitetsveksten falt etter 2006. Hvilke svar har regjeringen til de bedriftene som i dag slåss for å opprettholde konkurransekraften og trygge jobbene?

Statsråd Karl Eirik Schjøtt-Pedersen [20:08:20]: Jeg merket meg at tidligere næringsminister Brende uttalte at titusener av arbeidsplasser ville gå tapt med den regjeringen som nå sitter. Jeg konstaterer at World Economic Forum, som hr. Brende i dag har nær tilknytning til, har en konkurranseevneindeks som viser at vi nå kommer bedre ut enn i 2005. Verdensbanken har en kåring over hvor det er best å drive næringsvirksomhet. Der kommer Norge på sjette plass. Resultatet av om vi har en god konkurranseevne eller ikke, vises gjennom at vi har høyere økonomisk vekst enn våre konkurrentland. Vi har en høyere sysselsetningsvekst. Vi har hatt en betydelig sysselsetningsvekst siden denne regjeringen tok over. Vi har den laveste arbeidsledigheten i Europa.

Når det gjelder produktiviteten, er det jo slik at produktivitetsveksten i Norge er helt på linje med det som har vært hos de andre konkurrerende landene fra 2005 fram til 2010, og at nivået på produktiviteten har falt. Det ville vært relativt sensasjonelt hvis den ikke hadde gjort det, med den store økonomiske krisen som er. Vi har vært opptatt av at man har tatt vare på arbeidsplassene. Da blir altså produktiviteten noe lavere.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [20:09:36]: Opprinnelig skulle Stortinget denne høsten ha behandlet klimameldingen, en melding med tiltak ut fra stortingsflertallets målsetting om å kutte 15–17 millioner tonn CO₂-ekvivalenter innen 2020. 22. juli-attentatet utsatte klimameldingen.

Statsråd Schjøtt-Pedersen er samordningsminister. Med de siste ukers lekkasje fra regjeringen, fra ulike departementer, tror jeg statsråden har mer enn nok å gjøre. Det er sprik i klimaforlikets målsetting, og det er sprik når det gjelder virkemidler som er helt nødvendige for å

nå klimaforlikets målsetting. Men enda mer viktig: Det er rett og slett sprik i det hele verden er enig om, nemlig det å nå 2-gradersmålet.

Mitt spørsmål er: Når vil samordningsministeren klare å samle regjeringen, slik at de kan levere en politikk som treffer 2-gradersmålet?

Statsråd Karl Eirik Schjøtt-Pedersen [20:10:39]: Regjeringen og Norge fører en av de mest ambisiøse klimapolitikken i hele verden. Vi har ambisiøse mål, ut fra den rent selvfølgelige forutsetning at vi må klare å stabilisere oppvarmingen, slik som også representanten her viser til.

Så ber jeg om forståelse for at den situasjonen som vi har vært gjennom, har, som miljøvernministeren har vist til, gjort at man har behov for noe mer tid før man får lagt fram de dokumentene som representanten her etterspør.

Regjeringen er i godt gjenge med det. Av og til kan man jo lese i avisen at det er store diskusjoner i regjeringen som man ikke kjenner seg helt igjen i – sågar også på tidspunkt da dokumentene ikke har kommet til regjeringen. Men regjeringen skal gjennomføre et seriøst arbeid for å forberede det dokumentet som Stortinget skal få for oppfølging av klimaforliket, og som sagt: Regjeringen er i godt gjenge med det. Jeg skal bidra til at vi får fram det grunnlaget som Stortinget her ønsker.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Anette Trettebergstuen (A) [20:11:53]: Jeg spiste i dag lunsj med den islandske handels- og økonomiministeren. Da han hørte at vi hadde finansdebatt i dag, poengterte selvfølgelig han nettopp hvor heldige vi er som kan diskutere budsjett i en situasjon da det går godt i landet, da vi har lav ledighet, og der vi har lyktes ikke bare historisk, men også gjennom finanskrisen – og tro meg: Han vet hva han snakker om. Både han og alle andre finansministre ville gjort alt for å kunne være i Sigbjørn Johnsenes sko.

Det at vi har lyktes godt i Norge, er ingen selvfølge. Det er resultat av bevisste politiske valg, og det er også et resultat av politisk kamp. Den norske samfunnsmodellen er unik. Den gjør at vi er i toppsjiktet internasjonalt når det gjelder å kunne kombinere jevn inntektsfordeling, velferd for alle, konkurranseevne og nyskaping. Det gjør at mange ser til oss, ikke bare en islandsk handelsminister.

Med vår modell skiller vi oss ut fra de aller fleste andre land. Arbeidslivet vårt er preget av samarbeid. Vi har høy yrkesdeltakelse, lav ledighet og sterke fagforeninger. Trepartssamarbeidet sikrer dette. Vi har organisert oss slik at alle er med i et solidarisk spleiselag som sikrer oss velferd, omsorg, helse og utdanning. Folketrygden – vårt felles forsikringssystem – gir folk noe å leve av ved sykdom, ledighet og som pensjonister. Det gjør at vi har få fattige i Norge. Vi fører et sterkt offentlig eierskap som sikrer langsiktige økonomiske interesser og kontroll over naturressursene våre. Alt dette til sammen er grunnen til at vi lykkes. Det er den norske modellen. Selv om høyresiden slutter opp om resultatene av den norske model-

len, altså lav ledighet, god økonomi, trygg velferd, har de oppigjennom historien kjempet imot politikken som utgjør modellen, og som har skapt resultatene.

Flere går på jobb i Norge enn i noe annet land. Arbeidsplassen de går til, er, for de aller fleste, et godt sted å være, men ikke for alle. Regjeringen har som mål at alle skal med. Det gjelder også i arbeidslivet. Vi vil få flere med ved å skape et mer inkluderende arbeidsliv. Representanten Skei Grande etterlyste i sin replikk til statsministeren nye spennende reformer. Vi skal gi deg reformer, Skei Grande! Med respekt å melde: Denne regjeringen reformerer og fornyer velferdsstaten og Norge hver eneste dag – Nav-reformen, pensjonsreformen, Samhandlingsreformen, uføreforhøringen, jobbstrategien og alt arbeidet mot sosial dumping. Bare på arbeidsfeltet skjer det nå mer enn noen gang før. Dette er store velferdspolitiske reformer, forbedring og fornying av arbeidslinjen og velferdsstaten, som øker fellesskapet, og som får flere med. Det er ingen som har fornyet, reformert og forbedret mer enn det vi har gjort.

Nav må fungere for at flere skal med. Derfor er også Nav vinner i dette budsjettet – Nav får det Nav trenger for å kunne konsentrere seg om å følge opp folk.

For å få flere med har vi også i dette budsjettet lagt fram jobbstrategien – en strategi med konkrete tiltak for å få flere med nedsatt funksjonsevne i arbeid. Vi viderefører kvalifiseringsprogrammet, som får dem som står lengst unna arbeidslivet, inn i aktivitet.

Det er forskjell på høyresidens arbeidslinje og Arbeiderpartiets arbeidslinje. Du skal ikke bare ha en plikt til å bidra, men du skal også ha en rett til å bli hjulpet til å kunne bidra, til å komme deg ut i arbeid gjennom kvalifisering og tiltak. For folk kommer seg ikke ut i jobb bare du tar fra dem trygda. Men det ser ut som om det er det høyresiden mener er effekten når de f.eks. fjerner overgangsstøtten for enslige forsørgere. Det rammer noen av de mest utsatte barnefamiliene. Det fjerner muligheten de har til å ha en trygg inntekt å leve av mens de kvalifiserer seg til arbeid. Bruk av pisk på den måten får ikke flere med, det skaper bare mer fattigdom.

Flere skal med i et arbeidsliv som er trygt og av høy kvalitet. Derfor styrker vi også i dette budsjettet tiltakene mot sosial dumping. Også her står vi alene, høyresiden sier de er opptatt av å bekjempe det, men støtter ikke våre mest effektive tiltak mot sosial dumping – heller ikke i dette budsjettet. Kutt i tiltak mot sosial dumping rammer det ærlige arbeidslivet, det rammer bunnplanken i samfunnet vårt, det fører til et tosporet arbeidsliv og en trussel mot velferden vår. Det er et uttrykk for en umoderne politikk og en umoderne holdning om at ikke alle skal med.

Robert Eriksson (FrP) [20:17:07]: Jeg merket meg statsministerens innlegg her tidligere i kveld, der han kom med mange betraktninger om hvordan arbeidslivet er i Norge per dags dato, hvordan utsiktene vil være fremover, og også om den kompleksiteten vi ser ute i Europa. Det er litt interessant å høre på statsministeren når han sier at vi må være forberedt på at ledigheten vil øke:

«Det kan gå bedre enn vi tror, men det kan også gå verre enn vi frykter.»

Dette minner meg litt om fotballtreneren som sa de siste berømte ordene før laget skulle ut på banen for å spille: Vi kan vinne, vi kan også tape stort i dag, men vi satser på uavgjort. Når vi hører denne debatten, synes jeg på mange måter at vi har en regjering som satser på uavgjort. Det er ingen fremtidige, nye, store reformer – ingen vyer og visjoner om hvordan vi skal løse utfordringene, hvordan vi skal få flere prosjekter i gang for å sikre sysselsetting og sikre økt aktivitet, i en tid der vi er mer sårbare med tanke på internasjonal økonomi. Nei, man satser på uavgjort, og man viser til de reformene man vedtok i Stortinget for mange år tilbake. Det er regjeringens svar på fremtidige vyer og visjoner. En regjering som ser bakover og ikke fremover, tror jeg heller ikke har de rette virkemidlene for å løse fremtidens utfordringer.

Det er litt interessant, for Fremskrittspartiet har sagt klart og tydelig: Vi ønsker mer aktivitet, vi ønsker høy sysselsetting, vi ønsker å skape flere arbeidsplasser, derfor har vi også sagt ja til å igangsette Industrikraft Møre. Vi har sagt ja til prosjektene på Hydro på Karmøy. Vi har sagt ja til gasskraftverk på Skogn, og vi har sagt ja til Alcoa planer. Vi har sagt ja til en rekke planer som kunne ha ført til økt sysselsetting, men også opprettholdt sysselsettingen. Det som er hverdagen for dem som jobber i konkurranseutsatt næringsliv, de som er avhengig av å få solgt sine varer og tjenester ute i Europa, er at de er urolige i disse dager. De er usikre på om de har en arbeidsplass å gå til på nyåret, eller om det blir permitteringer. Vi har en statsminister som så til de grader er tydelig fra denne talerstolen i dag på at vi må forvente økt ledighet, og det er jo nettopp innenfor denne sektoren den økte ledigheten vil komme. Da blir det for meg helt ubegripelig at den sittende regjeringen velger å reversere permitteringsreglene, for så å skulle komme tilbake igjen til Stortinget for å endre dem på nytt, hvis den situasjonen skulle oppstå, noe man allerede i dag fra denne talerstolen melder vil være sannsynlig. Hvorfor i all verden skal man endre permitteringsreglene? Hvorfor kan man ikke opprettholde disse permitteringsreglene, som vi vet og har erfaring med – fra 2009 – at førte til redusert ledighet, mer fleksibilitet og mindre kostnader for arbeidsgiverne? Det skal man da se bort fra. Jeg registrerer i denne saken at det kun er Fremskrittspartiet som ønsker å beholde disse reglene, noe vi mener er fornuftig. Jeg registrerer også at både arbeidsgivernes og arbeidstakernes organisasjoner er enig med Fremskrittspartiet i akkurat det.

Så har jeg lyst til – det siste minuttet jeg har igjen – å touche det statsministeren sa om den største reformen – pensjonsreformen – og grepet som er gjort når det gjelder slanking og modernisering av offentlig sektor, da han ble utfordret av min partileder, at man da kunne stå lenger i arbeid. Jo, det er til en viss grad riktig, men man har altså vedtatt en pensjonsreform som er sånn at de som er friske og har gode stillinger, kan stå lenger i arbeid, mens de som er slitne og har harde stillinger, mest sannsynlig vil måtte jobbe til de stupet for å ha en verdig pensjon når man går av. Og ikke nok med det: Man har vedtatt en

offentlig tjenestepensjon som bryter fullstendig med pensjonsreformens intensjoner, som vil føre til mer innlåsning av arbeidsmarkedet, og som ikke vil føre til at man vil få mer pensjon ved å stå lenge i arbeidslivet. Det er konsekvensene av den reformen som dette stortinget har vedtatt. Det trodde jeg, med respekt å melde, at også statsministeren har fått med seg, men det har han tydeligvis ikke.

Gunnar Gundersen (H) [20:22:25]: Skattesystemet er sentralt for å finansiere velferd. Hver enkelt skal bidra og betale etter evne, men det påligger også staten og det offentlige å forvalte ressursene og skattesystemet slik at det har legitimitet og troverdighet hos den enkelte. Det har det i stor grad i Norge, og det tror jeg vi skal være veldig godt fornøyd med.

I lys av den debatten vi har hatt rundt Europa, vil jeg si at situasjonen nede i Europa er ganske mye mer sammensatt. Trusselen fra Europa og det som skjer der nede nå, kan vi være enige om, men Arbeiderpartiet kan ikke forvente at det ikke blir debatt om hva som er løsningen, og særlig ikke når man begynner å trekke erfaringene fra Europa opp til Norge.

Spesielt har jeg merket meg at representanten Micaelsen er veldig klar på hva som er riktig medisin. Det er ganske forunderlig når Europa selv verken klarer å stille diagnose eller finne løsninger. Vi vet at gjeld, underskudd og overforbruk er en viktig del av det, men hadde man kunnet komme enkelt ut av det, hadde man funnet løsninger. Det er jo et godt spørsmål om høyere skatt, når skattemoralen og systemets legitimitet ikke er der, i det hele tatt er en del av løsningen.

Da tror jeg finansministeren var mye nærmere det som er kjernen i problemet, og det er at tilliten faktisk forsvinner. Det er en uhyre farlig situasjon når tilliten blir borte i finansmarkedene. Jeg tror det er ganske mange ledere nedover i Europa som sitter og leter etter løsninger på hvordan man skal få den tilbake.

Jeg må bare si til min kollega og komiteleder, Micaelsen, at det holder ikke helt med en AUF-retorikk når man skal diskutere de utfordringene vi her står overfor. For Norge er i en helt spesiell situasjon. Vi er helt annerledes enn Europa for øvrig. Norge preges av en sterk stat og en ganske svak privat sparing. IMF gikk ganske nylig ut med en advarsel mot norsk gjeldsnivå. Det å tro at Europa skal være malen for norske løsninger, synes jeg er ganske spesielt.

Jeg synes vår bekymring skal rette seg mot det som har vært ett av Høyres hovedbudskap i dag, som er den lønnsveksten vi har, som – hvis en følger regjeringens prognoser i nasjonalbudsjettet – kan bli ganske særnorsk, kanskje enda mer særnorsk enn den har vært siden 2005. Vi har et lønnsnivå på 150 pst. av det resten av Europa har, og vi har en produktivitsvekst som er lav, og til dels lavere enn våre konkurrenter. Det holder ikke. Jeg er fryktelig redd for, på linje med det finansministeren og statsministeren har vært ute og advart mot, at vi kan få et todelt Norge. Det er kun én angrepsvinkel på det, og det er at vi må utvikle vårt samfunn sånn at vi får tilbake den produk-

tivitsveksten vi hadde tidligere. Det er den langsiktige måten å sikre vekst og velferd på.

Høyres hovedbudskap er å trygge velferd gjennom kunnskap og konkurransekraft. Kunnskap er en selvfølge. Uansett oljefond eller hvor mye penger vi klarer å bygge opp, er det å utvikle den enkeltes hjernekraft og arbeidsevne hoveddelen av nasjonalformuen. Lærere, universiteter og forskning er helt sentralt. Og det er viktig å sikre et mangfoldig næringsliv rundt i hele landet som kan trygge velferden.

I dette bildet er det utrolig å høre utsagn som at Høyres skatteforslag er «umoderne». Enda mer utrolig er det at finanskomiteens leder mener at kriseland i Europa skal være mal for norsk politikk. Høyres skatteforslag er målrettet mot arbeid og aktivitet gjennom lavere skatt på arbeid, flere trygge jobber gjennom lavere skatt på bedrifter, og å styrke norsk privat eierskap og økt sparing gjennom lavere formuesskatt og gunstigere spareordninger. Regjeringspartiene må gjerne mene at dette er «umoderne». De må gjerne ta et oppgjør med det. Da sier vi: Kom igjen, den fighten tar vi mer enn gjerne!

Høyre senker skatt på arbeid med drøye 3,5 mrd. kr. Heving av minstefradraget og heving av satsen er hovedgrepet. Det har svært gode sosiale virkninger, og vi forundres over de rød-grønnes lave ambisjoner på dette området. Innslagspunktet for toppskatt, trinn 2, heves, og vi reverserer regjeringens fjerning av retten til særfradrag, introduserer et eget skattefradrag for dem mellom 62 og 67 år og lønnsjusterer frikortgrensen. Alt er rettet mot å øke jobbtilbudet og viljen til å jobbe. Her vet vi at det faktisk er dynamiske effekter – det vet finansministeren, og det vet Finansdepartementet, og etter å ha hørt statsministeren tidligere i dag kan det kanskje være greit å formidle litt av den kunnskapen også til ham.

Formuesskatt er et angrep på norske arbeidsplasser eid av nordmenn bosatt i Norge. Det er en skatt som ilegges uavhengig av evne, og den tapper Bedrifts-Norge for nødvendig egenkapital til å tåle risikoen knyttet til innovasjon, nyskaping, vekst og utvikling av nye arbeidsplasser. Høyre vil på sikt fjerne formuesskatten og hever bunnfradraget, senker satsen og senker takstgrunnlaget for primærboligen.

Den rød-grønne regjeringen har på mange måter gjennomført en knipetangøvelse mot det private eierskap gjennom å doble skatten på arbeidende kapital. Det skjer midt i en krise i Europa og samtidig med at LO-sjefen og også næringslivssjefen har innsett at her har vi en utfordring.

Vi fjerner arveavgiften. Vi foretar en rekke grep for å stimulere verdiskaping: startavskrivninger på 30 pst. for investeringer i maskiner og utstyr, direkte utgiftsføring av investeringer i FoU og kraftig forbedring av SkatteFUNN. Dessuten foretar vi forbedringer for enkeltmannsforetak, der regjeringen har lagt seg på den linjen at man ikke skal gi noen særfordeler. Dette er faktisk eiere som tar den fulle og hele risiko ved å utvikle både arbeidsplasser og sin butikk. Vi lager en avsetningsordning sånn at man kan bygge opp for framtidige investeringer, og vi innfører et risikotilllegg på skjermingsrenten.

Så gjentar vi også våre forslag rundt pensjonistbeskat-

ningen fra i fjor. Det var ganske mye bråk rundt omleggingen, og hadde man vedtatt det forslaget Høyre fremmet den gang, hadde ingen pensjonistgrupper kommet dårligere ut.

Jeg har lyst til å komme litt tilbake til et grep vi gjør i forhold til sparing. IMF er bekymret for det norske gjeldsnivået, og vi ser et boligmarked som eksploderer. Begge deler bør bekymre regjeringen. Det bekymrer oss. Grepet går på kravet til egenkapital ved bl.a. boligkjøp, og det forundrer oss at ikke regjeringen gjør noen grep i forhold til ungdom. Vi står i fare for at ungdom ikke kommer seg inn i boligmarkedet med en slik begrensning. Regjeringen foretar ingen forbedringer av BSU-ordningen, der vi hever både skatteprosenten, maksimalbeløpet og det årlige sparebeløpet. Det synes jeg er forunderlig og usosialt, særlig i en tid da boligverdiene øker såpass mye at det nesten er umulig å spare raskt nok til å få den egenkapitalen hvis man ikke får en statlig stimulans. Så igjen, det forundrer meg at man her har en nokså usosial politikk overfor en gruppe som åpenbart trenger hjelp for å komme inn i det som kanskje er nordmenns aller viktigste sparing.

Så en liten visitt innom dette med dynamisk skattepolitikk, for jeg mener at dynamisk skattepolitikk er noe helt annet enn å se at det er dynamiske effekter knyttet til tiltak i skattesystemet. Vi fikk en beskrivelse av statsministeren der man fikk inntrykk av at man skulle få mer skatt igjen ved å senke skatten. Det er det i hvert fall ingen som jeg kjenner, som har påstått. Vi har identifisert at enkelte grep i forhold til skatt har klare dynamiske effekter. Det har Finansdepartementet beregnet for oss, og vi har tatt inn en bitte liten effekt av det i statsbudsjettet, samtidig som vi holder oss innenfor samme rammer som regjeringen. Det betyr at vi slipper ikke løs en finanspolitikk, slik som statsministeren syntes å antyde. Så jeg tror det er ganske viktig å skille begrepene her. Det er åpenbart at det er grep i skattepolitikken som kan gjøres for å få det til å fungere bedre og for å stimulere til vekst, og det er det som er Høyres hovedfokus.

Så til slutt: Jeg har merket meg i debatten i flere år at Bondevik II-regjeringen bør være veldig godt fornøyd, for den fant tydeligvis det helt perfekte skattenivå i henhold til de rød-grønne. Vi ønsker fortsatt skattenivået ned, men det bør i hvert fall kunne gå over i de rød-grønnes historiebok som ganske så fenomenalt.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Gerd Janne Kristoffersen (A) [20:32:29]: Det er en glede for meg å få stille spørsmål til representanten Gundersen, et spørsmål som jeg kunne tenkt meg å stille til flere fra Høyre i dag. Utgangspunktet er at Norge trenger trygg økonomisk styring i en verden som herjes av økonomisk turbulens, og hvor vi står overfor betydelige utfordringer som følge av det. Også her hjemme er det viktigere enn noen gang med stadig og solid styring og virkelighetsforståelse. Det står i kontrast til hvordan Høyre i sitt alternative budsjett og i salen i dag gjentar påstander om at Norge faller på internasjonale kåringer, og overdriver norsk skattenivå og plukker ut enkelt næringer for å undergrave den fantastiske sysselsettingsveksten som har

skjedd i Norge etter 2005. Hvorfor er Høyre så opptatt av å etablere et dårlig inntrykk av det norske økonomiske utgangspunkt, i stedet for å danne en felles front mot de utfordringene vi ser kommer framover?

Gunnar Gundersen (H) [20:33:45]: Jeg kjenner meg rett og slett ikke igjen i den virkelighetsbeskrivelsen. Som det gikk fram av en replikk jeg hadde tidligere i dag, er Høyre ganske nøye med å beskrive at norsk økonomi er i god stand. Det skal vi alle være veldig glad for. Men vi ser jo klare trusler mot norsk økonomi, og dem skal vi forberede oss på. Det er det vi diskuterer, og det bør også representanten Kristoffersen akseptere at man har dialog rundt.

Vi bruker bare tallene som er i nasjonalbudsjettet, og det er åpenbart at det er et brudd i det norske arbeidsmarkedet etter 2008 – da var det finanskrisen. Vi aksepterer fullt ut at det har vært en vekst siden 2005, men den startet faktisk i 2003–2004, og det burde også regjeringspartiene kunne anerkjenne. Så her er det effekter som går litt over i de forskjellige regjeringenes funksjonstid, men jeg tror regjeringen snart skal våkne opp til at det er blitt en helt ny utfordring i norsk økonomi etter 2008.

Irene Johansen (A) [20:34:46]: Representanten forsvarte varmt Høyres skatteutt i sitt innlegg. Jeg vil allikevel utfordre representanten på det, for Høyre påstår i sitt alternative budsjett at vi har et særnorsk, høyt skattenivå i Norge. Det er feil. Det er moderat og ligger omtrent midt på treet i OECD-sammenheng. Like fullt bruker altså Høyre sin alternative virkelighetsbeskrivelse som brekkstang for nye skatteuttforslag i milliardklassen. Det står i skarp kontrast til det som skjer internasjonalt. Den internasjonale gjeldskrisen innebærer det endelige farvel til høyresidens uansvarlige skatteutt over hele Europa. Men selv når de aller fleste andre land både reverserer og forkaster denne politikken, mener fortsatt høyresiden her hjemme at skatteutt er svaret på alt. Har ikke Høyre tatt inn over seg det som skjer i Europa, og evnet å modernisere og oppdatere sin politikk på dette området?

Gunnar Gundersen (H) [20:35:58]: Jo, vi har absolutt tatt inn over oss hva som skjer i Europa. Men jeg undres jo over at ikke Arbeiderpartiet tar inn over seg at situasjonen er en helt annen i Europa. Som jeg nettopp beskrev, har Norge den helt motsatte situasjon av den i Europa for øvrig. Vi har en veldig sterk stat, og vi har en veldig svak privat sektor. Da synes jeg man skal legge opp en politikk som er tilpasset den situasjonen som er der man er.

For øvrig vil jeg reservere meg veldig sterkt mot at noen av Høyres forslag er uansvarlige. De er veldig målrettet mot å skape økonomisk vekst og styrke den norske vekstkraften. Det har vi god dokumentasjon på også fra Bondevik II-regjeringen, gjennom SSB-analyser. Og vi snakker vel ikke så veldig mye om et særnorsk, høyt skattenivå, vi snakker om særnorske skatter og avgifter som f.eks. formuesskatten, som er direkte med på å svekke norsk privat eierskap og svekke utviklingen av norske arbeidsplasser.

Torgeir Micaelsen (A) [20:36:56]: Bare noen korte kommentarer og et spørsmål. Jeg skjønner at jeg har tråkket på noen meget ømme tær når jeg har tillatt meg tidligere i dag å påpeke at jeg synes av og til at det bildet Høyre ønsker å skape av seg selv, der man skal være konstruktiv og samarbeidsorientert, ikke alltid stemmer med virkeligheten. Bare for å ta det aller siste, så skriver man altså i andre avsnitt i Høyres merknader om et «særnorsk høyt kostnads- og skattenivå». Så kan vi diskutere kostnader, det er greit, men det står også «særnorsk høyt» skattenivå. Det stemmer ikke. Det må også Høyre tåle å høre når man skriver det i sin egen innstilling. La nå det ligge.

Jeg synes det er ganske artig at representanten Gundersen drar fram skattenivået fra 2004. Jeg kan til og med fra denne talerstolen være ganske romslig og si at det ikke var et dårlig nivå; det har vi faktisk styrt landet etter i seks år. Hvis vi kunne bli enige om at det året var et godt år også i Høyres Hus, kunne det jo virkelig blitt stabilitet og styring i dette landet i mange år framover. Hva er Gundersens kommentar til et sånt tilbud?

Gunnar Gundersen (H) [20:38:16]: Nivået var veldig bra i 2004. Da var man blitt kvitt investeringsavgift, og toppskatten og den type skatter var på tur ned. Men man ønsket jo å få fjernet andre særnorske skatter, som formuesskatten, som jo hemmer oppbyggingen av norske arbeidsplasser eid av nordmenn bosatt i Norge. Det hemmer også innovasjonsevnen i norske bedrifter. Så vi kommer nok ikke til å bli enige om at skattenivået fra 2004 er det perfekte også framover, for Høyre vil ha det ned, og vi vil bruke dette målet for å øke kraften og vekstevnen i norsk økonomi.

Torgeir Micaelsen (A) [20:39:02]: Jeg takker for svaret.

Jeg vil over til en annen del av dette der jeg også opplever at Gundersen og andre føler seg tråkket på tærne, nemlig min påstand om at jeg synes det er noe spesielt at et ansvarlig parti som Høyre tar utgangspunkt i tall fra akkurat da finanskrisen traff verden og Norge, og fram til i dag. Ja, selvsagt hadde vi da et tilbakeslag i den private delen av norsk økonomi; det var jo hele intensjonen, det var jo hele meningen med den globale finanskrisen. Men jeg synes det er litt rart at man da ikke kan legge til at siden bunnen ble nådd i 2. kvartal i 2010, er det skapt 41 000 nye arbeidsplasser i privat sektor i Norge. Trenden er jo snudd.

Så er situasjonen veldig skjør. Men da er mitt poeng: Hvorfor kan ikke Høyre og Arbeiderpartiet istedenfor å diskutere hva som var, og diskutere ulik virkelighet, nå danne felles front og bli enige om at det viktigste nå er å ta vare på norske arbeidsplasser inn i en meget krevende tid?

Gunnar Gundersen (H) [20:40:05]: Vi kan absolutt være enige om at det er viktig å ha en konstruktiv debatt om løsninger på de utfordringene vi nå er inne i, men å bli enige om både skattenivå og hvordan vi skal angripe det, må jo også Arbeiderpartiets talsmann forvente at det er debatt rundt. Jeg mener at 2008 og finanskrisen var et brudd for hele Europa, og det ser vi i dag.

Det er ingen enkle løsninger på hvordan Europa skal komme seg ut av disse utfordringene, men jeg tror vi skal ta inn over oss at det å fortsette å ha en særnorsk, høy lønnsutvikling per produsert enhet, det å ikke komme tilbake på et spor med høy produktivitetsvekst, kommer til å bli ganske ødeleggende for særlig den delen av industrien og de arbeidsplassene som ikke kan leve av oljen.

Presidenten: Replikskordskiftet er dermed omme.

Statsråd Espen Barth Eide [20:41:19]: Gjennom budsjettforslaget for 2012 vil en fireårig langtidsplan for Forsvaret være fullfinansiert, for første gang på flere tiår. Dette resultatet gjør meg stolt og glad – glad fordi jeg representerer en regjering som har stått 100 pst. bak sine finansielle løfter, og stolt over Forsvaret som gjennom å effektivisere sin drift har bidratt sterkt til at målsettingen i langtidsplanen nå er i havn.

Inneværende langtidsplan representerer slutten på en grunnleggende omstilling som Stoltenberg I-regjeringen, med Bjørn Tore Godal som forsvarsminister, startet i 2000. Etter tre langtidsplaner med stadig bedre måloppnåelse er omstillingen fra et tradisjonelt mobiliseringsforsvar til et moderne innsatsforsvar nå gjennomført. Dette er fornøyelse i offentlig sektor i stor skala.

Dette hadde ikke vært mulig uten klare og tydelige veivalg, der langsiktige gevinster har blitt prioritert framfor populistisk kortsiktighet.

Dette betyr selvsagt ikke at moderniseringen av Forsvaret er over, men det betyr at tiden da alt skulle kastes opp i luften hvert fjerde år, er forbi. Fra nå av er det mer snakk om justeringer underveis. Regjeringen har dermed skapt økt stabilitet og trygghet. Det har vi gjort gjennom å bygge et forsvar som er godt rustet til å møte både dagens og morgendagens sikkerhetsutfordringer.

Videre har regjeringen bidratt til å legge grunnlaget for den kraftige veksten i norsk forsvarsindustri. Vår forsvarsindustri er sterkt teknologiintensiv. Veksten her har bidratt til innovasjon, sysselsetting og betydelige eksportinntekter.

Budsjettforslaget for 2012 styrker samtlige forsvarsgrener og Heimevernet. Gjennom dette legger vi til rette for økt operativ evne, helt i tråd med langtidsplanen. Sjøforsvaret vil seile mer. Hæren får mer personell og mer penger til øving og trening. Heimevernet skal også øve mer, og innen utgangen av 2012 skal nær hele områdestrukturen i HV ha øvd minst én gang i løpet av siste toårsperiode. I Luftforsvaret vektlegges innføring av nye helikoptre. For øvrig videreføres trening og øving i Luftforsvaret om lag på dagens høye nivå.

Takket være at vi nå kan hente ut synergieffektene av omstillingen, vil operativ evne allerede nå øke mer enn budsjettøkningen, hvilket jo nettopp var poenget.

Hoveddelen av budsjettopptrappingen skal skje i nord.

Budsjettforslaget styrker oppfølgingen av våre veteraner med ytterligere 125 mill. kr i 2012, og det satses på både forsvarsrelatert kultur og miljøvern.

Mens vi i stort viderefører nivået på våre bidrag til utenlandsoperasjoner i 2012, vil bidraget i Afghanistan innret-

tes mot å gjøre afghanske myndigheter i stand til å overta sikkerhetsansvaret. Dette vil åpne for en gradvis reduksjon av de norske styrkebidragene i Afghanistan i perioden fram mot 2014.

Regjeringens forslag legger opp til at det ved utgangen av 2012 er balanse mellom budsjett, oppgaver og forsvarskapasiteter. Dette gir et svært godt grunnlag for neste langtidsplan, som regjeringen vil legge fram for Stortinget til våren. Jeg har i dag mottatt forsvarssjefens fagmilitære råd som et viktig innspill i denne prosessen.

Norge ligger helt i front i omstilling i NATO, og vår erfaring vekker interesse hos våre allierte. Samtidig vil jeg understreke at det sikkerhetspolitiske landskapet rundt oss er krevende. Mange av innleggene i denne debatten har med rette vist til den dype og vedvarende krisen vi ser i verden i dag, ikke minst i vår egen verdensdel.

Det tilligger meg i min nåværende rolle å minne om at en økonomisk og sosial krise også kan utvikle seg til en sikkerhetspolitisk krise. Det var dette som skjedde i 1930-årenes Europa. I motsetning til da har vi riktignok et sett med institusjoner på europeisk og globalt nivå som kan bidra til at man finner felles løsninger på krisen. Men løsningene finner dog ikke seg selv, de krever politisk handling. Vi ser allerede nå at den økonomiske krisen setter etablerte politiske systemer på alvorlige prøver, også i europeiske land.

Norge er i dag et av de meget få landene i Europa med økende forsvarsbudsjetter. Mange nærstående land velger i dag å kutte kraftig. Samtidig går mange først nå inn i de omstillingsprosessene vi allerede har vært igjennom. Jeg er redd kuttene kan redusere den kollektive forsvarsevnen i Europa. Det finnes bare to gode svar på dette: For det første å arbeide for bedre og mer integrerte løsninger i alliansen og i Norden, og for det andre å erkjenne at vi i en tilspisset situasjon kanskje må gjøre mer av jobben selv.

Det er derfor god grunn til å gjøre nettopp det regjeringen har gjort i hele denne perioden – å sikre forutsigbare rammevilkår rundt Forsvaret og beholde et langsiktig blikk på hvordan vi får mest mulig forsvar for hver investerte krone.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Per Roar Bredvold (FrP) [20:46:42]: Jeg skal ikke gå inn i en detaljert debatt om det som ble framlagt av forsvarssjefens fagmilitære råd i dag, men si litt om Forsvaret generelt.

Det er ingen tvil om at Fremskrittspartiet har vært Forsvarets beste venn gjennom alle år, når det gjelder budsjetter og ønsker som ivaretar Forsvarets oppgaver og personell på en god måte, i motsetning til regjeringens budsjetter, hvor det ikke har vært nok midler til Forsvarets drift. Det er en realitet.

For å ta to eksempler: Det første er Forsvarets tilstedeværelse i nord – eller kanskje mangel på tilstedeværelse – når det gjelder vår marine og Kystvaktens båter. Antallet seilingsdøgn er redusert kraftig de siste årene, dessverre.

Det andre gjelder våre heimevernsstyrker. Her er også

antallet soldater, distrikter og reelle midler til øving og utstyr blitt redusert hvert år.

Da er mitt spørsmål – selv om statsråden var inne på det: Er dette en situasjon som statsråden vil fortsette med, eller vil han reelt komme med en økning – og i tilfelle hvor mye?

Statsråd Espen Barth Eide [20:47:48]: Jeg stiller meg noe tvilende til om det kan stemme at Fremskrittspartiet er Forsvarets beste venn, for Fremskrittspartiet har vært svært vanskelig å få med på de grunnleggende strukturreformene. Det har alltid vært en type penger tilgjengelig for det Forsvaret ville ha, men ikke for faktisk å ta tak i grunnleggende og varige utfordringer.

Jeg mener at vi nå har lyktes med å sette Forsvaret i stand til økt operativ evne for hvert år framover. Det er bedre i 2011 enn det var i 2010. Det blir bedre i 2012, og synergieffektene kommer nå. Derfor seiles det mer, flys mer og øves mer. Men det er fordi vi har vært i stand til å redusere grunnleggende ubalanser og unødvendig struktur og flytte fra basestruktur til operativ evne. Jeg konstaterer at forsvarssjefen også i dag slo fast at vi ved dette budsjettforslaget er i balanse, etter at vi for få år siden var 3 mrd. kr i ubalanse.

Ivar Kristiansen (H) [20:48:57]: La meg først få lov til å gratulere Barth Eide med statsrådsutnevnelsen og si at han, i likhet med statsministeren, i dag har vært flink til å gi en presentasjon av Forsvaret med en slags fryd-og-gammen-stemming.

Min erfaring er at det i hvert fall ikke er alle som til daglig er i Forsvaret, som føler at kartet og terrenget går i hop i disse beskrivelsene.

For å hjelpe den nye statsråden litt kan jeg sitere litt fra riksrevisors siste rapport:

«Brigade Nord har ikke øvd på en helhetlig måte i 2010, og har ikke – etter Hærens egne militærfaglige vurderinger – kampkraft på ønsket nivå.»

Videre:

«Riksrevisjonens kontroll viser at Sjøforsvaret ikke nådde målene for samlet seilingsaktivitet i 2010. (...) Aktiviteten var også lavere enn i 2009. (...) Kystvaktens tilstedeværelse har blitt redusert gjennom en nedgang i antall patruljedøgn i perioden 2006–2010.»

Hvem har rett – regjeringen eller riksrevisor?

Statsråd Espen Barth Eide [20:50:04]: Begge to har rett, for det riksrevisoren skriver her, er omtrent som tatt ut av regjeringens egen beskrivelse av situasjonen for 2010 – ikke i etterkant, men i forkant. Vi skrev i det daværende statsbudsjettet at 2010 ville bli et tøft år, fordi mange penger gikk bort i omstilling. De synergieffektene vi nå får, ser vi allerede i dag – i mer seiling, mer flyvning, mer operativ evne. Så riksrevisoren gjengir jo strengt tatt de data han har fått fra oss, og som vi også forskutterte. Vi sa at vi var nødt til å ta noen upopulære grep i begynnelsen av forrige langtidsperiode. Forsvaret måtte redusere på en del typer aktivitet. Vi tilførte penger for å komme i balanse. Men jeg kan si her og nå at vi har tall på at

dette allerede ser langt bedre ut, og vi har akkurat nå en stor marineøvelse – den største på lenge – som viser f.eks. Sjøforsvarets betydelige kampkraft på en meget god måte.

Dagrun Eriksen (KrF) [20:51:18]: La meg også få gratulere statsråden med opprykk.

Jeg har lyst til å utfordre statsråden på et tema som jeg tok opp i mitt første forsvarsbudsjettinnlegg for 14 år siden – om kvinner i Forsvaret.

Frank Brundtland viser i en rapport at kvinner i Forsvaret slutter i langt større grad enn det menn gjør, og spesielt unge kvinner. En av de tristeste forklaringene han peker på, er at de opplever baksnakking, nedlatende holdninger og seksuell trakassering. Vi har akkurat hatt en meget alvorlig sak hvor en modig kvinne har stått fram, og hvor befalet som var ansvarlig, ikke har møtt noen konsekvenser – tvert om kanskje heller aksept fra overordnede for det som skjedde. Resultatet er at kvinner ikke kan anbefale Forsvaret som en framtidig plass for andre kvinner.

Da er mitt enkle spørsmål: Hva vil statsråden gjøre for å hindre at kvinner trakasseres ut av Forsvaret, men at det blir det som Stortinget har satt som mål – et sted å være for både kvinner og menn?

Statsråd Espen Barth Eide [20:52:24]: Jeg deler 100 pst. representantens syn på dette. Det soldat Alice Aspelund opplevde, har vært en usedvanlig alvorlig sak for Forsvaret, og vi har vært veldig tydelige, fra både militær og politisk ledelse, på at dette er uakseptabelt og ikke slik det skal være i Forsvaret.

Jeg kjenner meg derfor ikke igjen i beskrivelsen av at overordnede ledd har tolerert dette. Generalinspektøren for Luftforsvaret, sjefen for Forsvarets operative hovedkvarter og forsvarssjefen har, i tillegg til meg, som statsråd, sagt at slik skal det ikke være. Jeg har, i likhet med generalinspektøren, møtt soldaten i etterkant.

Vi vil fortsette et veldig viktig arbeid med å tilrettelegge for kvinner. Det er gjort mange ting når det gjelder utstyr og forlegning. Nå er tiden kommet for en sterk fokusering på holdninger og etikk, ikke minst hos den mannlige delen av soldatmassen og offiserene, slik at man tilrettelegger på en god måte. Dette er en utfordring. Man har kommet et stykke, men det er langt igjen.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Terje Aasland (A) [20:53:39]: I går hadde jeg gleden av å møte representanter fra NODE-nettverket på Sørlandet – eller rettere sagt, NODE jr., altså de yngste ansatte i NODE-nettverket. NODE har en visjon for sin næringsklynge om at de skal bidra til at olje- og gassnæringen på Sørlandet forblir verdensledende, uansett konkurranse.

Det er en næringsklynge som på veldig få år har vokst i antall bedrifter, til nå 50 bedrifter, hvor veksten i omsetningen har vokst fra 5 mrd. kr for få år siden, til antatt for inneværende år 45 mrd. kr, og som i løpet av veldig kort tid har flerdoblet antall ansatte, som nå er på 8 000. Det er en eventyrlig vekst som dette er en presentasjon av.

Det er ikke «uavgjort», slik Robert Eriksson prøver å

framstille norsk næringsliv som. Det er 10–0 til NODE-nettverket, til norsk næringsliv og de mulighetene som ligger der. Veksten i den ene industriklyngen gleder, og den er ett av mange eksempler i norsk næringsliv på mulighetene i Norge.

Men det mest fantastiske ved å møte de unge menneskene som vi skal bygge fremtiden på, er at de har en gløddende optimisme i seg, og de er veldig klare på de mulighetene som ligger i det nettverket og i Norge – i sterk kontrast til hva de samme aldersgruppene i mange land rundt omkring i Europa opplever, på grunn av situasjonen som er helt spesiell der.

I dag har jeg hatt gleden av å møte Norsk industri og Yara. Yara er jo på en måte et industrieventyr «world wide» med utgangspunkt i Norge. De har nå valgt å investere flere hundre millioner kroner i industriproduksjonen sin i Norge og på Herøya. De gjør jo ikke det fordi de ikke tror på Norge. Det gjør de fordi de tror på Norge som produksjonsarena også i fortsettelsen. Selv om det er noen utfordringer, tror de på Norge. De er optimistiske, og det bør i utgangspunktet også vi være.

Det som forundrer meg i denne debatten, er når kanskje spesielt Høyre velger å beskrive norsk næringsliv. Da blir det for meg litt underlig. Det er sånn, i mine ører i hvert fall, at når representanten Sanner beskriver norsk næringsliv, beskriver han norsk næringsliv på en helt annen måte enn hvordan norsk næringsliv selv beskriver seg. Og da må jeg velge. Hvem skal jeg tro på? Skal jeg tro på representanten Sanner, eller skal jeg tro på norsk næringsliv? Ja, mine vurderinger gjør det veldig enkelt: Jeg tror på norsk næringsliv. Det er mye optimisme, det er mye glede, og norsk næringsliv er ikke én homogen gruppe. Noen har selvfølgelig større utfordringer enn andre, men svært mye går særdeles godt.

Det blir liksom litt som debatten om Eksportfinans. Hadde det vært opp til de kritiske røstene i opposisjonen, hadde vi hatt unntak fra kapitaldekningsdirektivet hvis det hadde vært mulig, hvis det var de som hadde styrt landet. Nå får vi en ny ordning, en statlig ordning, som jeg tror i utgangspunktet kommer til å bli plassert som verdens beste eksportfinansieringstilbud, hvis vi vil. Det er i hvert fall få steder i verden en kan gi bedre garantier for utlån enn det å ha den norske stat i ryggen.

Så er det selvfølgelig grunn til å følge situasjonen særdeles nøye. Vårt største eksportmarked er Europa, og situasjonen i Europa er selvfølgelig utfordrende. Vi må derfor følge situasjonen særdeles nøye, ikke minst med tanke på at vi er særdeles sårbare fordi hovedeksportmarkedet vårt er, som sagt, Europa.

Så vil jeg understreke at budsjettet er særdeles viktig. Jeg mener ut fra det vi i dag vet, at det er et godt tilpasset budsjett for det vi skal gå inn i i tiden framover. Men vel så viktig for næringslivet som budsjettet er å ha tryggheten om at landet styres av en regjering som følger situasjonen nøye, og som har kraft og flertall i Stortinget til å sette inn riktige tiltak til rett tid, hvis det blir nødvendig.

Morten Ørsal Johansen (FrP) [20:58:45]: Regjeringen skryter i sitt forslag til statsbudsjett av sine tiltak når

det gjelder innvandring og integrering, og jeg skal være rettferdig – det kan faktisk være noe å skryte av i dokumentet. Det er positivt på noen områder, og på de områdene er regjeringen på god vei til å møte Fremskrittspartiets forslag og løsninger.

Norge har en innvandrings- og integreringspolitikk som byr på utfordringer. Det er de utfordringene vi må ta på alvor. Det er beklagelig at vi har en regjering som ikke ser sammenhengen mellom innvandringspolitikk og integreringspolitikk. Dette er to politikkområder som påvirker hverandre gjensidig, og burde derfor etter Fremskrittspartiets mening være samlet i et eget departement, for derigjennom å sørge for en bedre politisk kontroll på disse områdene, ikke minst slik at en bedre kan se sammenhengen mellom innvandringen og utfordringer vi har innen integrering. Integrering har sine utfordringer der arbeidsledigheten blant enkelte grupper innvandrere er høy. Selv om regjeringen skryter av at den har blitt lavere totalt sett, er det som sagt utfordringer innen visse grupper. Det er den utfordringen vi er nødt til å ta. Vi setter pris på at arbeidsledigheten har blitt lavere totalt, men i de gruppene som virkelig har høy arbeidsledighet, er den høy. Det er de utfordringene vi må ta på alvor. Vi må se på hvorfor den er høyere, hva vi kan gjøre for å løse dette, og om det er evnen eller viljen som gjør at en del er uten arbeid.

Det er også slik at en del av dem som kommer til Norge, unnlater å samarbeide med norske myndigheter. De kommer enten under falsk identitet eller med skjult identitet. Her vil jeg også skryte lite grann av regjeringen. Gjennom Prop. 138 L for 2010–2011 er de på vei til å nærme seg Fremskrittspartiet. Men jeg lurer på: Hvorfor kan ikke regjeringen ta skrittet fullt ut og si at nå skal vi ha lukkede mottak, slik at vi får dette under bedre kontroll, slik at vi har kontroll på dem som kommer til Norge – og at vi eventuelt kan sende dem ut igjen så fort som overhodet mulig når de ikke er villige til å samarbeide med norske myndigheter? Kommer du under falsk ID eller med skjult ID, bryter du faktisk loven i utgangspunktet og bør derfor sperres inne.

UDI har gjort en del når det gjelder saksbehandlingstiden sin, og det er positivt. Om det er regjeringens fortjeneste, eller om det er en dyktig ledelse i UDI, skal ikke jeg si noe om. Men under mitt besøk i UDI fikk jeg helt klart inntrykk av at vi har en ledelse i UDI som tar jobben sin på alvor. De har gått inn og sett på behandlingstiden, og de har tatt en del grep for å få den ned, og det uten at det går ut over kvaliteten på det arbeidet de gjør. Det de har gjort, er å se på liggetiden på saker – altså hvor lenge en sak ligger uten at noen tar i den – og derigjennom har de klart å gjøre et godt arbeid og fått ned saksbehandlingstiden, noe som gjør at de som sitter i mottak, forttere kan komme seg ut til kommuner eller bli returnert til hjemlandet sitt.

Når det gjelder retur av asylsøkere som ikke har fått opphold, ønsker Fremskrittspartiet å gå mye hardere til verks enn det regjeringen gjør. Vi ønsker å øke ressursene på dette området, slik at de som har fått avslag, kommer tilbake til sitt opprinnelsesland forttest mulig og ikke belaster norske skattebetalere.

Så er det et område jeg også er positiv til, nemlig at

regjeringen øker integreringstilskuddet noe. Men jeg har også litt delte meninger akkurat rundt det området, for det er positivt at kommunene ikke skal belastes med den ekstra utgiften de har med mottak av flyktninger. At det er en ekstra utgift, er det ingen tvil om. De skal få dekket de utgiftene de har til helse, og de skal få dekket de utgiftene de har til ekstra skolegang. De skal altså få dekket de ekstra utgiftene de har. Det er viktig at de som kommer til dette landet, integreres på en god måte, kommer inn i samfunnet, får skolegang, får utdanning, får jobb, slik at de blir en del av og kan bidra i det norske samfunnet. Da er det jeg stiller meg spørrende til dette: I en del kommuner viser det seg at etter at introduksjonsperioden er over, og det har gått enda noen år, er det fortsatt stor arbeidsledighet i enkelte innvandrergupper. Samtidig er det enkelte kommuner som har klart det kunststykket å bygge seg opp et integreringsfond. De har altså et overskudd av integreringstilskuddet som de kan legge inn i et fond. Det er en utfordring og en problemstilling som regjeringen må ta tak i.

A k h t a r C h a u d h r y hadde her overtatt presidentplassen.

Øyvind Halleraker (H) [21:04:21]: I dag har vi gjentatte ganger fått malt opp to bakgrunnsbilder i de rød-grønnes innlegg. Det første er en beskrivelse av hvor urolig og vanskelig den økonomiske situasjonen er ute i Europa og USA, og hvor heldige vi er som har hatt en rød-grønn regjering i Norge.

Ærlig talt, man skal ikke være atomfysiker for å gjennomskue denne lettberte strategien. Vel kom vi oss bra gjennom finanskrisen og er bedre rustet enn de fleste andre for å møte de usikre tidene som står foran oss, men det skyldes en unik nasjonaløkonomisk situasjon basert på oljeinntekter og fond, ingen gjeld og høyt aktivitetsnivå nettopp bl.a. i petroleumsrelaterte næringer. Ja vi greier oss bra, men med fullstendig annerledes forutsetninger enn andre land er det neppe noen stor prestasjon. Andre land har bare hatt én mulighet, nemlig å stimulere til vekst uten å kneble næringslivet med høyt skattetrykk.

Dagens andre skremmebilde fra de rød-grønne er hvor ille det skal gå med landet om vi får en borgerlig regjering. Finanskomiteens leder slo an tonen, og maken til arrogant og selvgod egenoppfatning skal man lete lenge etter. Heldigvis tror jeg ikke slikt er egnet til å imponere noen utenfor en rød-grønn menighet, som jo som kjent blir mindre og mindre.

Det som har vært en gjennomgående beskrivelse, er faren for mer privatisering og skattelette. Selv med skattelette til folk flest og bedrifter er visst dette et skremmebilde som man tror bærer gjennom. Men nei, det gjør ikke det, og det er feil.

Høyres budsjett legger opp til å trygge velferden ved å satse på kunnskap og konkurransekraft, satse på ungdommen, satse på forskning, satse på næringslivet og bedre og sikrere veier.

Velferd er ikke bare staten – det er en rød-grønn villfarelse. Velferd dreier seg dypest sett om å sette bedrifter

i stand til å drive en sunn og god virksomhet som kan gi avkastning, skape arbeidsplasser og gi inntekter til fellesskapet. Personlig velferd dreier seg om å ha et godt og variert tjenestetilbud og – viktig – mulighet til å treffe egne valg.

Når de rød-grønne står her og legger ut om de skadelige skattelettene, kan de ikke ha satt seg særlig inn i hva som ligger i Høyres alternative budsjett for kunnskap og konkurransekraft. Det er nemlig minstefradraget, det er toppskattesatsen, det er arveavgiften, det er en tiendedels prosent på formuesskatten, og det er å bedre avskrivningsgrunnlaget for å trygge arbeidsplassene som utgjør disse skattelettene.

Det mest påfallende fra denne regjeringen er den manglende viljen til modernisering og til å velge smarte og nye løsninger. Resten av samfunnet fornyer seg hele tiden. Innenfor mitt arbeidsfelt, samferdselssektoren, sørger regjeringen for fullstendig stillstand. Høyre vil gjøre noe med dette. Vi prioriterer fornyelse. Vi har lagt fram en transportplan med 23 tiltak, som alle går på fornyelse og modernisering. Vi har lagt fram en kollektivplan som tar inn over seg de enorme utfordringene særlig de fire storbyene våre står overfor.

Her er en rekke gode tiltak som er beskrevet i vårt budsjettalternativ, men som dessverre regjeringspartiene går imot. Vi har lagt fram en trafiksikkerhetsstrategi, som også er en hovedprioritet i vårt samferdselsbudsjett.

Regjeringen kjører «same procedure as every year», bortsett fra at de til neste år kutter i den belønningsordningen som Bondevik II fikk på plass.

I statsbudsjettet for neste år bevilger Høyre 1 mrd. kr ekstra til vei. Vi prioriterer trafiksikre veier, både riksveiene og fylkesveiene. Vi lanserer tre store OPS-prosjekter, prosjekter som har ventet altfor lenge på klarsignal fra denne regjeringen. Vi etablerer et vedlikeholdsfond på 50 mrd. kr for å ta igjen det enorme etterslepet som har bygd seg opp over mange år. For 2012 bevilger regjeringen lusne 700 mill. kr til vedlikeholdsasfalt. Vårt fond ville gitt en avkastning på 2 mrd. kr i tillegg.

Vi lanserer to nye belønningsordninger, én for intermodale løsninger på knutepunkt og én for sykkeltiltak i byene, pluss en rekke tiltak for å modernisere en sektor som skriker etter fornyelse.

Ja, utålmodigheten er så stor at den går langt inn i regjeringspartiene. Derfor er det fullstendig uforståelig at vi etter seks år med denne regjeringen ikke ser et eneste fornyingstiltak, med unntak av noen få budsjettknep på enkelte veistrekninger.

Senterpartiets leder, som også er medlem av regjeringen, kritiserer denne fornyelsesvegringen helt åpent i media. Tidligere arbeiderpartistatsråder har uttalt at dagens samferdselspolitikk er utgått på dato. Det er jeg helt enig i.

Gunvor Eldegard (A) [21:09:44]: Det er eit godt budsjett me skal vedta her i dag, eit budsjett som tek omsyn både til den turbulente økonomiske situasjonen i Europa og til å tryggja velferda.

Budsjettet er under 4 pst.-bana, som det skal vera når

det går godt. Så har me moglegheit til å bruka meir pengar i dårlege tider.

Det er no tre år sidan den internasjonale finanskrisa slo til. Finansmarknadene stoppa nærmast å fungera, og verdsøkonomien opplevde det sterkaste tilbakeslaget sidan den andre verdskrigen. Me klarte å dempa fallet i Noreg fordi me møtte det med handling, med massive tiltak – rett innretta, rett porsjonert og til rett tid.

Finanskrisa er dessverre ikkje over, men ho har endra karakter. No er verda rundt oss igjen prega av stor økonomisk usikkerheit. Arbeidsløysa har bite seg fast på eit skremmande høgt nivå i Europa, særleg blant ungdom. Mange land har store underskot i budsjetta og ein kraftig auke i offentlig gjeld. Nokre land har trudd at det går an å ha velferdstenester på nivå med dei nordiske landa og eit skattenivå på nivå med det amerikanske. Det går ikkje.

Finanskrisa rammar vanlege folk. Eg forstår godt at det må kjennast urettferdig og frustrerende når ein opplever store kutt i velferda og reduksjon i lønningane, stor arbeidsløysa blant dei unge, og samstundes ser dei at finansbransjen tek ut store lønningar og bonusar.

Her heime ser me ein vekst i norsk økonomi, sjølv om vekstanslaga er nedjusterte som følgje av den internasjonale krisa. Likevel har me 300 000 ekstra arbeidsplassar sidan 2005. To tredelar av dei er i private bedrifter. Berre høyr her: Verdskapinga har no auka sju kvartal på rad, og siste året har sysselsetjinga auka med 50 000. Aldri før har det vore så mange i jobb her i landet. Dette er svært bra for oss, men me må ikkje ein augneblink tru at Noreg ikkje kan verta påverka av denne krisa. Noreg har ein open økonomi, og store delar av eksporten vår går til Europa. Me må styra pengebruken her heime sånn at me ikkje får press på renta og kronekursen.

Næringspolitikk for framtida er utruleg viktig. For oss i Arbeidarpartiet handlar dette om å både skapa meir og fordela meir. Høgre sitt svar i næringspolitikken er, som i alle andre samanhengar, skattekutt. Blant anna kuttar dei formuesskatten med 3 mrd. kr. Men eg vil stilla spørsmål om heilskapen i Høgre sin næringspolitikk. Landbruket, som er ei stor og viktig næring i Noreg, skal dei kutta med heile 1,7 mrd. kr – eit ganske stort tal, spør du meg. Regionale utviklingsfond skal dei kutta med 500 mill. kr. Og nettolønnsordninga for sjøfolk skal dei òg kutta med 500 mill. kr. Alt dette vil setja arbeidsplassar i fare. Noreg er blant dei fremste i verda på maritim sektor. For å fortsetja å ha den posisjonen må næringa ha vilkår på linje med andre land, i alle fall i Europa, elles vert konkurransekrafta til maritim sektor veldig svekt.

Det er sviakt i logikken til Høgre når dei snakkar så mykje om svekt konkurranseevne, men likevel er villige til direkte å svekkja ein sektor.

Det er mogleg me ikkje imponerer høgrepreressantane, men NHO-direktøren er i alle fall veldig begeistra for vår satsing på forenkling. Då me fjerna revisjonsplikta for små selskap i vinter, uttalte han at dette var tidenes forenklingstiltak. No skal me gjera nye historiske kutt i norsk næringsliv sine administrative kostnader. Regjeringa har lova å redusera næringslivet sine byrder med 10 mrd. kr innan utgangen av 2015. Eg vil òg nemna kravet til aksjekapital,

som er redusert til 30 000 kr, og ikkje minst elektronisk innrapportering. Det er rett og slett meir tid til å skapa.

Budsjettet har òg ei stor satsing på innovasjon og nyskaping. Eg nemner Investinor, som er tilført 1,5 mrd. kr i ekstra kapital, satsing på entreprenørskap, brukarstyrt innovasjon og, ikkje minst, klimateknologi – grøne innovasjonar, som er noko av det viktigaste for framtida, og som me må satsa på.

Eg er glad for at me i dag vedtek eit budsjett som sørgjer for orden i økonomien, sånn at me har eit forsvar mot kriser som kjem utanfrå – rett og slett trygg økonomisk styring, ikkje kreative løysingar som set norske arbeidsplassar i fare.

Gjermund Hagesæter (FrP) [21:14:59]: Den norske staten er ein ekstremt rik stat. Vi har ein kapitalbase som dei fleste andre land misunner oss. Vi har eit oljefond på godt over 3 000 mrd. kr. Viss ein skulle fordelt det ut over til alle innbyggjarane, frå dei yngste til dei eldste, ville det utgjort 650 000 kr per nordmann.

I tillegg til det blir det heile tida overført meir pengar til oljefondet. Dette statsbudsjettet blir gjort opp med eit overskot på 345,7 mrd. kr. Det er ca. 6 mrd. kr meir enn anslaget på rekneskapen for 2011. Det betyr at for kvar time som går, blir det overført ca. 40 mill. kr til oljefondet. Sidan denne debatten starta her kl. 10 i dag, er det altså overført 400 mill. kr til oljefondet. Så sjølv om ikkje alle investeringane har vore like bra, tyder alt på at oljefondet også vil vekse i tida framover.

Når ein har ein slik stor, god og nasjonal statleg rikdom, skulle ein kanskje tru at dei fleste problema i landet var løyste. Men slik er det altså ikkje. Viss ein reiser rundt til landets kommunar og snakkar med lokalpolitikarar og lokale ordførarar og rådmenn, får ein der ei beskriving av ein dagleg kamp for å få pengane til å strekkje til. Det er ein dagleg kamp for å greie å finansiere dei tenestene som innbyggjarane har krav på. Når vi ser på dette statsbudsjettet, er det ingenting som tyder på at jobben rundt omkring i dei 430 kommunane – 429 frå 1. januar 2012 – blir enklare.

Det er altså mindre inntektsvekst i dette budsjettet enn det som var varsla i kommuneproposisjonen. Det er også ein monaleg usikkerheit når det gjeld finansieringssystemet for Samhandlingsreforma. Det er også vidareføringer av ein usosial barnehagepolitikk, der det er stor forskjell på finansiering av private barnehagar og offentlege barnehagar. Regjeringa stramar heller ikkje inn på asylpolitikken, noko som får konsekvensar for kommunane. Alt tyder altså på at pensjonskostnadene og gjeldsgraden i kommunane også vil halde fram med å vekse markant i 2012.

Det kjem også åtvaringar frå fleire hald. KS viser til at dette budsjettet manglar 800 mill. kr til kommunane for ei rein vidareføring av dagens tenestetilbod. Det er altså nesten 1 mrd. kr mindre enn det ein treng for å vidareføre dagens tenestetilbod. Viss vi då plussar på dei lovnadene som dei raud-grøne politikarane bl.a. har gått omkring og gitt i valkampen, manglar kommunane mange milliardar for å kunne møte dei lovnadene.

Dette spriket har jo mange årsaker. Blant anna er det ein auka befolkningsvekst, som er ganske betydeleg. Vi har ei aldrande befolkning, som medfører at tenestene blir fleire og meir omfattande i Kommune-Noreg. Også fleire oppgåver som kommunane får overført, og auka krav, både frå sentralt hald og frå innbyggjarane, gjer at det blir dyrare å levere tenester i kommunane. Så har ein òg auka pensjonskostnader i kommunesektoren som er ein betydeleg kostnad i tida framover.

Konsekvensane av dette budsjettforslaget betyr mindre lokal handlefridom. Framstegspartiet har teke dette til etterretning. Derfor har vi i vårt alternative statsbudsjett plussa på 3 mrd. kr til eldreomsorg, til grunnskule, til kommunalt barnevern, til kommunal rusomsorg og til psykiatri. Inkludert i den summen er også 250 mill. kr til auke i lærlingtilskotet.

I tillegg til det har vi plussa på 800 mill. kr til ressurskrevjande tenester utover det som regjeringspartia har foreslått. Det er litt betre enn forslaget til regjeringa. Det er kanskje ikkje nok, men det er betre.

Torbjørn Røe Isaksen (H) [21:20:18]: Jeg vil site-re fra Arbeidsdepartementets budsjettproposisjon, side 29, linje tre, fire og fem. Der står det:

«I 2003 ble konjunkturbunnen nådd. Fra 2004 var utviklingen på arbeidsmarkedet igjen mer positiv, og flere kom i arbeid.»

Jeg stusset litt da jeg leste de årstallene. Jeg måtte faktisk dobbeltsjekke at det var riktig, for basert på debatten her i dag skjedde det veldig lite positivt før 2005. Faktisk har det meste som er bra med Norge, kommet etter 2005, og etter at den rød-grønne regjeringen tok over. Ikke på ett eneste punkt i løpet av debatten i dag har jeg hørt noen si det Arbeidsdepartementet her skriver, nemlig at økningen i sysselsettingen startet da Høyre sist satt i regjering og snudde nedgang til oppgang.

Nå står vi igjen foran en veldig vanskelig periode. Konkurranseskraften vår svekkes, vi satser for lite på kunnskap og forskning, og vi investerer ikke nok i fremtiden. Det som burde bekymre oss, er at vi ikke har brukt de gode årene til å gripe fatt i noen av de virkelig store utfordringene Norge står overfor. Selv om vi har lav ledighet i Norge, har vi stadig flere som faller ut av arbeidslivet, og utenforskapet øker. Det at flere faller ut av arbeidsmarkedet i dårlige tider, er forståelig. Men vår store utfordring er at mange av dem forblir utenfor. Også i år, f.eks., øker andelen på helserelaterte ytelser. Økningen er større enn befolkningsutviklingen skulle tilsi. Mens norsk økonomi fortsatt – selv om det er turbulent rundt oss – går bra, øker altså utenforskapet i Norge. Det som bekymrer oss mest – og det tror jeg gjelder for politikere i alle partier, nesten – er at særlig mange unge faller ut av arbeidsmarkedet eller aldri kommer inn.

Siden 1995 og fram til i dag har det nesten vært en dobling av unge uføre mellom 18 og 24 år, og den økningen har også kommet i perioder hvor det har vært gode tider i norsk økonomi. Siden 2008 har også antallet unge sosialklienter økt – igjen – og det fortsatte å øke, selv etter at den forrige finanskrisen hadde lagt seg. Problemet er

selvfølgelig at mens arbeidsledige – også unge arbeidsledige – kommer tilbake i jobb, så vet vi at mange unge Nav-brukere aldri kommer tilbake i arbeidslivet. De blir avskrevet allerede i ung alder.

Aftenposten intervjuet nylig en ung, nyutdannet kvinne som fikk beskjed fra Nav om at uføretrygd ville vært det beste for henne. Hun hadde en lungesykdom som gjorde at hun ikke kunne jobbe fulltid i den bransjen hun hadde sett for seg, men hun ønsket gjerne bistand til omskolering for å kunne jobbe deltid. Det fikk hun ifølge Aftenposten nei til. Beskjeden var at hun hadde for mye utdanning fra før. Jeg tror de fleste som jobber med Nav-systemet og Nav-brukere, også har snakket med mennesker som forteller at de fra ung alder av følte at det eneste tilbudet systemet kunne gi dem, var uførepensjon, uføretrygd. Mange ungdommer oppsøker Nav for å få hjelp til å komme i jobb. I stedet ender de opp på uføretrygd. Noen unge vil selvfølgelig være ute av stand til å jobbe, men mange blir gitt opp av systemet. For mange får beskjed om at fordi de er syke i én periode, kan de aldri komme tilbake til arbeidslivet, og det er med all respekt meningsløst. Det er noe galt med et system som fungerer på den måten. For hvordan kan vi si at en som har fått en psykisk lidelse når hun er 23 år, garantert også er ute av stand til å jobbe når hun er 43 år? Det kan vi ikke.

Noe av dette kommer til å bli bedret med en ny uføremelding, men ikke alt. Høyre har derfor en løsning, og det er å satse massivt på arbeidstrening i arbeidslivet. Vi må bruke mer av midlene våre på å betale folk for aktivitet og arbeidstrening og mindre midler på å betale folk for inaktivitet og for det å stå utenfor arbeidslivet. Høyre bruker 400 mill. kr ekstra – altså mer enn regjeringen – på arbeidstrening i arbeidslivet. Hvis man sammenligner regjeringens budsjett med vårt budsjett, så er det mange tusen ekstra mennesker, særlig unge, som ville fått en ny sjanse til å komme inn i arbeidslivet med Høyres politikk. Den sjansen får de dessverre ikke med regjeringens budsjett.

Irene Johansen (A) [21:25:38]: Krisen i enkelte land i Europa handler bl.a. om land som har lånt og brukt for mye penger, og som nå ikke klarer å betjene sin gjeld. Det handler om manglende ansvarlig økonomisk styring og manglende vilje til nødvendige reformer i tide. De landene som nå sliter, som Italia og Hellas, har ikke klart å styre slik at de kom ut av finanskrisen på beina. Dette går ut over helt vanlige folk, slik vi ser i reportasjer i nyhetene om folk som mister jobben og blir kastet ut av husene sine, uten sikkerhetsnett, om ungdom som har mistet håp og framtidstro, med stor sosial uro som konsekvens.

Eurokrisen setter finansmarkedene og økonomien under press, men enda mer alvorlig er det at krisen også setter de demokratiske institusjonene under press. Tilliten i befolkningen til at politikerne kan rydde opp, er borte. I Hellas og Italia har man nå satt inn teknokrater som nye statsministre. Ingen av dem har stilt til valg eller hatt posisjoner i politiske partier. Dette er det mest alvorlige i krisen.

Norge har klart seg bra gjennom finanskrisen, og vi klarer oss bra nå tross gjelds- og arbeidsløshetskrisen i

verden. Mange peker på våre store inntekter fra olje og gass og pensjonsfondet som grunnen til dette. La det ikke være noen tvil om at pensjonsfondet er viktig og gir oss et handlingsrom som det er grunn til å misunne oss. Det satte oss i stand til å sette inn offensive mottiltak under finanskrisen. Samtidig er det viktig å understreke at det ikke er inntektene fra olje og gass alene som gjør at vi klarer oss så bra. Nei, det er bevisst politisk styring, bevisste politiske valg, som ligger bak.

Høyresiden sier hvert år – veldig forutsigbart – at det er grå og kjedelige budsjett som legges fram fra regjeringen, uten profil og prioriteringer og uten reformer. Det er feil. Det er tydelig at de ikke har brukt tid på å sette seg inn i budsjettet. Det er vedtatt flere nye reformer, flere langtidsplaner innenfor bl.a. samferdsel og forsvar, som vi nå gjennomfører.

Norges økonomiske vekst og velferdssamfunn kan vi takke en bevisst politisk prioritering for, sammen med bl.a. partene i arbeidslivet, der vi har lagt til rette for en høy arbeidsdeltakelse og å holde folk i arbeid. Det har vi gjort gjennom å bygge ut barnehageplasser til alle som har behov for det, og fastsatt en makspris som alle kan betale. Vi har bygd ut foreldrepermisjonen, slik at både kvinner og menn deltar i arbeidslivet. Det er skapt over 250 000 nye arbeidsplasser de siste årene, de fleste i privat sektor. Vi har gjennomført en pensjonsreform som legger til rette for at flere jobber lenger. Og viktigst av alt: Vi har holdt orden i egen økonomi og ikke brukt over evne i gode tider. I tillegg har vi prioritert å bygge ut og sikre sikkerhetsnett for folk som faller utenfor arbeid eller skole.

Norge har et velferdssamfunn som de fleste andre land misunner oss, men som mange av oss tar for gitt. Det bør vi ikke gjøre, for det er ikke likegyldig hvilke partier som sitter i regjering og styrer landet i forhold til å prioritere velferdssamfunnet. Der skiller nemlig høyre- og venstresiden seg vesentlig fra hverandre. Arbeiderpartiet vil ha en samfunnsutvikling med gode fellesskapsløsninger i offentlig regi innenfor skole, eldreomsorg og helse- og sosialtjenester, istedenfor lavere skatt og mer egenbetaling, slik Høyre og Fremskrittspartiet vil. Dette understrekes i neste års budsjett og i forslagene til alternative budsjetter fra Høyre og Fremskrittspartiet. Fremskrittspartiet foreslår skatte- og avgiftslettelser på over 21 mrd. kr, og på utgiftssiden en reduksjon på 15 mrd. kr. Budsjettalternativet innebærer dermed en økning i bruken av oljepenger på over 6 mrd. kr sammenlignet med regjeringens forslag.

Ifølge Fremskrittspartiet øker bruken av oljepenger bare med 0,9 mrd. kr sammenlignet med regjeringens forslag, men flere av Fremskrittspartiets inndekningsforslag er urealistiske og bryter med god budsjetteringsskikk. Blant annet legger Fremskrittspartiet til grunn at dynamiske effekter av foreslåtte skatte- og avgiftsendringer gir en selvfinansiering tilsvarende 5,3 mrd. kr, knyttet til en varig økning i arbeidstilbudet. Videre har de lagt til grunn en betydelig reduksjon i utgiftene til uførestønader, sykepenger og dagpenger, uten at det framgår hvilke innstramminger som skal gjennomføres, og det budsjetteres med økte inntekter fra salg av statlige eiendommer med hele 4 mrd. kr, uten at det oppgis hvilke eiendommer som skal selges.

Poenget med å trekke fram Fremskrittspartiets forslag er å få fram at lærdommen fra situasjonen i Europa er at det viktigste vi kan gjøre også neste år, er å føre en ansvarlig økonomisk politikk og holde orden i økonomien. Fremskrittspartiets alternative budsjettforslag viser at de ingenting har lært. Det samme gjelder Høyre som også prioriterer skattekutt til over 12 mrd. kr, til tross for at den internasjonale gjeldskrisen viser at dette er en forfeilet politikk som de fleste land nå forlater. Jeg er opptatt av at befolkningen i Norge skal ha tillit til at politikerne kan styre også gjennom kriser, gjennom en ansvarlig økonomisk politikk. Det er det motsatte Høyre og Fremskrittspartiet legger opp til i sine alternative budsjetter. De har ikke evnet å ta inn over seg effektene av sin politikk i dagens situasjon, modernisere og oppdatere sin politikk.

Anne Tingelstad Wøien (Sp) [21:31:00]: Klassekampen har hatt flere oppslag de siste ukene med fokus på utfordringene innenfor yrkesfagene. Senest i dag melder de: «Av nye frisørlæringer i Oslo i år, kommer bare 18 fra den offentlige skolen. For fire år siden var tallet 60.»

To forskere mener at Kunnskapsløftet har ødelagt yrkesfagene.

Jeg er glad for at evalueringa av Kunnskapsløftet skal legges fram til våren, slik at vi kan få en bred og kvalifisert gjennomgang av bl.a. yrkesfagene. Samtidig mener jeg at alle de signaler vi har fått om at innretninga på yrkesfagene ikke gir de resultatene vi ønsker, betyr at det allerede nå bør signaliseres at vi i etterkant av evalueringa trenger en egen melding til Stortinget om yrkesfagene.

Denne regjeringa har tatt grep i skolen etter innføringa av Kunnskapsløftet i 2006, så også i år. De nasjonale testene viser at vi er på rett vei. Vi holder akkurat på å behandle meldinga om ungdomsskolen, der målet er å øke motivasjonen, gi flere mestringfølelse og dermed gi flere muligheter til å lykkes også i videregående.

Praktisk arbeidslivsfag er ett av de grepene som en allerede har hentet erfaring fra gjennom forsøk. Dette er minityrkesfagene som skal kunne gjøre elevene bedre rustet til å gå inn i yrkesfaglig retning. I tillegg skal vi fra høsten innføre valgfag. Valgfagene skal gi mulighet for mer praktisk erfaring og praktiske muligheter både for dem som skal gå på yrkesfag, og for dem som skal gå studie-spesialiserende. Derfor er det viktig at det i statsbudsjettet er lagt inn bevilgninger til valgfag. Høyre prioriterer ikke en mer praktisk rettet skole som passer til flere, men har fortsatt klokkeetro på at bare vi får flere timer med lesing, skriving og regning, så er vi på rett vei.

En mer fleksibel ungdomsskole med muligheter for flere praktiske fag har vært en kjeppheest for Senterpartiet i mange år. Jeg er derfor svært glad for at vi nå har fått gjennomslag for en ungdomsskole som tar alle elever og all kunnskap, også praktisk håndverkskunnskap, mer på alvor. En god yrkesfagutdanning er avgjørende for å få lærlingplass og god nok grunnkompetanse. Læringer bør etter to år ha med seg både allmennkunnskap i basisfag og god grunnkunnskap i lærefaget. Å være lærling betyr at bedriften ikke skal kunne regne med særlig stor verdiskaping på lærlingen det første året. Det andre året deri-

mot skal lærlingen ha kunnskap nok til å kunne gi avkastning til bedriften. Da må vi sørge for at opplæringa er så god at den gir muligheter for det. Å tilby læreplasser avhenger derfor både av at de elevene som har gått i skole, har den kompetansen som kan forventes når de søker læreplass, men det avhenger også av at bedriftene befinner seg i en konkurransemessig situasjon hvor de oppfatter at de har kapasitet, overskudd og muligheter nok til å ta seg av en lærling to år fram i tid. Her bør også selvfølgelig bedriftene regne inn sitt framtidige behov for arbeidskraft. Hvordan vi disponerer vår økonomi, har altså ikke bare betydning for næringslivets muligheter i konkurranse med andre, men også for næringslivets muligheter til å bidra til å lære opp nye framtidige fagmedarbeidere. Det gjelder både offentlig og privat næringsliv.

Senterpartiet har vært frontkjemper for å øke statusen til de praktiske fagene, til praktisk kunnskap og til det praktiske arbeidet i mange, mange år. Ja, faktisk var det det moren min også jobbet med da hun satt i KUF-komiteen for noen år siden – da bl.a. ved å vinne kampen om de tekniske fagskolene. Vi er glade for at flere også ønsker å ta eierskap til denne saken. Jo flere vi er, jo lettere blir det å få det til.

Praktiske fag handler ikke bare om å fjase bort tid på mer eller mindre kreative valgfag i ungdomsskolen – som produksjon for sal eller scene, drive med mopedverksted, snekre eller sulle bort tida på praktisk-estetiske kosefag, som å designe gjennom å tegne eller sy. Dette handler om å anerkjenne at yrkesfag og håndverksfag er fag, at praktisk-estetiske fag handler om å ha fagfolk i framtida, som f.eks. skal designe teknologiske produkter eller bidra til å videreføre vår kultur. Det handler om at vi har fagfolk som skal montere eller sette sammen framtidas vindmøller, eller montere og bygge kraftverk, tuneller og turbiner. Det blir ingen overgang til en fornybar og mer miljøvennlig framtid uten at vi både har fagfolk som er gode på å utvikle ny teknologi, og fagfolk som er gode på å bygge eller montere det som utvikles.

Denne sammenhengen er vi i Senterpartiet opptatt av å få flere til å skjønne. Det er derfor vi nok en gang prater om de praktiske fagene. Framtida trenger fagarbeidere, og det er viktig at både elever, foreldre og utdanningspolitikere ser viktigheten av yrkesfagene. Det er derfor vi nå gjør noe med ungdomsskolen, for det er der de skal velge fag i videregående.

Øyvind Vaksdal (FrP) [21:36:21]: Norsk bistands- og utviklingspolitikk har altfor lenge vært preget av snillisme og naivitet. Størrelsen på bistanden og at Norge skal være best i klassen, har vært det aller viktigste. Kvaliteten på bistanden derimot – om den kommer fram, om den virker etter hensikten – er noe de færreste bryr seg om. Om våre bistandspenger forsvinner i korrupsjon eller havner i lommene på diktatorer, ser heller ikke ut til å bekymre mange. Det har vært hevdet av mange, også fra denne talerstol, at forebygging og bekjempelse av korrupsjon i bistanden skal ha høyeste prioritet. I praksis har dette dessverre vist seg bare å være festtaler.

I januar kom Riksrevisjonen med en rapport som inne-

holdt ramsalt kritikk av mangelfull resultatorientering i bistanden, og som påviste store svakheter i planlegging, oppfølging og forebygging av korrupsjonen. Rapporten, som nå er til behandling her i huset, skal vi imidlertid komme tilbake til i et senere møte.

I Aftenposten lørdag 29. oktober omtales en bistands-skandale med norske penger som har fått utvikle seg i Tanzania uten særlig inngripen fra norske myndigheter. Ifølge avisen skal så mye som 150 mill. kr av en totalkostnad på 300 mill. kr til et utviklingsprogram være forsvunnet i korrupsjon. Hva gjør norske myndigheter med dette? Jo, man klarer til slutt å få tilbakebetalt 750 000 kr – 750 000 kr av 300 mill. kr! Som om ikke dette var nok, lover den norske regjering nye friske 500 mill. kr til dette korruperte landet, samtidig som man forhandler om tilbakebetaling av de 750 000 kr. Naiviteten kjenner åpenbart ingen grenser i norsk bistandspolitikk.

Tirsdag denne uken overleverte Riksrevisjonen den årlige rapporten om revisjon og kontroll for fjoråret, det såkalte Dokument 1. Riksrevisjonen har nok en gang påvist svakheter og mangler ved styring, oppfølging og kontroll av bistandsmidler, denne gangen i Afghanistan. Det slås også fast at de etablerte oppfølgingsmekanismer ikke er tilstrekkelige for å sikre at norske midler nyttes etter forutsetningene. Dette er uholdbart. Målet for norsk utviklings- og bistandspolitikk må etter vår mening være at utviklingslandene på sikt skal kunne klare seg uten overføringer fra Vesten.

Fremskrittspartiets utviklingspolitikk tar sikte på å løfte mennesker ut av fattigdom og skape grunnlag for vekst og utvikling gjennom å bygge ned toll- og handelsbarrierer, sletting av illegitim gjeld samt å sikre eiendomsretten for det brede lag av befolkningen. Vi vil videre satse på helse og utdanning, kanalisere bistand gjennom frivillige organisasjoner og globale fond, forsterke nød- og katastrofehjelpen samt satse på bistand til strukturelle tiltak som fremmer demokrati, rettsstat og markedsøkonomi. Vi mener også at alle tiltak og prosjekter som får støtte fra Norge, uten unntak skal være gjenstand for grundig evaluering, resultatmåling og regnskapskontroll.

En rekke internasjonale studier har vist at bistand i det store og hele ikke har bidratt til økonomisk vekst i u-landene. Det er også all grunn til å tro at bistand i mange tilfeller har bidratt til å svekke kontrakten mellom politikere og innbyggere i mottakerlandene, til å øke korrupsjonen, og til å holde autoritære og totalitære statsledere lenger ved makten. Det er derfor på høy tid med en omlegging av den tradisjonelle bistanden til langt større fokus på investering i næringsvirksomhet. Vi har gjennom flere år tatt til orde for at en større del av vår bistand kanaliseres gjennom fond som har som hensikt å skape et livskraftig næringsliv gjennom å investere i ulike virksomheter. Her kan vi også i langt større grad enn i dag trekke veksler på den kompetansen vi har i norsk næringsliv, noe vi har sett har fungert bra gjennom Norfund.

Våre danske naboer foretok en slik omlegging av sin bistandspolitikk for flere år siden, og jeg har selv sett positive resultater av dette både i Vietnam og i Malawi. Det er på denne måten vi best kan bidra både til økonomisk

vekst og til velstandsutvikling, slik at vi når det målet vi alle har om at u-landene skal klare seg selv og stå på egne ben økonomisk.

Arve Kambe (H) [21:41:27]: Høyres styringsprinsipp i utarbeidelsen av vårt alternative budsjett for 2012 har vært «Trygghet gjennom kunnskap og konkurransekraft». Høyre er opptatt av å sikre arbeidsplassene i konkurranseutsatt sektor, og vi ønsker å prioritere innholdet i skolen og doble satsingen på etterutdanning av lærere. Vi satser hundrevis av millioner kroner for at folk skal få oppleve økt trygghet i sine lokalsamfunn ved at det blir flere politifolk i hele Norge.

I budsjettet vil vi også i år prioritere å fjerne arveavgiften. Hus og hytter er ofte dyre å overta for veldig mange arvinger på grunn av at markedsverdien har blitt stor og likningsverdien har blitt stor. Det har igjen ført til at veldig mange må selge eiendommene framfor å overta dem. Småbedrifter og familieforetak har fått en større arveavgiftsregning av regjeringen. Man slipper også et byråkrati som for staten koster 50 mill. kr i året.

Høyre fjerner i årets budsjett moms på e-bøker, rett og slett fordi kulturministeren ikke har klart å overbevise finansministeren om å likestille framtidens bøker med de gamle bøkene. Vi har kulturpolitiske og språkpolitiske argumenter for det, og internasjonal konkurranse viser at norske bøker faktisk må få momsfritak.

Høyres budsjett viser også en retning fra et parti som vil noe, som har et politisk prosjekt, og som klarer å prioritere, som satser mindre på statlig byråkrati og klarer å legge fram kutt, i motsetning til regjeringen.

Bård Vegar Solhjell sier til Aftenposten: «Vi later som om hver krone blir brukt helt perfekt.» Ingen vil kutte, alle passer på sine og på å bli populære i eget departement. Skal det være slik at politisk suksess måles i å unngå kutt i sitt departement? Regjeringen bærer dessverre preg av ingen nye ideer, verken i samferdsel eller styring av offentlig sektor, og man opplever økning i byråkratiet. Har man da styring over egne departementer? Lite tyder på det.

Det er grunn til bekymring når embetsverket i en rapport fra Direktoratet for forvaltning og IKT varsler at de har mindre tid enn før til å gjøre den jobben de er ansatt til å gjøre, men i stedet brukes som en del av regjeringens ulike partipolitiske prosjekt. Vi har registrert en omfattende økning av skattebetalerfinansierte kommunikasjonsstillinger i departementene – og Stortinget, for øvrig – og det er derfor ikke akseptabelt at regjeringen bruker den ordinære bemanningen til ordinært informasjonsarbeid. Dette handler egentlig om god ledelse av departementene, og jeg har et bestemt inntrykk av at de rød-grønne statsrådene er mer opptatt av å øke sine budsjetter og antall stillinger rundt seg selv enn å disponere ressursene til beste for samfunnet som helhet.

Jeg tror ikke de rød-grønne er så veldig opptatt av å drive mer effektivt. Nesten hver eneste statsråd møter enhver kritikk fra opposisjonen med at de har bevilget så og så mye mer enn den forrige regjeringen. Hvis vi går seks år tilbake i tid fra enhver regjering som har sittet, vil alle regjeringene, uansett partifarge, ha bevilget mer penger på

nesten alle områder enn den regjeringen som satt seks år før. Det argumentet begynner å bli veldig gammelt.

Jeg synes det er rett og slett avslørende og viser at man gjerne ikke har politiske ideer, men et brennende ønske om å øke alle budsjetter i alle retninger på en gang. Jeg skjønner at Solhjell ble frustrert, men han har ikke forsøkt å forbedre det verken før, underveis eller etterpå, som parlamentarisk leder i SV.

Høyre mener dette skyldes manglende interesse og fokus. Derfor får departementer, direktorater og tilsyn øke antall stillinger basert på det de mener er helt nødvendig. For de rød-grønne har jo ikke engasjert seg i politikken for å si nei til noe, så derfor sier de ja til det meste og lar byråkratiet styre med sitt.

Vi trenger derfor helhetstenkende politikere i alle partier som tåler å ta en fight når kuttene kommer, og jeg tror oppriktig at det er flere av disse på borgerlig side enn på rød-grønn side.

Solhjell sier videre til Aftenposten at hvert kutt er en skandale som må nedkjempes, og at det er en rituell budsjettprosess, der finansministeren ber om kuttforslag, og der departementene kommer med de verste forslagene de kan finne på, slik at avisoppslagene skal bli så store og stygge at finansministeren sier ok da, på slutten. Når da finansministeren likevel viser at årets budsjett ikke blir så stramt som man har gitt inntrykk av, ser det ut som dette er noe av poenget – et stivnet embetsverk som blir en propp i systemet, politikere som ikke evner å skjære igjennom. Da utvikler det seg kanskje en kultur der de blir forsvare av systemet og ikke evner å produsere nye og kreative løsninger.

Det ironiske, som ofte er vanlig ellers rundt omkring i Europa, er at sosialister er blitt stakk konservativer forsvare av systemet, eller som Martin Kolberg kanskje ville sagt det: systemet, systemet, systemet.

Makrotallene viser at det er blitt færre ansatte i privat sektor etter finanskrisen. De viser også at Norge sakker akterut når det gjelder produktivitet, altså det som gjør at Norge klarer å konkurrere med våre handelspartnere på verdensmarkedet til tross for at vi har gode lønninger, som vi fortsatt skal ha, og gode pensjonsordninger, som vi fortsatt skal ha.

Finanskomiteens leder trodde ikke på Høyres tall i dag selv om finansministeren har skrevet det ganske krystallklart for ham. På side 107 i nasjonalbudsjettet står det:

«Fra 2000 til 2005 var produktivitetsveksten høy i hele næringslivet samtidig som sysselsettingen var om lag stabil. Bruttoprodukt per timeverk økte med 2,9 pst. årlig i Fastlands-Norge. I industrien var produktivitetsveksten enda høyere. Et timeverk i 2005 ga en verdiskaping i industrien som var om lag en firedel høyere enn i 2000. Produktivitetsveksten var vesentlig høyere enn hos våre handelspartnere i denne perioden.»

Dette var altså i Bondevik II-perioden. Så er det Stoltenberg II.

«I perioden 2006–2009», skriver finansministeren ærlig og konsist, «falt produktivitetsveksten tilbake i en stor del av næringslivet.»

Verdiskapingen av et timeverk i industrien var den samme i 2009 som i 2005. Og jeg understreker at det gjerne er i nedgangstider produktiviteten øker, for da blir en mer kreativ, og folk klarer fortsatt å selge i markedene sine.

Videre står det:

«I 2010 var produktivitetsveksten i fastlandsøkonomien på 1,5 pst. Dette er imidlertid fortsatt klart lavere enn gjennomsnittet for de siste 10 årene.»

Uansett om man bruker tallene fra 2005 eller 2006, slutt i 2009 eller 2010.

For neste år vet vi at en lav rente vil øke presset på kronkursen ytterligere. Regjeringen legger fram et statsbudsjett som viser en lønnsvekst på 4 pst., som er retningsgivende for alle kommunepolitikere og fylkespolitikere som nå lager sine budsjetter, og blåser opp forventningene om et meget godt lønnsoppgjør og meget lav rente. Det er bra for noen, men Høyre vet at det er konkurranseutsatt industri som taper. Vi vet også at når konkurranseutsatt industri taper, så taper hele samfunnet. Når vi da i tillegg har den særnorske formuesskatten, som må betales uavhengig av om bedriften går bra eller dårlig, viser i hvert fall det at denne regjeringen ikke gir noe gratis til norsk næringsliv for å bedre produktiviteten.

Statsministeren hevdet i sitt innlegg – og det synes jeg var rimelig merkelig – at den dynamiske skattepolitikken er død. Det er knapt til å tro. Vi i Høyre er riktig nok svært forsiktige med å saldere våre budsjetter med økte inntekter fra skattelettelser, men dermed å si at den er død, er rett og slett misvisende. For: Skattelettelser i nedgangstider er dynamisk skattepolitikk. Skatteletter som motiverer til arbeid framfor å gjøre det mer lukrativt å være på trygd, har en dynamisk effekt. Skatteletter som gjør at innlåst kapital brukes til ny virksomhet og nye arbeidsplasser, har en dynamisk effekt.

Statsministeren ser ut til å tro at vi i Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti eller Venstre, som gjerne har en viss tro på det, finansierer det med krone for krone. Finansministerens eget departement viser at for enkelte skatte- og avgiftslettelser kan inntil 25 pst. brukes, for andre lavere. Men det er ingen i Finansdepartementet som nå sier det samme som statsministeren sa, nemlig at den dynamiske skattepolitikken er død. For det er klare påviste effekter, og departementet skriver også at man i framtiden skal se på hvordan dynamiske effekter kan påvirke de skattemodellene departementet bruker.

I Høyres skatte- og avgiftsopplegg har vi lettelse på over 12 mrd. kr. Vi har lagt inn 300 mill. kr i en dynamisk skatteeffekt av det. I tillegg til det, for å være ytterligere forsiktige, har vi ca. 250 mill. kr mindre i pengebruk enn regjeringen. Så dermed viser vi at vi faktisk ikke bruker pengene til andre formål, men vi signaliserer en retning og at departementet er nødt til å bruke bedre modeller.

Jeg synes den debatten om budsjettet som har vært til nå, har vært rimelig grei. Jeg håper noen som skal ta replikk på meg, gjentar sine argumenter, så vi får en videre diskusjon om at Høyre liksom har snakket ned Norge i dette statsbudsjettet. Det gleder jeg meg til å få tilbakevist.

Presidenten: Representanten vil få den gleden, for det

er minst tre stykker som har meldt seg på til replikkordskiftet.

Gunvor Eldegard (A) [21:51:43]: Eg må berre repetere for representanten Kambe at verdiskapinga no har auka sju kvartal på rad, og siste året har sysselsetjinga auka med 50 000. Det har aldri vore så mange i arbeid som no. Det er viktig at representanten får med seg det. Det er veldig bra, men me må framleis ha ein aktiv næringspolitikk for å sjå framover.

Noreg er ein stor skipsnasjon, som har gjort Noreg verdsleiarande innan maritim teknologi. For å oppretthalda den tyngda har regjeringa satsa på den maritime politikken, bl.a. med like konkurransevilkår, som reiarlagsskatt og nettolønn – noko Høyre vil kutte med 500 mill. kr. Korleis kan representanten Kambe, som til og med kjem frå Haugesund, der det er ei stor maritim klynge som faktisk står veldig sterkt, vera med på å svekkja den sektoren i så stor grad?

Arve Kambe (H) [21:52:52]: Arbeiderpartiet har i tre år på rad kuttet så mye i nettolønnsordningen at det ikke lenger heter nettolønnsordning, men refusjonsordning. Høyre er også med på det kuttet som Arbeiderpartiet foreslår, å kutte noe mer, men vi bevilger fortsatt langt over 1 mrd. kr i nettolønnsordningen i Norge.

Så er det sånn at det også er andre ting som betyr noe for om norske sjøfolk skal få gå på jobb på norske skip. Det gjelder bl.a. rammebetingelsene og formuesskatt. De fleste rederiene som enda ikke er gått på børs, er familieeide bedrifter, hvor arveavgift og formuesskatt ødelegger veldig mye for generasjonsskiftene. Mange av disse bedriftene som i dag går dårlig, betaler likevel formuesskatt, til tross for at de har store underskudd. Det er ikke en god politikk for norske sjøfolk. Jeg tror Høyre har en mye mer helhetlig politikk, som ivaretar eierne og den maritime utdanningen, men som også ivaretar norske sjøfolk. Så Høyre har en veldig god maritim politikk.

Torfinn Opheim (A) [21:54:09]: Representanten Kambe mente tidligere i dag at når en hadde vært lenge på Stortinget, så svarte en ikke på spørsmål som ble stilt i et replikkordskifte. Nå har representanten Kambe bare vært her i to år, så jeg forventer et veldig kort og tydelig svar på neste spørsmål.

Høyre foreslår betydelige kutt – det har vi nettopp hørt – i nettolønnsordningen, men de foreslår også betydelige skattekkutt i sitt alternative budsjett, bl.a. på arbeid. Partiet sier at dette kuttet skal skje hvert år i en fireårsperiode. Spørsmålet mitt, som jeg forventer et kort og konsist svar på, er: Hvorfor fortjener han som tjener 3 mill. kr eller mer, 16 ganger større skattekkutt enn hun som tjener lite?

Arve Kambe (H) [21:55:02]: For Høyre er det viktig å gi skattelettelse til alle mennesker i Norge, uavhengig av hva de tjener. Når det gjelder det rene skattefradraget – minste-fradraget – er det likt for alle mennesker. Vi mener at toppskatt i Norge i dag skal betales av dem som virkelig tjener mye penger.

Arbeiderpartiet foreslår i dette budsjettet at ingen skal betale toppskatt før 490 000 kr – vi øker det bare til 500 000 kr. Vi reduserer likningsverdien for alle mennesker, også minstepensjonister som har lave inntekter, eller andre som har lave inntekter, eller som har arvet boliger, som da slipper å betale formuesskatt, som er en kunstig beregning uavhengig av hva de ellers har i inntekt. Vi mener det er viktig for veldig mange mennesker, særlig for de lavtlønte som enten har redusert stilling, eller som har problemer med å komme seg inn i arbeidslivet, og det blir lettere for dem som skal skape framtidens bedrifter. Dette er noe av hovedkritikken fra Høyre mot denne regjeringens politikk, at man ignorerer den konkurranseutsatte næringens behov, og som gjør at mange av dem som skulle hatt en jobb, kanskje ikke kan få det.

Presidenten: Ønsker representanten Opheim en ny replikk?

Torfinn Opheim (A) [21:56:13]: Ja, takk. Jeg skal gjenta spørsmålet. Jeg skal bare gjøre innledningen mye kortere, så kanskje du kan prøve å svare en gang til. Hvorfor fortjener den personen som tjener over 3 mill. kr, 16 ganger mindre skatt enn hun som tjener lite?

Arve Kambe (H) [21:56:30]: Dette har ikke noe med ordene «rettferdighet» og «fortjener» og sånne ting å gjøre. Det er en sosialdemokratisk konstruksjon. Dette handler om hva det eventuelt går ut over. Folk som har en lønnsinntekt på 3 mill. kr – det er veldig få mennesker som har det – har det gjerne på toppen av at de eier aksjer, der de bruker egne penger til å ta risiko for å hjelpe bedrifter som trenger kapital til å investere i framtiden. Noe av dette får de som utbytte, og dermed vil de få en god inntekt. Noen har også investert i egne selskaper, og det er faktisk et poeng for Høyre å oppmuntre til at flere mennesker gjør det, at flere mennesker bruker sparepengene sine på å kjøpe aksjer i norske bedrifter, at flere mennesker starter egne bedrifter, eller lar det være og dermed får beholde en del. Det er incitamentet mennesker som starter små og mellomstore bedrifter, skal ha, og er noe annet enn den innfallsvinkelen som Arbeiderpartiet har.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [21:57:37]: Representanten Kambe er frimodig, og jeg setter pris på det. Representanten har også flere gode poenger, bl.a. om byråkrati, som jeg setter stor pris på. Men det inntrykket en sitter igjen med, er jo ganske sterkt: Vi som representerer de rød-grønne, er ikke så mye tess. Det er jo greit å ta med seg, men det kan dog hende at det har visse nyanser, og det kan være en anbefaling til senere.

Klassikeren til Kambe er jo den særnorske formuesskatten, innført i 1881 mot kapitalistenes ønske, for de ønsket eiendomsskatt isteden. Det var bedre for dem – finanskapital blir jo ikke eiendomsskattlagt.

Mitt spørsmål er: Hvilke land har mindre eiendomsskatt enn Norge – Høyre snakker så mye om den særnorske formuesskatten, og den er særnorsk – og når tar Høyre dette fram?

Arve Kambe (H) [21:58:41]: Når Høyre bruker det samlede skatte-, avgifts- og kostnadsnivået for å kritisere den rød-grønne politikken, har det selvsagt noe med formuesskatten, som er særnorsk, å gjøre. Eiendomsskatt er jo ikke særnorsk, det er det veldig mange andre som har, særlig de som har fjernet formuesskatten. Siden Lundteigen tar dette opp: Lundteigen kan se i Høyres alternative statsbudsjett at man fjerner den, i motsetning til det Senterpartiet klarer. Vi klarer å redusere formuesskatten med flere milliarder kroner, som også kommer hans velgere på landet og i bygdene til gode. Vi øker avskrivningene for veldig mange næringsdrivende som skal investere i maskinparker og utstyr, som også kommer bøndene til gode. Vi har ingen reduksjon i eiendomsskatten i vårt alternative statsbudsjett, det er helt korrekt. Vi har prioritert arveavgift, formuesskatt og personbeskatning.

Presidenten: Replikordskiftet er dermed omme.

Torfinn Opheim (A) [21:59:54]: Det har, med god grunn, vært sterkt fokus på arbeidsledighet i denne debatten. Det å sørge for at ledigheten er lavest mulig, har vært, og er, svært viktig for oss rød-grønne – ikke bare i krisetider, men hele tiden. I dette ligger erkjennelsen av at arbeidsledighet har så mange negative sider, og gjennom erfaring vet vi at jo lenger personer er borte fra arbeid, dess vanskeligere er det å klare å komme tilbake.

Derfor er det svært bekymringsfullt å se hva som skjer i mange andre land. Der har arbeidsledigheten nå bitt seg fast, og det på et veldig høyt nivå. Vi trenger ikke å se lenger enn til Sverige. Kommer man lenger syd i Europa, er det flere nå som sier at det er en fare for at en hel generasjon kan forsvinne fra arbeidsmarkedet. Samtidig ser vi at det blir negative og destruktive tanker, holdninger og reaksjonsmønstre som i stadig større utstrekning nå dominerer nyhetsbildet.

Mange unge er oppgitt, og mange mangler framtidshåp. Hos oss er det heldigvis annerledes.

Vi priser oss selvsagt lykkelig over de gode resultatene vår politikk har. Samtidig vet vi at for fortsatt å ha gode resultater på dette området, må vi stadig forbedre utformingen av tiltakene, som gjør at de blir mer målrettet.

Finansdebatten har ikke rom for alle saker, og det er selvsagt naturlig at det er de store linjene som preger innleggene.

En sak som likevel har skapt engasjement, er at regjeringen har foreslått å endre betalingspraksis for arbeidsmarkedstiltakene arbeidspraksis, avklaring og varig tilrettelagt arbeid i skjermet sektor fra 1. juli neste år.

Her har det blitt arbeidet godt fra mange parter for å få til en felles forståelse av hvilke konsekvenser dette forslaget kan få. Både bransjen selv, altså de som tilbyr eller selger sine tjenester til Nav, og andre, er enige om at det er feil at Nav skal betale for ikke brukte plasser i arbeidsmarkedstiltakene.

Så er det mange som har ment at forslaget som kom fra regjeringen, var å rette baker for smed når det gjaldt hvis feil det var at plassene ikke var benyttet, at det nærmest var sagt at det var tiltaksbedriftenes feil.

Gjennom den merknaden som flertallet nå har skrevet, mener vi at vi har ryddet opp i disse misforståelsene, samtidig som vi peker veldig konkret på at vi forventer at alle aktørene, nemlig departement, Nav og tiltaksarrangør, fører en god dialog framover, slik at en får en felles forståelse av hva som må gjøres for å få en bedre utnyttelse av plassene, samtidig som dette ivaretar behovet i bedriftene for forutsigbarhet.

Jeg har lyst til å presisere at disse bedriftene vi her snakker om, er noen flotte bedrifter. De sysselsetter personer som trenger hjelp eller avklaring for å komme videre i arbeidslivet. Mange av disse bedriftene er svært teknologisk avanserte, driver avansert produksjon i skarp konkurranse med andre. Ikke minst er det bedrifter som er fulle av variert kompetanse. Disse bedriftene vet at skal de overleve, må de produsere varer og tjenester som er av beste kvalitet. Derfor er det mye innovasjon både når det gjelder produksjon av varer, og ikke minst i arbeidet med å få mennesker ut eller tilbake i arbeid. Disse er gode instrumenter også for å sørge for at både unge og gamle uføre kommer tilbake i arbeid. Dette er rett og slett et viktig virkemiddel i vår arbeidsmarkedspolitikk.

En annen sak det har vært stort engasjement rundt, er den såkalte maks-min-saken. Den dreier seg om at kommunene kan velge å skrive ut eiendomsskatt på verk og bruk, herunder kraftproduksjonsanlegg. I 2001 satte myndighetene en minimumsregel på 0,95 kr per kWh, og i 2004 kom det en maksimumsregel på 2,35 kr per kWh. Dette innebærer at selv om verdien i kraftanlegget er over 2,35 kr, skal det ikke betales skatt av denne merverdien. I dag vet vi at de aller fleste kraftanlegg ligger langt over denne verdien.

Vertskommunene, der hvor vannkraften blir til og naturinngrepene er tatt, ønsket at disse terskelverdiene skulle fjernes, og har i brev til departementet tatt initiativ til dette. Eierne av kraftanlegget har argumentert mot det. Det har nå vært en omfattende høringsprosess i saken.

Jeg tror alle ser og forstår at disse terskelverdiene ikke kan stå uendret, for da taper vertskommunene penger for hvert år i realverdi. Dette er helt i strid med de hensyn som ble lagt vekt på da regelverket ble innført. Derfor har regjeringen foreslått å endre disse verdiene, og varsler at dette skjer i to omganger, en del til neste år og en ny del i 2013. Samtidig har en satt kapitaliseringsrenten på et mer riktig nivå.

Vi har vurdert denne saken slik at vi måtte veie de ulike hensyn og finne en løsning som, etter min mening, er god, men som likevel tar hensyn til alle parter i saken. I sum mener jeg vi nå er på rett vei.

Solveig Horne (FrP) [22:05:00]: Å komme her fem over ti om kvelden og snakke om familiepolitikk, er kanskje ikke det rette tidspunktet og ikke så familievennlig, men jeg prøver meg likevel.

Det har vært en lang dag med en lang debatt om tall, om hvem som bruker mest penger og hvem som bruker minst, om hvem som raserer økonomien, og hvem som ikke gjør det. Det er som regel, som vanlig, Fremskrittspartiet som får gjennomgå fordi Fremskrittspartiet bruker litt mer pen-

ger enn det regjeringen gjør. Så blir vi beskyldt for å rase arbeidsplasser og norsk økonomi – det mangler ikke på skremselspropaganda i denne sal.

Bak alle disse tallene vi diskuterer i dag, finner vi personer på arbeidsplassene med arbeidet sitt, vi finner familier som står i kø på veiene for å betale bompenger, og vi finner familier som hver eneste måned sliter både med skatter og avgifter som innvirker på deres hverdag.

Når statsbudsjettet blir lagt fram for Stortinget, intervjuer alltid avisene enten kjernefamilier, enslige eller eldre om hvor mye penger de vil sitte igjen med med dagens budsjett. Det er faktisk viktig. Det er avgjørende for hverdagen til familiene der ute hvor mye de sitter igjen med i lommeboken sin.

Familien er viktig. Familien er grunnsteinen i politikken, også i politikken til Fremskrittspartiet. Da var det gledelig å høre innlegget til Hans Olav Syversen, der han fortalte veldig klart om de tydelige forskjellene mellom regjeringens familiepolitikk og de borgerlige partienes. For Fremskrittspartiet er familiepolitikk grunnsteinen i politikken. Det er viktig med gode verdier, det er viktig å bygge opp under valgfrihet og ikke minst den fleksibiliteten som hver enkelt familie trenger. Familiene er forskjellige og har forskjellige behov – akkurat som alle her i denne salen.

Det er viktig at vi legger til rette for gode familieforhold med valgfrihet og råderett over egen lommebok og hverdag. Når denne regjeringen snakker om valgfrihet i familiepolitikken, gjelder den bare hvis familien velger de løsningene som regjeringen er enig i.

I motsetning til regjeringen, som nå kutter i kontantstøtten, ønsker Fremskrittspartiet å opprettholde dagens kontantstøtte. Grunnen til det er at det må være opp til hver enkelt familie hvordan de ønsker å innrette sin hverdag, om de ønsker å benytte seg av kontantstøtte, eller om de ønsker å benytte seg av barnehage. Det er den valgfriheten som Fremskrittspartiet mener at familiene må ha.

Så har vi en gjentakende debatt om foreldrekvoten. Den vil Fremskrittspartiet reversere – fedrekvoten må vekk. Familiene må få lov til å velge selv.

Regjeringen sier i sitt statsbudsjett at de satser på barnehagene. De satser på at det er full barnehagedekning. Men alle vi som sitter her i dag, vet at det er det ikke. Full barnehagedekning er det ikke i dag på grunn av at du må være født før 1. september for å ha rett til barnehageplass. Fremskrittspartiet mener at spesielt SV har vært med på å bryte barnehageforliket ved at de ikke klarer å likebehandle private og offentlige barnehager. Barnehagene er et satsingsområde. Vi er nødt til å få på plass større fleksibilitet, løpende opptak, og ikke minst må vi få på plass likebehandling av de private og de offentlige barnehagene.

Det er litt paradoksalt at SV hele tiden snakker om fattigdomsbekjempelse, når de ennå ikke har klart å gjøre noe med barnetrygden. Barnetrygden har ikke vært kostnadsregulert på 15–16 år. Det er en stor skam at vi ikke kan klare å få til det i et av verdens beste land, når vi vet at ved å øke barnetrygden er det med på å bekjempe fattigdom.

Fremskrittspartiet vil gi barnefamiliene fleksibilitet i hverdagen. Vi har tiltro til at familiene selv klarer å gjøre

de rette valgene. Vi vil gi skatte- og avgiftslettelser, sørge for at folk flest og familiene sitter igjen med noe ekstra i lommebøkene, som gjør at hverdagen deres blir enklere. Vi vil la dem selv få råderett over de ordningene som staten finansierer, slik at de kan få valgfriheten tilbake.

Sonja Irene Sjøli (H) [22:09:41]: Jeg merket meg representanten Breens kraftige angrep på Høyre. Han brukte faktisk halve innlegget sitt til å utbrodere at Høyre svartmaler helsevesenet, og at vi vil ta penger fra det offentlige helsevesenet og gi til de profittstyrte, private foretakene. Dette vet selvsagt Breen at ikke er sant – og det er langt fra virkeligheten. Men det er tydelig at når problemene hopper seg opp, og kritikken fra Statens helsetilsyn, fra fylkeslegen i Oslo, fagorganisasjoner, pasientorganisasjoner og enkeltpasienter blir for sterk og tydelig, er avsporing og angrep på andre partier det beste forsvar.

Det er oppsiktsvekkende at Arbeiderpartiets nye helsepolitiske hovedtalsmann viser så liten innsikt og opptrer så høy og mørk og er så lite ydmyk overfor de utfordringene vi ser i helsevesenet hver dag. Det lover ikke godt. Evne og vilje til å erkjenne problemene er faktisk avgjørende for å kunne løse dem. Det gjør Høyre. Høyres mål er at den offentlige helsetjenesten skal tilby gode helse- og omsorgstjenester når vi trenger det. Høyres alternative budsjett styrker dette målet gjennom tiltak for å redusere helsekøer og ventetider.

Vi har et godt helsevesen i Norge sammenlignet med mange andre land. Men til tross for en formidabel vekst i bevilgningene til helsesektoren har helsekøene økt med ca. 74 000 under den rød-grønne regjeringen, ifølge Helsedirektoratet. Dette er ikke bare tall, men mennesker med ulike sykdommer, mange svært alvorlige. Det de har til felles, er at de trenger utredninger og behandling, og at de må vente lenge – det til tross for at vi vet at det finnes ledig kapasitet hos de private. De rød-grønne mener at det er bedre at pasientene står i en offentlig helsekø enn at de får behandling på et privat sykehus på statens regning.

Den sterke veksten i private helseforsikringer i de senere årene er et resultat av økende helsekøer og ventetider. Nærmere 300 000 nordmenn har helseforsikring nå, og ifølge Finansnæringens Hovedorganisasjon har det økt med 23 pst. siden i fjor. Hele syv av ti unge ønsker privat helseforsikring.

Statssekretær Robin Kåss har beskrevet helseforsikring som «helt unødvendig». Det viser en regjering som er i utakt med folket, og som lukker øynene for den virkeligheten mange opplever i møte med helsevesenet. Det er meningsløst og respektløst at pasientene må vente på behandling i måneder og år, når de på kort tid kunne få hjelp i private klinikker hvor behandlingen betales av det offentlige.

I dag kjøper helsemyndighetene bare en gitt mengde plasser av private, som de pålegger skal fordeles utover året. Med andre ord: Tilbudet er rasjonert, en rasjonering som regjeringen påla helseforetakene å innføre, da de krevde at offentlig kapasitet skulle benyttes før privat. Dermed ble det ikke lenger pasientens helsevesen, men helsevesenets pasienter.

Kombinasjonen av lange offentlige ventetider, ledig privat kapasitet og frustrasjon hos pasienter i en usikker fase gjør at mange nå betaler av egen lomme for å få raskere undersøkelse og behandling ved private sykehus.

Det er et paradoks at det er den rød-grønne regjeringens kamp mot private tilbud som gjør at vi ser konturene av en reell privatisering og et klassesdelt helsevesen, der de med penger kan kjøpe seg rask hjelp også ved mistanke om alvorlig sykdom, mens de andre må stille seg i en offentlig helsekø. Det er en utvikling Høyre overhodet ikke ønsker, en utvikling vi er sterkt imot. Vi ser riktignok at kapasiteten neste år utvides noe i det offentlige, men rasjoneringsregimet består.

I vårt alternative budsjett foreslår vi å bevilge 330 mill. kr til kjøp av tjenester fra private aktører. Det vil kunne redusere helsekøene med om lag 20 000. Det vil redusere belastningen ved å vente på behandling og bidra til at flere kan komme raskere tilbake i arbeid.

Høyre ønsker et godt og sterkt offentlig finansiert helsevesen, der folk får hjelp når de trenger det. Det målet kan vi nå dersom vi samarbeider med de ideelle og private sykehusene. De må bli partnere og ikke ses på som konkurrenter.

Skal vi sikre et samfunn med velferd som virker, må vi tenke nytt. Vi må slippe alle gode krefter til og gi pasienter og brukere mangfold og valgfrihet. Det gir bedre og raskere hjelp. Det skaper trygghet, og det sikrer velferden.

Anne Marit Bjørnflaten (A) [22:14:51]: Tidligere i høst traff jeg bedriftsledere fra Senja-regionen på et møte for å diskutere statsbudsjettet – mange av dem med tilhold i oppdrettsnæringen. Budskapet jeg ble møtt med, var klinkende klart, som det gjerne er langs kysten: Regjeringen må holde orden på økonomien, og den må investere i samferdsel.

Disse bedriftslederne kommer fra en næring – havbruksnæringen – som er direkte berørt av den alvorlige økonomiske krisen Europa nå er i. Sviktende markedspriser og sviktende salg til utlandet gjør situasjonen utrygg for mang en bedrift og for mange arbeidsplasser langs kysten.

Derfor var tilbakemeldingen ikke til å misforstå. Vi må holde orden på norsk økonomi. Konkurransutsatte næringer, som havbruksnæringen, tåler ikke en kronekurs som kommer ut av kontroll, tåler ikke at vi fører en ekspansiv finanspolitikk når vi må holde igjen. Derfor har det rød-grønne flertallet lagt fram et nøkternt budsjett, men med tydelige prioriteringer.

Det er fordi vi har ført en ansvarlig politikk for sysselsetting at vi har Europas laveste ledighet, og at vi kommer på sjetteplass på Verdensbankens indeks over land det er best å drive næring i.

Fremskrittspartiets Solveig Horne mener at de rød-grønnes familie- og likestillingspolitikk er forfeilet. Men det er fordi vi bruker penger på velferdsgoder, som utvidet foreldrepermisjon og full barnehagedekning, at Financial Times' kommentator, Simon Kuper, nylig skrev at Norge, i tillegg til oljen, har bygd opp sin økonomi ved hjelp av en annen «naturressurs», sine kvinner. Ikke bare er tre

fjerdedeler av norske kvinner i jobb, det virker også som om de går fra «statuesk, ungdommelig prakt» gjennom middelaldrende år tilbragt i bedriftsstyrer, før de går inn i alderdommen med uforskammet bra helse.

Høyres alternativ er uansvarlige skattekutt, uten å trekke noen lærdom fra kriserammede land i Europa som har gjort det samme før dem. Høyres alternativ har vært å gå mot alle utvidelser av foreldrepermisjonen. Høyres svar er å snakke Norge ned.

Vi har lagt fram et nøkternt budsjett, men med klare prioriteringer.

Den andre klare meldingen jeg fikk fra fiskeoppdretterne på yttersiden av Senja, var å investere i samferdsel. Skal vi få fisken raskest og ferskest mulig fra havet utenfor Senja til et middagsbord i Frankrike, må veiene være gode, framkommelige og sikre.

I 2008 la Nasjonal rassikringsgruppe fram et krav om at staten må bruke 1 mrd. kr på rassikring hvert år. I 2010 innfridde vi det, etter en formidabel økning. Derfor får vi nå endelig realisert rassikring på veien ut til Torsken kommune, ytterst på Senja, etter at det lokale næringslivet og befolkningen har kjempet for dette i flere tiår. Det er bare ett eksempel på resultatet av den historiske rød-grønne satsingen på vei, bane og sjøtransport.

Statens vegvesen omsetter i dag for 14 mrd. kr mer i året enn i 2005. Vi har mer enn tredoblet investeringene i jernbane siden vi overtok, og vi har økt Kystverkets budsjetter med 77 pst. Også i årets budsjett trapper vi opp samferdselsbevilgningen i samsvar med Nasjonal transportplan, og vi er nå det landet i Norden som bruker mest penger på samferdsel. Med respekt å melde, når representanten Øyvind Halleraker sier at det er «fullstendig stillstand» på samferdselssektoren, tyder det på at han bør komme seg en tur bort fra Bømlo og se hva som faktisk skjer rundt omkring i Norge.

Infrastruktursatsingen i årets budsjett viser den røde tråden i den rød-grønne veven: Et bedre utbygd vei- og banelnett styrker konkurransekraften og gir mer velferd. Når oppussingen av jernbanen gjennom Oslo fører til at vi i siste uke hadde en punktlighet på gjennomsnittlig 94 pst., er det velferdspolitik. Det betyr at man når jobben, man når barnehagen, og man vet når toget går.

Det er mange i denne debatten som har vært inne på at Høyre ikke har lært av de bitre erfaringene mange andre europeiske land nå har. Dette gjelder også Høyres blinde tro på OPS. Det Høyre, ved bl.a. representanten Halleraker, kalte et eksempel på «fornyelse», er en politikk flere og flere land i Europa går bort fra. Høyres britiske og svenske partifeller kutter f.eks. bruken av OPS, fordi det innskrenker det økonomiske handlingsrommet og forsterker virkningen av finanskrisen. De vil altså ikke ha Høyres «fornyelse». Bruken av OPS er en av de viktigste årsakene til at mange av de europeiske landene nå har pådratt seg så stor statsgjeld. Med andre ord er Høyres ufullstendige og ganske skremmende resept: mer av det vi ser som ikke virker i Europa. Det er ikke fornyelse, det er bare dumt.

Per Roar Bredvold (FrP) [22:20:03]: Fremskrittspartiet er opptatt av å sikre nasjonal suverenitet og en bred

alliansebygging i NATO. Vi ønsker en forsvarspolitik og et forsvar som bygger på de utfordringene vi står overfor i dagens og morgendagens samfunn. Dette mener vi best kan sikres ved å beholde et grunnleggende forsvar med kjerneoppgaver på norsk jord, men med kapasiteter til å delta i operasjoner også andre steder i verden.

Fremskrittspartiet mener at bilaterale forsterkningsavtaler også i framtiden vil utgjøre en viktig sikkerhets- og forsvarspolitisk hjørnestein. NATO er den viktigste arenaen for deltakelse og samarbeid når det gjelder sikkerhet. Norge har mye å lære av andre alliertes erfaringer og kan på den måten sikre best mulig praksis rundt oppdragsløsningene.

Den økonomiske usikkerheten i en rekke NATO-land resulterer i reduserte forsvarsbudsjetter og krav om innsparinger og effektivisering. Vi anser det for å være fornuftig å se på en bredere bruk av materiell, eller utlån av materiell mellom NATO-landene. Dette vil kunne sikre bedre utnyttelse av materiellet og i tillegg sikre at mannskapene får det erfaringsgrunnlaget de trenger for å opprettholde operativiteten både nasjonalt og i NATO generelt.

Forsvarets utvikling de senere år har vært preget av en omorganisering som har gått for langt, for raskt. Resultatet har blitt at Forsvaret som organisasjon har vært i en konstant omstilling uten å kunne driftes på en normal, forutsigbar måte. Fremskrittspartiet ønsker en forutsigbarhet rundt Forsvarets organisasjon og utvikling.

Vi ser store sprik mellom den organisasjonen regjeringen har lagt opp til, og den organisasjonen de i praksis legger opp til å finansiere. Fremskrittspartiet er bekymret over den manglende forståelsen for Forsvarets underfinansiering og nedbygging og mener at det må iverksettes en rekke tiltak for å endre denne utviklingen.

Fremskrittspartiet mener Forsvaret som organisasjon blir marginalisert, og på den måten ikke vil være robust nok til å kunne opptre selvstendig, selv under mindre konflikter.

Fremskrittspartiet ser store utfordringer framover vedrørende Forsvarets kapasitet og mangel på ressurser. Hæren må styrkes for å kunne imøtekomme de oppgaver som pålegges. Hærens størrelse må opp på et nivå som sikrer kontinuitet i utenlandsoperasjoner, samtidig som tilstedeværelse og aktivitet i Norge opprettholdes. Dette fordrer at Hærens budsjett styrkes utover regjeringens forslag.

Sjøforsvarets mange utfordringer knyttet til innføring av nye fartøyer må møtes både økonomisk og organisasjonsmessig. Sjøforsvarets organisasjon må opp på et nivå som sikrer bemanning av Sjøforsvarets fartøyer og øvrig organisasjon. Sjøforsvarets aktivitet i norske havområder må økes for å sikre ivaretagelse av norske interesser i og rundt våre havområder.

Heimevernet har i flere år vært nedprioritert av regjeringen. Regjeringen har lagt ned HV-016-avdelingene, noe som resulterte i at svært mange godt trente mannskaper valgte å forlate Heimevernet. Videre har Fremskrittspartiet merket seg at innsatsstyrkene ikke er oppsatt med det antall mannskaper disse styrkene skal ha. Dette viser at rekrutteringen ikke har fungert som forventet. Vi ønsker å styrke Heimevernets aktivitetsnivå og størrelse, slik at

Heimevernet kan være en reell ressurs i krise, krig og ved andre samfunnsbehov. Heimevernet må få tilført midler som sikrer øving og trening av sine mannskaper. Dersom øvingsnivået for Heimevernet ikke økes, vil ikke Heimevernet være i stand til å fylle sine oppgaver verken i krise eller krig, ei heller som støtte til sivile oppgaver.

Fremskrittspartiet er opptatt av at Kystvakten får styrket sitt budsjett, slik at tilstedeværelsen i våre havområder blir styrket. Kystvakten er en viktig ressurs i forhold til å følge opp forvaltningsansvaret Norge har i nordområdene. Videre er Kystvakten med på å sikre norske interesser i disse områdene. Kystvaktens tilstedeværelse er også viktig for sikkerheten til fiskere og andre i disse områdene.

Fremskrittspartiet er genuint opptatt av at Norge i størst mulig grad skal kunne ha et forsvar med en bredest mulig forankring i befolkningen. Dette kan vi best sikre gjennom vernepliktsforsvar. Vi er derfor opptatt av at de vernepliktiges status bedres, og at dette vil kunne stimulere flere til en motivert tjeneste i Forsvaret. Det må også stimuleres til større grad av verving av personell til utenlandstjeneste og beredskapstjeneste.

Fremskrittspartiet er opptatt av de ansatte i Forsvaret. Både militære og sivile må sikres forutsigbare arbeidsforhold og en forutsigbar personalpolitikk. Den største enkeltfaktoren i Forsvaret er personalet, og denne gruppen må i større grad ivaretas.

Fremskrittspartiet ser også de enorme utfordringene som ligger i at Forsvaret er pålagt anskaffelser av materiell som ikke er driftsmessig finansiert. Fremskrittspartiet frykter at dette vil medføre at materiell ikke vil bli benyttet som forutsatt, og at utdanning og tjenesteutførelse vil bli lidende som følge av disse underfinansierte prosjektene.

Michael Tetzschner (H) [22:25:22]: Lokalmiljøet er jo etter familie og venner det viktigste fellesskapet vi har i samfunnet. Det er viktig at vi føler trygghet i lokalsamfunnet, og at kommunene på sine ansvarsområder kan tilby tjenester av høy kvalitet. Så tenkte jeg at jeg også skulle tillate meg en kommentar, siden jeg ser at statsråd Lysbakken er her, om at noe av det fine med de nære fellesskapene som utgjøres av familie, venner og nærmiljø, er at det er fellesskap som klarer seg ganske godt uten departementsdiktat eller politikerstyring eller enkeltpersoner eller enkeltpartier som forteller hvordan en skal leve sitt liv.

Derfor er også Høyres holdning i kommuneopplegget at vi vektlegger ordninger og rammebetingelser som gjør det lettere for kommunene og nærmiljøene å sette opp sin egen prioritering innenfor nasjonale rammer, men der hvor den sentralistiske rød-grønne regjeringen ønsker å overstyre, vil vi lytte til det lokale demokratiet. Så må det selvfølgelig ha penger å arbeide for. Høyre foreslår samme vekst for kommunesektoren som regjeringen. Vi ønsker at dette følges opp med større lokal frihet, som jeg nevnte, slik at man kan foreta reelle lokale prioriteringer.

Kommuneopplegget for 2012 legger til grunn et rød-grønt inntektssystem for kommunesektoren, som ble innført i 2009. Da inntektssystemet ble behandlet, tok Høyre flere initiativ for at det skulle sikres bred politisk enighet, gjøre det robust mot endringer, slik at det også ble

forutsigbart for dem som opererer innenfor det. Dette gikk imidlertid regjeringen imot, og det ble i stedet innført et system som innebærer en klar maktforskyvning av innflytelse fra kommunene til staten. Det har i grunnen vært en underliggende tendens i hele denne rød-grønne regjeringsperioden.

Den forrige regjeringen oppnådde f.eks. å få til at kommunene skulle finansieres med minst 50 pst. av egne skatteinntekter. Regjeringen Stoltenberg har øyensynlig forlatt dette målet ved at man nå styrer denne andelen ned til skarve 40 pst. Høyre mener igjen at andelen av egne inntekter i kommunene må opp til minst 50 pst.

Jeg vil vise til hovedtrekkene i vårt alternative inntektsystem og begrense forslaget til å foreslå å opprettholde ordningen med å tilbakeføre deler av selskapsskatten til kommunene, samt sørge for at vi når målet om 50 pst. som et minimum. Det er vesentlig at kommunene får beholde deler av selskapsskatten lokalt. Det skaper et driv i kommunene for å gi næringslivet gode forhold. Dette standpunktet støttes av både NHO og KS. Høyre har foreslått konkret at 4,25 pst. av selskapsskatten tilbakeføres til kommunene.

Regjeringens opplegg for kommunesektoren i 2012 er stramt, og det vil kreve omstilling å unngå kutt. Forbedringer av tilbudet må skje gjennom effektivisering. Denne regjeringen overtok en kommunesektor i orden, med en velordnet økonomi – en stram økonomi, men velordnet. Nå opplever vi at kommunesektoren som sådan har et negativt driftsresultat som vil bety enten omstilling eller kutt, eller begge deler, og budskapet fra kommunene er ganske klart. En del av problemet er at staten sentralt fordyrer og overstyrer kommunesektoren ved at den ikke koordinerer sine egne sektorer og særinteresser, som stadig uttrykker ambisjoner om hva kommunene skal gjøre, uten at det følger med tilsvarende friske penger. Regjeringen gir ingen bidrag i dette budsjettet til å dempe den forventningskrisen den selv har skapt, men fortsetter derimot å gi inntrykk av at handlingsrommet i kommunene er større enn det faktisk er.

Høyre mener det lokale selvstyret må styrkes. En forutsetning for å innlemme en tjeneste i rammetilskuddet er at finansiering, lover og forskrifter er til stede på samme tidspunkt som innlemmingen, og at både stat og kommune og de berørte institusjoner har en felles forståelse av hva innlemmingen innebærer. I fem av syv år under denne regjeringen har det vært lavere vekst i kommunenes frie inntekter enn det var under de siste årene til den forrige regjeringen – den borgerlige regjeringen.

En gjennomgående retorikk om sulteføring skal visstnok ha funnet sted. På et tidspunkt da staten hadde omtrent 300 mrd. kr mindre å fordele, har de rød-grønne partiene forsøkt å skape inntrykk av at det har vært en eventyrlig vekst i kommuneøkonomien under denne regjeringen. Realiteten er at i fem av syv rød-grønne år har veksten i kommunenes frie inntekter vært lavere enn under den siste delen med den forrige borgerlige regjeringen.

Aksel Hagen (SV) [22:30:42]: Det foregår mange debatter i denne salen for tida om temaet forskning. Etter min

mening har disse debattene – skal vi si – litt ujamn kvalitet. Jeg vil trekke fram to av disse forskningsdebattene for å understreke poenget mitt. Vi har en talldebatt vedrørende hvor mye vi forsker her til lands, og så har vi en forskningsfondsdebatt.

For å ta denne talldebatten først: Den er til dels, etter min mening, dårlig, og i hvert fall ganske så forvirrende for folk utenfor – skal vi kalle det – den forskningspolitiske familien.

Vil vi prate forskningsaktiviteten vår ned, og det er forbausende mange som nærmest koser seg med nettopp å gjøre det, eller vil vi begrunne det utsagnet som Venstres Trine Skei Grande kom med i spørretimen nå sist onsdag, nemlig at vi har en forskningsminister som syns å ville «legge ned forskninga» – så henter vi fram prosenttallet som viser samfunnets totale forskningsaktivitet som andel av BNP, for da kommer vi nemlig for lågt ut! Vil vi derimot framprate, framsnakke, regjeringas forskningsinnsats, ser vi på de offentlige forskningsinvesteringer per innbygger, eller vi kan også se på den offentlige FoU-støtten til næringslivet som prosent av BNP. I begge tilfeller kommer vi godt ut. Dette er en forvirrende debatt, kanskje begge parter bør skjerpe seg.

Vil vi på en annen måte prate forskninga ned, går vi inn i forskningsfondsdebatten. Her har nemlig – og det forbau- ser meg – alle fire opposisjonspartier valgt en tilnærming som går på at det nærmest er en automatikk i at legger du ned et forskningsfond, er det samtidig nedskjæring, du tenker kortsiktig, og du utsetter forskningsaktiviteten for noe så fryktelig som den politiske debatten, statsbudsjettdebatten, og det vil visstnok forskninga automatisk tape på.

Vil vi prate fram forskninga i denne forskningsfondsdebatten, og det er jo min tilnærming, vil for det første politikken aldri kunne abdisere fra finansieringsdebatten når det gjelder forskning. Hvis de fire opposisjonspartiene ønsker å pris- og lønnsjustere avkastninga fra det fondet, må de inn hvert år og gjøre nettopp det. Hvis de kanskje også faktisk vil legge på litt, eller øke forskningsaktiviteten og finansieringa, må de inn og legge på et kronebeløp i tillegg til de 4 mrd. kr du skal ta av det fondet, som ligger i det nye forslaget deres. Så det går ikke an å abdise- re fra politikken. For det andre mener jeg at det må være prinsipielt feil å se på det som noe negativt at en viktig samfunnsaktivitet blir viet oppmerksomhet i en statsbud- sjettdebatt. Det minner meg litt om – det er kanskje en litt haltende sammenlikning – at noen for noen år siden, for mange, dessverre, fant ut at sjukehus var for viktig til at vi politikere kunne drive på med det. Man skulle liksom få sjukehusene ut og vekk fra fylkesting og storting, for da skulle alt gå så mye bedre. Og det gjorde det da virkelig ikke.

Men de gode forskningsdebattene har vi når vi sammen skal diskutere hvordan vi skal få mer og bedre forskning her til lands. Og velkommen tilbake kl. 9 i morgen tidlig, for da har vi en forskningsdebatt. Jeg forutsetter at denne debatten er ferdig, slik at rommet er ledig for den diskusjonen.

Heldigvis er det slik at både komiteen vår, og jeg syns

og hele debatten her i dag, er preget av at vi alle nettopp er innstilt på at vi vil forskningsaktiviteten vel. Samtidig tror jeg det er viktig å innse at folk flest – for å bruke det uttrykket – er mer tvilende til at vi skal bruke såpass mye penger på forsknings- og utviklingsarbeid videre framover. Derfor hadde jeg veldig store forventninger til det utvalget som la fram en NOU den 2. mai i år, nemlig Fagerberg-utvalget, som nettopp skulle komme med gode refleksjoner om hva som er forskningas nytte her i samfunnet. Nettopp å få en NOU som på en god måte hadde reflektert over dette med nytte og nyttebegrepet, tror jeg ville ha hevet hele forskningsdebatten for oss alle sammen. Men, dessverre, det utvalget havner veldig smalt og enkelt ut i en konklusjon som – litt urettferdig – stort sett er som følger: Hvis du teller publiserte vitenskapelige artikler, og hvis du teller antall siteringer, som forskere er så heldige – jeg holdt på å si – å bli utsatt for eller blir viet oppmerksomhet på på den måten, har du liksom fått noen forestillinger om hva som er nytteverdien av forskningsaktivitet i Norge. Men forskningsaktivitet skal være noe langt, langt mer, det skal være dannelses, det skal bidra til god undervisning, og det skal ikke minst bidra til god verdiskaping.

Knut Storberget (A) [22:35:59]: Den økonomiske situasjonen vi nå ser avtegne seg rundt oss, kan raskt og debattmessig beskrives i veldig abstrakte, økonomiske termer: renter, gjeldsprosent av BNP og vekstrater – viktig og riktig nok. Utfordringen kan likevel vel så gjerne beskrives ut fra menneskers liv og menneskers situasjon. Det gjelder også her hjemme. Det er f.eks. svært alvorlig med en slik arbeidsledighet som vi nå ser utvikle seg i Europa, både i volum blant unge og gamle og særs blant de unge. Det kan skape enorme sosiale spenninger når så mange unge blir gående utenfor arbeidslivet så lenge som vi ser i ganske så nærliggende land.

Det kan også skape store sosiale spenninger når vi ser at de økonomiske virkemidler som må settes inn, i så stor grad er avhengig av betydelige kutt i det vi i Norge betrakter som helt opplagte velferdsgoder. Det vil også kunne skape en mer betydelig og skjevare fordeling mennesker imellom, som vi på mange måter, ikke bare i de landene det gjelder, men i høy grad også i Norden, vil kunne få merke på kroppen både i form av sosial uro, økt marginalisering, større forskjell på folk, økt kriminalitet og svakere velferd for de fleste. Igjen ser vi at de politiske virkemidlene som man må sette inn for å løse så åpenbare og dyptgående problemer, skaper mistillit til politikerne, til politikken, som man faktisk er mer avhengig av enn noen gang. I et slikt lys er det interessant, ut fra debatten så langt – vi har vel forhåpentligvis kommet over halvveis – at det i hvert fall er tre elementer som står igjen etter innleggene så langt.

Aller først – og det trodde jeg ikke jeg skulle gjøre – har jeg lyst til å sitere Høyres leder, som i sitt innlegg i dag sa at vi i Norge faktisk «har den beste velferden» og den beste økonomiske situasjonen gjennom tidene. Det er jeg helt enig i. Det kommer ikke av seg sjøl.

For det andre mener jeg at debatten i dag ettertryk-

kelig har avlivet påstanden om den dynamiske skattepolitikken. Et av de aller viktigste instrumentene vi har for å kunne skape jevnere fordeling, nemlig skattepolitikken, påberopes av mange som et godt argument for å skape mer dynamikk. Jeg mener at mange av de argumentene har blitt vist tilbake.

Det tredje som står igjen etter debatten, er jo at det i opposisjonen ikke er noen samling om den økonomiske politikken som må føres for å få økonomien slik vi ønsker den i framtida, og ikke minst for å ta vare på velferdssituasjonen. Det er større sprik i opposisjonen enn noen gang. I et slikt lys må jeg si at jeg er overrasket over at opposisjonen hver for seg velger å bruke såpass mye tid på å etablere en skattepolitikk som bidrar til større forskjeller mellom folk, og som bidrar til å svekke inntektsgrunnlaget for den velferden vi er så avhengig av. Det overrasker meg, særlig tatt i betraktning hvor ettertrykkelig den dynamiske skattepolitikken er tilbakevist.

Ser man på anslagene, ikke bare for Høyres, men også de andre opposisjonspartiernes skatteforslag, er det en betydelig utfordring å gi skattelette på over 30 000 kr til dem som tjener over 3 mill. kr – for Fremskrittspartiets del oppimot noen og seksti tusen kroner – men samtidig til Kristelig Folkepartis ære: De strammer inn for dem som tjener mye. Det viser spriket. Men det viser også hvor risikabel øvelsen er. Vi trenger mer enn noen gang tillit til politikerne, mer tillit til politikken og også mer og bedre finansiering av velferden. Man har fra borgerlig side faktisk valgt en strategi som bidrar til å svekke inntektsgrunnlaget betydelig, samtidig som den også skaper større forskjeller mellom folk og bidrar til å sette hele politikken i diskreditt.

Harald T. Nesvik (FrP) [22:41:20]: Jeg tror vi kan fastslå en gang for alle at Norge har enorme muligheter. Vi har store muligheter til å kunne utnytte den formuen som vi har fått, ikke på bakgrunn av de rød-grønnes politikk, men på bakgrunn av naturgitte forhold. Det gjør at det norske statsbudsjettet øker år for år, og vi har store muligheter. Så er det store spørsmålet: Bruker vi de mulighetene vi har, på en best mulig måte?

Etter å ha fulgt debatten i dag kan man, i hvert fall fra enkeltes side, få inntrykk av at det kun er de rød-grønne politikerne i Norge som har forstått noe som helst når det gjelder politikktutforming, i hvert fall i hele Europa. De fleste av oss vet jo at dette ikke medfører riktighet.

Det er litt spesielt med alle de pengene Norge har til rådighet, at veiene våre, selv når regjeringen påstår at man oppfyller intensjonen i og bevilgningene til Nasjonal transportplan, likevel forfaller. Jernbanen har så store problemer at selv godstrafikken bruker svært mange timer fra Rauma, altså fra Åndalsnes, ned til Oslo, og nå står jernbanen i fare for å måtte redusere tilbudet sitt fordi de ikke får krysningsmuligheter.

Statsministeren har også stått fram og snakket om en kreftgaranti, at behandling skal starte innen 20 dager. Dessverre har oppslag på oppslag på oppslag vist oss at det er mer tomme ord enn det er en garanti. Ja, det har faktisk blitt så galt at vi ser at selv om de private har ledig

kapasitet, blir ikke den brukt. En arbeidsgiver kan velge å betale en operasjon for en av sine ansatte, slik at han skal slippe eventuelt å motta en offentlig ytelse, som sykepenger er, i lengre tid mens han venter på en operasjon. Han får tilbud fra arbeidsgiver om å ta operasjonen for å komme tilbake i jobb. Hva blir da premieringen fra staten? Jo, da blir man fordelsbeskattet. Det er takken for at man faktisk ønsker å redusere de offentlige utgiftene og få folk tilbake i arbeid.

Hvor har det blitt av forenklingen, som nærings- og handelsministeren har fortalt oss vil komme? Vi ser bort fra revisjonsplikten, som det var finansministeren som kom med, etter at regjeringen gang på gang hadde nedstemt forslag fra både Høyre og Fremskrittspartiet om å fjerne den. Vi skulle få en Internett-side der næringslivet skal komme med innspill. I budsjettet ligger det ingen forenkling.

Statsministeren var i sitt innlegg inne på og advarte mot at den europeiske finanskrisen også ville kunne komme til å ramme oss. Det er jeg helt enig med statsministeren i. Men da er det underlig – når vi ser budsjettet – at mens man er bekymret på tv, forverrer man permitteringsordningen. Vi tilfører riktignok Investinor-midler, men vi tilfører ikke midler til såkornfondene, som skal skape vekst og utvikling ute i distriktet og nye arbeidsplasser. Vi fører til og med en næringspolitikk der de eneste som jubler over den, er svenskene. Vi fører faktisk en politikk innen jordbruket – og kostnadene der – som gjør at svenskehandelen fortsatt øker. Når man kommer opp i 11 mrd. kr, viser faktisk beregningene at per milliard kan man regne 1 000 ansatte i næringsmiddelindustrien. Dette er konsekvensene.

Avslutningsvis må jeg få lov til å si at politiet har i alle fall fått de ressursene som skal til. Der har vi i Norge altså så god råd at langs kysten mellom Bergen og Trondheim er det én operativ politibåt, men bare mellom mai og september – utover det har vi faktisk ikke råd til å ha politibåter langs kysten.

Så er det flere som har vært inne på at det nå er større avstand mellom Fremskrittspartiet og Høyre. Det er jo litt interessant, etter å ha fulgt debatten her, at én av de tingene som regjeringspartiene skryter mest av, er å øke forsvarsbudsjettet. Det regner jeg med SV er svært glad for.

Ingvald Olsen (A) [22:46:51]: I statsbudsjettet for 2012 har vi sprenget den magiske grensen på 1 000 mrd. kr med tanke på hva som skal brukes på gode tiltak i Norge. En stor del av disse midlene tilføres kommunesektoren.

Kommunalfeltet kan karakteriseres som hverdagspolitikk. De vedtak som fattes i kommunene, berører alle mennesker. Feltet er ikke storpolitikk og muligens litt hverdagslig, men uhyre viktig for hver og en av oss.

Kommunalpolitikk er samfunnsbygging i praksis. Vi tar de kommunale tjenestene nesten som en selvfølge. Men hva skulle vi gjøre hvis vi ikke hadde barnehage og SFO-tilbud til barna våre, institusjonsplass til vår demente bestemor, brøytete veier, helsestasjoner og godt vann i springen, for å nevne noe?

Det har vært en stille revolusjon på tjenestetilbudssi-

den i norske kommuner de siste ti årene. Denne revolusjonen har ikke kommet av seg selv, men som resultat av politiske valg og prioriteringer. Arbeiderpartiet har alltid valgt fellesskapsløsninger framfor skattekutt, i motsetning til høyresiden i norsk politikk.

I det finansurolige Europa er vi i Norge i en lykkelig særstilling. Vi øker budsjettene der andre må kutte med grov hånd. Vi ser nå hjerteskjærende scener fra Spania, hvor mennesker kastes ut fra sine hjem på grunn av at de ikke håndterer sine gjeldsforpliktelser, og dette uten at noe sosialt sikkerhetsnett fanger dem opp. Halvparten av Spanias unge under 25 år er uten jobb. Unge med utdanning sliter med å finne jobb og må flytte hjem til sine foreldre. Det mest skremmende er at mange av Europas unge er uten håp og framtidstro.

Har dette noe med det norske statsbudsjettet å gjøre? Ja, for Arbeiderpartiet har arbeidslinja alltid vært viktigst. Det å ha arbeid gir økonomisk trygghet, forutsigbarhet og er med å bidra til å bygge velferd i landet. Vår ledighet ligger i overkant av 3 pst. Arbeid er lik skatt er lik velferd er en del Arbeiderpartiets ideologi, omsatt i handling, og vi kan se fruktene av dette hver dag i det norske samfunnet.

Regjeringens satsing på kommunesektoren siden 2005 har resultert i mange nye arbeidsplasser, hele 46 000 nye årsverk i perioden 2005–2010. Hoveddelen er direkte tjenesteytere som lærere og førskolelærere, sykepleiere og andre innen pleie og omsorg.

Budsjettet for 2012 er godt, men det er et stramt budsjett, det skal vi ikke underslå. Ser vi det med europeiske øyne, er det et overflødsbudsjett. Men også norske kommuner er en del av verden og den globale økonomien, og påvirkes av forhold utenfor landets grenser. Hvis renten øker med 1 pst., vil det føre til økte utgifter på om lag 1 mrd. kr for norske kommuner. Vår utfordring må være å balansere offentlig pengebruk uten at det forverrer norsk konkurransekraft.

Statsbudsjettet for 2012 legger ikke opp til noen eksperiment. Tiden vi er i nå, krever det heller ikke. Arbeiderpartiet skal fortsette med trygg styring av økonomien, slik at det fortsatt blir penger til velferdstjenester og stabil sysselsetting. Vårt siktemål er fortsatt å sikre lav ledighet, ha arbeid til alle og på den måten nå vårt mål om en verdig eldreomsorg. Vi påstår ikke at vi er i mål, men vi er på vei mot et stadig bedre velferdssamfunn for våre innbyggere.

Siv Jensen fra Fremskrittspartiet har i debatten i dag tatt til orde for en slankere og mer moderne offentlig sektor. Det betyr i klartekst færre lærere, færre pleiemedhjelpere og et dårligere tilbud. For å yte gode velferdsordninger må det ansatte til. Det er en usann myte at økningen av antall ansatte i offentlig sektor er gått til administrasjon – eller ansiktsløse byråkrater, som Høyre kaller dem. Bare 1 av 25 stillinger har gått til administrasjon. Høyrepartienes angrep på offentlig sektor er en er en stadig tilbakevendende reprise. Arbeiderpartiet tror at arbeid og sysselsetting er en grunnleggende forutsetning for å bygge og trygge velferdssamfunnet.

Mette Hanekamhaug (FrP) [22:52:11]: Jeg er glad for at det i dagens debatt har vært flere innlegg om skole-

og utdanningspolitikk. Men samtidig synes jeg det er synd og dessverre litt hemmende for debatten at regjeringspartiene forsøker å avvæpne oss i opposisjonen ved å kritisere oss for å snakke skolen ned og si at vi må se det positive og ikke snakke om det negative.

Vi er selvfølgelig enig i at det er mange gode tiltak på områder i den norske skolen i dag, og det skal vi være stolt over. Men samtidig er ikke vi så selv gode at vi nå kan lene oss tilbake, folde hendene våre og si oss fornøyd. Bra må bli bedre. Vi i Fremskrittspartiet har store ambisjoner for skolen og for elevene våre, for det fortjener de.

Regjeringa forsvarer den lave satsingen på skole og utdanning med at det er et stramt budsjett, og at vi må kutte i utgiftene. Dette illustrerer en vesentlig forskjell mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet, nemlig at regjeringa ser på skole og utdanning som rene utgifter over statsbudsjettet, mens vi ser på det som en investering – en investering i dagens ungdom, en investering i framtidig verdiskaping og en investering i et samfunn som kan bli ledende i et internasjonalt konkurransesamfunn.

Det er ikke å snakke ned skolen å peke på de 90 000 barna som i skolen i dag regnes for å være svake lesere, eller å peke på de titusenvis av barna som blir mobbet på skolen hver eneste dag. Det er ikke å snakke ned skolen å sette søkelyset på de tusenvis av ungdommene som drop- per ut av videregående utdanning. Og det er heller ikke å snakke ned skolen når vi kjemper for en tilpasset opplæring for alle elevene i skolen, både dem som trenger ekstra oppfølging og også dem som trenger større utfordringer. Dette er å sette fingeren på problemene, det er å innse at vi har utfordringer, evne til å løse dem og vise respekt for de elevene som faktisk trenger vår hjelp i skolen.

Dette gjør vi i Fremskrittspartiet i vårt budsjett. Vi sørger for flere og bedre lærere, og vi åpner for hospiteringsordning for programfaglærere. Vi er positive til leksehjelp, men det må også knyttes kompetansekrav til dem som utfører den. Forskning viser at det må til for at disse skal kunne hjelpe de svake elevene.

Vi mener at vi må ha et skoleombud som kan ivareta elevenes egen arbeidsmiljølov, nemlig opplæringsloven, nettopp for bl.a. å forebygge og bekjempe mobbing.

Statsråd Halvorsen pekte i sitt innlegg på den store satsingen på innføring av valgfag i 10. trinn. Det hun dessverre glemte å nevne, var at dette ikke er fullfinansiert, og ser ut til å kunne gå ut over det ordinære skoletilbudet i basisfagene.

Vi i Fremskrittspartiet er opptatt av å forebygge frafall. Derfor sørger vi for en fullfinansiering av valgfaget i 10. klasse. Derfor satser vi på en betydelig styrking av rådgivningstjenesten og skolehelsetjenesten i grunnutdanningen. Vi oppretter som sagt en hospiteringsordning for programfaglærere, og vi satser på flere læringsplasser, bl.a. ved å redusere arbeidsgiveravgiften for læringer med 800 mill. kr, og sørger for 250 mill. kr ekstra i lærerlønnskutt.

Representanten Tajik pekte på at representanten Tord Lien mente at fjerning av Forskningsfondet var «en skandale» – og det er korrekt, det var og er en skandale. Det er jo derfor vi ønsker å opprette en fondsmodell som fjer-

ner den politiske risikoen som regjeringas forslag faktisk innebærer, og reduserer kraftig den finansielle risikoen som ligger i dagens modell.

For øvrig har jeg merket meg at en i flere av de tidligere innleggene fra de rød-grønne har skrytt av at forskningsinnsatsen er styrket med rundt 27 pst. siden 2005. Men dette er med all respekt å melde ikke særlig imponerende når driftsutgiftene den samme tiden har økt med over 55 pst. totalt sett.

Fremskrittspartiets budsjett er en satsing som står i stil med de lovord som blir uttalt i skole- og utdanningsdebatten. Det er et budsjett som har en reell satsing på utdanning og kompetanseutvikling i samfunnet. Det er et budsjett som gir mulighet til å skape en skole tilpasset hver enkelt elev. Og det er et budsjett som er skapt for framtiden.

Bård Hoksrud (FrP) [22:57:04]: Da jeg i stad hørte statsministeren skryte hemningsløst av hva regjeringen har gjort på samferdsel, tenkte jeg at her må jeg gjøre om på innlegget mitt, definitivt.

I løpet av de to siste dagene har jeg kjørt 900 km på veinettet i Norge. Da har jeg lyst til å ta med salen og kanskje også noen av dem som tilfeldigvis sitter og følger med på Internett, på en kjøretur på veinettet som statsministeren skryter så veldig av.

Ja, det var ganske godt å sette seg i bilen og kjøre ut av Oslo og mot Vestfold. Men i det øyeblikk man passerer grensen og kommer inn i Sande, er det første man møter, en bomstasjon, hvor man krever inn 30 kr i bompenger, eller ekstraskatt, som jeg heller vil kalle det, for det er det det er.

Så kjører man videre nedover i Vestfold, og så møter man et nytt bompengepunkt – man merker nesten ikke at det er der engang, fordi man bare kjører rett igjennom og blir fotografert, og man blir avkrevd nye 10 kr i ekstraskatt. Men her forsvinner nesten halvparten bare i å drifte og innkreve penger i bompengestasjonen. Det blir det ikke mye vei av.

Så fortsetter man videre nedover, og når man kommer til Telemark, er det ikke veldig mye god vei. Det tror jeg de fleste som har kjørt der, er kjent med. Og når man kjører gjennom min egen hjemkommune, Bamble, vet man at det er mye dårlig vei.

Så kjører man videre og kommer til grensen til Aust-Agder. Da er det første man møter, en ny bomstasjon, hvor man skal betale 30 kr i ekstraskatt.

Så kjører man videre til Lillesand, og da møter man et nytt bompengepunkt, hvor man krever inn nye 30 kr i bompenger. Ups, dette er et prosjekt denne regjeringen helst ikke ville hatt, for det er et OPS, og OPS er noe denne regjeringen ikke synes er en god måte å bygge vei på. Det ble vel vedtatt før denne regjeringen overtok, og det betyr vel at det er derfor det er blitt en god vei, men dessverre er det ekstraskatt som bilistene skal betale.

Sånn kan man fortsette å kjøre. Når man kommer til Kristiansand, skal man flås med ytterligere 21 kr i bompenger.

Så kjører man gjennom Kristiansand og kommer på en vei hvor det står E39. Det er vel nesten bare skiltet som

minner om en europavei. Jeg tror alle som har kjørt på den veien, vet hvor dårlig veien er.

Veinettet er vår viktigste infrastruktur, og det er et enormt behov for investeringer i trygge og miljøvennlige veier i hele landet. Det aller viktigste er å få på plass motorvei på hele E18 fra Sverige til Kristiansand, motorvei på E39 mellom Kristiansand og Stavanger, motorvei på E6 helt opp til Steinkjer og å bygge ut viktige prosjekter på E134 mellom Oslo og Bergen. Det må gjøres i langt større tempo enn det vi gjør i dag. Da kan det ikke være sånn at man står her på denne talerstol og skryter av alt man gjør, når det er bilistene som betaler mesteparten av den ekstrasatsingen som er gjort. Det er det altså bilistene som gjør, og de betaler faktisk inn tre ganger så mye som det de får tilbake i infrastruktur.

Jeg er glad for at Liv Signe Navarsete i oktober foreslo en ny løsning, der man gjør vei- og jernbaneprosjekter uavhengig av de årlige budsjettene, slik at man får et driftsbudsjett og et investeringsbudsjett. Har noen hørt det før? Fremskrittspartiet har foreslått det mange ganger, men det har ikke fått så mye aksept tidligere. Men vi er veldig glade, og vi synes at argumentene som Navarsete kommer med, er veldig gode. Det handler om at Avinor kan bruke milliarder på flyplass, Telenor på bredbåndsbygging og Statnett på strømmettet, og ingen av disse tingene synes på budsjettet, fordi selskapene opererer utenfor statsbudsjettet. Det betyr altså at de klarer å investere og bygge infrastruktur. Det er det vi i Fremskrittspartiet også vil med et forslag om et statsforetak på vei og et på jernbane og tilføre 15 mrd. kr i egenkapital for å sikre skikkelig utbygging av riksveier og jernbanestrekninger.

Jeg er veldig glad for at et av regjeringspartiene nå støtter helhjertet opp om politikken som Fremskrittspartiet har vært helt alene om tidligere. Vi har som sagt fremmet forslag om dette i en årrekke. Jeg skal ikke hovre og si «velkommen etter», men derimot si at jeg er glad for all støtte vi kan få. Historien viser også at Fremskrittspartiet har fått gjennomslag for en rekke saker, f.eks. var vi lenge det eneste partiet som ville oppheve NRK-monopolet. Senterpartiet er imidlertid inkonsekvent hvis de i dag stemmer imot noe de sier at de er for. Jeg vil derfor invitere til å stemme for Fremskrittspartiets forslag om å skille driftsutgifter og investeringer gjennom å opprette statlige infrastrukturselskaper. Det er det som viser at man satser, og at man gjør det skikkelig og ikke klattvis og delt som i dag.

Øyvind Korsberg hadde her overtatt presidentplassen.

Kjersti Toppe (Sp) [23:02:08]: Statsbudsjettet for 2012 inneholdt 139 helsemilliarder. Noreg brukar flest offentlege kroner til helse per innbyggjar. Nordmenn har god helse, og stadig fleire overlever alvorleg sjukdom. Stadig fleire mottek omsorgstenester. Levealderen er høg og aukande. Men vårt luksusproblem er at vi brukar for mange helsekroner på dyr reparasjon og for lite på førebygging.

Etter at staten overtok sjukehusa, blei sjukehusbudsjet-

ta dobla på få år. Nye legeårsverk har dei siste åra i all hovudsak kome i sjukehus, ikkje i kommunehelsetenesta. Spesialisthelsetenesta har prega både utdanning, forskning, organisering og finansiering innan helse. Høgspissa fagmiljø har høg prestisje, mens grunnleggjande breiddekompetanse, som den som er i lokalsjukehusa, blir lite verdsett, sjølv om mellom 60 og 70 pst. av pasientane som er innlagde på sjukehus, blir behandla på lokalsjukehusnivå.

Ubalansen i den statlege og kommunale helsetenesta oppmuntrar i realiteten til eit overforbruk av spesialisthelsetenester. Fleire hevdar no at nettopp dette bidreg til dei helsekøane som er i Sjukehus-Noreg i dag. Derfor må systemet endrast.

Statsbudsjettet for 2012 markerer òg at ein startar ei slik omstilling av helsevesenet i Noreg. Samhandlingsreforma er ei retningsreform – ei samfunnsreform og ei reform for meir desentralisering av helsetenester. Samhandlingsreforma skal styrkja primærhelsetenesta, som er grunnmuren i det norske helsevesenet. Folk skal få helsetenester nærare der dei bur. Veksten i helse- og omsorgsbudsjetta skal koma i kommunane.

Førebuingane til reforma er godt i gang. Ny folkehelselov og ny kommunal helse- og omsorgstenestelov gjeld frå nyttår. Det er løyvt midlar til etablering av lokalmedisinske senter og frisklivssentralar. Kommunane får økonomisk ansvar for utskrivingsklare pasientar og får overført milliardar til medfinansieringsansvar for medisinske innleggingar på sjukehus. Frå 2016 får kommunar plikt til å oppretta døgntilbod for akutt hjelp. Dette betyr at kompetansearbeidsplassar skal flyttast ut i kommunane. Det er ei heilt rett utvikling.

Vårt mål med Samhandlingsreforma og helsebudsjettet er å kanalisera helsepengane slik at vi får ein helsepolitikk med hjarta på rette staden, ein helsepolitikk som ikkje skapar meir sosiale skilnader, men som yter mest hjelp til dei gruppene som treng det mest. Det finst rapportar som indikerer det motsette, at legar i dag brukar mest tid og ressursar på pasientar med høgast utdanning og høgast inntekt, og at fritt sjukehusval er ei ordning for dei ressurssterke og dei yngste. Pasientrettar og fritt sjukehusval må derfor aldri bli eit mål i seg sjølv. Fokus på rettart og klagemoglegheiter har aldri lyfta dei minst ressurssterke pasientgruppene i samfunnet, men favorisert dei andre. Marknadstankegangen i helsevesenet har altså sine tydelege baksider.

Helsevesenet skal målast på kvalitet. Statsbudsjettet inneheld mange tiltak for å betra kvaliteten i helsetenesta. Det er bra. Senterpartiet vil her framheva det heilt grunnleggjande i helsetenesta, nemleg møtet mellom pasient og helsearbeidar, møtet mellom pasient og lege. Det krev tid, og det må gi rom for å skapa tillit, det må gi tryggleik, og ein må kunna visa respekt. Kvalitetssatsinga i helsevesenet startar her – heilt enkelt.

Sjølv om vi har mange helsemilliardar, er det feil å tru at ikkje vi òg må prioritera. Eit eksempel er at det i 2008 var om lag 4 000 innleggingar i norske sjukehus forårsaka av alkoholrelaterte skadar – 4 000 sjukehussenger. Politisk småkrangling om skjenketider blir småatteri i dette biletet. Vi kan ikkje tillata oss ikkje å førebyggja meir når vi ser

på at milliardar renn ut, at sjukehussenger blir fylte opp, og at helsekøane stig. Vi kjem heller ikkje utanom at vi må skapa tydelege skilje mellom kva for helsetilbod som er eit offentleg ansvar, og kva den private marknaden må ta seg av. Skal vi utforma eit betre helsevesen for framtida, må vi prioritera hardare, vi må førebyggja meir, og vi må visa med tiltak at vi meiner noko med det.

Are Helseth (A) [23:07:19]: Den store finanskrisen vekket verden. Det som hadde vært et politisk stridstema, ble allmennkunnskap: Markeder kan ikke styre seg selv.

«Den globale finanskrisen senket økonomiene i nesten alle land i verden, unntatt Norge», skrev New York Times i 2009.

Og:

«Like unikt som fjordene graver seg inn i landskapet, har Norge vokst ved å velge sin egen vei.»

Videre:

«Når andre sløste, sparte Norge. Når andre vil begrense statens rolle, styrket Norge sin krybbe-til-død velferdsstat.»

«Vi reddet de rike og tapte økonomien», skriver Wall Street Journal i år.

Det som var usikkerhet, er blitt hardere levevilkår. Pensjonister mister grunnlaget for mat og strøm i land nær oss. Hver femte arbeidstaker er ledig i Spania. Nesten annenhver ungdom er arbeidsledig i noen land. Dette er farlig.

«Økonomisk politikk i USA og Europa mislykkes, og folk lider», skriver Wall Street Journal.

For Arbeiderpartiet er lange linjer i velferdspolitikken grunnleggende. Ideologi har sammenheng med politisk hukommelse. Økonomisk nedgang sent på 1800-tallet og tidlig på 1900-tallet rammet Norge hardt. 800 000 nordmenn utvandret til Amerika. Min farfar var en av dem. Etter år med sparing kunne familien komme etter.

Vår nære historie viser at politikk gjør en forskjell. Arbeiderpartiet velger trygghet for de mange, arbeid for de mange, skole, helsetjenester og omsorg, likeverdighet for alle, uavhengig av tilfeldighet og medfødte gaver og uavhengig av om familien er formuende. Det er et stort og langsiktig prosjekt. Vi gjør valg, og vi velger noe bort.

Vi velger velferd og et stabilt skattenivå. Vanlige familieøkonomier kan ikke spare seg til god utdanning for barna og framtidig sykehjemsplass i et privat marked. Det må løses i fellesskap. FNs utviklingsprogram rangerer hvert år levevilkår i 187 land. Norge havner også i år på topp i rangeringen av menneskelig utvikling.

For Arbeiderpartiet er virkemidlene i velferdspolitikken i utvikling, også når det medfører strid. Ett eksempel er at kunnskapsutviklingen fører til spesialisering i helse-tjenestene. Det gir resultater. En fersk OECD-rapport viser at Norge nå er på europa-toppen for overlevelse ved kreftsykdom. Ved forrige rapport, i 2009, lå vi bare på gjennomsnittet. Vi får framgang med et system basert på offentlige løsninger og fellesskap. Andre land velger private løsninger og mister nasjonal framgang fordi mulighetene ikke når fram til alle.

300 000 menn og kvinner gjør hver dag en stor jobb

innen helse og omsorg. Jeg er stolt av den innsatsen de gjør, alltid på parti med pasienten. Samtidig vet vi at tilbud og kapasitet fortsatt kan bli enda bedre. Løsningen er da mer fellesskap, ikke skattelette og ikke privatisering.

Høyre skremmer med private helseforsikringer. For Arbeiderpartiet er private helseforsikringer ikke aktuelt. Vi vil ha transparente fellesskapsløsninger uten forsikringsvilkår med liten skrift. Det er lett å selge billige forsikringer. Men billige helseforsikringer er billige bare av én grunn: De har mange unntak, og unntakene er med liten skrift. Realiteten er at det finnes ingen privat helseforsikring som kan måle seg med våre offentlige fellesløsninger.

Men dette skal ikke være noen hvilepute. Vi skal være ydmyke og utålmodige. Vi skal forbedre mangler, og vi skal følge med i kunnskapsutviklingen og se nye muligheter.

Vi er for stø kurs. Stø kurs er muligens ikke nyskapende prosa, men det gir trygghet ved middagsbordet.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Else-May Botten (A) [23:12:40]: Om du drømmer om et godt liv, bestiller du kanskje drømmereisen. Hvilket tog setter du deg på da? For å bestemme deg går du gjennom tilbudene de ulike selskapene kan gi deg om hvilke muligheter som ligger i de ulike reisemålene. Du spør deg hvor det er trygt å reise, og hvor du kan finne de spennende opplevelsene du søker. Du ønsker å gå fritt rundt, samtidig som du er ute etter utfordringer og nye muligheter. Skal du være der lenge, er du også ute etter å finne deg en jobb som gir deg en lønn å leve av.

Mitt reisemål ble valgt av mine foreldre. Jeg vant i lotto og ble født i Norge, det beste landet å bo i. At regjeringen styrer landet med stø kurs, er bra. At statsbudsjettet er så pass stramt at vi holder kronekursen stabil og renten lav, er svært viktig, spesielt for oss som bor på kysten, for der kryr det nemlig av eksportrettet næringsliv, og for dem er dette spesielt viktig.

Videre var det helt avgjørende å få på plass en varig løsning på eksportfinansieringen nå. Disse rammene er et være eller ikke være for at de store maritime prosjektene skal kunne settes i gang her i Norge. Det igjen trygger mange viktige arbeidsplasser, hvor hver enkelt ansatt bidrar til verdiskaping.

Under finanskrisen ble det fort klart at vi måtte få treffsikre tiltak på plass raskt. Det viste seg å fungere. Det var en viktig brikke for å holde arbeidet i gang og trygge enkeltmennesker fra arbeidsledighet. Våre venner i Europa, derimot, har ikke greid det på samme måten. Altfor mange, unge som gamle, opplever å bli stående igjen på perrongen, og det er svært usikre framtidsutsikter for dem.

Det er faktisk utrolig godt å kunne si at her hjemme er ledigheten på 2,4 pst., og vi har en rekordhøy sysselsetting. I Møre og Romsdal, der jeg kommer fra, er det kun 1,9 pst. ledighet, og det i en situasjon der usikkerheten faktisk er stor overalt rundt oss.

Vi har mye å takke for, og mange skal ha æren for at det går godt her i landet. Men vi forholder oss til en global

verdensøkonomi. Selv om vi har hatt den beste medisinen mot finanskrisen, kan vi ikke være 100 pst. sikre på at vi «står han av» i neste storm. Men om vi får litt mindre mer, slik dette statsbudsjettet er innrettet, er det grunn til å være optimist, for det er et ansvarlig budsjett som trygger flere.

Det er kanskje litt stressende å minne om at det snart er jul, med tanke på at vi står her snart hele døgnet – og om vi ikke står akkurat her, så er vi på huset hele tiden, og ikke ute og kjøper julegaver – men jeg velger å se dette statsbudsjettet som en julegave til folket. Det er ikke den dyreste og mest eksklusive julegaven, men den er god som gull fordi den står seg. Den er med og bidrar til kjøpekraft, og den er med og bidrar til konkurransekraft.

Arbeiderpartiet garanterer at vi vil strekke oss for å forbedre situasjonen for folket hver eneste dag – og gi plass til alle på vårt framtidstog.

Ingebjørg Godskesen (FrP) [23:15:57]: Veien er arbeidsplassen for svært mange mennesker i Norge, og dette er noe myndighetene burde ta på alvor.

Det er en klar og entydig sammenheng mellom vei-standard og trafikksikkerhet. Vi har mangel på døgnhvileplasser for våre trailersjåfører, enda de er pålagt kjøre- og hviletidsbestemmelser. Det er dårlig, eller manglende, kontroll av utenlandske trailere, trailere som kjører uten å være riktig skodd på norske vinterveier, og som skaper kaos og mange ulykker i trafikken.

E18 mellom Tvedestrand og Arendal er en utrygg og svært farlig vei. Ennå er det avkjørsler her hver 119. meter, ennå er det to fotgjengerfelt over E18. Ja, her haster det med å få på plass ny firefeltsvei med midtdele, slik at vi kan sikre oss mot tragedier. E18 i Vestfold var tidligere en dødsvei, men den har blitt utrolig mye tryggere etter at det kom firefeltsvei med midtdele på mesteparten av strekningen.

Hvis du kjører for fort, kan politiet ta fra deg førerkortet og/eller gi deg bøter. Hvis det er alvorlige feil på bilen, kan bilen bli avskiltet. Men hvis veistandarden skaper trafikkfarlige situasjoner, skjer det ingenting. Dette er uansvarlig.

Regjeringen har fått sterk kritikk for dette i en årrekke, bl.a. fra Fremskrittspartiet, men også fra Statens havarikommisjon for transport. Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet har svart på kritikken ved å opprette et veitilsyn, underlagt veidirektøren og Statens vegvesen. Dette blir nesten som om Mattilsynet skulle eies av Gilde eller Tine.

Regjeringen ønsker tydeligvis heller ikke noe ordentlig veitilsyn, for på statsbudsjettet for 2011 bruker de bare 11,2 mill. kr til dette formålet – til tross for at Samferdselsdepartementet sier at et ordentlig og uavhengig veitilsyn vil koste 40 mill. kr, dvs. nesten fire ganger så mye.

Det er inkonsekvent å være imot uavhengig tilsyn av norske veier, når de rød-grønne partiene samtidig er veldig for uavhengig tilsyn av jernbanestrekninger og av luftfarten. Fremskrittspartiet ønsker ett felles transporttilsyn for alle transportformer, nemlig som i forslag nr. 63 i finansinnstillingen som vi behandler i dag. Det betyr at vi vil ha en organisasjon som er tilsyn for vei, jernbane og

luftfart. Et slikt tilsyn skal ikke være en tannløs organisasjon som er underlagt veidirektøren. Nei, transporttilsynet Fremskrittspartiet foreslår, skal være helt uavhengig. Tilsynet skal kunne stenge farlige veier, på samme måte som andre arbeidsplasser med farlige arbeidsforhold kan bli stengt. Da ville vi ha fått fart på veivedlikeholdet, for vi kan jo ikke stenge veiene.

Jeg kan ærlig talt ikke forstå hvordan noen kan være imot uavhengig kontroll av norske veier. Hvordan kan folk være imot et tilsyn som vil gi best mulig trafikksikkerhet?

Jeg vil derfor oppfordre så mange som mulig til å stemme for Fremskrittspartiets forslag nr. 63.

Anders B. Werp (H) [23:19:20]: Høyres alternative budsjett skaper trygghet gjennom kunnskap og konkurransekraft.

Vi har gjentatte ganger vist at vi både kan forvalte den økonomiske politikken til landets og innbyggernes beste og legge til rette for velferd og god samfunnsutvikling.

Debatten dreier seg i dag naturligvis først og fremst om den økonomiske tryggheten, men for Høyre betyr også trygghet fravær av kriminalitet. Høyre fører en justispolitikk som sikrer folks trygghet i hverdagen. Trygghet er en del av den norske velferden, og viktig for den enkeltes livskvalitet. Politidekningen har gått ned i 21 av 27 politidistrikter under denne regjeringen. Utryggheten øker. Derfor vil Høyre bevilge 400 mill. kr ekstra til økt trygghet og mer synlig politi.

Landet rundt opplever lokalbefolkningen at politiet ikke er tilstedeværende. I mange politidistrikter blir det nedbemannet for å holde utgiftene innenfor den rammen de er tildelt. Mange fra uteksaminerte kull ved Politihøgskolen har ennå ikke fått jobb i politiet.

Omfanget av alvorlig og organisert kriminalitet øker. Rans- og innbruddsbander kommer fra en rekke land. Enprosent MC-klubber, og støtteklubber for disse, etableres i mange kommuner. Da er det viktig å sikre ressurser for å bekjempe denne kriminaliteten mye mer målrettet. Derfor foreslår Høyre å øke innsatsen mot organisert kriminalitet med 10 mill. kr.

Oslo er i en særstilling som landets største by og hovedstad. Kriminalitetsutviklingen i Oslo ligger ofte i forkant av resten av landet. Byen er utsatt for omfattende kriminalitet, både gjennom terroranslaget 22. juli og i forbindelse med en rekke drap, ran og narkotikaforbrytelser. I 2011 har det vært en fordobling av antallet anmeldte overfallsvoldtekter i Oslo. Dette er svært alvorlig kriminalitet, med store konsekvenser for ofrene, og det skaper utrygghet blant mange av byens innbyggere. Derfor foreslår Høyre å avsette 80 mill. kr til Oslo politidistrikt, utover regjeringens forslag til statsbudsjett.

For Høyre dreier dette seg om å møte kriminalitetsutfordringene offensivt, med kompetanse og ressurser, og ikke som regjeringen, med fagre ord og virkelighetsbeskrivelser som ikke stemmer med virkeligheten.

Sonja Mandt (A) [23:22:20]: Samhandlingsreformen er nevnt flere ganger her i dag, og den innføres fra 2012. Vi foreslår å bruke 740 mill. kr neste år. Dette er ikke de første

pengene som kommunene får, nei, det har vært overføringer i flere år. Før Samhandlingsreformen er trådt i kraft, har regjeringen brukt over 1 mrd. kr på samhandling.

Samhandlingsmidlene er brukt til lokalmedisinske sentre eller annet samarbeid som gjør tilbudene bedre der folk bor. Det betyr at pasienter slipper å reise til sykehus, fordi de kan få et like godt tilbud, eller et bedre tilbud, i nærmiljøet sitt. Det betyr at sykehjemspasienter kan få behandling der de bor, uten sykehusinnleggelser. Et godt eksempel er Vestfold, der tolv kommuner nå har fått mulighet til å øke de ansattes kompetanse på intravenøsbehandling i sykehjem. Nygård sykehjem i Sandefjord har ansvaret for opplæringen, og pasientene får behandling uten sykehusinnleggelser. Det er Samhandlingsreformen i praksis.

Kompetanse og nok personell er en viktig del av reformen. Den rød-grønne regjeringen har sørget for flere ansatte innenfor omsorgen siden 2005. Det er nå rundt 19 000 flere årsverk i de kommunale omsorgstjenestene. Det er klart det merkes.

Mange ansatte har fått glede av Kompetanseløftet og har hatt opplæring i Demensomsorgens ABC. Dette gir bedre tilbud til dem som trenger hjelp. Derfor fortsetter vi den kompetansesatsingen. Høyre har i sitt budsjett ønske om å starte et kompetanseløft i omsorgen. Det er en flott tanke. Men vi er i gang allerede, så velkommen etter.

Når representanten Skei Grande fra Venstre så etterlyser reformer i regi av den rød-grønne regjeringen, har hun nok glemt Samhandlingsreformen, for dette er en viktig reform som sikrer helhetlige tjenester. Samtidig satses det på forebygging og mer folkehelse.

Dette viser at den rød-grønne regjeringen er målrettet og tør gjennomføre det vi i 2009 varslet skulle bli framtidens helsereform. Vi vil sikre innbyggerne rett behandling på rett sted til rett tid. Vi tar de grepene som skal til. I motsetning til Høyre, som synes dette er altfor fort og altfor mye, og vil bremse og trenere, mener vi at det er akkurat passe og til akkurat rett tid.

Vi bygger helse og omsorg videre. Vi vil ha en enda bedre eldreomsorg og et enda bedre helsevesen.

Det er grunn til å være stolt av mye av det som gjøres, men det kan bli så mye bedre. Så lenge noen ikke får den hjelpen de trenger, skal vi videre. Vi tør å ta de grepene som skal til, fordi vi tror på fellesskapet.

Nikolai Astrup (H) [23:25:07]: Fordelen ved å være nr. 69 på talerlisten er at mye allerede er sagt. Ulempen er at det er sagt av andre. La meg derfor få kommentere noe av det.

Representanten Marthinsen og mange andre representanter for de rød-grønne partiene har snakket om krisen i Europa – og angrep den norske høyresidens skattelettelser i samme åndedrag. Som om lettelsene i en særnorsk skatt på norske arbeidsplasser skulle føre Norge ut i økonomisk krise! Vi må kunne forvente redeligere resonnementer i denne sal. At også statsminister Jens Stoltenberg argumenterer så overfladisk og lettvint, gir grunn til bekymring.

Hellas, Spania og Italia har det til felles at statene har

levd over evne, lånt over evne og unnlatt å gjennomføre helt nødvendige reformer i skattesystemer, pensjonssystemer og andre offentlige velferdsgoder. Dette er krisens utgangspunkt, og det er her vi må finne krisens langsiktige løsning.

I møte med sviktende etterspørsel fra våre viktigste handelspartnere er det helt nødvendig å stanse tapping av egenkapital fra bedrifter som allerede opererer på marginen, og som går dystre tider i møte – hjørnesteinsbedrifter som i verste fall må låne penger for å betale skatt på en virksomhet som går med underskudd.

Trond Giske forestår denne problemstillingen. Roar Flåthen begynner å innse alvor. Representanten Marthinsen – i likhet med mange av sine rød-grønne kolleger – foretrekker ideologiske skylapper.

Representantene Serigstad Valen og Solhjell lurte på hva Høyre mener om klimaforliket. Jeg forstår deres behov for å snakke om andres klimapolitikk. Selv har de for tiden ingen. I statsbudsjettet for 2012 er det kun foreslått ett eneste nytt klimatiltak, for hybridbiler – utover dette ingenting. Det er ingen signaler om å sette i gang med samfunnsøkonomisk lønnsomme tiltak fra Klimakur. Det er ingen signaler om å prioritere kollektivtrafikk i storbyregionene. Tvert om, Lørensvingen i Oslo torpederes. Det er ingen signaler om å prioritere biogass, bioetanol og biodiesel. Tvert om, signalet er full veibruksavgift. Det er ingen signaler om langsiktighet og forutsigbarhet for elektriske biler. Tvert om, lekkasjene fra Finansdepartementet tilsier det motsatte. Det er ikke noe ekstraordinært løft for jernbanen som kan bidra til å løfte landet utover det som allerede ligger inne i Klimakurs referansebane. Det er ingen satsing på fjerning av oljefyring i offentlig og privat bygnings- og boligmasse. Det er ingen klare mål for energieffektivisering, ingen oppfølging av Arnstad-utvalget. Angrepet fra Serigstad Valen og Solhjell blir derfor litt patetisk. Regjeringen har flertall. Den kan gjøre hva den vil. Den velger å ikke gjøre noe.

La oss i fellesskap innrømme at dette er vanskelig, at vi må komme i gang, og at det blir dyrere og mer krevende å nå klimamålene for hver dag regjeringen somler.

La meg legge til: La oss ikke glemme det klassiske naturvernet, selv om klima er viktig. Det er ingen grunn til å kutte dramatisk i skogvern i Norge og i opprydding av giftige sedimentene i fjorder og havnebasseng, noe regjeringen nok en gang foreslår i 2012.

Naturen er tross alt ikke bare en arv fra våre forfedre, men like mye et lån fra våre barn. Til Solhjell og Serigstad Valen vil jeg derfor si: Ta ansvar eller overlatt ansvaret til oss. Vi er beredt – alltid beredt.

Tore Nordtun (A) [23:28:42]: Da er jeg taler nr. 70. Mye er jo sagt før jeg tar ordet.

Jeg tror det går en rød tråd gjennom debatten her i dag, og det er synet på hvilken samfunnsmodell vi skal velge. Den økonomiske politikken er det i særdeleshet på sin plass å drøfte når vi skal velge hvilken modell vi skal ha.

Det rød-grønne budsjettforslaget som ligger her, og som kommer til å få flertall, er en modell for trygghet og verdiskaping og, som vi også har sett, for utvikling av små

forskjeller i samfunnet. Det ansvariggjør organisasjonslivet. Det er et skattenivå som gjør oss i stand til å finansiere velferdstilbudet, som er tilgjengelig for alle grupper, hvor enn du måtte bo i landet.

Dette har nettopp bidratt til å skape et samfunn med høy omstillingsevne, høy produktivitet og lav arbeidsledighet og, ikke minst, trygghet og forutsigbarhet. Det er det som etter min oppfatning egentlig er kjernen i budsjettdebatten, og som viser forskjellene.

Så skal jeg inn på noe som også har med trygghet å gjøre, nemlig forsvarsbudsjettet, som vi også har oppe til rammevedtak i dag. Det er en bevilgning på 40,5 mrd. kr, og dette betyr en ferdigstilling av langtidsplanen for Forsvaret. Det er første gang i historien at vi nå fullfinansierer forsvarsbudsjettet og gir de nødvendige midler til drift og omstilling. Det er det vi gjør nå i kveld. Vi fullfører nemlig i dag den omstillingen som vi lenge har planlagt i Forsvaret, slik at det ikke skal befinne seg i en vedvarende strukturell krise, som Forsvaret har vært i.

Så litt om hva som skjer ellers i Europa: Det er en begredelig situasjon der, og vi forbereder oss for ikke å havne i en så vanskelig situasjon. Men noen land har trodd at det går an å ha velferdstjenester på nivå med bl.a. de nordiske og med et skattenivå som er helt på bunn, og som kan sammenliknes med det amerikanske. Det går ikke.

Den internasjonale gjeldskrisen innebærer et endelig farvel til høyresidens uansvarlige skattepolitikk. Vi tar ansvar. Vi har rammevilkår for vår økonomiske politikk jf. handlingsregelen, jf. den økonomiske ansvarligheten vi legger til grunn i vår budsjettinnstilling. Det finnes ikke gratis penger noe sted. Vi kan heller ikke skyve byrdene over på de kommende slekter i samfunnet vårt. Dette har med rettferdighet, det har med fordeling og det har med moral å gjøre.

Tove-Lise Torve (A) [23:32:08]: Jeg kommer fra et lite stykke Norge. Det er et vakkert stykke Norge, og det er et viktig stykke Norge med stor verdiskaping. Møre og Romsdal er et av landets største eksportfylker, og hver tiende industriarbeidsplass finnes der.

Det tok ikke lang tid etter at statsbudsjettet ble lagt fram, før meldingene fra mitt hjemfylke kom. De aller fleste var godt fornøyd med budsjettet. Jeg kan f.eks. referere Maritimt Forums klare melding:

«De 20 000 som arbeider i maritim næring i fylket bør være tilfreds med at Regjeringen legger fram et stramt budsjett. Det vil være med på å trygge arbeidsplassene.»

De sier også:

«Et stramt budsjett er avgjørende for kronekurs og eksportrettede arbeidsplasser.»

Dette sitatet illustrerer hvor godt regjeringen treffer med sin økonomiske politikk, og innholdet i Maritimt Forums hovedbudskap har vært gjennomgangstonen fra veldig mange som har ytret seg om statsbudsjettet.

Næringslivet applauderer også regjeringens politikk med fjerning av revisjonsplikten for små aksjeselskap, reduksjon av skjemaveldet og nedsatt krav til aksjekapital.

I debatten i dag har Høyre så å si i alle sine innlegg ut-

trykt misnøye både med regjeringens næringspolitikk og økonomiske politikk. Jeg velger heller å lytte til næringslivets og arbeidslivets organisasjoner. De mener mye er bra med regjeringens politikk. Vi er privilegert i Norge som har trepartssamarbeidet. Mange mener dette forpliktende samarbeidet er noe av forklaringen på at vi greier oss så godt som vi gjør, mens flere land rundt oss sliter med gjeldskrise og rekordhøy arbeidsledighet.

Høyre burde etter mitt syn heller bekymre seg for den økonomiske politikken til det partiet de ønsker å sitte i regjering med, nemlig Fremskrittspartiets. Med Fremskrittspartiets uansvarlige pengebruk og tvilsomme inndekninger er det flere enn meg som er redd for konsekvensene dersom Fremskrittspartiet kommer i regjering. Jeg har ikke hørt en eneste representant fra Høyre som har kommet med kritiske bemerkninger til Fremskrittspartiets økonomiske politikk i dagens debatt.

Så en liten justispolitisk digresjon til slutt: Fremskrittspartiet foreslår at utenlandske innsatte i norske fengsler skal tilbys lavere standard enn nordmenn. Norsk Fængsels- og Friomsorgsforbund slakter forslaget og sier at det er bakstreversk og rasistisk. De mener forslaget er dårlig kriminalpolitikk, og at det er kriminalitetsfremmende.

Regjeringspartiene vil stemme mot dette forslaget ved votering senere i natt, og jeg håper at Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre gjør det samme.

Bjørn Lødemel (H) [23:35:23]: Dei frivillige organisasjonane utgjer ein viktig del av det sivile samfunnet og er ein viktig arena for mange menneske. Dei er limet både i lokalsamfunn og i eit nasjonalt perspektiv. Derfor har Høgre alltid jobba aktivt for å betre rammevilkåra og avgrense omfanget av reglar, forbod og påbod for frivillig verksemd.

Det er trist å sjå at regjeringa stikk kjeppar i hjula for frivillige organisasjonar ved t.d. ikkje å følgje opp opptrappinga av momsrefusjonsordninga for 2012. Derfor er det svært gledeleg at ein samla opposisjon ønskjer å rette opp dette ved å føreslå å auke løyvingane til ordninga for 2012 med 200 mill. kr. I tillegg blir frådrag for gåver til frivillige organisasjonar utvida frå 12 000 til 25 000 kr.

Høgre vil i tillegg heve grensa for lønsplikt til 8 000 kr og auke grensa for arbeidsgjevaravgiftsplikt til 50 000 kr per tilsett og 500 000 kr per organisasjon. Det vil gjere det lettare for personar som ønskjer å gjere ein innsats, og det vil ikkje minst redusere byråkratiet i dei frivillige organisasjonane.

Tryggleik har vore eit viktig tema i dag, og tryggleik gjennom kunnskap og konkurransekraft er Høgres resept i ei vanskeleg tid. Ein viktig tryggleiksfaktor er Redningsselskapet.

Tryggleik på sjøen er svært viktig. Frivillige organisasjonar har ein sentral del av kystberedskapen vår når det gjeld både søk, redning og oljevern, og Redningsselskapet er heilt avgjerande for sikkerheita langs kysten. Døme på dette er bl.a. kor viktig redningsskøyta «Emmy Dyvi» var i redningsaksjonen for hurtigruta «Nordlys» i Ålesund. Den hurtige responsen til redningsskøyta viser tydeleg kor viktig det er å ha tett med redningsskøyter langs kysten.

Eit anna eksempel var sist tysdag då MS «Nordstjernen» fekk motorproblem utanfor Stad. Skipet fekk hjelp frå ei redningsskøyte inn til Torvik sør for Ålesund.

Statistikken til Redningsselskapet viser at i 2010 blei det redda 18 liv, berga 77 fartøy, utført 124 sjuketransportar og assistert 6 222 fartøy.

Dette syner at Redningsselskapet gjer ein svært viktig innsats for tryggleiken til fiskarar, folk og båtar som ferdast langs kysten.

Derfor ønskjer Høgre at Redningsselskapet får dei midlane som trengst for 2012 for å kunne tilby ein god beredskap, og aukar løyvingane med 30 mill. kr, slik at dei slepp å leggje båtar i opplag og permittere personar, slik som regjeringsspartia ønskjer.

Sist veke såg vi stolte arbeidartipolitikarar skryte av at dei hadde fått 10 mill. kr ekstra til Redningsselskapet. No ser vi i finansinnstillinga her i dag at det blir berre 5 mill. kr til Redningsselskapet.

Når vi veit at den raud-grøne regjeringa har 350 mrd. kr meir å bruke i år enn Bondevik II hadde i 2005, er nedprioriteringa av Redningsselskapet eit godt døme på ei regjering som sviktar, og på tafatte raud-grøne politikarar.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [23:38:38]: Kristelig Folkeparti legger merke til at regjeringen gjør enkelte positive grep i budsjettet for å gjøre avgiftspolitikken grønnere. Omleggingen av bilavgiftene med større vekt på CO₂-utslipp er positivt. Vi ser nå at utslippene fra nye biler går ned.

Samtidig opplever vi nok en gang at regjeringen vinger i avgiftspolitikken når man nå øker avgiftene igjen på dieslbiler. Isolert sett er dette et riktig grep. Partikkelutslipp fra dieslbiler skaper lokale miljø- og helseutfordringer som man må ta tak i, men dette visste man da man valgte å gjøre dieslbiler til avgiftsvinnere for noen år siden.

Regjeringen vinger på et område som betyr mye for folks private økonomi. Bilkjøp er en stor og langsiktig investering for mange, og gjentatte endringer i avgiftene i ulike retninger fra det ene året til det andre skaper frustrasjon og sinne hos folk flest. Her mener jeg regjeringen gjør miljøsaken en bjørnetjeneste. Dieslavgiften er årets eksempel, biodrivstoff er et annet. Denne vinglingen svekker miljøengasjementet hos folk.

Kristelig Folkeparti mener regjeringens opplegg for grønn skattveksling i sum er for liten. Regjeringen er mer opptatt av pisk enn av gulrot. Det fokuseres mer på å sikre statens inntekter enn på virkningene av de tiltakene man iverksetter.

Avgiftspolitikken er et velegnet virkemiddel for å endre forbrukeradferd og påvirke folks holdninger, og derfor bør denne brukes til å flytte samfunnet i en miljøvennlig retning. Grønn skattveksling bidrar til å redusere CO₂-utslipp og til å løfte fram de miljøvennlige alternativene.

I Kristelig Folkepartis alternative budsjett foreslår vi å innføre fem års fritak for årsavgift ved kjøp av nye, miljøvennlige biler. Dette er en ordning som er gjennomført i Sverige med stort hell. Samlet gir dette en skattelette på 14 000 kr over fem år. Det er ikke veldig mye, men det gir et positivt signal. Finansdepartementet har anslått at ord-

ningen kunne ført til at nærmere halvparten av alle solgte biler i 2012 var en miljøbil hvis Kristelig Folkepartis politikk hadde fått gjennomslag.

Samtidig øker Kristelig Folkeparti CO₂-komponenten i engangsavgiften med 20 pst. for å gjøre biler med høyt CO₂-utslipp dyrere. Vi gjør også flere andre miljøvennlige grep i skatte- og avgiftspolitikken. Vi foreslår å innføre en miljøavgift på plastposer. Vi foreslår å øke elavgiften og avgiften på mineralolje for å stimulere til energieffektivisering, og for å gjøre fornybare oppvarmingsløsninger mer lønnsomme i forhold til oljefyring. Dette er en grønn vridning.

Vi foreslår også å øke CO₂-avgiften for petroleumsvirksomhet på sokkelen og for gasskraftverkene på Kårstø og Mongstad. Oljeselskapene betaler i dag mindre for sine utslipp i CO₂-avgift og -kvoter til sammen enn de gjorde for noen år tilbake. Dette dreier seg om at alle må være med på klimadugnaden. Det mener Kristelig Folkeparti at også disse sektorene må.

Kari Henriksen (A) [23:42:02]: Deler av Europa er i opprør. Tv-reportasjer fra Spania og Hellas viser fortvilte blikk – blikk fulle av håpløshet og maktesløshet, sinne, oppgitthet og tristhet. Her debatterer vi ventetider for brystimplantat etter at kvinner er reddet fra kreftdøden og får livreddende cellegiftbehandling betalt av fellesskapet.

Å skape trygghet i en kritisk tid er viktig for Arbeiderpartiet. Arbeid, klare prioriteringer og bevisst styring gir trygghet. Folk skal ikke kastes på gaten eller miste jobben. Som nasjon har vi et større moralsk ansvar for hverandre i tider som denne.

Arbeiderpartiet fører en bevisst og målrettet politikk på områder som handler om barn, arbeid, utdanning, omsorg og de store reformene, som Nav- og pensjons- og uføre-reform, jobbstrategi og IA-arbeid. Arbeidslivet skal være trygt og forutsigbart, arbeidsmiljøloven og trepartssamarbeidet skal ikke uthules. Folk skal ha like muligheter. Som land betraktet er vi ganske unikt, uansett Høyre og Fremskrittspartiets innsats for å snakke Norge ned. Men det er ganske naturlig, for de vil skape et annet land.

Høyre og Fremskrittspartiet har stivnet i gammeldags, forgangen politisk ideologi. Deres firefeltsvei gjennom Norge består av skattekutt og markedsstyring. Veien har vist seg å ende på feil sted, og underveis åpner det seg kratre av usikkerhet. De kjører ufortrødent videre og framstiller seg som de svakes venn. Leser vi budsjettet nøye, ser vi at de store satsingene gir den sterkeste rett. Høyres politikk har tydelig retning: 12,6 mrd. kr i skattekutt skal tas fra landbruket, regionale utviklingsmidler, fagorganiserte og sykehusene, for å nevne noe.

Den representanten fra Høyre som nylig var oppe og snakket om Redningsselskapet, to innlegg før mitt, har ikke lest vår politikk godt. Vi har virkelig satset på sikkerhet til sjøs, og vi har tatt redningstjenesten på alvor.

Regjeringen moderniserer Norge, distriktene og de store velferdsordningene.

Tirsdag møtte jeg 240 krigsseilere. De ble hedret med dåp av minnesmerket Hestmanden. Det var 240 menn med hver sin spesielle historie: tap, usikkerhet, slit og redsel.

Men likevel preget et sterkt fellesskap hele markeringen. Den var til å ta og føle på. Det var verdig og stolt.

Fellesskap gir mennesker håp, trygghet og tro på framtida. Det er viktig kapital i usikre tider.

Ivar Kristiansen (H) [23:45:19]: Jeg er taler nr. 75. Lite har vært sagt om forsvars- og sikkerhetspolitikk. Imidlertid sa forsvarssjefen ganske mye i dag. Han sa veldig mye som vi i denne salen vil få rikelig anledning til å komme tilbake til, ikke minst i løpet av våren.

Han understreket behovet for årlige tilleggsinvesteringer i størrelsesorden mer enn 4 mrd. kr per år i ni år for å holde tritt med krav til infrastruktur, materiell, bygg og eiendomsmasse. Dette kommer til å bli meget krevende. Statsministeren, forsvarsministeren og representanten Tore Nordtun m.fl. har også valgt, i hyllesten av alt som går umåtelig bra i dette landet, å peke på at selv om langtidsprogrammet for Forsvaret er oppfylt denne gang, vil det komme til å bli meget krevende, også i en tid hvor ikke minst Forsvaret lider under det å tape andel av bruttonasjonalproduktet i Norge. Til sammenlikning har altså Kulturdepartementet en vekst i sine budsjetter som Forsvaret bare kan drømme om. Det skjer i en periode der vi ser at brigaden ikke øver nok til å nå et minimumsnivå, vi ser at antall seilingsdøgn for Sjøforsvaret går ned, og, enda verre; at antall seilingsdøgn for Kystvakten går ned. Dette er behørig omtalt i Riksrevisjonens rapport, som jeg går ut fra får en viss oppmerksomhet, i hvert fall i en del departementer.

For øvrig vet vi at vi kommer i en situasjon rundt finanskriser, der våre venner dessverre må kutte i forsvarsbudsjettene. Vi ser at vår nærmeste alliansepartner, NATO, står til knærne i økonomiske og andre problemer. Det mangler ikke på utfordringer som sådan. Vi er også i en situasjon hvor vi er nødt til å ta større ansvar selv, ikke minst i våre nordområder, som har fått en langt større internasjonal interesse, selvfølgelig som følge av at det er en enorm ressursbank. Energi, mineraler og fisk osv. er nøkkelord. Vi ser at uavklarte grenser og et mer selvbevisst Russland gjør at vi er nødt til å navigere mer i egen regi, hvor vi ikke lenger kan lene oss så mye på andre. Derfor kreves det også i en debatt som denne at vi tar vår egen sikkerhet og vårt eget forsvar på større alvor enn bare ved at regjeringspartiene slår seg på brystet og sier om tingenes tilstand at for første gang i historien er langtidsplanen oppfylt. Det er ikke det inntrykket de guttene og jentene som skal delta for å bygge opp vår sikkerhetspolitiske framtid, føler til hverdags.

Jette F. Christensen (A) [23:48:35]: Me lever av kvarandres deltaking her i landet. Den deltakinga finst ved at me opnar dørene for kvarandre. Det har resultert i at me har blitt verdas mest likestilte land og verdas beste land å bu i. Men det at me er verdas mest likestilte land, betyr derimot ikkje at me er likestilte. Det betyr berre at me er minst dårlege i klassa. Derfor legg dette budsjettet opp til at me skal gå fleire skritt på vegen. Det skal me gjere i kvart einaste budsjett til me er framme.

At menn tener meir enn kvinner, òg når dei står i same stilling i same bedrift med same utdanning, at menn eig

meir, at menn styrer meir, og at det har stått så til dei gradar mange fleire mannebein enn kvinnebein her eg står no i dag, illustrerer at me ikkje er likestilte. Det er me ikkje. Den største klampen om foten for at me skal bli det, er at enkelte parti forfektar at me er det – på same måten som at den største faren for at trygg økonomisk framtid skal finne stad, er oppfatninga av at den tryggleiken vil finnast uansett korleis me forvaltar han, og at ein like gjerne kan gjere grep som svekkjer tryggleiken, eller for å seie det med høgresidas ord: grep som er «spanande» eller «moderne». Med den erkjenninga kan me velje å gjere to ting – anten halde fram med å utvide likestillingsarbeidet som me har starta på, og som gjev resultat, eller me kan velje å gjere ingenting. Solveig Horne snakka om valfridom for familiar i sitt innlegg. Til det vil eg seie at frie val blir ikkje reelle før me får rydda opp i sosiale strukturar som hindrar dei. Å ikkje gjere det er politisk ansvarsfråskriving.

Framstegspartiet har fleire gonger sagt at dei er ueinige i våre løysingar for å oppnå meir likestilling, fordi dei er gammaldagse. Dei påstår at dei ikkje gjev rom for val, sjølv om dei veit at resultatene av våre løysingar er at vala blir meir reelle. Forskjellige parti skal ha forskjellige tiltak for å løyse problem. Det har me alltid. Men i denne samanhengen er ikkje Framstegspartiet einig i at me har eit problem. Derfor har dei ikkje noka løysing på det.

Sannheita får ein av barn og budsjettmerknader. I ein av Framstegspartiets merknader til dette budsjettet står det:

«Disse medlemmer» – altså Framstegspartiet – «er av den oppfatning at det er en for sterk vektlegging på tiltak for å fremme likestilling.»

Eg tillèt meg å gjenta det: Det er «for sterk vektlegging på tiltak for å fremme likestilling». Eg legg til grunn at Framstegspartiet meiner det dei seier, og det dei skriv. Dei meiner at det er for mykje likestilling, og at me gjer for mykje for å oppnå full likestilling. Deira merknad til budsjettet er ei aktiv utmelding av likestillingsdebatten.

Det er ikkje tilfeldig at me har trygg økonomi og er verdas beste land å bu i. Likestilling spelar ei stor rolle i den norske økonomiske politikken. Dersom ein meiner at ein skal vidareutvikle eit godt samfunn, ein trygg økonomi, trygge familiar med frie menneske, må me satse på meir likestilling, ikkje mindre. Det er eg glad for at dette budsjettet legg opp til.

Wenche Olsen (A) [23:51:53]: Til tross for at vårt hel-sevesen er blant verdens beste, høres det ut til på debatten at vi ligger i bunnsjiktet. Det er klart at vi kan bli bedre på mye, og de utfordringene skal vi ta på alvor. Men vi må ikke bedrive retorikk som får det til å høres ut som at alt er galt. Litt betenkelig er det også om man mener det står så dårlig til som Høyre sier. Da er det litt forbausende at de kan gi skattelette på 12,6 mrd. kr.

For oss er det slik at vi ønsker å bruke de pengene på helse og eldreomsorg i stedet for skattelette. Derfor styrker vi pasientbehandlingen i sykehusene med 1,4 mrd. kr. Det vil gi økt pasientbehandling og bidra til å redusere ventelisten.

Høyre fortsetter med sine påstander om at administrasjonen i helseforetakene er ueffektiv og kostbar. De vil

kutte i sykehusadministrasjonen med 580 mill. kr. – samtidig som vi kan lese i en OECD-rapport at Norge bruker 0,8 pst. av de totale helseutgiftene på administrasjon, mens gjennomsnittet for OECD-landene er på 3 pst. Den rapporten burde jo bidra til å fjerne myten om at de administrative oppgavene i helsevesenet vårt er ueffektive og kostbare.

De pengene som Høyre skal kutte i helseforetakene, skal de bruke til å kjøpe private helsetjenester. Men det blir ikke flere hender i helsesektoren ved å privatisere dem, det blir bare flere eiere som skal hente ut overskudd – ofte eiere i store utenlandske konsern, som sender overskuddet ut av Norge.

Samhandlingsreformen er vår tids største helsereform, og den skal bidra til å få oss til å tenke helse i alt vi gjør. Vi skal ha større fokus på folkehelse og forebygging, vi skal med Samhandlingsreformen redusere sosiale forskjeller, folk skal få gode helsetjenester i nærheten av der de bor. Etter en lang og omfattende prosess er vi nå klare til å rulle ut Samhandlingsreformen i hele Norges land.

Da vi startet arbeidet med Samhandlingsreformen, var stort sett alle enige om hva som var utfordringen, og hvilke tiltak som måtte tas i bruk. Klagen fra opposisjonen den gangen var at vi brukte altfor lang tid, og at det ikke var noe igjen av innholdet i reformen. Så kom meldingen til Stortinget, og da var tonen en annen – nå gikk det uforsvarlig fort, og vi gjorde for omfattende tiltak. Da ville opposisjonen at vi skulle utsette gjennomføringen og sette i gang prøveprosjekt. Det er litt sent. Det har vært gode prøveprosjekter i gang ute i kommunene i lang tid, og jeg kan røpe at flere av ideene til de gode tiltakene i Samhandlingsreformen kommer derfra.

Selv om det er mange gode formål en alltid kan ønske seg mer penger til, er jeg glad for at vi legger fram et budsjett som vil bidra til å sikre arbeidsplasser og en lav rente, samtidig som vi evner å prioritere viktige oppgaver som helse og eldre.

Ingrid Heggø (A) [23:55:05]: Det er mørke skyer over Europa, der vi no ser resultatet av ein dynamisk skattepolitikk som vart sett ut i livet av velmeinande politikarar, som trudde på at skattelette ville gje auka inntekter til staten. Det gav ikkje auka inntekter, og gjelda voks.

Det same såg vi i Amerika. Då Bush overtok etter Clinton, var det fyrste han gjorde, å setja ned skattane. Og kva skjedde? Jo, inntektene vart det ikkje noko av, og gjelda voks. Berlusconi gjorde akkurat det same grepet – ned med skattane, inntektene vart det ikkje noko av, og gjelda voks.

I dag ser vi at skattane må aukast for å få landa på beina att, men no må dei bruka dei auka skatteinntektene til å betala renter og avdrag på høg gjeld – og ikkje på velferdsauke.

Dette er faktisk den same stigen som Høyre vil at Noreg skal inn på. Høyre foreslår skattelette på 12,6 mrd. kr i årets budsjett. Dette vil sjølvsagt gjera dei aller rikaste endå rikare, men den vanlege lønsmottakaren, mannen i gata, skal få skatteauke i form av at fagforeiningskontingenten ikkje lenger skal gje rett til frådrag.

Dette er Høyre si rettferdstenking og premiering av at vi har verdas mest velorganiserte arbeidsliv og mest ansvarlege arbeidstakarar.

Førre veke besøkte eg ei global bedrift med hovudbase i Førde. Ho har mangedobla omsetninga og overskotet og talet på fast tilsette – og det under den raud-grøne regjeringa. Eg spurde om skattetrykk, om eigedomsskatt og om formuesskatt, og eg fekk som svar at dei faktisk var meir opptekne av moglegheitene enn av avgrensingane, og at Noreg var moglegheitene sitt land.

Det er jo heilt rett! Det er skapt om lag 300 000 nye arbeidsplassar i Noreg sidan 2005 – dette i svært sterk kontrast til det som Høyre sa i valkampen i 2005. Då sa Børge Brende at tusenvis av arbeidsplassar ville forsvinne viss vi raud-grøne slapp til. Ja, Høyre sprang rundt med noko som dei kalla lånekalkulator for å visa kor mykje dyrare lånet til den vanlege mannen i gata vart viss vi raud-grøne kom i regjering. For vi ville ikkje greia å halda orden i økonomien. Du snakka meg om å ta feil!

Kvifor skal vi tru på Høyre sin skattelettestrategi og vegval i dag, når historia viser at dei tok feil – veldig, veldig feil. I dag er det konkurransekraft og produktivitet som er mantraet, og eg trur dei vil ta veldig, veldig feil der òg.

Tor-Arne Strøm (A) [23:58:24]: Norge må være annerledeslandet på mange områder. Krisen i Europa er veldig alvorlig, og den kan ramme Norge når som helst. Når man slår på tv-en, og når man ser seg rundt, ser man at hver dag slåss folk for rettighetene sine – det settes fyr på biler, det plyndres butikker osv. Vi skal ikke så langt utenfor stuedøren før vi ser dette. Da er det viktig at vi har en stadig økonomisk styring. Det er helt avgjørende for å trygge både norske bedrifter og folks arbeidsplasser. Det er det viktigste.

Arbeiderpartiet og regjeringen har styrt landet trygt gjennom kriser før, og vi er beredt til å handle på nytt når det trengs. Og det ser folk. Forrige gang vi var inne i en finanskrisa, satte vi inn midler som var med på å trygge folks hverdag, og vi fikk også gjort en hel masse rundt omkring selv om vi var inne i en krise. Folk vil ha trygghet.

Jeg synes vi i dag har tydeliggjort skillelinjen i norsk politikk enda mer. Jeg mener at den er enda mer forsterket enn den har vært tidligere, og jeg tror også at den kommer til å bli bare mer og mer forsterket.

Norge har tradisjon for at myndighetene og partene i arbeidslivet tar ansvar og praktiserer utstrakt samarbeid i alle spørsmål som berører arbeidslivet. Det er viktig med trepartssamarbeidet.

På 1990-tallet viste vi at det var fullt mulig å skape reallønnsvekst samtidig som vi bedret konkurranseevnen. Det var mange av oss som husket solidaritetsalternativet, der vi som sto i jobb, viste solidaritet med dem som ble ledige. Denne gangen må vi vise solidaritet med dem som kan bli ledige. Norge har stor konkurransekraft. Høyre og de borgerlige partiene må slutte å snakke Norge ned. Vi har et veldrevet samfunn, høy kompetanse, gode velferdsordninger og ikke minst stabile rammebetingelser for næringslivet. Vi satser på utdanning, forskning, samferdsel og forenkling. Slik rustet vi oss til framtiden.

I et budsjett preget av nøkternhet og behov for å holde orden i økonomien har vi nok en gang funnet rom for å satse bl.a. på samferdsel. De rød-grønnes samferdselsbudsjett har økt hvert år siden vi tok over i 2005. God framkommelighet på veien og en effektiv kollektivtransport har stor betydning for menneskers hverdag og for konkurransekraften vår. På fire år har vi lagt ut 13 000 km ny asfalt. Det er like langt som fra Alta til Damaskus og hjem igjen. Det er ikke så verst. Dette er viktig for bosetting og næringsliv. Jeg er kjempefornøyd med at vi starter dette løftet.

Lise Christoffersen (A) [00:01:45]: Verdiskaping og konkurransekraft har vært en gjenganger i dagens finansdebatt. Siv Jensen sa i sitt innlegg at hun frykter svekket konkurranseevne framover. Hun ønsker flere mennesker inn i arbeidslivet og mer kreative norske arbeidsplasser. Jens Stoltenberg ga en tydelig anerkjennelse til alle som satser og skaper nye bedrifter. Nye tall fra SSB viser at mange av dem er innvandrere. De utgjør 12,2 pst. av befolkningen, men hele 18,7 pst. av dem som etablerer personlig eide foretak, og andelen har steget raskt. Sigbjørn Johnsen påpekte at det som gjør Norge rikt, er de manges arbeidsinnsats. Han har tidligere vist til kvinners inntog i arbeidslivet som noe av det som har dratt økonomien oppover. Det potensialet er for en stor del utnyttet. Det største potensialet nå er innvandrere i yrkesaktiv alder. Vi må fortsette å integrere flere i arbeidslivet, i vår egen interesse. Da kan vi fortsette å kombinere økonomisk vekst og sosial rettferdighet.

Torgeir Micaelsen sa det var på tide å løfte blikket. Det kan bl.a. bety å skifte fokus i innvandrings- og integreringsdebatten, der noen har gjort det å omtale innvandrere som en belastning for det norske samfunnet til sitt varemerke. Det bør de slutte med. Den kreativiteten Siv Jensen etterlyser, kan hun nemlig finne blant innvandrerne. The Economist er vel en grei kilde i en finansdebatt. Hovedoppslaget denne uka heter «The magic of diasporas» – om hvordan businessnettverk av migranter er i ferd med å forandre verden, mens migrantenes bidrag til økonomisk vekst fortsatt er sterkt undervurdert i vår del av verden. Nettverkene har alltid vært der, men vokser raskt. Gode kommunikasjoner gjør at kontakten med opprinnelseslandet består. Tillit og kulturell kunnskap er viktig i oppadgående markeder med svak lovgivning. Migranter med kjennskap til flere kulturer åpner dører på tvers av landegrenser.

Norge har innvandrergjørere i de fleste bransjer. Audun Lysbakken har skjønnet poenget, når han nå jobber med en permanent gründerveiledning for innvandrere, bl.a. med erfaringer fra Norsk Senter for Flerkulturell Verdiskaping i Drammen. Drammen Næringslivsforening har skjønnet det, når de bygger nettverk mellom sine medlemsbedrifter og dette senteret, og fordelen går begge veier. NHO Buskerud har skjønnet det, med 25 talenter fra 17 kulturer i sitt Global Future-program.

Fremmedfrykt er, ifølge The Economist, det største hinderet for å ta disse nettverkene i bruk. Vi i Norge lykkes bedre med integrering enn de fleste andre europeiske

land. Det bør vi også kunne utnytte som enda et fortrinn i den internasjonale konkurransen. Høyres litt tuslete forslag om å gi lavere skatt til arbeidsinnvandrere enn etnisk norske nordmenn tror jeg ikke vil ha den samme effekten.

Truls Wickholm (A) [00:04:57]: Det har vært en interessant debatt. Vi har fått se en opposisjon som har mistet framtidstroen. De står der med knekk i ryggen og sier at jo da, vi har det godt – men i framtida, da vil det gå dårlig. Det kan synes som om disse representantene faktisk mener at i en verden som er inne i en av de mest alvorlige krisene noensinne, så er det Norge som har de største utfordringene. Har vi hørt det før? Ja, det har vi. Før vi tok over i 2005, ble det spådd fra de blå at vi skulle kjøre dette landet i grøfta. Fra forrige finanskrisen husker vi alle mantraet om at dette var en regjering som leverte for lite, for seint. Begge påstander er til de grader gjort til skamme i løpet av de årene som vi har styrt landet til fortsatt vekst og velstand.

Det må være deprimerende å være med i opposisjonen. Vi lever i et av de landene som på mange måter lykkes best i verden. Vi bygger ut velferd og skaper arbeidsplasser i en tid da de fleste land må gå i motsatt retning. Men når vi lykkes, når vi som samfunn gjør det bedre, da vil Høyre og de borgerlige helst ikke ha noe ansvar for det. Det kan synes som om Høyre har blitt den største eksponenten for janteloven i dette landet – igjen med litt bøyde hode. Jo da – det går framover, men det er ikke politikernes fortjeneste, det er ikke Norges fortjeneste. Nei, det er flaks og såkalte utenforliggende forhold. Med all respekt å melde – dette er politisk lite seriøst. Torgeir Micaelsen har prisverdig tatt et oppgjør med dette gjennom debatten. Høyre og de andre snakker landet vårt ned. Hvis det var slik at det nærmest var en naturlov at det skulle gå så godt her i landet, da skjønner jeg egentlig ikke hvorfor man bruker så mye tid i denne salen.

Det er selvfølgelig tull. Ingen seriøse politikere tror egentlig at det er flaks eller naturlover for velstandsvekst som gjør at ting går framover. Det handler om politikk og hvilke modeller vi velger. Vi har valgt et solidarisk spleiselag som sikrer alle velferd, omsorg, helse og utdanning. Vi har en folketrygd som gir oss lønn om vi blir syke, og arbeidsledighetstrygd om vi mister jobben. Dette skaper trygghet, og trygghet gir oss mennesker med overskudd til å tenke og skape. Arbeids- og næringslivet er velorganisert med sterke organisasjoner som, sammen med staten, skaper et stabilt grunnlag for vekst i lønn og produktivitet. Det er bl.a. dette de vil ramme, de som kutter i fagforeningsfradraget.

Vi har høy yrkesdeltakelse, særlig blant kvinner – heller ikke tilfeldig. Vi har en lav arbeidsledighet. Gjennom et sterkt offentlig eierskap har vi sikret kontroll over naturressursene våre, og dette er heller ikke tilfeldig. Disse valgene gjør at vi skaper et samfunn som klarer å kombinere jevn inntektsfordeling, velferd for alle, konkurranseevne og nyskaping – det er framtidsrettet, det er moderne.

Åge Starheim (FrP) [00:08:11]: Når eg reiser rundt i mitt eige fylke og har vore rundt i landet på komitéreiser,

er eg svært forundra over kor dårlege vegar vi har køyrt på. Eg hugsar at allereie frå 2005 skulle regjeringa satse veldig mykje statlege midlar på veg. Vallovnadene var at det skulle verte gode vegar. Slik eg ser det, skjer det motsette. Vegane har vorte endå dårlegare. Tidlegare samferdselsminister Liv Signe Navarsete sa det slik: No er vegane så dårlege at dei kan ikkje verte dårlegare. Så feil kan ein statsråd ta.

Fylkeskommunane skulle verkeleg få oppgåver og ansvar, og det har dei fått. Dei har fått det dårlege vegnettet som den tidlegare samferdselsministeren beskreiv, utan at det følgde med tilstrekkeleg med midlar. Ingen klarer å byggje og vedlikehalde vegar berre med gode lovnader, det må midlar til, og i dette tilfellet må det mykje midlar til, så mykje midlar at regjeringa sjølv ikkje såg seg syn med å finne dei.

Vi i Framstegspartiet vil bruke meir midlar på veg, noko vårt alternative budsjett viser. Dessverre er det eit fleirtal i denne sal som ønskjer å redusere bruken av oljepengar. Derfor ønskjer vi å foreta omprioriteringar for å skaffe midlar til nødvendige samfunnsoppgåver. Vi kan ikkje lenger sjå på det overforbruket som i dag er i det norske byråkratiet, og sterk subsidiering av enkelte næringsgrupper.

Vi ser no ei sterk sentralisering frå den raud-grøne regjeringa innanfor offentlig tenesteproduksjon, som t.d. sjukehus. Skal ikkje distrikta døy heilt ut, må det satsast langt sterkare på infrastrukturbygging enn det vi ser frå denne regjeringa.

Meiner den raud-grøne regjeringa at distrikta sakte, men sikkert skal døy ut, er dette budsjettet tilrettelagt for det? Det ville vore meir ærleg å seie det i klartekst, at vi dessverre ikkje har meir pengar til veg ute i distrikta, i staden for å reise rundt i landet og servere vallovnader som berre vert brotne.

På eit valmøte på Bryggja i Nordfjord tidlegare i haust hørde eg ein stortingsrepresentant frå Senterpartiet i Buskerud som på møtet sa klart og tydeleg frå kva som måtte til for å byggje landet, men som innrømde at Senterpartiet ikkje fekk støtte frå Arbeidarpartiet og SV til slik infrastruktursatsing.

Denne representanten er typisk for Senterpartiet – spring rundt med lovnader og skuldar på andre når han ikkje får det til.

Roald Aga Haug (A) [00:11:09]: Arbeidarpartiet og regjeringa har tidlegare vist evne til å handla målretta og raskt når det har vore nødvendig, som ved finanskrisa for ikkje lenge sidan. I tillegg har vi i utfordrande tider vist evne til å samarbeida breitt med næringsliv og fagbevegelse for å skapa grunnlag for ansvarlege lønsoppgjer.

Skal vi få til ei ansvarleg utvikling, må alle bidra. For å få til det må vi etter mitt syn byggja på eit solid og rettferdig velferdssamfunn, fellesskap, dugnad og solidaritet.

Både myndigheiter, arbeidstakarar og konkurranseutsett næringsliv er avhengige av at vi evnar å halda inflasjon og lønsutvikling i sjakk. Næringslivet, fagbevegelsen, politisk venstreside og politisk høgreside ønskjer moderasjon. Dei borgarlege ønskjer som oss, at arbeidstakarane og

fagbevegelsen skal samarbeida og stilla opp i vanskelege tider.

Eg var på Stord denne veka og deltok på LO Hordaland sin fylkeskonferanse. Der fremma eg argumenta for eit solidarisk lønsoppgjer. Umiddelbart blei eg konfrontert med reaksjonar på finansnæringa sin lønsfest, og spørsmål om kvifor skal vi, når ikkje dei skal. Arbeidstakarane kravde fellesskap og solidaritet i dugnaden.

Høgresida har i debatten vore oppteken av skattekutt, særleg formuesskatt. Dei er alltid det. Det kan i og for seg respekterast. Men i same andedrag som ein skal skjerma for milliardar i formuesskatt, forslår dei ei unødig skatte-skerping for organiserte arbeidstakarar. Dette er jammen ikkje noko godt bidrag til dugnad om eit solidarisk lønsoppgjer i tråd med landet og fellesskapet sine interesser. Det er som å feira solidaritetsdugnaden med å servera napoleonskake til dei velhaldne, samtidig som ein fjernar gulosten frå grovbrødsnivene til vanlege arbeidstakarar. I ein situasjon der vi alle er opptekne av måtehald, kunne ein jo unntaksvis for ein gongs skuld la vera freistinga til å provosera arbeidstakarar og fagorganisasjonar – ein aldri så liten time-out, der dei borgarlege klarte å leva med irritasjonen over skattefrådraget for kontingent gjennom budsjettåret, om det då er samarbeid ein ønskjer.

Heldigvis kan vi klara oss utan dei borgarlege si evne til samarbeid med fagorganiserte. Vi har stadig fokus på trepartssamarbeidet som kan skapa fellesskap, dugnad og solidaritet i lønsdebatten. Då må alle bidra.

Solidaritet er ikkje berre eit fint ord, det må òg visast i praksis.

Eirik Sivertsen (A) [00:14:22]: Finansdebatten i et lite land langt nord i Europa har vært veldig internasjonal. Veldig mange av debattantene har beskrevet de mørke skyene og trusselen som den europeiske økonomien står overfor. Men debatten i dag har også på mange måter vært en kamp om hvilken fortelling vi skal ha om landet Norge, og der skiller de politiske fløyene lag.

Representanten Hagesæter var i sitt innlegg f.eks. opptatt av hvor rik den norske staten var, og viste til de fondsavsetningene vi har gjort. Representanten viste til at fondet økte med ca. 40 mill. kr per time, til over 400 mill. kr på det tidspunktet han holdt sitt innlegg. Nå nærmer vi vel oss, ifølge hans regnestykke, 480 mill. kr.

Her har Arbeiderpartiet et fundamentalt annet syn enn Fremskrittspartiet på hva rikdommen er her i landet. For oss er nasjonalformuen først og fremst det arbeidet som utføres, for det er det som representerer verdiskapingen. Der ligger også den overlegent største delen av nasjonalformuen, beregnet til ca. 84 pst. Finansformuen, som Hagesæter viste til og var opptatt av, utgjør en forsvinnende liten andel, ca. 4 pst. – begge deler ifølge nasjonalbudsjettet for 2012.

For Arbeiderpartiet har det vært og vil det være jobb nummer én å skaffe arbeid til alle. Og skal vi realisere den fornybare ressursen som arbeidet utgjør, og den viktige delen av nasjonalformuen, er det avgjørende at vi klarer å skape jobber. Mange talere har vist at det lykkes vi med i Norge. Vi har skapt over 300 000 nye jobber siden

2005. Vi holder arbeidsledigheten lav. Den er lavest i Europa, til tross for den økonomiske krisen vi har vært igjennom. Sysselsettingsgraden er blant de høyeste i verden. Alt dette bidrar til å øke vår nasjonale formue.

Bildet som Høyre forsøker å skape, av et land hvor lønnsnivået er i ferd med å knekke konkurranseevnen, er ikke riktig. Høyre forsøker seg også på en fortelling der det er lønsmottakernes lønninger som er problemet, og der staten flår kapitaleierne gjennom formuesskatten og nærmest gjør det umulig å drive butikk. Det er ingen fortelling som vi kjenner igjen. Det er ikke fortellingen om Norge. De resultatene jeg viste til tidligere i mitt innlegg, understreker nettopp det motsatte, at det er mulig å drive god butikk i Norge. Andelen til lønn i Norge ligger stabilt på ca. 60 pst., noe som også viser at produktiviteten holder seg høy.

Nettopp det at vi bidrar etter evne, gjør at vi kan bevilge oss viktige velferdsgoder, som barnehageplass, gratis lovfestet rett til videregående opplæring, gratis høye utdanning og gode offentlige pensjonsordninger. Alt dette bidrar også til høy sysselsettingsgrad og dermed høy verdiskaping og et solid og robust arbeidsmarked.

Siri A. Meling (H) [00:17:29]: Flere har i løpet av dagens finansdebatt vært inne på urolighetene i finansmarkedene både i EU og USA – viktige handelspartnere for Norge og den åpne, norske økonomien. Usikkerheten knyttet til faktorer rundt statsbudsjettet er større enn normalt, og vi må være forberedt på at et nytt økonomisk tilbakeslag også kan ramme Norge.

I tider som dette er det ekstra viktig å styrke de faktorer som sikrer vekst, verdiskaping og sysselsetting. Fra Høyres side er vi opptatt av å møte denne utfordringen med å skape trygghet gjennom styrket kunnskap og økt konkurransekraft. Vårt alternative budsjett og våre prioriteringer følger opp nettopp dette sporet, bl.a. gjennom en solid satsing på forskning og teknologiutvikling.

Flere beskriver etter hvert en todelt situasjon for norsk industri. Den delen av industrien som er rettet mot petroleumsaktivitet, har stort sett god ordretilgang og høy aktivitet. Utfordringen for denne delen av industrien er kanskje først og fremst å sikre rekruttering og tilgang på nok kompetanse.

Den andre delen av industrien i Norge, som henvender seg til de mer tradisjonelle eksportområdene, møter i stadig større grad en lavere etterspørsel og dårligere betalingsevne i sine markeder. Dette er en situasjon som må tas på alvor. Grunnleggende forutsetninger for fremtidens arbeidsplasser i et høykostland som Norge er at de bygger på et høyt kunnskapsnivå, og at vi har konkurransedyktige rammebetingelser. Disse utfordringene møtes ikke med kutt i forskningsmidler eller manglende tiltak for å styrke resultater i norsk skole. De møtes heller ikke ved å favorisere utenlandsk eierskap til norsk industri på grunn av den særnorske formuesskatten. Disse utfordringene møtes best ved Høyres offensive politikk, og jeg har lyst til å nevne to eksempler.

Høyre foreslår å etablere et stort miljøteknologifond. Vi har store utfordringer i å redusere klimagassutslippene

både globalt og nasjonalt. Dette arbeidet må sannsynligvis først og fremst gjøres ved at vi utvikler smartere teknologiske løsninger innenfor flere sektorer, enten det dreier seg om energiproduksjon, energieffektivisering eller transport – for å nevne noen. Her ligger et stort mulighetsrom for norsk industri og norske kompetansemiljøer som vi fra Høyres side ønsker å tilrettelegge for blir utnyttet.

Et annet eksempel er midlene Høyre ønsker å gi til forskning, bl.a. innenfor petroleumssektoren. Historien viser at det ikke finnes noe område hvor vi får mer igjen for hver krone investert i forskning. Høyre har et ambisjonsnivå om at den statlige andelen til petroleumsforskning skal ligge på rundt 600 mill. kr årlig, og vi bevilger 100 mill. kr utover regjeringens forslag i dette statsbudsjettet. Denne forskningen er viktig bl.a. for å sikre at vi kan få en mer kostnadseffektiv produksjon på norsk sokkel, og ikke minst at vi klarer å øke utvinningsgraden.

Susanne Bratli (A) [00:20:49]: Jeg tenkte jeg skulle rocke opp debatten litt ved å fastslå at Norges rockehovedstad er Namsos. Den 11.11.11 kl. 11.11 åpnet Rock City og Rica Rock City Hotel i Namsos.

Det var en fantastisk opplevelse å overvære åpningskonserten med gjenforening av Prudence som høydepunktet. Men det aller viktigste med denne åpninga er at den var starten på en kultur- og næringsatsing som er viktig for Namsos, for Namdalen og for hele Trøndelag. Allerede fra starten av er det 40 nye arbeidsplasser i Namsos, en kommune med 13 000 innbyggere. Dette tilsvarer nesten 2 000 arbeidsplasser i Oslo.

Rock City er et kinderegg. Det er et opplevelsessenter for trønderrock, det er et bransjesenter, og sammen med Rica Rock City Hotel er det en storslagen reiselivssatsing og et reiselivsfyrtårn. De arbeidsplassene som allerede er der, er viktige, men enda viktigere er mulighetene for de nye arbeidsplassene og ringvirkningene i nærområdet og i hele regionen dette bringer med seg.

Bransjesenteret skal bidra til å dyrke fram de nye talentene og de nye arbeidsplassene – ikke først og fremst det nye Prudence, DDE, Askil Holm eller Chand, men de som er støtteapparatet til artistene, og de nye yrkene som kommer innenfor underholdningsindustrien, verdens raskest voksende industri.

Hvorfor snakker jeg om dette i finansdebatten? Jo, fordi denne satsinga ikke ville vært mulig dersom Høyres og Fremskrittspartiets politikk og budsjetter hadde vært gjeldende. Suksesskriteriene for å lykkes med å få på plass den infrastrukturen for verdiskaping som Rock City i Namsos er, er ikke en del av verktøykassen til verken Høyre eller Fremskrittspartiet. Suksesskriteriene har nemlig vært et godt samarbeid mellom kommune, fylkeskommune, virkemiddelapparatet ved Innovasjon Norge og regjeringa, først og fremst ved Kulturdepartementet.

Arbeiderpartiet satser på fellesskap, og fellesskap handler også om å ta hele landet i bruk, om å ha en aktiv politikk som gjør det mulig å realisere slike satsinger som Rock City, mens Høyre og Fremskrittspartiet kutter i virkemidler som støtter næringsutvikling over hele landet. Det hjelper ikke å øke midlene til Innovasjon Norge for

landsdekkende innovasjonslån og legge inn noen millioner til lokal næringsutvikling, slik Høyre gjør, når de samtidig kutter i fylkeskommunenes regionale utviklingsmidler.

Uten en aktiv fylkeskommune som både har bidratt direkte med regionale utviklingsmidler til Rock City, og indirekte via Innovasjon Norge gjennom en ekstraordinær styrking av lånerammen og med regionale utviklingsmidler til Rica Rock City Hotel, hadde det garantert ikke blitt noe av satsinga i Namsos.

Det å få være med å oppleve Prudence i Namsos den 11.11 var en utrolig opplevelse. Prudence sin sang om at det er langt igjen fra Namsos til Royal Albert Hall, har blitt litt utdatert med realiseringa av Rock City, for Rock City gjør at avstanden faktisk blir litt kortere.

Høyres og Fremskrittspartiets løsninger ville ha gjort at avstanden fra Namsos til Royal Albert Hall fortsatt ville vært like lang.

Lillian Hansen (A) [00:24:16]: Høyre mener altså at vår næringspolitikk ikke sikrer velferdssamfunnet bærekraft, men den lave arbeidsledigheten og situasjonen i norsk næringsliv viser at de tar feil. Situasjonen i norsk næringsliv med lav arbeidsledighet og høy produktivitet er den beste parameteren på at næringspolitikken i Norge fungerer.

Det er riktig at vi ikke konkurrerer på lavest mulig skatte- og avgiftsnivå eller på lave lønninger her til lands. Derimot er vi et veldrevet samfunn med høy kompetanse, gode velferdsordninger og stabile rammebetingelser. Det ser ut som det har fungert veldig godt for dette landet, i motsetning til den beskrivelsen som f.eks. Høyres Øyvind Halleraker hadde i sitt innlegg. Maken til pessimisme.

Norge har stor konkurransekraft. Høyre må slutte å snakke Norge ned. Det fremste bildet på at vi som nasjon gjør det bra, er vår høye sysselsettingsgrad og lave ledighet. Her er vi best, og derfor er vi konkurransedyktig som nasjon. Høyres svartmaling av nasjonens framtidsutsikter har ikke rot i virkeligheten.

Vi satser på utdanning, forskning, samferdsel og forenkling. Sånn rustet vi oss for framtiden. Det beste målet på konkurransekraft er om man har konkurransedyktige bedrifter og lønnsomme arbeidsplasser, og det har vi.

Høyres alternative budsjett kan på mange måter beskrives som en blåkopi fra i fjor. Her er det ikke mye nytt å spore. Det nye er kanskje at de prøver å ikle seg en ny språkdrakt, mens politikken er den samme. Hovedsatsingen er ikke overraskende: skattekutt, størstedelen til dem som har mest fra før. Høyresiden vil ha et skattesystem som overfører en større del av belastningen til folks privatøkonomi, og de vil svekke arbeidstakernes rettigheter. Sånn øker de individets ansvar og svekker fellesskapets ansvar. Byrdefordelingen blir ujevn, og det er ikke bra for den enkeltes bidrag i samfunnet eller for landets totale verdiskaping.

Til slutt har jeg lyst til å ta med en viktig sak for denne regjeringen som vi har jobbet mye med: Det er viktig for denne regjeringen å fjerne unødvendige hindringer for næringslivet. Selv om det er bra å drive business i Norge, har vi fokus på arbeidet med å forenkle hverdagen for

næringslivet. Det er mange som har lovet forenkling for næringslivet opp gjennom årene, også næringsministre fra både Høyre og Venstre. Lite har skjedd, men nå har det snudd, noe som vekker begeistring i næringslivet, også i NHO, og det er i seg selv et godt tegn.

Regjeringen har som mål å redusere næringslivets kostnader med 10 mrd. kr gjennom forenklingstiltak. Ingen andre regjeringer har tatt forenkling for næringslivet mer på alvor enn denne regjeringen.

Karin Andersen (SV) [00:27:40]: Hvordan vi håndterer budsjettene våre, gir veldig viktige signaler om hva slags ideologisk kurs man ønsker. Det er viktig nå, fordi vi lever i en tid der det er stor usikkerhet. Krisen i Europa, som har slått rett inn i hverdagen, arbeidet, lommeboken og hjemmet til veldig mange vanlige folk, som ikke har vært med på å skape den krisen, kan ikke bare slå inn i økonomien i Norge, men jeg tror at vi kommer til å se, og vi har vel allerede sett litt av det, at den også kommer til å påvirke det norske arbeidsmarkedet ganske mye. Nå kommer folk til å flytte mer på seg enn de har gjort før, fordi de ikke har jobb.

Det er allerede slik i Norge at det er mange utenlandske arbeidstakere. En av de tingene som har gjort Norge til et sivilisert land, og som har gjort at vi har fordelt makt og penger bedre i dette landet enn det man har gjort i nesten noe annet land, og som også har gjort oss økonomisk vellykket, er at vi har hatt en sterk fagbevegelse, vi har hatt gode lovgivninger rundt arbeidsmarkedet, og vi har hatt lønns- og arbeidsvilkår som har gjort at penger og makt har vært fordelt på en slik måte at landet har fungert godt, og at velferden har vært delt på alle. Nå ser vi at dette kan være under press, fordi folk fra andre land kommer og vil jobbe her. Dette mener jeg må være greit, men det som er viktig, er at vi greier å holde fast på at man i Norge skal ha norske lønns- og arbeidsvilkår.

Vi ser noen tendenser nå som jeg liker dårlig, og som handler om at vi synes det kanskje er greit at det kommer en underbetalt tjenerklasse fra utlandet til Norge, som skal jobbe her på dårligere vilkår enn vi har i Norge. Vi ser det nå på høyresidens angrep på arbeidstakerrettighetene. I dette budsjettet handler det om å kutte fradraget for fagforeningskontingenten. Det kan ikke være noe annet signal enn at man mener at det å være fagorganisert, ikke er viktig. Jo, det er viktig, fordi det nettopp er med på å sikre de fordelingsmekanismene på makt, innflytelse og penger som gjør at dette landet er vellykket.

Det er heller ikke slik at det er grunn til å svekke arbeidsmiljøloven fordi man tror at alle norske arbeidsplasser er sånn at man kan utføre arbeidsoppgavene fra iPad-en på hytta. Nei, de fleste arbeidsoppgaver i Norge er sånn at bussen skal kjøres døgnet rundt, sjukehjemmene skal drives døgnet rundt og stuepiker skal jobbe døgnet rundt. Mange ansatte i varehandel og transport jobber veldig mye, og de trenger sterkt vern av vår arbeidsmiljølovgivning også i framtida.

Arne L. Haugen (A) [00:31:09]: Mange fra opposisjonen har i denne debatten framholdt at Norge egentlig er i en

dårlig utvikling og er dårlig forberedt på de utfordringene som ligger foran. Først og fremst skal dette gjelde utdanning og forskning, og at fortsatt rød-grønt styre nærmest vil føre oss ut i ulykken. Dette er etter mitt syn feilaktig, og et uttrykk for opposisjonens behov for svartmaling.

Når jeg, som har levd en stund, ser meg tilbake, ser jeg både opp- og nedturer, men jeg ser også at det har gått rimelig godt med oss de siste seks årene. Og jeg må si at jeg ser optimistisk også på tiden foran oss hvis vi bare holder fast ved det solide grepet vi har med styringen av budsjett-politikken, slik statsministeren så glimrende oppsummerte det ved starten av dette kveldsmøtet.

Så til forskningen, der vi også skal ha blitt en sinke. Nei, vi har ikke det. Vi satser hardt. Da viser jeg til Forskningsrådets presentasjon holdt på SINTEFs 60-års-markering, som viser at Norge er på forskningstoppen, faktisk.

Når vi ser på offentlige FoU-investeringer per capita, viser det at Norge ligger desidert på verdenstoppen, foran land som Island, USA, Sverige, Finland, Sveits osv. I tillegg gjennomføres veldig mye norsk FoU direkte i store prosjekter, uten nødvendigvis å bli registrert i de europeiske statistikkene. Eksempler på dette er teknologiutviklingen på sokkelen, hvor oljeselskapene bruker mange milliarder kroner til FoU uten at dette nødvendigvis kommer fram i oversikten over norsk FoU.

Norge er med andre ord veldig sterk på anvendt forskning. Ikke minst den 60-årige konstruksjonen NTNU-SINTEF bidrar til dette. NTNU plasseres på fjerdeplass i internasjonale kåringer av universitet med best samarbeid med næringslivet, som igjen styrker det området hvor Norge ikke framstår som veldig sterk, nemlig når det gjelder næringslivets innsats innenfor forskning.

Det er i disse forsknings- og FoU-miljøer framtidens arbeidsplasser blir skapt. Der gjøres det daglig en enorm innsats for framtidens verdiskaping og velferd.

Jeg mener at opposisjonen i denne debatten tegner et feilaktig bilde av forskningsinnsatsen i Norge. Den er på et høyt nivå, og det burde, etter mitt syn, også opposisjonen kunne innse.

Ingjerd Schou (H) [00:34:23]: Høyre vil investere i mennesker og skaperkraft. Skaperkraft er viktig for hele det norske samfunnet, og flere representanter fra regjeringspartiene har tatt til orde for å være i front i og for det norske næringsliv – et næringsliv for fremtiden.

Hva er det næringslivet ber om? En bedre infrastruktur. Regjeringen skryter av en historisk satsing på samferdsel. Det skulle bare mangle! Regjeringen har mer å rutte med enn noen annen regjering tidligere har hatt. Allikevel – kostnadsveksten er så stor at det hjelper ikke å telle bare penger, fordi noen kilometer ny vei og doble jernbanespor blir for smått. Hornmusikken spiller for 7 km ny vei der og 14 km bane der, og statsministeren skysses rundt for å klippe snorer.

Skaperkraften for det norske samfunn er at folk kommer på arbeid, og at næringslivet kommer fram med varene sine, men det går altså feil vei. Det går altså feil vei med det denne regjeringen lover. Godset går ikke fra vei

til kjø, det går fra kjø til vei. Godset går ikke fra vei til bane, det går fra bane til vei. Næringslivet velger veien fremfor noe annet fordi forutsigbarheten ikke er der, flyten er ikke til stede, og logistikken har store mangler.

Høyre bruker 1 mrd. kr mer enn regjeringen på infrastruktur, til trafikkssikkerhet, midtdele og til kollektivtilbud og kollektiv opprusting. Regjeringen ligger altså 2 mrd. kr etter det som er anslått i Nasjonal transportplan. Follobanens oppstart er utsatt, og ny ruteplan er satt på vent. Høyre viser til at vi vil ha mer vei, vi vil ha mer doble spor fortere, og vi vet at det også kan bli billigere. Vi vil ta i bruk nye metoder for finansiering. Europeiske land gjør det – også land som klarer seg, som regjeringen viser til. Fra Høyres side ønsker vi en mye mer helhetlig planlegging, et planleggingssystem som ivaretar denne helheten – særlig innenfor samferdsel – som gjør at vi får forutsigbarhet over år, og at det blir billigere.

Regjeringen stritter imot nye, ansvarlige metoder – noe Europa har hatt lenge. Høyresiden blir beskyldt for manglende politisk moral når Høyre vil ta hele samfunnet i bruk – offentlig som privat. Er det ideologisk fattigdom? Nei, det venstresiden kaller ideologisk fattigdom, er rikdom.

Helt til slutt har jeg lyst til å peke på ett forhold, nemlig at regjeringspartiene har sagt at nå blir det bedre for Redningsselskapet – 10 mill. kr mer. I dokumentet står det 5 mill. kr. Det vil si at folk kysten rundt har forventet 10 mill. kr mer til Redningsselskapet, og at folk kysten rundt har presset på for å få regjeringen til å gi 10 mill. kr, men man er holdt for narr.

Sigvald Oppebøen Hansen (A) [00:37:37]: Trygge menneske er lykkelege menneske. Tryggleik og god velferd heng nøye saman. Derfor er eg glad for at me har ei regjering som har stort fokus på gode fellesskapsløysingar, arbeidslinja og rettferdig fordeling.

Desse fokusområda er også viktige føringar for å redusere kriminaliteten og auke tryggleiken for folk. Eg er stolt av den innsatsen og profilen dagens regjering legg for dagen gjennom statsbudsjettet for 2012. Trass i mange utfordringar går me steg for steg mot eit betre og tryggare samfunn.

Det er nemleg ikkje slik at kriminalitetsutviklinga i Noreg eksploderer. Nei, snarare tvert om. Utviklinga går den rette vegen. I tillegg ser me at me ligg godt an når det gjeld tilbakefall i kriminalomsorga. Og som statsråden også nemnde i sitt innlegg: Domstolane våre har rask sakshandsamingstid i forhold til domstolane i andre land i Europa. Det er all grunn til å hevde at dei tilsette i politiet, kriminalomsorga, domstolane og andre i justissektoren gjer ein framifrå jobb og oppnår mange gode resultat. Men det er også viktig å sjå på utfordringane framover. Hendinga den 22. juli minner oss om dette. Derfor gjer me vedtak i kveld som styrkjer justissektoren med 2,2 mrd. kr.: høge opptak til Politihøgskulen, 202 nye årsverk i politiet, 1,5 mrd. kr til nytt Nødnett, styrking av beredskapstroppane, betring av helikopterberedskapen, styrking av politiet og påtalemyndigheitene for å etterforske og følgje opp terrorhandlingane, halde fram med styrkinga av PST, styr-

king av valdtektsgruppa hos Kripos og etablering av nytt barnehus i Ålesund – for å nemne nokre område.

Opposisjonens kritikk fell på steingrunn, og eg er einig med justiskomiteens leiar, Per Sandberg, da han uttalte til media for nokre dagar sidan at politiet har fått mykje pengar dei siste åra. For kva er det som er realitetane? Jau, regjeringa har sidan 2005 styrkt politiets budsjett med om lag 4 mrd. kr, eller 48 pst., om ein vil. Regjeringa har mangedobla opptaket til Politihøgskulen, og PST har sidan 2005 fått auka sitt budsjett frå 230 mill. kr til 381 mill. kr, eller 65 pst. – for dei som er opptekne av prosentrekning.

Eg er fullt klar over at dette ikkje er nok, men det er viktige og gode kriminalitetsførebyggjande tiltak i ein heilskapande politikk. Det viser at me har ei regjering som satsar på område som er viktige for nasjonen, og som fokuserer på gode tiltak som sparar mange for store smerter og store tap.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [00:41:03]: Våren 2011 ble integreringspolitikk satt på dagsordenen. To viktige utredninger ble levert, Brochmann-utvalgets rapport «Velferd og migrasjon. Den norske modellens framtid» og Kaldheim-utvalgets rapport «Bedre integrering». Det er varslet en melding til Stortinget på bakgrunn av disse to rapportene, og jeg ser fram til å kunne diskutere integrering på en grundig og anstendig måte her i Stortinget.

Skal det bli en god debatt, er det etter mitt syn viktig at vi snakker sant om det store bildet. Det skal være lov å sette fingeren på de mange utfordringer vi fortsatt har innen integreringsfeltet, men like viktig er det å peke på områder der vi faktisk har lyktes. Det hjelper ikke verken debatten eller integreringen hele tiden å påstå at integreringen har vært fullstendig mislykket, slik Fremskrittspartiet til stadighet gjør seg skyldig i, særlig ikke når det faktisk ikke er sant! Kaldheim-utvalgets rapport slår nemlig fast at politikken og virkemidlene ikke har gitt gode nok resultater, men understreker samtidig at foreliggende kunnskapsgrunnlag, tilgjengelig statistikk og andre fakta viser at det stort sett går bra med integreringen i Norge. Utvalget sier også videre: Sammenlignet med OECD-land er innvandrere her relativt godt integrert i arbeidsmarkedet, og en relativt høy andel norskfødte, dvs. annen generasjons innvandrere, tar høyere utdanning. Utviklingen går i riktig retning.

Dette er et faktum, og derfor er jeg opptatt av at integreringsdebatten må handle mer om hvordan vi kan få politikken til å virke bedre, enn hele tiden å skape et inntrykk av at alt har vært mislykket, og at vi nærmest må starte på scratch.

Jeg tror nøkkelen til god integrering ligger i det sivile samfunn. Ingen blir integrert gjennom en saksbehandling på et Nav-kontor. Vi trenger absolutt den gode kompetansen som finnes der, men det er først og fremst gjennom relasjoner, og særlig gjennom relasjoner som er basert på vennskap og oppriktighet, at god integrering skjer. Viktige arenaer her er sosiale fellesskap som inkluderer nordmenn og innvandrere, slik som arbeidsplasser, lag og organisasjoner og, ikke minst, skolen.

Kristelig Folkeparti styrker i sitt alternative budsjett satsingen på god integrering. Vi styrker budsjettet utover regjeringens forslag på ulike områder tilsvarende ca. 110 mill. kr.

Vi kan ikke bare snakke om integrering. Vi må også satse på målrettede tiltak og være villig til å innse at dette også koster penger.

Integrering handler også om å ha forventninger til hverandre. Å ha forventninger til innvandrere om at de skal lære norsk, delta i yrkeslivet og bidra på andre områder til fellesskapet, handler om en ambisjon om at alle kan lykkes i Norge – hvis vi legger til rette for det. Det er også et viktig perspektiv å ha med seg inn i dette arbeidet.

Svein Flåtten (H) [00:44:25]: En måtte forvente betydelige doser selvros fra de rød-grønne i denne debatten, og man kan vel si at de har overoppfylt på det området. Den som oppfylte mest, synes jeg var næringskomiteens leder, som ga seg til å rose regjeringens innsats i den utrolig klønete håndteringen av Eksportfinans-saken. Det samme gjør statsministeren i et tidligere innlegg. Han snakker om høy beredskap og å være beredt til å handle raskt, og han brukte Eksportfinans-saken som eksempel. Sannheten er jo at man dro bena etter seg i denne saken. Man lot det drive, lot Eksportfinans bli nedgradert, og skapte usikkerhet om milliardkontrakter og om tusenvis av arbeidsplasser langs hele kysten. Jeg har sjelden opplevd maken til trykk fra organisasjoner og fra enkeltbedrifter i noen enkelt sak.

Det var meget alvorlig, og så gir man seg til å skjelle ut opposisjonen som ville ha såkalte varige unntak. Ja, det ville vi gjerne hatt, og det skulle regjeringen satt i gang med helt fra man kjente saken høsten 2010. Men man gjorde ingenting før man ble presset til det. Det viser seg jo at man både i Finanstilsynet og i et par uavhengige juristmiljøer sier at det kunne ha vært mulig.

Nå får man, som næringskomiteens leder sier, verdens beste ordning. Ja, det har ikke vi noe imot. Men jeg tror vi må gjøre oppmerksom på at man ikke får verdens beste ordning, fordi dette skal notifiseres og godkjennes. Man får det på ordinære markedsvilkår.

Og så er det én viktig sak ved dette som ikke har blitt berørt. Eksportfinans besitter en mangeårig kompetanse. De har ansatte som kan dette, og som har et betydelig nettverk. Meg bekjent har det ikke kommet noen avklaringer rundt selskapet. Selve saken om Eksportfinans ligger i næringskomiteen, men regjeringen, som nå skal inn, kunne avklare dette med Eksportfinans, slik at ikke kompetansen forsvinner. Jeg må si det slik at selv om man får en statlig institusjon, kommer ikke den til å virke bare fordi den er statlig. Det skal være mennesker der også, og jeg har forstått det slik at de rød-grønne er veldig for å ta vare på dem. Ta også vare på dem som finnes i Eksportfinans, og den kunnskapen de har.

Freddy de Ruiter (A) [00:47:28]: Det virker som om det står ganske kleint til her i landet, i hvert fall når en hører opposisjonen. Særlig i Høyre har det gått sport i å framstille det norske samfunnet som dårlig. Ifølge Høyre

preges Norge av et for høyt skattenivå, skolene er dårlige, produktiviteten er dårlig, offentlig sektor er gjennomgående dårlig – ja, det meste med vårt samfunn er visst for dårlig ifølge Høyre.

Problemet til Høyre er jo at det meste fungerer veldig bra i vårt samfunn, og at påstandene faller på sin egen urimelighet.

La meg ta noen eksempler. Skattenivået er ikke spesielt høyt, skolen vår scorer stadig bedre på internasjonale undersøkelser og tester, det er skapt 300 000 arbeidsplasser under den sittende regjering, og vi har jevnt over blant de beste velferdsordningene i verden. Og ikke nok med det, vi har også lav arbeidsledighet og lav rente takket være en ansvarlig økonomisk politikk.

Samtidig ser vi at mange land sliter med store økonomiske problemer. Millioner av mennesker, og særlig ungdom, blir kastet ut i arbeidsledighet, mange mister sine leiligheter og hus, pensjoner kuttes kraftig, og velferdsordninger kuttes kraftig. Debatten her i dag med Høyres misnøyefokus blir derfor surrealistisk og uforståelig.

Vi skal være ydmyke overfor de utfordringene som ligger framfor oss. Jeg er glad for at vi har en regjering som klarer å kombinere økonomisk styring med en god velferds- og fordelingspolitikk. Alternativet er opposisjonens politikk, og da særlig Høyres og Fremskrittspartiets forslag om skattekutt for de rikeste, privatisering av velferden og en svekkelse av arbeidsfolks rettigheter.

Politikk handler om å velge retning. For oss i Arbeiderpartiet handler det om å velge en ansvarlig økonomisk politikk som gir grunnlag for å skape, for oss handler det om å velge en politikk for å sikre velferd for alle, for oss handler det om å velge en politikk for et godt og rettferdig arbeidsliv, og for oss handler det om å velge en politikk som reduserer de økonomiske og sosiale forskjellene mellom folk.

Frank Bakke-Jensen (H) [00:50:11]: Regjeringspartiene har i dag vist en rørende omsorg for det norske næringslivet. Her har vi registrert at representant etter representant har avlevert den ene reiseskildringen bedre enn den andre – fortellinger om møter med næringsdrivende som er godt fornøyd med tingenes tilstand. Det går godt med butikken.

Jeg skal ikke harselere verken over at stortingsrepresentanter reiser, eller over at de har truffet fornøyde næringsdrivende. Det er faktisk slik at mye går godt i Norge, og mye av dette skyldes ansvarlig politikk.

Når en representant fra posisjonen går opp hit og påpeker hvor viktig det er å føre en økonomisk politikk som ikke øker presset på den norske kronen, er jeg helt enig. Dette er avgjørende for at eksportindustrien vår skal klare seg.

Når en representant fra posisjonen går opp og påpeker at det er viktig å føre en politikk som holder rentenivået lavt, er jeg også helt enig. Dette er også avgjørende for at eksportindustrien vår skal klare seg.

Det var derfor med optimisme jeg lyttet meg gjennom innledningen til representanten Bjørnflatens innlegg i dag. Representanten påpekte nettopp disse to viktige tingene:

valutakurs og rentenivå. Bjørnflaten hadde også vært på dannelsesreise. Hun reiste til Senja, og der hadde hun fått en innføring i økonomisk politikk fra sjømatnæringsens folk. Bjørnflaten var til tider glitrende fra denne talerstolen da hun forsvarte eksportrettet næringslivs krav om en ansvarlig økonomisk politikk slik at den kunne være sterk nok til å takle et fallende marked. Derfor ble jeg skuffet da jeg forsto at Bjørnflaten hadde hatt det travelt på Senja. Hun hadde altså ikke hatt tid til å få med seg hele samtalen da hun besøkte Senja. Da hun gikk løs på Høyres forslag om å fjerne formuesskatten, kalte den usosial og «uansvarlig», skjønnte jeg at hun uheldigvis hadde måttet avslutte besøket uforsvarlig tidlig – uforsvarlig tidlig fordi hun gikk glipp av skatteleksjonen jeg vet at hun ville fått på Senja. Når markedet faller, og sjømatnæringen må legge varer på lager, skaper dagens formuesskatt problemer for dem. Ved årsskiftet blir varelageret verditaksert, og eierne må betale formuesskatt av verdien.

I en utfordrende situasjon med manglende marked, lite salg og derav få inntekter kunne antakelig bedriftene ha ønsket å bruke midlene på omstilling, eller de kunne ha tenkt seg å bruke midlene på markedsutvikling eller de kunne tenkt seg å bruke midlene på produktutvikling eller opplæring av ansatte.

Men formuesskatten virker ikke sann. Når det blir som vanskeligst, risikerer altså bedriften at staten øker skattepresset ved hjelp av formuesskatten. Høyres skattepolitikk er ikke usosial, og Høyres skattepolitikk er ikke uansvarlig. Når vi snakker om å ta bort formuesskatten, er Høyres skattepolitikk næringsvennlig og konjunkturfølsom. Når det går dårlig, trenger man ikke høyere skattepress. Da trenger man egenkapital for å skaffe seg større konkurransekraft.

Jan-Henrik Fredriksen (FrP) [00:53:21]: Av og til kan man i denne sal bli tillagt meninger og politikk som er ganske så langt fra å være i nærheten av Fremskrittspartiets intensjoner og politikk. Representanten Ingalill Olsen hevdet i sitt innlegg at med Fremskrittspartiets politikk og kutt i det offentlige byråkratiet ville det gå ut over sykepleiere og lærere. Nå er det faktisk slik at Fremskrittspartiet gjennom sitt budsjettforslag styrker både den enkelte lærer gjennom flere tiltak og målrettede tiltak overfor den enkelte elev, hvor det er elevens evner og utviklingsmuligheter som er satt i fokus.

Fremskrittspartiet bruker langt mer penger til helse enn dagens regjering. Det hører ingen steder hjemme å ha nærmere 280 000 mennesker i kø for behandling. Vi har fremmet forslag i Stortinget om å styrke sykepleiere og hjelpepleiere, noe dagens regjering stemte ned.

Men siden representanten Olsen mener det ikke er mulig å arbeide smartere og mer effektivt i offentlig sektor, vil jeg gjerne vise til et eksempel på det motsatte. Vi har nemlig ikke så mye grunn til å være stolte av effektiviteten som mange tilsynelatende tar til orde for. I en rapport fra 2011 om transportinfrastrukturen i Sverige, Finland og Danmark, om forvaltning og organisering, fremkommer følgende: Den norske stat har 13 960 ansatte til å forvalte transportinfrastrukturen, mens Sverige

med nesten dobbelt så mange innbyggere og langt mer veier og areal, har 13 200 ansatte. Ser vi til Finland, har de 4 300 ansatte til å gjøre samme jobben som nesten 14 000 gjør i Norge. Danskene har til sammenlikning 4 400 ansatte.

Samtidig er det et faktum at både Sverige og Finland bygger langt flere veier, motorveier, midtdele osv. enn det vi klarer å få til i Norge. Nevnte noen ordet «effektivitet»?

Det er sunn, ansvarlig økonomisk politikk å investere i egen infrastruktur og realkapital i Norge. Vi trenger det. Vår konkurranseevne overfor resten av verden trenger det. Det er en forutsetning for bosetting, og ikke minst for næringslivet i et langstrakt land som Norge at veier er sikre, at infrastrukturen er sikker og effektiv og reduserer tids- og kapitalbruk på frakt for forbrukeren og næringslivet.

Gunnar Gundersen (H) [00:56:25]: Jeg trodde lenge at jeg kanskje skulle bli siste taler, så jeg hadde tenkt å holde en veldig lav stemme og ikke terge opp noen.

Jeg synes at debatten på mange måter har gjenspeilet at posisjonen har et veldig behov for å tegne opp sitt eget bilde av hva man tror opposisjonen mener, og så angriper man det. Det får man jo få lov til å drive med. Det gjenspeiler ikke det vi mener.

Jeg hadde lyst til å ta ordet for å si at det må være en underlig følelse for finansministeren å sitte og høre på deler av debatten, i hvert fall de innleggene som har vært referert i forhold til dynamisk skattepolitikk, kanskje særlig det siste jeg hørte, med Storberget. Er det noen som virkelig kan dynamisk skattepolitikk, så er det jo finansministeren. Han sto ansvarlig for skattereformen i 1992. Der bredde man skattegrunnlaget kraftig, man tok bort mange fradragsposter og avskrivningssatser, og man senket skattenivået kraftig. Resultatet – og det står beskrevet i Meld. St. 11 for 2010–2011, den såkalte evalueringsmeldingen, som vi hadde til behandling i finanskomiteen i fjor –

«viser seg også i en kraftig økning i skatteprovenyet fra selskapene etter 1992, målt i forhold til bruttonasjonalproduktet»

Den effekten var ganske umiddelbar. Selskapsskatten i Norge gikk fra under 2 pst. av BNP til godt over 3 pst. i løpet av bare noen få år, og i dag er den på 4 pst. Det er en veldig god illustrasjon på hvor viktig det er å bruke et riktig skattesystem, og det er en veldig god illustrasjon på hvilken kraftig dynamikk det er i skattesystemet.

Vi diskuterer den europeiske krisen, og mye tyder på at dette er en type grep som mange land i Europa kan angre på at man ikke gjorde den gangen, og som er årsaken til at man sliter med problemene i dag.

Så jeg skjønner godt at finansministeren ikke har lyst til å ta ordet i debatten mot sine egne, men jeg vil kanskje foreslå at man tar et internt seminar etter denne debatten.

A k h t a r C h a u d h r y hadde her overtatt presidentplassen.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [00:59:11]: Ja, seminar er jo for flere av regjeringspartiene en yndet form å drive politikk. Så det skulle passe.

Det har vært en spesiell debatt som vi nå runder av. Den har vært preget av kommunikasjonsavdelingene. Det er de som har vokst mest i regjeringsapparatet. Jeg har ventet på et oppgjør fra Arbeiderpartiet. Det ble varslet tidlig. Men et oppgjør bør ha substans og relevans, begge deler manglet. Et oppgjør handler ikke om å klistre karakteristikk på motparten, men om å diskutere realiteter. Det har vi ikke sett.

Arbeiderpartiet har tatt et oppgjør med stråmenn – et oppgjør med standpunkt som veldig få i denne salen har. De gir inntrykk av at det er et budsjett som er tilpasset situasjonen, uavhengig av om man venter høy vekst eller lav vekst. Det er ikke troverdig, men vi får huske dette når den første krisepakken kommer, om den var så godt tilpasset dette budsjettet som det en trodde. Men det er litt rart når alle som er uenig i enhver prioritering fra regjeringen, blir omtalt som enten sutrete, sure eller negative. Det er ikke en veldig konstruktiv form for debatt.

Jeg registrerer ut fra denne debatten at asfalt skaper inflasjon i landet, mens turbiner ikke gjør det. Bygger en veier, bryter en handlingsregelen, men bygger en et kraftverk, så gjør en det ikke. Og hvis et sosialdemokratisk styre, f.eks. i Hellas, har kjørt landet på dunken, må en for all del ikke redusere skattene i Norge, selv om overskuddet i norsk statsbudsjett er på 345 mrd. kr.

Fremskrittspartiet har hatt som tilnærming at vi her diskuterer statsbudsjettet nettopp for Norge, ikke for Hellas, og da må vi ta hensyn til de mulighetene som en har her til lands.

Arbeiderpartiet har angrepet en dynamisk skattepolitikk som ingen her har forsøkt å forsvare, og Arbeiderpartiet mener de ansvarlige har 345,7 mrd. kr i overskudd på statsbudsjettet, mens de uansvarlige har 344,8 mrd. kr i overskudd.

En del av debatten har handlet om økonomisk vekst, der en får inntrykk av at alt som går godt, skyldes rød-grønn politikk. Jeg vil lese fra Økonomiske analyser 3/2010. Der står det:

«Etterspørselen fra petroleumsvirksomheten bidro dermed i meget høy grad til konjunkturoppgangen som tok slutt ved årsskiftet 2007/2008, og ga impulser som deretter motvirket konjunkturedgangen i kjølvannet av finanskrisen i 2008 og i 2009.»

Jeg tror vi skal gi æren til dem som har investert mye i Norge, på tross av manglende petroleumsmelding og på tross av at flere av regjeringspartiene egentlig ikke ønsker at den næringen skulle investere mer i Norge. Så æres den som æres bør.

Fremskrittspartiet har etterlyst ambisjoner og handlekraft. Det har vært det for flere i opposisjonen, men vi har ikke fått det fra regjeringen, dessverre. Men jeg tror ikke dette er siste gangen vi diskuterer budsjettall for Norge for 2012. Dessverre nytter det ikke bare å snakke om solskinn når vi ser mørke skyer, da må vi forholde oss til skyene, men det får vi vel gjøre en annen dag.

Torgeir Micaelsen (A) [01:02:30]: Før jeg takker for en omfattende debatt, vil jeg først bare oppklare en åpenbar misforståelse. Når det gjelder ekstrabevilgningen til Redningsselskapet, framgår det av finansinnstillingen at bevilgningen øker med 5 mill. kr, men når budsjettet – rammene – nå blir vedtatt, og fagproposisjonene skal gjennom i denne salen, vil det komme klart til uttrykk at det også er omdisponert 5 mill. kr innenfor Fiskeridepartementets rammer, slik at totalbevilgningen blir ekstra 10 mill. kr til Redningsselskapet. La det ikke være noen tvil om det.

Det lir mot natt i nasjonalforsamlingen. I motsetning til Ketil Solvik-Olsen synes jeg faktisk det har vært en brukbar debatt. Den har til tider vært skarp, den har vært omfattende. Den har, både fra opposisjonen og posisjonen, vært preget av at det er et veldig krevende økonomisk bakteppe i våre naboland, og så er det da – slik det bør være i denne salen – noe ulike meninger og holdninger til hvordan man skal angripe en slik situasjon. Det tror jeg vi skal være glad for når vi ser hva som nå skjer i andre land, hvor demokratiet kaster kortene, og teknokrater, i hvert fall ikke folk som er folkevalgte, er de som nå tar styringen.

Jeg håper at denne debatten også har bidratt til at vi alle sammen har tatt det alvorlig inn over oss at det er en krevende situasjon landet kan stå oppe i, men jeg er enig med Ketil Solvik-Olsen i at det kommer vi sikkert tilbake til ved senere debatter.

Med dette tror jeg at jeg sier takk for debatten og god votering!

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet i sakene nr. 1–4.

(Votering, se nedenfor)

Dag Terje Andersen gjeninntok her president-plassen.

Etter at det var ringt til votering, uttalte **presidenten:** Vi er klare til å gå til votering over dagens kart.

Votering i sak nr. 1

Finansministerens redegjørelse om stats- og nasjonalbudsjettet for 2012 i Stortingets møte 6. oktober 2011 foreslås vedlagt protokollen.

– Det er enstemmig vedtatt.

Votering i sak nr. 2

Presidenten: Under debatten er det satt fram i alt 75 forslag. Det er:

- forslagene nr. 1–5, fra Ketil Solvik-Olsen på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre
- forslagene nr. 6–25 og 27–68, fra Ketil Solvik-Olsen på vegne av Fremskrittspartiet
- forslag nr. 69, fra Jan Tore Sanner på vegne av Høyre
- forslag nr. 70, fra Hans Olav Syversen på vegne av Kristelig Folkeparti
- forslagene nr. 71–76, fra Borghild Tenden på vegne av Venstre

Presidenten gjør oppmerksom på at det er en feil i nummereringen av Fremskrittspartiets forslag i innstillingen. Forslag nr. 26 eksisterer ikke, men alle forslagene er med.

Det voteres over forslagene nr. 71–76, fra Venstre.

Forslag nr. 71 lyder:

«Rammevedtak

Nr.	Betegnelsen	Kroner
1	Statsforvaltning	4 719 783 000
2	Familie og forbruker	40 086 217 000
3	Kultur	7 978 694 000
4	Utenriks	31 850 634 000
5	Justis	21 399 893 000
6	Innvandring, regional utvikling og bolig	16 430 641 000
7	Arbeid og sosial	336 326 765 000
8	Forsvar	35 653 039 000
9	Næring	4 312 695 000
10	Fiskeri	580 308 000
11	Landbruk	15 574 639 000
12	Olje og energi	-106 178 250 000
13	Miljø	3 908 906 000
14	Konstitusjonelle institusjoner	1 790 540 000
15	Helse	138 080 416 000
16	Kirke, utdanning og forskning	53 005 368 000
17	Transport og kommunikasjon	35 532 821 000
18	Rammeoverføringer mv. til kommunesektoren	143 968 331 000
19	Tilfeldige utgifter og inntekter	10 109 075 000
20	Garanti-instituttet for eksportkreditt	-18 600 000

Nr.	Betegnelse	Kroner
21	Finansadministrasjon mv.	28 919 323 000
22	Skatter, avgifter og toll	-1 026 997 572 000
23	Utbytte mv.	-28 678 455 000
Sum før lånetransaksjoner og overføring til og fra Statens pensjonsfond utland		-231 644 789 000»

Forslag nr. 72 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake i revidert nasjonalbudsjett for 2012 med en sak som sikrer at Norge tar et større ansvar i det internasjonale flyktningarbeidet ved at kvoten overføringsflyktninger økes med 500.»

Forslag nr. 73 lyder:

«Stortinget ber regjeringen videreføre dagens betalingspraksis knyttet til tiltaksplasser i Attføringsbedriftene og Vekstbedriftene til 1. juli 2012. Stortinget ber videre regjeringen i samarbeid med disse bedriftene fremme et forslag til en ny og bedre betalingspraksis i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2012.»

Forslag nr. 74 lyder:

«Stortinget ber regjeringen endre minstekrav til arbeidstidsreduksjon i dagpengeforskriftens § 6-6 for å beholde dagpengerettighetene fra 40 pst. til 20 pst.»

Forslag nr. 75 lyder:

«Stortinget ber regjeringen tilpasse regelverket for rullerende permittering slik at bedriften der det er enighet mellom ansatte og arbeidsgiver kun betaler arbeidsgiverperiode for det antall stillinger som faktisk er permittert.»

Forslag nr. 76 lyder:

«Stortinget ber regjeringen snarest innføre normerte sykemeldingsperioder etter svensk modell.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Venstre ble med 100 mot 2 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 01.09.13)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 70, fra Kristelig Folkeparti.

Forslaget lyder:

«Rammevedtak

Nr.	Betegnelse	Kroner
1	Statsforvaltning	4 978 783 000
2	Familie og forbruker	41 335 917 000
3	Kultur	7 980 662 000
4	Utenriks	32 385 634 000
5	Justis	21 676 893 000
6	Innvandring, regional utvikling og bolig	15 787 982 000
7	Arbeid og sosial	339 109 535 000
8	Forsvar	35 651 939 000
9	Næring	4 630 895 000
10	Fiskeri	580 308 000
11	Landbruk	15 757 339 000
12	Olje og energi	-106 338 250 000
13	Miljø	3 657 206 000
14	Konstitusjonelle institusjoner	1 835 540 000
15	Helse	138 541 594 000
16	Kirke, utdanning og forskning	51 861 968 000
17	Transport og kommunikasjon	35 195 821 000
18	Rammeoverføringer mv. til kommunesektoren	143 078 431 000
19	Tilfeldige utgifter og inntekter	10 104 575 000
20	Garanti-instituttet for eksportkreditt	-18 600 000
21	Finansadministrasjon mv.	28 905 623 000
22	Skatter, avgifter og toll	-1 029 286 172 000
23	Utbytte mv.	-28 908 855 000
Sum før lånetransaksjoner og overføring til og fra Statens pensjonsfond utland		-231 495 232 000»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Kristelig Folkeparti ble med 95 mot 6 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 01.09.30)

Presidenten: Det voterer over forslag nr. 69, fra Høyre.

Forslaget lyder:

«Rammevedtak

Nr.	Betegnelse	Kroner
1	Statsforvaltning	4 387 283 000
2	Familie og forbruker	40 779 317 000
3	Kultur	7 859 562 000
4	Utenriks	30 470 234 000
5	Justis	21 810 193 000
6	Innvandring, regional utvikling og bolig	14 987 282 000
7	Arbeid og sosial	338 462 635 000
8	Forsvar	36 151 939 000
9	Næring	4 798 895 000
10	Fiskeri	580 308 000
11	Landbruk	13 620 539 000
12	Olje og energi	-106 157 250 000
13	Miljø	3 503 906 000
14	Konstitusjonelle institusjoner	1 790 540 000
15	Helse	143 602 694 000
16	Kirke, utdanning og forskning	51 993 968 000
17	Transport og kommunikasjon	35 710 421 000
18	Rammeoverføringer mv. til kommunesektoren	136 876 731 000
19	Tilfeldige utgifter og inntekter	10 254 475 000
20	Garanti-instituttet for eksportkreditt	-18 600 000
21	Finansadministrasjon mv.	28 698 623 000
22	Skatter, avgifter og toll	-1 022 697 372 000
23	Utbytte mv.	-29 132 855 000
Sum før lånetransaksjoner og overføring til og fra Statens pensjonsfond utland		-231 666 532 000»

Votering:

Presidenten: Det voterer over forslagene nr. 6–25 og 27–68, fra Fremskrittspartiet.

Forslaget fra Høyre ble med 84 mot 18 stemmer ikke bifalt.

Forslag nr. 6 lyder:

(Voteringsutskrift kl. 01.09.48)

«Rammevedtak

Nr.	Betegnelse	Kroner
1	Statsforvaltning	625 842 000
2	Familie og forbruker	40 002 050 000
3	Kultur	6 467 973 000
4	Utenriks	24 751 432 500
5	Justis	22 024 193 000
6	Innvandring, regional utvikling og bolig	13 727 095 000
7	Arbeid og sosial	336 064 746 000
8	Forsvar	36 551 929 000
9	Næring	5 041 895 000
10	Fiskeri	506 058 000
11	Landbruk	9 404 741 000
12	Olje og energi	-106 815 549 000
13	Miljø	3 380 078 000
14	Konstitusjonelle institusjoner	1 808 540 000
15	Helse	145 916 194 000
16	Kirke, utdanning og forskning	51 657 603 000
17	Transport og kommunikasjon	38 215 821 000
18	Rammeoverføringer mv. til kommunesektoren	141 850 431 000
19	Tilfeldige utgifter og inntekter	10 704 475 000

Nr.	Betegnelse	Kroner
20	Garanti-instituttet for eksportkreditt	-18 600 000
21	Finansadministrasjon mv.	27 924 244 000
22	Skatter, avgifter og toll	-1 007 405 922 000
23	Utbytte mv.	-27 561 555 000
	Sum før lånetransaksjoner og overføring til og fra Statens pensjonsfond utland	-225 176 285 500»

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber regjeringen snarest mulig gå bort fra rammefinansiering og tilbake til en finansieringsmodell for barnehagene som sikrer enhetene en reell betaling per bruker.»

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem sak om en endring av lover og regelverk slik at det blir opptil den enkelte familie hvordan den vil fordele fødselspermisjonen mellom seg.»

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem sak om at far på selvstendig grunnlag får rett til uttak av foreld-repermisjon.»

Forslag nr. 10 lyder:

«Stortinget ber regjeringen pris- og indeksregulere barnetrygden.»

Forslag nr. 11 lyder:

«Stortinget ber regjeringen innføre en ordning basert på objektive kriterier der frivillig sektor fritas fra momsutgifter fullt ut, som erstatning for dagens momskompensasjonsordning.»

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i neste års statsbudsjett fremme forslag om vanlige forretningsmessige innkrevingsrutiner for NRK-lisensen.»

Forslag nr. 13 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om utvikling av ordningen med fjernsynslisens.»

Forslag nr. 14 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om oppsplitting og nedsalg av NRK på en slik måte at virksom konkurranse oppnås og kulturpolitiske mål ivaretas.»

Forslag nr. 15 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem sak om å fase ut pressestøtten.»

Forslag nr. 16 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om likebehandling av papir- og e-litteratur, slik at likt skriftlig innhold behandles med lik merverdiavgift.»

Forslag nr. 17 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem tall for de totale kostnadene forbundet med oppussing og vedlikeholdsetterslepet ved våre nasjonale kulturinstitusjoner.»

Forslag nr. 18 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sette en øvre grense for hvor stor andel av sivilsamfunnsorganisasjoners budsjett som kan komme fra det offentlige.»

Forslag nr. 19 lyder:

«Stortinget ber regjeringen etablere praksis med

uavhengige evalueringer av norsk bistand og norske bistandsprosjekter.»

Forslag nr. 20 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide planer for utfasing av norsk bistand i mottakerland der hvor dette er aktuelt.»

Forslag nr. 21 lyder:

«Stortinget ber regjeringen igangsette et forprosjekt for økt matsikkerhet i u-land gjennom handel med mat og korn.»

Forslag nr. 22 lyder:

«Stortinget ber regjeringen oppheve sikkerhetsmekanismen i GSP-ordningen.»

Forslag nr. 23 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om aktivt å motarbeide forskjellsbehandling av Israel i internasjonale fora og organisasjoner.»

Forslag nr. 24 lyder:

«Stortinget ber regjeringen innføre en garanti for arbeid til alle politistudenter som består den treårige politiutdanningen slik at de får rett til jobb. Garantien skal gjelde frem til målet om 2 tjenestemenn pr. 1 000 innbyggere er oppnådd.»

Forslag nr. 25 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at terrorberedskapen i fremtiden blir tilfredsstillende ved å styrke PST, den samlede helikopterflåten og beredskapstroppen.»

Forslag nr. 27 lyder:

«Stortinget ber regjeringen innføre egne fengsler med lavere standard for utenlandske kriminelle.»

Forslag nr. 28 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at domstolene unngår nedbemanninger i 2012.»

Forslag nr. 29 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem forslag til lovendring som gir gifte/samboende minstepensjonister et særtilllegg på 85 pst. av G fra 1. mai 2012.»

Forslag nr. 30 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem forslag til en opptrappingsplan og en lovendring som gir alle minstepensjonister, uavhengig av sivil status, et særtilllegg på 1 G.»

Forslag nr. 31 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem forslag til lovendring som fører til at avkortingen av grunnpensjonen til gifte og samboende pensjonister settes til 10 pst. fra 1. mai 2012.»

Forslag nr. 32 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at regelverket for permitteringsordningen beholdes uendret.»

Forslag nr. 33 lyder:

«Stortinget ber regjeringen etablere en tilsynsordning for offentlige anskaffelser og nedsette et utvalg for å utforme forslag til en mer effektiv håndhevelse av regelverket for offentlige anskaffelser.»

Forslag nr. 34 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede muligheten av etablering av ett eller flere strukturfond etter en fond-i-fond-løsning som forvaltes profesjonelt og som kan bidra når norske bedrifter har behov for økt kapitalstyrke.»

Forslag nr. 35 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede muligheten av å overføre forvaltningen av det statlige eierskapet til en fondsbasert løsning for å sikre en profesjonell forvaltning av statens eierskap.»

Forslag nr. 36 lyder:

«Stortinget ber regjeringen opprette et eget fiskeriråd i Kina.»

Forslag nr. 37 lyder:

«Stortinget ber regjeringen nedsette et utvalg med bred deltagelse for å gjennomføre en evaluering av om saksbehandlingsreglene i konkurranseloven av 2004 virker etter intensjonen.»

Forslag nr. 38 lyder:

«Stortinget ber regjeringen innføre plikt til forenklet kunngjøring ved innkjøp under den nasjonale terskelverdien for anbudspunkt og legge til rette for en effektiv, ubyråkratisk nasjonal web-basert struktur for dette.»

Forslag nr. 39 lyder:

«Stortinget ber regjeringen foreta en gjennomgang av fiskeri- og havbruksnæringens rammevilkår med sikte på å tilpasse disse bedre til en virkelighet med åpen internasjonal konkurranse og svingninger i eksportmulighetene.»

Forslag nr. 40 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om oppheving av lov til å fremja umsetningen av jordbruksvarer.»

Forslag nr. 41 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en ordning med fritt omsettelige produksjonskvoter for melk.»

Forslag nr. 42 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å oppheve lov om konsesjon ved erverv av fast eiendom (konsesjonsloven).»

Forslag nr. 43 lyder:

«Stortinget ber regjeringen avvikle begrensningene når det gjelder antall deltakere, avstandsbegrensning og kvotetak for samdrifter i melkeproduksjon.»

Forslag nr. 44 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en eksportstrategi for norske landbruksprodukter.»

Forslag nr. 45 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å oppheve den gjeldende forskriften om utenlandsk bearbejdede jordbruksprodukter.»

Forslag nr. 46 lyder:

«Stortinget ber regjeringen foreta en gjennomgang av jordlova med sikte på modernisering og forenklinger.»

Forslag nr. 47 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme sak for Stortinget om endring av forskrift om utenlandsk bearbeiding av kjøtt- og meierivarer, blant annet slik at rettighetene som selges på auksjon blir omsettelige.»

Forslag nr. 48 lyder:

«Stortinget ber regjeringen avvikle ordningen med påslag på nettariffen med 1 øre til Enova fra 1. januar 2012.»

Forslag nr. 49 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en sak om vrakpantpolitikk.»

Forslag nr. 50 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede en ordning med kjøp av oppsynstjenester innen naturforvaltning fra andre enn staten.»

Forslag nr. 51 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en stortingsmelding som inneholder en evaluering av de naturfaglige og samfunnsøkonomiske konsekvenser av gjennomførte og planlagte skogvernprosesser.»

Forslag nr. 52 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en vurdering av om at staten tar det økonomiske ansvaret for arkeologiske utgravninger når dette påkreves på privat eiendom.»

Forslag nr. 53 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem sak om endring i budsjettssystemet slik at bygging av infrastruktur innenfor samferdselsområdet behandles som investering og ikke som årlig utgift, for å sikre at vedtatt Nasjonal transportplan også omfatter flerårige finansieringsvedtak.»

Forslag nr. 54 lyder:

«Stortinget ber regjeringen opprette et storbyfond på 100 mrd. kroner til vei- og kollektivbasert infrastruktur i Oslo, Stavanger, Bergen og Trondheim.»

Forslag nr. 55 lyder:

«Stortinget ber regjeringen opprette et veifond på 300 mrd. kroner til riksveiinvesteringer på europaveiene og andre veier av nasjonal betydning.»

Forslag nr. 56 lyder:

«Stortinget ber regjeringen opprette et jernbanefond på 100 mrd. kroner til bygging av sammenhengende dobbeltspor på strekningene Oslo–Halden, Oslo–Skien og Oslo–Lillehammer samt kryssingsspor for lange godstog, og opprustning av andre jernbanestrekninger over hele landet.»

Forslag nr. 57 lyder:

«Stortinget gir regjeringen fullmakt til å avhende eierskapet i Baneservice AS.»

Forslag nr. 58 lyder:

«Stortinget ber regjeringen overføre eierskapet for NSB AS fra Samferdselsdepartementet til Næringsdepartementet.»

Forslag nr. 59 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede en sammenslåing av administrasjonen av vei, jernbanens kjørevei, kystfarten og luftfarten i ett direktorat.»

Forslag nr. 60 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem sak om organisering av nye riksveiinvesteringer i et nytt statsforetak Riksvei SF, tilsvarende Statnett SF.»

Forslag nr. 61 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem sak om organisering av nye jernbaneinvesteringer i et nytt statsforetak Jernbane SF, tilsvarende Statnett SF.»

Forslag nr. 62 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sette i gang forsøk med samlet utbygging av store samferdselsprosjekter der det legges til rette for store internasjonale aktører, og der det brukes statlig regulering og full statlig finansiering.»

Forslag nr. 63 lyder:

«Stortinget ber regjeringen slå sammen de ulike transporttilsynene til et Statens transporttilsyn som skal ha totalansvar for tilsyn og kontroll innenfor samferdselsektoren.»

Forslag nr. 64 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjennomføre tiltak for å redusere planleggingstid og øke planleggingskapasitet for store samferdselsprosjekt, herunder bruk av totalentreprise.»

Forslag nr. 65 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme de nødvendige forslag som legger forholdene til rette for at tjenester i statsforvaltningen kan konkurranseutsettes.»

Forslag nr. 66 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem sak om hvordan tollmyndighetenes ressurser bedre kan utnyttes for å stoppe organisert kriminalitet og organisert smugling ved grensen.»

Forslag nr. 67 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjennomgå beløpsgrenser og innførselsrestriksjoner ved grensepassering med sikte på å redusere unødige restriksjoner, harmonisere med naboland og forenkle regelverket.»

Forslag nr. 68 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem sak for Stortinget om plan for avvikling av all toll og unødig byråkrati i tilknytning til varer som kommer inn til Norge.»

Votering:

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 80 mot 22 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 01.10.07)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 1–5, fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen opprettholde et forskningsfond etter følgende modell: Innenfor Statens pensjonsfond utland (SPU) øremerkes et forskningsfond på minst 100 mrd. kroner. Hvert år kan avkastning tilsvarende 4 pst. benyttes til forskningsformål over statsbudsjettet. Retningslinjene for bruken av forskningspengene videreføres, men det legges til grunn at grønn teknologi skal være et prioritert område. Øremerking av pengene skal ikke påvirke forvaltningen av pengene i SPU, men innebærer at handlingsreglens intensjon om bruken av oljepenger i større grad oppfylles.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme nødvendige endringer i lov om Statens pensjonskasse, slik at statspensjonister som gikk av med pensjon før 1. mai 2000, blir likebehandlet med øvrige statspensjonister. Ikrafttreddelsen av denne endring er 31. juni 2012.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2012 komme med en oppdatert prognose for fremtidig overskudd i Norsk Tipping AS, samt en vurdering av mulige konsekvenser og en eventuell kompensasjon for bortfall av inntekter for frivilligheten.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen opprettholde gaveforsterkningsordningen, samt legge frem forslag om ytterligere incentiver for å øke andelen private bidrag til norsk forskning.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å opprette et investeringsprogram innen Statens pensjonsfond utland (SPU), med samme krav til forvaltningen som andre investeringer i SPU, med formål å investere i bærekraftige bedrifter og prosjekter i fattige land og fremvoksende markeder, med en målsetting om samlet investeringsramme opp til 10 mrd. kroner.»

Votering:

Forslagene fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ble med 55 mot 47 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 01.10.27)

Komiteen hadde innstilt:

I

Rammevedtak

For Stortingets behandling av statsbudsjettet for 2012 fastsettes følgende bevilgningsrammer i samsvar med inndelingen i rammeområder vedtatt av Stortinget 12. oktober 2011, supplert med vedtak 10. november 2011:

Nr	Betegnelse	Kroner
1	Statsforvaltning	5 057 283 000
2	Familie og forbruker	40 142 417 000
3	Kultur	7 748 062 000
4	Utenriks	31 850 634 000
5	Justis	21 390 193 000
6	Innvandring, regional utvikling og bolig	16 264 182 000
7	Arbeid og sosial	338 991 935 000
8	Forsvar	35 651 939 000
9	Næring	5 100 895 000
10	Fiskeri	580 308 000
11	Landbruk	15 745 239 000
12	Olje og energi	-106 338 250 000
13	Miljø	3 608 406 000
14	Konstitusjonelle institusjoner	1 805 540 000
15	Helse	138 014 194 000
16	Kirke, utdanning og forskning	51 073 768 000
17	Transport og kommunikasjon	34 420 821 000
18	Rammeoverføringer mv. til kommunesektoren	143 529 931 000
19	Tilfeldige utgifter og inntekter	11 204 475 000
20	Garanti-instituttet for eksportkreditt	-18 600 000
21	Finansadministrasjon mv.	28 833 623 000
22	Skatter, avgifter og toll	-1 027 955 372 000
23	Utbytte mv.	-28 144 855 000
Sum før lånetransaksjoner og overføring til og fra Statens pensjonsfond utland		-231 443 232 000

Presidenten: Presidenten har grunn til å tro at opposisjonspartiene har tenkt å stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling til I ble bifalt med 55 mot 47 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 01.11.10)

Videre var innstilt:

II

Meld. St. 1 (2011–2012) – Nasjonalbudsjettet for 2012 – vedlegges protokollen.

Votering:

Komiteens innstilling til II ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 3

Presidenten: Under debatten er det satt fram i alt 101 forslag. Det er:

- forslagene nr. 1 og 15–17, fra Ketil Solvik-Olsen på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre
- forslagene nr. 2 og 3, fra Ketil Solvik-Olsen på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre
- forslag nr. 97, fra Ketil Solvik-Olsen på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre
- forslagene nr. 18 og 19, fra Jan Tore Sanner på vegne av Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre
- forslagene nr. 4–6, 10, 20–40 og 98, fra Ketil Solvik-Olsen på vegne av Fremskrittspartiet
- forslag nr. 41, fra Jan Tore Sanner på vegne av Høyre og Kristelig Folkeparti
- forslagene nr. 42 og 43, fra Jan Tore Sanner på vegne av Høyre og Venstre
- forslagene nr. 7, 11, 44–53 og 99, fra Jan Tore Sanner på vegne av Høyre
- forslagene nr. 54 og 55, fra Hans Olav Syversen på vegne av Kristelig Folkeparti og Venstre
- forslagene nr. 8, 12, 56–71 og 100, fra Hans Olav Syversen på vegne av Kristelig Folkeparti
- forslagene nr. 9, 13, 14, 72–96 og 101, fra Borghild Tenden på vegne av Venstre

Når det gjelder den videre votering, vil presidenten hen-vise til § 21 i Stortingets forretningsorden. Der går det fram at når det er gjort vedtak om beløpsrammer for de 23 rammeområdene som budsjettet er delt inn i, kan ikke de vedtatte beløp fravikes ved den videre behandling av rammeområdene.

Vedtak om beløpsrammer ble gjort under foregående sak, og det fører til at en del av de framsatte mindretallsforslag som nå foreligger, ikke vil komme til votering og vil bortfalle fordi de bygger på andre rammebeløp enn de vedtatte. Det gjelder følgende forslag:

- nr. 9, 13, 14, 72, 76–83, 86–94 og 101, fra Venstre
- nr. 8, 12, 56–69 og 100, fra Kristelig Folkeparti
- nr. 7, 11, 44–51 og 99, fra Høyre
- nr. 4, 10, 20–24, 27–29, 31–33, 35, 38 og 98, fra Fremskrittspartiet
- nr. 19, fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre
- nr. 42, fra Høyre og Venstre
- nr. 54 og 55, fra Kristelig Folkeparti og Venstre

Det votes over forslagene nr. 73–75, 84, 85, 95 og 96, fra Venstre.

Forslag nr. 73 lyder:

«Stortinget ber regjeringen, senest i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2012, komme tilbake til Stortinget med forslag til en lovendring slik at selvstendig næringsdrivende kan benytte minstefradrag på samme måte som privatpersoner.»

Forslag nr. 74 lyder:

«Stortinget ber regjeringen, senest i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2012, komme tilbake til Stortinget med forslag til et lovforslag om innføring av regler om avsetning til en fondsordning for enkelt-personforetak etter mønster av den svenske ordningen med «expansionsmedel.»

Forslag nr. 75 lyder:

«Stortinget ber regjeringen snarest, og senest i forbindelse med revidert statsbudsjett for 2012, utrede og fremme lovforslag om 20 pst. fradrag i skatt for personlige, varige investeringer (minimum tre år) i selskap med inntil 500 000 kroner.»

Forslag nr. 84 lyder:

«Stortinget ber regjeringen snarest avvike ordningen med taxfree-salg av tobakksvarer.»

Forslag nr. 85 lyder:

«Stortinget slutter seg til regjeringens forslag til vedtak om avgift på motorvogn mv., I. Engangsavgift på motorvogn mv. for budsjetterminen 2012 med følgende endringer:

§ 5 første ledd ny bokstav p skal lyde

p) utrykningskjøretøy til politiet.»

Forslag nr. 95 lyder:

«Stortinget ber regjeringen øke grensen for tollfri import av varer fra utlandet til 500 kroner, samt etablere en ordning der beløpet jevnlig justeres med prisveksten.»

Forslag nr. 96 lyder:

«Stortinget ber regjeringen innføre et nytt kriterium i Skattefunn-ordningen for ekstra fradrag for FoU knyttet til klima, miljø og energieffektivisering.»

Votering:

Forslagene fra Venstre ble med 101 mot 1 stemme ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 01.14.36)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 70 og 71, fra Kristelig Folkeparti.

Forslag nr. 70 lyder:

«Stortinget ber regjeringen endre forskrift 17. desember 2008, nr. 1502 til lov om toll og vareførsel (tollforskriften) § 5-9-1 basert på en økning av grensen for tollfri import av varer til kr 400.»

Forslag nr. 71 lyder:

«Stortinget anmoder regjeringen om å foreslå at det innføres et skattefradrag og en kompensasjonsordning for den merverdiavgift som påløper ved pliktig vedlikehold av fredede bygninger i privat eie.»

Votering:

Forslagene fra Kristelig Folkeparti ble med 95 mot 6 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 01.14.56)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 52 og 53, fra Høyre.

Forslag nr. 52 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjeninnføre støtte til ulønnet arbeidsinnsats under Skattefunn-ordningen.»

Forslag nr. 53 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at forskriftsbestemmelsene om skjermingsrenten i foretaksmodellen og deltakermodellen fastsettes slik at det gis et risikotillegg på 1 prosentpoeng fra og med inntektsåret 2012.»

Votering:

Forslagene fra Høyre ble med 84 mot 17 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 01.15.13)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 43, fra Høyre og Venstre.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen innføre en ordning med investeringsfond for enkeltpersonforetak, begrenset til 10 pst. av årets overskudd og begrenset til 100 000 kroner.»

Votering:

Forslaget fra Høyre og Venstre ble med 82 mot 19 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 01.15.29)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 41, fra Høyre og Kristelig Folkeparti.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag som sikrer at arbeidende kapital ikke formuesbeskattes.»

Votering:

Forslaget fra Høyre og Kristelig Folkeparti ble med 79 mot 21 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 01.15.45)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 5, 6, 25, 26, 30, 34, 36, 37, 39 og 40, fra Fremskrittspartiet.

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen innføre 100 pst. økonomisk likeverdig behandling av kommunale og ikke-kommunale barnehager f.o.m. høsten 2012.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber regjeringen reversere overføringen av barnehagetilskuddet til kommunenes rammetilskudd, og lovfeste en finansieringsform som sikrer alle barnehager rett til en statlig stykkpris basert på brukertall og ev. andre kostnadsdifferensierende faktorer.»

Forslag nr. 25 lyder:

«Stortinget ber regjeringen avklare de økonomiske konsekvensene for en kommune dersom denne velger å fastsette en lavere skattesats for inntekts- og formuesskatt.»

Forslag nr. 26 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en sak om hvordan man bedre kan fremme skattekonkurranse mellom kommuner gjennom fastsettelse av kommunalt skattøre.»

Forslag nr. 30 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag til en plan om utfasing av avgiften på båtmotorer.»

Forslag nr. 34 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om plan for å avvikle dokumentavgiften.»

Forslag nr. 36 lyder:

«Stortinget ber regjeringen endre forskrift 17. desember 2008, nr. 1502 til lov om toll og vareførsel (tollforskriften) § 5-9-1 basert på en økning av grensen for tollfri import av varer til kr 1000.»

Forslag nr. 37 lyder:

«Stortinget ber regjeringen etablere en ordning der beløpet jevnlig justeres med prisveksten.»

Forslag nr. 39 lyder:

«Stortinget ber regjeringen styrke Skattefunn-ordningen ved at regelen om maksimal timesats på 500 kroner fjernes.»

Forslag nr. 40 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjeninnføre fradraget for store sykdomsutgifter slik det gjaldt i 2004 med virkning fra 2013.»

Votering:

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 80 mot 22 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 01.16.06)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 18, fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen

- etablere en ordning som indeksregulerer beløpene for hhv. egenutført og innkjøpt FoU i Skattefunn-ordningen hvert år,
- styrke Skattefunn-ordningen ved at regelen om maksimal timesats på 500 kroner fjernes,
- styrke Skattefunn-ordningen ved å fjerne regelen om at ved personal- og indirekte kostnader, begrenses antall timer for egne ansatte til maksimalt 1 850 timer per år, og
- evaluere hvordan Skattefunn-ordningen kan innrettes for å bidra bedre til forskning og utvikling også for større virksomheter.»

Votering:

Forslaget fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ble med 77 mot 25 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 01.16.24)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 97, fra Fremskrittspartiet og Høyre.

Forslaget lyder:

«Stortinget gir regjeringen fullmakt til å avhende eierskapet i Baneservice AS.»

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet og Høyre ble med 62 mot 40 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 01.16.39)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 2 og 3, fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre.

Forslag nr. 2 lyder:

«Kommunal- og regionaldepartementet kan i 2012 gi tilsagn om tilskudd til kommuner som frivillig slår seg sammen, med inntil 250 mill. kroner. Midlene skal benyttes til infrastrukturtiltak som kan oppveie eventuelle negative konsekvenser av sammenslåing.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen tilbakeføre en andel av selskapsskatten til kommunene, slik at andelen igjen ligger på 4,25 pst.»

Votering:

Forslagene fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre ble med 61 mot 41 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 01.16.55)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 1 og 15–17, fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at kommuner som ikke krever inn eiendomsskatt, ikke straffes økonomisk for dette ved tildeling av skjønnsmidler.»

Forslag nr. 15 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en sak der man analyserer sammenhengene mellom skatt og aktivitet i skognæringen, med henblikk på å øke aktiviteten og ressursutnyttelsen i norsk skogbruk.»

Forslag nr. 16 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede konsekvensene for norsk landbruk av å øke grensen for import av storfekjøtt og saue- og lammekjøtt fra Botswana, Namibia og Swaziland samlet sett til hhv. 5 pst. og 10 pst. av det norske markedet for disse kjøttvarene.»

Forslag nr. 17 lyder:

«Stortinget ber regjeringen heve grensen for lønnsoppgaveplikt i frivillige organisasjoner til 8 000 kroner per ansatt.»

Votering:

Forslagene fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ble med 53 mot 46 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 01.17.16)

Presidenten: Vi skal nå votere over innstillingens forslag til vedtak, og vi starter med rammeområde 18.

Som presidenten har redegjort for, har avvikende forslag under rammeområdene bortfalt. Det gjelder fra rammeområde 18 og de som kommer etter.

Komiteen hadde innstilt:

Rammeområde 18 (Rammeoverføringer mv. til kommunesektoren)

På statsbudsjettet for 2012 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
571		Rammetilskudd til kommuner		
	21	Kunnskapsutvikling og drift av inntektssystemet, <i>kan overføres</i>	13 764 000	
	60	Innbyggertilskudd	105 326 073 000	
	61	Distriktstilskudd Sør-Norge	360 789 000	
	62	Nord-Norge- og Namdalstilskudd	1 392 318 000	
	63	Småkommunetilskudd	895 028 000	
	64	Skjønnsstilskudd, <i>kan nyttes under kap. 572 post 64</i>	2 111 000 000	
	66	Vekststilskudd	81 766 000	
	67	Storbytilskudd	381 354 000	
572		Rammetilskudd til fylkeskommuner		
	60	Innbyggertilskudd	26 652 862 000	
	62	Nord-Norge-tilskudd	555 759 000	
	64	Skjønnsstilskudd, <i>kan nyttes under kap. 571 post 64</i>	409 000 000	
575		Ressurskrevende tjenester		
	60	Toppfinansieringsordning, <i>overslagsbevilgning</i>	5 350 218 000	
		Totale utgifter		143 529 931 000

Presidenten: Presidenten antar at Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ønsker å stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling ble bifalt med 56 mot 44 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 01.18.03)

Presidenten: Det voteres over rammeområde 19.

Komiteen hadde innstilt:

Rammeområde 19
(Tilfeldige utgifter og inntekter)

På statsbudsjettet for 2012 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
2309		Tilfeldige utgifter		
	1	Driftsutgifter	11 254 475 000	
		Totale utgifter		11 254 475 000
I n n t e k t e r				
5309		Tilfeldige inntekter		
	29	Ymse	50 000 000	
		Totale inntekter		50 000 000

Presidenten: Presidenten antar at Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre også her ønsker å stemme imot.

Presidenten: Det voterer over rammeområde 22 med romertall I til og med XI.

Her gjør vi de samlede skatte- og avgiftsvedtakene, og vi voterer altså under ett.

V o t e r i n g :

Komiteen hadde innstilt:

Komiteens innstilling ble bifalt med 55 mot 46 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 01.18.28)

Rammeområde 22
(Skatter, avgifter og toll)
I

På statsbudsjettet for 2012 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
I n n t e k t e r				
5501		Skatter på formue og inntekt		
	70	Toppskatt mv.	35 300 000 000	
	72	Fellesskatt	191 000 000 000	
	73	Skatt av opparbeidede forpliktelser i rederiene	700 000 000	
5506		Avgift av arv og gaver		
	70	Avgift	1 850 000 000	
5507		Skatt og avgift på utvinning av petroleum		
	71	Ordinær skatt på formue og inntekt	85 800 000 000	
	72	Særskatt på oljeinntekter	137 800 000 000	
	74	Arealavgift mv.	1 800 000 000	
5508		Avgift på utslipp av CO ₂ i petroleumsvirksomhet på kontinentalsokkelen		
	70	CO ₂ -avgift i petroleumsvirksomheten på kontinentalsokkelen	2 300 000 000	
5509		Avgift på utslipp av NO _x i petroleumsvirksomheten på kontinentalsokkelen		
	70	Avgift	40 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
5511		Tollinntekter		
	70	Toll	2 260 000 000	
	71	Auksjonsinntekter fra tollkvoter	135 000 000	
5521		Merverdiavgift		
	70	Merverdiavgift	222 300 000 000	
5526		Avgift på alkohol		
	70	Avgift på alkohol	12 450 000 000	
5531		Avgift på tobakkvarer mv.		
	70	Avgift på tobakkvarer mv.	8 220 000 000	
5536		Avgift på motorvogner mv.		
	71	Engangsavgift	21 600 000 000	
	72	Årsavgift	9 350 000 000	
	73	Vektårsavgift	342 000 000	
	75	Omregistreringsavgift	2 350 000 000	
5537		Avgifter på båter mv.		
	71	Avgift på båtmotorer	230 000 000	
5538		Veibruksavgift på drivstoff		
	70	Veibruksavgift på bensin	6 850 000 000	
	71	Veibruksavgift på autodiesel	10 300 000 000	
5541		Avgift på elektrisk kraft		
	70	Avgift på elektrisk kraft	7 850 000 000	
5542		Avgift på mineralolje mv.		
	70	Grunnavgift på mineralolje mv.	1 500 000 000	
	71	Avgift på smøreolje mv.	112 000 000	
5543		Miljøavgift på mineralske produkter mv.		
	70	CO ₂ -avgift	4 900 000 000	
	71	Svovelavgift	48 000 000	
5546		Avgift på sluttbehandling av avfall		
	70	Avgift på sluttbehandling av avfall	100 000 000	
5547		Avgift på helse- og miljøskadelige kjemikalier		
	70	Trikloret (TRI)	1 000 000	
	71	Tetrakloret (PER)	1 000 000	
5548		Miljøavgift på visse klimagasser		
	70	Avgift på hydrofluorkarboner (HFK) og perfluorkarboner (PFK)	365 000 000	
5549		Avgift på utslipp av NO _x		
	70	Avgift på utslipp av NO _x	51 000 000	
5550		Miljøavgift på plantevernmiddel		
	70	Miljøavgift på plantevernmiddel	50 000 000	
5551		Avgift knyttet til mineralvirksomhet		
	70	Avgift knyttet til andre undersjøiske naturforekomster enn petroleum	1 500 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	71	Avgift knyttet til undersøkelses- og utvinningsrett av mineraler etter mineralloven	2 500 000	
5555	70	Avgift på sjokolade- og sukkervarer mv. Avgift på sjokolade- og sukkervarer mv.	1 235 000 000	
5556	70	Avgift på alkoholfrie drikkevarer mv. Avgift på alkoholfrie drikkevarer mv.	1 862 000 000	
5557	70	Avgift på sukker mv. Avgift på sukker mv.	200 000 000	
5559	70	Avgift på drikkevareemballasje Grunnavgift på engangsemballasje	915 000 000	
	71	Miljøavgift på kartong	127 000 000	
	72	Miljøavgift på plast	116 000 000	
	73	Miljøavgift på metall	179 000 000	
	74	Miljøavgift på glass	62 000 000	
5565	70	Dokumentavgift Dokumentavgift	6 800 000 000	
5568	71	Sektoravgifter under Kulturdepartementet Årsavgift-stiftelser	19 784 000	
	72	Inntektsuavhengig vederlag TV2	10 130 000	
	73	Refusjon – Norsk Rikstoto og Norsk Tipping AS	36 551 000	
5572	70	Sektoravgifter under Helse- og omsorgsdepartementet Legemiddelomsetningsavgift	66 025 000	
	71	Vinmonopolavgift	23 300 000	
	72	Avgift utsalgssteder utenom apotek	4 381 000	
	73	Legemiddelkontrollavgift	69 322 000	
5574	71	Sektoravgifter under Nærings- og handelsdepartementet Avgifter immaterielle rettigheter	140 000 000	
5575	70	Sektoravgifter under Fiskeri- og kystdepartementet Kontroll- og tilsynsavgift akvakultur	18 991 000	
	71	Kontrollavgift fiskeflåten	31 608 000	
	73	Årsavgift Merkeregisteret	9 550 000	
	74	Sektoravgifter Kystverket	774 025 000	
5578	70	Sektoravgifter under Miljøverndepartementet Sektoravgifter under Svalbard miljøvernfond	11 705 000	
	71	Jeger- og fellingsavgifter	73 600 000	
	72	Fiskeravgifter	14 800 000	
5580	70	Sektoravgifter under Finansdepartementet Finanstilsynet, bidrag fra tilsynsenhetene	313 200 000	
5583	70	Særskilte avgifter mv. i bruk av frekvenser Avgift på frekvenser mv.	183 400 000	
5700	71	Folketrygdens inntekter Trygdeavgift	101 500 000 000	
	72	Arbeidsgiveravgift	145 200 000 000	
		Totale inntekter		1 027 955 372 000

II

Fullmakt

Stortinget samtykker i at det av avgiftspliktig omsetning for legemiddelgrossister i 2012 skal betales avgift svarende til 0,55 pst.

III

Storingsvedtak om endring av storingsvedtak 25. november 2010 nr. 1529 om skatt av inntekt og formue mv. for inntektsåret 2011

(Stortingets skattevedtak)

§ 6-4 skal lyde slik:

Beløpsgrensene som nevnt i skatteloven § 17-1 første ledd skal være 117 400 kroner for enslige og 107 600 kroner for hver ektefelle. Beløpsgrensen er 215 200 kroner for ektepar og samboere som ved skattebegrensningen får inntekten fastsatt under ett etter skatteloven § 17-2 annet ledd. § 6-5 skal lyde slik:

Fradraget som nevnt i skatteloven § 16-1 første ledd skal være 28 150 kroner.

Beløpsgrensene som nevnt i skatteloven § 16-1 tredje ledd skal være 158 650 kroner i trinn 1 og 242 000 kroner i trinn 2.

IV

Storingsvedtak om skatt av inntekt og formue mv. for inntektsåret 2012

(Stortingets skattevedtak)

Kapittel 1 – Generelt

§ 1-1 Vedtakets anvendelsesområde

Dette vedtaket gjelder utskrivning av skatt på inntekt og formue for inntektsåret 2012. Vedtaket legges også til grunn for utskrivning av forskudd på skatt for inntektsåret 2012, etter reglene i skattebetalingsloven kapittel 4 til 6.

Sammen med bestemmelsene om forskudd på skatt i skattebetalingsloven, gjelder dette vedtaket også når skatteplikt utelukkende følger av lov om skattlegging av undersjøiske petroleumforekomster mv., og skattyteren ikke skal svare terminskatt etter samme lov § 7.

§ 1-2 Forholdet til skattelovgivningen

Så langt dette vedtak ikke bestemmer noe annet, legges lovgivningen om skatt på formue og inntekt til grunn ved anvendelsen av vedtaket.

Kapittel 2 – Formuesskatt til staten og kommunene

§ 2-1 Formuesskatt til staten – personlig skattyter og dødsbo

Personlig skattyter og dødsbo svarer formuesskatt til staten av den delen av skattyterens samlede antatte formue som overstiger 750 000 kroner. Satsen skal være 0,4 pst.

Ektefeller som lignes under ett for begge formue, jf. skatteloven § 2-10, svarer formuesskatt til staten av den delen av ektefellenes samlede antatte formue som overstiger 1 500 000 kroner. Satsen skal være 0,4 pst.

§ 2-2 Formuesskatt til staten – upersonlig skattyter

Selskaper og innretninger som nevnt i skatteloven § 2-36 annet ledd, og som ikke er fritatt for formues-

skatteplikt etter skatteloven kapittel 2, svarer formuesskatt til staten med 0,3 pst. Formue under 10 000 kroner er skattefri.

§ 2-3 Formuesskatt til kommunene

Det svares formuesskatt til kommunen dersom skattyter ikke er fritatt for slik skatteplikt etter skatteloven kapittel 2. Skattyter som har krav på personfradrag etter skatteloven § 15-4, skal ha et fradrag i formuen på 750 000 kroner. For ektefeller som lignes under ett for begge formue, jf. skatteloven § 2-10, skal fradraget være 1 500 000 kroner. Når skattyter har formue i flere kommuner, fordeles fradraget etter reglene i skatteloven § 4-30 første og annet ledd. Satsen for formuesskatt til kommunene må ikke være høyere enn 0,7 pst. Maksimumssatsen gjelder når ikke lavere sats er vedtatt av kommunen.

Kapittel 3 – Inntektsskatt til staten, kommunene og fylkeskommunene

§ 3-1 Toppskatt

Personlig skattyter skal av personinntekt fastsatt etter skatteloven kapittel 12, svare toppskatt til staten med 9 pst. for den delen av inntekten som overstiger 490 000 kroner, og med 12 pst. for den delen av inntekten som overstiger 796 400 kroner i klasse 0, 1 og 2.

Personlig skattyter i en kommune i Finnmark, eller i kommunene Karlsøy, Kvæangen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord i Troms fylke, skal likevel bare svare toppskatt til staten av inntekt som nevnt i første ledd med 7 pst. av den inntekten som overstiger 490 000 kroner, og med 12 pst. for den delen av inntekten som overstiger 796 400 kroner i klasse 0, 1 og 2.

Dersom skattyter er bosatt i riket bare en del av året, nedsettes beløpene i første og annet ledd forholdsmessig under hensyn til det antall hele eller påbegynte måneder av året han har vært bosatt her. Tilsvarende gjelder for skattyter som ikke er bosatt i riket, men som plikter å svare skatt etter skatteloven § 2-3 første og annet ledd, eller lov om skattlegging av undersjøiske petroleumforekomster mv.

§ 3-2 Fellesskatt

Enhver som plikter å betale inntektsskatt til kommunen etter skatteloven, skal betale fellesskatt til staten. Fellesskatten skal beregnes på samme grunnlag som inntektsskatten til kommunene.

Satsen for fellesskatt skal være:

For personlig skattepliktig og dødsbo i Finnmark og kommunene Karlsøy, Kvæangen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord i Troms fylke: 10,25 pst.

For personlig skattepliktig og dødsbo ellers: 13,75 pst.

§ 3-3 Skatt til staten

Selskaper og innretninger som nevnt i skatteloven § 2-36 annet ledd, svarer skatt til staten med 28 pst. av inntekten.

§ 3-4 Skatt på grunnrenteinntekt i kraftforetak

Av grunnrenteinntekt i vannkraftverk fastsatt i medhold av skatteloven § 18-3 svares grunnrenteskatt til staten med 30 pst.

§ 3-5 Skatt til staten for person bosatt og selskap hjemmehørende i utlandet

Skattyter som nevnt i skatteloven § 2-3 første ledd bok-

stav h, skal i tillegg til å svare skatt etter bestemmelsene foran i dette vedtaket, svare skatt til staten med 28 pst. av inntekten.

Person som ikke har bopel i riket, men som mottar lønn av den norske stat, skal av denne inntekt svare fellesskatt til staten etter satsen for personlig skattyter og dødsbo i dette vedtaket § 3-2 annet ledd annet strekpunkt, samt toppskatt som nevnt i § 3-1 første ledd. Bestemmelsene i skatteloven § 16-20 til § 16-29 gjelder tilsvarende for skattytere som nevnt i dette ledd.

Av aksjeutbytte som utdeles til aksjonær som er hjemmehørende i utlandet, svares skatt til staten med 25 pst. eller i tilfelle den sats som følger av skatteavtale med fremmed stat. Det samme gjelder renter på grunnfondsbevis som utdeles til skattyter hjemmehørende i utlandet.

Person som nevnt i skatteloven § 2-3 fjerde ledd, skal av personinntekt fastsatt etter skatteloven kapittel 12 svare skatt til staten med 15 pst. av inntekten. Dersom vedkommende gis fradrag etter skatteloven § 6-71, svares skatt til staten etter skattesatsene som følger av §§ 3-1, 3-2 og 3-8.

§ 3-6 Skatt til staten på honorar til utenlandske artister mv.

Skattepliktig etter lov om skatt på honorar til utenlandske artister mv., skal svare skatt til staten med 15 pst. av inntekten.

§ 3-7 Skattesats for utbetalinger fra individuell pensjonsavtale til bo

Skattesatsen for utbetaling fra individuell pensjonsavtale og etter innskuddspensjonsloven til bo, som omhandlet i skatteloven § 5-40 fjerde ledd, skal være 45 pst.

§ 3-8 Inntektsskatt til kommunene og fylkeskommunene

Den fylkeskommunale inntektsskattøren for personlige skattytere og dødsbo skal være maksimum 2,65 pst. Den kommunale inntektsskattøren for personlige skattytere og dødsbo skal være maksimum 11,60 pst.

Maksimumssatsene skal gjelde med mindre fylkestinget eller kommunestyret vedtar lavere satser.

Kapittel 4 – Skatt etter lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster mv.

§ 4-1 Ordinære skatter

Skattyter som har formue knyttet til eller inntekt vunnet ved petroleumsutvinning og rørledningstransport, jf. § 2 annet ledd i lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster mv., skal av slik formue og inntekt, i tillegg til de skatter som følger av bestemmelsene foran, svare skatt til staten etter reglene og satsene nedenfor. Det samme gjelder når skatteplikten utelukkende følger av nevnte lov.

Av formue som tilhører andre skattytere enn selskaper, svares skatt med 0,7 pst.

Av inntekt svares skatt med 28 pst., med mindre det skal svares skatt på inntekten etter dette vedtaket § 3-3. Skatten blir å utligne i samsvar med bestemmelsene i lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster mv.

§ 4-2 Særskatt

Av inntekt vunnet ved petroleumsutvinning, behandling og rørledningstransport som nevnt i lov om skattleg-

ging av undersjøiske petroleumsforekomster mv. § 5, skal det svares særskatt med 50 pst.

§ 4-3 Terminskatt

Terminskatt for inntektsåret 2012 skrives ut og betales i samsvar med lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster mv. § 7. Ved utskrivningen av terminskatt benyttes satsene ovenfor.

§ 4-4 Utbytte utdelt til utenlandsk eierselskap

Det svares ikke skatt av aksjeutbytte som utdeles fra i riket hjemmehørende aksjeselskap og allmennaksjeselskap som er skattepliktig etter lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster mv. § 5, til selskap hjemmehørende i utlandet som direkte eier minst 25 pst. av kapitalen i det utdelende selskap. Dersom det i riket hjemmehørende selskap også har inntekt som ikke er skattepliktig etter lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster mv. § 5, svares skatt til staten etter de alminnelige regler for aksjeutbytte som fordeles til slik inntekt. Aksjeutbytte fordeles mellom særskattepliktig inntekt og annen inntekt på grunnlag av alminnelig inntekt fratrukket skatter for henholdsvis særskattepliktig inntekt og annen inntekt.

Kapittel 5 – Tonnasjeskatt

§ 5-1 Tonnasjeskatt

Aksjeselskap, allmennaksjeselskap og tilsvarende selskap hjemmehørende i annen EØS-stat som nevnt i skatteloven § 8-10, skal svare tonnasskatt, jf. skatteloven § 8-16, etter følgende satser:

0 kroner for de første 1 000 nettotonn, deretter

18 kroner per dag per 1 000 nettotonn opp til 10 000 nettotonn, deretter

12 kroner per dag per 1 000 nettotonn opp til 25 000 nettotonn, deretter

6 kroner per dag per 1 000 nettotonn.

Satsene i første ledd kan reduseres etter nærmere bestemmelser fastsatt av departementet, jf. skatteloven § 8-16 første ledd.

Kapittel 6 – Særlige bestemmelser om skattegrunnlag, beløpsgrenser og satser mv.

§ 6-1 Minstefradrag

Minstefradrag i lønnsinntekt mv. etter skatteloven § 6-32 første ledd bokstav a skal ikke settes lavere enn 31 800 kroner, og ikke høyere enn 78 150 kroner.

Minstefradrag i pensjonsinntekt etter skatteloven § 6-32 første ledd bokstav b skal ikke settes lavere enn 4 000 kroner, og ikke høyere enn 65 450 kroner.

§ 6-2 Foreldrefradrag

Fradrag beregnet etter skatteloven § 6-48 skal ikke settes høyere enn 25 000 kroner for ett barn. Fradragsgrensen økes med inntil 15 000 kroner for hvert ytterligere barn.

§ 6-3 Personfradrag

Fradrag etter skatteloven § 15-4 er 45 350 kroner i klasse 1 og 90 700 kroner i klasse 2.

§ 6-4 Skattebegrensning ved lav alminnelig inntekt

Beløpsgrensene som nevnt i skatteloven § 17-1 første ledd skal være 122 100 kroner for enslige og 112 200 kroner for hver ektefelle. Beløpsgrensen er 224 400 kroner

for ektepar og samboere som ved skattebegrensningen får inntekten fastsatt under ett etter skatteloven § 17-2 annet ledd.

§ 6-5 Skattefradrag for pensjonsinntekt

Fradraget som nevnt i skatteloven § 16-1 første ledd skal være 29 300 kroner.

Beløpsgrensene som nevnt i skatteloven § 16-1 tredje ledd skal være 165 000 kroner i trinn 1 og 251 700 kroner i trinn 2.

Kapittel 7 – Forskriftskompetanse mv.

§ 7-1 Forskriftsfullmakt til gjennomføring og utfylling

Departementet kan gi forskrift til gjennomføring og utfylling av bestemmelsene i dette vedtak.

§ 7-2 Adgang til å fravike reglene i vedtaket

Reglene i dette vedtaket kan fravikes på vilkår som nevnt i skattebetalingsloven § 4-8.

V

Storingsvedtak om avgift til statskassen på arv og gaver for budsjettåret 2012

§ 1 Fra 1. januar 2012 skal det i henhold til lov 19. juni 1964 nr. 14 om avgift på arv og visse gaver (arveavgiftsloven) svares avgift til statskassen etter bestemmelsene i dette vedtaket.

§ 2 Fradrag etter arveavgiftsloven § 15 annet ledd for begravellesomkostninger, skifteomkostninger og utgifter til gravsted settes til et halvt grunnbeløp i folketrygden (G) ved årets inngang, dvs. 39 608 kroner, hvis ikke høyere utgifter er legitimert.

Utgifter til dokumentavgift og tinglysing kommer særskilt til fradrag.

Fradrag etter arveavgiftsloven § 17 for avgiftspliktig som ikke har fylt 21 år, settes til et grunnbeløp i folketrygden (G) ved årets inngang, dvs. 79 216 kroner pr. år.

§ 3 Avgiftsgrunnlaget rundes nedover til nærmeste tall som kan deles med 1 000.

§ 4 Av arv og gaver til arvelaterens/giverens barn, fosterbarn – herunder stebarn som har vært oppfostret hos arvelateren/giveren – og foreldre, svares:

Av de første 470 000 kroner	intet
Av de neste 330 000 kroner	6 pst.
Av overskytende beløp	10 pst.

§ 5 Av arv og gaver som ikke går inn under § 4, svares:

Av de første 470 000 kroner	intet
Av de neste 330 000 kroner	8 pst.
Av overskytende beløp	15 pst.

VI

Storingsvedtak om fastsetting av avgifter mv. til folketrygden for 2012

For inntektsåret 2012 svares folketrygdavgifter etter følgende regler og satser, jf. lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) kapittel 23:

Arbeidsgiveravgift

§ 1 Soneplassering

Arbeidsgiveravgift beregnes etter satsen som gjelder i den sone hvor arbeidsgiver anses å drive virksomhet.

Et foretak som er arbeidsgiver, anses å drive virksomhet i den kommunen hvor foretaket er registrert. En privatperson som er arbeidsgiver, anses å drive virksomhet i den kommunen hvor vedkommende er bosatt ifølge folkeregisteret.

Har foretaket registrerte underenheter, jf. forskrift 9. februar 1995 nr. 114 om registrering av juridiske personer m.m. i Enhetsregisteret § 10, anses hver underenhet som egen beregningsenhet for arbeidsgiveravgift.

Utføres hoveddelen av arbeidstakerens arbeid i en annen sone enn der virksomheten er registrert, og enhetsregisterreglene på grunn av virksomhetens art ikke påbyr at underenhet registreres i sonen hvor arbeidet utføres, benyttes likevel satsen i sonen hvor arbeidet utføres på den del av lønnskostnadene som knytter seg til dette arbeidet. Det samme gjelder ved arbeidsutleie, dersom arbeidstakeren utfører hoveddelen av sitt arbeid i en annen sone enn i den sone virksomheten er registrert. Med hoveddelen av arbeidet menes her mer enn halvparten av antall arbeidsdager arbeidstakeren har gjennomført for arbeidsgiveren i løpet av avgiftsterminen.

Flytter arbeidsgiveren eller underenheten fra en sone til en annen, legges satsen i tilflyttingssonen til grunn fra og med påfølgende avgiftstermin etter registrert flyttedato.

§ 2 Soner for arbeidsgiveravgift

Sone I omfatter de områder som ikke er nevnt nedenfor. Arbeidsgivere beregner avgiften etter satsen som gjelder for sone I, hvis ikke annet følger av dette vedtaket.

Sone Ia omfatter:

- kommunene Frosta og Leksvik i Nord-Trøndelag fylke,
- kommunene Agdenes, Bjugn, Meldal, Midtre Gauldal, Rissa, Selbu og Ørland i Sør-Trøndelag fylke,
- kommunene Aukra, Eide, Gjemnes, Haram, Herøy, Midsund, Nettet, Sande, Stordal, Vanylven i Møre og Romsdal fylke,
- kommunene Flora, Førde og Sogndal i Sogn og Fjordane fylke,
- kommunene Etne, Tysnes, Kvinnherad, Jondal, Kvam, Modalen og Bømlo i Hordaland fylke,
- kommunene Sauda, Vindafjord og Finnøy i Rogaland fylke,
- kommunene Audnedal, Åsral, Hægebostad og Sirdal i Vest-Agder fylke,
- kommunene Gjerstad, Vegårshei, Åmli og Iveland i Aust-Agder fylke,
- kommunene Drangedal, Nome og Hjartdal i Telemark fylke,
- kommunene Sigdal og Rollag i Buskerud fylke,
- kommunene Gausdal, Søndre Land og Nordre Land i Oppland fylke,
- kommunene Nord-Odal, Eidskog, Grue, Våler, Åsnes og Åmot i Hedmark fylke.

Sone II omfatter:

- kommunene Meråker og Verran, samt området i Inderøy kommune som fram til 31. desember 2011 utgjorde Mosvik kommune, i Nord-Trøndelag fylke,

- kommunene Norddal, Stranda, Rauma, Tingvoll, Sunndal og Sandøy i Møre og Romsdal fylke, Sogn og Fjordane fylke med unntak av kommunene Flora, Førde og Sogndal,
 - kommunene Odda, Ullensvang, Eidfjord, Ulvik, Granvin, Masfjorden og Fedje i Hordaland fylke,
 - kommunene Hjelmeland, Suldal, Utsira og Kvitsøy i Rogaland fylke,
 - kommunene Evje og Hornnes, Bygland, Valle og Bykle i Aust-Agder fylke,
 - kommunene Tinn, Seljord, Kviteseid, Nissedal, Fyresdal, Tokke og Vinje i Telemark fylke,
 - kommunene Flå, Nes, Gol, Hemsedal, Ål, Hol og Nore og Uvdal i Buskerud fylke,
 - kommunene Nord-Fron, Sør-Fron og Ringeby i Oppland fylke,
 - kommunen Trysil i Hedmark fylke.
- Sone III omfatter:
- kommunen Snåsa i Nord-Trøndelag fylke,
 - kommunene Hemne, Snillfjord, Oppdal, Rennebu, Røros, Holtålen og Tydal i Sør-Trøndelag fylke,
 - kommunene Surnadal, Rindal, Aure og Halså i Møre og Romsdal fylke,
 - kommunene Dovre, Lesja, Skjåk, Lom, Vågå, Sel, Sør-Aurdal, Etne, Nord-Aurdal, Vestre Slidre, Øystre Slidre og Vang i Oppland fylke,
 - kommunene Stor-Elvdal, Rendalen, Engerdal, Tolga, Tynset, Alvdal, Folldal og Os i Hedmark fylke.
- Sone IV omfatter:
- Troms fylke, med unntak av kommunene Karlsøy, Lyngen, Storfjord, Kåfjord, Skjervøy, Nordreisa, Kvænangen og Tromsø,
 - Nordland fylke, med unntak av kommunen Bodø,
 - kommunene Namdalseid, Lierne, Røyrvik, Namsskogan, Grong, Høylandet, Flatanger, Vikna, Nærøy, Leka, Fosnes, Overhalla og Namsos i Nord-Trøndelag fylke,
 - kommunene Frøya, Hitra, Åfjord, Roan og Osen i Sør-Trøndelag fylke,
 - kommunen Smøla i Møre og Romsdal fylke.
- Sone IVa omfatter:
- kommunen Tromsø i Troms fylke,
 - kommunen Bodø i Nordland fylke.
- Sone V omfatter:
- Finnmark fylke,
 - kommunene Karlsøy, Lyngen, Storfjord, Kåfjord, Skjervøy, Nordreisa og Kvænangen i Troms fylke.

§ 3 Satser for arbeidsgiveravgift etter sone

Satsen for arbeidsgiveravgift for inntektsåret 2012 er:

- 14,1 pst. i sone I.
- 14,1 pst. i sone Ia, men likevel 10,6 pst. så lenge differansen mellom den avgift som ville følge av satser på henholdsvis 14,1 pst. og 10,6 pst. ikke overstiger 530 000 kroner for foretaket i 2012. For veitransportforetak er satsen 10,6 pst. inntil nevnte differanse overstiger 265 000 kroner for foretaket i 2012. Med veitransportforetak menes foretak som driver innen næringskodene 49.3 Annen landtransport med passasjerer og 49.4 Godstransport på vei, herunder flytetransport, med unntak av 49.312 (Transport med sporveis- og forstadsbane) og 49.393 (Transport med taubaner,

kabelbaner og skiheiser). Bestemmelsene om reduserte avgiftssatser i sone Ia gjelder ikke foretak som er omfattet av helseforetaksloven, statsforvaltningen som omfattes av reglene i folketrygdloven § 24-6 tredje ledd, eller foretak som har krav på støtte etter kapittel 16 i ESAs retningslinjer om statsstøtte til foretak i vanskeligheter. Når et foretak i sone Ia beregner avgift etter redusert sats, kan den samlede fordelingen av bagatellmessig støtte i form av redusert avgift og annen bagatellmessig støtte til foretaket ikke overstige 530 000 kroner i 2012, jf. forordning (EF) nr. 1998/2006 om bagatellmessig støtte inntatt i EØS-avtalen ved EØS-komiteens beslutning nr. 29/2007. For foretak som driver innen veitransport må slik samlet støtte ikke overstige 265 000 kroner i 2012.

– 10,6 pst. i sone II.

– 6,4 pst. i sone III.

– 7,9 pst. i sone IVa.

– 5,1 pst. i sone IV.

– 0 pst. i sone V og for avgift som svares av foretak hjemmehørende på Svalbard, og når andre foretak utbetaler lønn og annen godtgjørelse som blir skattlagt etter lov 29. november 1996 nr. 68 om skatt til Svalbard.

§ 4 Særregler om avgiftssats for stålproduksjon og skipsverft

Avgift skal beregnes med 14,1 pst., uansett hvor foretaket er hjemmehørende, når foretaket er beskjeftiget med produksjon av stålprodukter opplistet i Annex I til kapittel 25B om regionalstøtte i ESAs retningslinjer for statsstøtte. Det samme gjelder dersom foretaket bygger eller reparerer selvdrevet, sjøgående kommersielt fartøy som er på minst 100 BRT for transport av passasjerer eller gods, eller som er på minst 100 BRT til særlige formål, eller som er et slepefartøy på minst 365 kW, eller som er et flytende og flyttbart uferdig skrog av slike fartøy. Regelen i første punktum gjelder også foretak som foretar vesentlig ombygging av slike fartøy over 1 000 BRT.

Inntil differansen overstiger 530 000 kroner mellom den avgift som ville følge av en sats på 14,1 pst. for foretaket i 2012 og den avgift som følger av satsen for sonen hvor foretaket drives etter reglene foran, er satsen likevel 10,6 pst. i sone II og Ia, 6,4 pst. i sone III, 7,9 pst. i sone IVa, 5,1 pst. i sone IV og 0 pst. i sone V. Dette gjelder likevel ikke for foretak som har krav på støtte med hjemmel i kapittel 16 i ESAs retningslinjer om statsstøtte til foretak i vanskeligheter.

For foretak med blandet virksomhet og et klart regnskapsmessig skille mellom virksomhet omfattet av første ledd og annen type virksomhet, kan avgiften kreves beregnet etter satsene i § 3, eventuelt i § 5, for den del av virksomheten som ikke er omfattet av første ledd.

Bestemmelsen i § 3 annet strekpunkt femte punktum om begrensningene for samlet bagatellmessig støtte gjelder tilsvarende for virksomheter som anvender reduserte satser etter denne bestemmelse.

§ 5 Særregel om avgiftssats for produkter som ikke omfattes av EØS-avtalen

For virksomhet som bare driver med produksjon, fordeling og engrosandel av produkter som ikke omfattes av EØS-avtalen, jf. avtalens § 8, beregnes arbeidsgiveravgift

med 5,1 pst. når virksomheten drives i sone IVa, og med 10,6 pst. når den drives i sone Ia. Dette gjelder følgende næringskoder:

- 01.1-01.3 Dyrking av ettårige vekster, flerårige vekster og planteformering
- 01.4 Husdyrhold
- 01.5 Kombinert husdyrhold og planteproduksjon
- 01. Tjenester tilknyttet jordbruk og etterbehandling av vekster etter innhøsting
- 01.7 Jakt, viltstell og tjenester tilknyttet jakt og viltstell
- 02.1-02.3 Skogskjøtsel og andre skogbruksaktiviteter, avvirkning og innsamling av viltvoksende produkter av annet enn tre og del av 16.10 (produksjon av pæler)
- 02.40 Tjenester tilknyttet skogbruk (med unntak av tømmermåling)
- 03.11-03.12 Hav- og kystfiske og fangst og ferskvannsfiske
- 03.21-03.22 Hav- og kystbasert akvakultur og ferskvannsbasert akvakultur
- 10.11-10.13 Bearbeiding og konservering av kjøtt og fjørfekjøtt og produksjon av kjøtt- og fjørfearer
- 10.20 Bearbeiding og konservering av fisk, skalldyr og bløtdyr
- 10.3 Bearbeiding og konservering av frukt og grønnsaker
- 10.4 Produksjon av vegetabiliske og animalske oljer og fettstoffer
- 10.5 Produksjon av meierivarer og iskrem
- 10.6 Produksjon av kornvarer, stivelse og stivelsesprodukter, samt del av 10.89 (produksjon av kunstig honning og karamell)
- 10.85 Produksjon av ferdigmat
- 10.9 Produksjon av fôrvarer
- 46.2 Engroshandel med jordbruksråvarer og levende dyr
- 46.31 Engroshandel med frukt og grønnsaker, samt del av 10-39 (produksjon av skrellede grønnsaker og blandede salater)
- 46.32 Engroshandel med kjøtt og kjøttvarer
- 46.33 Engroshandel med meierivarer, egg, matolje og -fett
- 46.381 Engroshandel med fisk, skalldyr og bløtdyr
- 50.202 Innenriks sjøtransport med gods, men bare for så vidt gjelder drift av brønnbåter
- 52.10 Lagring, men bare for så vidt gjelder drift av kornsiloer.

For foretak med blandet virksomhet og et klart regnskapsmessig skille mellom virksomhet omfattet av denne

bestemmelsen og annen type virksomhet, kan arbeidsgiver kreve at avgiften beregnes etter satsene her for den del av virksomheten som omfattes av denne bestemmelsen.

Trygdeavgift

§ 6 Trygdeavgift av pensjon mv.

Av pensjon i og utenfor arbeidsforhold, føderåd, livrente som ledd i pensjonsordning i arbeidsforhold, engangsutbetaling fra pensjonsordning etter innskuddspensjonsloven, engangsutbetaling fra individuell pensjonsavtale som er i samsvar med regler gitt av departementet, engangsutbetaling fra pensjonsavtale etter lov om individuell pensjonsordning og personinntekt for skattyter under 17 år og over 69 år, som nevnt i folketrygdloven § 23-3 annet ledd nr. 1, beregnes trygdeavgift med 4,7 pst.

§ 7 Trygdeavgift av lønnsinntekt mv.

Av lønnsinntekt og annen personinntekt som nevnt i folketrygdloven § 23-3 annet ledd nr. 2, beregnes trygdeavgift med 7,8 pst.

§ 8 Trygdeavgift av næringsinntekt mv.

Av næringsinntekt og annen personinntekt som nevnt i folketrygdloven § 23-3 annet ledd nr. 3, beregnes trygdeavgift med 11 pst.

Andre bestemmelser

§ 9 Forskriftsfullmakt mv.

Kongen gir regler om grunnlag og satser for avgifter og tilskudd etter folketrygdloven § 23-4 for visse grupper av medlemmer i trygden. Satsen på 14,1 pst. skal legges til grunn for arbeidsgiveravgift fastsatt etter denne bestemmelsen.

Departementet kan gi regler til utfylling og gjennomføring av bestemmelsene i §§ 1 til 5.

VII

Storingsvedtak om CO₂-avgift i petroleumsvirksomheten på kontinentalsokkelen for budsjettåret 2012

Fra 1. januar 2012 skal det i henhold til lov 21. desember 1990 nr. 72 om avgift på utslipp av CO₂ i petroleumsvirksomhet på kontinentalsokkelen betales CO₂-avgift til statskassen etter følgende satser:

- a) for gass 49 øre per standardkubikkmeter
- b) for olje eller kondensat 49 øre per liter.

VIII

Storingsvedtak om produktavgift til folketrygden for fiskeri-, hval- og selfangstnæringen for 2012

Med hjemmel i folketrygdloven § 23-5 annet ledd fastsettes:

I

I 2012 skal følgende avgifter til folketrygden dekkes ved en produktavgift på omsetning av fisk, hval og sel, og produkter av disse, fra fartøy som har drevet egen fangstvirksomhet innenfor det aktuelle kalenderår:

- 1. Trygdeavgift over 7,8 pst. av pensjongivende inntekt fra fiske, hval- og selfangst i inntektsåret.
- 2. Arbeidsgiveravgift på hyre til mannskapet på fiske-, hvalfangst- og selfangstfartøy.
- 3. Premie til kollektiv yrkesskadetrygd for fiskere, hval- og selfangere.

4. Avgift til dekning av de utgiftene folketrygden har med stønad til arbeidsløse fiskere, hval- og selfangere.
5. Avgift til dekning av de utgiftene folketrygden har i forbindelse med ordningen med frivillig tilleggstrygd for sykepengen til manntallsførte fiskere, hval- og selfangere.

II

Produktavgiften skal være 2,7 pst. for 2012.

Avgift på omsetning av råfisk, råfiskprodukter, hval og hvalprodukter innkreves av godkjente salgslag, jf. lov 14. desember 1951 nr. 3 om omsetning av råfisk § 3. Ved fiske i fjerne farvann der omsetningen foregår utenom salgslag, og ved omsetning av sel og produkter av sel, skal den avgiftspliktige innbetale produktavgiften til Fiskeridirektoratet.

IX

Storingsvedtak om merverdiavgift for budsjettåret 2012 (kap. 5521 post 70)

§ 1 Saklig virkeområde og forholdet til merverdiavgiftsloven

Fra 1. januar 2012 svares merverdiavgift etter satsene i dette vedtaket og i samsvar med lov 19. juni 2009 nr. 58 om merverdiavgift (merverdiavgiftsloven).

§ 2 Alminnelig sats

Merverdiavgift svares med 25 pst. av avgiftspliktig omsetning, uttak og innførsel når ikke redusert sats skal anvendes etter bestemmelsene nedenfor.

§ 3 Redusert sats med 15 pst.

Merverdiavgift svares med 15 pst. av omsetning, uttak og innførsel av næringsmidler som nevnt i merverdiavgiftsloven § 5-2.

§ 4 Redusert sats med 8 pst.

Merverdiavgift svares med 8 pst. av omsetning og uttak av tjenester som gjelder:

- a) persontransport mv. som nevnt i merverdiavgiftsloven § 5-3,
- b) transport av kjøretøy på ferge som nevnt i merverdiavgiftsloven § 5-4,
- c) utleie av rom i hotellvirksomhet mv. som nevnt i merverdiavgiftsloven § 5-5,
- d) rett til å overvære kinoforestillinger som nevnt i merverdiavgiftsloven § 5-6,
- e) kringkastings tjenester som nevnt i merverdiavgiftsloven § 5-7,
- f) adgang til utstillinger i museer mv. som nevnt i merverdiavgiftsloven § 5-9,
- g) adgang til fornøylesparker mv. som nevnt i merverdiavgiftsloven § 5-10,
- h) rett til å overvære idrettsarrangementer mv. som nevnt i merverdiavgiftsloven § 5-11.

§ 5 Redusert sats med 11,11 pst.

Merverdiavgift svares med 11,11 pst. av omsetning mv. av råfisk som nevnt i merverdiavgiftsloven § 5-8.

X

Storingsvedtak om særavgifter til statskassen for budsjettåret 2012

Om avgift på alkohol (kap. 5526 post 70)

§ 1 Fra 1. januar 2012 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen ved innførsel og innenlandsk produksjon av følgende varer med følgende beløp:

Alkoholholdig drikk	Volumprosent alkohol	Kr
Brennevinsbasert Annen	t.o.m. 0,7	avgiftslegges etter reglene for alkoholfrie drikkevarer
	over 0,7	6,72 per volumprosent og liter
	over 0,7 t.o.m. 2,7	3,00 per liter
	over 2,7 t.o.m. 3,7	11,31 per liter
	over 3,7 t.o.m. 4,7	19,59 per liter
Etanol til teknisk bruk	over 4,7 t.o.m. 22	4,38 per volumprosent og liter
	over 0,7	sats som for alkoholholdig drikk

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten og om grunnlaget for avgiften. Departementet kan videre gi forskrift om at det skal betales avgift på alkohol som er i varer som ikke er avgiftspliktige etter første ledd, samt om forenklet avgiftsberegning for varer som reisende innfører til personlig bruk utover avgiftsfri kvote, jf. tolloven § 4-20.

§ 2 Det gis fritak for avgift på alkohol som

- a) fra produsents eller importørs lager
 1. utføres til utlandet,
 2. leveres direkte eller via tollager til proviant etter tolloven § 4-23,
 3. leveres til toll- og avgiftsfritt utsalg på lufthavn etter tolloven § 4-30,
- b) innføres

1. som reisegods etter tolloven § 5-1,
2. til bruk i transportmidler i ervervsmessig virksomhet etter tolloven § 5-2,
- c) etter tolloven § 5-3 fra produsents eller importørs lager leveres til eller innføres av
 1. diplomater,
 2. NATO og styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred,
 3. Den nordiske investeringsbank,
- d) kommer i retur til produsents eller importørs lager,
- e) leveres til teknisk, vitenskapelig eller medisinsk bruk og som er gjort utjenlig til drikk (denaturert) eller på annen måte finnes garantert mot å bli brukt til drikk,
- f) brukes som råstoff mv. ved framstilling av varer,
- g) framstilles ved ikke ervervsmessig produksjon. Frita-

ket omfatter ikke brennevinsbasert drikk og gjelder kun framstilling til eget bruk.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensing av og vilkår for fritak.

§ 3 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 4 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke

var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

Om avgift på tobakkvarer mv. (kap. 5531 post 70)

§ 1 Fra 1. januar 2012 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen ved innførsel og innenlandsk produksjon av følgende varer med følgende beløp:

Produkt	Kr	
Sigarer	2,31	per gram av pakningens nettovekt
Sigaretter	2,31	per stk.
Røyketobakk, karvet skråtobakk, råtobakk i forbrukerpakning	2,31	per gram av pakningens nettovekt
Skråtobakk	0,93	per gram av pakningens nettovekt
Snus	0,93	per gram av pakningens nettovekt
Sigarettpapir og sigarettthylser	0,0351	per stk.

Med en sigarett menes en sigarett som har en lengde til og med 90 mm, som to regnes sigaretten dersom den har en lengde på over 90 mm, men maks 180 mm osv. Filter og munnstykke tas ikke med ved beregningen av lengden.

Vekten av fastmunnstykke skal tas med i den nettovekt som danner grunnlaget for beregning av avgiften.

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten og om grunnlaget for avgiften. Departementet kan videre gi forskrift om forenklet avgiftsberegning for varer som reisende innfører til personlig bruk utover avgiftsfri kvote, jf. tolloven § 4-20.

§ 2 Departementet kan gi forskrift eller fatte enkeltvedtak om at varer som er ment eller er egnet som erstatning for varer som nevnt i § 1, er avgiftspliktige. Dersom avgiftsplikt blir pålagt, skal det betales avgift med samme beløp som for tilsvarende tobakkvare.

§ 3 Det gis fritak for avgift på tobakkvarer mv. som

- a) fra produsents eller importørs lager
 1. utføres til utlandet,
 2. leveres direkte eller via tollager til proviant etter tolloven § 4-23,
 3. leveres til toll- og avgiftsfritt utsalg på lufthavn etter tolloven § 4-30,
- b) innføres
 1. som reisegods etter tolloven § 5-1,
 2. til bruk i transportmidler i ervervsmessig virksomhet etter tolloven § 5-2,
- c) etter tolloven § 5-3 fra produsents eller importørs lager leveres til eller innføres av

1. diplomater,
 2. NATO og styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred,
 3. Den nordiske investeringsbank,
 - d) kommer i retur til produsents eller importørs lager,
 - e) kvalitetsprøves og forbrukes på fabrikk eller lager.
- Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensing av og vilkår for fritak.

§ 4 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 5 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

Om avgift på motorvogner mv. (kap. 5536)

I. Engangsavgift (kap. 5536 post 71)

§ 1 Fra 1. januar 2012 skal det i henhold til lov 19. juni 1959 nr. 2 om avgifter vedrørende motorkjøretøyer og båter betales avgift til statskassen ved første gangs registrering av motorvogner i det sentrale motorvognregisteret. Videre skal det betales avgift når

- a) betingelsene for avgiftsfrihet eller avgiftsnedsettelse ved første gangs registrering ikke lenger er oppfylt,
- b) motorvogn som ikke tidligere er registrert her i landet urettmessig tas i bruk uten registrering,
- c) oppbygd motorvogn tas i bruk før ny registrering.

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten og om grunnlaget for avgiften.

§ 2 Avgift skal betales med følgende beløp:

Avgiftsgrupper	Egenvekt (kg)	Motoreffekt (kW)	NO _x -utslipp (mg/km)	CO ₂ -utslipp (g/km)	Slagvolum (cm ³)	Sats per Vrakpant- enhet (kr)	Vrakpant- avgift
Avgiftsgruppe A							kr 1 700
Personbiler, varebiler klasse 1, busser under 6 m med inntil 17 seteplasser	0-1 150					36,89	
	1 151-1 400					80,41	
	1 401-1 500					160,84	

Avgiftsgrupper	Egenvekt (kg)	Motoreffekt (kW)	NO _x -utslipp (mg/km)	CO ₂ -utslipp (g/km)	Slagvolum (cm ³)	Sats per enhet (kr)	Vrakpant- avgift
	over 1 500					187,06	
		0-65				0	
		66-90				315,00	
		91-130				895,00	
		over 130				2 220,00	
			over 0			22,00	
Motorvogn med plikt til å dokumentere drivstofforbruk og CO ₂ -utslipp, og med							
– utslipp 110 g/km og over							
				0-110		0	
				111-130		750,00	
				131-170		756,00	
				171-240		1 763,00	
				over 240		2 829,00	
CO ₂ -utslipp under 110 g/km t.o.m. 50 g/km gjøres følgende fradrag per g/km for den del av utslippet som ligger under 110 g/km t.o.m. 50 g/km							
						750	
CO ₂ -utslipp under 50 g/km gjøres følgende fradrag per g/km for den del av utslippet som ligger under 50 g/km							
						850	
Motorvogn uten plikt til å dokumentere drivstofforbruk og CO ₂ -utslipp							
– bensindrevne							
				0-1 100		14,33	
				1 101-1 700		47,72	
				1 701-2 100		112,01	
				over 2 100		120,82	
– ikke bensindrevne							
				0-1 100		10,98	
				1 101-1 700		38,97	
				1 701-2 100		91,43	
				over 2 100		95,11	
Avgiftsgruppe B							kr 1 700
Varebiler klasse 2, lastebiler med tillatt totalvekt mindre enn 7 501 kg og godsrom med lengde under 300 cm og bredde under 190 cm							
	22 pst. av A	22 pst. av A	25 pst. av A				
Motorvogn med plikt til å dokumentere drivstofforbruk og CO ₂ -utslipp, og med – utslipp 110 g/km og over							
				0-110		0	

Avgiftsgrupper	Egenvekt (kg)	Motoreffekt (kW)	NO _x -utslipp (mg/km)	CO ₂ -utslipp (g/km)	Slagvolum (cm ³)	Sats per enhet (kr)	Vrakpant- avgift
				111-130		187,50	
				131-170		189,00	
				over 170		440,75	
CO ₂ -utslipp under 110 g/km t.o.m. 50 g/km gjøres følgende fradrag per g/km for den del av utslippet som ligger under 110 g/km t.o.m. 50 g/km						187,50	
CO ₂ -utslipp under 50 g/km gjøres følgende fradrag per g/km for den del av utslippet som ligger under 50 g/km						212,50	
Motorvogn uten plikt til å dokumentere drivstofforbruk og CO ₂ -utslipp					25 pst. av A		
Avgiftsgruppe C							kr 1 700
Campingbiler	22 pst. av A	22 pst. av A	0 pst. av A	22 pst. av A	22 pst. av A		
Avgiftsgruppe D (opphevet)							
Avgiftsgruppe E							kr 0
Beltebiler						36 pst. av verdi- avgifts- grunnlaget	
Avgiftsgruppe F							kr 0
Motorsykler						10 635 per stk.	
		0-11				0	
		over 11				473,29	
					0-125	0	
					126-900	36,53	
					over 900	80,10	
Avgiftsgruppe G							kr 1 700
Beltemotorsykler (snøscootere)	0-100					14,99	
	101-200					29,98	
	over 200					59,93	
		0-20				39,98	
		21-40				79,92	
		over 40				159,83	
					0-200	3,13	
					201-400	6,25	
					over 400	12,49	

Avgiftsgrupper	Egenvekt (kg)	Motoreffekt (kW)	NO _x -utslipp (mg/km)	CO ₂ -utslipp (g/km)	Slagvolum (cm ³)	Sats per enhet (kr)	Vrakpant- avgift
Avgiftsgruppe H							kr 1 700
Motorvogn i avgiftsgruppe A, som ved første gangs registrering her i landet blir registrert på løyveinnehaver til bruk som ordinær drosje (ikke reserve- eller erstatningsdrosje) eller for transport av funksjonshemmede	40 pst. av A	40 pst. av A	100 pst. av A	100 pst. av A	100 pst. av A		
Avgiftsgruppe I							kr 1 700
Avgiftspliktige motorvogner som er 30 år eller eldre						3 502 per stk.	
Avgiftsgruppe J							kr 1 700
Busser under 6 m med inntil 17 seteplasser, hvor av minst 10 er fastmontert i fartsretningen	40 pst. av A	40 pst. av A	0 pst. av A				
Motorvogn med plikt til å dokumentere drivstofforbruk og CO ₂ -utslipp, og med							
– utslipp 110 g/km og over				0-110 111-130 131-170 over 170		0 300,00 302,40 705,20	
CO ₂ -utslipp under 110 g/km t.o.m. 50 g/km gjøres følgende fradrag per g/km for den del av utslippet som ligger under 110 g/km t.o.m. 50 g/km						300,00	
CO ₂ -utslipp under 50 g/km gjøres følgende fradrag per g/km for den del av utslippet som ligger under 50 g/km						340,00	
Motorvogn uten plikt til å dokumentere drivstofforbruk og CO ₂ -utslipp					40 pst av A		

Engangsavgift for motorvogn med CO₂-utslipp under 110 g/km, vrakpantavgift ikke medregnet, kan ikke set-

tes lavere enn den avgift som skal svares for motorvogn i avgiftsgruppe I.

Vrakpantavgiften inngår ikke i beregningsgrunnlaget for merverdiavgiften.

Departementet kan gi forskrift om refusjon av vrakpantavgift for motorvogner som utføres til utlandet.

Departementet kan gi forskrift om tilbakebetaling og tilleggsberegning av særavgift og merverdiavgift. Departementet kan videre gi forskrift om hvilken avgiftsgruppe en motorvogn skal avgiftsberegnes etter. Oppstår det tvil om hvilken avgiftsgruppe en motorvogn skal avgiftsberegnes etter, avgjøres dette av departementet med bindende virkning.

§ 3 Ved beregning av avgift basert på egenvekt, NO_x-utslipp, CO₂-utslipp, slagvolum og motoreffekt benyttes de tekniske data som fastsettes i forbindelse med motorvognens godkjenning etter veimyndighetenes regelverk.

For motorvogner som ikke har fastsatt verdi for utslipp av NO_x etter første ledd, settes utslippet til den verdi vedkommende motorvogn maksimalt kan ha etter veimyndighetenes regelverk. Departementet kan gi forskrift om hvordan NO_x-utslipp skal fastsettes.

Hvilke motorvogner som har plikt til å dokumentere drivstofforbruk og CO₂-utslipp følger av veimyndighetenes regelverk. Avgiftsberegningen for kjøretøy som ikke omfattes av veimyndighetenes regelverk om dokumentasjon av drivstofforbruk og CO₂-utslipp, skal baseres på CO₂-utslipp når utslippet på annen måte er dokumentert overfor veimyndighetene og lagt til grunn ved registreringen.

Ved innenlandsk tilvirkning er verdiavgiftsgrunnlaget prisen fra produsent. Ved innførsel er verdiavgiftsgrunnlaget tollverdien.

§ 4 For motorvogner som benytter stempeldrevet forbrenningsmotor i kombinasjon med elektrisk motor (hybridbiler), inngår verken effekten knyttet til den elektriske motoren eller vekten av elektromotoren og batteripakke i avgiftsgrunnlaget.

For motorvogner som har vært registrert i utlandet før registrering her i landet gjøres bruksfradrag i den engangsavgift som beregnes etter § 2.

Departementet kan gi forskrift om beregning av engangsavgiften for motorvogner som nevnt i første og annet ledd.

§ 5 Det gis fritak for engangsavgift på

- a) motorvogner som registreres på kjennemerker med gule tegn på blå reflekterende bunn,
- b) motorvogner registrert på Den nordiske investeringsbank og som er nødvendig for bankens offisielle virksomhet,
- c) motorvogner som registreres på NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred,
- d) lett pansrede motorvogner til offentlig bruk,
- e) motorvogner til bruk utelukkende som banekjøretøy og i rally, samt motorsykler til bruk utelukkende i trial- og endurokonkurranseskjøring,
- f) ambulanser,
- g) begravelseskjøretøy,

- h) beltemotorsykler som ved første gangs registrering her i landet blir registrert på humanitær institusjon som skal benytte kjøretøyet i ambulansetjeneste,
- i) motorvogner som bare bruker elektrisitet til framdrift, herunder motorvogner hvor elektrisiteten er produsert i brenselceller. Fritaket omfatter ikke motorvogner hvor batteri under kjøring kan tilføres strøm ved bruk av en ekstern forbrenningsmotor,
- j) busser som ved første gangs registrering her i landet blir registrert på
 1. innehaver av løyve etter lov 21. juni 2002 nr. 45 om yrkestransport med motorvogn og fartøy §§ 6 eller 9, eller som er utleid på kontrakt med varighet på ett år eller mer mellom innehaver av slikt løyve og selskap i samme konsern. Fritaket gjelder også busser som utfører rutetransport basert på kontrakt med varighet på ett år eller mer inngått med myndighet eller selskap som har slikt ruteløyve,
 2. institusjon eller organisasjon som tilbyr transport av funksjonshemmede mv.,
- k) motorvogner som innføres som arvegods etter tolloven § 5-1 første ledd bokstav e,
- l) motorvogner som innføres til midlertidig bruk etter tolloven § 6-1 annet ledd,
- m) beltevogner til Forsvaret,
- n) spesialutrustede kjøretøy til bruk for brannvesenet,
- o) motorvogner som til framdrift benytter stempeldrevet forbrenningsmotor som kun kan benytte hydrogen som drivstoff. Dette gjelder også kjøretøy som til framdrift benytter slik motor i kombinasjon med elektrisk motor (hybridbiler).

For motorvogner som kan benytte etanol som drivstoff gjøres fradrag i avgiften etter § 2 på kr 10 000. Med etanol menes i denne sammenheng konsentrasjoner på minst 85 pst. etanol.

Motorvogner som nevnt i første ledd bokstav a til c er fritatt for vrakpantavgift.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 6 Departementet kan gi forskrift om betaling av avgifter ved endring av en motorvogns avgiftsmessige status og om hva som skal anses som slik endring.

Departementet kan gi forskrift om betaling av avgift dersom det foretas endringer av en motorvogn som har betydning for grunnlaget for beregning av avgiften, og om hva som skal anses som en slik endring.

§ 7 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 8 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning eller også ellers en klart urimelig virkning.

II. Årsavgift (kap. 5536 post 72)

§ 1 For 2012 skal det i henhold til lov 19. juni 1959 nr. 2 om avgifter vedrørende motorvogner og båter betales årsavgift til statskassen for innenlandsregistrerte kjøretøy med tillatt totalvekt mindre enn 7 500 kg med følgende beløp:

- a) kr 2 885 for personbiler, varebiler, campingbiler, busser, kombinerte biler, lastebiler, samt trekkbiler med tillatt totalvekt fra og med 3 500 kg,
- b) kr 3 360 for dieseldrevne motorvogner som nevnt i bokstav a som ikke har fabrikkmontert partikkelfilter,
- c) kr 2 885 for årsprøvekjennermerker for motorvogner,
- d) kr 1 080 for campingtilhengere med egenvekt over 350 kg,
- e) kr 1 765 for motorsykler; trehjuls, lette, mellomtunge og tunge,
- f) kr 405 for
 - 1. motorvogner som er registrert på innehaver av løyve etter § 9 i lov 21. juni 2002 nr. 45 om yrkestransport med motorvogn eller fartøy som drosje (ikke reserve- eller erstatningsdrosje) eller for transport av funksjonshemmede,
 - 2. motorvogner som er registrert på innehaver av løyve etter lov 21. juni 2002 nr. 45 om yrkestransport med motorvogner eller fartøy § 6, eller som er utleid på kontrakt med varighet på ett år eller mer mellom innehaver av slikt løyve og selskap i samme konsern. Dette gjelder også motorvogn som utfører rutetransport basert på kontrakt med varighet på ett år eller mer inngått med myndighet eller selskap som har slikt ruteløyve,
 - 3. motorvogner som er godkjent og registrert som ambulanse eller som er registrert som begraveskjøretøy på begravesbyrå og lignende,
 - 4. motorvogner som er registrert på kjennemerker med lysegule tegn på sort bunn,
 - 5. motorvogner som bare bruker elektrisitet til framdrift, herunder motorvogner hvor elektrisiteten er produsert i brenselceller,
 - 6. motorredskap,
 - 7. beltekjøretøy,
 - 8. trekkbiler som ikke omfattes av bokstav a eller b,
 - 9. mopeder,
 - 10. traktorer,
 - 11. motorvogner som er 30 år eller eldre.

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten og om grunnlaget for avgiften.

§ 2 Unntatt fra avgiftsplikt er

- a) motorvogner som er registrert på kjennemerker med gule tegn på blå reflekterende bunn,
- b) motorvogner som er registrert på Den nordiske investeringsbank og som er nødvendig for bankens offisielle virksomhet,
- c) motorvogner som er registrert på NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred,
- d) motorvogner registrert til bruk på Svalbard,
- e) campingtilhengere som er 30 år eller eldre,
- f) motorvogn som er stjålet i løpet av avgiftsåret.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3 Det skal betales full avgift for kjøretøy som er registrert per 1. januar eller som blir registrert i første halvår og for årsprøvekjennermerker som er tildelt per 1. januar eller som blir tildelt i første halvår.

Det skal ikke betales avgift for motorvogner som innen avgiftens forfall leveres til godkjent oppsamlingsplass for bilvrak eller til biloppbuggeri for vraking/hugging.

Det skal betales halv avgift på kjøretøy som

- a) leveres til godkjent oppsamlingsplass for bilvrak eller til biloppbuggeri for vraking/hugging i første halvår, men etter avgiftens forfall,
- b) registreres eller tildeles årsprøvekjennermerker i annet halvår.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensning av og vilkår for å betale halv avgift.

§ 4 Avgift som ikke er betalt innen forfall, forhøyes med kr 250. For kjøretøy som nevnt i § 1 bokstav f forhøyes avgiften med kr 50.

Departementet kan gi forskrift om innkreving av tilleggsavgiften.

§ 5 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 6 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

III. Vektårsavgift (kap. 5536 post 73)

§ 1 Fra 1. januar 2012 skal det i henhold til lov 19. juni 1959 nr. 2 om avgifter vedrørende motorkjøretøyer og båter betales vektgradert årsavgift til statskassen på innenlandsregistrerte kjøretøy på minst 7 500 kg. For dieseldrevne kjøretøy skal det i tillegg betales miljødifferensiert årsavgift.

1. Vektgradert årsavgift

Motorkjøretøy

Avgiftsgruppe (kg)	Luftfjæring	
	(kr)	Annet fjæringssystem (kr)
<i>2 eller flere aksler</i>		
7 500-11 999	412	412
<i>2 aksler</i>		
12 000-12 999	412	739
13 000-13 999	739	1 319
14 000-14 999	1 319	1 686
15 000 og over	1 686	3 297
<i>3 aksler</i>		
12 000-14 999	412	412
15 000-16 999	739	981
17 000-18 999	981	1 582
19 000-20 999	1 582	1 928
21 000 – 22 999	1 928	2 748
23 000 og over	2 748	4 044

Avgiftsgruppe (kg)	Luftfjæring (kr)	Annet fjæringssystem (kr)
<i>Minst 4 aksler</i>		
12 000-24 999	1 928	1 949
25 000-26 999	1 949	2 813
27 000-28 999	2 813	4 221
29 000 og over	4 221	6 065

Kombinasjoner av kjøretøy – vogntog

Avgiftsgruppe (kg)	Luftfjæring (kr)	Annet fjæringssystem (kr)
<i>2 + 1 aksler</i>		
7 500-13 999	412	412
14 000-15 999	412	412
16 000-17 999	412	559
18 000 – 19 999	559	748
20 000 – 21 999	748	1 201
22 000 – 22 999	1 201	1 433
23 000 – 24 999	1 433	2 255
25 000 – 27 999	2 255	3 641
28 000 og over	3 641	6 081
<i>2 + 2 aksler</i>		
16 000 – 24 999	728	1 147
25 000 – 25 999	1 147	1 623
26 000 – 27 999	1 623	2 192
28 000 – 28 999	2 192	2 560
29 000 – 30 999	2 560	3 940

Avgiftsgruppe (kg)	Luftfjæring (kr)	Annet fjæringssystem (kr)
31 000 – 32 999	3 940	5 307
33 000 og over	5 307	7 843
<i>2 + minst 3 aksler</i>		
16 000 – 37 999	4 306	5 834
38 000 – 40 000	5 834	7 781
over 40 000	7 781	10 421

<i>Minst 3 + 1 aksler</i>		
16 000 – 24 999	728	1 147
25 000 – 25 999	1 147	1 623
26 000 – 27 999	1 623	2 192
28 000 – 28 999	2 192	2 560
29 000 – 30 999	2 560	3 940
31 000 – 32 999	3 940	5 307
33 000 og over	5 307	7 843

<i>Minst 3 + 2 aksler</i>		
16 000 – 37 999	3 855	5 192
38 000 – 40 000	5 192	7 023
over 40 000	7 023	10 190

<i>Minst 3 + minst 3 aksler</i>		
16 000 – 37 999	2 370	2 782
38 000 – 40 000	2 782	3 949
over 40 000	3 949	6 045

2. Miljødifferensiert årsavgift for dieseldrevne kjøretøy

Vektklasser (kg)	Avgasskravnivå						0-utslipp
	Ikke EURO (kr)	EURO I (kr)	EURO II (kr)	EURO III (kr)	EURO IV (kr)	EURO V (kr)	
7 500–11 999	4 225	2 347	1 643	1 001	527	329	0
12 000–19 999	6 931	3 852	2 694	1 643	867	537	0
20 000 og over	12 324	7 060	5 007	3 009	1 589	987	0

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten.

§ 2 Departementet kan gi forskrift om hvilke fjæringssystemer som kan likestilles med luftfjæring og om fastsettelse av avgasskravnivå, herunder krav til dokumentasjon for registreringsår og avgasskravnivå.

Departementet kan gi forskrift om etterberegning av avgift dersom det viser seg at et kjøretøy ikke oppfyller de krav til avgassutslipp som lå til grunn ved beregning av avgiften.

§ 3 Departementet kan gi forskrift om betaling av avgift for utenlandsregistrerte kjøretøy etter antall døgn de befinner seg i Norge (døgnavgift), herunder fastsette høyere døgnavgift for kjøretøy som er registrert i et land som kre-

ver høyere bruksavgifter av norske kjøretøy enn av dette lands kjøretøy, samt treffe gjensidige avtaler med andre land om fritak for eller nedsettelse av døgnavgiften.

§ 4 Avgiftsgrunnlaget er den vekt som er oppgitt som tillatt totalvekt i motorvognregisteret. For semitrailere er avgiftsgrunnlaget den del av totalvekten som faller på semitrailerens aksler. Hvis kjøretøyets totalvekt ikke går fram av vognkortet, settes totalvekten til summen av kjøretøyets egenvekt og tillatt (registrert) lasteevne.

Departementet kan gi forskrift om grunnlaget for avgiften, herunder at avgiftsgrunnlaget skal settes lavere enn kjøretøyets tillatte totalvekt.

§ 5 Følgende kjøretøy er fritatt for vektgradert og miljødifferensiert årsavgift:

- a) traktorer,
- b) kjøretøy registrert på kjennemerker med lysegule typer på sort bunn,
- c) motorredskaper,
- d) kjøretøy som er 30 år eller eldre, unntatt tilhengere,
- e) kjøretøy som i forbindelse med transport av gods fraktes på jernbane (kombinert godstransport),
- f) kjøretøy som er registrert på NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 6 Departementet kan gi forskrift om utskriving av avgiften i flere terminer og om forholdsmessig bereg-

ning av avgiften ved avregistrering, vraking og omregistrering.

Departementet kan gi forskrift om betaling av avgift basert på en dagsats på to pst. av full vektårsavgift med et fastsatt minstebeløp.

§ 7 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 8 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

IV. Omregistreringsavgift (kap. 5536 post 75)

§ 1 Fra 1. januar 2012 skal det i henhold til lov 19. juni 1959 nr. 2 om avgifter vedrørende motorkjøretøyer og båter betales avgift til statskassen ved omregistrering av nedenfor nevnte, tidligere her i landet registrerte motorvogner og tilhengere med følgende beløp:

	Registreringsår				
	2012 og 2011 (kr)	2010 (kr)	2009 (kr)	2008 til 2001 (kr)	2000 eller eldre (kr)
a) Mopeder, motorsykler, beltemotorsykler					
1. Mopeder	615	615	615	615	615
2. Motorsykler og beltemotorsykler med motor til og med 250 cm ³ slagvolum, samt elektrisk drevne motorsykler	1 757	1 757	1 757	1 757	1 530
3. Motorsykler og beltemotorsykler med motor over 250 cm ³ slagvolum	2 927	2 927	2 927	2 927	1 530
b) Personbiler, busser					
Egenvekt (typegodkjent):					
1. t.o.m. 800 kg	8 596	6 512	4 909	3 282	1 530
2. over 800 kg t.o.m. 1 200 kg	11 739	9 128	6 757	4 684	1 530
3. over 1 200 kg t.o.m. 1 600 kg	16 880	13 111	9 584	6 512	1 530
4. over 1 600 kg	21 860	16 880	12 341	8 424	1 530
c) Lastebiler, trekkbiler, varebiler, kombinerte biler, campingbiler, beltebiler					
Egenvekt (typegodkjent):					
1. t.o.m. 1 000 kg	6 100	4 694	3 685	2 344	1 337
2. over 1 000 kg t.o.m. 2 000 kg	9 311	7 565	5 631	3 888	1 337
3. over 2 000 kg t.o.m. 3 000 kg	12 266	9 811	7 283	4 982	1 337
4. over 3 000 kg t.o.m. 4 000 kg	16 887	13 503	10 127	6 802	6 802
5. over 4 000 kg t.o.m. 5 000 kg	21 711	17 320	13 020	8 682	8 682
6. over 5 000 kg	26 213	21 012	15 704	10 562	10 562
d) Biltilhengere, herunder semitrailere og campingtilhengere, med egenvekt over 350 kg					
Egenvekt (typegodkjent):					
1. over 350 kg t.o.m. 1 000 kg	4 112	3 166	2 484	1 582	902
2. over 1 000 kg t.o.m. 2 000 kg	4 749	3 800	2 894	1 855	902
3. over 2 000 kg t.o.m. 3 000 kg	5 752	4 628	3 471	2 315	902
4. over 3 000 kg t.o.m. 4 000 kg	7 649	6 074	4 676	3 039	3 039
5. over 4 000 kg t.o.m. 5 000 kg	10 781	8 678	6 511	4 305	4 305
6. over 5 000 kg	14 231	11 174	8 357	5 570	5 570

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten og om grunnlaget for avgiften.

§ 2 Det gis fritak for avgift ved omregistrering av kjøretøy

- a) ved ren navneendring,
- b) på ektefelle,
- c) mellom foreldre og barn som arv (fullt skifte),
- d) som er 30 år eller eldre,
- e) som utloddes og som tidligere har vært registrert på utlodderen,
- f) som skal registreres på kjennemerker med gule tegn på blå reflekterende bunn,
- g) på NATO eller NATOs hovedkvarter i Norge, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred,
- h) som registreres på Den nordiske investeringsbank og som er nødvendig for bankens offisielle virksomhet,
- i) som har vært registrert på samme eier i to måneder eller mindre (samlet påskiltings-/registreringstid),
- j) som tas tilbake av selger som følge av hevet kjøp etter kjøpslovens bestemmelser,
- k) ved fusjon mellom aksjeselskaper,
- l) ved omdannelse av virksomheter når tidligere og ny eier er identisk,
- m) ved sletting av registrert eier eller medeier i motorvognregisteret.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 4 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

Om avgift på båtmotorer (kap. 5537 post 71)

§ 1 Fra 1. januar 2012 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen ved innførsel og innenlandsk produksjon av båtmotorer (framdriftsmotorer) på minst 9 hk med kr 155,50 per hk. Avgiftsplikten omfatter også motorblokker til båtmotorer, men ikke elektriske motorer.

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten og om grunnlaget for avgiften.

§ 2 Det gis fritak for avgift på båtmotorer som

- a) fra produsents, importørs eller forhandlers lager
 1. utføres til utlandet,
 2. legges inn på tollager når varene er bestemt til utførsel,
- b) innføres som reisegods, flyttegods eller arvegods etter tolloven § 5-1,
- c) etter tolloven § 5-3 leveres til eller innføres av
 1. diplomater,
 2. NATO og styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred,
 3. Den nordiske investeringsbank,
- d) kommer i retur til produsents, importørs eller forhandlers lager,
- e) skal gjenutføres etter reglene i tolloven kapittel 6,

- f) fra produsents, importørs eller forhandlers lager leveres til bruk i fartøy som er registrert i registret over merkepliktige norske fiskefarkoster, unntatt utenbordsmotorer og hekkaggregater,
 - g) fra produsents, importørs eller forhandlers lager leveres til bruk i fartøy mv. som er registrert i skipsregisteret, unntatt fritidsbåter,
 - h) brukes i Forsvarets marinefartøy,
 - i) returneres til selger i utlandet på grunn av reklamasjon.
- Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 4 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

Om veibruksavgift på drivstoff

(kap. 5538 post 70 og 71)

§ 1 Fra 1. januar 2012 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales veibruksavgift til statskassen ved innførsel og innenlandsk produksjon av følgende drivstoff per liter:

- a) bensin
 1. svovelfri bensin (under 10 ppm svovel): kr 4,69,
 2. lavsvovlet bensin (under 50 ppm svovel): kr 4,73,
 3. annen bensin: kr 4,73.
- b) olje til framdrift av motorvogn (autodiesel)
 1. svovelfri mineralolje (under 10 ppm svovel): kr 3,68,
 2. lavsvovlet mineralolje (under 50 ppm svovel): kr 3,73,
 3. annen mineralolje: kr 3,73,
 4. biodiesel: kr 1,84.

Avgiften kommer i tillegg til avgift som skal betales etter Stortingets vedtak om CO₂-avgift og svovelsavgift på mineralske produkter.

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten og om grunnlaget for avgiften.

§ 2 Olje som er merket i samsvar med forskrift fastsatt av departementet, skal ikke ilegges avgift etter § 1 første ledd bokstav b.

Departementet kan bestemme at

- a) fritak for avgiftsplikten kan skje på annen måte enn bruk av merket olje,
- b) avgift skal betales ved bruk av merket olje.

§ 3 På vilkår fastsatt av departementet kan det benyttes merket olje

- a) i følgende motorvogner:
 1. traktorer,
 2. motorvogner registrert på kjennemerker med lysegule tegn på sort bunn,
 3. motorredskaper,
 4. tilhørende Den nordiske investeringsbank og som er nødvendig for bankens offisielle virksomhet,
 5. tilhørende NATO eller NATOs hovedkvarter i Norge, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred.

- b) til annen bruk enn framdrift av motorvogn.
 § 4 Det gis fritak for avgift på drivstoff som
- a) utføres til utlandet,
 - b) legges inn på tollager når varene er bestemt til utførsel,
 - c) innføres
 1. som reisegods etter tolloven § 5-1,
 2. til bruk i transportmidler i ervervsmessig virksomhet etter tolloven § 5-2,
 3. etter tolloven § 5-9 og er av mindre verdi,
 - d) etter tolloven § 5-3 leveres til eller innføres av
 1. diplomater,
 2. NATO og styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred,
 3. Den nordiske investeringsbank,
 - e) kommer i retur til registrert virksomhets lager.
- Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 5 Det gis fritak eller ytes tilskudd for avgift på bensin som

- a) brukes i fly, unntatt Forsvarets fly,
 - b) brukes til teknisk og medisinsk formål,
 - c) brukes i anlegg eller innretninger som har tilknytning til utnyttelse av naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, til transport mellom land og slike anlegg eller innretninger, og for spesialskip som har oppdrag i slik virksomhet,
 - d) brukes i båter og snøscootere i veiløse strøk,
 - e) brukes i motorsager og andre arbeidsredskaper med 2-taktsmotor dersom bensinen har særlige helse- og miljømessige egenskaper,
 - f) er gjenvunnet i VRU-anlegg (Vapour Recovery Unit).
- Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 6 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 7 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

Om avgift på elektrisk kraft (kap. 5541 post 70)

§ 1 Fra 1. januar 2012 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen med 11,39 øre per kWh på elektrisk kraft som leveres her i landet.

Det skal betales avgift med 0,45 øre per kWh for kraft som leveres

- a) til industri, bergverk, produksjon av fjernvarme og arbeidsmarkedsbedrifter som utøver industriproduksjon. Den reduserte satsen omfatter elektrisk kraft som benyttes i forbindelse med selve produksjonsprosessen, og
- b) i Finnmark og følgende kommuner i Nord-Troms: Karlsøy, Kvænangen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord.

Det skal betales avgift ved uttak av elektrisk kraft til eget bruk.

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten og om grunnlaget for avgiften.

§ 2 Det gis fritak for avgift på kraft som

- a) er produsert ved energigjenvinningsanlegg og leveres

direkte til sluttbruker,

- b) er produsert i aggregat med generator som har merkeytelse mindre enn 100 kVA og leveres direkte til sluttbruker,
- c) er produsert i nødstrømsaggregat når den normale elektrisitetsforsyning har sviktet,
- d) er produsert i mottrykksanlegg,
- e) leveres til NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred,
- f) leveres til Den nordiske investeringsbanks offisielle virksomhet,
- g) brukes til kjemisk reduksjon eller elektrolyse, metallurgiske og mineralogiske prosesser,
- h) leveres energiintensive foretak i treforedlingsindustrien som deltar i godkjent energieffektiviseringsprogram. Fritaket gjelder kun kraft som benyttes i forbindelse med selve produksjonsprosessen,
- i) leveres til veksthusnæringen,
- j) leveres til bruk i driften av verneverdige fartøy, museumsjernbaner eller tekniske anlegg og kulturelle kulturminner på museumssektoren,
- k) leveres til husholdninger og offentlig forvaltning i Finnmark og følgende kommuner i Nord-Troms: Karlsøy, Kvænangen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord,
- l) leveres i direkte sammenheng med produksjon av elektrisk kraft,
- m) leveres til bruk til framdrift av tog eller annet skinnegående transportmiddel, herunder oppvarming av og belysning i transportmiddelet. Fritaket omfatter også trolleybuss.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 4 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

Om grunnavgift på mineralolje mv. (kap. 5542 post 70)

§ 1 Fra 1. januar 2012 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen ved innførsel og innenlandsk produksjon av mineralolje med kr 0,999 per liter. For mineralolje til treforedlingsindustrien og produsenter av fargestoffer og pigmenter skal det betales avgift med kr 0,126 per liter.

Avgiftsplikten omfatter ikke

- a) flyparafin (jetparafin) som leveres til bruk om bord i fly,
- b) drivstoff som pålegges avgift etter Stortingets vedtak om veibruksavgift på drivstoff.

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten og om grunnlaget for avgiften.

§ 2 Det gis fritak for avgift på mineralolje som

- a) utføres til utlandet,

- b) legges inn på tollager når varene er bestemt til utførsel,
- c) innføres
 - 1. som reisegods etter tolloven § 5-1,
 - 2. til bruk i transportmidler i ervervsmessig virksomhet etter tolloven § 5-2,
 - 3. etter tolloven § 5-9 og er av mindre verdi,
- d) etter tolloven § 5-3 leveres til eller innføres av
 - 1. NATO og styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred,
 - 2. Den nordiske investeringsbank,
- e) kommer i retur til registrert virksomhets lager,
- f) brukes til skip i utenriks fart,
- g) brukes til gods- og passasjertransport i innenriks sjøfart,
- h) brukes til fiske og fangst i nære farvann,
- i) brukes til fiske og fangst i fjerne farvann,
- j) brukes i anlegg eller innretninger som har tilknytning til utnyttelse av naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, til transport mellom land og slike anlegg eller innretninger og for spesialskip som har oppdrag i slik virksomhet,
- k) brukes som råstoff i industriell virksomhet dersom mineraloljen i sin helhet inngår og forblir i det ferdige produkt,
- l) brukes i verneverdige fartøy, museumsjernbaner eller tekniske anlegg og kulturelle kulturminner på museumssektoren,
- m) brukes i sildemel- og fiskemelindustrien,
- n) brukes til framdrift av tog eller annet skinnegående transportmiddel, herunder oppvarming av og belysning i transportmiddelet,
- o) brukes til høsting av tang og tare.

Det gis fritak for avgift for andel av biodiesel i mineraloljen.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 4 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

Om miljøavgifter på mineralske produkter mv.

A. CO₂-avgift på mineralske produkter (kap. 5543 post 70)

§ 1 Fra 1. januar 2012 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales CO₂-avgift til statskassen ved innførsel og innenlandsk produksjon av følgende mineralske produkter med følgende beløp:

- a) mineralolje (generell sats): kr 0,60 per liter.
Mineralolje til
innenriks kvotepliktig luftfart: kr 0,42 per liter,
annen innenriks luftfart og ikke-kommersielle privatflyginger: kr 0,70 per liter,
treforedlingsindustrien, sildemel- og fiskemelindustrien: kr 0,31 per liter,
- b) bensin: kr 0,89 per liter,
- c) naturgass: kr 0,45 per Sm³,
- d) LPG: kr 0,67 per kg.

Det skal betales avgift med kr 0,05 per Sm³ naturgass og kr 0 per kg LPG for produkter som leveres til

- a) industri og bergverk som benyttes i forbindelse med selve produksjonsprosessen,
- b) bruk som gir kvotepliktige utslipp etter klimakvoteloven.

Fritaket i § 2 første ledd bokstav g kommer ikke til anvendelse for naturgass og LPG, samt for mineralolje og bensin til innenriks kvotepliktig luftfart.

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten og om grunnlaget for avgiften.

§ 2 Det gis fritak for CO₂-avgift på mineralske produkter som

- a) utføres til utlandet,
- b) legges inn på tollager når varene er bestemt til utførsel,
- c) innføres

- 1. som reisegods etter tolloven § 5-1,
- 2. til bruk i transportmidler i ervervsmessig virksomhet etter tolloven § 5-2,
- 3. etter tolloven § 5-9 og er av mindre verdi,

- d) etter tolloven § 5-3 leveres til eller innføres av
 - 1. NATO og styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred,
 - 2. Den nordiske investeringsbank,

- e) kommer i retur til registrert virksomhets lager,
- f) brukes som råstoff i industriell virksomhet på en slik måte at det ikke oppstår utslipp av karbon til luft eller utslippet er vesentlig lavere enn det mengden råstoff skulle tilsi,
- g) leveres til bruk som gir kvotepliktige utslipp etter klimakvoteloven.

§ 3 Det gis fritak for CO₂-avgift på mineralolje til bruk i

- a) motorvogner tilhørende diplomater mv.,
- b) skip i utenriks fart,
- c) fiske og fangst i fjerne farvann,
- d) fiske og fangst i nære farvann,
- e) verneverdige fartøy, museumsjernbaner eller tekniske anlegg og kulturelle kulturminner på museumssektoren,
- f) fly i utenriks fart.

Det gis fritak for avgift for andel biodiesel i mineralolje.

§ 4 Det gis fritak for CO₂-avgift på bensin

- a) til bruk i motorvogner tilhørende diplomater mv.,
- b) til tekniske og medisinske formål,
- c) til bruk i motorsager og andre arbeidsredskaper med 2-taktsmotor dersom bensinen har særlige helse- og miljømessige egenskaper,
- d) til bruk i fly i utenriks fart,
- e) som er gjenvunnet i VRU-anlegg (Vapour Recovery Unit).

Det gis fritak for avgift for andel bioetanol i bensin.

§ 5 Det gis fritak for CO₂-avgift på naturgass og LPG til

- a) kjemisk reduksjon eller elektrolyse, metallurgiske og mineralogiske prosesser,
- b) veksthusnæringen,
- c) motorvogner tilhørende diplomater mv.,
- d) skip i utenriks fart,
- e) fly i utenriks fart,

- f) fiske og fangst i fjerne farvann,
- g) fiske og fangst i nære farvann,
- h) gods- og passasjertransport i innenriks sjøfart,
- i) offshorefartøy,
- j) bruk som gir utslipp som er avgiftspliktig etter Stortingets vedtak om CO₂-avgift i petroleumsvirksomheten på kontinentalsokkelen.

Det gis fritak for avgift for andel biogass i naturgass og LPG.

§ 6 Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 7 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 8 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

B. Svovelavgift (kap. 5543 post 71)

§ 1 Fra 1. januar 2012 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales svovelavgift til statskassen ved innførsel og innenlandsk produksjon av mineralolje som inneholder over 0,05 pst. vektandel svovel med 7,7 øre per liter for hver påbegynt 0,25 pst. vektandel svovel.

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten og om grunnlaget for avgiften.

§ 2 Det gis fritak for svovelavgift på mineralolje som

- a) utføres til utlandet,
- b) legges inn på tollager og varene er bestemt til utførsel,
- c) innføres
 1. som reisegods etter tolloven § 5-1,
 2. til bruk i transportmidler i ervervsmessig virksomhet etter tolloven § 5-2,
 3. etter tolloven § 5-9 og er av mindre verdi,
 - d) etter tolloven § 5-3 leveres til eller innføres av
 1. NATO og styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred,
 2. Den nordiske investeringsbank,
 - e) kommer i retur til registrert virksomhets lager,
 - f) brukes i skip i utenriks fart,
 - g) brukes i fly i utenriks fart,
 - h) brukes i fiske og fangst i fjerne farvann,
 - i) brukes i verneverdige fartøy, museumsjernbaner eller tekniske anlegg og kulturelle kulturminner på museumssektoren,
 - j) gir utslipp av svovel til atmosfæren mindre enn det svovelinnholdet i mineraloljen skulle tilsi.

Det gis fritak for avgift for andel av biodiesel i mineralolje.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 4 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

C. Avgift på smøreolje mv. (kap. 5542 post 71)

§ 1 Fra 1. januar 2012 skal det i henhold til lov 19. mai

1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen ved innførsel og innenlandsk produksjon av smøreolje mv. med kr 1,86 per liter.

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten og om grunnlaget for avgiften.

§ 2 Det gis fritak for avgift på smøreolje mv. som

- a) utføres til utlandet,
- b) legges inn på tollager når varene er bestemt til utførsel,
- c) innføres
 1. som reisegods etter tolloven § 5-1,
 2. til bruk i transportmidler i ervervsmessig virksomhet etter tolloven § 5-2,
 3. etter tolloven § 5-9 og er av mindre verdi,
 - d) etter tolloven § 5-3 leveres til eller innføres av NATO og styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred,
 - e) kommer i retur til registrert virksomhets lager,
 - f) brukes i utenriks fart,
 - g) brukes i fiske og fangst i fjerne farvann,
 - h) brukes i anlegg eller innretninger som har tilknytning til utnyttelse av naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, til transport mellom land og slike anlegg eller innretninger og for spesialskip som har oppdrag i slik virksomhet,
 - i) brukes i fly, unntatt olje til Forsvarets fly,
 - j) brukes i verneverdige fartøy, museumsjernbaner eller tekniske anlegg og kulturelle kulturminner på museumssektoren,
 - k) brukes som råstoff i industriell virksomhet dersom smøreoljen i sin helhet inngår og forblir i det ferdige produkt,
 - l) omsettes i forbrukerpakninger med innhold mindre enn 0,15 liter,
 - m) er påfylt kjøretøy, maskiner o.l. ved inn- eller utførsel.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 4 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

Om avgift på sluttbehandling av avfall (kap. 5546 post 70)

§ 1 Fra 1. januar 2012 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen på sluttbehandling av avfall.

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten og om grunnlaget for avgiften.

§ 2 Ved innlevering av avfall til deponi skal det betales avgift med følgende beløp per tonn:

- a) kr 470 for biologisk nedbrytbart avfall som deponeres etter dispensasjon gitt fra forurensningsmyndighetene,
- b) kr 284 for annet avfall.

§ 3 Ved innlevering av avfall til sluttbehandling på deponi gis det fritak for avgift på avfall som

- a) innleveres til særskilt behandling etter avfallsforskriften kapittel 11,
- b) innleveres til anlegg for ombruk, gjenvinning eller sortering for gjenvinning,

- c) består av uorganisk materiale og legges på særskilt opplagsplass,
- d) er restavfall fra utnyttelse av returfiber i treforedlings-industrien,
- e) består av forurensede jord- og løsmasser, herunder avfall fra nedlagte avfallsdeponi.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 4 Oppstår det tvil om avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 5 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

Om avgift på trikloretet (TRI) og tetrakloretet (PER) (kap. 5547 post 70 og 71)

§ 1 Fra 1. januar 2012 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen ved innførsel og innenlandsk produksjon av trikloretet (TRI) og tetrakloretet (PER), herunder gjenvunnet TRI og PER.

Avgiftsplikten omfatter TRI og PER som inngår som bestanddel i andre produkter. Avgift betales bare dersom andelen TRI er over 1 vektprosent av produktets totale vekt eller andelen PER er over 0,1 vektprosent av produktets totale vekt.

Avgift skal betales med følgende beløp:

Innhold TRI/PER	kr per kg	
Pst.	TRI	PER
over 0,1 t.o.m. 1		0,64
over 1 t.o.m. 5	3,21	3,21
over 5 t.o.m. 10	6,42	6,42
over 10 t.o.m. 30	19,26	19,26
over 30 t.o.m. 60	38,51	38,51
over 60 t.o.m. 100	64,19	64,19

Ved beregning av avgift benyttes den høyeste av enten faktisk eller oppgitt andel TRI eller PER.

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten og om grunnlaget for avgiften.

§ 2 Det gis fritak for avgift på varer som

- a) utføres til utlandet,
- b) legges inn på tollager når varene er bestemt til utførsel,
- c) innføres
 - 1. som reisegods etter tolloven § 5-1,
 - 2. til bruk i transportmidler i ervervsmessig virksomhet etter tolloven § 5-2,
 - 3. etter tolloven § 5-9 og er av mindre verdi,
- d) etter tolloven § 5-3 leveres til eller innføres av NATO og styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred,
- e) kommer i retur til produsents eller importørs lager,
- f) gjenvinnes til eget bruk.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 4 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften

når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

Om avgift på hydrofluorkarboner (HFK) og perfluorkarboner (PFK) (kap. 5548 post 70)

§ 1 Fra 1. januar 2012 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen ved innførsel og innenlandsk produksjon av hydrofluorkarboner (HFK) og perfluorkarboner (PFK), herunder gjenvunnet HFK og PFK. Avgift på HFK og PFK betales med kr 0,225 per kg multiplisert med den GWP-verdi (global warming potensial) den enkelte avgiftspliktige HFK- og PFK-gassen representerer.

Avgiftsplikten omfatter alle blandinger av HFK og PFK, både innbyrdes blandinger og blandinger med andre stoffer, samt HFK og PFK som inngår som bestanddel i andre varer. Departementet kan gi forskrift om at avgift på HFK og PFK som inngår som bestanddel i andre varer, fastsettes på annen måte enn etter vekt og at avgiften skal betales etter sjablongsatser.

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten og om grunnlaget for avgiften, samt fastsettelse av GWP-verdi.

§ 2 Det gis fritak for avgift på varer som

- a) utføres til utlandet,
- b) legges inn på tollager når varene er bestemt til utførsel,
- c) innføres
 - 1. som reisegods etter tolloven § 5-1,
 - 2. til bruk i transportmidler i ervervsmessig virksomhet etter tolloven § 5-2,
 - 3. etter tolloven § 5-9 og er av mindre verdi,
 - 4. til midlertidig bruk etter tolloven § 6-1 annet ledd,
- d) etter tolloven § 5-3 leveres til eller innføres av
 - 1. diplomater,
 - 2. NATO og styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred,
 - 3. Den nordiske investeringsbank,
- e) kommer i retur til registrert virksomhets lager,
- f) gjenvinnes.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 4 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

Om avgift på utslipp av NO_x (kap. 5509 post 70 og kap. 5549 post 70)

§ 1 Fra 1. januar 2012 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen med kr 16,69 per kg utslipp av nitrogenoksider (NO_x) ved energiproduksjon fra følgende kilder:

- a) framdriftsmaskineri med samlet installert motoreffekt på mer enn 750 kW,
- b) motorer, kjeler og turbiner med samlet installert innfyrt effekt på mer enn 10 MW,
- c) fakler på offshoreinstallasjoner og anlegg på land.

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten og om grunnlaget for avgiften.

§ 2 Det gis fritak for avgift på utslipp av NO_x fra

- a) fartøy som går i fart mellom norsk og utenlandsk havn,
- b) fartøy som brukes til fiske og fangst i fjerne farvann,
- c) luftfartøy som går i fart mellom norsk og utenlandsk lufthavn,
- d) verneverdige fartøyer, museumsjernbaner eller tekniske anlegg og kulturelle kulturminner på museumssektoren,
- e) utslippskilder omfattende av miljøavtale med staten om gjennomføring av NO_x-reduserende tiltak i samsvar med et fastsatt miljømål.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 4 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

Miljøavgift på plantevernmidler (kap. 5550 post 70)

§ 1 For 2012 kan Landbruks- og matdepartementet pålegge produsenter og importører en miljøavgift på plantevernmidler. Avgiften betales til statskassen.

§ 2 Landbruks- og matdepartementet kan i forskrifter fastsette nærmere bestemmelser om beregning og oppkreving av avgiften.

Avgift knyttet til andre undersjøiske naturforekomster enn petroleum (kap. 5551 post 70)

§ 1 For 2012 kan Nærings- og handelsdepartementet innhente inntekter ved tildeling av konsesjoner for utforsking og undersøkelser etter og utnyttelse av andre undersjøiske naturforekomster enn petroleumsforekomster.

§ 2 Inntektene innhentes ved tildeling av konsesjoner. Beløpet skal innbetales til statskassen.

§ 3 Nærings- og handelsdepartementet kan fastsette nærmere bestemmelser om beregning, innbetaling og oppkreving av avgiften.

Avgift knyttet til undersøkelses- og utvinningsrett av mineraler etter mineralloven (kap. 5551 post 71)

§ 1 For undersøkelse og utvinning av landbaserte mineralforekomster kan Nærings- og handelsdepartementet innkreve årsavgift i 2012 for undersøkelsesrett og utvinningsrett gitt etter mineralloven med forskrifter.

§ 2 Inntektene innhentes fra innehaver av undersøkelses- og utvinningsrett.

§ 3 Beløpet skal innbetales til statskassen.

§ 4 Nærmere bestemmelser om beregning, innbetaling og oppkreving av avgiften framgår av mineralloven med forskrifter.

Om avgift på sjokolade- og sukkervarer mv. (kap. 5555 post 70)

§ 1 Fra 1. januar 2012 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen ved innførsel og innenlandsk produksjon av sjokolade- og sukkervarer mv. med kr 18,21 per kg av varens avgiftspliktige vekt.

kervarer mv. med kr 18,21 per kg av varens avgiftspliktige vekt.

Avgiftsplikten omfatter også sjokolade- og sukkervarer som ikke er tilsatt sukker eller søtningsmiddel.

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten og om grunnlaget for avgiften.

§ 2 Det gis fritak for avgift på sjokolade- og sukkervarer som

- a) fra produsents eller importørs lager
 1. utføres til utlandet,
 2. leveres direkte eller via tollager til proviant etter tolloven § 4-23,
 3. leveres til toll- og avgiftsfritt utsalg på lufthavn etter tolloven § 4-30,
- b) innføres
 1. som reisegods etter tolloven § 5-1,
 2. til bruk i transportmidler i ervervsmessig virksomhet etter tolloven § 5-2,
 3. etter tolloven § 5-9 og er av mindre verdi,
- c) etter tolloven § 5-3 fra produsents eller importørs lager leveres til eller innføres av
 1. diplomater,
 2. NATO og styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred,
 3. Den nordiske investeringsbank,
- d) kommer i retur til produsents eller importørs lager,
- e) brukes som råstoff mv. ved framstilling av varer.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 4 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

Om avgift på alkoholfrie drikkevarer mv. (kap. 5556 post 70)

§ 1 Fra 1. januar 2012 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen ved innførsel og innenlandsk produksjon av følgende varer med følgende beløp per liter:

- a) alkoholfrie drikkevarer som er tilsatt sukker eller kunstig søtstoff: kr 2,85,
- b) sirup som er tilsatt sukker eller kunstig søtstoff som brukes til ervervsmessig framstilling av alkoholfrie drikkevarer i dispensere, fontener og lignende: kr 17,40.

Med alkoholfrie drikkevarer likestilles drikk med alkoholstyrke til og med 0,7 volumprosent alkohol.

Avgiftsplikten omfatter ikke varer i pulverform.

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten og om grunnlaget for avgiften.

§ 2 Det gis fritak for avgift på drikkevarer som

- a) fra produsents eller importørs lager
 1. utføres til utlandet,
 2. leveres direkte eller via tollager til proviant etter tolloven § 4-23,
 3. leveres til toll- og avgiftsfritt utsalg på lufthavn etter tolloven § 4-30,
- b) innføres

1. som reisegods etter tolloven § 5-1,
2. til bruk i transportmidler i ervervsmessig virksomhet etter tolloven § 5-2,
3. etter tolloven § 5-9 og er av mindre verdi,
- c) etter tolloven § 5-3 fra produsents eller importørs lager leveres til eller innføres av
 1. diplomater,
 2. NATO og styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred,
 3. Den nordiske investeringsbank,
- d) kommer i retur til produsents eller importørs lager,
- e) brukes til ervervsmessig framstilling av annet enn drikkevarer.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensing av og vilkår for fritak.

§ 3 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 4 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

Om avgift på sukker mv. (kap. 5557 post 70)

§ 1 Fra 1. januar 2012 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen på sukker mv. med kr 7,05 per kg av varens avgiftspliktige vekt.

Avgiftsplikten omfatter

- a) sukker (roe-/bete- og rørsukker),
 - b) sirup og sukkeroppløsning av nevnte varer.
- Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten og om grunnlaget for avgiften.
- § 2 Det gis fritak for avgift på sukker som
- a) fra produsents og importørs lager
 1. utføres til utlandet,
 2. leveres direkte eller via tollager til proviant etter tolloven § 4-23,
 3. leveres til toll- og avgiftsfritt utvalg på lufthavn etter tolloven § 4-30,
 - b) innføres
 1. som reisegods etter tolloven § 5-1,
 2. til bruk i transportmidler i ervervsmessig virksomhet etter tolloven § 5-2,
 3. etter tolloven § 5-9 og er av mindre verdi,
 - c) etter tolloven § 5-3 fra produsents eller importørs lager leveres til eller innføres av
 1. diplomater,
 2. NATO og styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred,
 3. Den nordiske investeringsbank,
 - d) kommer i retur til produsents eller importørs lager,
 - e) brukes til ervervsmessig framstilling av varer,
 - f) brukes til biavl.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensing av og vilkår for fritak.

§ 3 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 4 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som

ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

Om avgifter på drikkevareemballasje (kap. 5559 post 70–74)

§ 1 Fra 1. januar 2012 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales miljøavgift og grunnavgift til statskassen ved innførsel og innenlandsk produksjon av drikkevareemballasje.

Departementet kan gi forskrift om hva som omfattes av avgiftsplikten og om grunnlaget for avgiften.

§ 2 Det skal betales miljøavgift på drikkevareemballasje med følgende beløp per emballasjeeinheit:

- a) glass og metall: kr 5,14,
- b) plast: kr 3,10,
- c) kartong og papp: kr 1,28.

Departementet kan gi forskrift om fritak for miljøavgift dersom emballasjen inngår i et retursystem, herunder fastsette vilkår for fritak.

§ 3 Det skal betales grunnavgift på engangsemballasje med kr 1,06 per emballasjeeinheit.

Som engangsemballasje anses emballasje som ikke kan gjenbrukes i sin opprinnelige form.

§ 4 Emballasje som inneholder følgende drikkevarer er fritatt for grunnavgift:

- a) melk og melkeprodukter,
- b) drikkevarer framstilt av kakao og sjokolade og konsentrater av dette,
- c) varer i pulverform,
- d) korn- og soyabaserte melkeerstatningsprodukter,
- e) morsmelkeerstatning.

Drikkevarer som nevnt i første ledd bokstav c og e er også fritatt for miljøavgift.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensing av og vilkår for fritak.

§ 5 Det gis fritak for miljø- og grunnavgift på drikkevareemballasje som

- a) fra registrert virksomhets og importørs lager
 1. utføres til utlandet,
 2. leveres direkte eller via tollager til proviant etter tolloven § 4-23,
 3. leveres til toll- og avgiftsfritt utvalg på lufthavn etter tolloven § 4-30,
- b) innføres
 1. som reisegods etter tolloven § 5-1,
 2. til bruk i transportmidler i ervervsmessig virksomhet etter tolloven § 5-2,
 3. etter tolloven § 5-9 og er av mindre verdi,
- c) etter tolloven § 5-3 fra registrert virksomhets eller importørs lager leveres til eller innføres av
 1. diplomater,
 2. NATO og styrker fra land som deltar i Partnerskap for fred,
 3. Den nordiske investeringsbank,
- d) kommer i retur til produsents eller importørs lager,
- e) har rominnhold på minst fire liter.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensing av og vilkår for fritak.

§ 6 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 7 Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

Dokumentavgift (kap. 5565 post 70)

§ 1 Fra 1. januar 2012 skal det i henhold til lov 12. desember 1975 nr. 59 om dokumentavgift betales avgift til statskassen ved tinglysing av dokument som overfører hjemmel til fast eiendom, herunder bygning på fremmed grunn og tilhørende festerett til tomta. Avgift skal betales med 2,5 pst. av avgiftsgrunnlaget, men minst kr 250.

Ved tinglysing av første gangs overføring av hjemmel til eierseksjon eller til fysisk del av eiendom i forbindelse med oppløsning av borettslag og boligaksjeselskaper betales avgift med kr 1 000 per hjemmelsoverføring.

§ 2 Fritatt for avgift er

- a) gaveandel i dokument som inneholder gave og lignende til det offentlige eller til stiftelser og legater med allmennyttige formål, eller til foreninger med allmennyttige formål som har styresete her i landet,
- b) dokument som overfører rettigheter til fast eiendom til utenlandske diplomatiske og konsulære misjoner,
- c) overføring av hjemmel til fast eiendom til Den nordiske investeringsbank og som er nødvendig for bankens offisielle virksomhet,
- d) egen sameieandel ved overtagelse av fast eiendom ved oppløsning av sameie,
- e) overføring av hjemmel til fast eiendom mellom ektefeller,
- f) ideell arveandel etter loven i den enkelte eiendom ved overtagelse av fast eiendom på skifte eller fra uskiftet bo. Forskudd på arv regnes ikke som arveandel og heller ikke testamentsarv i den utstrekning den overstiger lovens arveandel,
- g) overføring av hjemmel til fast eiendom til forrige hjemmelshaver eller dennes ektefelle, i forbindelse med salg etter reglene om tvangssalg,
- h) overføring av hjemmel til fast eiendom til NATO eller NATOs hovedkvarter i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av,
- i) overføring av hjemmel til fast eiendom mellom den krets av kongefamilien som har arve- og gaveavgiftsfritak, jf. lov 19. juni 1964 nr. 14 om avgift på arv og visse gaver § 1 femte ledd,
- j) overføring av hjemmel til fast eiendom til testamentsarving dersom overføring av hjemmel til ny erverver tinglyses samme dag.

Departementet kan gi forskrift om gjennomføring, avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3 Ved førstegangsoverføring av en selvstendig og i sin helhet nyoppført bygning som ikke er tatt i bruk, og overføring av bygg under arbeid betales avgift bare av salgsverdien av tomta dersom det blir tinglyst hjemmelsoverføring til denne.

§ 4 Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

Avgift på frekvenser mv. (kap. 5583 post 70)

§ 1 Fra 1. januar 2012 skal det betales avgift til statskassen for bruk av frekvenser til drift av annen og tredje generasjons system for mobilkommunikasjon med følgende beløp:

–	UMTS	kr 23 859 000 per tildelt konsesjon
–	GSM 1800	kr 260 000 per disponert dupleks kanal (2 x 200 kHz)
–	GSM 900	kr 260 000 per disponert dupleks kanal (2 x 200 kHz)
–	CDMA 450	kr 1 139 000 per MHz (dupleks) disponert båndbredde

Samferdselsdepartementet kan dersom det er nødvendig av hensyn til effektiv utnyttelse av frekvensene endre avgiftsnivået for tildelte frekvenser.

Samferdselsdepartementet fastsetter nærmere bestemmelser om beregning og oppkreving av avgiften.

§ 2 Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2012 kan forestå salg av femsifrede telefonnummer. Prisene fastsettes av Samferdselsdepartementet.

Inntekter ved tildeling av konsesjoner (kap. 5309 post 29)

§ 1 For 2012 kan Samferdselsdepartementet innhente inntekter ved tildeling av konsesjoner.

§ 2 Inntektene innhentes ved tildeling av konsesjoner. Beløpet skal innbetales til statskassen.

§ 3 Samferdselsdepartementet kan gi forskrift om innbetaling og oppkreving av beløpet.

XI

Stortingsvedtak om toll for budsjettåret 2012 (kap. 5511 post 70 og 71)

§ 1 Plikten til å svare toll

Fra 1. januar 2012 skal det svares toll ved innførsel av varer etter bestemmelsene i lov 21. desember 2007 nr. 119 om toll og vareførsel (tolloven) og etter de satser som følger av annet ledd.

De ordinære tollsatsene for 2011 skal fortsatt gjelde fra 1. januar 2012.

§ 2 Preferansetoll

Vareførsel som er omfattet av handelsavtale inngått med fremmed stat eller gruppe av stater, skal innenfor rammen av slike avtaler innrømmes preferansetoll. Tilsvarende gjelder for vareførsel som er omfattet av bilateral eller unilateral erklæring i tilknytning til slik avtale og vareførsel som er omfattet av det generelle system for preferansetoll for utviklingsland (GSP). Preferansetollbehandling er betinget av at krav til opprinnelse mv., slik som fastsatt i opprinnelsesreglene til vedkommende handelsavtale eller preferansesystem, samt vilkår fastsatt i tolloven, er oppfylt.

Departementet gis fullmakt til å iverksette de tollreduksjoner og andre tollmessige forhold som følger av handelsavtale framforhandlet med annen stat.

§ 3 GSP-ordningen for visse typer kjøtt fra Namibia, Botswana og Swaziland

For kjøtt av sau og lam fra Namibia, Botswana og Swaziland innenfor posisjonene 02.04.1000, 02.04.2100,

02.04.2200, 02.04.2300, 02.04.3000, 02.04.4100, 02.04.4200, 02.04.4300, 02.10.9902 og 16.02.9000, kan det årlig innføres tollfritt inntil 400 tonn.

For kjøtt av storfe fra Swaziland innenfor posisjonene 02.01.3001, 02.01.3009, 02.02.3001 og 02.02.3009, kan det årlig innføres tollfritt inntil 500 tonn.

For innførsel utover det som følger av annet og tredje ledd, innrømmes preferansetoll etter § 2.

§ 4 Nedsettelse av ordinære tollsatser

Departementet kan sette ned den fastsatte tollsats på enkelte vareslag, slik som bestemt i tolloven §§ 9-1 til 9-5.

§ 5 Tollmessige handels- eller beskyttelsestiltak

Kongen kan, innenfor de rammer som følger av avtale med fremmed stat eller organisasjon, iverksette tollmessige handels- eller beskyttelsestiltak i form av økning av den ordinære tollsatsen på enkelte vareslag, dersom det foreligger slike omstendigheter som framgår av tolloven §§ 10-1 til 10-7.

§ 6 Nye eller endrede tariffoppdelinger

Departementet gis fullmakt til å innarbeide nye ta-

riffoppdelinger eller endre gjeldende oppdelinger, dersom endringene verken har nevneverdig betydning for statens inntekter eller har næringsmessige eller handelspolitiske konsekvenser.

Presidenten: Presidenten antar at Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre også her ønsker å stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling ble bifalt med 55 mot 47 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 01.19.06)

Presidenten: Det votes over rammeområde 23, med romertall I og II.

Komiteen hadde innstilt:

**Rammeområde 23
(Utbytte mv.)**

I

På statsbudsjettet for 2012 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Inntekter				
5611		Aksjer i NSB AS		
	85	Utbytte	76 000 000	
5616		Aksjeutbytte i Kommunalbanken AS		
	85	Aksjeutbytte	194 000 000	
5618		Aksjer i Posten Norge AS		
	85	Utbytte	156 000 000	
5622		Aksjer i Avinor AS		
	85	Utbytte	502 000 000	
5623		Aksjer i Baneservice AS		
	85	Utbytte	5 300 000	
5625		Renter og utbytte fra Innovasjon Norge		
	80	Renter på lån fra statskassen	490 000 000	
	81	Rentemargin, innovasjonslåneordningen		
			3 000 000	
	85	Utbytte, lavrisikolåneordningen	15 000 000	
	86	Utbytte fra investeringsfond for Nordvest-Russland og Øst-Europa	2 000 000	
5631		Aksjer i AS Vinmonopolet		
	85	Statens overskuddsandel	39 200 000	
	86	Utbytte	2 000	
5651		Aksjer i selskaper under Landbruks- og matdepartementet		
	85	Utbytte	5 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
5652		Statskog SF - Renter og utbytte		
	80	Renter	24 900 000	
	85	Utbytte	5 000 000	
5656		Aksjer i selskaper under NHDs forvaltning		
	85	Utbytte	13 180 453 000	
5680		Innskuddskapital i Statnett SF		
	85	Utbytte	93 000 000	
5685		Aksjer i Statoil ASA		
	85	Utbytte	13 353 000 000	
5693		Utbytte av aksjer i diverse selskaper mv.		
	85	Utbytte fra Folketrygdfondet	1 000 000	
		Totale inntekter		28 144 855 000

II

Fullmakt

Stortinget samtykker i at statens andel i 2012 av drifts-overskuddet til AS Vinmonopolet fastsettes til 50 pst. av resultatet i 2011 før ekstraordinære poster og etter vinmonopolavgiften.

Presidenten: Presidenten antar at Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre også her ønsker å stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling ble bifalt med 55 mot 47 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 01.19.34)

Votering i sak nr. 4

Presidenten: Under debatten er det satt fram i alt 66 forslag. Det er

- forslagene nr. 1–9, fra Ketil Solvik-Olsen på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre
- forslag nr. 10, fra Ketil Solvik-Olsen på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti
- forslagene nr. 11–13, fra Ketil Solvik-Olsen på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre
- forslag nr. 14, fra Ketil Solvik-Olsen på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre
- forslag nr. 15, fra Ketil Solvik-Olsen på vegne av Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre
- forslag nr. 16, fra Ketil Solvik-Olsen på vegne av Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti
- forslagene nr. 17–19, fra Jan Tore Sanner på vegne av Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre

- forslagene nr. 20–25, fra Ketil Solvik-Olsen på vegne av Fremskrittspartiet
- forslagene nr. 26 og 27, fra Jan Tore Sanner på vegne av Høyre og Venstre
- forslagene nr. 28–37, fra Jan Tore Sanner på vegne av Høyre
- forslag nr. 38, fra Hans Olav Syversen på vegne av Kristelig Folkeparti og Venstre
- forslagene nr. 39–46, fra Hans Olav Syversen på vegne av Kristelig Folkeparti
- forslagene nr. 47–66, fra Borghild Tenden på vegne av Venstre

For å redusere antall voterings i denne saken vil presidenten legge opp til en omforent voteringsorden. Denne innebærer at hvis mindretallsforslag faller, vil forslagsstillerne deretter støtte innstillingen. Det er blitt konferert med forslagsstillerne om dette på forhånd, og det skulle være i orden.

Presidenten vil understreke den selvfølgelig forutsetning at når partiene aksepterer en slik voteringspraksis, skal dette ikke bli brukt mot noe parti ved en senere anledning.

Det votes over forslagene nr. 47–66, fra Venstre.

Forslag nr. 47 lyder:

«I

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av inntekt og formue (skatteloven) gjøres følgende endring:

§ 15-4 annet ledd skal lyde:

(2) Personfradrag i klasse 2 gis til ektefeller som ligned under ett for begges samlede formue og inntekt. Personfradrag i klasse 3 gis til enslig som har omsorg for barn som ikke har fylt 18 år ved utgangen av inntektsåret, eller har eldre barn som vedkommende virkelig forsørger.

§ 15-5 annet ledd skal lyde:

(2) Fradraget gis ved skatteberegningen med 15 000 kroner i klasse 1 og 30 000 kroner i klasse 2 og 3, men får ikke virkning ved beregning av trygdeavgift og toppskatt.

II

Endringene under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2012.»

Forslag nr. 48 lyder:

«I

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av inntekt og formue (skatteloven) gjøres følgende endring:

Skatteloven § 6-32 første ledd bokstav b skal lyde:

- b. Minstefradrag i pensjonsinntekt, jf. § 6-31 første ledd bokstav b, gis med 28 pst. av summen av slik inntekt.

II

Endringene under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2012.»

Forslag nr. 49 lyder:

«I

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endring:

§ 6-44 første ledd annet punktum skal lyde:

Fradraget er begrenset til den del av beløpet som overstiger 15 000 kroner.

II

Endringen under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2012.»

Forslag nr. 50 lyder:

«I

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt på formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

§ 14-43 første ledd bokstav d skal lyde:

- d. personbiler, traktorer, maskiner, redskap, instrumenter, inventar mv. – 25 prosent.

§ 14-43 nytt tredje ledd skal lyde:

(3) Driftsmiddel omfattet av første ledd som har påviselig miljø- og klimamessig effekt, kan i ervervsåret, i tillegg til avskrivning etter første eller annet ledd, avskrives med inntil 5 pst. av kostpris. Tilsvarende gjelder for påkostning på driftsmiddel som nevnt, jf. § 14-40 tredje ledd. Departementet kan gi forskrifter til utfylling og gjennomføring av dette ledd, herunder om kravet til påviselig miljø- og klimamessig effekt.

II

Endringene under punkt I trer i kraft straks og med virkning fra og med inntektsåret 2012.»

Forslag nr. 51 lyder:

«I

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

§ 16-40 annet ledd ny bokstav c skal lyde:

- c. Skattyters kostnader til egenutført forsknings- og utviklingsprosjekt vedrørende klima, miljø eller energieffektivisering begrenset til 10 mill. kroner, eller 14 mill. kroner for tilsvarende prosjekt utført av forskningsinstitusjon godkjent av Norges forskningsråd. Prosjektet må være godkjent av Norges forskningsråd. Samlet fradraggrunnlag etter

denne bestemmelse skal ikke overstige 14 mill. kroner i inntektsåret.

II

Endringene under I trer i kraft straks og med virkning fra og med inntektsåret 2012.»

Forslag nr. 52 lyder:

«I

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endring:

§ 5-14 første ledd bokstav a skal lyde:

- a) Fordelen settes til differansen mellom den verdien som kan oppnås ved reelt salg av aksjen, redusert med 20 pst., og det den ansatte betaler for aksjen. Den skattefrie fordelingen kan likevel ikke overstige 5 000 kroner pr. inntektsår.

II

Endringen under I trer i kraft straks og med virkning fra og med inntektsåret 2012.»

Forslag nr. 53 lyder:

«I

I lov av 26. mars 1999 nr. 14 om skatt på formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

Skattebetalingsloven § 10-20 fjerde ledd nytt annet punktum skal lyde:

Dette gjelder ikke forskuddskatt for personlige skattytere.

II

Endringen under I trer i kraft straks, med virkning fra og med inntektsåret 2012.»

Forslag nr. 54 lyder:

«I

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

§ 4-12 første, annet og tredje ledd skal lyde:

(1) Børsnotert aksje verdsettes i alminnelighet til 90 pst. av kursverdien 1. januar i ligningsåret.

(2) Ikke-børsnotert aksje verdsettes til 90 pst. av aksjens forholdsmessige andel av aksjeselskapets eller allmennaksjeselskapets samlede skattemessige formuesverdi 1. januar året før ligningsåret fordelt etter pålydende.

(3) Ikke-børsnotert aksje i utenlandsk selskap verdsettes til 90 pst. av aksjens antatte salgsverdi 1. januar i ligningsåret. Aksjen skal verdsettes etter annet ledd når skattyteren krever dette og kan sannsynliggjøre selskapets skattemessige formuesverdi.

§ 4-12 femte og sjette ledd skal lyde:

(5) Grunnfondsbevis i sparebank, gjensidig forsikringsselskap, kreditt- og hypotekforening og selveiende finansieringsforetak verdsettes til 90 pst. av kursverdien 1. januar i ligningsåret. Er kursen ikke notert eller kjent, settes verdien til 90 pst. av den antatte salgsverdi.

(6) Andel i aksjefond verdsettes til 90 pst. av aksjens andelsverdi 1. januar i ligningsåret. Andel i verdipapirfond som ikke er aksjefond, verdsettes til andelsverdien 1. januar i ligningsåret. Med aksjefond menes ver-

dipapirfond der minst 50 pst. av forvaltningskapitalen per 31. desember i inntektsåret og i gjennomsnitt i løpet av inntektsåret, regnet ved utgangen av hver måned, er plassert i aksjer og/eller grunnfondsbevis. Likt med et verdipapirfonds direkte plasseringer i aksjer eller grunnfondsbevis etter foregående punktum regnes indirekte plasseringer i aksjer eller grunnfondsbevis via verdipapirfondsandeler, i ett eller flere ledd. Andel i verdipapirfond som forvaltes av utenlandsk selskap, anses som aksjefondsandel dersom skattyter krever dette og kan godtgjøre at andelen er omfattet av definisjonen i tredje og fjerde punktum. Departementet kan gi forskrift om dokumentasjonskrav etter femte punktum. § 4-13 første ledd første punktum skal lyde:

For aksjeselskap eller allmennaksjeselskap som er stiftet året før ligningsåret, settes aksjeverdien til 90 pst. av summen av aksjenes pålydende beløp og overkurs.

II

Endringene under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2012.»

Forslag nr. 55 lyder:

«I

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) m.m. gjøres følgende endringer:

§ 23-3 annet ledd nr. 1 bokstav a skal lyde:

- a) pensjon i og utenfor arbeidsforhold, med unntak av avtalefestet pensjon som mottas før skattyter fyller 67 år, føderåd, livrente som er ledd i pensjonsordning i arbeidsforhold, engangs- og avløsningsbeløp for slike ytelser, engangsutbetaling fra pensjonsordning etter innskuddspensjonsloven, engangsutbetaling fra individuell pensjonsavtale som er i samsvar med regler gitt av departementet og støtte etter lov om supplerende stønad til personar med kort butid i Noreg.

§ 23-3 annet ledd ny nr. 4 skal lyde:

- (4) Egen sats for avtalefestet pensjon som mottas før skattyter fyller 67 år.

II

Endringene under I trer i kraft straks med virkning for ytelser utbetalt fra og med 1. januar 2012.»

Forslag nr. 56 lyder:

«I

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) gjøres følgende endringer:

§ 23-2 nytt tiende ledd skal lyde:

Det skal ikke betales arbeidsgiveravgift for lønnet arbeid som lærling som det ytes tilskudd for etter forskrift til opplæringslova 23. juni 2006 § 11-4, når lærlingen tiltrer 1. januar 2012 eller senere.

Nåværende tiende til trettende ledd blir ellefte til fjortende ledd.

II

Endringene under I trer i kraft straks med virkning for lønn mv. som opptjenes fra og med 1. januar 2012.»

Forslag nr. 57 lyder:

«I

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) gjøres følgende endringer:

§ 23-2 nytt tiende ledd skal lyde:

For nyetablerte foretak med færre enn fem ansatte, skal arbeidsgiveravgift svares med 50 pst. av den arbeidsgiveravgift som ellers følger av gjeldende regler og satser i etableringsåret og de to påfølgende årene.

Nåværende tiende til trettende ledd blir ellefte til fjortende ledd.

II

Endringene under I trer i kraft straks med virkning for virksomheter som registreres for første gang 1. januar 2012 eller senere.»

Forslag nr. 58 lyder:

«I

I lov 19. juni 2009 nr. 58 om merverdiavgift (merverdiavgiftsloven) gjøres følgende endringer:

§ 5-2 skal lyde:

- (1) Det skal beregnes merverdiavgift med redusert sats ved omsetning, uttak og innførsel av næringsmidler. Det skal likevel beregnes merverdiavgift med alminnelig sats for næringsmidler som omsettes som en del av en serveringstjeneste. Det samme gjelder ved omsetning, uttak og innførsel av brus og sterkt sukkerholdige drikkevarer.

- (2) Som næringsmiddel anses enhver mat- eller drikkevarer og enhver annen vare som er bestemt til å konsumeres av mennesker.

- (3) Som næringsmiddel anses ikke legemidler, tobakkvarer, alkoholholdige drikkevarer og vann fra vannverk.

- (4) Departementet kan gi forskrift om hva som menes med næringsmidler, serveringstjenester, brus og sukkerholdige drikkevarer og omsetning av næringsmidler.

II

Ny § 6-16 a skal lyde:

§ 6-16 a Frukt og grønnsaker

Omsetning av frukt og grønnsaker er fritatt for merverdiavgift.

III

§ 7-1 skal lyde:

Det skal ikke beregnes merverdiavgift ved innførsel av varer som nevnt i § 3-6 bokstav d, § 3-7 fjerde ledd, § 3-18, § 6-1 til 6-3, § 6-6 første ledd, § 6-15 og § 6-16a.

IV

Endringene under I, II og III trer i kraft 1. juli 2012.»

Forslag nr. 59 lyder:

«I

I lov 19. juni 2009 nr. 58 om merverdiavgift (merverdiavgiftsloven) gjøres følgende endring:

§ 6-1 nytt annet ledd skal lyde:

Fritaket gjelder tilsvarende for parallellutgaver av aviser omsatt som tjenester gjennom digitale overføringer.

II

Endringen under I trer i kraft med virkning fra og med 1. januar 2012.»

Forslag nr. 60 lyder:

«I

I lov 19. juni 2009 nr. 58 om merverdiavgift (merverdiavgiftsloven) gjøres følgende endring:

§ 15-3 første ledd skal lyde:

(1) Dersom merverdiavgiftspliktig omsetning og uttak i løpet av et kalenderår ikke overstiger to mill. kroner, merverdiavgift ikke medregnet, kan skattekontoret samtykke i at omsetningsoppgave skal leveres en gang i året. Oppgaveterminen er kalenderåret.

II

Endringene under I trer i kraft fra 1. januar 2012.»

Forslag nr. 61 lyder:

«I

I lov 19. juni 2009 nr. 58 om merverdiavgift (merverdiavgiftsloven) gjøres følgende endringer:

§ 2-1 annet ledd oppheves. Nåværende tredje til syvende ledd blir andre til sjette ledd.

§ 3-8 skal lyde:

Omsetning av tjenester i form av rett til å utøve idrettsaktiviteter er unntatt fra loven. Unntaket omfatter ikke omsetning og utleie av retten til å benytte idrett-utøvere fra andre enn idrettslag mv. hvis idrettstilbud hovedsakelig er basert på ulønnet innsats.

§ 5-11 oppheves.

Ny § 6-16 b skal lyde:

§ 6-16 b Idrettsarrangementer

Omsetning og formidling av tjenester som gir noen rett til å overvære idrettsarrangementer, er fritatt for merverdiavgift.

II

Endringene under I trer i kraft fra 1. januar 2012.»

Forslag nr. 62 lyder:

«I

I lov 19. juni 2009 nr. 58 om merverdiavgift (merverdiavgiftsloven) gjøres følgende endring:

§ 2-1 første ledd annet punktum skal lyde:

For veldedige og allmenntilretteleggende institusjoner og organisasjoner er beløpsgrensen 500 000 kroner.

II

Endringen under I trer i kraft med virkning fra og med 1. januar 2012.»

Forslag nr. 63 lyder:

«I

I lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova) gjøres følgende endring:

§ 13-7a oppheves.

II

Endringene under I trer i kraft med virkning fra 1. august 2012.»

Forslag nr. 64 lyder:

«I

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) m.m. gjøres følgende endringer:

§ 8-34 første ledd skal lyde:

Til en selvstendig næringsdrivende ytes det sykepenger med 80 pst. av sykepengegrunnlaget, se §§ 8-10 og 8-35.

§ 8-34 nytt tredje ledd skal lyde:

Dersom en selvstendig næringsdrivende er syk-meldt på grunn av svangerskapsrelatert sykdom, og tilrettelegging eller omplassering til annet arbeid i virksomheten ikke er mulig, skal trygden dekke sykepenger med 100 pst. fra første sykmeldingsdag.

Nåværende tredje og fjerde ledd blir fjerde og femte ledd.

§ 8-36 første ledd skal lyde:

En selvstendig næringsdrivende har rett til sykepenger med 80 pst. av sykepengegrunnlaget fra 17. sykedag. En selvstendig næringsdrivende kan mot særskilt premie tegne forsikring som kan omfatte sykepenger med 100 pst. av sykepengegrunnlaget fra første sykedag.

§ 9-5 første ledd, innledningen, skal lyde:

Til en arbeidstaker eller selvstendig næringsdrivende som har omsorg for barn, ytes det omsorgspenger dersom han eller hun er borte fra arbeidet.

§ 9-9 nytt tredje ledd skal lyde:

For selvstendig næringsdrivende yter trygden omsorgspenger fra første dag med 100 pst. av sykepengegrunnlaget.

§ 9-16 andre ledd skal lyde:

Ytelsene gis med den prosent av sykepengegrunnlaget som gjelder ved egen sykdom, men selvstendig næringsdrivende vil ikke få redusert prosent ved egen sykdom. Til arbeidsledige gis ytelsen etter bestemmelsene i § 8-49 om sykepenger til arbeidsledige.

II

Endringene under I trer i kraft med virkning fra 1. januar 2012.»

Forslag nr. 65 lyder:

«I

I lov 24. november 2000 nr. 81 om innskuddspensjon i arbeidsforhold (innskuddspensjonsloven) gjøres følgende endring:

§ 2-3 annet ledd tredje punktum skal lyde:

Årlig innskudd til ordning som nevnt i første og annet punktum kan ikke overstige 6 pst. av vedkommende persons samlede beregnede personinntekt fra næringsvirksomhet, godtgjørelse til deltaker for arbeidsinnsats i deltakerlignet selskap eller lønn mellom 1 og 12 G.

II

Endringen under I trer i kraft straks, med virkning fra og med inntektsåret 2012.»

Forslag nr. 66 lyder:

«I

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) m.m. gjøres følgende endringer:

§ 8-12 første og andre ledd skal lyde:

Når en arbeidstaker, selvstendig næringsdrivende eller frilanser har mottatt sykepenger fra trygden i til sammen 228 dager i de siste tre årene, opphører retten til sykepenger fra trygden. Når andre medlemmer har mottatt sykepenger fra trygden i til sammen 230 dager i de siste tre årene, opphører retten til sykepenger fra trygden. Dersom trygden yter sykepenger i de første 16 kalenderdagene eller to ukene, ytes det sykepenger i opptil 240 dager.

Et medlem som har vært helt arbeidsfør i 26 uker etter at vedkommende sist fikk sykepenger fra trygden, får igjen rett til sykepenger fra trygden i 228, 230 eller 240 sykepengedager. Ved vurderingen av om medlemmet har vært helt arbeidsfør, ses det bort fra perioder der vedkommende har mottatt sykepenger i arbeidsgiverperioden eller fra forsikringen for selvstendig næringsdrivende og frilansere for de første 16 kalenderdagene.

§ 8-55 bokstav f skal lyde (avhengig av hvilket alternativ som velges):

Sykepenger fra trygden ytes i opptil 228, 230 eller 240 sykepengedager uten hensyn til bestemmelsene i § 8-12.

§ 11-13 tredje ledd bokstav c skal lyde (avhengig av hvilket alternativ som velges):

Det kan også gis arbeidsavklaringspenger i inntil seks måneder til medlem som ikke har opparbeidet seg ny rett til sykepenger etter kapittel 8 og som

- c) tidligere har mottatt sykepenger etter kapittel 8 i til sammen 228, 230 eller 240 sykepengedager i løpet av de siste tre årene (§ 8-12), og igjen blir arbeidsufør mens vedkommende er i arbeid.

II

Endringene under I trer i kraft straks med virkning fra og med 1. januar 2012.»

Votering:

Forslagene fra Venstre ble med 101 mot 1 stemme ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 01.21.27)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 39–46, fra Kristelig Folkeparti.

Forslag nr. 39 lyder:

«I

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av inntekt og formue (skatteloven) gjøres følgende endring:

§ 6-32 første ledd bokstav a skal lyde:

- a. Minstefradrag i lønnsinntekt, jf. skatteloven § 6-31 første ledd bokstav a, c, d og annet ledd, gis med 39 pst. av summen av slik inntekt. Tilsvarende gjelder for minstefradrag i arbeidsavklaringspenger.

II

Endringen under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2012.»

Forslag nr. 40 lyder:

«Stortinget ber regjeringen vurdere å fjerne maksimumsgrensen for eiendomsskatt fra kraftsektoren i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2012.»

Forslag nr. 41 lyder:

«I

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endring:

Ny § 16-1 skal lyde:

§ 16-1 Skattefradrag for arbeidstakere fra 62 til 67 år

Personlig skattyter med inntekt som er skattepliktig etter § 5-10 gis fradrag i inntektsskatt og trygdeavgift på 3 000 kroner fra og med det inntektsåret vedkommende fyller 62 år og til og med det inntektsåret vedkommende fyller 66 år. Fradrag etter første punktum gis bare dersom skattyter ikke mottar pensjon eller løpende ytelser fra folketrygden som skattlegges som personinntekt etter § 12-2.

II

Endringen under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2012.»

Forslag nr. 42 lyder:

«I

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endring:

§ 5-13 skal lyde:

§ 5-13 Særlig om privat bruk av arbeidsgivers bil

(1) Fordel ved privat bruk av arbeidsgivers bil fastsettes til 30 pst. av bilens listepris som ny, inntil et beløp fastsatt av departementet i forskrift, og 20 pst. av overskytende listepris. For biler eldre enn 3 år pr. 1. januar i inntektsåret, regnes det bare med 75 pst. av bilens listepris. Vederlag for bruk av arbeidsgivers bil påvirker ikke fordelsfastsettelsen. Tilsvarende gjelder for når arbeidstaker selv dekker bilkostnader. Fordel ved privat bruk av arbeidsgivers nullutslippsbil settes til null kroner.

(2) Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av første ledd. Herunder kan det gis forskrift om særregler for biler med særlig omfattende yrkeskjøring.

II

Endringene under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2012.

III

Stortinget ber regjeringen fastsette en endringsforskrift til forskrift 19. november 1999 nr. 1158 til ut-

fylling og gjennomføring mv. av skatteloven 26. mars 1999 nr. 14, herunder en eventuell presisering av hva som regnes som nullutslippsbil.»

Forslag nr. 43 lyder:

«I

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) gjøres følgende endringer:

§ 23-2 nytt tiende ledd skal lyde:

For lønnet arbeid som lærling som det ytes tilskudd for etter forskrift til opplæringslova 23. juni 2006 § 11-4, skal det betales halvparten av den arbeidsgiveravgift som ellers følger av gjeldende regler og satser, når lærlingen tiltrer 1. januar 2012 eller senere.

Nåværende tiende til trettende ledd blir ellefte til fjortende ledd.

II

Endringene under I trer i kraft straks med virkning for lønn mv. som opptjenes fra og med 1. januar 2012.»

Forslag nr. 44 lyder:

«I

I lov 19. juni 2009 nr. 58 om merverdiavgift (merverdiavgiftsloven) gjøres følgende endringer:

§ 5-2 skal lyde:

(1) Det skal beregnes merverdiavgift med redusert sats ved omsetning, uttak og innførsel av næringsmidler. Det skal likevel beregnes merverdiavgift med alminnelig sats for næringsmidler som omsettes som en del av en serveringstjeneste. Det samme gjelder ved omsetning, uttak og innførsel av sukkerholdige drikkevarer og brus med søtstoff.

(2) Som næringsmiddel anses enhver mat- eller drikkevarer og enhver annen vare som er bestemt til å konsumeres av mennesker.

(3) Som næringsmiddel anses ikke fersk frukt og grønnsaker, legemidler, tobakkvarer, alkoholholdige drikkevarer og vann fra vannverk.

(4) Departementet kan gi forskrift om hva som menes med næringsmidler, serveringstjenester, sukkerholdige drikkevarer og brus med søtstoff og omsetning av næringsmidler.

Ny § 5-12 skal lyde:

§ 5-12 Fersk frukt og grønnsaker

(1) Det skal beregnes merverdiavgift med redusert sats ved omsetning, uttak og innførsel av fersk frukt og grønnsaker.

(2) Departementet kan gi forskrift om hva som menes med fersk frukt og grønnsaker.

II

Endringsloven trer i kraft 1. juli 2012.»

Forslag nr. 45 lyder:

«I

I lov 17. juni 2005 nr. 67 om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav (skattebetalingsloven) gjøres følgende endringer:

§ 10-33 Betalingsutsettelse og bortfall av arveavgift ved arv og gave av næringsvirksomhet skal lyde:

(1) Ved arv og gave av eiendeler og rettigheter i enkeltpersonforetak og andel eller aksje i selskap omfattet av arveavgiftsloven § 11 A som oppfyller vilkårene i annet ledd, kan arvingen eller gavemottakeren kreve at betaling av beregnet arveavgift skal utsettes i inntil 10 år etter rådighetsservervet. Dersom det ikke inntrer omstendigheter som bringer betalingsutsettelsen til opphør etter bestemmelsen i femte ledd, skal beregnet arveavgift reduseres med en tidel for hvert år som er påløpt etter rådighetsservervet.

(2) Bestemmelsen i første ledd gjelder når følgende vilkår er oppfylt:

- a) Enkeltpersonforetaket eller selskapet må oppfylle kravene som stilles til små foretak etter regnskapsloven § 1-6 i det siste årsregnskap før rådighetsåret; og
- b) overdrageren eller dennes ektefelle eller samboer (som definert i arveavgiftsloven § 47 A) må umiddelbart før overdragelsen eie direkte eller indirekte minst 25 pst. av aksjene eller andelene i selskapet. Ved avgjørelsen av om dette vilkår er oppfylt, skal man også regne med andeler og aksjer som er eid av overdragers ektefelle eller samboer og arvinger omfattet av arveloven §§ 1 til 3, når disse tidligere var eid av arvelateren eller giveren eller dennes ektefelle eller samboer.

(3) Bestemmelsen i første ledd gjelder for enkeltpersonforetak bare verdier som er knyttet til virksomheten eller virksomhetene i foretaket. Verdien av børsnoterte aksjer, herunder aksjer notert på SMB-listen, derivater og aksjer og andeler omfattet av arveavgiftsloven § 11 A skal ikke regnes som verdier knyttet til virksomhet i enkeltpersonforetak. Ved overføring av aksjer eller andeler som omfattes av arveavgiftsloven § 11 A legges verdien etter arveavgiftsloven § 11 A til grunn.

(4) Hvor arvingen eller gavemottakeren også mottar verdier som ikke faller inn under reglene i første til tredje ledd, skal betalingsutsettelsen gjelde for den del av beregnet arveavgift som etter en forholdsmessig fordeling faller på de nettoverdiene som omfattes av første til tredje ledd. Nettoverdiene som omfattes av reglene i første til tredje ledd, og andre nettoverdiene beregnes ved at arvingens eller gavemottakerens andel av fradrag etter arveavgiftsloven § 15, jf. § 16, som klart knytter seg til en bestemt eiendel, trekkes fra i denne. Fradrag som ikke klart knytter seg til en bestemt eiendel, trekkes fra forholdsmessig etter forholdet mellom bruttoverdiene som faller inn under første til tredje ledd og bruttoverdiene som faller utenfor. Ved overføring av enkeltpersonforetak hvor det drives flere atskilte virksomheter, skal den del av beregnet arveavgift som faller inn under betalingsutsettelsen, fordeles på virksomhetene etter forholdet mellom nettoverdiene knyttet til virksomhetene. Overføres aksjer eller andeler i flere selskaper, skal arveavgiften knyttet til aksjene eller andelene fordeles mellom selskapene forholdsmessig etter nettoverdiene knyttet til aksjene eller andelene.

(5) Betalingsutsettelsen etter denne paragraf opp-

hører, og avgiften, med fradrag for samlet årlig reduksjon av avgiftsbeløpet etter første ledd annet punktum, forfaller til betaling, tre måneder etter at:

- a) arvingen eller mottakeren dør,
- b) arvingen eller mottakeren gir bort eller realiserer mer enn 50 pst. av de mottatte aksjene, andelene eller enkeltpersonforetaket, eller
- c) virksomheten i selskapet eller i enkeltpersonforetaket i det vesentlige opphører.

Realisasjon anses ikke å foreligge i den utstrekning fusjon, fisjon eller annen selskapsomdanning kan gjøres med skattemessig kontinuitet etter reglene i skatte-loven og reglene i dette ledd gjelder tilsvarende for de mottatte vederlagsaksjer eller -andeler. Overføres enkeltpersonforetak eller aksjene eller andelene i et selskap ved dødsfall, og en ektefelle eller en arving som selv har rett til betalingsutsettelse etter denne paragraf, overtar ansvaret for avdødes avgiftsgjeld, kan vedkommende ektefelle eller arving overta avdødes rettigheter og plikter etter ordningen.

(6) Avgiftsmyndigheten kan kreve at den avgifts-pliktige stiller sikkerhet for avgiften.

II

Endringene under I trer i kraft straks med virkning for arv og gave hvor rådigheten, jf. arveavgiftsloven §§ 9 og 10, går over 1. januar 2012 eller senere.»

Forslag nr. 46 lyder:

«I

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folke-trygdloven) m.m. gjøres følgende endringer:

Ny § 8-34 a skal lyde:

Sykepengedekning ved svangerskapsrelatert syke-fravær

Dersom en selvstendig næringsdrivende er syk-meldt på grunn av svangerskapsrelatert sykdom og tilrettelegging eller omplassering til annet arbeid i virksomheten ikke er mulig, kan den selvstendig næringsdrivende søke om at trygden yter sykepenger fra første sykedag med 100 pst. av sykepengegrunnlaget. § 9-5 første ledd skal lyde:

Til en arbeidstaker eller selvstendig næringsdriven-de som har omsorg for barn, ytes det omsorgspenger dersom han eller hun er borte fra arbeidet

- e) på grunn av nødvendig tilsyn med og pleie av et sykt barn i hjemmet eller i helseinstitusjon,
- f) fordi den som har det daglige barnetilsynet er syk,
- g) fordi den som har det daglige barnetilsynet forhindret fra å ha tilsyn med barnet fordi vedkommende følger et annet barn til utredning eller til innleggelse i helseinstitusjon, eller
- h) fordi barnet på grunn av sykdom trenger oppfølging i form av legebesøk mv. selv om barnet ikke er sykt eller pleietrengende den aktuelle dagen.

§ 9-6 sjuende ledd blir nytt åttende ledd. Sjuende ledd skal lyde:

Reglene i denne paragrafen gjelder tilsvarende for selvstendig næringsdrivende, men slik at det ved be-regningen av antall dager med omsorgspenger gjøres fratrekk med ti dager.

§ 9-7 første ledd skal lyde:

For at arbeidstakeren skal få rett til omsorgspen-ger fra arbeidsgiveren, må barnets eller barnepasse-rens sykdom dokumenteres med egenmelding eller le-geerklæring. For at selvstendig næringsdrivende skal få rett til omsorgspenger, må barnets eller barnepasserens sykdom dokumenteres med legeerklæring.

§ 9-9 første og annet ledd skal lyde:

Trygden yter omsorgspenger dersom arbeidstake-ren har vært i arbeid eller i en likestilt situasjon (§ 9-2 jf. § 8-2) i til sammen minst fire uker umiddelbart før fraværet, men ikke har rett til omsorgspenger fra en arbeidsgiver. Til selvstendig næringsdrivende yter trygden omsorgspenger.

Omsorgspenger beregnes etter de samme bestem-melsene som sykepenger fra trygden, se kapittel 8. Til selvstendig næringsdrivende ytes omsorgspenger med 100 pst. av grunnlaget inntil seks ganger grunnbeløpet. § 9-16 første ledd skal lyde:

Trygden yter pleiepenger og opplæringspenger etter de samme bestemmelsene som sykepenger fra trygden, se kapittel 8, men slik at det til selvstendig nærings-drivende gis ytelse med 100 pst. av grunnlaget inntil seks ganger grunnbeløpet. Bestemmelsene om ventetid i § 8-34 andre ledd, § 8-38 andre ledd og § 8-47 sjette ledd gjelder likevel ikke.

II

Endringene under I trer i kraft straks med virkning fra 1. januar 2012.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Kristelig Folkeparti ble med 95 mot 6 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 01.21.53)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 38, fra Kris-telig Folkeparti og Venstre.

Forslaget lyder:

«I

I lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregående opplæringa (opplæringslova) gjøres følgende endring:
§ 13-5 oppheves.

II

I lov 4. juli 2003 nr. 84 om private skolar med rett til statstilskot (privatskolelova) gjøres følgende endring:
§ 7-1c oppheves.

III

Endringene under I og II trer i kraft med virkning fra 1. august 2012.

IV

Stortinget ber regjeringen oppheve § 18-2 i for-skrift til opplæringsloven og § 7B-1 i forskrift til privatskoleloven.»

Votering:

Forslaget fra Kristelig Folkeparti og Venstre ble med 95 mot 7 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 01.22.09)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 28–37, fra Høyre.

Forslag nr. 28 lyder:

«I

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endring:
§ 6-32 første ledd bokstav a første punktum skal lyde:

Minstefradrag i lønnsinntekt, jf. skatteloven § 6-31 første ledd bokstav a, c, d og annet ledd, gis med 40 prosent av summen av slik inntekt.

II

Endringene under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2012.»

Forslag nr. 29 lyder:

«I

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endring:
§ 6-83 oppheves.

II

Endringene under I trer i kraft fra og med inntektsåret 2015.

Departementet kan i forskrift gi regler om begrensning av fradragsretten i skatteloven § 6-83 for inntektsårene 2012 til 2014.»

Forslag nr. 30 lyder:

«I

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) gjøres følgende endringer:
§ 23-3 fjerde ledd skal lyde:

Det skal ikke betales avgift når inntekten er inntil 41 200 kroner. Avgiften må ikke utgjøre mer enn 25 pst. av den del av inntekten som overstiger 41 200 kroner.

II

Endringene under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2012.»

Forslag nr. 31 lyder:

«I

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endring:
§ 5-14 første ledd bokstav a skal lyde:

a) Fordelen settes til differansen mellom den verdien som kan oppnås ved reelt salg av aksjen, redusert med 20 pst., og det den ansatte betaler for aksjen. Den skattefrie fordelen kan likevel ikke overstige 10 000 kroner pr. inntektsår.

II

Endringen under I trer i kraft straks og med virkning fra og med inntektsåret 2012.»

Forslag nr. 32 lyder:

«I

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt på formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:
§ 14-43 tredje ledd skal lyde:

(3) Driftsmiddel som nevnt i saldogruppe d kan i ervervsåret, i tillegg til avskrivning etter første ledd, avskrives med inntil 10 pst. av kostpris. Tilsvarende gjelder påkostning på driftsmiddel i saldogruppe d foretatt i 2012, jf. § 14-40 tredje ledd.

II

Endringen under I trer i kraft straks med virkning for inntektsåret 2012.»

Forslag nr. 33 lyder:

«I

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endring:
§ 4-10 annet ledd annet punktum skal lyde:

Prosentandelen er 20 for primærbolig og 40 for sekundærbolig.

II

Endringen under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2012.»

Forslag nr. 34 lyder:

«I

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endring:
§ 16-1 tredje ledd tredje punktum skal lyde:

Fradraget nedtrappes med 15,3 prosent av pensjonsinntekt som overstiger beløpsgrensen i trinn 1, og med 3 prosent av pensjonsinntekt som overstiger beløpsgrensen i trinn 2.

II

Endringsloven trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2012.»

Forslag nr. 35 lyder:

«I

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endring:
§ 6-25 skal lyde:

§ 6-25 Kostnader til forskning og utvikling

Kostnader til forskning og utvikling skal fradragsføres etter bestemmelsen i skatteloven § 14 -2 annet ledd.

II

Endringen under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2012.»

Forslag nr. 36 lyder:

«I

I lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova) gjøres følgende endring:
§ 13-5 oppheves.

II

I lov 4. juli 2003 nr. 84 om private skolar med rett til statstilskot (privatskolelova) gjøres følgende endring:
§ 7-1c oppheves.

III

Endringene under I og II trer i kraft med virkning fra 1. januar 2012.

IV

Stortinget ber regjeringen oppheve § 18-2 i forskrift til opplæringsloven og § 7B-1 i forskrift til privatskoleloven.»

Forslag nr. 37 lyder:

«I

I lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova) gjøres følgende endring:

§ 13-7a, første ledd, endres til

Kommunen skal ha eit tilbod om leksehjelp for elevar på 8.–10. årstrinn eller på 5.–7. årstrinn.

II

I lov 4. juli 2003 nr. 84 om private skolar med rett til statstilskot (privatskolelova) gjøres følgende endring: § 7-1e, første ledd, endres til

Skolen skal ha eit tilbod om leksehjelp for elevar på 8.–10. årstrinn eller på 5.–7. årstrinn.

III

Endringene under I og II trer i kraft med virkning fra 1. juli 2012.

IV

Stortinget ber regjeringen endre § 1A-1 i forskrift til opplæringsloven og § 2B-1 i forskrift til privatskoleloven slik at leksehjelp for 1.–4. årstrinn trappes ned fra 8 til 4 timer fra 1. januar 2012 og avvikles fra 1. juli 2012, og leksehjelp for 8.–10. årstrinn ev. 5.–7. årstrinn innføres fra 1. juli 2012 med om lag 4 uketimer.»

Votering:

Forslagene fra Høyre ble med 84 mot 17 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 01.22.24)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 26 og 27, fra Høyre og Venstre.

Forslag nr. 26 lyder:

«I

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endring:

§ 6-20 fjerde ledd annet punktum skal lyde:

Fradrag kan samlet gis med inntil 1 800 kroner eller med en forholdsmessig del av dette beløpet når fradragsberettiget kontingent er betalt for bare en del av året.

II

Endringen under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2012.»

Forslag nr. 27 lyder:

«I

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

Deloverskrift til § 16-2 skal lyde:

Fradrag i skatt for arbeidstakere fra 62 til 67 år § 16-2 skal lyde:

§ 16-2 Skattefradrag for arbeidstakere fra 62 til 67 år

Skattyter med inntekt som er skattepliktig etter § 5-10, gis fradrag i inntektsskatt og trygdeavgift på 6 000 kroner fra og med det inntektsåret vedkommende fyller 62 år og til og med det inntektsåret vedkommende fyller 66 år. Fradrag etter første punktum gis bare dersom skattyter ikke mottar pensjon som skattlegges som personinntekt etter § 12-2.

II

Endringene under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2012.»

Votering:

Forslagene fra Høyre og Venstre ble med 83 mot 19 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 01.22.42)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 20–25, fra Fremskrittspartiet.

Forslag nr. 20 lyder:

«I

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av inntekt og formue (skatteloven) gjøres følgende endring:

§ 6-32 første ledd bokstav a skal lyde:

a. Minstefradrag i lønnsinntekt, jf. skatteloven § 6-31 første ledd bokstav a, c, d og annet ledd, gis med 45 pst. av summen av slik inntekt. Tilsvarende gjelder for minstefradrag i arbeidsavklaringspenger.

II

Endringen under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2012.»

Forslag nr. 21 lyder:

«I

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endring: § 6-20 oppheves.

II

Endringen under I trer i kraft straks og med virkning fra og med inntektsåret 2012.»

Forslag nr. 22 lyder:

«I

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av inntekt og formue (skatteloven) gjøres følgende endring:

§ 6-32 første ledd bokstav b skal lyde:

b. Minstefradrag i pensjonsinntekt fra alderspensjon, jf. § 6-31 første ledd bokstav b, gis med 30 prosent av summen av slik inntekt. Minstefradrag i annen

pensjonsinntekt, jf. § 6-31 første ledd bokstav b, gis med 26 prosent av summen av slik inntekt.

II

Endringen under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2012.»

Forslag nr. 23 lyder:

«I

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endring:

§ 14-43 første ledd bokstav d skal lyde:

- d. personbiler, traktorer, maskiner, redskap, instrumenter, inventar, mv. – 25 prosent

II

Endringen under I trer i kraft fra 1. januar 2012.»

Forslag nr. 24 lyder:

«I

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

Skatteloven § 5-14 første ledd bokstav a andre punktum skal lyde:

Den skattefrie fordelen kan likevel ikke overstige 15 000 kroner pr. inntektsår.

Skatteloven § 14-3 første ledd nytt tredje punktum skal lyde:

Fordel ved ansattes erverv av aksje i arbeidsgiverselskapet til underkurs tas til inntekt i det året den ansatte realiserer aksjen, og settes til verdien av fordelen på tidspunktet for den ansattes erverv av aksjen.

II

Endringen under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2012.»

Forslag nr. 25 lyder:

«I

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) gjøres følgende endringer:

§ 23-2 nytt tiende ledd skal lyde:

For lønnet arbeid som lærling som det ytes tilskudd for etter forskrift til opplæringslova 23. juni 2006 § 11-4, skal det ikke betales arbeidsgiveravgift som ellers følger av gjeldende regler og satser, når lærlingen tiltrer 1. januar 2012 eller senere.

Nåværende tiende til trettende ledd blir ellefte til fjortende ledd.

II

Endringene under I trer i kraft straks med virkning for lønn mv. som opptjenes fra og med 1. januar 2012.»

Votering:

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 79 mot 22 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 01.22.57)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 17–19, fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre.

Forslag nr. 17 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at kommunene ikke gis anledning til retaksering av næringsvirksomhet som grunnlag for eiendomsbeskatning før det er avklart om regjeringen vil foreslå endringer i dagens regelverk.»

Forslag nr. 18 lyder:

«I

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

§ 16-40 annet ledd bokstav a og b skal lyde:

(2) Følgende kostnader gir grunnlag for fradrag, dersom de også er fradragsberettiget etter kapittel 6:

- Skattyters kostnader til egenutført forsknings- og utviklingsprosjekt, begrenset til 8 mill. kroner i inntektsåret. Prosjektet må være godkjent av Norges forskningsråd.
- Skattyters kostnader til forsknings- og utviklingsprosjekt utført av forskningsinstitusjoner godkjent av Norges forskningsråd, begrenset til 12 mill. kroner i inntektsåret. Prosjektet må være godkjent av Norges forskningsråd. Samlet fradragsgrunnlag etter bokstav a og b skal ikke overstige 12 mill. kroner i inntektsåret.

§ 16-40 annet ledd ny bokstav c skal lyde:

Kostnadsrammene i bokstav a og b skal oppreguleres årlig i henhold til konsumprisindeksen.

II

Endringene under I trer i kraft straks og med virkning fra og med inntektsåret 2012.»

Forslag nr. 19 lyder:

«I

I lov om statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv. (lønnsgarantiloven) gjøres følgende endringer:

§ 1 tredje ledd nytt tredje og fjerde punktum skal lyde:

Krav på lønn som er forfalt de siste 12 måneder før fristdagen er likevel, med samme beløpsbegrensning, dekningsberettiget over lønnsgarantien. Arbeidstaker kan få dekning for krav som har forfalt tidligere dersom det er tatt rettslige skritt for å få fastslått kravets eksistens.

§ 1 tredje ledd nytt femte punktum skal lyde:

Det gis kun dekning for feriepenger som er opptjent i samme år som fristdagen og det foregående år.

§ 1 tredje ledd nytt sjette punktum skal lyde:

Det gis kun dekning for krav i samme måned som konkursåpningen og den påfølgende måned. Fristen gjelder fra konkursdato.

§ 1 tredje ledd nytt syvende punktum skal lyde:

Renter inntil fristdagen og inndrivelsesomkostninger som relaterer seg til krav som er berettiget lønnsgaranti etter denne bestemmelses annet til tredje punktum er dekningsberettiget over lønnsgarantien.

II

I lov 8. juni 1984 nr. 59 om fordringshavernes dekningsrett (dekningsloven) skal § 9-3 første ledd nr. 1 annet ledd nytt fjerde punktum lyde:

Når staten har dekket krav på vederlag etter lønns-garantiloven § 1 tredje ledd, tredje og fjerde punktum, har statens regresskrav mot boet fortrinnsrett.

III

Endringene under I og II trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2012.»

Votering:

Forslagene fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ble med 77 mot 25 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 01.23.15)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 16, fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«I

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:
§ 6-50 andre ledd nytt tredje punktum skal lyde:

Trossamfunn som mottar offentlig støtte etter lov 13. juni 1969 nr. 25 om trdomssamfunn og ymist anna og livssynssamfunn som mottar offentlig støtte etter lov 12. juni 1981 nr. 64 om tilskott til livssynssamfunn, som ikke omfattes av første og annet punktum, må være tilknyttet og registrere gavene i en registreringsenhet.
§ 6-50 syvende ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av denne paragraf, og kan herunder gi regler om krav til vedtekter, regnskap, revisjon, registrering i Enhetsregisteret, maskinell innberetning, forhåndsgodkjenning og særlige krav til utenlandske selskaper, sammenslutninger og stiftelser, herunder registrering i offentlig register i hjemstaten, nærmere regulering av stiftelser med sete innenfor EØS-området, krav til dokumentasjon, utstedelse av kvittering for mottatt gave, nærmere regulering av innberetning og særlig krav til registreringsenhet for gaver til organisasjoner som nevnt i annet ledd tredje punktum, herunder særlige krav til organisasjoner nevnt i annet ledd tredje punktum.

II

Endringsloven trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2012.»

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti ble med 74 mot 28 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 01.23.32)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 15, fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre.

Forslaget lyder:

«I

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) gjøres følgende endring:

§ 23-3 fjerde ledd skal lyde:

Det skal ikke betales avgift når inntekten er inntil 49 600 kroner. Avgiften må ikke utgjøre mer enn 25 pst. av den del av inntekten som overstiger 49 600 kroner.

II

Endringen under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2012.»

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre ble med 73 mot 29 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 01.23.51)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 14, fra Fremskrittspartiet og Høyre. Forslaget lyder:

«I

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

Ny § 6-52 skal lyde:

(1) Det gis fradrag for kostnader til vedlikehold av fredede bygg utenfor virksomhet.

(2) Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av denne paragraf.

II

Endringen under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2012.»

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet og Høyre ble med 62 mot 40 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 01.24.06)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 11–13, fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre.

Forslag nr. 11 lyder:

«I

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt på formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endring:

§ 2-30 tredje ledd skal lyde:

(3) Forskningsinstitutt som mottar basisbevilgning fra staten, jf. Retningslinjer for statlig finansiering av forskningsinstitutter, er fritatt for skatteplikt for formue i og inntekt fra instituttets forskningsaktiviteter. Fritaket for formuesskatt omfatter eiendeler som hovedsakelig benyttes i instituttets forskningsaktiviteter.

Et beløp som svarer til det samlede fritatte skattebeløpet etter foregående punktum skal overføres fra forskningsinstituttets økonomiske aktiviteter til instituttets ikke-økonomiske aktiviteter.

Nåværende tredje ledd blir nytt fjerde ledd.

II

Endringen under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2012.»

Forslag nr. 12 lyder:

«I

Lov 19. juni 1964 nr. 14 om avgift på arv og visse gaver oppheves.

II

Denne loven trer i kraft straks og med virkning for arv og gave hvor rådigheten, jf. andre til sjette ledd, anses ervervet av arve- og gavemottaker 1. januar 2012 eller senere.

Hvis ikke annet følger av arvelaters eller givers bestemmelse eller av reglene i femte og sjette ledd, anses rådigheten ervervet slik:

- a. Over arvemidler som ikke har vært under offentlig skifte: ved arvelaters død.
- b. Over midler som har vært behandlet av tingretten: når de utloddet eller utleveres uten utlodning eller boet tilbakeleveres, med mindre et høyere avgiftsgrunnlag har vært lagt til grunn ved tidligere avgiftsfastsettelse, jfr. bokstav a, og fristen for å påklage den tidligere verdsettelse er utløpet ved åpningen av offentlig skifte, jfr. §§ 35 og 37.
- c. Over forsvunnet persons midler som ikke undergis offentlig skifte: når dødsformodningsdagen er endelig fastsatt i henhold til lov om forsvunne personer m.v. av 23. mars 1961 § 8, jfr. samme lovs §§ 1 og 12.
- d. Over gavemidler: når gaven i henhold til § 2, tredje ledd, anses ytet.

Bestemmelsene under a–d foran medfører ikke at rådigheten anses ervervet så lenge gjenlevende ektefelle beholder midlene i uskiftet bo i henhold til lov, testament eller samtykke fra førstavedes arvinger.

Ved fastsettelsen av tiden for rådighetservervet sees det bort fra arvelaters eller givers bestemmelse om at midlene skal behandles som umyndiges midler eller være undergitt lignende rådighetsinnskrenkning.

Rådigheten over midler som består i inntektsnytelse (livrente, løpende kapitalavkastning, bruksrett, grunnavgift m.v.) anses i sin helhet å være ervervet ved første termins forfall eller ved bruksrettens inntreden. Når det er forbundet med særlige vansker å fastsette kapitalverdien av inntektsnytelsen, og når avgiftsmyndigheten finner det hensiktsmessig av andre grunner, kan rådigheten anses ervervet etterskuddsvis for hvert enkelt års verdi av inntektsnytelsen.

Ved erverv av livsforsikringspoliser som ikke kan kreves gjenkjøpt, og av andre midler hvis vesentlige verdi er avhengig av en betingelse, anses rådigheten over midlene ikke ervervet før betingelsen er inn-

trådt. Rådigheten over livsforsikringspoliser som ikke kan kreves gjenkjøpt, anses heller ikke å være ervervet, så lenge det er uvisst hvilken form eller størrelse selskapets ytelser vil få.»

Forslag nr. 13 lyder:

«I

I lov 4. mars 1983 nr. 3 om statens tjenestemenn m.m. gjøres følgende endringer:

§ 13 overskriften skal lyde:

Fortrinnsrett til ny stilling

§ 13 nr. 6 oppheves.

Nåværende § 13 nr. 7 blir § 13 nr. 6.

II

Ved ikrafttredelse av I gjelder følgende overgangsregler:

1. Den som ved lovendringens ikrafttredelse har rett til ventelønn, beholder retten til ventelønn etter de regler som gjelder på tidspunktet for lovendringen.
2. For arbeidstakere i virksomheter som ved særlig lovgivning er gitt rettigheter etter § 13 nr. 6, kan det i henhold til den enkelte bestemmelse i slik særlig lovgivning tilstås ventelønn også etter opphevelse av § 13 nr. 6.
3. Departementet kan bestemme at arbeidstakere i navngitte statlige virksomheter kan tilstås ventelønn etter opphevelse av § 13 nr. 6, likevel ikke slik at ventelønn tilstås for ansatte med fratredelse senere enn ett år etter endringslovens ikrafttredelse.
4. Tilståelse av ventelønn etter annet og tredje ledd kan bare skje dersom vilkårene i § 13 nr. 6 er oppfylt.
5. Nærmere regler om ventelønn etter denne bestemmelse kan fastsettes av Kongen i forskrift.

III

I lov 28. juli 1949 nr. 26 om Statens Pensjonskasse gjøres følgende endringer:

§ 20 første ledd bokstav f oppheves.

Nåværende bokstav g blir bokstav f.

§ 24 tredje ledd oppheves.

§ 27 annet ledd tredje punktum skal lyde:

Bestemmelsen i dette ledd gjelder også permittert medlem.

IV

Ved ikrafttredelse av III gjelder følgende overgangsregler:

1. Medlemmer i Statens Pensjonskasse som ved opphevelse av § 24 tredje ledd har rett til vartpenger etter denne bestemmelsen, kan motta vartpenger etter de regler som gjelder ved opphevelsen.
2. § 20 første ledd bokstav f skal fortsatt gjelde for dem som har ventelønn etter den tidligere bestemmelsen i lov 4. mars 1983 nr. 3 om statens tjenestemenn m.m. § 13 nr. 6 og for dem som har vartpenger etter den tidligere bestemmelsen i 24 tredje ledd også etter disse bestemmelsenes opphevelse.

V

Endringene under I trer i kraft straks med virkning fra 1. januar 2012.

Endringene under III trer i kraft straks med virkning fra 1. januar 2012.»

Votering:

Forslagene fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre ble med 61 mot 41 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 01.24.25)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 10, fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«I

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endring:
§ 18-3 tiende ledd skal lyde:

Av produksjon i kraftverk med generatorer som i inntektsåret har en samlet påstemplet merkeytelse under 10 000 kVA, fastsettes ikke grunnrenteinntekt.

II

Endringen under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2012.»

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti ble med 55 mot 46 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 01.24.41)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 1–9, fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en helhetlig gjennomgang av systemet for avskrivningssatser i tråd med den teknologiske utviklingen som har funnet sted de siste 10–15 årene.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en sak der man analyserer risikotillegg og rentefastsettelse for kraftverk som grunnlag for en mer transparent, langsiktig fastsettelse av kapitaliseringsrenten enn i dag.»

Forslag nr. 3 lyder:

«I

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:
§ 16–10 andre ledd første punktum skal lyde:

Skattefradrag for boligsparing gis med 28 prosent av innbetalt sparebeløp.

§ 16–10 tredje ledd skal lyde:

Innbetalt sparebeløp kan ikke overstige 25 000 kroner pr. inntektsår. Samlet innbetalt sparebeløp på kon-

toen kan ikke overstige 300 000 kroner. For ektefeller som ligned under ett for begge samlede formue og inntekt, gjelder beløpsgrensen i dette ledd for hver av dem. Sparebeløp fra barn som ligned under ett med foreldrene, jf. § 2–14, kommer bare til fradrag i skatt på inntekt som ligned særskilt.

II

Endringene under I trer i kraft med virkning fra og med inntektsåret 2012.»

Forslag nr. 4 lyder:

«I

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endring:
§ 6–50 fjerde ledd annet punktum skal lyde:

Det gis maksimalt fradrag for gaver etter denne paragraf med til sammen 25 000 kroner årlig.

II

Endringsloven trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2012.»

Forslag nr. 5 lyder:

«I

I lov 27. juni 2008 nr. 62 om individuell pensjonsordning gjøres følgende endring:

§ 1–3 fjerde ledd første punktum skal lyde:

Samlet årlig innbetaling av innskudd, premie og vederlag for administrasjon av pensjonsavtalen, herunder vederlag for forvaltning av årets innskudd og premie, kan for hver person ikke overstige 40 000 kroner.

II

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endring:

§ 6–47 første ledd bokstav c annet punktum skal lyde:

Samlet fradrag kan ikke overstige 40 000 kroner.

III

Endringen under I trer i kraft med virkning fra og med 1. januar 2012.

Endringen under II trer i kraft med virkning fra og med inntektsåret 2012.»

Forslag nr. 6 lyder:

«I

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) gjøres følgende endring:

§ 23–2 åttende ledd annet punktum skal lyde:

Fritaket etter første punktum gjelder bare dersom institusjonens eller organisasjonens totale lønnsutgifter er opp til 500 000 kroner, og bare for lønnsutbetalinger opp til 50 000 kroner pr. ansatt.

II

Endringen under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2012.»

Forslag nr. 7 lyder:

«I

I lov 19. juni 2009 nr. 58 om merverdiavgift (merverdiavgiftsloven) gjøres følgende endringer:

§ 6-3 annet ledd skal lyde:

Fritaket gjelder tilsvarende for bøker omsatt som elektroniske tjenester.

Nåværende annet til fjerde ledd blir tredje til femte ledd.

II

Endringsloven trer i kraft 1. januar 2012.»
Forslag nr. 8 lyder:

«I

I lov 19. juni 2009 nr. 58 om merverdiavgift (merverdiavgiftsloven) gjøres følgende endringer:

§ 6-6 første ledd skal lyde:

§ 6-6 Kjøretøy mv.

(1) Omsetning og utleie i yrkesmessig utleievirk-somhet, herunder leasing av kjøretøy som bare bruker elektrisitet til fremdrift, er fritatt for merverdiavgift. Fritaket gjelder bare kjøretøy som omfattes av Stortingets vedtak om engangsavgift § 5 første ledd bokstav i og som er registreringspliktige etter vegtrafikkloven. § 6-6 nytt annet ledd skal lyde:

(2) Omsetning av batterier til kjøretøy som nevnt i første ledd, er fritatt for merverdiavgift.

Någjeldende annet ledd blir nytt tredje ledd.

II

Endringsloven trer i kraft 1. januar 2012.»
Forslag nr. 9 lyder:

«I

I lov 19. juni 1964 nr. 14 om avgift på arv og visse gaver gjøres følgende endring:

§ 4 femte ledd skal lyde:

Arv og gave som nevnt i § 2 første ledd bokstav b) og § 2 annet ledd, til juridisk person med allmennnyttig formål er unntatt fra avgiftsplikt. Det samme gjelder arv etter arveloven § 46. Utdeling av midler fra institusjon eller organisasjon som har mottatt avgiftsfri arv eller gave etter reglene i dette ledd til noen som er fortrinnsberettiget på grunn av slektskap, regnes som arv eller gave direkte fra giveren eller arvelateren. Avgiftsfrihet etter dette ledd gis ikke hvis giver eller arvelater har gitt bestemmelse om bruk av arve- eller gavemidlene som ikke faller inn under et allmennnyttig formål. Departementet kan i forskrift gi regler til utfylling og gjennomføring av reglene i dette ledd, herunder gi regler om krav til vedtekter, regnskap og revisjon.

II

Endringsloven trer i kraft straks. Endringen av § 4 gjelder likevel med virkning for arv og gave hvor rådgiv-
heten, jf. arveavgiftsloven §§ 9 og 10, går over 1. januar 2012 eller senere.»

Votering:

Forslagene fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ble med 55 mot 47 stemmer ikke bifalt. (Voteringsutskrift kl. 01.25.02)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre slike vedtak til

lover:

A.

lov

om endringer i lov 6. juni 1975 nr. 29 om eie-domsskatt til kommunane

I

I lov 6. juni 1975 nr. 29 om eie-domsskatt til kommunane gjøres følgende endring:

§ 3 første ledd skal lyde:

Kommunestyret kan skrive ut eie-domsskatt på anten

- a) faste eie-domar i heile kommunen, eller
- b) faste eie-domar i klårt avgrensa område som heilt eller delvis er utbygde på byvis eller der slik utbygging er i gang, eller
- c) berre på verk og bruk i heile kommunen, eller
- d) berre på verk og bruk og annan næringseie-dom i heile kommunen, eller
- e) eie-dom både under bokstav b og c, eller
- f) eie-dom både under bokstav b og d, eller
- g) *faste eie-domar i heile kommunen, unnateke verk og bruk og annan næringseie-dom.*

II

I lov 6. juni 1975 nr. 29 om eie-domsskatt til kommunane gjøres følgende endring:

§ 8 fjerde ledd første punktum skal lyde:

Verdet (taksten) av anlegg som nemnt i skatteloven § 18-5 første leden skal ikkje settast lågare enn kr 0,95/kWh eller høgare enn kr 2,47/kWh av 1/7 av grunnlaget for anlegget si samla produksjon av elektrisk kraft for inntektsåret og dei seks foregåande åra.

III

I lov 6. juni 1975 nr. 29 om eie-domsskatt til kommunane gjøres følgende endring:

§ 8 fjerde ledd første punktum skal lyde:

Verdet (taksten) av anlegg som nemnt i skatteloven § 18-5 første leden skal ikkje settast lågare enn kr 0,95/kWh eller høgare enn kr 2,74/kWh av 1/7 av grunnlaget for anlegget si samla produksjon av elektrisk kraft for inntektsåret og dei seks foregåande åra.

IV

Endringen under I trer i kraft straks med virkning fra og med skatteåret 2012.

Endringen under II trer i kraft straks med virkning for skatteåret 2012.

Endringen under III trer i kraft straks med virkning fra og med skatteåret 2013.

V

Ved ikrafttredelse av endringen under I gjelder følgende overgangsregel:

Utskriving av eiendomsskatt for skatteåret 2012 på faste eiendommer i hele kommunen, unntatt verk og bruk og annen næringseiendom, skal skje innen utgangen av juni 2012.

B.

lov

om endringer i ligningsloven

I

I lov 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning gjøres følgende endringer:

§ 6-4 nr. 2 bokstav b skal lyde:

- b. verdipapirforetak (*jf. lov 29. juni 2007 nr. 75 om verdipapirhandel § 2-3 første ledd*) og andre som har penger til forvaltning, og

§ 6-6 bokstav g skal lyde:

- g. selskaper, stiftelser og sammenslutninger som nevnt i skatteloven § 6-50 gi oppgave til ligningsmyndighetene over gaver som gir giveren rett til fradrag etter nevnte bestemmelse, med opplysning om giverens navn, fødselsnummer/organisasjonsnummer.

§ 6-16 bokstav c skal lyde:

- c. i forskrift bestemme at følgende oppgaver skal leveres i maskinlesbar form: Lønnsoppgaver mv. etter § 6-2, saldo- og renteoppgaver ved årsskifte eller ved oppgjør av konti i løpet av det siste inntektsår etter § 6-4 og § 6-13 nr. 2 d, kontrollopgaver etter § 6-3 nr. 6 og 7, kontrollopgaver fra verdipapirregistre etter § 6-5, livsforsikringspremie, pensjonsforsikringspremie, innskudd etter innskuddspensjonsloven og innskudd i individuell pensjonsavtale (IPA) mv., spare- og fonds-innskudd, tilskudd til forskningsinstitutter mv. og betaling for pass og stell av barn mv. og gaver til selskaper, stiftelser eller sammenslutninger etter § 6-6, utbetalinger mv. fra forsikringsselskaper, banker og forvaltningsselskaper for verdipapirfond etter § 6-7, aksjonær oppgaver etter § 6-11, oppgaver fra Arbeids- og velferdsetatens innkrevingssentral og Statens innkrevingssentral etter § 6-13 nr. 4, fordelingsoppgaver over inntekter, kostnader og formue i boligselskap som omfattes av skatteloven § 7-3, samt tilsvarende fordelingsoppgaver fra boligsameier, jf. skatteloven § 7-11.

II

Loven trer i kraft straks.

C.

lov

om endring i straffeprosessloven

I

I lov 22. mai 1981 nr. 25 om rettergangsmåten i straffesaker gjøres følgende endring:

§ 456 tredje ledd nytt fjerde punktum skal lyde:

For elektronisk kommunikasjon med Innkrevingssentralen gjelder domstoloven § 197 a tilsvarende.

II

Loven trer i kraft straks.

D.

lov

om endringer i alkoholloven

I

I lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. gjøres følgende endringer:

§ 7-2 oppheves.

Nåværende § 7-3 blir § 7-2.

II

Loven trer i kraft straks med virkning fra og med avgiftsåret 2012.

E.

lov

om endring i folketrygdloven

I

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd gjøres følgende endring:

Ny § 23-4 a skal lyde:

§ 23-4 a Avgifter for personer som er omfattet av norsk trygdelovgivning etter trygdeavtale

Det skal svares arbeidsgiveravgift og trygdeavgift for ytelser til personer som er omfattet av norsk trygdelovgivning i henhold til EØS-avtalens trygderegler eller annen avtale om trygd inngått med hjemmel i § 1-3. Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av bestemmelsen i første punktum.

II

Loven trer i kraft straks.

F.

lov

om endringer i skatteloven

I

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt gjøres følgende endring:

§ 6-2 nytt tredje ledd skal lyde:

(3) Skattyter som nevnt i § 2-38 første ledd, gis ikke fradrag for tap på utestående fordring i virksomhet, dersom skyldneren er et selskap som nevnt i § 2-38 annet ledd a og b og selskapene må anses som nærstående. Det samme gjelder for selskap som nevnt i § 10-40, ved fastsettelse av overskudd eller underskudd etter § 10-41. Departementet

kan gi forskrift til utfylling, gjennomføring og avgrensning av leddet her.

II

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

§ 2-30 første ledd bokstav m oppheves.

Nåværende § 2-30 første ledd bokstav o blir bokstav m.

§ 2-35 annet ledd bokstav a siste punktum skal lyde:

Foregående punktum gjelder likevel ikke § 2-3 fjerde ledd, § 2-38, § 10-13 og §§ 10-60 til 10-68.

§ 2-38 sjette ledd ny bokstav a, b og c skal lyde:

- a. For skattytere som nevnt i første ledd bokstav a til h, skal tre prosent avutbytte nevnt i annet ledd bokstav a som er fritatt for skatt etter de foregående ledd, likevel anses som skattepliktig inntekt. Første punktum gjelder tilsvarende for utdeling på eierandel i selskap som nevnt i § 10-40 første ledd, jf. § 10-42 annet ledd.
- b. Bestemmelsene i bokstav a gjelder på samme måte for skattytere hjemmehørende i utlandet som er skattepliktige til riket etter § 2-3 første ledd bokstav b.
- c. Bestemmelsene i bokstav a gjelder ikke for utbytte mottatt av selskap mv. som tilhører samme konsern som det utdelende selskap, jf. aksjeloven § 1-3 og allmennaksjeloven § 1-3, dersom vilkår som fastsatt i § 10-4 første ledd er oppfylt. § 10-2 første ledd tredje punktum gjelder tilsvarende. Bestemmelsene i første og annet punktum i denne bokstav gjelder på samme vilkår så langt de passer for utbytte mottatt fra selskap mv. hjemmehørende i land innenfor EØS, og for utbytte betalt til slikt selskap. For selskaper som nevnt i tredje punktum i denne bokstav, gjelder vilkårene fastsatt i § 10-64 b tilsvarende.

§ 5-31 bokstav a skal lyde:

- a. tilskudd til investeringer i faste anlegg og tilhørende produksjonsutstyr innenfor rammen av bygdeutvikling (BU-midler) innenfor det geografiske området som omfattes av § 3 bokstav a i forskrift 15. desember 2006 nr. 1455 og tilskudd som gis til investering i distrikterne etter samme forskrift, jf. likevel § 14-44 første ledd siste punktum.

§ 6-19 annet ledd fjerde punktum skal lyde:

Fradrag kan enten gis med inntil 3 750 kroner eller med inntil to promille av samlet utbetalt lønn.

§ 6-20 fjerde ledd annet punktum skal lyde:

Fradrag kan samlet gis med inntil 3 750 kroner eller med en forholdsmessig del av dette beløpet når fradragsberettiget kontingent er betalt for bare en del av året.

§ 6-32 første ledd bokstav a første punktum skal lyde:

Minstefradrag i lønnsinntekt, jf. skatteloven § 6-31 første ledd bokstav a, c, d og annet ledd, gis med 38 prosent av summen av slik inntekt.

§ 6-50 fjerde ledd skal lyde:

For å sikre norsk oppfølging av vedtak av FNs sikkerhetsråd, kan departementet bestemme at en organisasjon som oppfyller vilkårene i første og annet ledd ikke kan motta gaver med rett til fradrag for giver. Det gis ikke fradragsrett for giver for pengegaver ytet etter at departementet har truffet bestemmelse etter forrige punktum. Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om innhenting av opplysninger fra organisasjonen til bruk for departementets vurdering etter første punktum, samt om anledning for organisasjonen til å kreve ny vurdering etter tre år.

Nåværende fjerde til syvende ledd blir femte til nytt åttende ledd.

§ 6-83 oppheves.

§ 7-2 første ledd bokstav b oppheves.

Nåværende bokstav c blir bokstav b.

§ 8-1 femte ledd første punktum skal lyde:

Ved fastsettelsen av årets positive, alminnelige inntekt fra jord- og hagebruk, herunder biinntekt fra slik virksomhet, gis produsenten et jordbruksfradrag på inntil 63 500 kroner per driftsenhet per år.

§ 8-1 femte ledd tredje punktum skal lyde:

For inntekt over 63 500 kroner gis i tillegg et fradrag på 38 prosent av inntekten opp til samlet fradrag på 166 400 kroner.

§ 8-1 sjette ledd første og annet punktum skal lyde:

Ved fastsettelsen av årets positive næringsinntekt fra reindrift gis produsenten et inntektsfradrag på inntil 63 500 kroner per år. For inntekt over 63 500 kroner gis i tillegg et fradrag på 38 prosent av den overskytende inntekten opp til et samlet fradrag på 166 400 kroner.

§ 8-1 åttende ledd skal lyde:

(8) Fradrag etter § 8-1 femte, sjette eller syvende ledd kan til sammen ikke overskride 166 400 kroner.

§ 10-1 første ledd første punktum skal lyde:

Bestemmelsen i §§ 10-2 til 10-5 gjelder for aksjeselskap og allmennaksjeselskap samt likestilt selskap og sammenslutning.

§ 10-5 oppheves.

Nåværende § 10-6 blir § 10-5.

§ 12-13 oppheves.

Nåværende § 12-14 blir § 12-13.

§ 14-41 første ledd bokstav g skal lyde:

g. anlegg for overføring og distribusjon av elektrisk kraft og elektroteknisk utrustning i kraftforetak, og slike driftsmidler benyttet i annen virksomhet

§ 14-41 første ledd bokstav h skal lyde:

- h. bygg og anlegg, hoteller, losjehus, bevertningssteder m.v. *Som anlegg regnes blant annet tekniske hjelpe- og tilleggsinstallasjoner i industrianlegg mv., herunder renseanlegg, trykkluftanlegg, kjølesystem og lignende.*

§ 14-42 annet ledd bokstav a siste punktum skal lyde:

Fradrags skal likevel ikke gjøres for tilskudd til bygdeutvikling (BU-midler) innenfor det geografiske området som omfattes av § 3 bokstav a i forskrift 15. desember 2006 nr. 1455 og tilskudd til investering i distriktene etter samme forskrift,

§ 14-43 første ledd bokstav g skal lyde:

- g. anlegg for overføring og distribusjon av elektrisk kraft og elektroteknisk utrustning i kraftforetak, og *slike driftsmidler benyttet i annen virksomhet – 5 prosent*

§ 14-43 annet ledd skal lyde:

(2) Forhøyet avskrivningssats gjelder for bygg med en så enkel konstruksjon at det må anses å ha en brukstid på ikke over 20 år fra oppføringen. Saldo for slikt bygg kan avskrives med inntil 10 prosent. *Det samme gjelder for anlegg med en brukstid på ikke over 20 år fra det er nytt. Bestemmelsen i tredje punktum gjelder ikke for driftsmidler som benyttes i virksomhet som går ut på utvinning av petroleumsforekomster i land utenfor EØS.*

§ 14-43 tredje ledd skal lyde:

(3) *Forhøyet avskrivningssats gjelder for saldo for husdyrbygg i jord- og skogbruk. Saldo for slikt bygg kan avskrives med inntil 6 prosent. Når de enkelte delene av et bygg kan henføres til forskjellige avskrivningsgrupper eller avskrivningssatser, eller ikke er avskrivbare, kan bygget avskrives med forhøyet sats for husdyrbygg dersom 50 prosent eller mer av bygningens areal benyttes til dette formål. Departementet kan gi forskrift om avgrensning av husdyrbygg i jord- og skogbruk.*

§ 14-44 første ledd annet punktum skal lyde:

Tilskudd til bygdeutvikling (BU-midler) innenfor det geografiske området som omfattes av § 3 bokstav a i forskrift 15. desember 2006 nr. 1455 og tilskudd som er gitt til investering i distriktene etter samme forskrift, regnes som en del av vederlaget ved realisasjon av driftsmidlet innen fem år etter at det ble ervervet.

III

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

§ 5-10 første ledd bokstav d skal lyde:

- d. Vederlag til arbeidstaker i forbindelse med opphør av arbeidsforhold ved avskjed, oppsigelse eller avtale med arbeidsgiver, se likevel unntak i § 5-15 første ledd a,

§ 5-15 første ledd bokstav a skal lyde:

- a. *sluttvederlag i tjenesteforhold utbetalt ved ufrivillig oppsigelse. Når sluttvederlag utbetales i forbindelse*

med at arbeidstakere som har fylt 64 år mottar avtalefestet pensjon (AFP), gjelder skattefriheten for inntil 950 kroner pr. måned. Bestemmelsen i forrige punktum gjelder tilsvarende for arbeidstakere født i 1948 eller tidligere, som etter fylte 62 år mottar tilsvarende avtalefestet pensjon i henhold til vedtekter godkjent av vedkommende departement. Departementet kan gi forskrift til utfylling og avgrensning av denne bestemmelsen.

IV

Endringen under I trer i kraft straks med virkning fra og med 6. oktober 2011.

Endringene under II trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2012.

Endringene under III trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

V

Ved ikrafttredelse av opphevingen av § 6-83 gjelder følgende overgangsregel:

Overgangsregel om utfasing av særfradraget for store sykdomsutgifter

Skattyter som har fått særfradrag for store sykdomsutgifter etter skatteloven § 6-83 for inntektsårene 2010 og 2011, gis særfradrag for store sykdomsutgifter på tilsvarende vilkår for inntektsårene 2012, 2013 og 2014. Departementet kan i forskrift gi regler om begrensning av fradragsretten etter første punktum.

Ved ikrafttredelse av opphevingen av § 10-5 gjelder følgende overgangsregel:

Overgangsregel ved opphevingen av skatteloven § 10-5:

Skattepliktig korreksjonsinntekt som ved opphevingen av § 10-5 ikke er fradragsført etter den opphevede § 10-5 sjette ledd, kan kreves fradratt i senere års inntekt, så langt selskapet ikke har underdekning. Underdekning foreligger når selskapets egenkapital i henhold til balansen i årsoppgjøret er lavere enn summen av innbetalt aksjekapital, herunder overkurs, og en beregnet egenkapitalandel av netto positive midlertidige forskjeller mellom de verdiene som fremkommer i balansen i årsoppgjøret og selskapets skattemessige verdier. Den beregnede egenkapitalandelen settes til differansen mellom positive og negative midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier, fratrukket en beregnet skatteforpliktelse som knytter seg til differansen. Ved beregningen av skatteforpliktelsen nyttes skattesatsen for alminnelig inntekt.

Korreksjonsinntekt som ikke er fradragsført i samsvar med første ledd innen 2017, kan kreves fradragsført dette året.

G.

lov

om endringer i merverdiavgiftsloven

I

I lov 19. juni 2009 nr. 58 om merverdiavgift gjøres følgende endringer:

§ 6-34 skal lyde:

§ 6-34 Garantireparasjoner

Omsetning av garantireparasjoner for næringsdrivende hjemmehørende utenfor merverdiavgiftsområdet er fritatt for merverdiavgift. Fritaket gjelder reparasjon av vare eller anlegg den næringsdrivende har levert til kjøper i merverdiavgiftsområdet. Det er et vilkår at næringsdrivende hjemmehørende utenfor merverdiavgiftsområdet ikke er registrert i Merverdiavgiftsregisteret.

Nåværende § 6-34 blir ny § 6-35. Deloverskriften «IV Forskriftsfullmakt» foran nåværende § 6-34 flyttes foran ny § 6-35.

§ 15-7 tredje og fjerde ledd skal lyde:

(3) Omsetningsoppgaven skal leveres *elektronisk* og sendes den mottakssentral Skattedirektoratet bestemmer. Oppgaver som er forhåndsutfylt med opplysninger om avgiftssubjektet, kan gjøres tilgjengelig for avgiftssubjektet ved elektronisk kommunikasjon. Skattekontoret kan etter søknad samtykke til at omsetningsoppgaven leveres på papir.

(4) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om elektronisk levering av omsetningsoppgave. Departementet kan også gi regler om vilkårene for samtykke til levering av omsetningsoppgave på papir, og nærmere regler om slik levering.

§ 15-8 annet ledd tredje punktum oppheves.

§ 21-2 annet ledd skal lyde:

(2) *Når omsetningsoppgaven er levert på papir i strid med § 15-7 tredje ledd, kan avgiftsmyndighetene forhøye utgående avgift etter tilsvarende beregningsregler som i første ledd. Slik forhøyelse kan gis uavhengig av forhøyelse etter første ledd.*

§ 21-2 nåværende annet ledd blir nytt tredje ledd.

II

Endringene i § 6-34 og § 6-35 trer i kraft 1. januar 2012. De øvrige endringene trer i kraft 1. januar 2012 med virkning for avgiftsoppgjør hvor terminen utløper etter ikrafttredelsen.

H.

I lov

om endringer i lov 25. juni 2010 nr. 41 om endringer i lov 14. desember 2007 nr. 107 om endringer i lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven)

I

I lov 25. juni 2010 nr. 41 om endringer i lov 14. desember 2007 nr. 107 om endringer i lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

X. Overgangsregler.

Ved ikrafttredelse av endringene under V §§ 8-14, 8-15 og 8-17 gjelder følgende overgangsregler:

Femte ledd skal lyde:

(5) Ved utdeling skal det inntektsføres et beløp som, etter at beregnet skatt av bruttobeløpet er trukket fra, tilsvarer det utbyttet eller konsernbidraget som er avsatt eller utdelt. Som utdeling regnes:

- foreslått utdeling av utbytte etter aksjeloven § 8-2 eller allmennaksjeloven § 8-2 ved avleggelsen av selskaps årsoppgjør, eller
- avgitt konsernbidrag, eller
- utdelt utbytte i løpet av inntektsåret, jf. skatteloven § 10-11, som overstiger fjorårets forslag fra styret om utdeling av utbytte, eller utdeling av mer enn aksjens forholdsmessige del av innbetalt aksjekapital, herunder overkurs, ved nedsettelse av aksjekapitalen ved innløsning av enkeltaksje, jf. skatteloven § 10-37 annet ledd.

Utbytte og konsernbidrag som er avsatt i årsoppgjøret for 2009, og vedtatt på generalforsamlingen etter 25. mars 2010, skal inntektsføres for inntektsåret 2010 så langt utdelingen ikke har medført inntektsføring etter skatteloven § 10-5 første ledd i 2009. Dersom samlet utdelt beløp overstiger selskaps årsoppgjørskonto per 1. januar i inntektsåret, jf. annet ledd, skal det ikke foretas inntektsføring for det overskytende. Inntekt etter skatteloven § 10-5 første ledd for inntektsårene 2007, 2008 og 2009 som skyldes utdeling av gjenstående ubeskattet gevinst beregnet etter første ledd og som ikke senere er fradragsført etter skatteloven § 10-5 sjette ledd, kan ikke kreves fradratt i senere års inntekt.

II

Loven trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2012.

I.

I lov

om endringer i folketrygdloven

I

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd gjøres følgende endringer:

§ 23-3 annet ledd nr. 2 bokstav d oppheves.

Nåværende bokstav e, f og g blir bokstav d, e og f.

II

Loven trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2012

Presidenten: Presidenten minner om at partiene i denne voteringen har akseptert å avstå fra å gi uttrykk for primære standpunkter når mindretallsforslagene ikke har fått tilslutning, og at det ikke skal bli brukt mot noen ved en senere anledning.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Vi skal så votere over lovenes overskrift og lovene i sin helhet.

Presidenten: Lovvedtakene vil bli ført opp til andre gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

S a k n r . 5 [01:25:52]

V o t e r i n g :

Lovenes overskrift og lovene i sin helhet ble enstemmig bifalt.

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke referat.

Møtet hevet kl. 01.26.
